

สารานุกรมศึกษาศาสตร์

อันดับที่ 1

5

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง

3 ยุคของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

378.05
ส647(4)
ร.6

สาขามนุษยศาสตร์ องค์กร และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 วัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทร. 2584002-3

๒๗๘.๐๕

๒๖๗ (๒๗)

๖.๖

บริจาค

๓๗-๑๓๗

สามยุคของมหาวิทยาลัย ...ศรีนครินทรวิโรฒ

○○○

สารานุกรมศึกษาศาสตร์

ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง

อันดามัน

○○○

- 5 ส.ค. 2553

สาขาบุคคล องค์กร และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

200.-

S ๘๘๖๖๕

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์

ชื่อหนังสือ	สามยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ		
ชื่อผู้รวบรวม	กรรมการคัมภีร์สาขาบุคคล องค์กร และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา		
บรรณาธิการ	วรวีทย์	วศิณสรการ	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	(ฝ่ายวิชาการ)	กสิณ	ลครวงษ์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	(ฝ่ายศิลป์)	อมรศักดิ์	บุญเรือง
หัวหน้าฝ่ายศิลป์	อุไรพรรณ	บุญเรือง	
เรียงพิมพ์	ยุภาภรณ์	แตงมณี	
รูปเล่ม	อุไรพรรณ	บุญเรือง	
ฝ่ายศิลป์	เฉลิมพร	รัตนอำไพ	มรุเชษฐ พิมพ์กาญ
พิสูจน์อักษร	บุญช่วย	เรืองเดช	
	กสิณ	ลครวงษ์	
ธุรการ	ธนภัทร	สุขณอม	
ปก	อมรศักดิ์	บุญเรือง	
จัดพิมพ์	สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา		
	107/59 ซอยมันต์สิน 4 พระรามที่ 6 ราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400		
	โทร 215-8548, 216-0316, 216-7403, 217-0148		
	โทรสาร 216-0414		
พิมพ์ที่	บริษัท ธนธัชการพิมพ์ จำกัด		
	480/1 ซอยแสงสันต์ ถนนประชาอุทิศ แขวงราษฎร์บูรณะ		
	เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร		
	โทร. 870 - 9964-5		

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

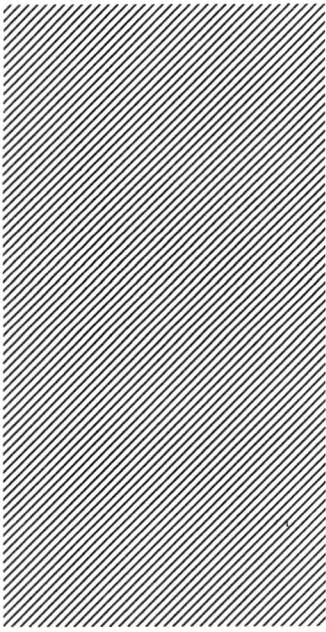
สามยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.-- กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2543.

392 หน้า.

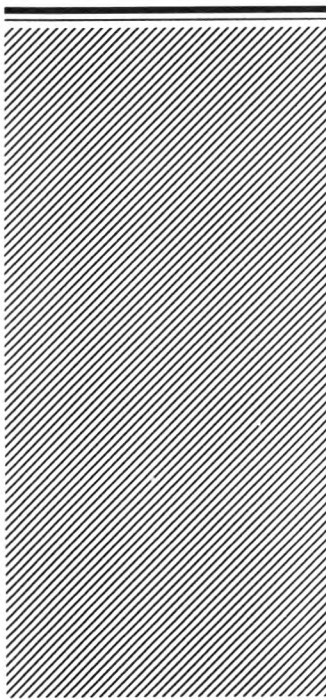
1. การสอน. 2. การศึกษา. I.ชื่อเรื่อง.

371.102

ISBN : 974-523-050-2

**สารานุกรมศึกษาศาสตร์
ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง
อันดับที่ 1**

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยผู้อ่านที่ต้องการทราบเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ได้หาอ่านได้สะดวกขึ้น ไม่ต้องอ่านเรื่องอื่นที่ไม่ต้องการโดยไม่จำเป็น เป็นการประหยัดเวลาและประหยัดทรัพยากรด้วย

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร คุณหญิงจวบ	อภัยพันธุ์ จิโรจน์
---------------------------------------	-----------------------

บรรณาธิการเฉพาะเล่มนี้

รองศาสตราจารย์วรวิทย์	วตินสรากร
-----------------------	-----------

คณะกรรมการฝ่ายบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศิริ นายวิสิทธิ์	ไพรัตน์ โรจน์พจนรัตน์	ประธานกรรมการ กรรมการ
ศาสตราจารย์ศรียา	นิยมธรรม	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา หาสิตะพันธุ์		กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	ธรรมา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวคนธ์	จงตระกูล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสันต์	กฎแก้ว	กรรมการ
อาจารย์สุพจน์	โตนวล	กรรมการ
อาจารย์สนั่น	มีชันหมาก	กรรมการ
อาจารย์สุวดี	ภูประดิษฐ์	กรรมการ
อาจารย์จินตนา	พุทธเมตตา	กรรมการ
อาจารย์สุจิรา	ศิริไพล์	กรรมการ
อาจารย์สุวรรณา	คล้ายกระแสด	กรรมการและเลขานุการ
รองศาสตราจารย์ชูศรี	วงศ์รัตน์ะ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

เจ้าหน้าที่ของโครงการ

นายภิราช รัตนันต์ โทร. ๖๖๔ - ๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๙ หรือ
๒๖๐ - ๓๖๓๘ และ ๒๕๘ - ๓๙๙๗

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา ๑๐๗/๕๙ ซ. พระรามหก ๒๔
ถ. พระราม ๖ พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๒๑๕-๘๕๔๘, ๒๑๖-๐๓๑๓, ๒๑๖ - ๗๔๐๕, ๒๑๗ - ๐๑๔๘
โทรสาร ๒๑๖ - ๐๔๑๔

สั่งซื้อได้ที่

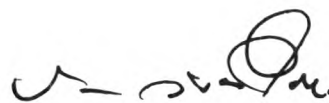
โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐
โทร. ๖๖๔ - ๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๙ หรือ ๒๖๐ - ๓๖๓๘
และ ๒๕๘ - ๓๙๙๗

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ โดยคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 16 ปี โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูงเป็นผู้ให้คำปรึกษา หนังสือ “สามยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” เป็นผลงานของกรรมการศัพท์สาขาบุคคล องค์กร และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา ในโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ที่ได้สะท้อนภูมิปัญญาขององค์กรที่ได้ร่วมกันสร้าง แสงหา แบ่งปัน ขัดเกลา ประมวล เผยแพร่ และสังเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ทางการศึกษาของสถาบันในแต่ละยุคสมัยตั้งแต่เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง สมัยเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาและสมัยเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สารที่นำเสนอในแต่ละยุคเกี่ยวกับความจริง ความรู้ เป็นแนวคิดและทิศทางที่สมสมัย ได้จับหวะเวลาที่เรากำลังปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ขอขอบพระคุณคณะกรรมการศัพท์สาขาฯ ผู้เขียนและผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่ได้สร้างสรรงานวิชาการที่มีคุณค่าและหวังว่าแนวคิดและประสบการณ์องค์ความรู้ของหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทางการศึกษาในภาพรวมต่อไป

(รองศาสตราจารย์วิชัย วงษ์ใหญ่)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สารบัญ

1	ก่อนจะมาเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง	1
2	ยุคแรก (พ.ศ. 2492 - 2497) ยุคโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง	3
	● ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร	4
	● โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร	6
	● หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ...ผู้อำนวยการโรงเรียนคนแรก	12
	● ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล...ผู้ให้กำเนิดโรงเรียน	18
	● ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง	29
	● ระเบียบการรับสมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง	31
	● บัญชีรายชื่อนักเรียนรุ่นแรก	33
	● แสนแถบ 168 เราคือใคร	34
	● แผนที่สังเขป โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร	35
3	ยุคกลาง (พ.ศ. 2497 - 2517) ยุควิทยาลัยวิชาการศึกษา	36
	● อาคาร 3 อาคารประวัติศาสตร์ มศว	38
	● ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่ถนนประสานมิตร	39
	● ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การตั้งชื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา	40
	● เรื่องของวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ข้อเขียนของ ศ.ดร.สาโรช)	41
	● นิสิตรุ่นแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษา	44
	● พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2497	46
	● บันทึกความจำของ รศ.ดร.ชาติรี เมืองนาโพธิ์	52
	● วิทยาลัยวิชาการศึกษา	56
	● สำนักหอสมุดกลาง	67
	● ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี...ผู้คิดริเริ่มก่อตั้งฯ	72
	● เสียงสะท้อนจากศิษย์เก่า	89
	● ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร...ผู้จุดประกายการต่อสู้ฯ	94
	● การต่อสู้เพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ	102

สารบัญ

● เหตุการณ์ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ _____	104
● ความคิดเห็นของ ศ.ดร.จรรยา _____	148
● ความมุ่งมั่นของศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร _____	149
● บันทึกข้อความ...ลายมือเขียน _____	150
● แผนที่สังเขป วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร _____	155
4 ยุคหลัง (พ.ศ. 2517 - 2543) ยุคมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ — 156	
● สีและตราทางราชการของมหาวิทยาลัย _____	158
● พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช 2517 _____	159
● มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2517 - 2529) _____	168
● จากวังน้อย จ. พระนครศรีอยุธยา...ไปสู่องค์กรฯ จ. นครนายก _____	180
● โครงการรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร เป็นวิทยาเขต เดียวกัน _____	181
● มิ่งมงคลแห่งศรีนครินทรวิโรฒ : สมเด็จพระเทพรัตนราช- สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาปริญญาเอก _____	188
● ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย _____	197
● วิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ _____	199
● กว่าจะมาเป็นคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล บันทึกค้างจำ _____	200
● ยุทธการกรรภัยยังโครงการ ? _____	211
● มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน (พ.ศ. 2530 - 2543) _____	224
● ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง การแบ่งส่วนราชการ ในมหาวิทยาลัย _____	232
● พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช 2541 _____	238
● จากห้องทุ่งดินเปรี้ยว...เป็น มศว องค์กรฯ _____	256
● กำเนิดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ _____	263

สารบัญ

●	โครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก _____	267
●	ศูนย์การแพทย์ _____	291
●	ศูนย์กีฬาสิรินธร _____	294
●	โครงการบางอย่างที่กำลังดำเนินการ _____	295
○	โครงการใหม่ที่เป็นสหวิทยาการ	
-	โครงการศูนย์ศึกษาแนวพระราชดำริ _____	295
-	โครงการชนบทศึกษา _____	295
-	โครงการ CIVIC EDUCATION _____	297
○	โครงการพิเศษของคณะศึกษาศาสตร์	
-	โครงการสรวานุกรมศึกษาศาสตร์ _____	295
-	โครงการ “เพชรในตม” _____	302
○	โครงการศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อม- ศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี _____	304
5	บางหน่วยงานซึ่งประกอบเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย _____	305
●	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ _____	306
●	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา _____	316
●	สถาบันทักษิณคดีศึกษา _____	321
●	สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล _____	333
●	โรงเรียนสาธิต _____	340
6	เครื่องศตวรรษของสถานศึกษา “ชื่อศรีนครินทรวิโรฒ” _____	368
7	ภาคผนวก _____	373

วันสำคัญของมหาวิทยาลัย

28 เมษายน วันเกิดมหาวิทยาลัย

29 มิถุนายน วันสุดใจ เหล่าสุนทร

16 กันยายน วันสาโรช บัวศรี

วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2543

มหาวิทยาลัยจัดให้มีการวางพวงมาลาสักการะอนุสาวรีย์

ม.ล. ปิ่น มาลากุล

ผู้ให้กำเนิดมหาวิทยาลัยแห่งนี้

1. ก่อนจะมาเป็น โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

สถานภาพการฝึกหัดครูในช่วงเวลา ก่อน พ.ศ. 2492 นั้น การฝึกหัดครูทุกระดับ สังกัดอยู่ในกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ การฝึกหัดครูตอนนั้นมีโรงเรียนฝึกหัดครูอยู่ 3 ระดับ คือ โรงเรียนฝึกหัดครูมูล โรงเรียนฝึกหัดครูประถม และโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม

1. โรงเรียนฝึกหัดครูมูล เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูซึ่งตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศ เช่น โรงเรียนฝึกหัดครูเชียงใหม่ โรงเรียนฝึกหัดครูตรัง โรงเรียนฝึกหัดครูคอหงส์ สงขลา โรงเรียนฝึกหัดครูชัยนาท โรงเรียนฝึกหัดครูอุบลราชธานี ฯลฯ เป็นต้น โรงเรียนฝึกหัดครูเหล่านี้ เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรครูมูลเพียงอย่างเดียว เป็นโรงเรียนประจำมีหลักสูตร 1 ปี รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (คือมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัจจุบัน) เข้าเรียน สำเร็จแล้วได้รับ **ประกาศนียบัตรประโยคครูมูล (ป.)** **ครูวุฒินี้มุ่งให้ไปสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา**

2. โรงเรียนฝึกหัดครูประถม เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูซึ่งจัดเป็นโรงเรียนประจำมีหลักสูตร 3 ปี รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และครูที่มีวุฒิป. เข้าเรียน สำเร็จแล้วได้รับ **ประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ป.ป.)** โรงเรียนฝึกหัดครูระดับนี้มีอยู่เพียง 4 โรงเรียน ทั้งหมดตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครคือ

- 2.1 โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร (รับเฉพาะนักเรียนชาย)
- 2.2 โรงเรียนบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา (รับเฉพาะนักเรียนชาย)
- 2.3 โรงเรียนสตรีเพชรบุรีวิทยาลัย (รับเฉพาะนักเรียนหญิง)
- 2.4 โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย (รับเฉพาะนักเรียนหญิง)

อนึ่งโรงเรียนฝึกหัดครูทั้ง 4 โรงเรียนนี้ รับเฉพาะนักเรียนทุนเท่านั้น นั่นคือนักเรียนฝึกหัดครูทุกคนเป็นผู้ได้รับทุนของรัฐบาลบ้างทุนของเอกชนบ้าง เช่น นักเรียนทุนของจังหวัด นักเรียนทุนของโรงเรียนราษฎร์ เป็นต้น ทุนดังกล่าวเป็นทุนค่าบำรุงการศึกษา และค่ากินอยู่ในโรงเรียนประจำ ครูวุฒินี้ต้องการให้ไปสอนในระดับมัธยมต้น

3. โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม ในตอนแรกโรงเรียนฝึกหัดครูระดับนี้มีอยู่เพียงโรงเรียนเดียวคือ **โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมหลังกระทรวงศึกษาธิการ** ตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2484 โดย ม.ล. มาโนช คุ้มสาย เป็นโรงเรียนสหศึกษา และเป็นโรงเรียนประจำ มีหอพักชาย-หญิงแยกกัน แต่ไปเรียนรวมกันที่โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่หลังกระทรวงศึกษาธิการ (บริเวณที่ตั้งครุสภาปัจจุบัน ใกล้กับที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร) โรงเรียนแห่งนี้มีหลักสูตร 2 ปี รับนักเรียนจากผู้สำเร็จ ป.ป. แล้วเข้าเรียน สำเร็จแล้วได้รับ **ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.)**

ใน พ.ศ. 2490 ม.ล. ปิ่น มาลากุล ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูระดับนี้ขึ้นอีกโรงเรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เรียกชื่อว่า **โรงเรียนฝึกหัดครูเตรียมอุดมศึกษา** จัดเป็นโรงเรียนสหศึกษาประเภทเดินเรียน รับจากนักเรียนที่สำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาแล้วเรียนต่ออีก 3 ปี สำเร็จการศึกษาแล้วได้รับวุฒิ **ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม** (ป.ม.)

ครูระดับนี้ต้องการให้ไปสอนในระดับมัธยมปลาย

ในระยะนั้นถ้าพูดถึงโรงเรียนฝึกหัดครูก็มีเพียงแค่นั้น แต่ในวงการศึกษายังต้องการครูที่มีวุฒิครูอีกมาก โรงเรียนฝึกหัดครูทั้งหลายยังไม่สามารถผลิตครูวุฒิ ป., ป.ป., และ ป.ม. ได้ตามที่ต้องการ ดังนั้นจึงมีหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รับผู้ที่สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญา อ.บ., และ วท.บ. แล้วเข้าเรียนต่อวิชาครูอีก 1 ปี สำเร็จแล้วได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมเพิ่มขึ้นเป็น อ.บ., ป.ม. หรือ วท.บ., ป.ม. เป็นต้น

วุฒิครูอีกประเภทหนึ่งได้จาก **การสอบวิชาชุดครู** ตามระเบียบของคุรุสภา ผู้ที่สอบวิชาชุดครูได้ครบแล้วจะได้รับวุฒิครูดังนี้

1. พ. เทียบเท่า ป.
2. พ.ป. เทียบเท่า ป.ป.
3. พ.ม. เทียบเท่า ป.ม.

(ผู้ที่ต้องการรายละเอียดเรื่องนี้เพิ่มเติม โปรดอ่านเรื่อง **โรงเรียนฝึกหัดครู** ใน **สารานุกรมศึกษาศาสตร์** ฉบับที่ 2 ตุลาคม-ธันวาคม 2528)

ด้วยเหตุที่สภาพของการฝึกหัดครูในตอนนั้นเป็นไปดังกล่าว ม.ล. ปิ่น มาลากุล ในขณะที่กำลังดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างประมาณ พ.ศ. 2485-2486 จึงมีความคิดที่จะจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูในอุดมคติของท่านเพิ่มขึ้น ตั้งใจจะจัดให้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูที่มีมาตรฐานเป็นโรงเรียนประจำที่สมบูรณ์แบบ ท่านจึงแสวงหาที่ดินที่มีบริเวณกว้างพอ ในที่สุดท่านก็ได้ที่ดินแปลงหนึ่งในบริเวณที่ชาวบ้านในสมัยนั้นเรียกกันว่า **ทุ่งบางกะปิ** มีเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ ด้านหนึ่งของที่ดินติดกับคลองแสนแสบ อีกด้านหนึ่งติดซอยราชมณตรี ด้านอื่นติดกับที่ดินเอกชน มีถนนซอยเชื่อมต่อกับที่ดินแปลงนั้นคือ ซอยประสานมิตร ท่านซื้อที่ดินแปลงนั้นได้ในราคาตารางวาละ 38 บาท **โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร** จึงถือกำเนิดขึ้น ณ. ที่แห่งนั้น

เป็นที่น่าเสียดายว่า ภายหลังเมื่อท่านพยายามดำเนินการเพื่อซื้อที่ดินเพิ่มขึ้น ท่านไม่ได้รับความร่วมมือและยังมีการต่อต้านขัดขวางต่าง ๆ นานา แม้กระทั่งการเขียนบัตรสนเท่ห์โจมตี ท่านจึงหยุดดำเนินการ สถานศึกษาแห่งนี้จึงมีบริเวณคับแคบมาตั้งแต่เริ่มต้น

2. ยุคแรก (พ.ศ. 2492-2497)

ยุคโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

ภาพถ่ายทางอากาศ

ติก 3 หลังรุ่นเก่า เมื่อครั้งหลวงสวัสดิสารศาสตรบุทธิ
ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

แผ่นดินทองทุ่งผืนแรก จำนวน 100 ไร่ ณ ทุ่งบางกะปิ ซอยประสานมิตร ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร อันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีประวัติย้อนหลังไปถึงระยะเวลาที่เพิ่งสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 เสาเข้มเสาแรกกระทุ้งลงไปในพื้นที่ด้วยแรงงานคนกับเครื่องมือโบราณคือสามเกลอ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพระยาศรภักย์พิพัฒน์ (นายเลื่อนศรภักย์วานิช) เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ตึกหลังแรกหรือตึกหนึ่ง โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูที่ถนนประสานมิตร

เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งหมายที่จะขยายการฝึกหัดครูและจัดโรงเรียนฝึกหัดครูให้มีมาตรฐานสูงขึ้น จึงให้เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร และให้โรงเรียนนี้สังกัดกรมสามัญศึกษา

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2492

ประกาศ ณ วันที่ 28 เมษายน 2492

ม. พรหมโยธี

รัฐมนตรี

หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ

ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงคนแรก

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

ถนนประสานมิตร*

“ต้นน้ำลำธารเล็ก ๆ ย่อมเป็นแหล่งกำเนิดของควนน้ำใหญ่น้อยหลายสายฉันใด โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ย่อมเป็นแหล่งกำเนิดของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและพัฒนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งแปดวิทยาเขต ฉะนั้น” เรื่องราวของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร มีความเป็นมาดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2492 ด้วยเจตน์จำนงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพการฝึกหัดครูให้มีคุณภาพสูง เมื่อตั้งเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาใน พ.ศ. 2496 แล้ว จึงได้พัฒนาให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาซึ่งมุ่งให้การฝึกหัดครูจัดสอนถึงระดับปริญญาตรี โท และเอกเหมือนวิชาชีพอื่น ๆ แบบพิพัฒนาการ นับว่ารัฐบาลในสมัยนั้นมองการณ์ไกล และเห็นความสำคัญของการฝึกหัดครูเช่นเดียวกับอารยประเทศทั้งหลาย สมดังคำกล่าวที่ว่า “The quality of a nation depends upon the quality of its citizens. The quality of its citizens not exclusively but in a critical measure upon the quality of their education. The quality of their education depends, more than upon the quality of their teachers. The quality of the teachers depends largely upon the quality of their education”

จากบันทึกความทรงจำของ ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นผู้ริเริ่มโครงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรแห่งนี้ ตอนหนึ่งมีข้อความว่า “12 พฤศจิกายน 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พระยาศรภักย์พิพัฒน์) เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ ตึก ๑ ได้กล่าวสุนทรพจน์จับใจมาก ส่วนการวางศิลาฤกษ์นั้น คือ ป็นขึ้นไปช่วยคนงานกระทุ้งสามเกลียว น่าชมมากผู้ที่ได้ชมมีหลายสิบคน”

ตึกหลังแรกซึ่งเป็นสถานที่เรียนรับนักเรียนเข้าอยู่ประจำเมื่อ 3 มิถุนายน 2492 เป็นวันแรก และเปิดเรียนเป็นทางการเมื่อ 9 มิถุนายน ในปีนั้น ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติงบประมาณสร้างตึก 2 เพื่อรับนักเรียนประจำซึ่งเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ.2493 จึงได้มีการก่อสร้างตึก 3 ซึ่งใช้เป็นอาคารเรียนโดยเฉพาะ

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นแล้ว กรมวิสามัญศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดการฝึกหัดครูเวลานั้นได้คัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครูชายอายุไม่เกิน 17 ปี จากโรงเรียนฝึกหัดครู

*จากสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2531 และ ฉบับกาญจนภิเษก พ.ศ.2539

บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา 12 คน และจากโรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร (วังจันทร์เกษม) 19 คน รวม 31 คน ให้มาเข้าเรียนเป็นนักเรียนฝึกหัดครู ณ โรงเรียนฝึกหัดครูแห่งใหม่แห่งนี้เป็นรุ่นแรก โดยกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งหลวงสวัสดิศาสตราวุทธิ (สวัสดิ์ สุมิตร) อธิบดีกรมวิสามัญศึกษาวลานั้น ให้มารักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตรอีกตำแหน่งหนึ่ง และโยกย้ายบรรจผู้แต่งตั้งนายสวัสดิ์ สิงหพงษ์ ม.ร.ว. จุรีพรหม กมลาศน์ และนายเกยูร ลิมทอง มาดำรงตำแหน่งอาจารย์สอนประจำรุ่นแรก

บนผืนดินเริ่มแรกจำนวนเกือบ ๑๐๐ ไร่ ทางราชการได้สร้างอาคารนอนหลังแรก และใช้เป็นทั้งที่เรียนและพักประจำกินนอนของนักเรียนฝึกหัดครูรุ่นแรก และรับนักเรียนฝึกหัดครูปีละรุ่น นอกจากรุ่นแรกจำนวน 31 คน ส่วนนักเรียนรุ่นที่ 2-3-4-5 นั้น โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงรับสมัครสอบคัดเลือกเอง โดยรับนักเรียนประมาณรุ่นละ 30 คน อาจมากหรือน้อยกว่าจำนวนนี้บ้างบางรุ่นแล้วแต่ภาวะเหตุการณ์รวมระยะเวลา 5 ปี มีนักเรียนฝึกหัดครู ณ สถานศึกษาแห่งนี้ 168 คน นักเรียนที่โรงเรียนนี้แต่งเครื่องแบบไม่เหมือนนักเรียนฝึกหัดครูในยุคนี้ ซึ่งนุ่งกางเกงขายาว แต่นักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตรจะแต่งตัวสวมเสื้อขาวกางเกงสีกรมท่าหรือนำเงินแก้ขาด้านคาดเข็มขัดเชือกสีขาว สวมรองเท้าสีดำ ถุงเท้าขาว การแต่งกายเช่นนี้อยู่จนกระทั่งเรียนสำเร็จและรับประกาศนียบัตร ทั้งหมดเป็นนักเรียนชายอยู่ประจำ โดยได้รับทุนจากทางราชการทุกคนในระยะแรก ทุนละ 1,300 บาท ต่อปี ต่อมาได้เพิ่มเป็นทุนละ 2,500 บาท ต่อปี ทุนนี้มีข้อผูกพันที่จะต้องรับราชการให้กับทางราชการเป็นสองเท่าของเวลาที่เรียน

ตึก 1 หอนอนและที่เรียนของนักเรียนฝึกหัดครูรุ่นแรก ด้านข้างจะมองเห็นโรงอาหารชั่วคราว

ตึก 2 หอนอน

ตึก 3 ตึกเรียนซึ่งเหลือเป็นอนุสรณ์อยู่ในปัจจุบัน

หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

ในระยะเริ่มแรก มีลักษณะโครงสร้างเช่นเดียวกับหลักสูตรการฝึกหัดครูของกระทรวงศึกษาธิการเวลานั้น กล่าวคือ เป็นหลักสูตรฝึกหัดครูประเภทเวลาเรียน 3 ปี และฝึกหัดครูมัธยม 2 ปี

ใน พ.ศ.2495 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งแต่งตั้ง ดร. สาโรช บัวศรี มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรสืบต่อจากหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ซึ่งรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมานานถึง 3 ปีเศษ ดังนั้น หลักสูตรและการสอนของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตรในระยะหลัง (2495-2496) จึงเริ่มเปลี่ยนไป โดยผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการท่านนี้ได้นำเอาวิชาครูสมัยใหม่ หรือ เรียกกันว่า วิชาการศึกษา (education) เข้ามาสอน นักเรียนฝึกหัดครูมัธยมจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร จึงเป็นนักเรียนฝึกหัดครูระบบเก่ารุ่นแรกๆ ที่ได้เรียนวิชาการศึกษา ที่เป็นวิทยาการทางการสอนแบบใหม่มากมายหลายวิชา รู้จักกันในเวลานี้ว่าเป็นการศึกษาแบบพิพัฒนาการนั่นเอง สิ่งที่น่าบันทึกไว้อย่างหนึ่งสำหรับนักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรก็คือ การศึกษาเล่าเรียนในระยะที่หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ (2492-2496) ระบบการเรียนการปกครองเป็นแบบอังกฤษตามรูปแบบของผู้บริหาร จะเห็นได้ชัดจากการเน้นคุณลักษณะเฉพาะบุคคลทางด้านระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ อย่างเคร่งครัดแต่เมื่อถึงระยะที่ ดร. สาโรช บัวศรี มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการแล้วก็ได้นำแนวคิด ปรัชญาการศึกษาแบบของอเมริกันมาประยุกต์ใช้แบบมีพลังออกมาอย่างรวดเร็ว โดยมอบคำขวัญให้แก่นักเรียนและนิสิตทั้งปวงว่า “นิสิตจะต้องเป็นประจักษ์นักราชัญญ์คนหนึ่งและจะต้องเป็นประจักษ์ผู้ทรงศีลคนหนึ่ง” นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร จึงได้รับแนวคิดที่แตกต่างแปลกแยกกัน แต่เนื่องจากขีดความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนฝึกหัดครูเหล่านี้ค่อนข้างสูง จึงปรากฏว่าส่วนใหญ่ได้รับความสำเร็จจากการศึกษาเล่าเรียนและการประกอบหน้าที่การงาน หลายๆ คนเป็นกำลังสำคัญในการบริหารการศึกษาของชาติบ้านเมืองในเวลาต่อมา

เอกลักษณ์สำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ก็คือ วิธีการฝึกคน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนและคณาจารย์ที่สอนนับว่าเป็นศิลปินทางการสอน หรือ มัณฑนกรทางการสอนที่มีฝีมือจึงปรากฏว่า การอบรมบ่มนิสัยใจคอให้นักเรียนฝึกหัดครูเป็นที่เชื่อถือของผู้คนในยุคหนึ่งอย่างยิ่ง ดังที่มีอาจารย์ท่านหนึ่งบันทึกไว้ว่า “ข้าพเจ้าได้พบว่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงนี้เกิดขึ้นจากความริเริ่มของท่านอาจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ผู้ปรารถนาที่

จะให้เยาวชนไทยทั้งหลายได้มีครูที่มีบุคลิกภาพดีเป็นพิเศษ คำว่า ครูชั้นสูง ในที่นี้ ข้าพเจ้าเข้าใจเอาเองว่าคงต้องเป็นครูที่มีจิตใจสูง มีสติปัญญาสูง มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบสูง หลังจากเข้าไปอยู่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร (ข้าพเจ้าย้ายจาก ร.ร. เตรียมอุดม พญาไท) ไม่กี่วัน ข้าพเจ้าก็ได้สังเกตเห็นกิจวัตรประจำวันที่นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงต้องปฏิบัติกันอยู่นั้น เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นครูชั้นสูง ตามที่ข้าพเจ้าเข้าใจได้จริง งานและหน้าที่ทุกอย่าง ตั้งแต่ตื่นตีห้าฝึกกายบริหารจนสวมดมต์เข้านอนสามทุ่มเขาเหล่านั้นปฏิบัติกันอย่างมีระเบียบตรงเวลา และเสร็จทันเวลา ห้องนอน ห้องน้ำ เตียงนอน สะอาดเรียบร้อย ไม่มีมีชอกมุ่มที่ต้องปิดบังเพราะความไม่น่าดู มีอาจารย์ดูแลใกล้ชิดตลอดเวลาแม้กระทั่งนอนแล้ว เทียงคิน ดีหนึ่ง อาจารย์ก็ยังชอบมาเดินตรวจฉายไฟดูอยู่เสมอ ท่านผู้อำนวยการเอง (หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ) ผู้อุตสาหกรรมทั้งบ้านของท่านเข้ามาอยู่ในประสานมิตร ท่านนำเขาเหล่านั้นตัดหญ้า ปลูกต้นไม้ จนบริเวณห้องทุ่งรูกกลายเป็นสนามฟุตบอล มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นเขียวครึ้มอยู่รอบ ๆ และทั่ว ๆ ไป”

จากการศึกษาเล่าเรียนเป็นนักเรียนที่ทางราชการให้ทุนการศึกษาแบบอยู่ประจำ ทำให้นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตร ได้ฝึกฝนร่างกายและจิตใจอย่างสมบูรณ์แบบ ทางด้านสติปัญญานั้นนักเรียนฝึกหัดครูจากสถาบันนี้ได้สอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงได้ไปศึกษาต่างประเทศหลายคน มาตราฐานการศึกษาสูง ส่วนทางด้านร่างกายนั้น นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตร ได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่มีร่างกายเป็นนักกีฬาที่เข้มแข็ง เพียงระยะเวลาไม่นานนักที่หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ นำเอาเกมรักบี้เข้ามาสอน ท่านได้สอนด้วยตนเอง และ ม.ร.ว. จรีพรหม กมลาศน์เป็นอาจารย์สอนประจำ จนทำให้ทีมรักบี้ประสานมิตรประสบความสำเร็จใน พ.ศ. 2495 คือ ได้ครองชนะเลิศร่วมกันกับทีมโรงเรียนวชิราวุธ ในระดับรักบี้เตรียมอุดมศึกษา และใน พ.ศ. 2496 ทีมรักบี้ประสานมิตรก็ได้ครองความชนะเลิศทั้งทีมใหญ่ 15 คน และทีม 7 คน เพียงแต่ทีมเดียว นี่คือการปฏิวัติในประวัติของสถาบันการฝึกหัดครูแห่งนี้ และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดก่อนจะจัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาเพียงเล็กน้อย

จากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงจนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในระบอบที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรนั้น มีความเคลื่อนไหวสำคัญเกิดขึ้น กล่าวคือเห็นว่าวิชาชีพครูของไทยนั้น ไม่มีหลักสูตรการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย จึงควรมี ทั้งนี้ นับเป็นแห่งแรกในประวัติการศึกษาไทย ผลិតครูให้มีหลักสูตรเล่าเรียนจนถึงระดับปริญญาตรี โท เอก ทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2496 วิทยาลัยวิชา

การศึกษาได้สอบคัดเลือกข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีวุฒิประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมหรือเทียบเท่า (ป.ม. หรือ พ.ม.) จำนวน 32 คน มาเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต หลักสูตร 2 ปี ในการสอบคัดเลือกครั้งนั้นได้มีการใช้แบบทดสอบความถนัด (aptitude test) เป็นครั้งแรก วันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2497 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาทันกับการสำเร็จการศึกษาของนิสิตรุ่นแรกในต่อมา จนที่สุดด้วยพลังผลักดันหลายฝ่าย วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2517 โดยได้รับพระราชทานมงคลนามมหาวิทยาลัยว่า “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่กระจายทั่วประเทศถึง 8 วิทยาเขต

ททัย ตันหยง

บรรณานุกรม

คณะศิษย์เก่าแสนแสบ (โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร) แสนแสบ 168 ครั้งที่ 18 พ.ศ. 2527 (หน้า 21) จันทนา พรหมเศรณี เรื่องจริงที่เขียนให้อ่านเล่น ที่ระลึกครบเกษียณอายุ 30 กันยายน 2522 โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม กรุงเทพมหานคร 2522
American Council an Education. **Teacher For Our Time.** Washington D.C. 1944.

หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ*

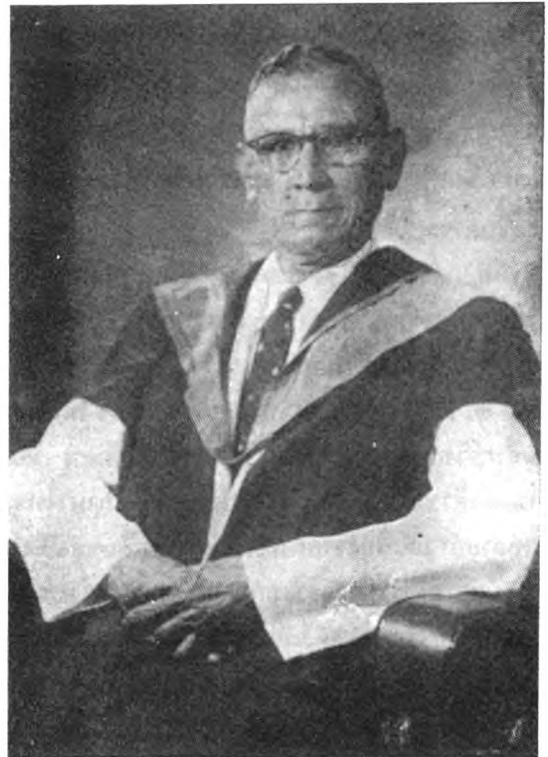

หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ

(สวัสดิ์ สุมิตร) เป็นบุตรของนาย อี.เอส. สมิท (E.S. Smith) และนางชุ่ม สุมิตร เกิด ณ บ้านตรอกกัปตันบุช อำเภอบางรัก จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2444 ภรรยาชื่อ นางถนอมศรี สุมิตร มีบุตร 1 คน และธิดา 1 คน

การศึกษา

- 2451 - โรงเรียนอัสสัมชัญ
- 2457 - โรงเรียนปทุมคงคา
- 2459 - โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 2462 - ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษา ณ โรงเรียนฝึกหัดครูแอค-ซิเตอร์ (Accidor Teacher Training school) ประเทศอังกฤษเป็นเวลา 2 ปี ได้รับประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ
- 2465 - เข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอาร์เบอร์ดีน (Arburdine University) เป็นเวลา 4 ปี ได้รับปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์ (B.Sc)
- 2514 - ได้รับพระราชทานปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา

* จาก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2531 และ ฉบับกาญจนนาภิเษก พ.ศ. 2539.

ชีวิตราชการ

- 2461 - นักเรียนสอนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 2469-2476 - อาจารย์โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์
- 2476-2478 - ทำการแทนอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสุทัศนวราราม
- 2479-2481 - อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสุทัศนวราราม
- 2482-2484 - อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์
- 2485-2489 - หัวหน้ากองโรงเรียนรัฐบาล กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 2489 - ผู้ช่วยอธิบดีกรมสามัญศึกษา
- 2490 - รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษา
- 2490-2494 - อธิบดีกรมสามัญศึกษา
- 2492-2497 - ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตร เป็นคนแรก อีกตำแหน่งหนึ่ง
- 2494-2504 - อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา
- 2497 - รักษาการอธิบดีกรมการฝึกหัดครู อีกตำแหน่งหนึ่ง
- 2503-2506 - ผู้อำนวยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2504 - เกษียณอายุราชการ
- 2515 - ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ (ท.จ.ว.)
- 2516 - ได้รับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติในฐานะครูอาวุโสของคุรุสภา

การประชุมในต่างประเทศ

- 2493 - เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมสหประชาชาติ (unesco) ครั้งที่ 5 และประชุมเกี่ยวกับการพิพิธภัณฑน์ ณ เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี
- 2495 - เป็นผู้แทนประเทศไทยในการประชุมร่างอนุสัญญาป้องกันวัตถุทางวัฒนธรรมในยามสงคราม ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
- เป็นผู้แทนประเทศไทยในการประชุม Exchange of Persons ที่กรุงเทพฯ และเป็นประธานของการประชุม
- เป็นผู้แทนประเทศไทยในการประชุม I.B.E (International Bureau of Education) ครั้งที่ 15 ณ นครเยนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

- 2496 - เป็นผู้แทนประเทศไทยในการประชุม Unesco National Commission ของสหรัฐอเมริกา ณ Minnesota สหรัฐอเมริกา
- 2499 - เป็นประธานการประชุม Study Conference on Science Teaching ของ Unesco ที่กรุงเทพฯ
- 2503 - เป็นหัวหน้าผู้แทนไทยไปประชุม I.B.E ครั้งที่ 23 ณ นครเยนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
- 2507 - เป็นผู้สังเกตการณ์ครูสภาในการประชุม World Federation for Mental Health ณ ศาลาสันติธรรม

คุณงามความดีของหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ

หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิได้สร้างคุณงามความดีไว้ในวงราชการของกระทรวงศึกษาธิการมากมาย จนไม่สามารถจะนำมาจาระไนได้อย่างครบถ้วน ในที่นี้ขอนำเอาความบางตอนซึ่งศาสตราจารย์คุณรัญจวน อินทรกำแหง ได้เขียนคำไว้อาลัยในหนังสืออนุสรณ์วันพระราชทานเพลิงศพหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิมาเป็นตัวอย่างดังนี้ “คุณหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิผู้ได้รับสมญาว่า อธิบดีสุภาพบุรุษของกระทรวงศึกษาธิการผู้มีอุดมคติว่า **ทำดีกว่าพูด**...ท่านได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณของบ้านเมืองในตำแหน่งข้าราชการประจำเริ่มตั้งแต่ตำแหน่งนักเรียนกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2461 จนถึงตำแหน่งอธิบดีกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และเกษียณอายุในตำแหน่งนี้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2504 และในระหว่าง พ.ศ. 2503-2506 ยังได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกด้วย

คุณหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิเป็นนักวิทยาศาสตร์ท่านจึงพอใจที่จะพิสูจน์ผลงานด้วยการกระทำมากกว่าพูดและท่านเป็นผู้ที่รักการศึกษาและสนใจการศึกษาอยู่ตลอดชีวิต ท่านเห็นว่าวิชาการมีความสำคัญเท่ากับบริหาร ฉะนั้นเมื่อท่านได้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาของไทยมาเป็นเวลานาน ทั้งในงานการปรับปรุงวิชาการงบประมาณและการบริหาร ท่านจึงกล่าวคำคมไว้ว่า **การศึกษาคือ สิ่งที่เหลืออยู่ภายหลังจากที่เราล้มอะไรหมดแล้ว** ท่านจึงมองเห็นว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษานั้น ไม่มีเวลาเหลือให้เราพูดเล่นเจรจากันมากนักนอกจากต้องรีบเร่งช่วยกันลงมือทำทันที ก้มหน้าก้มตา ทำด้วยความขะมักเขม้นเสียสละเอาจริงเอาจัง”

ในสมุดบันทึกประจำตัวของหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ท่านได้เขียนข้อความสั้น ๆ เป็นภาษาอังกฤษได้ว่า

“I have done my duty
I have paid my debt
I have done my best
And here is my story”

ข้อความนี้ชี้ให้เห็นคุณสมบัติประจำตัวของท่านได้เป็นอย่างดีทีเดียว

หนังสือข่าวของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชื่อ **ข่าวสาร “ม.ช.ม.”** ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 ซึ่งออกเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2506 ได้กล่าวถึงหลวงสวัสดิศาสตรพุทธิไว้ยืดยาว ตอนหนึ่งกล่าวว่า “หลวงสวัสดิศาสตรพุทธิเป็นนักวิทยาศาสตร์โดยวุฒิและทางปฏิบัติ เป็นนักบริหารโดยประสบการณ์ เป็นนักกีฬาทั้งกายและใจ เป็นหัวหน้างานซึ่งใช้พรหมวิหารเป็นหลักในการปกครองที่สำคัญที่สุดและหาได้ยากที่สุดคือ นำใจเสียสละเพื่อผลงานส่วนรวมกับความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งปรากฏผลอยู่ในความมั่นคงแข็งแรงของการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ และอยู่ที่ภูมิภาคประเทศของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เปลี่ยนจากความรกร้างมาเป็นสนามหญ้าและเป็นหญ้าอันงดงาม”

หลวงสวัสดิศาสตรพุทธิเป็นหนึ่งในข้าราชการที่ยึดมั่นในอุดมคติในการปฏิบัติราชการ อยู่เสมอว่า **งานของหลวงคือ งานของท่าน แต่เงินของหลวงคือเงินของหลวง และ เวลาของหลวงก็มีค่ายิ่งกว่าเวลาของท่าน** แม้ตลอดระยะเวลาที่ท่านรับราชการท่านไม่เคยได้รับเงินเดือนขึ้นสองขั้นเลยแม้แต่สักครั้งเดียวก็ตาม ท่านก็ยังปฏิบัติหน้าที่ราชการของท่านด้วยความสุจริตต่อนโยบายต่อหลักการ ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นเรื่องของราชการ เพราะทั้งหมดเป็นอุดมคติสูงสุดในชีวิตของท่าน.... ดังนั้นด้วยคุณงามความดีของท่านที่เป็นผู้ยึดมั่นในอุดมคติดังกล่าวอย่างไม่คลอนแคลนนี้เอง ท่านได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนครินทร์เครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2515 หลังจากที่ท่านเกษียณอายุราชการไปแล้วเป็นเวลาถึง 11 ปี

งานริเริ่มที่สำคัญ ๆ ของหลวงสวัสดิศาสตรพุทธิ

งานที่ท่านริเริ่มไว้นั้นมีมากมายหลายประการขอยกมาเฉพาะบางประการที่มีความสำคัญเด่นชัด เช่น

1. โครงการปรับปรุงการศึกษาที่จังหวัดชลบุรี
2. โครงการโรงเรียนประเคราะห์

3. โครงการทดลองและปรับปรุงโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา เลือกทดลองในโรงเรียน 4 แห่ง คือโรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนบางกะปิ และโรงเรียนศรีสุริโยทัย

4. โครงการผลิตครูการงานสันตติ เปิดสอนที่โรงเรียนบ้านสมเด็จพระยา โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย และโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม เรื่องนี้สำคัญมากจนท่านได้ออกปากกล่าวว่า “do or die”

5. งานนิเทศการศึกษา เริ่มจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ขึ้นเป็นหน่วยวิชาการของกรมวิสามัญศึกษาและขึ้นตรงต่ออธิบดี

6. แต่งตำราทางวิทยาศาสตร์ขึ้นหลายเล่ม เช่น ปรัชญาทางวิทยาศาสตร์ภาคต่างๆ ดาราศาสตร์ไทย ตำราเคมีเบื้องต้น เป็นต้น

7. บัญญัติศัพท์ทางวิทยาศาสตร์บางคำ ในสมัยนั้นศัพท์วิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ เมื่อท่านแต่งตำราเคมีเบื้องต้นจึงได้บัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นหลายคำ แต่เนื่องจากคำศัพท์เหล่านั้นเป็นของใหม่เป็นต้นเหตุให้กระทรวงธรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์เบื้องต้นขึ้นใน พ.ศ. 2474 ตำราเคมีเบื้องต้นของท่านจึงไม่ได้ตีพิมพ์เพราะต้องรอศัพท์บัญญัติจากคณะกรรมการชุดนี้

ฯลฯ

หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 รวมอายุได้ 71 ปี

วรวิทย์ วตินสรากร

บรรณานุกรม

เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย “หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ข่าวสาร “ม.ช.ม.”

1(5) : วันที่ 1 พฤศจิกายน 2506

อนุสรณ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ณ เมรุวัดธาตุทอง

25 กุมภาพันธ์ 2516

นักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร (กลุ่มหนึ่ง)

ทีมรักบี้ชนะเลิศ 7 คน พ.ศ. 2495

แถวหลัง (ซ้าย) ชม ภูมิภาค (กลางซ้าย) สมศักดิ์ เลาทภักดี

(กลางขวา) ประวิทย์ อิศวเวศน์ (ขวา) บรรจบ ดันหยง

แถวหน้า (ซ้าย) อุดม ด่วงเดช (กลาง) มนัส ศุภธีระ (ขวา) ถม มันทาพันธ์

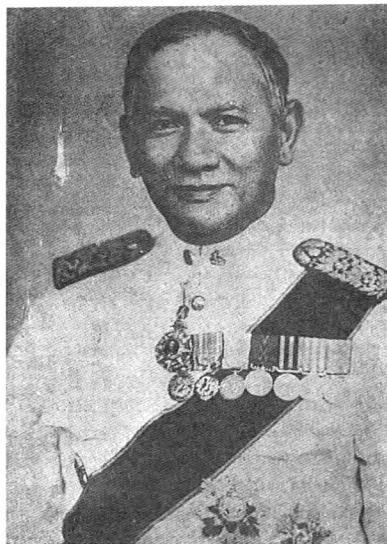
ในปีนั้น ทีมรักบี้ของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ชนะเลิศ ทั้งทีมใหญ่ (15 คน) และทีมเล็ก (7 คน) ทั้งๆ ที่ทั้งโรงเรียนมีนักเรียนเพียง 168 คน เท่านั้น

ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล*

ผู้ให้กำเนิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล นักการศึกษาไทยท่านหนึ่งซึ่งมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ท่านปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษามาตั้งแต่เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยในกรมวิชาการ เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการ จนกระทั่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หลายสมัย เป็นผู้ให้กำเนิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรซึ่งต่อมาได้พัฒนาขึ้นจนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเป็นผู้ก่อตั้งวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นอกจากนี้ท่านยังได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ บุคคลดีเด่นของชาติสาขาพัฒนาการศึกษาได้รับพระราชทานพระเกี้ยวทองคำในฐานะผู้ส่งเสริมภาษาไทยดีเด่น ได้รับพระราชทานโล่แก่นักการฝึกหัดครูไทย ได้รับรางวัลอาเซียนสาขาวรรณกรรม ได้รับยกย่องเป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูงยิ่งและได้รับประกาศเชิดชูเกียรติเป็นปูชนียบุคคลด้านภาษาและวรรณกรรมไทย

ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (พ.ศ. 2446-2538)

* จากสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 16 พ.ศ. 2540 และฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา พ.ศ.2542

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นบุตรเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว. เปี้ย มาลากุล) อดีตเสนาบดีกระทรวงธรรมการ และท่านผู้หญิงเสงี่ยม เกิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2446 ณ บ้านถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ท่านเป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวนพี่น้อง 10 คน สมรสกับนางสาวดุขฎิ ไกรฤกษ์ (ท่านผู้หญิงดุขฎิมาลา มาลากุล ณ อยุธยา)

ประวัติการศึกษา

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เริ่มได้รับการศึกษาที่บ้านเมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2451 โดยมีครูมาสอนผลัดเปลี่ยนกันหลายท่าน

- 2453 - อายุ 7 ปี เข้าเรียนในโรงเรียนวัดราชบูรณะในชั้นประถมศึกษาพิเศษ (ต่อมาโรงเรียนแห่งนี้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย)
- 2454 - เมื่อสอบไล่ได้ชั้นประถมศึกษาพิเศษแล้วเลื่อนขึ้นไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 จนพ.ศ. 2456 สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 3
- 2457 - บิดาได้นำเข้าถวายตัวต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงย้ายไปเรียนที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย) เรียนเข้าชั้นมัธยมปีที่ 3 อีก 1 ปี
- 2458 - ขณะที่เรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 นั้นศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้รุ่นแรก ได้รับพระราชทานเงินเดือน เดือนละ 20 บาท ทั้งนี้ เพราะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดให้จัดระบบนักเรียนมหาดเล็กรับใช้ขึ้น
- 2459 - ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ต้องไปปฏิบัติงานในหน้าที่มหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง จึงไม่ได้ไปเรียนที่โรงเรียน แต่ปลายปีนั้นยังคงไปสอบไล่จนสอบได้ชั้นมัธยมปีที่ 5 เลื่อนไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 หลังจากนั้นท่านก็ไม่มีเวลาไปโรงเรียนอีกเลย แต่ก็ได้ศึกษาด้วยตนเองเรื่อยมา ตลอดเวลาที่เป็นมหาดเล็กรับใช้ประมาณ 6 ปี และเป็นนักเรียนเสือป่าด้วย
- 2464 - มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รับทุนเล่าเรียนของกระทรวงธรรมการเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษทางด้านวิชาภาษาโบราณตะวันออก (สันสกฤต) ระยะเวลาได้ไปพักอยู่กับครอบครัวชาวอังกฤษเพื่อฝึกฝนด้านภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณีอยู่ระยะหนึ่งแล้วได้เข้าศึกษา ณ คณะตะวันออกศึกษา (School of Oriental Studies) มหาวิทยาลัยลอนดอน (London University) และเริ่มเรียนภาษาสันสกฤตที่นั่น
- 2467 - หลังจากสอบได้ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยลอนดอนแล้ว จึงไปสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด (Oxford University) เลือกเรียนภาษาสันสกฤตเป็น

วิชาเอกและภาษาบาลีเป็นวิชาโทเรียนอยู่ 4 ปี ก็จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เกียรตินิยม (B.A. Honours) เมื่อ พ.ศ. 2471 ขณะที่ศึกษาอยู่ที่นั่นท่านเคยเข้าแข่งขันกีฬาหลายประเภท เช่น เทนนิส ฟุตบอล และฮอกกี เป็นต้น

2472 - ศึกษาต่อวิชาครูที่มหาวิทยาลัยเดิมอีก 1 ปี ปลายปีเกิดล้มป่วยอย่างหนักต้องเดินทางไปพักรักษาตัว ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์เป็นเวลานานประมาณปีครึ่ง ทั้งนี้เพราะท่านต้องตรากตรำมากในการเดินทางไปฝึกสอนเป็นระยะทางไกลในฤดูหนาว

2474 - ขณะที่พักรักษาตัวอยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์นั่นเอง มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดได้มอบปริญญาโททางอักษรศาสตร์ (M.A) ให้เมื่อได้รับปริญญาโทแล้วจึงเดินทางกลับประเทศไทย ก่อนเดินทางกลับรัฐบาลไทยได้ส่งไปทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ Temporary Colaborator ขององค์การสันนิบาตชาติ (League of Nations) ณ นครเจนีวา เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน

อนึ่งขณะที่ศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดนั้น ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้ประกอบภารกิจต่าง ๆ หลายประการ เช่น

1. เป็นกรรมการสามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ (สมาคมของคนไทยในอังกฤษ) หลายสมัย

2. เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “สามัคคีสาร” ของสามัคคีสมาคมระหว่าง พ.ศ. 2469-2470

3. เป็นผู้แทนประเทศไทยเข้าประชุมสันนิบาตชาติเรื่อง International Understanding ใน พ.ศ. 2467

4. เป็นผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมประชุมเรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education) ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ใน พ.ศ. 2472

2498 - เข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 1 นับเป็นนักการศึกษาคนแรกทีเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ประวัติราชการและหน้าที่การงาน

2474 - หลังจากเดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้วก็ได้รับการบรรจุให้เข้ารับราชการประจำกองตำรา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ในการตรวจแบบเรียนติดตามเสนาบดีไปตรวจราชการตามหัวเมืองต่างๆ งานพิเศษคือเป็น อาจารย์สอนภาษาไทยให้แก่สวามีสัตยานันท์บุรี ชาวอินเดีย เมื่อครั้งเดินทางเข้ามาประเทศไทยเพื่อสอนภาษาสันสกฤตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในปลายปีนั้นท่านได้รับพระราชทานยศเป็น **รองอำมาตย์เอก**

- 2475** - ย้ายไปเป็นอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับมอบหมายให้สอนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์สอนภาษาอังกฤษในคณะวิทยาศาสตร์กับทั้งสอนภาษาไทยในคณะรัฐศาสตร์อีกด้วย
- 2477** - ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝึกหัดครูมัธยมในคณะอักษรศาสตร์(ป.ม. จุฬาฯ) และดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมหอวังซึ่งตั้งขึ้นมาตั้งแต่ พ.ศ. 2473 ตอนนั้นโรงเรียนมัธยมหอวังเป็นเสมือนโรงเรียนสาธิตของแผนกฝึกหัดครูมัธยม งานสำคัญคือจัดให้มีการฝึกสอนและฝึกงานตามโรงเรียนต่าง ๆ ของนักเรียนฝึกหัดครูมัธยมตลอดหนึ่งภาคเรียน (ภาคกลาง) งานสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือริเริ่มให้มีการสอนวิชาหัตถกรรมขึ้นเป็นครั้งแรกโดยตั้งโรงหัตถกรรมขึ้นในโรงเรียนมัธยมหอวัง
- 2480** - ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในงานนี้ท่านลงมือทำเองเกือบทุกอย่าง ตั้งแต่การออกแบบ การควบคุมการก่อสร้างอาคารเรียน และอื่น ๆ และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการคนแรกของโรงเรียน ระหว่างนั้นท่านยังได้รับมอบหมายให้วางโครงการเตรียมจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคด้วย แต่เกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้นเสียก่อน โครงการนั้นจึงต้องระงับไป
- 2485** - ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาอีกตำแหน่งหนึ่ง ในระหว่างนี้ท่านได้ทำงานที่สำคัญ ได้แก่
1. ยกฐานะครู ทั้งครูประชาบาล และครูโรงเรียนรัฐบาลโดยปรับอัตราเงินเดือนใหม่ทั้งหมด แก่กฎหมายครูให้ครู ป.ป. เป็นชั้นตรีและให้ยกฐานะครูใหญ่ขึ้นเป็นชั้นเอกได้
 2. เริ่มวิธีสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์โดยการเพิ่มเงินอุดหนุนให้มากขึ้น
 3. เริ่มปรับปรุงการสอนภาษาไทยในชั้นเตรียมประถม
 4. เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นครบทุกจังหวัด
 5. เริ่มซื้อที่ดินที่ถนนประสานมิตร เพื่อจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร
- 2487** - พ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา คงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาแต่เพียงตำแหน่งเดียว
- 2489** - ได้รับแต่งตั้งเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ท่านดำรงตำแหน่งนี้เป็นเวลานานถึง 11 ปีเศษ งานสำคัญ ๆ ในระยะนี้ได้แก่
1. จัดตั้งแผนกฝึกหัดครูมัธยมขึ้นในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เรียกว่า “ฝึกหัดครูเตรียมอุดมศึกษา” (พ.ศ.2490) รับนักเรียนที่เรียนจบเตรียมอุดมศึกษาแล้ว เข้าเรียนต่ออีก 3 ปี ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.)

2. จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงถนนประสานมิตร (พ.ศ.2492) รับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 6 มาเข้าเรียนเป็นนักเรียนประจำหลักสูตร 3 ปี จบแล้วได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ป.ป.) ถ้าเรียนต่ออีก 2 ปี ก็ได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.)

3. ร่างแผนการศึกษา พ.ศ.2494 ทั้งฉบับ

4. จัดตั้งกรมวิชาการ (พ.ศ. 2495) และรักษาการในตำแหน่งอธิบดีเป็นคนแรก

5. จัดตั้งโรงเรียนสาธิตปทุมวัน (พ.ศ. 2496)

6. จัดตั้งกรมการฝึกหัดครู (พ.ศ. 2497) และรักษาการในตำแหน่งอธิบดีเป็นคนแรก

7. จัดตั้งโรงเรียนประถมสาธิต ประสานมิตร (พ.ศ. 2498)

8. จัดสัมมนาเรื่อง การศึกษาประชาบาลเป็นครั้งแรกในประเทศไทย (พ.ศ. 2498)

2500 - โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สมัยที่ 1) และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในคณะรัฐบาลชุนนายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี (จนถึงเดือนกันยายน 2501 กระทรวงวัฒนธรรมได้ยุบไปรวมกับกระทรวงศึกษาธิการ)

2501 - โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สมัยที่ 2) ในคณะรัฐบาลชุนพลโทถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี

2502 - โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สมัยที่ 3) ในคณะรัฐบาลชุนจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เป็นนายกรัฐมนตรี

2506 - โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สมัยที่ 4) ในคณะรัฐบาลชุนจอมพลถนอม กิตติขจรเป็นนายกรัฐมนตรี และเกษียณอายุราชการในปีเดียวกันนี้ (ดำรงตำแหน่งนี้มาจนถึง พ.ศ.2512)

งานสำคัญ ๆ ของท่านในระหว่างนี้ ได้แก่

1. จัดวางโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค แบ่งภาคการศึกษาออกเป็น 12 ภาค

2. ตั้งโรงเรียนมัธยมแบบประสม (Comprehensive School) แห่งแรกขึ้นที่โรงเรียนสุนารี

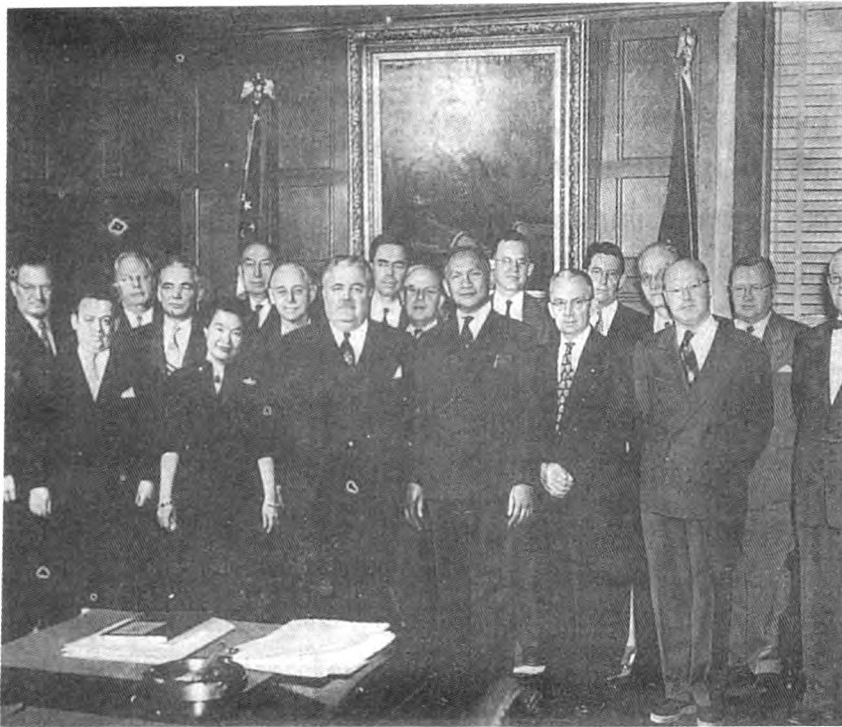
จังหวัดนครราชสีมา

3. เริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2508 - ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดตั้งวิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์ ของมหาวิทยาลัยศิลปากรขึ้นที่จังหวัดนครปฐม และเปิดสอนวิชาการสาขาอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่วิชาศิลปะเพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนั้นกลายเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบ ท่านดำรงตำแหน่งนี้จนถึง พ.ศ. 2514

- 2510 - ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการจัดงานฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ 200 ปีของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- 2512 - โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นวุฒิสมาชิก
- 2515 - โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อนึ่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิตดำรงตำแหน่งประธานสำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถานโดยเป็นราชบัณฑิตรุ่นแรกประเภทวรรณศิลป์สาขาวรรณคดีและภาษาศาสตร์

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ในการประชุมระหว่างชาติครั้งหนึ่ง

การประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการศึกษา

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นประธานกรรมการแห่งชาติว่าด้วย UNESCO เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม UNESCO และประชุมระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษาหลายครั้ง เช่น

- 2492 - ประชุมสมัยสามัญครั้งที่ 4 ของ UNESCO ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ในการประชุมครั้งนี้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจตราสาร และเมื่อไปสัมมนาเรื่อง Rural Adult Education ณ ประเทศอินเดีย ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานในการสัมมนา

- 2495 - ประชุมสมัยสามัญครั้งที่ 7 ของ UNESCO ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการโครงการ กรรมการบริหารและอนุกรรมการฝ่ายการเงิน
- 2497 - เป็นรองประธานการประชุมการศึกษานานาชาติที่ประเทศสวีเดนและแลนด์ และเป็นรองประธานการประชุมใหญ่การศึกษานานาชาติที่ประเทศอูรุกวัย
- 2505 - เป็นรองประธานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น
- 2507 - เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งองค์การรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO-Southeast Asian Ministers of Education Organization) ท่านเป็นผู้จัดให้สำนักงานขององค์การนี้ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ และให้เลขาธิการคนแรกเป็นคนไทย

ภารกิจที่ปฏิบัตินอกเหนือจากงานราชการ

ภารกิจต่อไปนี้ บางประการได้ปฏิบัติมาแล้วตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุราชการเมื่อ พ.ศ. 2506 แต่หลายอย่างเริ่มปฏิบัติเมื่อเกษียณอายุราชการแล้วได้แก่ทำหน้าที่เป็น

1. รองประธานคณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์
2. รองประธานคณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์
3. ที่ปรึกษาคณะกรรมการมูลนิธิภัตตาคารวัดบรมวงศ์อิศรวราราม
4. ประธานคณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
5. ประธานคณะกรรมการมูลนิธิวัดไกรฤกษ์
6. ประธานคณะกรรมการโครงการพิพิธภัณฑ์พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
7. ประธานคณะกรรมการหอวิชาการานุสรณ์
8. ประธานคณะกรรมการมูลนิธิสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพของกระทรวงศึกษาธิการ
9. ประธานคณะกรรมการมูลนิธิสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
10. ประธานคณะกรรมการจัดงานฉลองพระชนมายุ 60 พรรษา ของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
11. ประธานคณะกรรมการจัดงานฤดูกาลการแสดงละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
12. ประธานคณะกรรมการจัดงานวันพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

13. ประธานคณะกรรมการจัดงานวันพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

14. ประธานชมรมสโมสร 6 เหลี่ยม (ท่านเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งชมรมนี้ขึ้นเพื่อรวบรวมนักวิชาการไว้รับช่วงงานเกี่ยวกับหอวิชาฐานุสรณ์ งานมูลนิธิและงานที่เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

15. ประธานคณะกรรมการกองทุนวิจัยพระมหาธีรราชเจ้า

16. ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

17. ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับพระราชประวัติพระมหาธีรราชเจ้า

18. ประธานคณะกรรมการจัดทำวารสาร “วชิราวุธานุสรณ์สาร”

19. ประธานคณะกรรมการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ (เสียงและภาพ) ของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์

20. ประธานคณะกรรมการจัดทำสารานุกรมนามสกุลพระราชทาน

21. ประธานคณะกรรมการราชินีมูลนิธิ

22. ที่ปรึกษาชมรมข้าราชการและครูอาวุโสของกระทรวงศึกษาธิการ

23. ที่ปรึกษาคณะกรรมการฉลองวันประถมศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ

24. ที่ปรึกษาคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกครูดีเด่น

25. กรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนพรรษา 5 รอบ

งานประพันธ์

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นนักประพันธ์ท่านหนึ่ง มีผลงานด้านการประพันธ์เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะผลงานการประพันธ์ที่เกี่ยวกับการศึกษา สารคดีท่องเที่ยว บทละครและกวีนิพนธ์ ท่านเป็นศิษย์การประพันธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงสอนให้ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล แต่งโคลงสี่สุภาพในสมัยที่เคยเป็นมหาดเล็กรับใช้

ในงานประพันธ์ส่วนมากท่านใช้นามจริงแต่ท่านก็มีนามแฝงที่พบมากที่สุดคือ ป.ม. ย่อมาจาก “**ปิ่น มาลากุล**” นั่นเอง นอกจากนั้นก็มีนามแฝงที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวคือ **ประติสमित นายเขม ทมวกเจ้า และประเสริฐ**

งานประพันธ์ที่เกี่ยวกับการศึกษา

1. หนังสือที่พิมพ์เป็นเล่ม เช่น

1) วิชาครูเล่มเล็ก

2) การศึกษาปริทรรศน์และโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค

3) การศึกษาสมัยที่มหาอำมาตย์เอกพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัตทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ เป็นต้น

2. กวีนิพนธ์ที่แต่งเป็นกลอน เช่น

เพียงแต่สอนนั้นไซ้ไรไม่ลำบาก

เป็นครูนี้ชียากเป็นนักหนา

จะต้องใช้ศิลปวิทยา

อีกทั้งความเมตตาอยู่ในใจ เป็นต้น

3. กวีนิพนธ์ที่แต่งเป็นโคลง เช่น

ถิ่นไทยในปากกว้าง

ห่างไกล

แสงวัฒนธรรมใด

ส่องบ้าง

เห็นเทียนอยู่รำไร

เล่มหนึ่ง

ครูนั่นแหละอาจสร้าง

เสกให้ซ้ชवाल

และอีกบนหนึ่งที่ว่า

กล้วยไม้มีดอกช้า

ฉันใด

การศึกษาเป็นไป

เช่นนั้น

แต่ดอกออกคราวไร

งามเด่น

งานสั่งสอนปลูกปั้น

เสร็จแล้วแสนงาม เป็นต้น

บทประพันธ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นจิตวิญญาณทางการศึกษาและความเป็นครูของท่านได้อย่างแจ่มชัด

นอกจากนั้นยังมีบทประพันธ์เกี่ยวกับ สารคดีการท่องเที่ยว เช่น

1. เทียวอเมริกาใต้ ไปรอบโลก

2. เทียวอิตาลี และสเปน เป็นต้น

บทละคร เช่น

1. บทละครเรื่อง สามเกลอ ทวาทศทาน หงส์ทอง

2. บทละครพูดเรื่อง พวงมาลัย

3. หัวใจทอง การเมืองเรื่องรัก เป็นต้น

กวีนิพนธ์ เช่น

1. คำประพันธ์ร้อยเรื่อง

2. นิราศเป่ยจิง เป็นต้น

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ ดังนี้

- 2505 - คุรุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2507 - นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (L.L.D.) จากมหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) สหรัฐอเมริกา
- 2509 - ศิลปศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (โบราณคดี) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2510 - การศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2516 - ศิลปศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2517 - ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2527 - ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 2530 - อักษรศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญที่ได้รับ

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และได้รับเหรียญดังต่อไปนี้

- ราชารุจิยาภรณ์	12 พฤศจิกายน 2458
- รัตนภรณ์ ว.ป.ร. 5	5 พฤษภาคม 2460
- ตติยจุลจอมเกล้า (ตราสกุล)	20 กันยายน 2479
- ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	20 กันยายน 2481
- ตริตาภรณ์ช้างเผือก	27 กันยายน 2483
- ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	18 กันยายน 2486
- ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	4 ตุลาคม 2491
- ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	4 ธันวาคม 2492
- ประถมาภรณ์ช้างเผือก	5 ธันวาคม 2494
- เหรียญจักรพรรดิมาลา	5 ธันวาคม 2495
- ตติยจุลจอมเกล้า	5 พฤษภาคม 2497
- มหาวชิรมงกุฎ	5 ธันวาคม 2497
- รัตนภรณ์ ภ.ป.ร. 3	11 กันยายน 2499
- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	5 ธันวาคม 2500
- ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ	5 พฤษภาคม 2503
- เหรียญลูกเสือสดุดี	5 พฤศจิกายน 2504
- เหรียญกาชาดสรรเสริญ	4 พฤษภาคม 2505
- ปฐมจุลจอมเกล้า	5 พฤษภาคม 2510
- เข็มครุฑอวูโสของครูสภา	9 ตุลาคม 2516

- เจริญคุณภูมิมาลา
- เข็มศิลป์วิทยา 29 เมษายน 2526
- รัตนาภรณ์ ภ.ป.ร. 2 1 เมษายน 2528
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่ง รามเกียรติ 2532

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับจากต่างประเทศ

- สายสะพายประเทศเยอรมนี 22 พฤศจิกายน 2505
- สายสะพายประเทศเบลเยียม 1 กุมภาพันธ์ 2507
- สายสะพายประเทศญี่ปุ่น 15 ธันวาคม 2507
- สายสะพายประเทศเกาหลี 5 กันยายน 2510
- สายสะพายประเทศจีนไต้หวัน 4 มกราคม 2511

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2538 มีอายุ 92 ปี นับเป็นการสูญเสียบุคลากรทางด้านการศึกษาที่สำคัญยิ่งอีกท่านหนึ่ง

วรวิทย์ วจินสรากร

บรรณานุกรม

ชม ภูมิภาค. “หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล : ผู้ก่อกำเนิดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” **สี่ศวรรษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. กรุงเทพฯ : สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล., **คำประพันธ์ร้อยเรื่อง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. **บทประพันธ์สรรมากกว่าพันบท เล่ม 2** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา 2535.

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล. ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันเสาร์ที่ 30 มีนาคม 2539. กรมศิลปากร จัดพิมพ์ปฏิการคุณ.

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการจัดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร

พ.ศ. 2492

เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการจะได้เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร จังวางระเบียบการจัดโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร พ.ศ. 2492”

2. ให้จัดโรงเรียนฝึกหัดครูนี้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงรับผู้สอบไล่ได้ตั้งแต่ประโยคมัธยมศึกษาขึ้นไปเข้าศึกษา เพื่อรับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมและประโยคครูอื่นๆ ตามระเบียบการของกระทรวงศึกษาธิการ

3. ให้โรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนและค่าบำรุงต่างๆ ได้ในอัตราอย่างสูงไม่เกินจำนวนต่อไปนี้

(1) ค่าเล่าเรียนปีละ 40 บาท

(2) ค่าบำรุงห้องสมุด กีฬาและอื่นๆ ปีละ 200 บาท

ค่าอาหารให้โรงเรียนเก็บได้ตามควรแก่ความเป็นอยู่ของนักเรียน

4. กระทรวงศึกษาธิการหรือโรงเรียนอาจให้ทุนแก่นักเรียนก็ได้ผู้ที่ได้รับทุนให้ได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนด้วย

5. ให้นักเรียนนี้อยู่ภายใต้การดำเนินการ และการควบคุมดูแลของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการห้าถึงเก้าคน เป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง รองประธานกรรมการคนหนึ่ง และเลขานุการคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แต่งตั้ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

6. คณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่จัดทำหลักสูตร งบประมาณประจำปี จัดวางแผนการศึกษาอบรมและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ควบคุมดูแลจัดการให้กิจการของโรงเรียนดำเนินไปโดยเรียบร้อยเป็นผลดีตามความมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ

7. ให้คณะกรรมการโรงเรียนประชุมกัน ปฏิบัติหน้าที่อย่างน้อยเดือนละครั้ง ประธานกรรมการเป็นผู้กำหนดวันประชุม

8. ในการประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

9. ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการมิได้มาปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานเป็นประธานแทน ถ้ารองประธานมิได้มาประชุม ก็ให้กรรมการเลือกตั้งกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานชั่วคราวเฉพาะการประชุมคราวนั้น

10. ผู้อำนวยการโรงเรียนนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แต่งตั้งจากผู้ที่ได้ปริญญาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี และได้เคยดำรงตำแหน่งครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

11. ผู้อำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่ดังนี้

- (1) อำนวยการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย
- (2) ปกครองและรักษาระเบียบข้อบังคับและวินัยของโรงเรียน
- (3) จัดและรักษาสถานที่ ควบคุมดูแลการเงินและพัสดุของโรงเรียน

12. ให้อธิบดีกรมสามัญศึกษามีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ 28

เมษายน 2492

ม. พรหมโยธี
รัฐมนตรี

ระเบียบการรับสมัคร เข้าเป็นนักเรียนในโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง
ที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร
พุทธศักราช 2492

1. การศึกษา

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนครดำเนินการสอนวิชาครูชั้นสูง ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ลงวันที่ 28 เมษายน 2492 นักเรียนที่เข้าศึกษาจะต้องอยู่ประจำกินนอนในโรงเรียนตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ โรงเรียนนี้มีหลักสูตร 5 ปี ผู้ที่ศึกษาจบหลักสูตร 3 ปี อาจจะได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม ส่วนผู้ที่ศึกษาจบหลักสูตร 5 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม

2. คุณสมบัติและลักษณะของผู้สมัคร

ผู้สมัครต้อง

ก. เป็นชายโสด

ข. มีอายุไม่เกิน 17 ปี บริบูรณ์ ในวันที่ 1 เมษายน 2492

ค. มีความรู้สอบไล่ได้ชั้นประโยคมัธยมบริบูรณ์

ง. ไม่มีโรคติดต่อหรือโรคสำคัญที่จะขัดขวางการเล่าเรียน

จ. มีความประพฤติดี โดยมีผู้ปกครองรับรอง

ฉ. มีผู้ปกครองรับที่จะอุดหนุนในเรื่องค่าเล่าเรียน ค่ากินอยู่ค่าบำรุงต่างๆ ตลอดจนค่าเครื่องแต่งกายและค่า

ใช้จ่ายอื่นๆ

ช. มีลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครู

3. ค่าธรรมเนียม

ก. ผู้ที่เป็นนักเรียนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมต่างๆ ดังนี้

ค่าเล่าเรียนปีละ 40 บาท

ค่าบำรุงห้องสมุด กีฬา และอื่นๆ ปีละ 160 บาท

ค่ากินอยู่ปีละ 1000 บาท

ข. ผู้ที่ได้รับทุนของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนและค่ากินอยู่

4. การสมัคร

ก. ผู้สมัครจะต้องยื่นใบสมัครตามแบบของโรงเรียน ณ กองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการระหว่างวันที่ 18 พฤษภาคม ถึงวันที่ 24 พฤษภาคม 2492 ในเวลาราชการ

- ข. ผู้สมัครจะต้องกรอกข้อความในใบสมัครให้ชัดเจน และต้องมีผู้ลงชื่อรับรองข้อความในใบสมัครนั้น
 - ค. ผู้สมัครต้องนำใบสุทธิแสดงความรู้ ความประพฤติ และวันเดือนปีเกิดที่ถูกต้อง จากโรงเรียนที่ได้เรียนอยู่ เป็นครั้งสุดท้าย มายื่นต่อเจ้าหน้าที่พร้อมกับใบสมัคร
 - ง. ผู้สมัครจะต้องเสียค่าสมัคร 10 บาท ในวันยื่นใบสมัครเงินค่าสมัครนี้จะไม่คืนให้ ไม่ว่าในกรณีใดๆ
 - จ. สำหรับผู้สมัครที่มีความประสงค์จะขอรับทุนของกระทรวงศึกษาธิการกองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา จะเป็นผู้ยื่นใบสมัครให้ ผู้สมัครจะสอบถามรายละเอียดได้ที่กองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ 14 พฤษภาคม 2492 ในกรณีนี้กองฝึกหัดครูจะสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกเสียชั้นหนึ่งก่อน
5. การสอบคัดเลือกและการตรวจโรค
- ก. ผู้สมัครจะต้องไปรับการสอบคัดเลือก ในวันที่ 26 พฤษภาคม 2492 และรับการสอบสัมภาษณ์ และตรวจโรค ตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม 2492 ณ ตึกสามัคยาจารย์ ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 - ข. โรงเรียนจะประกาศผลการสอบคัดเลือก ในวันที่ 2 มิถุนายน 2492
 - ค. ผู้ที่สอบคัดเลือกไม่ได้นั้นให้รับใบสุทธิคืนได้ ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2492
6. เครื่องแต่งกายและเครื่องใช้
- ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนของโรงเรียน จะต้องจัดทำเครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้ต่างๆ ตามระเบียบของโรงเรียน
7. การรับเข้าเป็นนักเรียน
- ก. ผู้ที่สอบคัดเลือกได้ จะต้องชำระค่าธรรมเนียม ในระหว่างวันที่ 3 มิถุนายนถึงวันที่ 7 มิถุนายน 2492 ที่กองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการ
 - ข. เมื่อได้รับชำระเงินค่าธรรมเนียมต่างๆ แล้วให้รับทราบการเข้าเป็นนักเรียน
 - ค. ถ้าผู้ที่คัดเลือกได้ไม่มาชำระเงินค่าธรรมเนียม และไม่มารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน ภายในวันที่ 7 มิถุนายน 2492 จะถือว่าผู้นั้นสละสิทธิการเข้าเป็นนักเรียน
8. กำหนดวัดเปิดเรียน
- โรงเรียนกำหนดเปิดภาคต้นในวันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2492 ในวันนี้จะได้ประกอบพิธีรับนักเรียน และจัดให้ผู้ปกครองมอบตัวนักเรียนเข้าสู่สำนัก

โดยอนุมัติคณะกรรมการโรงเรียน

วันที่ 5 พฤษภาคม 2492

สวัสดิสารศาสตรพุทธิ

ผู้อำนวยการ

บัญชีรายชื่อนักเรียนรุ่นแรก

รับเข้าศึกษาและเข้าประจำในสำนัก ตั้งแต่ 9 มิถุนายน 2492

1. นายประธาน อารีพล	จังหวัดจันทบุรี	บุตรครู	นักเรียนทุน
2. นายจรูญ กาญจน์หม้ย	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์		นักเรียนทุน
3. นายจรูญ ปัทมดิลก	จังหวัดกาฬสินธุ์		นักเรียนทุน
4. นายสมศักดิ์ เลาทภักดี	จังหวัดเพชรบุรี		นักเรียนทุน
5. นายดุษฐ์ วงศ์ศิธร	จังหวัดเพชรบุรี	บุตรครู	นักเรียนทุน
6. นายซ่ม ภูมิภาค	จังหวัดอุบลราชธานี		นักเรียนทุน
7. นายสวัสดิ์ ดวงจันทร์	จังหวัดพระนคร	บุตรครู	นักเรียนทุน
8. นายเสน่ห์ พงษ์สวัสดิ์	จังหวัดลำพูน		นักเรียนทุน
9. นายสดับ อัดตสาระ	จังหวัดอยุธยา	บุตรครู	นักเรียนทุน
10. นายบรรจบ ต้นเที่ยง	จังหวัดสิงห์บุรี		นักเรียนทุน
11. นายบุญทรง สุวัตถ์	จังหวัดพระนคร		นักเรียนทุน
12. นายมะลิ เข้าวนปรีชา	จังหวัดจันทบุรี	บุตรครู	นักเรียนทุน
13. นายประมุข เลาทภักดี	จังหวัดเพชรบุรี	บุตรครู	นักเรียนทุน
14. นายอนงค์ ฤกษ์สำราญ	จังหวัดอยุธยา		นักเรียนทุน
15. นายเสมอ นาคพงศ์	จังหวัดนครสวรรค์		นักเรียนทุน
16. นายมหนู วัลยะเพชร	จังหวัดภูเก็ต		นักเรียนทุน
17. นายวิญญู ศรีอุทัย	จังหวัดสระบุรี	บุตรครู	นักเรียนทุน
18. นายอรุณ ดาวเรือง	จังหวัดชัยภูมิ		นักเรียนทุน
19. นายฉาย อินทรสกุล	จังหวัดยะลา		นักเรียนทุน
20. นายทวยก น้อยแสง	จังหวัดอ่างทอง		นักเรียนทุน
21. นายคิด ศรียารัณย์	จังหวัดพระนคร	บุตรครู	นักเรียนทุน
22. นายวัฒน์ ปราชนวิทยา	จังหวัดนครปฐม	บุตรครู	นักเรียนทุน
23. นายทองอุณห์ เจริญสม	จังหวัดจันทบุรี		นักเรียนทุน
24. นายบัญญัติ ทองทวี	จังหวัดพระนคร	บุตรครู	นักเรียนทุน
25. นายพวงา พลทา	จังหวัดพระนคร	บุตรครู	นักเรียนทุน
26. นายประดับ เรืองมาลัย	จังหวัดอ่างทอง	บุตรครู	นักเรียนทุน
27. นายสุพจน์ รัตนประดิษฐ์	จังหวัดสมุทรสงคราม	บุตรครู	นักเรียนทุน
28. นายสี วงศ์สง่า	จังหวัดสระบุรี		นักเรียนทุน
29. นายอุเทน เจริญกุล	จังหวัดอุดรธานี	บุตรครู	นักเรียนทุน
30. นายวิจิตร จันทรากุล	จังหวัดพัทลุง	บุตรครู	นักเรียนทุน

ฐานะเป็นมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์วิไล ในวันที่ 29 มิถุนายน 2517

ชาวอเมริกัน 168 ได้คิดค้นแบบแผนการศึกษาของ มศว มาโดยตลอด เขาเชื่อว่าแบบแผน 168 เป็นที่คุ้นชินกับคนในท้องถิ่นอยู่แล้วคือ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประจวบ มีลักษณะเป็นรากฐานกำเนิด มศว ให้เจริญเป็นศรีสง่านามหาชน

ชาวอเมริกัน 168 มีความหมายที่ในน้ำใจของบรรดาสมาจารย์ ดร. สุนเดชา พรมบุญ อธิการบดี มศว ที่ได้นำหลักการต่างๆ ไปศาสตร์สจรรย์ ขณะคงเป็น ศึกษาศาสตร์โดยศาสตราจารย์ หม่อมหลวงจรรยา บงพวง ออมนศรี เป็นประธาน เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2542 ไปเอกภพที่ มศว คาบรอบ 50 ปี

เราชาวอเมริกัน 168 ยึดมั่นบนหลักการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์วิไล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในนามอันมีพลังพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจัดในวันวันที่ 24 พฤศจิกายน 2542 ชาวอเมริกัน 168 มีความยินดีอย่างยิ่งที่ มศว ได้ผลิตศิษย์เก่า มศว ยอดเยี่ยม และได้ทรงปฏิบัติภารกิจที่ยิ่งใหญ่ของ "ปราชญ์ผู้ทรงคิด"

โดยยึด นามยัตติ์ ปิยะบุญจรรยา อภพร แสงผล น.อ. พิเศษโยธพงศ์ หมายมั่น เป็นต้น เมื่อมีการประกาศตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2496 นั้น ได้มีผู้ทำงานส่งเสริมต่าง ป.ม. เจ้าเรือน ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา หลัดคือ 2 ปี ออกจาก ป.ม. จำนวน 32 คน กลุ่มนี้เป็นผู้ตั้งต้นคณะ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2497 เป็นแนวทาง ซึ่งเรียกว่า คณะ รุ่น 1 มี อาทิ ศ.ดร. ทวีศักดิ์ ศักดิ์กัญญาญ์ นายบุญมีฉันทน์ ดร. สุภัท ศรีพลผล นายพิเชษฐ คงน เป็นต้น

ส่วนแผนแบบ 168 นั้น ส่วนมากเรียกคือ จดหมาย ค.บ. แผนแบบผู้ที่ยึดมั่นต่อไปโดย จะใช้เวลาเรียนคิดออกให้ประมาณปีละหนึ่งถึง 7 ปี การศึกษา มีว่าดังนี้จนมาก

เป็นที่ทราบกันดีว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้นเปิดสอนก่อนที่พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา ด้วยเหตุนี้ระบบของแผนแบบที่พระเจ้าน้องยาเธอ พระบรมกนิโย ในพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ในวันที่ 16 กันยายน 2497 วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 มีอธิการ 3 ท่าน คือ ม.ล. เป็น มาตุกุล ดร. ศาโรช บำบัด และ ดร. สุทัศน์ เทพบุญพร

วิทยาลัยวิชาการศึกษา อยู่ฐานะเป็นมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์วิไล ตามพระราชบัญญัติประกาศวิทยาลัยรัตนโกสินทร์วิไล พ.ศ. 2517 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2517 ซึ่งชื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เรียกยกเลิก

ส่วนคณะ รุ่น 2 มี อาทิ ศ.ดร. อุตม วิโรจน์สิทธิศักดิ์ นายบุญสูง ภรรยาลดา นายบุญสูง นางอึ้ง ดร. หอม ศลาชนนที่ ผศ. เลิศ ชูภาค รศ. พิเชฐ ภักดีวิมล พ.อ.ค. มนต์ สุทธิธรรม เป็นต้น

ส่วนคณะ รุ่น 3 มี อาทิ รศ.ดร. จาตรี เมียงปักษ์ รศ.ดร. วีระ บุญบุญจรรยา ดร. วิภาค สิงห์ชัย นายศิริ ศันยุธา พ.อ.ค. เขียว สหธรรม น.ศ. ประยงค์ นาคีระพันธุ์ นายนำทรัพย์ จันทระ พ.อ.ค. ประยงค์ นาคีระพันธุ์ นายนำทรัพย์ จันทระ พ.อ.ค. ประยงค์ นาคีระพันธุ์ นายนำทรัพย์ จันทระ

ส่วนคณะ รุ่น 4 มี อาทิ นายประวิทย์ พันธ์ชูดี นายประสิทธิ์ อุดมคง นายวิชาญ เศรษฐธีร รศ.ดร. นิตยภัทร ศิวินันท์ ผอ.อ.พ. สมัย ยอดธนูพร พ.อ.อ. ส. หงษ์เทวี นายนิพนธ์ ธีรบุญชู ร.ท. แสง ฤทธิพิพ พ.ดร. กิติ จงอุยานนท์ ผ.ส. ประมุข สุทธิพิพ อ.อ. กฤษณะ สิริชัยกุล ร.ท. นพทพ เมธาออง นายศรี ธาตุโรจน์ เป็นต้น

ส่วนผู้สุดท้ายคือแผนแบบ รุ่น 5 มี อาทิ นายสมมติ ใจดี อธิการบดี นายธรรม เป็นประเสริฐ น.ศ.ร. พ.อ. ค.อ. อ.วิ. บุณเดเทศ ดร.เจริญผล สุธรรมโชติ นายเขียวชายูญ เทพเจริญ ดร. เจษฎ

ทั้งนี้คณะนี้เป็นที่ทำการของอาคารสถานที่ตั้งของฝ่ายวิชาการโรงเรียนคือ หลวงศรีดิศตาร ศาสตราจารย์ นับท่านและครอบครัวที่บ้านพิริยมิตร ถนนแสนสุข

ในปีการศึกษา 2493 นักเรียนรุ่น 2 หรือ แผนแบบรุ่น 2 เข้ามาอีก 27 คน ปีการศึกษา 2494 นักเรียนรุ่น 3 หรือแผนแบบรุ่น 3 เข้ามาอีก 38 คน ปีการศึกษา 2495 นักเรียนรุ่น 4 หรือแผนแบบรุ่น 4 เข้ามาอีก 39 คน และในปีการศึกษา 2496 นักเรียนรุ่น 5 หรือแผนแบบรุ่น 5 เข้ามาอีก 34 คน

รวมมีนักเรียนทั้งสิ้น 5 รุ่น มีจำนวน 168 คน ซึ่งถือว่านักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประจวบมีจำนวน 168 คนเท่านั้น เพราะเหตุที่ว่าปีการศึกษา 2496 นี้ ไม่มีประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ถนนประจวบมีศรี พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลงนามเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2496 มีความว่า ".....เมื่อด้วยกระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งหมายที่จะขยายการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ จึงได้มีวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประจวบมีศรี อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร และให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาสังกัดกรมวิสามัญศึกษา ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2496....."

และต่อมาได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการตั้งชื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีความว่า ".....เมื่อด้วยกระทรวงศึกษาธิการ มีความมุ่งหมายที่จะขยายการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ จึงได้มีโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประจวบมีศรี ตามประกาศลงวันที่ 28 เมษายน 2497 และได้มีวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นตามแผนแบบนักเรียน

หลวงศรีดิศตาร ศาสตราจารย์ ศ.ดร. ศาโรช บำบัด ตามประกาศลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2496 กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นว่า เพื่อความสะดวกในการบริหารงานการศึกษา จึงสมควรรวมสถานศึกษาทั้งสองเข้าเป็นแห่งเดียวกัน ซึ่งสมควรสถานศึกษาทั้งสองเข้าเป็นแห่งเดียวกัน และเรียกว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1

มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์วิไล หรือ มศว ถือว่าเป็นฉากกึ่งแบ่งกันโดยทัศนียภาพ ถนนประจวบมีศรีซึ่งเกิดมาจากความดีศรีเริ่มของ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านได้ดำเนินการจัดซื้อ ที่ดินทางฝั่งและก่อสร้างให้มีประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประจวบมีศรี พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ลงนาม เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2497 ซึ่งความประกาศมีว่า ".....เมื่อด้วยกระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งหมายที่จะขยายการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ และจัดการโรงเรียนฝึกหัดครูให้มีความสมบูรณ์ จึงได้มีโรงเรียน ฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นที่ถนนประจวบมีศรี อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร และให้โรงเรียนแห่งนี้สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2497"

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประจวบมีศรีแห่งนี้เป็นที่กำเนิดชาว "แผนแบบ 168" ซึ่งเป็นนักเรียน 5 รุ่นของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง เรียกว่า รุ่น 1 ถึงรุ่นที่ 5

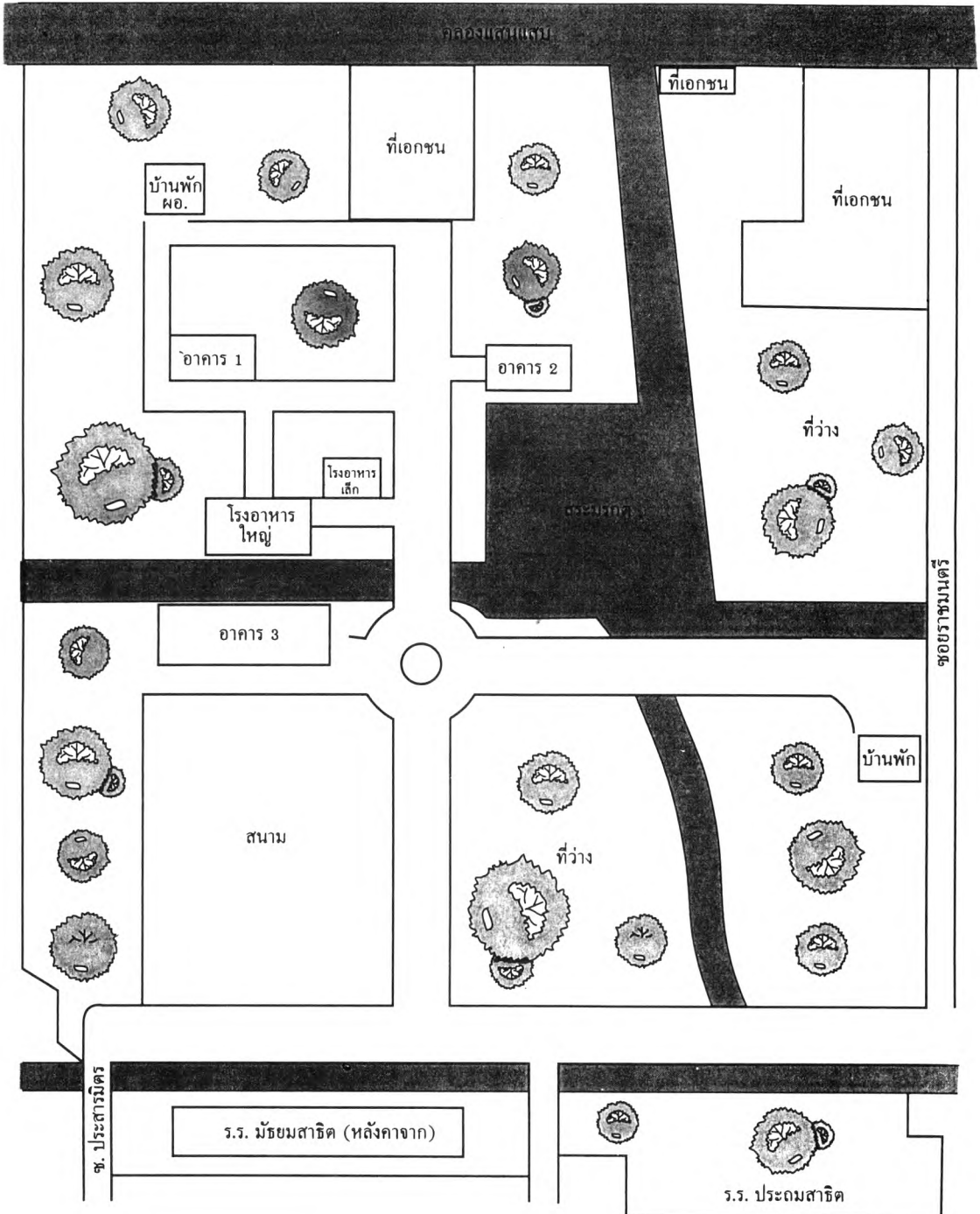
เมื่อเปิดกิจการเรียนการสอนนั้น ทั้งนักเรียนรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ซึ่งเปิดการเรียนการสอนในวันที่ 9 มิถุนายน 2492 เป็นนักเรียนรุ่น 1 หรือที่เรียกว่า แผนแบบรุ่น 1 จำนวน 30 คน มี อาจารย์ประยงค์ นพทพ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ยัตติ์ สิงห์พรมศรี อาจารย์หญิงมารของ จุฬารัตนภณ และอาจารย์ชูชีพ พัทธมธอน 1 กับนักเรียน อาจารย์เขียวหญิงจรรยาและครอบครัวที่เข้า

เรสเทอรอง

แผนที่สังเขป

ร.ร. ฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

3. ยุคกลาง (พ.ศ. 2492-2517)

ยุควิทยาลัยวิชาการศึกษา

ศึกษา วิรุฬห์ สมบูรณ์

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม

EDUCATION IS GROWTH

อาคาร ๓ อาคารประวัติศาสตร์ มศว.
เปิดใช้เป็นอาคารเรียนและอาคารบริหารใน พ.ศ. 2495

อาคาร 3 อาคารประวัติศาสตร์ มศว.

รศ. ชม ภูมิภาค อธิการบดีฝ่ายบริหาร มศว เขียนไว้ใน หนังสือ **ครบรอบ 49 ปีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** ว่า “สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุโรปและอเมริกาเขามักจะรักษาสถานที่อันเป็นสถานที่ที่เป็นประวัติศาสตร์ของสถานศึกษา หรือที่เรียกว่า *Historical Site* โดยมากมักจะเป็นอาคารแรกสร้างสถานศึกษาแห่งนั้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเริ่มกำเนิดมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรซึ่งกำเนิดวันที่ 28 เมษายน 2492 อาคารแรกที่สร้างคือ หอนอนหลังที่ 1 ซึ่งทูลสร้างโรงพลศึกษา อาคารหลังที่ 2 ซึ่งทูลสร้างตึกคณะมนุษยศาสตร์แล้ว อาคารหลังที่ 3 คือ ตึก 3 ซึ่งสร้างเป็นอาคารเรียนหลังแรก สร้างเสร็จเปิดใช้เป็นอาคารเรียนและสำนักงานบริหารในปีการศึกษา 2495” ขณะนี้อาคารที่สร้างในยุคแรก คงเหลืออยู่เพียงตึก 3 อาคารเดียว อาคารหลังนี้นั้นเมื่อเข้าสู่ยุคกลาง ยังใช้เป็นตึกเรียน และสำนักงานบริหารของวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีก อาจารย์ชม กล่าวไว้ว่า “ชั้น 3 เป็นหอสมุด ชั้น 2 เป็นห้องทำงานของผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอินเดียมา ซึ่งมาช่วยพัฒนาวิทยาลัยวิชาการศึกษาตามสัญญา ระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียมา และวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นเวลา 5 ปี จึงสมควรที่จะอนุรักษ์ไว้เป็นตึกประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ตึก 3 เป็นตึกที่มีความผูกพันทางใจของชาวประสานมิตรหลายรุ่น

เมื่อศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์ ดำรงตำแหน่งอธิการบดีระหว่าง พ.ศ. 2526-2530 ได้ใช้เงินซ่อมแซมตึกนี้ทั้งหลัง เป็นเงินกว่าหนึ่งล้านบาท เป็นการซ่อมใหญ่ เปลี่ยนไม้บางชิ้นที่ผุ เปลี่ยนกระเบื้องมุงหลังคาทั้งหลาย และซ่อมแซมสิ่งชำรุดต่างๆ ด้วย

ปีการศึกษา 2541 ฝ่ายศิลปวัฒนธรรมได้งบประมาณเงินรายได้จำนวนหนึ่งล้านบาทเพื่อปรับปรุงห้อง 314 ตึก 3 เพียงห้องเดียวไม่มีใครทราบว่าปรับปรุงอะไรบ้างเพราะเมื่อปรับปรุงเสร็จทำพิธีเปิดโดยเชิญศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล เป็นประธาน เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2542 เปิดเพียงวันเดียวแล้วปิดตายเรื่อยมา (พ.ศ. 43) ห้อง 314 ห้องนิทรรศการเปิดให้เข้าชมได้เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2543 ขณะนี้ (สิงหาคม 2543) ประกาศปิดชั่วคราวเพราะอยู่ในระหว่างปรับปรุงตึก 3 อีกครั้งหนึ่งจะเสร็จในเดือนตุลาคม ที่จะถึงนี้.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ถนนประสานมิตร

เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งหมายที่จะขยายการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น จึงให้เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ณ โรงเรียนฝึกฝึกครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร อำเภอ พระโขนง จังหวัดพระนคร และให้วิทยาลัยวิชาศึกษานี้สังกัดกรมวิสามัญศึกษา

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2496

ประกาศ ณ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2496

พลเอก ม. พรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่องการตั้งชื่อ วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้น ณ ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ตามประกาศลงวันที่ 28 เมษายน 2492 และได้เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ณ สถานที่แห่งเดียวกัน ตามประกาศลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2496 นั้น

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นว่า เพื่อความสะดวกในการบริหารงานการศึกษา จึงสมควรให้รวมสถานศึกษาทั้งสองนี้เข้าเป็นแห่งเดียวกันและให้เรียกชื่อว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2496

ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2496

(ลงชื่อ) พลเอก ม. พรหมโย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องของวิทยาลัยวิชาการศึกษา*

ปีการศึกษา 2497 เป็นปีประวัติศาสตร์สำหรับวิทยาลัยวิชาการศึกษา เนื่องจากว่าในปีนี้วิทยาลัยสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ถึงสามระดับ กล่าวคือระดับประโยคครูประถม, ระดับอนุปริญญาวิชาการศึกษา (อ.กศ.) และระดับการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) การที่มีผู้สำเร็จปริญญาตรีในทางวิชาการศึกษาได้เป็นการศึกษามัธยมต้น นับว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การศึกษาของประเทศไทย และเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การศึกษาของประเทศไทยในภาคพื้นแหลมทองนี้ด้วย ดังนั้นบรรดาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ จึงพากันปลื้มอกปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง นับตั้งแต่ท่านผู้ให้กำเนิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ซึ่งขณะนั้นยังเรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ณ ถนนประสานมิตร) ลงมาจนถึงคณะครูบาอาจารย์ในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และจนถึงตัวนิสิตทุก ๆ คน

การที่วิทยาลัยได้ประสบความสำเร็จอย่างน่าปลื้มใจยิ่งนี้ ย่อมเป็นผลมาจากสิ่งต่างๆ หลายด้านหลายมุม แต่สิ่งที่เด่นที่สุดในบรรดาสິงทั้งหลายเหล่านี้ก็คือ “น้ำใจประชาธิปไตย” (Democratic Attitude) ของคณะอาจารย์และคณนิสิตนั่นเอง น้ำใจหรือทัศนคติอันนี้ได้ทำให้เราแก้ปัญหาต่างๆ ในวิทยาลัยสำเร็จไปได้มากมาย ด้วยความเบิกบานปราศจากความชิงชัง, อิจฉาริษยา หรือน้อยอกน้อยใจอันใด “น้ำใจประชาธิปไตย” อันนี้ มิใช่ว่าจะทราบกันอยู่แต่ในระหว่างอาจารย์และนิสิตของเราเองเท่านั้น พวกนักการศึกษาชาวต่างประเทศที่มาเยี่ยมวิทยาลัยของเราเสมอๆ ก็ได้มองเห็นโดยฉับพลัน และได้ออกปากว่า “The atmosphere at the College of Education is different. It is Democratic. You rarely see it in this country.” ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคนที่จะต้องรักษาทัศนคติดังกล่าวให้ยืนยงคงทนคู่กันไปกับวิทยาลัยอันเป็นที่รักนี้ และให้ทัศนคตินี้ได้ออกงามเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

น้ำใจประชาธิปไตย หรือ democratic attitude นี้ ประกอบด้วยลักษณะอันใดบ้าง อาจารย์และนิสิตของเราทุกคนย่อมทราบดีอยู่แล้ว แต่ในโอกาสพิเศษที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษานี้ จะได้ขอกล่าวอย่างสั้นที่สุดอีกว่า “น้ำใจประชาธิปไตย” ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษายึดถือเป็นแนวปฏิบัตินั้นคือ

1. Respect for individuals
2. Sharing, Participation and Co-operation
3. Faith in the Scientific Method or the Method of Intelligence

จึงขอแนะนำแก่นิสิตผู้ที่จะออกจากวิทยาลัยในปีนี่ว่า ไม่ว่าจะไปอยู่ในจังหวัดใดหรือสารทิศใด ขอให้มั่นน้ำใจเช่นนี้อยู่ตลอดไป อย่าละลืมหูลืมตาเป็นอันขาด เช่นนี้แล้วความสุขและความสำเร็จจะเป็นของเราโดยตลอดไป

*เรื่องนี้ศาสตราจารย์ ดร. สโรช บัวศรี เขียนใน พ.ศ.2497 ลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” ประจำปีการศึกษา 2497.

ขณะนี้วิทยาลัยของเรายังมีอายุอ่อนนั้ก เพียง ๒ ปีเท่านั้น ถ้าไปเทียบกับมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในต่างประเทศที่เขามีอายุตั้งร้อย ๆ ปี เราก็นับว่าเป็นทารก มีสิ่งที่จะต้องทำและปรับปรุงกันไปอีกมากมายทีเดียว อย่างไรก็ตามถึงเราเป็นทารกในทางอายุแต่ในทางอื่นเรามีได้เป็นทารกเลย ว่าที่จริงแล้ว เราเป็นผู้มีอาวุโสเสียด้วยซ้ำไป กล่าวคือเราได้ “learn from the mistakes of others.” ความผิดพลาดต่าง ๆ ในสมัยก่อน ๆ นั้น เรามิได้ซ้ำรอยอีก เรายริบแก้ไขดัดแปลงทันที โดยใช้ Method of Intelligence เข้าดำเนินการ พุดอีกทีหนึ่งก็คือว่าเราพยายามทำต่อไปจากที่นักการศึกษาต่าง ๆ ได้ทำไว้แล้วนั่นเอง ดังนั้นถ้าจะพุดกันในเรื่องอายุอีกครั้งหนึ่ง เราก็เห็นจะมีอายุนับร้อย ๆ ปีเห็นมีเหมือนกัน ทั้งนี้เรามีได้นับจาก 2496 อันเป็นปีที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาริมฝั่งเริ่มตั้งแต่เราขอเริ่มนับตั้งแต่สมัย Froebel, Pestalozzi เรื่อย ๆ มาจนถึงสมัย William James, John Dewey, Boyd H. Bode, William Kilpatrick และเรื่อยมาจนปี 2497 นี้ เราเป็นผู้สืบเชื้อสายทางแนวความคิดมาจากท่านเหล่านี้โดยตรง ดังนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงเป็นสถานการศึกษามีอายุน้อยแต่มีอาวุโสมาก

งานที่จะต้องทำในปีต่อไปมีมากมายเต็มที จนไม่รู้จะพุดอย่างไรดี จะขอกล่าวแต่หัวข้อที่สำคัญคือ

1. จะต้องจัดห้องสมุดให้กว้างขวาง เรากำลังจะได้หนังสือตำราวิชาการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา เป็นจำนวนหลายพันเล่ม อาจจะมีถึงหมื่นเล่ม
2. มหาวิทยาลัยอินเดียนาจะช่วยจัดห้อง Lab ฟิสิกส์, เคมี และชีววะ ให้เป็นอย่างที่เราต้องการ คือพร้อมด้วยอุปกรณ์และวิธีการที่ถูกต้อง
3. จะต้องจัดโรงเรียนสาธิตโดยเร็ว
4. จะต้องตั้งสโมสรนิสิตโดยเร็ว
5. จะต้องตั้ง Registrar's Office โดยเร็ว
6. จะต้องจัดเรื่อง Dean of Men โดยเร็ว
7. จะต้องปรับปรุงเนื้อวิชาและวิธีสอนอีกโดยเร็ว เนื่องจากว่าจะมีอุปกรณ์ต่าง ๆ และมีบุคคลเพิ่มขึ้น
8. จะต้องจัดสิ่งอื่น ๆ ที่จะไม่ออกชื่ออีกโดยเร็ว

ในการจัดสิ่งเหล่านี้ ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาจะได้เป็นกำลังให้แก่เราด้วย เพราะตามที่ทราบกันอยู่แล้ววิทยาลัยของเราได้เซ็นสัญญาทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยอินเดียนาเมื่อไม่ช้านานี้ เพื่อจะช่วยกันปรับปรุงวิทยาลัยวิชาการศึกษาของเราให้รุ่งเรืองโดยแท้จริง เพื่อจะได้มีทั้ง Research, Service และ Leadership อย่างที่มีกันอยู่ในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศทั่ว ๆ ไป

นิสิตของเราที่จะออกไปในปีนี้จะมีความวญะไรจากวิทยาลัยติดตัวไป ? คำขวัญที่ดี ๆ และอมตะเป็นของยากที่จะคิดให้ได้ในเวลาไม่ถึงชั่วโมงที่ใช้เขียนบทความนี้จึงจะขอยกหลักการของ John

Dewey มามอบให้อีกต่อไปตามเคย John Dewey กล่าวไว้ในหนังสือ “Experience and Education” เกี่ยวกับหลักการใหญ่สองประการคือหลัก Reconstruction of Experience และหลัก Continuity of Experience คือว่า ประสบการณ์ของเราที่มีอยู่แล้วนั้นจงอย่าปล่อยให้เฉย จะต้อง reconstruct มันอยู่เสมอ โดยหาประสบการณ์ใหม่เข้ามา เช่นนี้แล้วเราจึงจะออกมาอยู่เสมอไป และการออกมาของประสบการณ์ จะต้อง continuous จะหยุดๆ หย่อนๆ ละทิ้งเฉยเมยไม่ได้ ที่พูดมานี้หวังว่าบัณฑิตใหม่ของเราทุกคนคงเข้าใจ ดังนั้น จึงขอสนับสนุนให้ออกไปปฏิบัติงานโดยร่าเริงใจ จงเอาทฤษฎีต่างๆ ไปทดลองให้จงได้ และจงใช้ Method of Intelligence ในกิจการทั้งปวงอย่าลืมนะ ออย่าลืมน !!!

นิสิตเมื่อออกไปแล้ว เมื่อไหร่จะกลับมาวิทยาลัยอีก ? คนที่อยู่ใกล้ๆ จะมาเมื่อไหร่ก็ตามใจ จะมาค้นคว้าและอ่านหนังสือในห้องสมุดอีกก็ทำได้เสมอ แต่คนที่อยู่ไกลเล่า จะไม่มาเสียเลยหรือ ? ในต่างประเทศนิสิตเก่าเขากำหนดวันไว้วันหนึ่ง เรียกว่า “วันกลับบ้าน” (Home-Coming) วันนี้ นิสิตเก่าทุก ๆ รุ่น แก่เฒ่าหรือหนุ่มสักปานใดก็ตามจะเดินทางกลับมาเยี่ยมวิทยาลัย, อาจารย์, และ นิสิตปัจจุบันเป็นเวลาหนึ่งวัน ในวันนี้ทางสโมสรนิสิตเก่าเป็นเจ้าภาพ จัดการต้อนรับและเฉลิมฉลองกันเป็นการใหญ่ทุก ๆ ปีและเขามักจะเลือกวัน Home - Coming ให้ตรงกับวันเล่นฟุตบอลที่สำคัญที่สุดของวิทยาลัยด้วย เพื่อนิสิตเก่าทั้งหลายจะได้มาชม ของเราจะว่าอย่างไร ?

นี่ก็แปลว่า เราจะต้องคิดสองอย่าง

1. จัดตั้งสโมสรนิสิตเก่า
2. กำหนดวัน Home-Coming และกิจกรรมที่จะทำในวันนั้น ทั้งนี้ขอมอบไว้ให้แก่บัณฑิตรุ่น 2497 นี้เป็นผู้ริเริ่มจัดทำตั้งแต่บัดนี้

ที่สุดนี้ ในนามของนิสิต, อาจารย์และเจ้าหน้าที่ธุรการ ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่และผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่างๆ จงประสบความสำเร็จ และความเจริญในด้านการงานจงทุกประการ เพื่อเป็นเกียรติแก่ตัวเราเอง และวิทยาลัยที่รักยิ่งของเรา สีของเราคือสีเทาและสีแดง สีเทาแปลว่า “คิด” สีแดงแปลว่า “กล้าหาญ” ดังนั้นพวกเราทุกคนจะต้องคิดด้วยความกล้าหาญ หรือจะกล้าหาญที่จะคิดก็ตามใจ

สาโรช บัวศรี

นิสิตรุ่นแรกของวิทยาลัยวิชาการศึกษา

วิทยาลัยวิชาการศึกษา เปิดสอนครั้งแรก 4 สาขาวิชามีนิสิตทั้งหมดรวม 31 คน คือ

สาขาวิชาการประถมศึกษา (8 คน)

1. นายสำรวจ รัตนาจารย์
2. นายเต็ม จันทชุม
3. นายทรง ศาตวรรณ
4. นายจรรยา มิลินทร์
5. นายสมบูรณ์ พรรณาภพ
6. นายเสนาะ จันท์สุริยา
7. นายปริพัตร พงษ์ธานี
8. นายทรงศักดิ์ ศรีกาพลินธุ์

สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (7 คน)

1. นายศรีศักดิ์ บุญยภักดิ์
2. นายอานนท์ นันทปริชา
3. นายเกียรติ ศรีพงษ์
4. นายสมบัติ ศรีสมวงศ์
5. นายบุญส่ง ทองประศรี
6. นายสันทัต คำแสน
7. นายเกษม สุดหอม

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (8 คน)

1. นายเสรี อางองค์
2. นายสุภรณ์ ศรีพหล
3. นายพิน มาทอง
4. นายมงคล ศรีไพรวรรณ
5. นายประจวบ คำบุญรัตน์
6. นายระงับ วัฒนสิงห์
7. นายประมาณ ฮะกิมิ
8. นายถนอม พิเศษพงษ์

สาขาวิชาการอาชีวศึกษา (8 คน)

1. นายจัน สนั่นเือก
2. นายบุญถึง แน่นหนา
3. นายพิเชษฐ คงทน
4. นายพงศ์ สุวรรณธาดา
5. นายสุพจน์ สุขกมล
6. นายสัญญา เรียบวรรณ
7. นายสมพงษ์ จิวานนท์
8. นายแสง คุณโลกย์

พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา

พ.ศ. 2497

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2497

เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น

จึงทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“วิทยาลัย” หมายความว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา

“สภาวิทยาลัย” หมายความว่า สภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา

“อธิการ” หมายความว่า อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

“รองอธิการ” หมายความว่า รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ลักษณะ 1

บททั่วไป

มาตรา 5 ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถานการศึกษา และการวิจัยในวิชาการศึกษา และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา

มาตรา 6 ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นนิติบุคคล

มาตรา 7 วิทยาลัยวิชาการศึกษาแบ่งออกเป็นสำนักงาน คณะวิชาและแผนก คือ

* ราชกิจจานุเบกษา 28 กันยายน 2496

1. สำนักงานอธิการวิทยาลัย
2. คณะวิชาการศึกษา
3. คณะวิชาวิจัยการศึกษา
4. คณะวิชามนุษยธรรมศึกษา และสังคมศาสตร์
5. คณะวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

การจัดตั้งสำนักงานหรือคณะวิชาขึ้นใหม่ หรือการเลิกล้มสำนักงานหรือคณะวิชาที่ตั้งขึ้นใหม่ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การแบ่งแยกแผนกในสำนักงาน หรือแผนกวิชาในคณะวิชา หรือการเลิกล้มแผนกหรือวิชา ให้กระทำโดยข้อบังคับของวิทยาลัย

มาตรา 8 วิทยาลัยอาจมีรายได้ ดังนี้

1. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
2. ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของวิทยาลัย
3. เงินผลประโยชน์ของวิทยาลัย
4. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอุทิศให้แก่วิทยาลัย

ลักษณะ 2

การดำเนินการวิทยาลัย

มาตรา 9 ให้วิทยาลัยนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของสภาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย

1. กรรมการโดยตำแหน่ง คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าสำนักงาน และหัวหน้าคณะวิชาของวิทยาลัย
2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีจำนวนไม่เกินสองในสามของจำนวนกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา 10 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานสภาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธานโดยตำแหน่ง

มาตรา 11 ให้หัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัยเป็นเลขานุการสภาวิทยาลัย

เลขานุการสภาวิทยาลัย มีหน้าที่ช่วยประธานสภาวิทยาลัย ในฝ่ายธุรการและกิจการอื่น ซึ่งสภาวิทยาลัยมอบหมายหรือกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือระเบียบของวิทยาลัย

มาตรา 12 ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งสองปี ถ้ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง จะแต่งตั้งกรรมการขึ้นแทนก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ซึ่งเข้ามาแทนนั้นย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่า กำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 13 ให้สภาวิทยาลัยเป็นผู้ควบคุมดูแลกิจการของวิทยาลัย และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดข้อบังคับและวางระเบียบของวิทยาลัย
2. อนุมัติหลักสูตรวิชาต่าง ๆ
3. จัดหาวิธีการให้กิจการของวิทยาลัยเจริญยิ่งขึ้น
4. แต่งตั้งหัวหน้างานของวิทยาลัย
5. อนุมัติการให้ปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร
6. พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับวิชาการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการขอปรึกษา
7. หน้าที่อื่นเกี่ยวกับวิทยาลัย ซึ่งมีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

มาตรา 14 อธิการวิทยาลัยนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภาวิทยาลัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ได้ปริญญา และ
2. ได้ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา 15 อธิการวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ดำเนินกิจการของวิทยาลัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และข้อบังคับหรือระเบียบของวิทยาลัย
2. รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่หัวหน้าสำนักงาน และหัวหน้าคณะวิชา
3. ควบคุมการเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของวิทยาลัย
4. รักษาวินัยของวิทยาลัย
5. เป็นผู้แทนของวิทยาลัย ในกิจการทั่วไป
6. ปฏิบัติการอื่นตามที่สภาวิทยาลัยมอบหมาย

มาตรา 16 อธิการอาจมีรองอธิการ เพื่อช่วยเหลือในกิจการซึ่งจะได้มอบหมาย รองอธิการนั้นให้สภาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการ จากผู้มีความรู้เช่นเดียวกับคุณวุฒิของอธิการ

มาตรา 17 ผู้รักษาการในตำแหน่งใด ต้องมีคุณวุฒิเช่นเดียวกับคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับผู้ดำเนินตำแหน่งนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

มาตรา 18 ให้ประธานสภาวิทยาลัยเป็นผู้เรียกประชุมสภาวิทยาลัย

ในการประชุมต้องมีกรรมการประชุม อย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา 19 ให้ประธานสภาวิทยาลัยเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานไม่มาให้รองประธานสภาวิทยาลัยเป็นประธาน ถ้ารองประธานสภาวิทยาลัยไม่มา ก็ให้กรรมการเลือกตั้งกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานชั่วคราว

มาตรา 20 การลงมติให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าในการลงมตินั้น มีคะแนนเสียงเท่ากัน ประธานในที่ประชุมอาจออกเสียงชี้ขาด

ลักษณะ 3 ผู้สอน

มาตรา 21 ผู้สอนในวิทยาลัย มีดังนี้

1. ศาสตราจารย์
2. รองศาสตราจารย์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. อาจารย์

มาตรา 22 ศาสตราจารย์มี 2 ประเภท คือ ศาสตราจารย์ประจำ และศาสตราจารย์พิเศษ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภาวิทยาลัยจากบุคคลซึ่งมีคุณวุฒิดังนี้

1. ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือ
2. ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี หรือ
3. ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี หรือ
4. เป็นรองศาสตราจารย์ในวิทยาลัยนี้มา รวมเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา 23 รองศาสตราจารย์นั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภาวิทยาลัยจากบุคคลซึ่งมีคุณวุฒิดังนี้

1. ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าสามปี หรือ
2. ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าแปดปี หรือ
3. ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าสิบสองปี หรือ
4. เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ในวิทยาลัยนี้มาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา 24 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นั้น ให้กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาวิทยาลัย จากบุคคลซึ่งมีคุณวุฒิดังนี้

1. ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปี หรือ
2. ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าหกปี หรือ
3. ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้ทำการสอนในสถานศึกษาชั้นสูงมาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าหกปี หรือ
4. เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยนี้มาแล้ว รวมเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดปี

มาตรา 25 อาจารย์มีสองประเภท คือ อาจารย์ประจำ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แต่งตั้งจากผู้ได้รับปริญญาหรือเทียบเท่า และอาจารย์พิเศษซึ่งวิทยาลัยเชิญมาทำการสอน

ลักษณะ 4

ปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

มาตรา 26 ให้สภาวิทยาลัยมีอำนาจให้ ปริญญา อนุปริญญาทางวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย

มาตรา 27 ปริญญาบัณฑิตมีสามชั้น คือ

ปริญญาเอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต

ปริญญาโท เรียกว่า มหาบัณฑิต

ปริญญาตรี เรียกว่า บัณฑิต

ปริญญาตรี แบ่งออกเป็นเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง อันดับสอง และธรรมดา

มาตรา 28 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยแล้วให้ใช้อักษรย่อ ดังนี้

ผู้สำเร็จปริญญาเอก วิชาการศึกษา กศ.ด.

ผู้สำเร็จปริญญาโท วิชาการศึกษา กศ.ม.

ผู้สำเร็จปริญญาตรี วิชาการศึกษา กศ.บ.

ผู้สำเร็จอนุปริญญา วิชาการศึกษา อ.กศ.

มาตรา 29 ให้วิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญากิตติมศักดิ์แก่บุคคล ซึ่งสภาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น

มาตรา 30 นอกจากการศึกษาเพื่ออนุปริญญาหรือปริญญาแล้ว วิทยาลัยอาจจัดให้มีการศึกษาและสอบไล่เพื่อประกาศนียบัตรอย่างอื่นได้ ตามหลักสูตรและวิธีการที่สภาวิทยาลัยกำหนด

ลักษณะ 5

ครูวิทยฐานะ เข้มวิทยฐานะ และเครื่องแบบนิสิต

มาตรา 31 ให้มีครูวิทยฐานะ เข้มวิทยฐานะ เป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ หรือเครื่องแบบนิสิต

มาตรา 32 ลักษณะ ชนิด ประเภทส่วนประกอบของครูวิทยฐานะเข้มวิทยฐานะหรือเครื่องแบบนิสิต จะสมควรมีอย่างใด ให้ผู้ใดใส่ประดับได้อย่างไรใช้ในโอกาสใดโดยเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 33 ผู้ใดใช้ครูวิทยฐานะ เข้มวิทยฐานะ เครื่องแบบนิสิต หรือใช้ปริญญา อักษรย่อปริญญา อนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรของวิทยาลัยนี้โดยไม่มีสิทธิหรือกระทำการอื่นเพื่อให้บุคคลใดเชื่อว่าตนมีสิทธิ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

บทเฉพาะ

มาตรา 34 ให้ผู้สอนประจำและนิสิต ในวิทยาลัยวิชาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นผู้สอนและนิสิตตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

1. ดำเนินการฝึกหัดครู และฝึกหัดเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการฝึกเพื่อให้ได้บัณฑิตในวิชาการศึกษาสาขาต่าง ๆ เช่น วิชาการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และบริหารการศึกษา เป็นต้น
2. ส่งเสริมวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาให้ได้มาตรฐานระหว่างประเทศและส่งเสริมความนิยมในอาชีพครูให้ สูงยิ่งขึ้น
3. เป็นศูนย์กลางของการศึกษาอบรมค้ำคว้าทางวิชาการศึกษา และจิตวิทยาทางการศึกษาของประเทศ

บันทึกความจำของ รศ.ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์

รศ.ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ ศิษย์เก่ารุ่นแสนแสบ เรียนระดับปริญญาตรีปีแรกในวิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ไม่ทันสำเร็จปริญญาตรีสอบได้ทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อสหรัฐอเมริกา สำเร็จการศึกษา
 แล้วกลับมาเป็นอาจารย์ที่วิทยาเขตประสานมิตร เจริญก้าวหน้าเรื่อยมาจนได้ดำรงตำแหน่ง
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่าง พ.ศ.2530-2536 เขียนไว้ในหนังสือ **เส้นทางชีวิต
 60 ปี** ของท่านตอนหนึ่งว่า

“พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2497 เป็นความ
 महत्त्วรรมณ์เหมือนสวรรค์เป็นพยานในคุณงามความดีและคุณูปการอันยิ่งใหญ่ที่ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช
 บัวศรี มีต่อการฝึกหัดครูไทย วันที่ 16 กันยายน เป็นวันเกิดของท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ชาว
 มศว ผู้รู้ความซื่อสัตย์และมีความกตัญญูรู้คุณอย่างเช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธ์ สมัย
 ดำรงตำแหน่งคณบดีศึกษาศาสตร์ มศว ได้ถือเอาวันที่ 16 กันยายน เป็น **“วันศึกษาศาสตร์”***
 ของทุกปี ตั้งแต่บัดนั้นมา หวังว่าคนรุ่นหลังในคณะศึกษาศาสตร์ มศว คงจะถือเอาวันอันศักดิ์สิทธิ์นี้
 เป็นวันศึกษาศาสตร์ตลอดไป

ก่อนเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ระบบการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงและ
 ของนักเรียนทั่วประเทศไทย เป็นระบบการเรียนตามชั้นปี มีการจัดสำหรับให้เรียนรายวิชาต่าง ๆ
 เหมือนกันหมดทั้งชั้นเรียน เวลาสอบปลายภาคเรียนหรือปลายปี ก็นำเอาคะแนนที่ได้ของทุกราย
 วิชามารวมกัน แล้วคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้ 50% ขึ้นไปถือว่าผ่านการสอบ เพราะฉะนั้นเราอาจจะผ่าน
 การสอบโดยตกในบางรายวิชาก็ได้ เมื่อเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี 2496 แล้วศาสตราจารย์ ดร.
 สาโรช บัวศรี ก็เปลี่ยนระบบการเรียน เป็นระบบหน่วยกิต อย่างที่เราใช้กันอยู่ทั่วไปในเวลานี้ ระบบ
 การให้คะแนนแบบที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ก็เปลี่ยนไปเป็นการให้เกรด (Grade) ในแต่ละรายวิชา เกรด
 ที่ใช้กันเป็นครั้งแรกในสมัยนั้นคือ A, B, C, D และ E ระยะเวลาๆ ที่นำระบบการให้เกรดมาใช้ใน
 วิทยาลัยวิชาการศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนหลายท่านยังไม่คุ้นเคยกับระบบนี้มากนัก พวกเราจึงได้เกรด
 D และ E กันคนละหลายตัว น่าเสียดายที่เพื่อนของผมที่เก่งๆ หลายคน ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเกิน
 3.00 แต่หมดสิทธิ์ที่จะได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมเพราะได้ D หรือ E คนละตัวสองตัว ผมโชคดีเช่น

* เป็นวันเกิดคณะฯ จัดขึ้นที่คณะศึกษาศาสตร์ โดยคณาจารย์และนิสิตมีการทำบุญตักบาตร และการบรรยายทาง
 วิชาการด้วย ขณะเดียวกันในวันที่ 16 กันยายน นั้นจะจัดงาน “วันสาโรช บัวศรี” ขึ้นอีกงานหนึ่ง โดยตั้งศิษย์เก่า
 คนใดคนหนึ่งเป็นประธานประจำปี จัดตามโรงแรมหรือสถานที่อื่น เชิญวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับ “การศึกษา” และ
 เรียนเชิญท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี มาเล่าอะไร ๆ ให้บรรดาศิษย์ฟัง งานนี้จัดติดต่อกันมาหลายปี จนท่าน
 อาจารย์ป่วยเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล งานจึงชะงักไป ต่อมาเมื่อศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี แก่กรรมแล้ว
 รศ.ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ.2539-2543) ได้นำงาน “วันสาโรช บัวศรี” มารวมจัดใน
 “วันศึกษาศาสตร์” และเรียกว่า “วันสาโรช บัวศรี” เรื่อยมาจนปัจจุบัน

เคย ไม่มี D หรือ E อยู่ในระเบียบการเรียนเลยเป็นที่น่าภาคภูมิใจมาก ที่ระบบการเรียนแบบหน่วยกิต และระบบการคิดผลการสอบเป็นเกรด อย่างที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มีการนำมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ควบคู่กับระบบการเรียนแบบหน่วยกิต ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้นำระบบอาจารย์ที่ปรึกษามาใช้ด้วย อาจารย์ที่ปรึกษา (advisor) คนหนึ่งจะมีนิสิตในที่ปรึกษา (advisee) ประมาณ 10-15 คน ผมโชคดีมาก ได้เป็นนิสิตในที่ปรึกษาของท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือดูแลและติดตามผล ทั้งในเรื่องวิชาการและเรื่องการค้ารงชีวิตของนิสิต ในการปรึกษาในเรื่องวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาจะช่วยดูแลแนะนำให้นิสิตลงทะเบียนเรียนตามความเหมาะสมและตามความสามารถของแต่ละคน และคอยติดตามดูแลการเรียนของนิสิตด้วย ในเรื่องการดำรงชีวิตนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะดูแลแนะนำเกี่ยวกับสารทุกข์สุกดิบทั้งปวงพร้อมทั้งคอยชี้แนะแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนและการดำรงชีวิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและมารยาทของสังคมให้ด้วย ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาสมัยที่ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี นำมาใช้ นั้น เป็นระบบที่อาจารย์และนิสิตในที่ปรึกษาใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก ผมได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี เพราะผมเป็นนิสิตในที่ปรึกษาของท่าน ความที่ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับท่านอาจารย์นับเป็นมงคลอย่างยิ่งในชีวิตของผม เพราะผมมีโอกาสได้สัมผัสและพบเห็น ความดี ความงาม และความจริงในชีวิตของท่านเป็นอันมาก สิ่งที่ได้สัมผัสและพบเห็นนี้เป็นประทีปส่องทางชีวิตผมตลอดมา คำว่า **“ความดี ความงาม และความ จริง”** เป็นคำที่ผมได้ยินครั้งแรกสุดในชีวิต ในปี 2496 จากปากคำของท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี เอง วิทยานันทน์ท่านพยายามพรั่าสอนให้พวกเรารู้จักตั้งจุดมุ่งหมายของชีวิต ให้แสวงหาคำตอบว่าเราเกิดมาเพื่ออะไร ท่านสอนว่า **ความดี ความงามและความจริง** เป็นสาระที่สำคัญแห่งชีวิต และเป็นเรื่องที่คุณต้องแสวงหา ตั้งแต่วันนั้นจนถึงวันนี้ ผมได้พยายามตลอดมาที่จะแสวงหาความดี ความงาม และความจริง พร้อมทั้งพยายามหาคำตอบว่าอะไรคือจุดหมายอันประเสริฐที่เกิดมาเป็นคน

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี รักความงามมาก ไม่ว่าจะเป็ความงามในทางรูปธรรมหรือความงามในทางนามธรรม ในทางรูปธรรม ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช รักความงามของธรรมชาติ และรักความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารสถานที่ เหมือนกับคุณหลวงสวัสดิฯ วัฒนธรรมการแต่งกายอย่างประณีตสวยงาม ของท่านอาจารย์ ดร. สาโรช ก็เหมือนกับของคุณหลวงสวัสดิฯ เช่นกัน ต่างกันตรงที่ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช ห้ามพวกเราสวมเสื้อแขนยาวพับแขน ท่านว่าการพับแขนเช่นนี้เป็นรสนิยมของคนขับรถหรือคนงานภารโรง ชาวแสนแสบทุกคนไม่กล้าสวมเสื้อแขนยาวพับแขนให้ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช เห็นเลย สิ่งที่ชาวแสนแสบไม่ทำให้ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช เห็นโดยเด็ดขาดอีกอย่างหนึ่ง คือการดื่มเหล้าและการสูบบุหรี่ เพราะท่านบอกว่ามีเป็นอบายมุข ในเรื่องความงามทางนามธรรม ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช รักศิลปะ ดนตรี และกีฬา

(ความงามของน้ำใจนักกีฬา) มาก นอกจากนี้แล้วท่านยังอธิบายอีกว่า การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ของมนุษย์ก็เป็นความงามเช่นกัน ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช ไปร่วมงานประจำปีของชาวแดนแถบอยู่เสมอๆ ท่านกล่าวว่างาน “แดนแถบ 168” เป็นความงาม เพราะเป็นความรัก และความผูกพันที่ลึกซึ้งตรึงแน่นของชาวแดนแถบ ท่านขอให้พวกเราจัดงานนี้ทุกปีไปจนกระทั่งเหลือแดนแถบคนเดียวจึงเลิกจัด ในเรื่องของความงาม ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช จะกล่าวเสมอๆ ว่า “A thing of beauty is a joy for ever.” สิ่งที่เป็นความงาม เป็นความเบิกบานใจไม่สร่างซา คำพูดนี้ท่านนำมาจากบทประพันธ์ “Endymion” ของ จอห์น คีตส์ (John Keats) กวีชาวอังกฤษ ต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งขึ้นต้นไว้ว่า

*A thing of beauty is a joy for ever :
Its loveliness increases ; it will never
Pass into nothingness ; but still will keep
A bower quiet for us, and a sleep
Full of sweet dreams, and health, and quiet breathing.*

ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยในสมัยนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก อาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตในที่ปรึกษาไม่ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกันแบบเก่าก่อนอีกแล้ว แต่ห่างเหินกันเหลือเกิน ห่างเหินกันจนกระทั่งครั้งหนึ่งเมื่อหลายปีที่ผ่านมา สมัยที่ลูกสาวของผมกำลังเรียนในมหาวิทยาลัย ผมได้ยินเพื่อนๆ ของลูกพูดคำว่า “แอดไวเสียบ” เมื่อเพื่อนของลูกถามกลับแล้วผมถามลูกถึงความหมายของคำคำนี้ ลูกบอกผมว่าเวลาจะให้อาจารย์ที่ปรึกษาเซ็นอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาต่างๆ แทนที่จะไปหาอาจารย์ที่ปรึกษาด้วยตนเอง กลับต้องนำเอาใบลงทะเบียนเรียนไป “เสียบ” ไว้ที่กล่องหน้าห้องพักอาจารย์ เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเซ็นอนุมัติแล้วก็จะนำมา “เสียบ” ไว้หน้าห้องดังเดิม นิสิตไปหยิบเอาใบลงทะเบียนเอง โดยไม่ต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษา เขาเลยเรียกอาจารย์ที่ปรึกษาหรือ แอดไวเซอร์ว่า “แอดไวเสียบ” เสียเลย ผมว่า ที่จริงถ้าจะให้เป็นภาษาไทยล้วนน่าจะเรียกว่า “อาจารย์ที่ปรึกเสียบ” ซึ่งคงจะฟังดูเหมาะสมเท่ากันถ้าโลกในยุคคลื่นลูกที่สาม (ซึ่งเรานิยมบรรยายกันว่าเป็นโลกแบบโลกาภิวัตน์ หรือโลกที่แผ่ถึงกันโดยไม่มีพรมแดนชัดเจน ซึ่งแปลจากคำว่า (Globalization) เป็นจริงอย่างที่ อัลวิน ทอฟฟเลอร์ (Alvin Toffler) เขียนไว้ในหนังสือ “คลื่นลูกที่สาม (The Third Wave)” แล้ว ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาแบบที่ท่านอาจารย์ ดร. สาโรช บัณฑิตนำมาใช้คงเหมาะสมกว่าระบบ “อาจารย์ที่ปรึกเสียบ” อย่างที่เห็นกันอยู่ดาษดื่นในปัจจุบันเป็นแน่ เพราะในอารยธรรมยุคคลื่นลูกที่สามนั้นสังคมของมนุษย์เราจะแยกย่อยมากขึ้น มีการผลิตสินค้าและทำสิ่งต่างๆ เฉพาะตัวมากขึ้น แทนที่จะผลิตสินค้าในปริมาณที่มากและทำสิ่งต่างๆ เพื่อคนจำนวนมากดังเดิม การให้การศึกษแก่ผู้คนในโลกยุคดังกล่าว จึงน่าจะเป็นการให้การศึกษ เฉพาะตัวมากขึ้นเช่นกัน อาจารย์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับนิสิตเท่า นั้นก็จะจัดเรื่องการศึกษาซึ่งเหมาะสมเฉพาะตัวให้แก่ นิสิตได้ แต่อาจารย์ที่ปรึกเสียบไม่อาจทำได้เลย

ระบบการเรียนแบบหน่วยกิต และระบบให้เกรดเป็นรายวิชา ที่ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี นำมาใช้เป็นคนแรกและครั้งแรกในประเทศไทย ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น ทำให้เกิดความคิดลองตัวในการจัดการเรียนการสอน มากกว่าระบบการเรียนการสอนแบบเดิมหลายเท่าตัววิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงสามารถจัดการเรียนการสอนภาคค่ำ (Twilight School) สำหรับบุคคลภายนอกเพื่อรับปริญญาได้ นักศึกษาภาคค่ำเข้าเรียนที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นครั้งแรกเมื่อปลายปีการศึกษา 2498 มีทั้งนักศึกษาชายและหญิง นับเป็นครั้งแรกที่มีนักศึกษาหญิงเข้ามาเรียนในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ บรรยากาศของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสาณมิตรจึงเริ่มคึกคักมากขึ้น ตอนเย็นค่ำจะมีนักศึกษามาใช้ห้องสมุดบนชั้น 3 ตึก 3 กันมากมาย นักศึกษาภาคค่ำเหล่านี้ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์และเป็นครูอาวุโสหลายคน เป็นข้าราชการทหารก็มี ผมมีโอกาสได้เสวนากับผู้คนมากขึ้น ได้ยินได้ฟังเรื่องประสบการณ์การทำงานและประสบการณ์ชีวิตของท่านเหล่านี้ทำให้ได้ข้อคิดต่างๆ มากมาย มีนักศึกษาภาคค่ำหลายคนให้ผมช่วยฝึกซ่อมเทนนิสให้ด้วย

การเรียนการสอนที่ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี นำมาใช้ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นการเรียนการสอนที่เน้นย้ำการเรียนรู้โดยผู้เรียนเอง ผู้เรียนต้องค้นคว้าหาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ในสิ่งที่อ่าน แล้วเขียนรายงานนำเสนอในชั้นเรียน นอกจากนั้นแล้วยังมีการอภิปรายกลุ่ม และการทำภาคินพนธ์ (term paper) เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นของใหม่เอี่ยมสำหรับสมัยนั้น นอกจากมีการเรียนการสอนแนวใหม่แล้ว ยังมีคำไทยใหม่ๆ เกิดขึ้นควบคู่กับวิชาการศึกษาแนวใหม่หลายคำ เช่นคำว่า “ทักษะ” ซึ่งแปลจากคำว่า skill คำว่า “ประสบการณ์” ซึ่งแปลจากคำว่า experience และคำว่า “สัมมนา” ซึ่งแปลว่าจากคำว่า seminar เป็นต้น สำหรับคำว่า “สัมมนา” นั้น ๗ พจน. ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นผู้นำมาใช้เป็นครั้งแรก ที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง เมื่อปี พ.ศ.2494 ในงานประชุมเรื่องการศึกษาประชาบาลและการศึกษาภาคบังคับ

การเรียนการสอนแบบใหม่นี้ ทำให้ความสำคัญของห้องสมุดเด่นชัดขึ้นมากกว่าเดิม ก่อนหน้านี้อาจมีห้องสมุดเล็กๆ อยู่บนชั้นที่ 3 ของตึก 3 ซึ่งเป็นตึกเก่าตึกสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่จนถึงทุกวันนี้ สมัยนั้น ท่านอาจารย์ ดร. ศีลา จายนิโยธิน เป็นผู้ดูแลห้องสมุด หนังสือทั้งหมดเก็บไว้ในตู้ใ้กุญแจก่อนจะจับหนังสือมาอ่าน ต้องล้างมือเช็ดมือให้สะอาด เป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมกับยุคสมัย เพราะหนังสือมีน้อยและราคาแพง ความสะอาดและความมีระเบียบ เป็นสิ่งมีค่าที่นักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงได้รับมาจาก จากท่านอาจารย์ ดร. ศีลา พอถึงปลายปี 2498 ก็มีสตรีชาวฟิลิปปินส์ที่จบปริญญาเอกสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มาดูแลห้องสมุดนี้แทนท่านอาจารย์ ดร. ศีลา สตรีชาวต่างประเทศท่านนี้ มาพร้อมกับท่านศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ผู้เป็นสามี ท่านมีชื่อว่า “มาเรีย” ท่านอาจารย์ ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร ได้ว่าจ้างนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ทำงานห้องสมุด นอกเวลาราชการในวันที่มีการศึกษาภาคค่ำ คือวันจันทร์ พุธ และศุกร์ผมเป็นคนหนึ่งที่รับจ้างทำงานห้องสมุด มีหน้าที่นั่งอยู่ที่ทางเข้า-ออก คอยประทับวันที่หนังสือส่งคืนและหนังสือยืมออก และมีหน้าที่เรียงบัตรหนังสือ (card catalog) ตามตัวอักษร”

วิทยาลัยวิชาการศึกษา*

วิทยาลัยวิชาการศึกษา (The College of Education) เป็นสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งให้การศึกษาระดับปริญญาตรีในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง ตั้งอยู่ ณ ถนนประสานมิตร (สุขุมวิท 23) กรุงเทพมหานคร เรียกว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาเขตประสานมิตรนอกจากนั้นยังมีวิทยาเขตอีก 7 วิทยาเขตคือ วิทยาเขตปทุมวัน, บางแสน, พิษณุโลก, มหาสารคาม, สงขลา, บางเขน และพลศึกษา.

ประวัติความเป็นมา

วิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดตั้งในบริเวณโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร โดยคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนนิสิตรุ่นแรกจำนวน 32 คน เมื่อ 18 พฤษภาคม 2496 ก่อนที่จะได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 หนึ่งปี

ด้วยเหตุที่ในขณะนั้นวงการศึกษาของไทยขาดแคลนครูอยู่เป็นอันมาก วุฒิศึกที่สูงสุดคือ บ.ม. (ประกาศนียบัตร ประโยคครูมัธยม) ซึ่งเทียบเท่าอนุปริญญาเท่านั้น ทำให้เกิดความล้าหลังในการประกอบวิชาชีพครู ไม่ทัดเทียมกับผู้ประกอบอาชีพด้านอื่น เมื่อครู ป.ม. ศึกษาเพิ่มเติมขึ้นก็ได้ปริญญาทางด้านอื่น เช่น ด้านกฎหมาย เป็นต้น ครูเหล่านั้นจึงลาออกและเปลี่ยนอาชีพไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดครูเป็นจำนวนมากขึ้น ๆ ครูประจำการที่เหลืออยู่จึงขาดทั้งปริมาณ และคุณภาพอันเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

พ.ศ. 2495 ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ซึ่งขณะนั้นยังเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ มีความดำริที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงได้ประชุมปรึกษากับท่านผู้รู้ทางการศึกษาทั้งหลาย ดร. สาโรช บัวศรีได้เสนอในที่ประชุมครั้งนั้น ให้จัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น สอนถึงขั้นปริญญาเช่นเดียวกับวิชาแพทย์, วิศวกรรม กฎหมายและอื่น ๆ ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เห็นด้วยตามความคิดที่เสนอนั้น จึงนับได้ว่า ดร. สาโรช บัวศรี คือ ผู้ริเริ่มวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ดังนั้น พ.ศ. 2496 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น และประกาศรวมโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เข้ากับวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็น “วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร” โดยมีหลวงสวัสดิ์สารศาสตรพุทธิ อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการอีกตำแหน่งหนึ่ง

พร้อมกันนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการเพื่อตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยการศึกษา ในขณะนั้น ฯพณฯ พลเอกมังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านผู้นี้แม้จะไม่ใช่นักการศึกษาโดยตรง แต่เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล และมีอำนาจทางการเมือง จึงได้ผลักดันให้ตราพระราชบัญญัติดังกล่าวสำเร็จขึ้นได้เบื้องหลังการร่าง พ.ร.บ.วิทยาลัยวิชาศึกษานั้นมีเรื่อง

* จากสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และ ฉบับกาญจนาภิเษก พ.ศ. 2539

ราวมากมาย เป็นต้นว่า ความคิดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นของใหม่ การที่ผู้เรียนครูโดยตรงจะได้ปริญญา และการที่สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นเพียงวิทยาลัยจะประกาศปริญญาตรี - โท - เอก ได้นั้น ก็เป็นของใหม่สำหรับเมืองไทยในขณะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนเข้าใจ โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเสรีชน คือพรรคเสรีมนังคศิลา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้ ดร. สวโรช บัวศรี เป็นผู้ไปชี้แจงด้านวิชาการแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพรรคเสรีมนังคศิลา และแก่ที่ประชุมกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร ในการนี้ได้ใช้ความรู้ ความสามารถเป็นอย่างดี จนสภาผู้แทนราษฎรเห็นพ้องด้วย และมีสมาชิกสภาฯ ท่านหนึ่งอภิปรายเพิ่มเติมว่า “... ขอให้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยเสียเลย และให้ชื่อว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง” นั่นเป็นความคิดของผู้แทนปวงชน เมื่อ พ.ศ. 2496 ก่อนก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงปัจจุบันถึง 18 ปี

ในที่สุดพระราชบัญญัติ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ตราขึ้นสำเร็จและทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 16 เดือนกันยายน พ.ศ. 2497 ๗๗๗ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งอธิการอยู่ประมาณ 2 ปี แล้วต่อมาก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ ดร. สวโรช บัวศรี เป็นศาสตราจารย์ และดำรงตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

วันที่ 16 กันยายน ของทุกปีจึงถือเป็นวันเสมือนวันเกิดของวิทยาลัย เป็นวันเริ่มต้นศักราชใหม่ของการฝึกหัดครูไทย และเป็นวันเริ่มต้นแห่งการศึกษาแนวใหม่ของชาติด้วย

วิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของไทยที่ผลิตครู และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาโดยตรง ถึงระดับปริญญาเสมอด้วยผู้ใช้วิชาชีพด้านอื่น ๆ ปริญญาที่ประกาศนั้นมี 3 ระดับ คือ ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) และการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)

ความเจริญเติบโตของวิทยาลัย

เมื่อมีพระราชบัญญัติ ก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นแล้ว วิทยาลัยแห่งนี้ก็ได้เจริญเติบโต และขยายตัวมาตามลำดับเพื่อสนองความต้องการในการขาดครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาชั้นอาชีพ เช่น ศึกษาธิการอำเภอศึกษาธิการจังหวัด เป็นต้น อย่างเต็มที่ ได้เปิดรับนิสิตนักศึกษาเพิ่มเติม และเริ่มตั้งวิทยาเขตใหม่ดังนั้น :-

พ.ศ. 2498 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน โดยยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูเตรียมอุดมศึกษา ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัย และตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี นับว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคแห่งแรกในประเทศไทยที่สอนถึงระดับปริญญา

พ.ศ. 2510 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2511 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม ที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2512 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนครอยู่ในบริเวณเดียวกับวิทยาลัยครูพระนคร ต่อมาเรียกชื่อว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางเขน กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2513 วิทยาลัยพลศึกษา ของกรมพลศึกษา ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเรียกชื่อว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา

การแบ่งส่วนราชการ

วิทยาลัยวิชาการศึกษา แบ่งส่วนราชการตาม พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ดังนี้

1. สำนักงานอธิการ
2. คณะวิชาการศึกษา
3. คณะวิชาวิจัยการศึกษา
4. คณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์
5. คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

สี, ตรา, และปรัชญาประจำวิทยาลัย

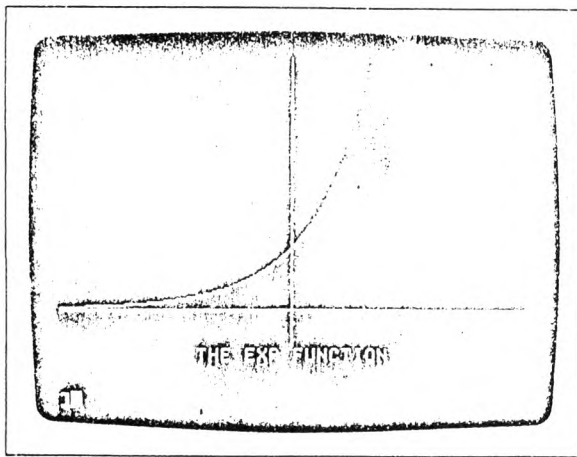
ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา และได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ทันที คือ

1. **สี** ใช้สีเทา - แดง เป็นสีประจำวิทยาลัยสีเทาเป็นสีของสมอง หมายถึง ความคิด สีแดงเป็นสีของเลือด หมายถึง ความกล้าหาญ ดังนั้นเมื่อรวมกันเป็นสีเทา - แดง จึงหมายความว่า **คิดอย่างกล้าหาญหรือกล้าหาญที่จะคิด**

2. **ปรัชญาของวิทยาลัย** ได้แก่ “การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Education is growth และตรงกับภาษาบาลีว่า “สิกฺขา วิรุพฺหิ สมฺปตฺตา” สำหรับคำภาษาบาลีนี้ ศาสตราจารย์ ดร. บรรจบ พันธุเมธา เป็นผู้กำหนดให้ อันหมายถึง การเติบโตอย่างได้สัดส่วน เหมาะกับกาลเทศะทั้งทางด้านร่างกาย, สติปัญญา, อารมณ์ และสังคม

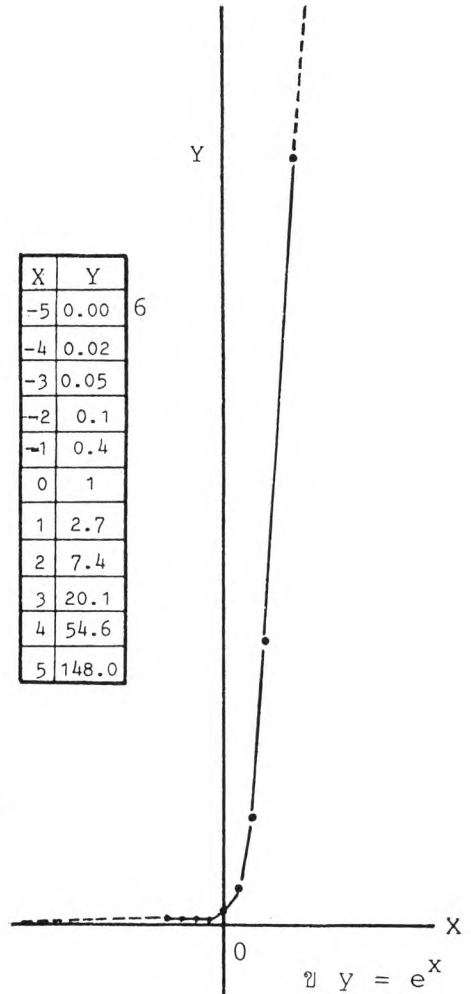

ก. ตราวิทยาลัย

ค. จากจอคอมพิวเตอร์ (The Exponential Function)

X	Y
-5	0.00
-4	0.02
-3	0.05
-2	0.1
-1	0.4
0	1
1	2.7
2	7.4
3	20.1
4	54.6
5	148.0

3. ตราใช้ตราซึ่งแสดงในภาพ ก. อันได้มาจากสมการ $Y = e^X$ เมื่อนำค่า X และ Y มาเขียนเป็นกราฟ จะได้ดังแสดงในภาพ ข.

ข้อสังเกต ก. ไม่ว่าค่าของ X จะเป็น + หรือ - ค่าของ Y จะเป็น + เสมอ

ข. แม้ค่าของ X เพิ่มขึ้นแต่น้อยก็ได้ค่าของ Y มหาศาล ซึ่งทั้งหมดนี้ย่อมมีความหมายว่า ออกงามตลอดไปชั่ววันรันดร

ค. ทั้งนี้เป็นการนำเอาความรู้ทางคณิตศาสตร์ และทางศึกษาศาสตร์ ซึ่งเกิดตรงกันเข้าอย่างแปลกประหลาดมาชี้ให้เห็นและประกอบกันเข้าเป็นตราของวิทยาลัยวิชาการศึกษา

3.1 แปลความ เมื่อนำข้อมูลป้อนเข้าคอมพิวเตอร์จะได้ภาพจากจอภาพ ค. X คือ สิ่งที่ป้อนเข้า (in-put) ได้แก่ วัตถุดิบ (นิสิต), Y คือ ผลผลิต (out-put) ได้แก่ บัณฑิต พังชั้นของ สมการคือ ตัวสถาบันหมายความว่า วัตถุดิบที่ป้อนเข้าไป โดยธรรมชาติแล้วย่อมจะมีทั้งดี (+) หรือ เลว (-) แต่เมื่อออกมาเป็นผลผลิตแล้วจะมีแต่**ผลผลิตที่ดี** มีความงอกงาม (+) ตลอดเวลา ไม่มี ทางที่จะออกเน่า (-) ได้เลย, นอกจากนั้นยังลงทุนน้อย (ค่า X ต่ำ) ก็ได้ผลผลิตสูง (ค่า Y สูง) เสมอไป เท่าที่แปลความมานี้ เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น วิทยุชนพึงพิจารณารายละเอียด ด้วยตนเองได้

3.2 ความสอดคล้อง ในปัจจุบัน วิชาอิเล็กทรอนิกส์ในด้านซิลิคอน สะเตท (solid state) กำลังก้าวไกล มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์มาก วิทยุ โทรศัพท์, และ ไมโครคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นผลเนื่องมาจากพัฒนาซิลิคอน สะเตทนั่นเอง

ซิลิคอนสะเตทชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่าเยอรมเนียมไดโอด (Germanium diode) หรือซิลิคอน ไดโอด (Silicon diode) นั้น เมื่อให้แรงดันไฟฟ้าผ่านจะมีลักษณะเช่นเดียวกับกราฟของวิทยาลัยดัง ภาพ ค. เพียงแต่ค่าของมหาวิทยาลัยมีแต่ค่า + ไม่มีค่า - นับว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์อย่างยิ่ง

การดำเนินงาน

วิทยาลัยอยู่ในความควบคุมดูแลของสภาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย

1. กรรมการโดยตำแหน่ง คือ รมว. กระทรวงศึกษาธิการ, ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, อธิการ, รองอธิการ, หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าสำนักงานอธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ
 2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนไม่เกินสองในสามของกรรมการโดยตำแหน่ง
- สภาวิทยาลัยมีหน้าที่ออกข้อบังคับและระเบียบของวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรแต่งตั้งหัวหน้างาน อนุมัติการให้ ปริญญาและประกาศนียบัตรให้คำปรึกษาแก่กระทรวงศึกษาธิการทางด้านวิชาการศึกษา เป็นต้น

การดำเนินงานในส่วนที่ประสบผลดี มีอยู่เป็นจำนวนมาก ขอยกมาเป็นตัวอย่างเพื่อ เป็นการจารึกคุณงามความดีเอาไว้บ้างดังต่อไปนี้

1. การสอบคัดเลือกนิสิต วิทยาลัยถือความยุติธรรมในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็น นิสิต เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง จะไม่รับฝากนิสิตเข้าเรียนจากผู้มีอิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น เป็นที่ทราบกันทั่วไป การสอบคัดเลือกนั้นจะสอบใน 3 ประการ คือ

ก. สอบความสามารถที่จะเรียน โดยใช้ข้อสอบวัดเชาวน์ปัญญา และต่อมาเปลี่ยน เป็นข้อสอบวัดความถนัดทางการเรียน ผู้บุกเบิกทางด้านนี้ได้แก่ ดร. นนม บุญสิทธิ์ และศาสตราจารย์ ดร. ชวาล แพร์ตกุล

ข. สอบความสามารถใช้วิชาสามัญ ได้แก่ การสอบวิชาเอก (ในการสอบคัดเลือก นิสิตรุ่นแรกๆ ไม่มีการสอบวิชาเอก แต่สอบวิชาที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ได้แก่ ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา)

ค. สอบความเหมาะสมที่จะเป็นครู และนักการศึกษา โดยการสอบสัมภาษณ์

๒. การสอน วิทยาลัยได้บุกเบิกการสอนวิธีใหม่ๆ ไม่ได้มุ่งพัฒนาความจำและเนื้อหาวิชาอย่างเดียว แต่ได้มุ่งส่งเสริมให้รู้จักคิดและลงมือปฏิบัติ มีการค้นคว้าทดลอง ได้เริ่มนำระบบหน่วยกิตเข้ามาใช้เป็นครั้งแรกในวงการศึกษาไทย และนำวิธีการแห่งปัญญามาใช้เป็นวิธีการสอนแบบแม่บทอีกด้วย โดยได้ยกเลิกวิธีสอนตามชั้นทั้งห้าของแฮร์บาร์ตโดยสิ้นเชิง และสอนวิชาปรัชญาการศึกษาเป็นครั้งแรกในประเทศไทยด้วย

การสอนในชั้นเรียนนั้น นอกเหนือจากการฟังคำบรรยายแล้ว นิสิตจะต้อง

2.1 อภิปรายปัญหา นิสิตจะต้องมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ไม่เพียงแต่นั่งฟังเฉยๆ

2.2 ค้นคว้า นิสิตจะต้องค้นคว้าและเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดให้

2.3 มีเวลาเรียนครบ 80%

เนื่องจากการสอนในวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นไปตามวิธีที่กล่าวแล้ว จึงมีอิทธิพลให้เกิดสิ่งที่จะช่วยเสริมการสอนอีกหลายประการ ได้แก่ :-

ก. ห้องสมุด แต่เดิมห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทั้งหลายจะเป็นห้องสมุดปิด (หนังสือใส่ตู้ใส่กุญแจ) เมื่อการสอนส่งเสริมให้มีการค้นคว้า การจัดห้องสมุดของวิทยาลัยจึงจัดเป็นห้องสมุดเปิด (จัดหนังสือวางบนชั้นให้หยิบได้ง่าย) เริ่มจัดเลขหมู่หนังสือแบบทศนิยม ดูย (Dewey system) ทำให้เป็นห้องสมุดที่ทันสมัยที่สุดในขณะนั้น นับได้ว่าวิทยาลัยเป็นผู้นำในการจัดห้องสมุดและยึดถือกันว่า “ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษา” และเป็น “ห้องทดลองค้นคว้า (laboratory)” ชนิดหนึ่ง

ข. โสตทัศนอุปกรณ์ เมื่อวิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา วิทยาลัยได้สร้างห้องโสตทัศนอุปกรณ์ขึ้น มีอุปกรณ์ด้านโสตทัศนที่ทันสมัย เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์, เครื่องฉายสไลด์, เครื่องฉายฟิล์มสตริป, เครื่องฉายแผ่นใส (overhead projector) เครื่องฉายภาพทึบ (opaque projector) และอื่นๆ , มีห้องสมุดฟิล์ม เป็นต้น

ค. โรงเรียนสาธิต นอกจากจะเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่เยาวชนแล้ว ยังใช้เป็นที่ทดลองค้นคว้าทางวิชาการอีกด้วย โรงเรียนสาธิตที่เป็นเสมือนห้องทดลอง เช่น ทดลองวิธีสอนใหม่ๆ ศึกษาพฤติกรรมของเด็กทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เป็นต้น โรงเรียนสาธิตมี 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนประถมสาธิต ประสานมิตร, โรงเรียนมัธยมสาธิต ประสานมิตร, โรงเรียนสาธิตปทุมวัน และโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” บางแสน.

ง. การบัญญัติศัพท์ทางการศึกษา เมื่อเริ่มก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น คำศัพท์ทางการศึกษาในภาษาไทยมีไม่มาก จะต้องใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษกันอยู่ อาจารย์ของวิทยาลัยหลายท่าน โดยเฉพาะ ดร. สาโรช บัวศรี ได้เริ่มบัญญัติศัพท์ทางการศึกษาที่เป็นภาษาไทยขึ้นใช้จน

กระทั่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีจำนวนหลายคำ อาทิ ประสบการณ์, สัมมนา, ทักษะ, ทักษะ, ความถนัดตามธรรมชาติ, วิชาการศึกษา เป็นต้น

3. การประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตนั้นแต่เดิมตัดสินการสอบได้ - ตก ด้วยคะแนนร้อยละ ใครสอบได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่าสอบได้ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เริ่มการประเมินผลแบบหน่วยกิตโดยให้ระดับคะแนน (grade) เป็น A, B, C, D, E เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ตอนแรก ๆ การให้ระดับคะแนน A, B, C, D และ E นั้นใช้วิธีอิงกลุ่ม ต่อมามีการแก้ไข โดยนำเอาคะแนนร้อยละมาประกอบการพิจารณาด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการอิงเกณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอน ยังมีสิทธิ์ที่จะพิจารณา ทั้งการอิงกลุ่มและการอิงเกณฑ์พร้อม ๆ กันไป

4. กิจกรรมพิเศษ

4.1 โครงการแนะแนว วิทยาลัยเริ่มโครงการแนะแนวเป็นแห่งแรก โดยมีสำนักงานแนะแนว, ห้องให้คำปรึกษาเป็นการเฉพาะ และมีการหางานให้นิสิตทำในเวลาว่างและตอนปิดภาคเรียน งานแรกที่นิสิตทำคืองานตอกเข็มก่อสร้าง ตอนแรกนายจ้างไม่ยอมรับนิสิตเข้าปฏิบัติงาน เพราะเห็นว่านิสิตไม่ใช่ผู้ใช้แรงงาน ดร. แนม บุญสิทธิ์ ผู้รับผิดชอบทางด้านนี้จึงต้องอธิบายให้นายจ้างเข้าใจและยอมรับ นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการหางานให้นิสิตได้ปฏิบัติในเวลาปิดภาคเรียน

4.2 การตรวจตราหอพัก เมื่อเริ่มตั้งวิทยาลัยมีหอพักกนิตของตนเอง ครั้นนิสิตมากขึ้นวิทยาลัยไม่สามารถจัดหอพักได้เพียงพอ จึงต้องเลิกหอพัก เป็นเหตุให้เอกชนเริ่มจัดตั้งหอพักขึ้นรอบ ๆ วิทยาลัย วิทยาลัยเห็นความสำคัญของหอพักว่า ถ้าจัดการไม่ดีอาจจะกลายเป็นที่มั่วสุมชักนำไปสู่ความเสื่อมเสียได้ จึงได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตรวจตรา และให้คำปรึกษาแก่บรรดาเจ้าของหอพักเหล่านั้น ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดี

4.3 โครงการอาหารกลางวัน วิทยาลัยได้เริ่มจัดเป็นโครงการตัวอย่างสำหรับสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละมื้อจะจัดให้มีอาหารให้ครบทุกหมวด ตามหลักโภชนาการ ถูกหลักอนามัยและราคาถูก รวมทั้งแสดงให้เห็นวิธีการบริหารโครงการอาหารกลางวันด้วย

ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นแหล่งกำเนิดของการศึกษาแผนใหม่ หรือการศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive education) ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก จึงทำให้เป็นที่น่าสนใจของต่างประเทศเป็นอันมาก

ความร่วมมือระหว่างชาติ

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับความร่วมมือและสนับสนุนระหว่างชาติหลายประการ ยังผลให้วิทยาลัยเจริญก้าวหน้าและผลิตบัณฑิตได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ ความร่วมมือที่สำคัญได้แก่

1. ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ในระหว่าง พ.ศ. 2496-2502 รัฐบาลไทยกับสหรัฐอเมริกาได้มีโครงการช่วยเหลือกันทางการศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) กับวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยอินเดียนาส่ง

อาจารย์มาช่วยสอน และให้คำปรึกษา ณ วิทยาลัย และวิทยาลัยส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดียมา นอกจากนั้นวิทยาลัยยังได้รับอุดหนุนทางด้านอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ เช่น หนังสือ โสตทัศนอุปกรณ์ และอื่น ๆ ทั้งนี้รัฐบาลไทยต้องตั้งงบประมาณสมทบด้วย

2. ความร่วมมือขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จากความร่วมมือนี้ได้ตั้งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการศึกษาของเด็ก (International Institute for Child Study) ขึ้นในวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เมื่อ พ.ศ. 2497 ปัจจุบันสถานบันแห่งนี้ เปลี่ยนเป็นสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

ปัญหาการดำเนินงาน

แม้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะดำเนินมาด้วยดี แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ตามความจริงนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีพระราชบัญญัติรับรองจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เมื่อมี พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ แบ่งส่วนราชการ ในกระทรวงศึกษาธิการโดยตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้น แต่มิได้ระบุให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ฝากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ไว้กับกรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยจึงไม่มีอำนาจใดๆ ในการตั้งงบประมาณ การแต่งตั้งถอดถอนข้าราชการของตน นับว่าวิทยาลัยมีแต่หน้าที่แต่ปราศจากสิทธิใดๆ ด้วยเหตุนี้การดำเนินงานทุกอย่างจึงขัดข้องอยู่ตลอดเวลา

เมื่อถึงยุคปฏิวัติ พ.ศ. 2501 คณะปฏิวัติมีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง ขณะนั้นมีเสียงพูดกันว่า จะให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นกองหนึ่งในกรมการฝึกหัดครู เมื่อเรื่องนี้แพร่สะพัดมาถึงวิทยาลัยก็เกิดความปั่นป่วนทั่วไปทั้งในหมู่ครูอาจารย์และนิสิตนักศึกษา จนกระทั่งมีการเดินขบวน รุนวายกันอยู่ระยะหนึ่ง เหตุการณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นเพราะความสับสนในการใช้พระราชบัญญัติสองฉบับคือ พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 และ พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497

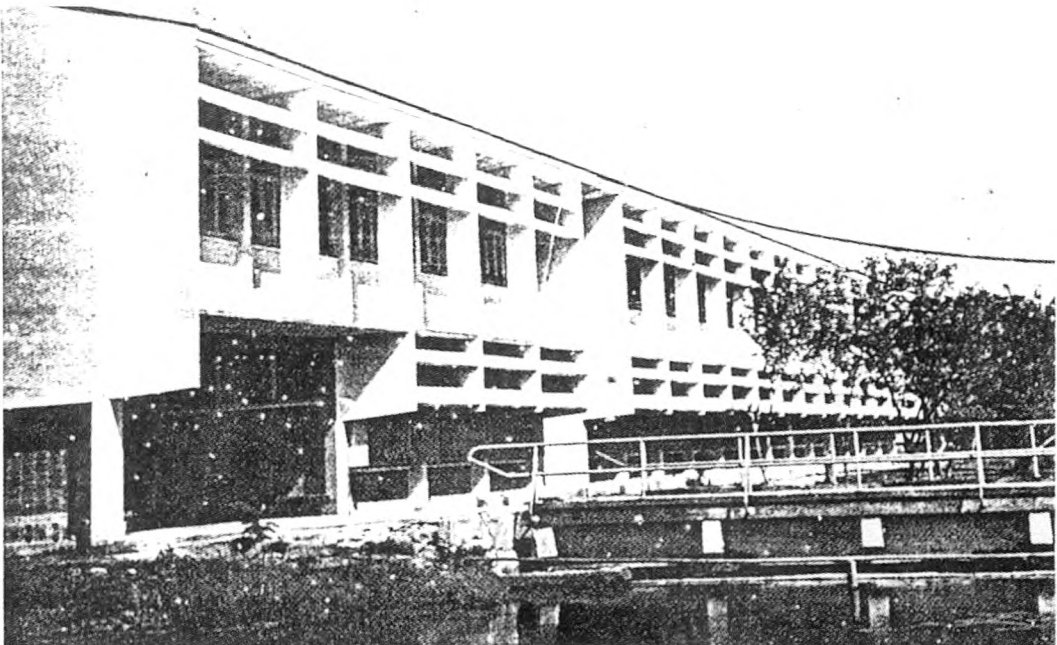
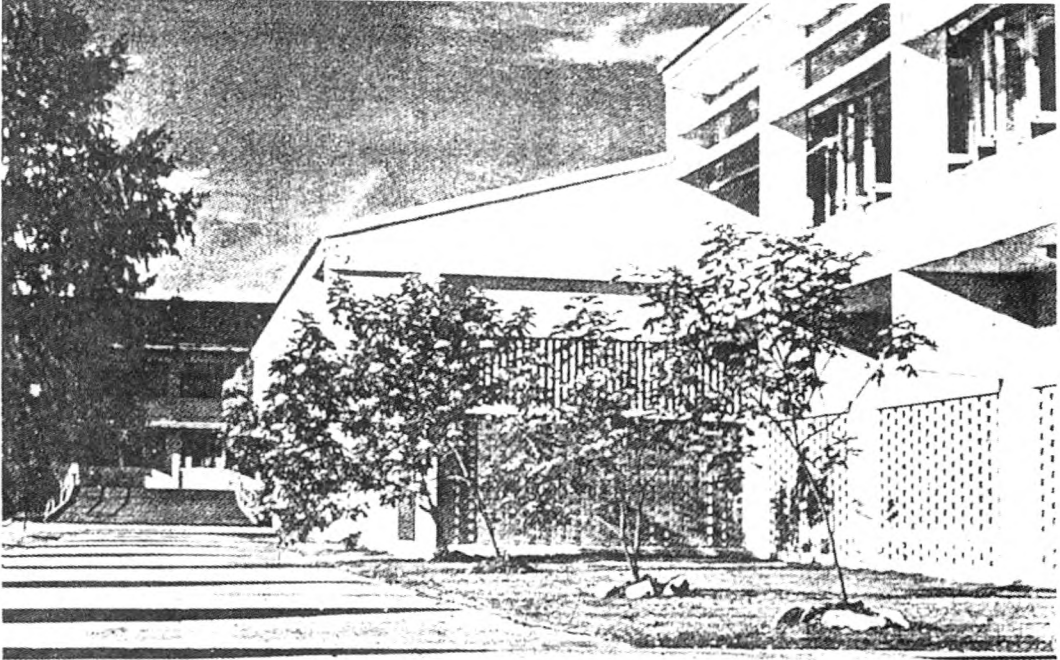
เมื่อเหตุการณ์เป็นดังนั้น คณะปฏิวัติจึงได้ทำเป็น “ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515” ตามนัยของประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ โดยเรียกตัวอธิการขณะนั้นคือ ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร และหัวหน้าสำนักงานอธิการ คือ ศาสตราจารย์บุญถึง แน่นหนา เข้าไปเซ็นรับทราบคำสั่งในตอนเย็นวัน 28 กันยายน 2515 เหตุการณ์วุ่นวายต่างๆ ก็จึงสงบลง

แม้ว่าเหตุการณ์จะสงบลงแล้วก็ตาม แต่งานการต่างๆ มิได้ราบรื่นนัก กระทรวงศึกษาธิการ ได้พยายาม เสนอ พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ร.บ. นี้เข้าสู่สภานิติบัญญัติเมื่อ พ.ศ. 2517 ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ผู้แทนในสภานิติบัญญัติท่านหนึ่งกล่าวอภิปรายตอนหนึ่งว่า “... ปัญหาการยกร่าง พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา... นี้ ชี้ให้เห็นปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการปัญหาหนึ่งอย่างชัดเจน อุปมาเหมือนกระทรวงเลี้ยงต้นไม้ไว้ในกระถาง เมื่อต้นไม้เติบโต

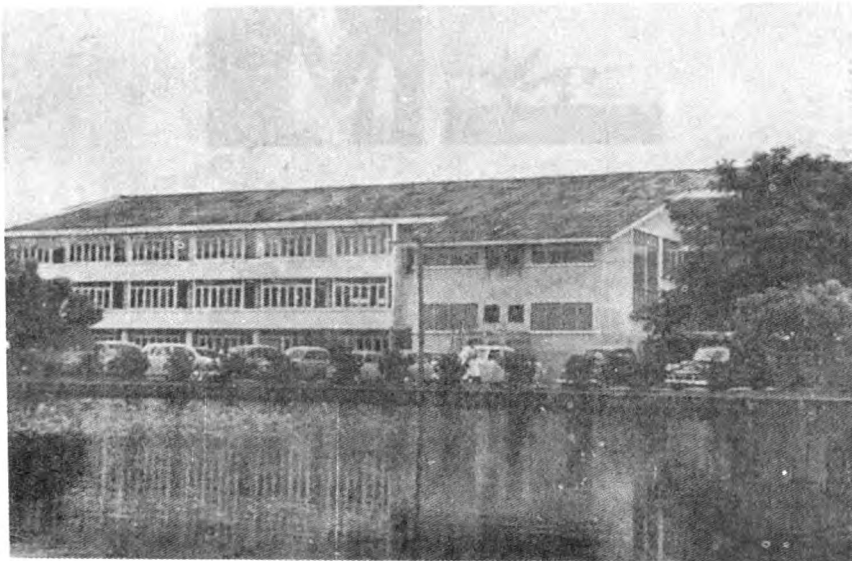
ขึ้นก็ควรเปลี่ยนกระถางให้ใหม่ มิฉะนั้นต้นไม้ก็จะแคระแกร็น ไม่มีวันเจริญเติบโตได้.... และจะมีปัญหาเรื่อยๆ ไป....”

ในที่สุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็มีพระราชบัญญัติใหม่ เรียกว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช 2517 มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัย และโอนไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สำหรับชื่อมหาวิทยาลัย “ศรีนครินทรวิโรฒ” นั้น ได้รับพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

บุญถึง เน้นหนา

อาคาร 4 สร้างตามสัญญามหาวิทยาลัยอินเดียน่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา
(ปัจจุบัน- ทบทิ้งสร้างอาคาร 15 ชั้นขึ้นแทนที่ของเดิม)

**อาคารหอสมุด (เดิม) สร้างตามสัญญามหาวิทยาลัยอินเดียนา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา**

ในขณะนั้นเป็นห้องสมุดที่ทันสมัยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นห้องสมุดเปิดจัดเลขหนังสือตามระบบทศนิยมดิวอี้ ปรับอากาศทั้งหลังแห่งแรก เปิดใช้ พ.ศ. 2500 ในขณะที่ห้องสมุดทั้งหลายในประเทศไทยยังเป็นห้องสมุดปิด

(ปัจจุบัน - เป็นสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, กองกิจการนิสิตและชั้นบนด้านขวา คือ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์)

สระน้ำที่เห็นในภาพนี้ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ “อาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ซึ่งเป็นอาคารหอสมุดกลางแทนอาคารหลังเดิม

สำนักหอสมุดกลาง*

เฉลียว พันธุ์สีดา

สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันพัฒนามาจากห้องสมุดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร โดยเริ่มตั้งแต่ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2497 ณ ตึก 3 ห้อง 323 ซึ่งมีขนาดของพื้นที่เพียง 1 ห้องเรียนประมาณ 10×12 ตารางเมตรเท่านั้น จึงเป็นเพียงห้องเก็บหนังสือไว้ในตู้กระจกมีกุญแจให้เรียบร้อยมีอาจารย์ที่ทำหน้าที่รักษานั่งถือกุญแจดูไม่มีโต๊ะนั่งอ่านในห้อง ผู้ใดประสงค์จะได้หนังสือไปอ่านต้องมายืมออกไปอ่านนอกห้อง

ต่อมาโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาซึ่งเป็นวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยที่ให้ปริญญาทางการศึกษา ระหว่างนั้นรัฐบาลไทยได้เซ็นสัญญาับความช่วยเหลือจากรัฐบาลอเมริกัน โดยรัฐบาลอเมริกันจะให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินและด้านวิชาการ และมอบหมายให้มหาวิทยาลัยอินเดียนา ที่บลูมิงตันเป็นผู้ดำเนินการตามสัญญาในสัญญาดังกล่าวระบุว่า ให้มีการจัดตั้งหอสมุดที่มีคุณภาพสูง เพื่อสนับสนุนโปรแกรมทางวิชาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในระยะเริ่มแรกนั้นทางรัฐบาลอเมริกันได้จัดส่งหวัภาควิชาบรรณารักษศาสตร์มาช่วยปรับปรุงห้องสมุดคือ มิส มาร์กาเรต ไอ. รัฟสโวลด์* ต่อมา ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ก็มาช่วยจัดห้องสมุดอีกท่านหนึ่ง สำหรับด้านอาคารสถานที่นั้นในสัญญาระบุว่ารัฐบาลไทยต้องเป็นผู้จัดสร้าง ดังนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2498-2500 วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้ดำเนินการออกแบบและสร้างอาคารห้องสมุดขึ้นเป็นอาคารเอกเทศแห่งแรกในประเทศไทยด้วยเงินบำรุงการศึกษาและสาธารณสุข (กศล.) ในวงเงินประมาณ 19 ล้านบาท อาคารห้องสมุดหลังนี้มีผู้ร่วมออกแบบหลาย ฝ่ายอเมริกันมีมิสมาร์กาเรต ไอ. รัฟสโวลด์ และ ดร. พอล ซีเกอร์ส แห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนา ส่วนฝ่ายไทยมีอาจารย์เจนจิต กุลชลบุตร และอาจารย์พาสณา จากกรมอาชีวศึกษา ตัวอาคารเป็นตึกโถงใหญ่ทอดตามตะวัน มีชั้นลอย 2 ชั้นทางด้านทิศเหนือมีพื้นที่ 912 ตารางเมตร เก็บหนังสือได้ประมาณ 100,000 เล่ม ครุภัณฑ์ห้องสมุดหลายอย่าง สั่งจากประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ชั้นหนังสือทำด้วยเหล็ก ตู้สำหรับเก็บใส่ตักศนวัสดุโดยเฉพาะ อาคารห้องสมุดหลังนี้นับว่าเป็นหอสมุดสถาบันการศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่ติดตั้งเครื่องปรับอากาศทั้งหลัง มีครุภัณฑ์และวัสดุการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดของประเทศและประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนั้น หอสมุดให้บริการแบบชั้นเปิดได้เมื่อเดือนธันวาคม 2500

* จากครอบครัว 49 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 28 เมษายน 2541

*มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มอบปริญญาบัณฑิตศึกษบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และนิเทศศาสตร์ให้เมื่อปี พ.ศ.2535

ระหว่างที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาดำเนินการก่อสร้างอาคารห้องสมุดอยู่นั้น ทางรัฐบาลอเมริกันได้ให้การสนับสนุนด้านบุคลากรควบคู่กันไปโดยมอบทุน A.I.D.* ให้แก่อาจารย์ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหอสมุด 3 คน ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อให้กลับมาพัฒนาหอสมุดสมัยใหม่ให้ได้มาตรฐานสืบไป

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ขยายรับนิสิตเพิ่มขึ้นทุกปี มีการพัฒนาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นหลายวิชา และมีการสอนถึงระดับปริญญาโท หอสมุดจึงเติบโตอย่างรวดเร็ว ระยะเวลาเพียง 10 กว่าปีเท่านั้น พื้นที่หอสมุดที่สร้างไว้สำหรับเก็บหนังสือประมาณ 100,000 เล่ม ก็ไม่สามารถรองรับหนังสือและเอกสารที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้ ดังนั้น วิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงต้องสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นอีกหลังหนึ่งด้วยเงินงบประมาณ 4 ล้านบาท เป็นอาคารถึง 4 ชั้น ติดกับอาคารเดิมทางด้านทิศตะวันออก และรื้อฝาออกเพื่อเชื่อมอาคารให้ติดต่อกันรวมพื้นที่สองอาคารเป็น 3,898 ตารางเมตร อาคาร 4 ชั้นหลังนี้เปิดใช้และให้บริการเมื่อเดือน พฤษภาคม 2515

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน พร้อมกับความหมายมาด้วยว่า **มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร** เมื่อมหาวิทยาลัยได้รับการยกฐานะแล้ว หอสมุดกลางก็ได้รับการยกฐานะให้เป็นสำนักงานทางวิชาการเทียบเท่าคณะต่าง ๆ ที่ทำการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยและได้ชื่อใหม่ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 ว่า **สำนักหอสมุดกลาง**

เมื่อได้เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว มีการขยายการเรียนการสอนออกไปหลายคณะวิชา บางคณะวิชาที่ขยายหลักสูตรขึ้นจนถึงระดับปริญญาเอก ทำให้อาคารสำนักหอสมุดกลางที่มีอยู่เดิมซึ่งคิดว่าใหญ่โตมาแล้ว คับแคบ ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้ใช้ และหนังสือที่เพิ่มขึ้นมหาวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วพบว่าสำนักหอสมุดกลางแออัดไปด้วยผู้ใช้ หนังสือและเอกสารซึ่งเพิ่มขึ้นในปริมาณที่มากทุกปี ดังนั้นในปี พ.ศ. 2528 จึงตัดสินใจเสนองบประมาณขอสร้างอาคารสำนักงานหอสมุดกลางหลังใหม่ขึ้น และรัฐบาลได้อนุมัติเงินจำนวน 60 ล้านบาท ได้ดำเนินการสร้างในปีถัดมาคือ พ.ศ. 2529 และในปีเดียวกันนี้เอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้สำเร็จการศึกษาสาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาเอก ฉะนั้น ในวโรกาสอันเป็นมิ่งมงคลนี้ทางมหาวิทยาลัยจึงได้ทูลขอพระราชทานพระนามภิไธยของพระองค์ฯ ท่านอาจารย์เป็นชื่ออาคารสำนักหอสมุดกลางว่า **อาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ** นอกจากพระองค์ท่านจะพระราชทานพระนามของพระองค์ท่านมาเป็นชื่ออาคารแล้ว ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ด้วยเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2530

อาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2529 ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 3 ปีเศษ ก็สร้างสำเร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2532 เป็นอาคาร 7 ชั้น มีพื้นที่ประมาณ 10,200 ตารางเมตร เก็บหนังสือได้ประมาณ 300,000 เล่ม มีที่นั่งอ่านหนังสือได้ประมาณ 1,200 ที่นั่ง ในแต่ละชั้นมีลักษณะการใช้งานดังนี้

*คือทุน USOM ในสมัยนั้น

ชั้นที่ 1 ศูนย์โสตทัศนศึกษา และศูนย์บริการเทคโนโลยีทางการศึกษา

ชั้นที่ 2 บริการยืม-คืน บริการเอกสารอ้างอิง บริการให้คำปรึกษาและช่วยการศึกษา
ค้นคว้าบริการสืบค้นข้อมูลวิจัยด้วยคอมพิวเตอร์ และห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร. สุกใจ เหล่าสุตพร

ชั้นที่ 3 วารสารและหนังสือพิมพ์

ชั้นที่ 4 ศูนย์ปฏิญานิพนธ์สิ่งพิมพ์รัฐบาล ห้องบริการหนังสือและเอกสาร หมวด
เบ็ดเตล็ดปรัชญา จิตวิทยาและศาสนา และห้องหนังสือสำหรับเด็ก

ชั้นที่ 5 ห้องบริการหนังสือและเอกสารหมวดสังคมศึกษา ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์
หนังสือแบบเรียน และหนังสือแพทย์พรีคลินิก

ชั้นที่ 6 ห้องบริการหนังสือและเอกสารหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยี ศิลปะ
และการบันเทิง วรรณคดีและประวัติศาสตร์ นวนิยาย เรื่องสั้น ห้องเอกสาร มศว และห้องศาสตราจารย์
ดร. ขจร สุขพานิช ห้อง ศ.ดร. สาโรช บัวศรี

ชั้นที่ 7 ห้องสมุดสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักเลขานุการ
และห้องปฏิบัติการบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสำนักทางวิชาการที่ต้องดำเนินการ
ได้สอดคล้องกับบทบาทของมหาวิทยาลัยและพร้อมที่จะสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยในการ
สนับสนุนการเรียนการสอนตลอดจนการศึกษาค้นคว้าของคณาจารย์และนิสิตทุกระดับการศึกษาเพื่อ
ให้ทันต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าของวิทยาการในยุคโลกาภิวัตน์ สำนักหอสมุดกลางจึงกำหนด
นโยบายการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 8 ไว้ดังนี้

1. มุ่งเน้นบริการแก่อาจารย์และนิสิตทุกระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา เพื่อสนับสนุน
การเรียนการสอนและการวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาคู่มือความรู้ความ
สามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับงานห้องสมุด และให้บุคลากรสามารถนำความรู้และ
ประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนางานห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมาย

2. มุ่งเน้นการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเพื่อให้การดำเนินงานและบริการมีประสิทธิภาพ
สูงขึ้น ในทุกงาน เช่น งานวิเคราะห์สนเทศ งานวารสาร และงานบริการ เป็นต้น

3. มุ่งเน้นการจัดฐานข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง ตลอดจนสร้างฐานข้อมูลใหม่
เพื่อบริการให้แก่ผู้ใช้เช่น ฐานข้อมูลปฏิญานิพนธ์ ฐานข้อมูลโสตทัศนศึกษา และ Multimedia เป็นต้น

4. มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นทรัพยากรสาร
นิเทศเพื่อการเรียนการสอน การวิจัย และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง โดยร่วมมือ
กับห้องสมุดของสถาบันอื่นทั้งในและนอกประเทศ และระบบสารนิเทศแห่งชาติ

5. มุ่งให้บริการสื่อสมัยใหม่ในฝ่ายโสตทัศนศึกษา ดังต่อไปนี้

- 5.1 มีจานรับดาวเทียมขนาด 10.5 ฟุต สามารถรับรายการจากดาวเทียมมากกว่า 8 ดวง
มีโทรทัศน์ให้บริการตามจุดต่าง ๆ ตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิดให้บริการทุกวัน

5.2 เป็นสมาชิก ไอบีซี เคเบิลทีวี สามารถรับสัญญาณได้ 6 ช่อง ให้บริการได้เช่นเดียวกับข้อ 5.1

5.3 มีเครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์ (Laser Disc) พร้อมภาพยนตร์คลาสสิก ซึ่งได้คัดเลือกจากแผ่นดิสก์ ภาพยนตร์ใหม่ที่น่าสนใจ ดนตรีคลาสสิก และอุปรากร รวมกันแล้วไม่ต่ำกว่า 160 ชื่อเรื่อง

5.4 มีเครื่องเล่นคอมแพคดิสก์ (Compact Disc) มีเพลงให้บริการมากกว่า 270 แผ่น

5.5 กำลังพิจารณาจัดหาโปรแกรมประเภทมัลติมีเดีย มาให้บริการในอนาคตอันใกล้นี้ เมื่อโปรแกรมประเภทนี้ในท้องตลาดมีมาก และราคาถูกลงมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บุญสม ก้านสังวร. “ห้องสมุดในความทรงจำ,” ใน *กาลแก้ว*. หน้า 26–30 กรุงเทพฯ สำนักหอสมุดกลาง, 2532.

มาเรีย เหล่าสุนทร และวิษณุ ทับเที่ยง. “จากชั้นปิด...สู่หนังสือสำหรับทุกคน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” ใน *กาลแก้ว*, หน้า 22–25 กรุงเทพฯ สำนักหอสมุดกลาง, 2537.

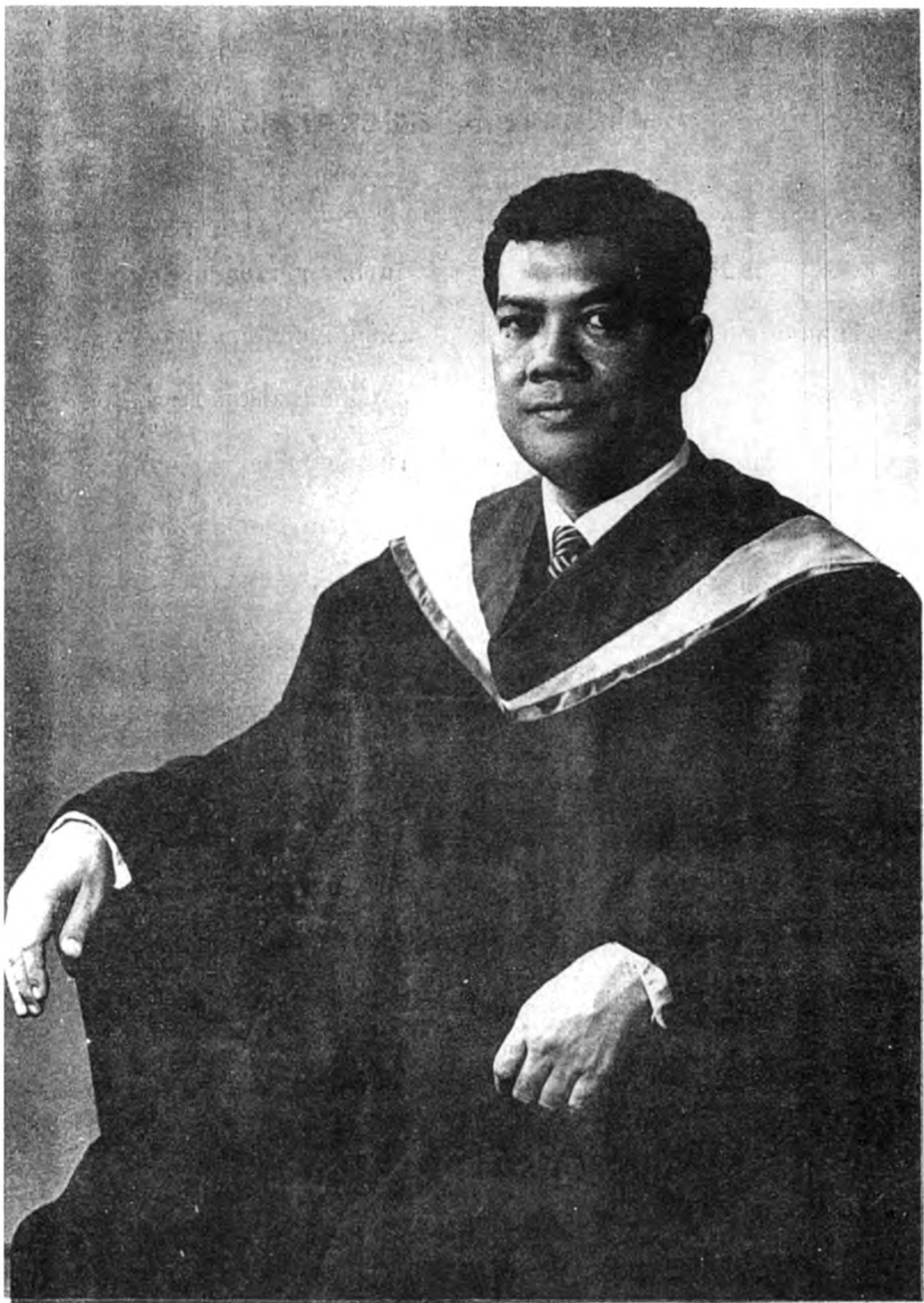
_____. **งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2534**. กรุงเทพฯ, ฝ่ายวางแผนและพัฒนา กองแผนงาน, 2537.

_____. **งบประมาณรายได้กองคลังปี 2537**. กรุงเทพฯ, กองคลัง, 2537.

_____. **งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2538**. กรุงเทพฯ, ฝ่ายวางแผนและพัฒนา กองแผนงาน, 2537.

_____. **งบประมาณรายได้กองคลังปี 2538**. กรุงเทพฯ, กองคลัง, 2538.

_____. “แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” ใน *คู่มือหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี*. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4. หน้า 3. กรุงเทพฯ, ฝ่ายวิชาการ, 2536.

ศ.ดร. สาโรช บัวศรี
(พ.ศ. 2459-2536)

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี*
ผู้ริเริ่มก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช - อาจารย์ศิริ บัวศรี

* จากสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 14 พ.ศ. 2538 และฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา พ.ศ. 2542

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ผู้จุดประกายที่ปล่องสว่างให้แก่วิชาชีพครู ได้รับสมญาว่า “นักปราชญ์ผู้ทรงศีล” ท่านเป็นครูคนหนึ่งซึ่งศิษย์ทั้งหลายบูชาและยึดถือเป็นแบบอย่าง เป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูง มีผลงานที่ปรากฏเด่นชัดในวงการศึกษาเป็นอเนกประการ เป็นผู้คิดริเริ่มก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาและผลักดันให้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2497 ซึ่งมีผลให้ครูและผู้บริหารการศึกษาได้รับการศึกษาสูงขึ้นถึงระดับปริญญา และต่อมาวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน คุณูปการต่อการศึกษาของชาติซึ่งศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้ประกอบไว้ นั้นไม่อาจนำมากล่าวอย่างละเอียดได้หมดในที่นี้

การศึกษา

- พ.ศ. 2464-2467 : โรงเรียนประถมศึกษาใน อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- พ.ศ. 2467-2472 : โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย
- พ.ศ. 2473-2475 : Anglo-Chinese Boys School, ปีนัง มาเลเซีย
- พ.ศ. 2476-2477 : ป.ป., โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร เป็นนักเรียนทุนรัฐบาลของจังหวัดภูเก็ต
- พ.ศ. 2478-2481 : อ.บ., คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2482 : ป.ม., คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2490-2491 : M.A. มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio State University) โดยได้รับทุนกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา
- พ.ศ. 2491-2494 : Ph.D. มหาวิทยาลัยโอไฮโอ
- พ.ศ. 2505 : ว.ป.อ., วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 5

ประวัติการรับราชการ

- พ.ศ. 2483 : อาจารย์ผู้ช่วยโท โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2484 : ครูโทประจำกรมวิสามัญศึกษาและย้ายไปเป็นครูโทโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย
- พ.ศ. 2485 : รั้งตำแหน่งครูใหญ่โท โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย
- พ.ศ. 2486 : ครูใหญ่โท โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย
- พ.ศ. 2489 : ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร
- พ.ศ. 2490 : อาจารย์ประจำกรมวิสามัญศึกษา
- พ.ศ. 2495 : ได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยโอไฮโอให้เป็นอาจารย์ผู้ช่วยเป็นเวลา 1 ปี

- พ.ศ. 2496 : อาจารย์โทโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร และต่อมาในวันที่ 1 ตุลาคม 2496 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงจนถึงวันที่ 22 กันยายน 2497 (โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาตามความคิดริเริ่มของท่าน เมื่อ พ.ศ. 2497 และ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นผู้รับรักษาการอธิการ ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2497 จนถึงวันที่ 6 มีนาคม 2499)
- พ.ศ. 2498 : นายกสุมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทยคนแรก
- พ.ศ. 2499 : อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษาตั้งแต่วันที่ 7 มีนาคม 2499 จนถึงวันที่ 1 มกราคม 2512 และหัวหน้าคณะวิชาการศึกษาคนแรก
- พ.ศ. 2512 : รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2513 : อธิบดีกรมการฝึกหัดครู
- พ.ศ. 2517 : รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2519 : เกษียณอายุราชการ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงที่ได้รับ

- 5 ธันวาคม 2512 : ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
- 5 พฤษภาคม 2513 : ทูตียจุลจอมเกล้า (ท.จ.)
- 5 ธันวาคม 2514 : ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
- 5 ธันวาคม 2517 : มหาวิชมงกุฎ (ม.ว.ม.)
- 5 ธันวาคม 2534 : มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)

รางวัลและเกียรติยศที่ได้รับ

1. รางวัลสอบไล่ได้ที่ 1 โรงเรียน Anglo-Chinese Boys School ปีนัง
2. รางวัลในการเรียนดีเยี่ยม คณะอักษรศาสตร์ปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ทูลจุลจักรพงษ์สำหรับผู้มีการเรียนดีเยี่ยม คณะอักษรศาสตร์ปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รางวัลการเรียนดีเยี่ยมในวิชาภาษาอังกฤษของ British Council คณะอักษรศาสตร์ปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. สอบชิงทุนกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้ที่หนึ่ง ไปเรียนวิชาการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยไอโฮไอ สหรัฐอเมริกา
6. ได้รับเชิญเข้าเป็นสมาชิกสมาคม Phi Delta Kappa เป็นคนแรกของประเทศไทย ขณะที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยไอโฮไอ

7. ได้รับเชิญเป็น Senior Specialist ณ East West Center มหาวิทยาลัยฮาวาย (Hawaii University) สหรัฐอเมริกา ในด้านปรัชญาการศึกษา เป็นเวลา 5 เดือน (พ.ศ. 2511)
8. ได้รับพระราชทานปริญญาการศึกษาดุขุฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา (พ.ศ. 2512)
9. ได้รับวุฒิปดกิตติมศักดิ์และเข็มแสนยาธิปไตยจากวิทยาลัยการทัพบกกระทรวงกลาโหม (พ.ศ. 2515)
10. ได้รับพระราชทานปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง (พ.ศ. 2516)
11. ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ เป็นราชบัณฑิตประภทล้งคมศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ (พ.ศ.2532)
12. ได้รับการยกย่องจากกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เป็นบุคคลผู้ทำคุณประโยชน์อย่างสูงยิ่งต่อการศึกษาของชาติในโอกาสที่กระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 100 ปี (พ.ศ. 2525)

หน้าที่การงานในด้านเป็นกรรมการต่าง ๆ

1. กรรมการปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
2. กรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ
3. กรรมการอำนวยการคุรุสภา
4. กรรมการองค์การค้ำของคุรุสภา
5. กรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO)
6. ประธานกรรมการฝ่ายการศึกษาของกรรมการแห่งชาติ
7. ประธานกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของกรรมการแห่งชาติฯ
8. ประธานกรรมการโรงเรียนราษฎร์ของคุรุสภา
9. อนุกรรมการ ก.พ. วิสามัญ เรื่องหลักสูตร
10. อนุกรรมการ ก.พ. วิสามัญ เรื่องนักเรียนต่างประเทศ
11. ประธานกรรมการวิทยาลัยเอกชน (พ.ศ. 2512- พ.ศ. 2516)
12. อนุกรรมการ ก.ม. วิสามัญ พิจารณาคุณวุฒิ
13. Governing Board ของ Regional English Language Center (RELC) ณ สิงคโปร์ ซึ่งเป็นโครงการของ SEAMEO
14. สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ (พ.ศ. 2516)
15. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (23 ธันวาคม 2516-24 มกราคม 2518)
16. ประธานกรรมการประสานงานระดับชาติสำหรับ RELC ในประเทศไทย
17. รองประธานกรรมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520

การประชุมและดูงานในต่างประเทศ

- พ.ศ. 2491 - เป็นผู้สังเกตการณ์จากประเทศไทยในการประชุม UNESCO Seminar ที่นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา
- พ.ศ. 2494 - ดูการศึกษาในประเทศอังกฤษและดูงานเกี่ยวกับ UNESCO ที่สำนักงานใหญ่ กรุงปารีส
- พ.ศ. 2498 - ดูการศึกษาในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี และสเปน
- พ.ศ. 2502 - ดูการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยใน อังกฤษ ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์
- พ.ศ. 2503 - ไปอบรมวิชาการบริหารมหาวิทยาลัย (University Administration) ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกน เมืองแอนนาเบอร์ สหรัฐอเมริกา และดูการศึกษาที่ประเทศอังกฤษ เดนมาร์ก และอิตาลี
- พ.ศ. 2505 - เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุมใหญ่สามัญของ UNESCO ครั้งที่ 12 ณ ปารีสแล้วดูการศึกษา ณ กรุงบอนน์ ฮัมบูร์ก และเบอร์ลินตะวันตก
- พ.ศ. 2506 - ดูการศึกษาของมาเลเซีย สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และไต้หวัน ในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 5
- พ.ศ. 2507 - เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุมใหญ่สามัญของ UNESCO ครั้งที่ 13 แล้วดูการศึกษาที่ลอนดอน บริตอล และเฮเธนส์ แล้วเข้าร่วมประชุม Seminar On Adult Education ณ กรุงเยรูซาเล็ม ประเทศอิสราเอล
- พ.ศ. 2509 - เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และดูงานการศึกษาในประเทศฝรั่งเศสและอังกฤษ
- พ.ศ. 2511 - เป็น Senior Specialist ในวิชาปรัชญาการศึกษาประจำ East West Center มหาวิทยาลัยฮาวาย เป็นเวลา 5 เดือน และได้รับเชิญไปปาฐกถาพิเศษ ณ มหาวิทยาลัยยูทาห์ (Utah State University) แล้วไปดูงานที่นิวยอร์ก ที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) และที่ประเทศญี่ปุ่น
- พ.ศ. 2513 - เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุมเรื่อง Junior College จัดโดย American Association of Junior College ณ East West Center, ฮาวาย (26 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม)
- เป็นผู้แทนประเทศไทยแต่ผู้เดียวไปประชุม ASPAC Education Seminar on "Preparation of Teaching Materials on ASPAC Members" ณ มหาวิทยาลัย Chengchi University, ไทเป, ไต้หวัน (16-22 มีนาคม)

- เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เรื่อง Improvement of Effectiveness of the Education System, Particularly Through Reduction of Education Wastage (1-9 กรกฎาคม)
- เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุมเรื่องนโยบายทางวัฒนธรรม ณ กรุงเวนิส ประเทศอิตาลี (24 สิงหาคม - 2 กันยายน) เป็นการประชุมนโยบายทางวัฒนธรรมเป็นครั้งแรกในโลก
- พ.ศ. 2514 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุม International Conference on Education ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เรื่อง Social Background of Children and Their Chance of Success in School
- พ.ศ. 2515 - ไปดูการศึกษาของญี่ปุ่นตามคำเชิญของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา ญี่ปุ่นในขณะนั้น
- พ.ศ. 2518 - เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม SEAMEO Conference ณ เมืองบาเกียว (Baguio) ประเทศฟิลิปปินส์ (17-25 มกราคม)
- เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ กรุงเจนีวาประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (27 สิงหาคม - 4 กันยายน) แล้วไปดูงานการศึกษาและวัฒนธรรมที่ประเทศอังกฤษ (8-16 กันยายน)
- เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม Regional Conference of National Comissions ครั้งที่ 6 ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย (10-15 พฤศจิกายน)
- พ.ศ. 2519 - เป็นรองหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม UNESCO General Conference ครั้งที่ 19 ที่กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ในการประชุมครั้งนี้สามารถทำให้ UNESCO ถือว่าโบราณสถานจังหวัดสุโขทัยเป็น “มรดกโลก” แห่งหนึ่ง

งานเขียนที่สำคัญ

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้เขียนหนังสือและบทความไว้เป็นอันมาก อาจแบ่งประเภทได้ดังนี้

งานที่พิมพ์เป็นเล่ม

1. ปัญหาการศึกษาของโลก แปลจาก World Problems of Education ของ Jean Thomas
2. จริยธรรมศึกษา
3. แนวคิดในการบริหารการศึกษา

บทความทางวิชาการ มีเป็นจำนวนมากที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์
2. วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ
3. พุทธศาสนากับการศึกษาแผนใหม่
4. A Philosophy of Education for Thailand : The Conference of Buddhism and Democracy
5. ปรัชญาการศึกษาในประเทศไทย
6. ปรัชญาการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ
7. ข้อคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาไทย
8. บูรณาการ
9. ความคิดบางประการในวิชาการศึกษา
10. การศึกษา
11. ประชาธิปไตย
12. ทฤษฎีการวางแผนที่ครูควรทราบ
13. จริยธรรม
14. จริยศึกษา
15. การบำเพ็ญทานของพระเวสสันดร
16. มาตรการพื้นฐานบางประการสำหรับสร้างครูที่ดี

ฯลฯ

เมื่อเกษียณอายุราชการแล้ว ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ยังอุทิศเวลาทำงานให้แก่สังคมอีกมากมาย เช่น

1. เป็นที่ปรึกษากรมวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
2. เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมข้าราชการของสำนักงาน ก.พ.
3. เป็นกรรมการราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งต้องไปประชุมเป็นประจำ ณ สำนักธรรมศาสตร์และการเมืองเพื่อบัญญัติศัพท์เรื่องปรัชญาและการศึกษา
4. เป็นกรรมการบัญญัติศัพท์อุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย
5. เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. ประธานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานคณะกรรมการสาขาวิชาปรัชญาการศึกษา และประธานคณะกรรมการวิชาการ โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น

ด้วยคุณงามความดีและคุณูปการอย่างล้นเหลือต่อวงการศึกษา และต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังกล่าวมาแล้วนั้นคณะศิษย์กลุ่มหนึ่งจึงคิดริเริ่มให้มี “วันสาโรช บัณฑิต” ขึ้น โดยถือวันที่ 16 กันยายนของทุกปีเป็นวันจัดงาน วันที่ 16 กันยายน นั้นตรงกับวันเกิดของศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัณฑิต และเป็นวันประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาด้วย งาน “วันสาโรช บัณฑิต” เริ่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา โดยตั้งวัตถุประสงค์ของงานไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติของอาจารย์ในฐานะเป็นปฐมนิเทศบุคคลในวงการศึกษาของเมืองไทย
2. เพื่อเป็นวันสำคัญสำหรับผู้มีอาชีพทางการศึกษาได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ

3. เพื่อให้บรรดาศิษยานุศิษย์ของท่านได้มีโอกาสพบปะกันในฐานะที่ต่างคนต่างมีอาจารย์ท่านเดียวกันเป็นเครื่องผูกพัน และความผูกพันดังกล่าวควรจะมีอยู่ชั่ววันรันดร

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัณฑิต ได้ล่วงลับไปแล้ว แต่งาน “วันสาโรช บัณฑิต” ยังคงอยู่ในวันนั้นจะมีการบรรยายทางวิชาการ และกิจกรรมอื่นๆ ประกอบ

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัณฑิต เป็นบุคคลหนึ่งซึ่งมีความมุ่งมั่นในงานที่ท่านรับผิดชอบอย่างยิ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษาท่านมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตโดยตั้งความมุ่งหมายไว้ 3 ประการดังต่อไปนี้

คำขวัญ

ได้ในทรีฝึกหัดจนพิชิตงานนั้น วิทลลวิวิทลลวิวิทลล

มีสามมุม, ทนกลใหญ่ๆ ๓ งามร หรือ

1. ที่ฝึกหัดได้มี สามรในท, วิวิทลล
เป็นอเนก (Subject-matter understanding)

2. ที่ฝึกหัดได้มี สามรในท, วิวิทลล
เป็นอเนก (Professional Understanding)

3. ที่ฝึกหัดได้เกิดมี ความสามร
(Competencies) ต่างๆ เช่น สามรในท
งกตอวแ อบรม สามรในทระชอแ: ท
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐ สามรในทระชอแ: ท
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐ สามรในทระชอแ: ท
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐ สามรในทระชอแ: ท
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐ สามรในทระชอแ: ท

ตัวนี้จึงขอทวเป็นอเนก (๓) วิวิทลลวิวิทลลวิวิทลล
วิวิทลลวิวิทลลวิวิทลลวิวิทลลวิวิทลลวิวิทลล
ตัวนี้จึงขอทวเป็นอเนก (๓) วิวิทลลวิวิทลลวิวิทลล

วิวิทลลวิวิทลล

ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี เป็นบุตรคนโตของขุนประทุมสิริพันธ์ (เจริญ บัวศรี) และนางเปล่ง บัวศรี เกิดที่อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2459 สมรสกับอาจารย์ศิริ บัวศรี(ศิริจรรยา) ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2536 นับเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาที่สำคัญยิ่งอีกท่านหนึ่ง

วรวิทย์ วตินสรากร

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการจัดงานยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่การศึกษาชาติ.**นายสาโรช บัวศรี บุคคลที่ทำประโยชน์แก่การศึกษาของชาติอย่างสูงยิ่ง.** กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่กระทรวงศึกษาธิการมีอายุครบ 100 ปี, 2535.
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือ. **ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล.** พัฒนาศึกษา, 2531.
- ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี รำลึก.** เนื่องในวาระครบรอบ 100 วัน ในการถึงแก่อนิจกรรมของศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี 15 กุมภาพันธ์ 2537. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2537.

อาคาร 9 อาคารอำนวยการ - สำนักงานอธิการบดี
(สร้างขึ้นเพื่อแบ่งเบาภาระของตึก 3 ซึ่งเป็นทั้งตึกเรียนและตึกอำนวยการ)

หอประชุม

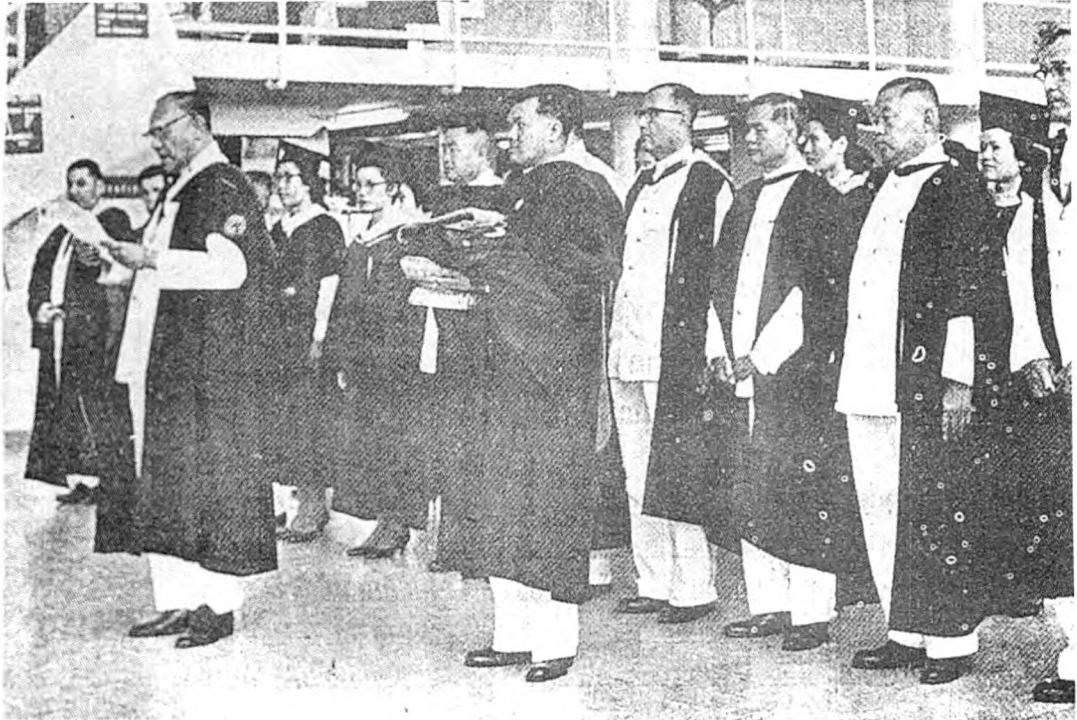
แต่เดิม งานพระราชทานปริญญาบัตร จัดขึ้นในอาคาร 4 บ้างในอาคารหอสมุด (เดิม) บ้าง เมื่อสร้างหอประชุมเสร็จแล้วได้ใช้เป็นที่จัดงานพระราชทานปริญญาบัตรด้วย

ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์ครุยและปริญญาบัตร
ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พิธีพระราชทานปริญญาที่อาคาร 4

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรในอาคารหอสมุด (หลังเก่า)

การกีฬา

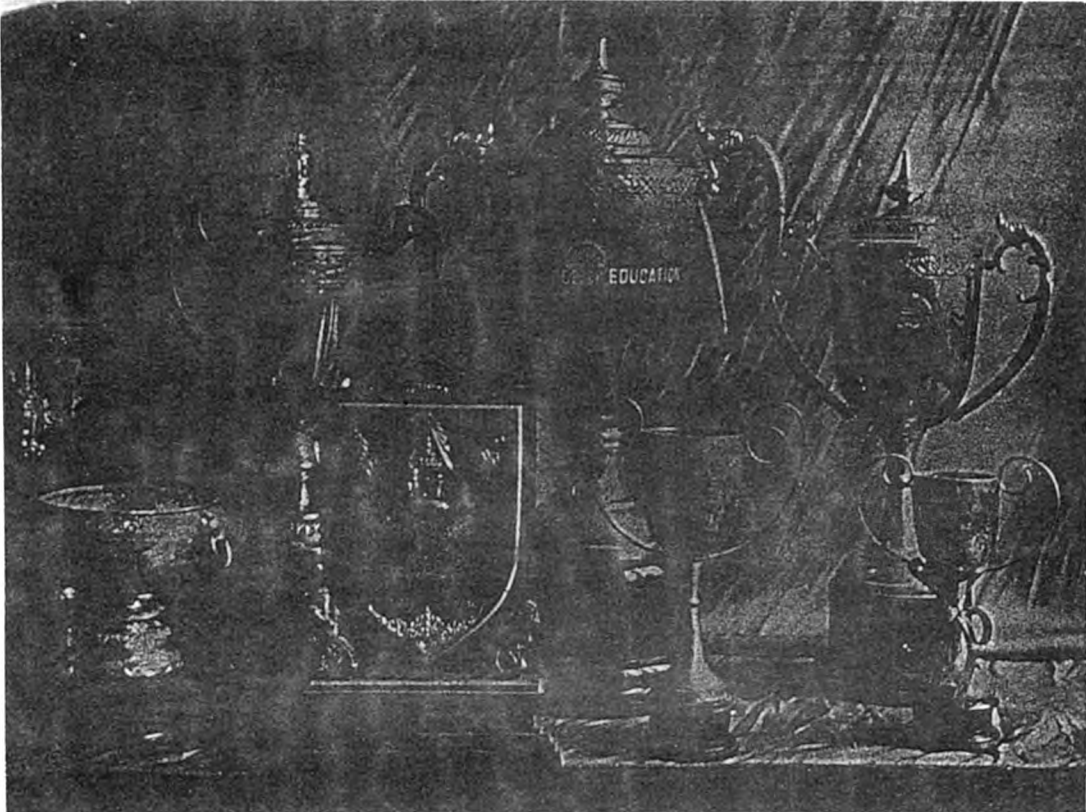

นักกีฬา

นักกีฬา และผู้ฝึกสอน

ในปีการศึกษา 2512 ถ้าเราจะจัดเป็นปีแห่งความรุ่งโรจน์ของกีฬาชาวประสานมิตร ก็เห็นไม่ผิดเพราะสิ่งที่ได้มาจากผลการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรักบี้หรือฟุตบอล หรือฮ็อกกี้ เราได้มาอย่างภาคภูมิใจที่สุด เราได้ถ้วยฟุตบอลอุดมศึกษา ได้โล่รักบี้ 7 คน ถ้วยรักบี้อุดมศึกษา 2 และรักบี้ถ้วยพระยาจินดารักษ์ และส่งท้ายด้วยถ้วยฮ็อกกี้อุดมศึกษาที่ทีมหญิงของประสานมิตรคว้ามาได้ ทั้งหมดนี้แหละ คือสิ่งที่เราภาคภูมิใจเหนือสิ่งใดทั้งหมด

เสียงสะท้อนจากศิษย์เก่า

ขอให้ก้าวไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัย*

ศิษย์เก่ารุ่นหก

ท่านครับ ท่านเคยนึกบ้างไหมว่า เมืองไทยเรานี้ช่างยึดถือเรื่อง “ชื่อ” เป็นสิ่งสำคัญเสียนักหนา ถือเสียว่ามันสำคัญมากจนลืมความสำคัญอย่างอื่นไปเสียหมดสิ้น แม้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษามีความสามารถประศาสตร์ปริญญาถึงระดับสูงแล้วก็ตาม แต่ในเรื่องชื่อละก็ วิทยาลัยวิชาการศึกษาคหาได้ผิดอะไรไปจาก “วิทยาลัย” ทั้งหลาย ที่ยังไม่ให้ปริญญา หรือวิทยาลัยเอกชนนั่นเอง จนบางปีเราไม่สามารถส่งทีมกีฬาของเราไปร่วมแข่งขันกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ เพราะเขาบอกว่า “ยังไม่ซ่มมหาวิทยาลัยนี้จะแข่งกับเขาอย่างไร” เราก็กึ่งจะอะไรเขาไม่ได้ เพราะชื่อของเราฟ้องตัวเองอยู่ชัด ๆ แล้วว่า ไม่ซ่มมหาวิทยาลัย ยังเป็น “แค่วิทยาลัย” เท่านั้น ผู้ใหญ่ท่านหนึ่งเคยพูดว่า “เมื่อเขาไม่ให้แข่ง ก็อย่าไปแข่งกับเขา” ฟังแล้วน่าจะคิด ท่านจัดการศึกษาของประเทศเพื่ออะไร เศร้าเหลือเกิน..... เมื่อเป็นอย่างนี้ เราจำเป็นแล้วกระมังที่จะเปลี่ยนชื่อ “วิทยาลัย” เป็น “มหาวิทยาลัย” เสียที เปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติฯ เสียใหม่

เดี๋ยวนี้วิทยาลัยแห่งนี้มีความสามารถและพร้อมที่จะเป็นมหาวิทยาลัยได้อย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเรามีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูง ๆ มากพอ มีหลักสูตรสูงพอ มีห้องสมุดที่ดีพอ ที่จะก้าวไปเป็นมหาวิทยาลัยได้อย่างดี และตามความเป็นจริงแล้ว เราก็เป็นมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว เราสอนวิชาอาชีพชั้นสูงอาชีพที่เป็น Professional สอนถึงปริญญาโท ผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้ประเทศชาติปีหนึ่งเป็นจำนวนพัน มีผลการวิจัยต่าง ๆ ที่แพร่หลายหลายอย่างเราสามารถทำงานบางอย่างที่มหาวิทยาลัยยังไม่สามารถจะทำได้แล้วก็มี ดังนี้ แล้วเหตุใดเล่าเราจึงจะเพียงแต่เปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยเท่านั้น ไม่ได้การเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัตินั้นคงไม่ยากอะไรนัก ถ้าเราจะทำกันจริง ๆ และการที่เราจะเปลี่ยนชื่อมหาวิทยาลัยนั้น เราเป็นของเราเอง เรายืนอยู่บนขาของเราเองได้แล้วอย่างเต็มภาคภูมิ ไม่จำเป็นเลยที่จะต้องไปรวมกับที่อื่นเขาหรอก

มหาวิทยาลัยแห่งนี้จะขึ้นตรงต่อสภาการศึกษาแห่งชาติ หรือขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการนั้น ไม่น่าจะแปลกอะไร เพราะสถาบันแห่งนี้ทำงานเพื่อชาติไทยอันเป็นที่รักของเรา ไม่ใช่ทำงานเพื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเฉพาะ ถ้าประสงค์จะเห็นการศึกษาของชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป โปรดนึกถึงในเรื่องนี้บ้าง

พูดถึงด้านครุบาอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาก็เห็นได้ว่าขณะนี้เรามีอาจารย์ชั้นเอกมากขึ้น บางท่านยังหนุ่มยังแน่น ก็ย่อมจะมีความไฝฝืนเป็นชั้นพิเศษต่อไปในอนาคต ขณะนี้จะเห็นได้ว่าหลายท่านโอนไปอยู่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ แล้ว เช่น ไปอยู่วิทยาลัยทบแก้ว มหาวิทยาลัยศิลปากรบ้าง

*จากการศึกษา นิตยสารของสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ฉบับที่ 4 ปีที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2511

ลาออกไปอยู่มหาวิทยาลัยอื่นๆ บ้าง และมีอีกหลายคนกำลังหาทางขยับขยายไป ถ้าปล่อยให้สถานการณ์ปรากฏเช่นนี้อีกหน่อย ณ วิทยาลัยแห่งนี้จะมีแต่คนที่ไปไหนไม่ไหวแล้ว หรือไม่กระตือรือร้นแล้วเท่านั้น เมื่อถึงตอนนั้นโปรดคิดดูด้วยใจเป็นธรรมเถอะว่า สภาพของที่นี่จะเปรียบประดุจอะไร ! ขอประทานโทษเถอะครับ ที่ผู้เขียนจะต้องคิดเช่นนี้เพราะมีเหตุที่จะต้องทำให้คิด ถ้าเราไม่ทำอะไรลงไปสักอย่างคงจะเข้ารูปตามคำพังเพยที่ว่า “กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้” แล้วมันจะมีประโยชน์อะไร

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นศิษย์เก่าของวิทยาลัยแห่งนี้ และมีความรักวิทยาลัยนี้มาก มีความเคารพต่ออาจารย์ของวิทยาลัยแห่งนี้ทุกท่านด้วยความจริงใจ จึงมีความประสงค์อยากให้เห็นอาจารย์ของเราที่ร่วมกันสร้างวิทยาลัยนี้มาจนก้าวมาถึงขั้นนี้แล้วนั้น ควรอยู่กับที่นี่ตลอดไป และมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งๆ ขึ้นไป จึงอยากจะเรียกร้องให้ช่วยกัน สร้างสรรค์ความเจริญให้แก่วิทยาลัยในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ ตลอดจน “ชื่อ” ของวิทยาลัยด้วย จะช่วยกันทำให้ชื่อของ “วิทยาลัย.....” กลายเป็น “มหาวิทยาลัย.....” เสียที จะตั้งชื่อมหาวิทยาลัยว่าอะไรนั้น ผู้เขียนไม่สนใจหรอก

ถ้าเราคิดด้วยใจเป็นธรรม และถ้าเราทำงานด้วยใจบริสุทธิ์ แม้จะผิดพลาดบ้างก็ยังดีกว่าที่เราไม่ยอมคิดหรือทำอะไรเลย

ศาสตราจารย์ ดร. สุนทร เกล้าสุนทร

นิสิตและอาจารย์ แผนกครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. 2476

- แถวที่ 1** กิ่งแก้ว กลัมพากร ชับ บุนนาค ยิ้ม เทียวประดิษฐ์ เสนาะ ตันบุญยืน ดวิล สุริยนต์
- แถวที่ 2** สิทธิ์ คำเลิศ ถมรัตน์ สิตวราพันธ์ สำเนียง ตีระวงษ์ เชื้อ สาริमान สาย ภานุรัตน์ ทองหล่อ สุขขจร กลิ่น สีตะธนี บุญ กฤษณะจินดา ทวี คำเจริญ บุนชวง สุขเกษม
- แถวที่ 3** เจริญ ศรีหิรัญ ทรง บุนนาค นพ ปาลกวงศ์ ณ อยุธยา สุดใจ เหล่าสุนทร สังวาล ชัชวาลย์ปรีชา พูนทรัพย์ ไกเยอร์ กรองแก้ว วณิกนันท์
- แถวที่ 4** (อาจารย์) หลวงประโมทย์จรรยาวิภาช ประเสริฐ ชูรัตน์ ม.ล. มานิจ ชุมสาย

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร*

ผู้จุดประกายการต่อสู้เพื่อเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการให้มีการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยและได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร เป็นบุตร นายต่วน นางแหม่ม เหล่าสุนทร เกิดเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2458 ณ บ้านเลขที่ 83 ถนนสี่พระยา บางรัก จังหวัดพระนคร ได้สมรสกับ ดร. มาเรีย มีบุตรธิดารวม 3 คน อาจารย์ ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร มีส่วนช่วยให้ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ปฏิบัติราชการประสบผลสำเร็จเป็นอันมาก

การศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร เข้าเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางรัก จบแล้วได้เข้าศึกษาต่อ ณ โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์จนสอบไล่ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2472 เข้าเรียนในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นรุ่นแรก สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.) และประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) พ.ศ. 2478 เมื่อจบการศึกษาแล้วได้เข้ารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการจนถึง พ.ศ. 2493 จึงได้รับทุนรัฐบาลไทยเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สเตท (Ohio State University) ได้รับปริญญา Master of Arts (M.A.) พ.ศ. 2494 แล้วไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) ได้รับปริญญา Master of Science in Education (M.S. in Ed.) พ.ศ. 2496 และ Doctor of Education (Ed.D.) ใน พ.ศ. 2498

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ยังได้เข้าศึกษา ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อ พ.ศ. 2510 และได้รับปริญญาการศึกษาดุซปฏิบัติกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. 2523 อีกด้วย

ชีวิตราชการ

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ได้เข้ารับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2479- พ.ศ. 2483	อาจารย์โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2485	ครูใหญ่โรงเรียนประจำจังหวัดปัตตานี
พ.ศ. 2485 - พ.ศ. 2487	ครูใหญ่โรงเรียนประจำจังหวัดสงขลา (โรงเรียนมหาวิชราวุธ)
พ.ศ. 2487- พ.ศ. 2490	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม

* จากสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2530 และ ฉบับกาญจนาภิเษก พ.ศ. 2539

- พ.ศ. 2491 - พ.ศ.2493 ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- พ.ศ. 2493 - พ.ศ. 2498 ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา สำเร็จแล้วกลับมา
รับราชการ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
- พ.ศ. 2498 - พ.ศ. 2507 หัวหน้าคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา
- พ.ศ. 2507 - พ.ศ. 2511 รองอธิการ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
- พ.ศ. 2512 - พ.ศ. 2517 อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา
- พ.ศ.2517 - พ.ศ.2521 อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นอกเหนือจากตำแหน่งราชการดังกล่าวแล้วศาสตราจารย์ ดร. สุตใจ เหล่าสุนทร ยังได้ปฏิบัติราชการอื่นๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ ดร. สุตใจ เหล่าสุนทร
(พ.ศ. 2458-2525)

รอรับเสด็จวันพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อปี 2520

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร กับ Mr. Kenneth Kampe บัณฑิตการศึกษาดุษฎี
บัณฑิตคนแรกของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ท่านเป็นผู้ริเริ่ม

ศ.ดร. สุตใจ เหล่าสุทร
กับครอบครัว เมื่อเดือนตุลาคม 2523

- พ.ศ. 2502 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปเจรจาเรื่องการส่งครูไปช่วยการศึกษาประเทศลาว ณ นครเวียงจันทน์
- เข้าร่วมประชุม Cooperation Internation Agency (CIA) ที่ฮ่องกง ไต้หวัน และมะนิลา
- พ.ศ. 2504 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งที่ 3 ของ The Association of Southeast Asian Institute of Higher Learning : ASAIHL) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย
- พ.ศ. 2505 - เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ไปประชุมผู้เชี่ยวชาญการฝึกหัดครูของ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Education Science and Culture Organization : UNESCO) ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- พ.ศ. 2506 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งที่ 4 ของ ASIHL ณ เมืองบันดง และประชุมเกี่ยวกับศิลปะที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

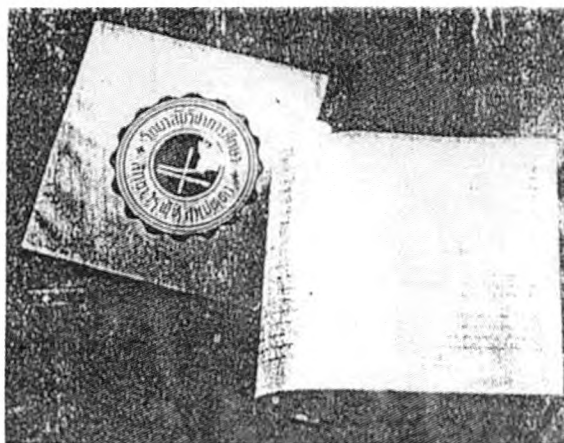
- พ.ศ. 2509 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมเรื่องปัญหาทางภาษา ณ มะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- พ.ศ. 2511 - เป็นผู้แทนประเทศไทยประชุมเรื่องการแนะนำเมืองตูลินประเทศอิตาลี
- เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมสามัญของ ASAIHL ณ เมืองเกซอน ประเทศฟิลิปปินส์
- พ.ศ. 2512 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปสัมมนาผู้เชี่ยวชาญการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ณ กรุงนิวเดลีประเทศอินเดีย
- เป็นผู้แทนประเทศไทยไปสัมมนาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกหัดครูในเอเชีย ณ เมืองเกซอน ประเทศฟิลิปปินส์
- พ.ศ. 2513 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมโต๊ะกลม ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์
- เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมสามัญครั้งที่ 8 ของ ASAIHL ที่ฮ่องกง
- พ.ศ. 2514 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมกรรมการผู้บริหาร ASAIHL ณ ประเทศสิงคโปร์
- พ.ศ. 2515 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมคณะกรรมการผู้บริหาร ASAIHL ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย
- พ.ศ. 2517 - ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา
- พ.ศ. 2520 - เป็นผู้แทนประเทศไทยไปสัมมนา ASAIHL ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์
- ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

การดูงานในต่างประเทศ

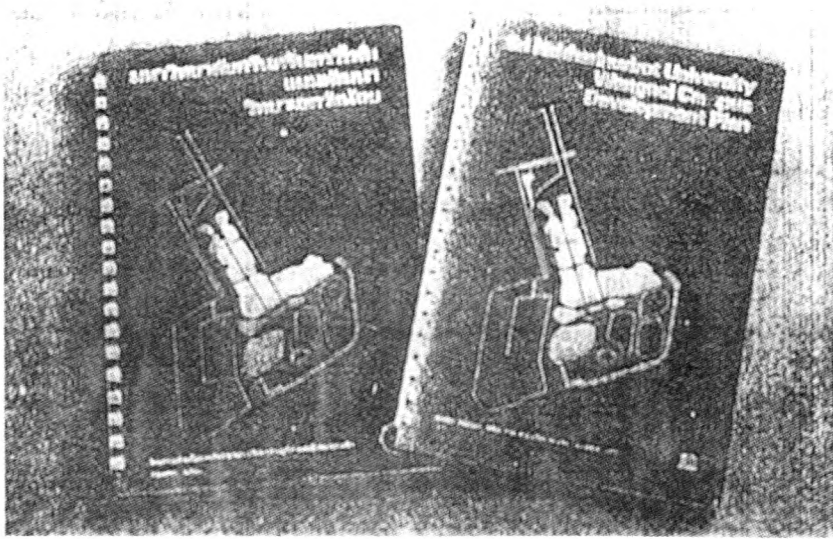
- พ.ศ. 2502 - ไปดูงานด้านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ประเทศญี่ปุ่น ฮ่องกง ไต้หวัน และฟิลิปปินส์
- พ.ศ. 2510 - ไปดูงานกับคณະนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประเทศต่างๆ ในยุโรปและเอเชีย
- พ.ศ. 2511 - ไปดูงานระดับมหาวิทยาลัย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส
- พ.ศ. 2519 - ไปดูงานด้านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ประเทศญี่ปุ่น

ความมุ่งมั่นในการพัฒนามหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร เป็นบุคคลที่มีความคิดเป็นของตนเอง เมื่อคิดว่าสิ่งใดถูกต้อง จะลงมือทำสิ่งนั้นอย่างไม่ย่อท้อถอย ตัวอย่างเรื่องนี้จะเห็นได้จากการที่ท่านมุ่งมั่นดำเนินการในการยกระดับวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรมได้สำเร็จตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้กลายเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ โดยแยกออกจากรมการฝึกหัดครู ซึ่งได้รับฝากงานไว้แต่เดิม โดยมีได้เป็นหน่วยราชการระดับใด เนื่องด้วยศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร เป็นคนมองการณ์ไกล จึงมิได้หยุดอยู่เพียงแค่นั้น ยังได้รณรงค์ต่อไปเพื่อให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย โดยได้ออกสมุดปกขาวแจกแจกจ่ายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้สาธารณชนทราบข้อเท็จจริง ท่านเขียนไว้ในคำนำสมุดปกขาวตอนหนึ่งว่า “เมื่อข้าพเจ้าได้รับตำแหน่ง อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อเดือนมกราคม 2512 ได้พบว่าการดำเนินงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีความคล่องตัวเป็นอันมาก จึงได้ร่าง พ.ร.บ. ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเสนอต่อสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2512 และรอรับฟังพิจารณาอยู่ 1 ปีเต็ม จนถึงเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 จึงได้เสนอร่าง พ.ร.บ. นี้ต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีกครั้งหนึ่งและเสนอเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อพิจารณา

การมองการณ์ไกลของศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร นั้น ยังมีอีกหลายประการ ประการสำคัญคือโครงการยุบรวมวิทยาเขตต่างๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ไปอยู่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านเป็นผู้คิดเรื่องนี้ก่อนมหาวิทยาลัยอื่นๆ หลายแห่ง ที่ดินที่อำเภอวังน้อยเป็นที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีเนื้อที่กว่า 3,500 ไร่ จะขายให้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในราคาประมาณ 12 ล้านบาท โครงการนี้ได้จัดทำเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ วางแผนผังไว้แล้วค่อนข้างจะสมบูรณ์

เอกสารโครงการวังน้อย

แม้ว่าโครงการนี้จะไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ก็ยังสะท้อนให้เห็นความเป็นผู้มองการณ์ไกล ในการแก้ปัญหาระยะยาวของท่านได้เป็นอย่างดี

เมื่อหมดวาระจากการดำรงตำแหน่งอธิการบดีแล้วศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ได้พักผ่อนอยู่ ณ บ้านในหมู่บ้านมิตรภาพ ซอยอ่อนนุช เขตพระโขนง จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2525 รวมอายุได้ 67 ปี

หนังสือที่สำคัญ ที่เขียนไว้

1. วิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา
3. การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
4. วิธีสอนหัตถศึกษา

การต่อสู้เพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ

ความเป็นจริง **วิทยาลัยวิชาการศึกษา** เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา **ทำหน้าที่เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย** ทั้งหลาย มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2497 แต่คนไทยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ (บางส่วนรู้ทำเป็นไม่เข้าใจ) แม้แต่กระทรวงศึกษาธิการเอง ซึ่งเป็นต้นสังกัดของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็ทำเป็นไม่เข้าใจ เพราะอะไรนะหรือ... ก็เพราะมองเห็นแต่ประโยชน์ตนเพียงอย่างเดียว ไม่มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ไม่คิดถึงผลประโยชน์ระยะยาวของชาติ เป็นความเห็นแก่ตัว อย่างมาก **เหตุการณ์ต่อสู้เพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบจึงเกิดขึ้น**

คนไทยส่วนหนึ่งมองวิทยาลัยวิชาการศึกษาว่าเหมือนกับวิทยาลัยครู จนถึงกับเรียกกันว่า **วิทยาลัยครูประสานมิตร** ไม่เคยคิดว่า **วิทยาลัยวิชาการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเลย** ความกดดันที่มีต่อจิตใจของชาววิทยาลัยวิชาการศึกษา ทั้งนิสิต นักศึกษา และครูบาอาจารย์สะสมอยู่เรื่อยและเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับผู้มีอำนาจบางคนในกระทรวงศึกษาธิการในระยะนั้นพยายามทุกวิถีทางเพื่อจะทำให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นเหมือนวิทยาลัยครู ด้วยทัศนคติด้านการฝึกหัดครูที่ผิดพลาด เป็นต้นว่า

1. ความคิดที่ว่าประเทศไทยขาดครูอยู่จำนวนมาก จะต้องผลิตครูให้มากโดยเอาจำนวนเด็กเป็นตัวตั้งแล้วคิดออกมาเป็นจำนวนครูที่จะต้องผลิตให้ได้ด้วยคิดว่า “ครูก็เหมือนน้ำ ถ้าครูในเมืองมีมากก็จะล้นไปสู่ชนบทห่างไกลอีกทอดหนึ่ง” (นี่เป็นคำปราศรัยของอดีตอธิบดีกรมการฝึกหัดครูท่านหนึ่ง) ผมว่า “ครูไม่ใช่ น้ำนะ ครัวครูมีชีวิตจิตใจ มีความสำนึกในตนเอง ท้องถิ่นใดที่มีชีวิตอยู่ไม่สงบสุข ครูไม่ปลอดภัย ครูคงไม่ล้นไปอยู่ที่นั่นหรอก” (ผู้เขียน)

2. อธิบดีคนเดียวกันกล่าวอีกว่า “จะต้องตั้งวิทยาลัยครูให้มีครบทุกจังหวัด และจะพยายามทำให้วิทยาครูทั้งหลายเหล่านั้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้หมด”

3. ผลิตครูมากมายจนผลผลิตจากวิทยาลัยครูด้อยคุณภาพลงเป็นอย่างมาก จนชาวบ้านร้านตลาดพูดกันโดยทั่วไปในสมัยนั้นว่า “ผลิตครูจนผลผลิตไม่เป็นครู” หรือไม่ก็พูดกันว่า “เข้าเรียนอะไรไม่ได้ ให้ไปเรียนครูภาคค่ำ”

สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ไม่มีผลดีต่อการศึกษาของชาติเลยไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมด้วย พฤติการณ์ต่างๆ ทั้งหลายทั้งปวงได้หล่อหลอมให้สถาบันการศึกษาที่ชื่อ **วิทยาลัยวิชาการศึกษา** ต้องดิ้นรนเพื่อให้หลุดพ้นจาก**บ่วงวิบาก**เหล่านั้น เหตุการณ์ครั้งนั้นจึงอุบัติขึ้น รศ. ชม ภูมิภาค เป็นศิษย์เก่าคนหนึ่งซึ่งท่านเคยเรียนที่นี่ตั้งแต่รุ่น “แสนแสน” ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร อดีตเคยรับราชการเป็นอาจารย์และผู้บริหารคนหนึ่งในสถานศึกษาแห่งนี้ ท่านได้ประมวล “เหตุการณ์ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย...” ไว้ในหนังสือ **สี่ทศวรรษมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** 28 เมษายน 2532 ขออนุญาตนำข้อเขียนของท่านมาพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วย หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์สำหรับ “ชาวศรีนครินทรวิโรฒ” ทุกท่าน

วรวิทย์ วตินสรากร

ท่านทำอะไรเพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดินเกิดบ้างหรือยัง

เหตุการณ์ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา* เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชม ภูมิภาค

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร หรือที่ผู้เขียนชอบเรียกติดปากเสมอว่า อาจารย์ ดร. สุดใจ ได้มาดำรงตำแหน่งรองอธิการและหัวหน้าคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี พ.ศ. 2499 และท่านเป็นอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2512 และดำรงตำแหน่ง อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี พ.ศ. 2517 พันตำแหน่งเมื่อเดือนมกราคม 2522 ท่านได้ใช้ช่วงเวลาสำหรับสถานศึกษาแห่งนี้ติดต่อกันมาเป็นเวลถึง 23 ปี นั่นคือเกือบถึงสี่ทศวรรษ

ท่านได้อุทิศตัวเพื่อความก้าวหน้าของสถานศึกษาแห่งนี้มาโดยตลอด

เมื่อท่านเข้ารับตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2512 ท่านก็ได้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยทันที ซึ่งจะปรากฏอยู่ในคำปรารภเรื่องยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่ท่านเขียน และสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นผู้จัดพิมพ์แจกจ่ายในโอกาสวันสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ 16 กันยายน 2513

“เมื่อข้าพเจ้าได้รับตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อเดือนมกราคม 2512 ได้พบว่าการดำเนินงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีความคล่องตัวเป็นอันมาก จึงได้ร่าง พ.ร.บ. ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเสนอต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2512 และรอรับฟังพิจารณาอยู่ 1 ปีเต็ม จนถึงเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 จึงได้เสนอร่าง พ.ร.บ. นี้ต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง และเสนอให้เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อพิจารณาอีกทางหนึ่ง

อาจจะเป็นเพราะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็น “วิทยาลัย” ในความหมายของความเข้าใจของบุคคลทั่วไปว่าไม่ใช่สถานศึกษาชั้นปริญญาในระดับมหาวิทยาลัย ดังที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ดำเนินงานอยู่จริง จึงเห็นสมควรที่จะออกเอกสารฉบับนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลที่สนใจในการศึกษาชั้น “มหาวิทยาลัย”

ขอขอบคุณสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ได้จัดพิมพ์เพื่อแจกจ่ายเนื่องในวันครบรอบปีที่ 16 ของวันสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในวันที่ 16 กันยายน 2513 นี้....”

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ ให้ชื่อเอกสารที่ท่านเขียนขึ้นนี้ว่า “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” ท่านได้แจกแจงถึงความจำเป็นที่จะต้องยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยหลายประการ สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้พิมพ์เอกสารนี้เป็นจำนวน 10,000 เล่ม และส่งแจกจ่ายไป

* จาก *สี่ทศวรรษมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* 25 เมษายน 2532

ตามหน่วยงานต่าง ๆ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ต่อจากนั้นดำเนินการเรื่อยมา ซึ่งท่านจะทราบรายละเอียดในหนังสือ รำลึกพระคุณศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร เล่มนี้ ซึ่งเรื่องการยกฐานะนี้ ก็ยังไม่มีมีการปฏิบัติกรอย่างใดจากเบื้องบน จนกระทั่ง 16 กันยายน 2515 สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้จัดงานวันสถาปนาภายในบริเวณตึก 4 ประสานมิตร ท่านมาเป็นประธานเปิดงาน ท่านได้เรียกผู้เขียนเข้าไปปรึกษาว่าเรื่องยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย นั้น

หากเราไม่ทำอะไรสักอย่างอาจเงียบไป ท่านจึงแนะนำ “อาจารย์ในฐานะอุปนายกสมาคมศิษย์เก่า พร้อมกับนายกองค์การนิสิตทุกแห่ง ทำหนังสือขอเข้าพบหัวหน้าคณะปฏิวัติ”

วันรุ่งขึ้นผู้เขียนจึงได้เรียกบุญเกื้อ ควรหาเวช มาเล่าให้ฟังและนัดพบนายกองค์การนิสิตจากบางแสน พลศึกษา ปทุมวัน และพระนคร (บางเขนปัจจุบัน) แล้วเราก็ปรึกษากัน และร่างหนังสือถึงหัวหน้าคณะปฏิวัติ เพื่อขอฟังคำชี้แจงเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย เมื่อร่างหนังสือเสร็จ ได้นำไปให้ท่านอธิการดู ท่านเห็นชอบแล้วพวกเราจึงพิมพ์หนังสือลงนามโดยผู้เขียนเองในฐานะอุปนายกสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา อาจารย์ถนอม อานามวัฒน์ ลงนามในฐานะเลขานุการชุมนุมอาจารย์ บุญเกื้อ ควรหาเวช และนายกองค์การนิสิตคนอื่นอีก

วันที่ 21 กันยายน 2515 โดยพาหนะของผู้เขียนเอง เราเดินทางไปกองบัญชาการคณะปฏิวัติ เพื่อยื่นหนังสือต่อหัวหน้าคณะปฏิวัติ รอจนกระทั่งบ่ายก็ไม่สามารถจะพบได้ จึงยื่นผ่านทางกองประชาสัมพันธ์ของคณะปฏิวัติ เขานัดว่า วันที่ 25 กันยายน 2515 ให้ไปฟังผล เมื่อถึงวันนัดพวกเราไปแต่ก็ไม่ได้พบหัวหน้าคณะปฏิวัติ ไปกันอีกหลายวันก็ไม่ได้พบจนกระทั่งวันที่ 28 กันยายน 2515 เราประชุมกันตกลงว่า เมื่อเขาไม่ให้เรา 8 คนพบ เราก็ไปพบเขาที่ลานพระรูป 4000 คนก็แล้วกัน โดยวางแผนเช่ารถยนต์ 50 คัน ที่ฝ่ายกองเสปียงอยู่ทางประสานมิตร คืนวันที่ 28 กันยายน 2515 ผู้เขียนได้โทรศัพท์แจ้งเรื่องนี้ให้ท่านทราบท่านได้แจ้งให้ผู้เขียนเรียกประชุมนิสิตทั้งหมดที่หอประชุมวันที่ 29 กันยายน 2515 ตอน 9.00 น. ท่านจะพูดขอรับรองให้นิสิตงดเรื่องนี้ เพราะท่านวิตกว่าเจ้าหน้าที่จะใช้วิธีการรุนแรงกับนิสิต ผู้เขียนเองก็ได้แจ้งกับท่านว่า คงจะให้นิสิตงดไม่ได้ เพราะเขาเตรียมการพร้อมแล้วก็จะเผชิญทุกอย่างที่จะเกิดขึ้น ผลก็คือว่าเช้า 29 กันยายน 2515 เมื่อฟังท่านท่านอธิการแล้ว นิสิตทั้งหลายก็ทยอยขึ้นรถไปลานพระรูป

ผู้เขียนทราบว่า ในวันนั้นท่านได้ติดต่อกับผู้ใหญ่ในกองบัญชาการคณะปฏิวัติ ขอรับรองให้งดเว้นวิธีการรุนแรงกับนิสิตผลจึงทำให้ทุกอย่างเรียบร้อยไม่รุนแรงขยายวงมีเรื่องใหญ่โตเหมือน 14 ตุลาคม 2516

ผู้เขียนได้มีโอกาสทำงานใกล้ชิดกับศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร พอสมควร เพราะตลอดเวลา 6 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2510

การอภิปรายในหอประชุม

บริเวณพระบรมรูปทรงม้า

บริเวณหน้าสนามเสือป่า

อาจารย์หลายท่านไปร่วมด้วย

เพื่อให้บุคคลรุ่นหลังได้ทราบเหตุการณ์ของการต่อสู้ดิ้นรนยกฐานะวศ. เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงขอนำเหตุการณ์มาเสนอไว้ตามลำดับ ดังนี้

ปฏิทินการยกฐานะของ วศ. เป็นมหาวิทยาลัย

17 กรกฎาคม 2512

วิทยาลัยเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... ให้ประธานสภาพิจารณา แต่ยังไม่ได้รับการพิจารณาประการใด จึงได้เสนอให้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2512 แต่ได้รับบันทึกตอบว่า “ผมคิดว่าจะไปอยู่สำนักนายกฯ แล้ว ก็น่าจะให้สำนักนายกฯ หรือสภาการศึกษา ดำเนินการให้ ทางกระทรวงศึกษาธิการยังไม่พร้อม”

28 กรกฎาคม 2513

หนังสือวิทยาลัยถึงสภาการศึกษาแห่งชาติ หนังสือที่ ศธ. 0305/1050 เสนอความคิดของที่ประชุมระดับหัวหน้าของวิทยาลัยในอันที่จะปรับปรุงฐานะของวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยและได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ให้สภาการศึกษาพิจารณา

16 มกราคม 2514

คำปราศรัยของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเนื่องในวันครู จะยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัย

16 เมษายน 2514

หนังสือสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่ ศธ. 1402(1)/1859 ถึงวิทยาลัยแจ้งมติกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ เรื่องวิทยาลัยเสนอเรื่องการปรับปรุงฐานะเป็นมหาวิทยาลัย โดยได้ตั้งข้อสังเกต 3 ประการ และข้อเสน่อื่น เพื่อให้วิทยาลัยดำเนินการไปตามข้อสังเกตนั้นและให้ส่งกลับมายังสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อคณะกรรมการบริหารจะได้พิจารณาต่อไป

22 เมษายน 2514

หนังสือวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ ศธ. 0305/456 ตามที่สภาการศึกษาแห่งชาติได้ตั้งข้อสังเกต (หนังสือสภาการศึกษา ลงวันที่ 16 เมษายน 2514) วิทยาลัยขอเข้าพบในวันใดวันหนึ่งก่อนสิ้นเดือนเมษายน 2515 เพื่อที่วิทยาลัยจะได้ทราบวัตถุประสงค์โดยชัดเจนยิ่งขึ้น

23 เมษายน 2514

บันทึกวิทยาลัยเสนอ ฯพณฯ ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาแจ้งว่าวิทยาลัยได้รับหนังสือสภาการศึกษาแห่งชาติที่ สร. 1402(1)1859 ลว. 16 เมษายน 2514 เสนอเพื่อโปรดทราบ

4 พฤษภาคม 2514

หนังสือวิทยาลัยถึงสภาการศึกษา ที่ ศธ. 0305/534 ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยฉบับแก้ไขใหม่ จำนวน 15 ชุด (ทำตามหนังสือของสภาการศึกษา ที่ ศธ. 1402 (1) /1859 เพื่อสภาการศึกษาแห่งชาติดำเนินต่อไปโดยด่วน)

22 กรกฎาคม 2514

หนังสือสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่ สร. 1402 (1)/3843 ถึงวิทยาลัย แจ้งมติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (ฉบับแก้ไขใหม่) โดยได้ลงมติเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงบางมาตรา รวม 6 ข้อ และได้เสนอว่าคำนำหน้ายังไม่เหมาะสม เห็นควรนำหน้าว่า “สถาบัน...” (ให้วิทยาลัยดำเนินการต่อไปแล้วส่งเรื่องกลับสภาการศึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี)

28 กรกฎาคม 2514

ข่าวสภาการศึกษาแห่งชาติ

5 สิงหาคม 2515

ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... (แก้ไขใหม่ครั้งที่ 2)

9 สิงหาคม 2514

หนังสือวิทยาลัยถึงสภาการศึกษาแห่งชาติ ตอบคำถามที่สภาการศึกษาให้มีการปรับปรุง (หนังสือสภาการศึกษาแห่งชาติ ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2514) และส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (แก้ไขใหม่ครั้งที่ 2) จำนวน 10 ชุด

31 สิงหาคม 2514

หนังสือสภาการศึกษาแห่งชาติ ขอเชิญท่านอธิการเข้าร่วมชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร

27 กันยายน 2514

หนังสือสภาการศึกษาแจ้งมติการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย... (ฉบับแก้ไขใหม่ครั้งที่ 2) ได้พิจารณาขัดข้อง 2 ประเด็นให้วิทยาลัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... (ตามเหตุผลที่ได้แจ้งมา)

28 กันยายน 2514

หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร. 1402 (7) /5653 ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรื่องความเห็นเรื่องการใช้คำนำหน้าชื่อของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยของคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ

6 ตุลาคม 2514

หนังสือวิทยาลัยถึงสภาการศึกษาแห่งชาติอ้างถึงหนังสือ ที่ สร. 1402 (7) /5444 ลงวันที่ 27 กันยายน 2514 ยืนยันการเป็นมหาวิทยาลัย

7 ตุลาคม 2514

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ความเห็นเรื่องการใช้คำนำหน้าชื่อของวิทยาลัยเมื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ตอบตามหนังสือของสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร. 1402 (7)/5653 ลงวันที่ 28 กันยายน 2514 หนังสือฉบับนี้ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อได้โปรดพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป.... รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ฯพณฯ สุกิจ นิมมานเหมินท์ ชี้แจงว่าจะเอาชื่อมหาวิทยาลัย.... โดยไม่ต้องรวมกับสถาบันเทคโนโลยี” กระทรวงฯ สำเนาหนังสือฉบับนี้ให้วิทยาลัยทราบ

3 ธันวาคม 2514

บันทึกของท่านอธิการถึง พลเอกกฤษ บุญณกันต์

17 ธันวาคม 2515

คำวินิจฉัยของคณะปฏิวัติ

16 มิถุนายน 2515

บันทึกของท่านอธิการถึง พลเอกกฤษ บุญณกันต์

1 กันยายน 2515

หนังสือองค์การนิสิตนักศึกษา ที่ 186/2515, 187/2515, 148/2515, 189/2515 ถึง พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์ พล.อ. กฤษณ์ สีวะรา พ.ท. ณรงค์ กิตติขจร, ปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับเรื่อง ขอให้เชิญให้โอวาทและแสดงปาฐกถาเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เนื่องในวันสถาปนาวิทยาลัย

5 กันยายน 2515

แผนกประชาสัมพันธ์ องค์การนิสิตนักศึกษา ออกแบบสอบถามและความคิดเห็นเกี่ยวกับการยกฐานะ

21 กันยายน 2515

ตัวแทนนิสิตนักศึกษา ศิษย์เก่า ทำหนังสือขอเข้าพบหัวหน้าคณะปฏิวัติ

25 กันยายน 2515

ตัวแทนนิสิตนักศึกษา ศิษย์เก่า ไปติดตามผลการนัดวันเวลาจากคณะปฏิวัติ แต่ยังไม่มีการกำหนดวัน

26 กันยายน 2515

ตัวแทนนิสิตนักศึกษา ศิษย์เก่า ไปติดตามผลการนัดวันเวลา จากคณะปฏิวัติ แต่ยังไม่มีการกำหนดวัน

27 กันยายน 2515

นิสิตนักศึกษา ชุมนุมกันเปิดอภิปราย มติของการอภิปรายจะต่อสู้ให้ถึงที่สุด เพื่อให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัย

28 กันยายน 2515

นิสิตนักศึกษา ส่งตัวแทนขอเข้าพบคณะปฏิวัติอีกครั้งหนึ่งคณะปฏิวัติเชิญอธิการเข้าพบ และมีมติให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ

29 กันยายน 2515

อธิการประชุมชี้แจง ให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจฐานะของวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาไม่เห็นด้วยกับการเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการจึงเดินทางไปชุมนุมพร้อมกัน ที่หน้ากองบัญชาการคณะปฏิวัติ คณะปฏิวัติขอให้ส่งโครงการโดยเร็วและจะพิจารณาให้อย่างรวดเร็วที่สุด

1 ตุลาคม 2514

ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... (1 ตุลาคม 2515 ฉบับแก้ไขใหม่)

2 ตุลาคม 2515

นิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ส่งตัวแทนไปอภิปรายที่ วค. พระนคร, วค. พลศึกษา, วค. ปทุมวัน และวค. บางแสน

3 ตุลาคม 2515

นิสิตนักศึกษาวิชาการศึกษา มหาสารคาม และวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน เดินทางมาร่วมชุมนุมที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

4 ตุลาคม 2515

วิทยาลัยส่งโครงการมหาวิทยาลัย... ผ่านกระทรวงศึกษาธิการ และส่ง พ.ท. ณรงค์ กิตติขจร

6 ตุลาคม 2515

นิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ส่งตัวแทนไปอภิปรายที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา

7 ตุลาคม 2515

นิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ส่งตัวแทนไปเยี่ยม วศ. มหาสารคาม และ วศ. พิษณุโลก

14 พฤศจิกายน 2515

องค์การนิสิตนักศึกษา ทำหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และทำหนังสือถึง พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร เพื่อขอทราบข่าวคืบหน้าเกี่ยวกับการยกฐานะ

14 พฤศจิกายน 2515

- หนังสือวิทยาลัยที่ ศธ. 0305/1723 ถึง เลขาธิการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ส่งโครงการมหาวิทยาลัย

- หนังสือวิทยาลัยที่ ศธ. 0305/1724 ถึง เลขาธิการ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ ส่งโครงการมหาวิทยาลัย

28 พฤศจิกายน 2515

สำเนาหนังสือของคณะที่ปรึกษาฝ่ายนโยบายและบริหารการศึกษา (นายระบิล สีตะสุวรรณ - ประธานคณะที่ปรึกษาฝ่ายฯ) เรื่องเกี่ยวกับการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

16 มกราคม 2516

นิสิตนักศึกษาประท้วง ร.ม.ต. กระทรวงศึกษาธิการที่ยับยั้งเรื่องการยกฐานะ โดยชุมนุมและเผาหุ่นที่ วศ. ประสานมิตร

31 มกราคม 2516

- หนังสือวิทยาลัย ที่ ศธ. 1201/293 ถึง พันเอกณรงค์ กิตติขจร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่ง

1. ชุดเป็นมหาวิทยาลัย... สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (รหัส ม.ค. 16)

2. ชุดเป็นมหาวิทยาลัย... สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ (รหัส ม.ค.)

- หนังสือวิทยาลัยที่ ศธ. 1201/292 ถึง คุณธรรมนุญ ลัดพลี ส่ง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับส่ง พันเอกณรงค์)

7 กุมภาพันธ์ 2516

บันทึกข้อความของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถึงวิทยาลัย (นายระบิล สีตะสุพรรณ) พร้อมส่งสำเนาหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2516 ที่ให้เร่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้รีบพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ที่กระทรวงศึกษาได้ยกวางขึ้นมา (พลเรือเอกอนันต์ เนตรโรจน์ ลงนาม)

15 มกราคม 2517

คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

16 มกราคม 2517

วิทยาลัยมีหนังสือถึงสำนักพระราชวัง เพื่อขอพระราชทานนามของมหาวิทยาลัย
สถานิติบัญญัติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย...ที่วิทยาลัยร่างเสนอขึ้นไป

6 มีนาคม 2517

สำนักงานพระราชวังมีหนังสือแจ้งให้ทางวิทยาลัยทราบว่าจะทรงโปรดเกล้าพระราชทานนามมหาวิทยาลัยว่า “ศรีนครินทรวิโรฒ”

28 มิถุนายน 2517

ประกาศใช้ พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 112

เอกสารบางตอนและการดำเนินการเกี่ยวกับการยกฐานะ

เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2512 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย...ให้ประธานสภาวิทยาลัยพิจารณาแต่หลังจากรอมา 1 ปีเต็ม ก็ไม่ได้มีการพิจารณาแต่อย่างใด

ดังนั้นในวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับเสนอไปให้เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติพิจารณาอีกทางหนึ่งด้วย

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ สร. 0402 (55)/3878 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2513 มีใจความว่า การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาของชาติ คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ จำเป็นจะต้องพิจารณาโดยรอบคอบทุก ๆ ด้าน หากเรื่องนี้ได้รับการกลั่นกรองจากสภาวิทยาลัยและจากกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณา

ด่วนมาก

ที่ สร. 1402 (5)/3878

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

28 สิงหาคม 2513

เรื่อง ปรับปรุงฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

เรียน อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ. 0350/1050 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2513

ตามหนังสือที่อ้างถึงเสนอความคิดเห็นของที่ประชุมระดับหัวหน้าของวิทยาลัยวิชาการศึกษาในอันที่จะปรับปรุงฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เป็นมหาวิทยาลัยเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และพร้อมกันนั้นได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยการศึกษามาเพื่อให้สภาการศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาและดำเนินการต่อไป นั้น

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติขอเรียนว่า การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาของชาติคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติจำเป็นจะต้องพิจารณาโดยรอบคอบทุก ๆ ด้าน หากเรื่องนี้ได้รับการพิจารณากลับกรองจากสภาวิทยาลัยและจากกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติยิ่งขึ้น จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายก้าแหง พลังกูร

เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ

ที่ ศธ. 0304/1243

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

3 กันยายน 2513

เรื่อง ปรับปรุงฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา**เรียน** เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ**อ้างถึง** หนังสือที่ สร. 1402 (5) /3878 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2513

ตามหนังสือที่อ้างถึง เกี่ยวกับการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยนั้น หากได้รับการพิจารณาลั่นกรองจากกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษายิ่งขึ้น

วิทยาลัยขอเรียนว่า วิทยาลัยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิจารณา ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2512 แล้ว แต่ไม่ได้รับการพิจารณาประการใด เมื่อเวลาล่วงเลยมาแล้ว 1 ปี จึงได้เสนอให้ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 และได้รับบันทึกตอบว่า “ผมว่าถ้าคิดจะไปอยู่สำนักนายฯ แล้ว ก็น่าจะให้สำนักนายฯ หรือสภาการศึกษาดำเนินการให้ ทางกระทรวงศึกษาธิการยังไม่พร้อม”

การพิจารณายกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยนั้น มีความกดดันมาก ควรจะได้รับการพิจารณาด้วยดีเสียแต่เนิ่น ๆ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ศาสตราจารย์สุดใจ เหล่าสุนทร

อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

สำนักงานอธิการวิทยาลัย

รายงานการประชุมสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ครั้งที่ 3/2513

วันจันทร์ที่ 28 กันยายน 2513

ณ ห้องประชุมวิทยาลัยวิชาการศึกษา

(ตัดตอนมาเฉพาะที่เกี่ยวกับการยกฐานะของวิทยาลัย)

ที่ประชุมพิจารณาเห็นควรให้ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัย”

ดร. ก่อ สวัสดิพานิชย์ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่จะสถาปนาขึ้นนี้ จะมีเพียง College เดียว หรือมีหลาย College

ฯพณฯ สุกิจ นิมมานเหมินทร์ ประธานสภาฯ กล่าวว่าตามประวัติของมหาวิทยาลัยผ่าย ตะวันตกมีทำนองคล้ายวิทยาลัยวิชาการศึกษาแห่งนี้คือเปิดสอนคณะเดียวก่อนคือสอน THEOLOGY ต่อมาเมื่อมีความจำเป็นก็เพิ่ม ARTS ขึ้นอีกคณะหนึ่งจากนั้นก็มีคณะต่างๆ เพิ่มขึ้น

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามหาวิทยาลัยแห่งทั้งภายในและภายนอกประเทศก็เคยเป็น College เดียวมาก่อน แล้วจึงขยายตัวเป็นหลาย College ในภายหลัง สำหรับวิทยาลัยวิชาการศึกษาเอง ขณะนี้ก็มีคณะวิชาต่างๆ ที่มีรากฐานเข้มแข็งอยู่แล้วเช่นคณะวิชาการศึกษา คณะวิชามนุษยธรรม ศึกษาและสังคมศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ คณะวิชาวิจัยการศึกษา เมื่อเป็นมหาวิทยาลัยและผลิตครูให้แก่กระทรวงศึกษาธิการได้เพียงพอตามความต้องการแล้ว ก็อาจเริ่มขยายตัว ออกเป็น College ต่างๆ ต่อไปได้อย่าง

ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เสนอว่าเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันได้ ทรงลงพระปรมาภิไธย พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา อันเป็นสถานศึกษาอุดมศึกษาแห่งแรกในรัช สมัยของพระองค์ ดังนั้น จึงเห็นสมควรจะได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระนามของพระองค์เป็น ชื่อของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพื่อเป็นสิริมงคลยิ่งต่อไป

ที่ประชุมเห็นชอบ ฯลฯ รัฐมนตรี ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้กรุณารับภาระที่จะ นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระนาม เป็นชื่อของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ต่อไป แต่ทั้งนี้ ก็สุดแท้แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ที่ศธ. 0301/15005

กระทรวงศึกษาธิการ

12 ตุลาคม 2513

เรื่อง การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย
กราบเรียน ประธานกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ
สิ่งที่มาด้วย ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย จำนวน 10 ชุด

ในการประชุมครั้งที่ 3/2513 ของสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2513 ที่ประชุมได้มีมติให้ยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย สังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพราะได้พิจารณาเห็นว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ดำเนินงานในระดับมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานานแล้วและปัจจุบันได้ขยายงานกว้างขวางยิ่งขึ้น สามารถผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้รวมกันปีละกว่า 1,500 คน ตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับด้านคุณภาพของการศึกษา ก็ปรากฏว่าเป็นที่เชื่อถือและยอมรับแก่สถาบันการศึกษาชั้นสูงโดยทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรที่จะยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย เพราะความจริงก็เป็นเช่นนั้นอยู่แล้วมาแต่เดิม และเห็นสมควรที่จะให้มีฐานะเป็นกรมสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

สำหรับชื่อของมหาวิทยาลัยนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาของพระราชทานต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติได้โปรดพิจารณาการยกฐานะวิทยาลัย และพร้อมหนังสือได้แนบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมาเพื่อโปรดพิจารณาด้วยแล้ว กระทรวงศึกษาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับพิจารณาด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สุกิจ นิมมานเหมินท์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ สร. 1402(1)/5480

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

1 พฤศจิกายน 2513

เรื่อง การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ. 0301/19005 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2513

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบโครงการยกฐานะวิทยาลัยการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย 1 ชุด

ตามหนังสืออ้างถึงกระทรวงศึกษาธิการได้ขอให้คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ พิจารณายกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ดังรายละเอียดที่แจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้พิจารณาจัดรายละเอียดเสนอคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องมีรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับประกอบการ พิจารณาของคณะกรรมการบริหารฯ จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดพิจารณาให้จัดทำเอกสารรายละเอียด ตามแนบ ที่ส่งมาพร้อมนี้จำนวน 35 ชุด ไปยังสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อนำเสนอ คณะกรรมการบริหารฯ พิจารณาต่อไปด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายก้าแหง พลังกูร

เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ

ที่ ศธ. 0405/75

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

14 มกราคม 2514

เรื่อง การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย**เรียน** เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ**อ้างถึง** หนังสือที่ สร. 1402(1)/5480 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2513**สิ่งที่ส่งมาด้วย** โครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัย จำนวน 35 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรได้จัดรายละเอียดและกรอกแบบโครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้โปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ศาสตราจารย์สุดใจ เหล่าสุนทร
อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ที่ สร. 1402(7)/1959

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

16 เมษายน 2514

เรื่อง แจ้งมติกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ เรื่องวิทยาลัยวิชาการศึกษา เสนอเรื่องการปรับปรุงฐานะเป็นมหาวิทยาลัย

เรียน อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

ตามที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ได้ส่งโครงการเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย และร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.... ไปยังสภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไปตามมาตรา 10(9) แห่งพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 9/2514 ได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย โดยมีฐานะเป็นกรม สังกัดในกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยได้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้ คือ

1. โดยที่คำนึงถึงความต้องการกำลังคนทางด้านครู เห็นสมควรระบุไว้ในกฎหมายของมหาวิทยาลัยว่า ในระยะ 10 ปีแรกนี้ให้มหาวิทยาลัยมุ่งเฉพาะการผลิตครูเท่านั้น หลังจากนั้นจึงดำเนินการขยายตัวผลิตกำลังคนในสาขาอื่น ๆ นอกเหนือไปจากวิชาการศึกษา

2. ขอให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ โดยให้คำนึงถึงการที่วิทยาลัยจะมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยต่อไป และคำนึงถึงแผนการที่จะขยายกิจการของมหาวิทยาลัยต่อไปในภายหน้าด้วย ทั้งนี้ขอให้ปรับปรุงละเอียดในโครงการฯ โดยเฉพาะการจัดสายงานบริหารภายในซึ่งประกอบด้วยสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดแบ่งภาควิชา ฯลฯ เป็นต้น โดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน หากจะต้องมีลักษณะที่แตกต่างกันเนื่องจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีลักษณะเฉพาะของตนเองแล้ว ขอให้ระบุเหตุผลที่แตกต่างโดยชัดเจนด้วย

3. ขอให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบางประการ เช่น องค์ประกอบสภามหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยเทียบเคียงกับหลักการและสาระสำคัญในพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยอื่นในปัจจุบัน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดดำเนินการให้เป็นไปตามข้อสังเกตข้างต้นแล้วส่งกลับมายังสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติจะได้พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายประเสริฐ ณ นคร

รักษาราชการแทนเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ

ที่ ศธ. 0305/456

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

26 เมษายน 2514

เรื่อง มติกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ**เรียน** เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ

ตามที่หนังสือที่ สร. 1402 (7)/1859 จากสภาการศึกษาแห่งชาติ แจ้งมติกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ เรื่องวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น วิทยาลัยได้รับแล้ว ขอขอบคุณเป็นอันมาก

เนื่องจากสภาการศึกษาแห่งชาติตั้งข้อสังเกตไว้ 3 ประการและมีบางประการที่วิทยาลัยควร จะได้ทราบวัตถุประสงค์โดยชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ทำให้เป็นไปตามข้อสังเกตโดยรวดเร็วยิ่งขึ้นฉะนั้น วิทยาลัยใคร่ขอได้พบกับเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติหรือผู้แทนเพื่อรับคำอธิบายเกี่ยวกับข้อ สังเกตและวัตถุประสงค์ของสภาการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการปรับฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัย ก่อนจะได้จัดทำตามข้อสังเกตนั้น

เนื่องจากวิทยาลัยใคร่จะดำเนินการในเรื่องนี้ให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษาใหม่ เพื่อจะได้ให้คำอธิบายแก่นิสิตนักศึกษาได้โดยเร็ว กับจะมีการป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายที่คาด หมายไม่ได้ ฉะนั้นหากเป็นการสมควร วิทยาลัยใคร่ขอได้เข้าพบในวันใดวันหนึ่งก่อนสิ้นเดือนเมษายน 2514 นี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ศาสตราจารย์สุดีใจ เหล่าสุนทร

อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ที่ ศธ. 0305/84

วิทยาลัยการศึกษา

4 พฤษภาคม 2514

เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
เรียน เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ
อ้างถึง หนังสือที่ สร. 1402 (7)/1859 ลงวันที่ 16 เมษายน 2514
สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย....

ตามหนังสือที่อ้างถึงสภาการศึกษาแห่งชาติแจ้งว่าคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติในการประชุมครั้งที่ 9/2514 ได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย โดยมีฐานะเป็นกรมสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการ และได้ตั้งข้อสังเกตไว้ 3 ประการ ความละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามที่คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้นั้นเรียบร้อยแล้ว จึงขอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.....ฉบับปรับปรุงแก้ไขใหม่มาพร้อมหนังสือนี้ จำนวน 15 ชุด เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยด่วนด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ศาสตราจารย์สุดีใจ เหล่าสุนทร

อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เมื่อสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... (ฉบับแก้ไขใหม่) แล้วได้มีหนังสือแจ้งมติการพิจารณามายังวิทยาลัย ตามหนังสือที่ สร. 1402(7)/3843 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2514 ให้ทางวิทยาลัยพิจารณาปรับปรุงบางมาตรา และพิจารณาให้เป็น “สถาบัน...” ซึ่งทางวิทยาลัยไม่เห็นด้วย และมีหนังสือถึงเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติดังรายละเอียดตามหนังสือที่ ศธ. 0305/10717 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2514

ที่ ศธ. 0305/1007

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

9 สิงหาคม 2514

เรื่อง แจ้งมติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... (ฉบับแก้ไขใหม่)**เรียน** เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ**อ้างอิง** หนังสือสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่ สร. 1402(2)/1843 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2514

ตามหนังสือที่อ้างถึงการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.... (ฉบับแก้ไขใหม่) ของคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 14/2514 ได้มีมติเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงบางมาตรา ตามความแจ้งแล้วนั้น

วิทยาลัยได้พิจารณาแล้ว เห็นด้วยในมติที่ควรให้มีการปรับปรุงบางมาตราดังนี้

1. ตัดมาตรา 24 ออกจากร่างพระราชบัญญัติ ตามมติของคณะกรรมการบริหาร

2. เพื่อให้เป็นการแสดงเจตนารมณ์ในการผลิตครูยิ่งขึ้นเห็นสมควรเติมคำว่า “ผลิตครูและ”

ข้างหน้าประโยค “ส่งเสริมวิทยฐานะของครูอาจารย์” ในมาตรา 7

3. เปลี่ยนแปลงข้อความในมาตรา 15 ตามมติของคณะกรรมการบริหาร ดังนี้

3.1 อนุ 2. “พิจารณาหลักสูตรวิชาเพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบของสภาการศึกษาแห่งชาติ”

3.2 อนุ 5. “เสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกบัณฑิตวิทยาลัยคณะหรือวิทยาลัย สถาบัน สำนักหรือศูนย์ และภาควิชา และการพิจารณารับ สถาบัน บัณฑิต วิทยาลัย สถานศึกษา และสถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย

4. เติมคำ “รองคณบดี” หลังคำว่าคณบดี “ในมาตรา 23 ย่อหน้าสองเพื่อให้ “รองคณบดี” ได้แต่งตั้งจากคณาจารย์เช่นเดียวกับ “คณบดี”

5. แก้ไขมาตรา 31 โดยเติม “จะต้องได้ทำการวิจัยที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี” เป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่งสำหรับผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์

สำหรับมติของคณะกรรมการบริหารเกี่ยวกับมาตรา ๙ และชื่อของมหาวิทยาลัย...เป็นสถาบัน....นั้น วิทยาลัยพิจารณาแล้วใคร่ขอเรียนให้ทราบดังนี้

1. พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ได้ดำเนินตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 อย่างที่เรียกว่า มาตราต่อมาตรา ซึ่งคงจะแก้ไขใหม่ในเมืองานดำเนินรุดหน้าไป และจะประสบปัญหาเช่นเดียวกับที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสบอยู่ในขณะนี้

2. การแก้ไขเกี่ยวกับการจัดตั้งและแบ่งส่วนราชการ ในมหาวิทยาลัย หรือในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า หรือในวิทยาลัยวิชาการศึกษาในขณะนี้ ถ้าต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

กฤษฎีกาจะทำได้ยากมาก สำหรับวิทยาลัยวิชาการศึกษาทำไม่ได้เลย ตั้งแต่เริ่มตั้งวิทยาลัยมาจนบัดนี้ การขอตั้งคณะวิชาและบัณฑิตวิทยาลัย ไม่สามารถจะทำได้แม้จะมีการสอนวิชาจิตวิทยาและวิชาการศึกษาแขนงต่าง ๆ ถึงขั้นปริญญาโทมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2499 และได้ผลิตปริญญาโทและประกาศนียบัตรชั้นสูงมาแล้วรวมทั้งสิ้นกว่า 600 คน

เนื่องจากความยากลำบากในการออกพระราชบัญญัติกฤษฎีกาเกี่ยวกับการจัดตั้งและแบ่งส่วนราชการนี้ จึงทำให้มหาวิทยาลัยทุกแห่ง กำหนดในพระราชบัญญัติของตนให้เป็นเพียงประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉะนั้นการที่จะให้ในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย กลับไปใช้วิธีการโดยให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาอีกนั้น เป็นการให้ใช้วิธีที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยไม่ใช่แล้ว เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเสียดวงวิปฏิบัติที่ถูกต้อง เช่น วิธีการที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาปฏิบัติอยู่ในเรื่องการจัดสาขาต่าง ๆ เป็นต้น

ฉะนั้น วิทยาลัยใครขอให้คณะกรรมการบริหารได้พิจารณาในข้อนี้อีกครั้งหนึ่ง

3. เกี่ยวกับคำนำหน้าชื่อ ซึ่งคณะกรรมการบริหารเห็นสมควรให้ใช้คำว่า “สถาบัน...” แทน “มหาวิทยาลัย...” โดยเห็นว่าเนื่องจากสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการ จะได้สอดคล้องกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ซึ่งขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการนั้น วิทยาลัยขอชื่อแจ่งดังนี้

3.1 วิทยาลัยได้ตรวจดูพระราชบัญญัติต่าง ๆ แล้วไม่พบว่าพระราชบัญญัติใดบังคับให้มหาวิทยาลัยจะต้องขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี ฉะนั้นการที่มหาวิทยาลัย... จะขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ก็ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติใด ๆ การที่มหาวิทยาลัย... จะขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ก็เพื่อจะได้ทำหน้าที่ในการผลิตครูได้อย่างใกล้ชิด และเป็นไปตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ ฉะนั้น การที่มหาวิทยาลัย... จะสังกัดอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ก็หาควรที่จะต้องเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบัน...ไม่

3.2 เท่าที่ปรากฏ สถาบันทางวิชาการศึกษาในต่างประเทศ (Institute of Education) ไม่มีหลายแห่งนัก จะมีบ้างก็ต้องขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัย เช่น ที่ขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยลอนดอนและส่วนใหญ่เป็นสถาบันทางวิจัย ไม่ใช่ทางการผลิตครู

3.3 ขณะนี้วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีสถาบันระหว่างชาติเกี่ยวกับการค้นคว้าเรื่องเด็กสมทบอยู่แล้ว การที่จะให้ยกฐานะวิทยาลัยเป็นสถาบันทั้ง ๆ ที่สถาบันระหว่างชาติฯ ขึ้นสมทบอยู่จะทำให้ดูสับสนยิ่งขึ้น

3.4 การยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ทุกแห่งมีแต่การยกฐานะขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัย” ไม่ปรากฏเลยว่าจะได้รับยกฐานะเป็น “สถาบัน” ทั้งนี้เพราะวิทยาลัยได้รับยกฐานะนั้นปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางฐานะ

ขณะนี้วิทยาลัยมีคณะวิชาอยู่แล้ว คือ คณะวิชาการศึกษาคณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ คณะวิชาวิจัยการศึกษา และมีสถาบันระหว่าง

ชาติเกี่ยวกับการค้นคว้าเรื่องเด็ก สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ซึ่งทำงานทดสอบและทำแบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติในอนาคตอันใกล้ยังมีสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาอยู่รวมที่วิทยาลัยอีกด้วย ฉะนั้นการที่ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาใช้ชื่อเป็น “สถาบัน....” นั้น คงจะไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

อนึ่ง ตามหนังสือของสภาการศึกษาแห่งชาติ ลงวันที่ 16 เมษายน 2514 แจ้งมติของที่ประชุมกรรมการบริหาร ครั้งที่ 9/2514 ให้วิทยาลัยทราบ ว่า “ได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย โดยมีฐานะเป็นกรม สังกัดในกระทรวงศึกษาธิการแล้ว”

ยิ่งกว่านั้น ในคำปราศรัยของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ในวันครู (วันที่ 16 มกราคม 2514) แก่บรรดาครูทั้งหลาย ตอนหนึ่งว่า “นอกนั้นยังจะได้ตราพระราชบัญญัติยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยต่อไป ทั้งนี้ก็เพื่อให้ฐานะของครูมีความก้าวหน้าไม่น้อยหน้าอาชีพอื่น” นับว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลประการหนึ่ง ที่จะยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ฉะนั้น วิทยาลัยจึงใคร่ขอให้คณะกรรมการบริหารได้พิจารณาในประเด็นนี้อีกครั้งหนึ่ง

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.....ที่แก้ไขดังกล่าวมาเพื่อพิจารณาแล้ว รวม 10 ชุด

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ศาสตราจารย์สุดีใจ เหล่าสุนทร
อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ที่ สร. 1402(7)/5444

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

19 กันยายน 2514

เรื่อง แจ้งมติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (ฉบับแก้ไขใหม่ครั้งที่ 2)**เรียน** อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา**อ้างถึง** หนังสือวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ สร. 0305/1017 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2514

ตามหนังสืออ้างอิง วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้แจ้งเรื่องการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.... (ฉบับแก้ไขใหม่) ตามมติคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 14/2514 แล้ว และได้แจ้งข้อขัดข้อง 2 ประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา 9 และการใช้คำนำหน้าชื่อ “สถาบัน...” แทน “มหาวิทยาลัย...” ไป เพื่อขอให้คณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติพิจารณาอีกครั้ง ความแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ คณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 19/2514 ได้ให้ความเห็นชอบเรื่องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย....ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและได้พิจารณาข้อขัดข้อง 2 ประเด็นดังกล่าวมาแล้ว มีมติดังนี้

1. ข้อข้องเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา 9 เห็นควรให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 14/2514 คือ เรื่องจัดตั้งและแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยวิทยาลัยตามมาตรา 8 ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพราะตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ระบุไว้ว่า การแบ่งส่วนราชการกรมทบวงการเมือง ถ้ามีฐานะเทียบเท่ากรมให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

2. ข้อขัดข้องเรื่องการใช้คำนำหน้าชื่อ “สถาบัน...” แทน “มหาวิทยาลัย...” เห็นควรยืนยันมติเดิมให้ใช้ “สถาบัน...” นำหน้าชื่อ ทั้งนี้เพื่อจะได้สอดคล้องกับชื่อสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่สังกัดในกระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว อนึ่ง ถ้าจะใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัย...” ก็จะต้องเปิดสอนหลายสาขาวิชา แต่เนื่องจากงบประมาณแผ่นดินมีจำกัด ถ้าจะยอมให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเปิดสอน หลายสาขาวิชาในขณะนี้ ก็จะทำให้งบประมาณที่จะใช้ผลิตครู

ตามความจำเป็นรีบด่วนของกระทรวงศึกษาธิการถูกนำไปใช้ในด้านอื่น ซึ่งจะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการผลิตครู ฉะนั้น ถ้าวิทยาลัยวิชาการศึกษาต้องการจะใช้คำนำหน้าชื่อสถาบันว่า “มหาวิทยาลัย...” ก็ให้รวมวิทยาลัยวิชาการศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เข้าด้วยกัน เพื่อทำหน้าที่ผลิตครูอาจารย์ในสาขาต่างๆ ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นกรณีพิเศษ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย...ตามเหตุผลข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจักได้แจ้งมติเรื่องการใช้คำนำหน้าชื่อดังกล่าวข้างต้น โดยทำเป็นความเห็นของคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายประเสริฐ ณ นคร

รักษาราชการแทนเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ

ที่ สร. 1402(8)/5653

สำนักนายกรัฐมนตรี

28 กันยายน 2514

เรื่อง ความเห็นเรื่องการใช้คำนำหน้าชื่อของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย
ของคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ส่งโครงการเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย และร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย... ไปยังสภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไปตามมาตรา 10 (9) แห่งพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นมีฐานะเทียบเท่ากรมสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการและควรใช้คำว่า“สถาบัน...” นำหน้าชื่อ ทั้งนี้ เพื่อจะได้สอดคล้องกับชื่อสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่สังกัดในกระทรวงศึกษาธิการอยู่แล้ว อนึ่งถ้าจะใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัย...” ก็จะต้องเปิดสอนหลายสาขาแต่เนื่องจากงบประมาณแผ่นดินมีจำกัด ถ้าจะยอมให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเปิดสอนหลายสาขาวิชาในขณะนี้ ก็จะทำให้งบประมาณที่จะใช้ผลิตครูตามความจำเป็นรีบด่วนของกระทรวงศึกษาธิการนำไปใช้ในด้านอื่น ซึ่งจะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการผลิตครู ฉะนั้น ถ้าวิทยาลัยวิชาการศึกษาต้องการจะใช้คำนำหน้าชื่อสถาบันว่า “มหาวิทยาลัย...” ก็ให้รวมวิทยาลัยวิชาการศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเข้าด้วยกัน เพื่อทำหน้าที่ผลิตครูอาจารย์ในสาขาต่างๆ ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นกรณีพิเศษ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

บุญเรือน บัวจรรยา

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

ที่ ๒๕. 0305/1511

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

6 ตุลาคม 2514

เรื่อง มติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.... (ฉบับแก้ไขใหม่ ครั้งที่ 2)
เรียน เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ
อ้างถึง หนังสือสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่ สร. 150 (7) / 5444 ลง วันที่ 27 กันยายน 2514

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับหนังสือที่อ้างถึง แจ่มติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย.... ในการประชุม ครั้งที่ 19/2514 แล้ว

วิทยาลัยขอเรียนมาเพื่อยืนยันว่า วิทยาลัยไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการที่จะให้วิทยาลัยใช้ชื่อ “สถาบัน....” ตามมติของคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ

อนึ่ง การจะให้รวมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเพื่อให้เป็น “มหาวิทยาลัย....” ตามมติของที่ประชุม นั้น วิทยาลัยขอยืนยันว่า ไม่ใช่เป็นความคิดของวิทยาลัย แต่เป็นความคิดและมติของที่ประชุมฝ่ายเดียว และวิทยาลัยไม่มีความประสงค์ดังกล่าวนั้น จึงขอเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือความสูง
ศาสตราจารย์สุดใจ เหล่าสุนทร
อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ด่วนมาก

ที่ ศธ. 0301/18908

กระทรวงศึกษาธิการ

20 ตุลาคม 2514

เรื่อง ความเห็นเรื่องการใช้ค่านำหน้าชื่อของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเพื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ สร. 0403/16219 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2514

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี นั้น กระทรวงศึกษาธิการขอชี้แจงดังนี้

1. การยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น สมควรที่จะยกขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแต่อย่าง เดียว ถ้าจะให้ เป็นสถาบันก็จะเป็นการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย อนึ่ง ขณะนี้วิทยาลัยวิชา การศึกษา มีสถาบันระหว่างชาติเกี่ยวกับการค้นคว้าเรื่องเด็ก รวมอยู่กับวิทยาลัยวิชาการศึกษา และ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก็กำลังจะตั้งรวมอยู่กับวิทยาลัยอีกสถาบันหนึ่ง

2. วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีคณะวิชาอยู่แล้ว 4 คณะ คือ คณะวิชาการศึกษา คณะวิชา มนุษย์ธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และคณะวิชาวิจัยการศึกษา

วิชาที่ทำการสอนในระดับปริญญาตรี นอกจากวิชาการศึกษา ยังได้เปิดสอนวิชาต่าง ๆ อีก รวม 15 วิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ พลานามัย อุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศาสตร์และศิลปะ

ในระดับปริญญาโททำการสอนอยู่ 12 วิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ การแนะแนว โสต-ทัศนศึกษา การวัดผลการศึกษา และบรรณารักษศาสตร์

3. กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ทำหน้าที่มหาวิทยาลัยอยู่แล้ว มาเป็นเวลานานพอสมควร โดยได้เปิดสอนในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชา เฉพาะ หลายสาขาวิชา ปริญญาโทในวิชาต่าง ๆ และได้มีโครงการที่จะเป็นชั้นปริญญาเอกใน 2-3 ปี ข้างหน้านี้ จึงให้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นกำลังของกระทรวงศึกษาธิการในการผลิตครู อาจารย์ในชั้นปริญญา ถึงระดับปริญญาเอกให้มากยิ่งขึ้น มิฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการ คงไม่สามารถ

ขยายการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการได้ เนื่องจากหาครูอาจารย์ในระดับสูงไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของกระทรวงศึกษาธิการในขณะนี้

4. การจะให้รวมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เข้ากับวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า ไม่ควรกระทำในขณะนี้ เพราะสถาบันเทคโนโลยีเพิ่งเริ่มต้น ควรจะจัดทำระเบียบร้อยก่อน จึงจะพิจารณาในเรื่องนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

4 ตุลาคม 2515

เรื่อง การยกฐานะวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัย

เรียน พ.ท. ณรงค์ กิตติขจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการเรื่องยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย

ตามที่ท่านได้กรุณาสับสนุนเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ตามที่นิสิตนักศึกษา ได้ทราบกันอยู่โดยทั่วไปแล้วนั้น

บัดนี้วิทยาลัย ได้ร่างโครงการมหาวิทยาลัยเสร็จเรียบร้อยและส่งผ่านไปทางกระทรวง ศึกษาธิการแล้ว เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2515 เพื่อกระทรวงศึกษาธิการจะได้นำเสนอคณะปฏิบัติต่อไป

พร้อมกันนี้ วิทยาลัยได้ส่งโครงการมหาวิทยาลัยมาด้วยแล้ว 5 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร

อธิการ

**ประกาศวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เรื่องความเคลื่อนไหวในการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย**

ตามที่วิทยาลัยได้จัดทำโครงการมหาวิทยาลัย (เพื่อยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้นำเสนอสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา และ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ตามลำดับ

บัดนี้ เรื่องได้ผ่านกระทรวงศึกษาธิการไปแล้ว เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2515

จึงประกาศให้นิสิต นักศึกษาทราบทั่วกัน

อนึ่ง ตามที่มีข่าวว่าจะมีการแบ่งแยกวิทยาลัยสาขา หรือมีการรวมวิทยาลัยในรูปแบบต่าง ๆ นั้น เป็นเพียงความคิดเห็น และคำเสนอแนะเพียงประการหนึ่งเท่านั้น ขอให้ติดตามประกาศของวิทยาลัยต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 ตุลาคม 2515

ศาสตราจารย์สุดใจ เหล่าสุนทร

อธิการ

ที่ ศธ. 0308/1723

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

14 พฤศจิกายน 2515

เรื่อง การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย...**เรียน** เลขาธิการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ**สิ่งที่ส่งมาด้วย** โครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยจำนวน 5 ชุด

ด้วยในการประชุมสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาครั้งที่ 3/2515 เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2515 ที่ประชุมได้พิจารณายกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย และที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยในโครงการดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2515 ได้มีการประชุม อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประชุมนี้ก็ได้มีมติเห็นชอบด้วยในโครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ตามที่วิทยาลัยเสนอ

ในโอกาสนี้วิทยาลัยใคร่ขอเสนอโครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยดังกล่าว มาเพื่อได้โปรดพิจารณาและดำเนินการเสนอคณะปฏิวัติต่อไป จำนวน 5 ชุด

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ศาสตราจารย์สุดใจ เหล่าสุนทร
อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

สำนักงานอธิการวิทยาลัย

20 พฤศจิกายน 2515

การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

เสนอ ผศส.

เมื่อวันที่ 10 ต.ค. 15 ผศส. ได้รับเรื่องจาก ศธ. 2 เรื่อง

1. ร่างประกาศคณะปฏิวัติว่าด้วยวิทยาลัยวิชาการศึกษา
2. การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

เรื่องทั้งสองได้แนบมาด้วยกันและส่งมาพร้อมกันในวันเดียวกันทำให้เข้าใจว่าเป็นเรื่องเดียวกัน จึงได้เนิรการไปเฉพาะเรื่องที่ 1 (ซึ่งขณะนี้ได้นำกราบเรียน ฯพณฯ หน.ปว. ไปแล้วแต่ 13 พ.ย. 15)

แต่บัดนี้ นายกองค้การนิสิตนักศึกษา ได้มีหนังสือขอทราบผลการดำเนินการเรื่องที่ 2 จึงได้ตรวจค้นหาเรื่องเป็นการใหญ่ปรากฏว่ารวมอยู่ด้วยกันกับเรื่องที่ 1 ดังกล่าวแล้ว จึงเห็นควรนำเสนอ ฯพณฯ ผอ.ผศส. ทราบ และมีบัญชาให้ตอบนายกองค้การนิสิตนักศึกษา ว่าขณะนี้ เรื่องนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการเพื่อนำกราบเรียน ฯพณฯ หน. ปว. ต่อไป

ยุทธ สุนทรสารทูล

ตามที่ ผช. ลก. ฝศ. เสนอรวม 2 ประเด็น ผช.ลก. ฝศธ. /20 พ.ย. 18

1) สธ. เสนอเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย เสนอมาแต่ 10 ต.ค. 2515

2) นายกองคํการนิสิตนักศึกษา วิทยาลัยการศึกษา ได้ติดตามเรื่องโดยมีหนังสือขอทราบผลการดำเนินการ ซึ่ง ผช. ลก. ฝศ. ได้ชี้แจงถึงเหตุที่ไม่ได้เสนอเรื่อง เนื่องจากเข้าใจเป็นเรื่องเดียวกับเรื่องเสนอร่างประกาศคณะปฏิวัติว่าด้วยให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถาบันเช่นเดียวกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าซึ่งเสนอดำเนินการไปแล้ว ดังคำชี้แจงข้างต้น

โดยที่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่นิสิตนักศึกษาเรียกร้องกันอยู่จึงเสนอมาเพื่อพิจารณาตามลำดับ ดังนี้

1. เรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย มีเรื่องเดิมทาง ฝศธ. ดังนี้

1.1 ฯพณฯ หน.ปว. ได้บัญชาให้ ฝศธ. พิจารณาว่า ถ้าเรียกชื่อเป็นมหาวิทยาลัยแล้วขึ้นสังกัดฝ่ายใด ซึ่ง ฝศธ. ประกอบความเห็น ปช. ฝ่ายอำนวยการ ได้เสนอความเห็นไปว่าถ้ายกเป็นมหาวิทยาลัยแล้วควรให้ขึ้นสังกัด ศธ. เป็นกรณีพิเศษด้วยเหตุผลและความจำเป็น ดังนี้

1.1.1 ปัจจุบันวิทยาลัยวิชา เป็นขุมกำลังในด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การอบรมเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะครู นักวิชาการ กับวิเคราะห์และวิจัยทางด้านวิชาการต่างๆ อาทิ การค้นคว้าเรื่องเด็ก การออกข้อสอบ การทดสอบ การวิจัยหลักสูตรต่างๆ การอบรมครูประจำการ ถ้ายกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยแล้วให้ไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเช่นมหาวิทยาลัยอื่นแล้ว นโยบายหรือแผนการผลิตครู

1.1.2 กระทรวงศึกษาธิการได้อาศัยวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นที่เลี้ยงในการดำเนินการขยายและปรับปรุงครูทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น

1.1.3 จะได้คงระเบียบในการที่นิสิต นักศึกษาที่สำเร็จจากวิทยาลัยครูในระดับ ป.กศ. สูง ให้มีโอกาสได้เข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยนี้ เพราะขณะนี้วิทยาลัยครูต่างๆ ได้เรียนหลักสูตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษาอยู่แล้ว เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะของครูให้สูงขึ้นและเป็นกำลังใจแก่นิสิตนักศึกษาที่จบจาก ป.กศ. สูง ที่มีโอกาสได้เรียนต่อถึงขั้นปริญญาต่อไป

สภาพบริหาร ปว. ได้มีมติให้ รอการพิจารณาไว้ก่อน

1.2 เรื่องร่างประกาศคณะปฏิวัติ ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถาบันซึ่ง สธ. เสนอมาว่าโดยที่มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 กำหนดให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีฐานะเป็นกรมขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะปรับปรุง พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 เสียใหม่ เพื่อให้การบริหารวิทยาลัยได้สอดคล้องฐานะกรม และมีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ โดยให้มีฐานะเป็นสถาบันเช่นเดียวกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ปช. ฝ่ายอำนวยการ ได้พิจารณาเห็นชอบด้วยและแก้ไขร่างประกาศคณะปฏิวัติ เสนอ ฯพณฯ ผอ. ฝศธ. นำเรียนไป ฯพณฯ หน. ปว. เมื่อ 13 พ.ย. 15

2. ข้อเสนอ สธ. การยกฐานะวิทยาลัยการศึกษา ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ภายหลังที่นัก

ศึกษาเดินขบวนเรียกร้อง ซึ่งสรุปข้อเสนอได้ว่า โครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา สภามหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เห็นชอบด้วยในหลักการในระดับศธ. ได้นำเข้าหารือในที่ประชุมอธิบดีแล้ว มีความเห็น 3 ประการคือ

1. เรื่องการยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยจะเป็นการสมควรหรือไม่

2. ถ้าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยใหม่นี้ควรจะสังกัดอยู่ที่ใด

3. เรื่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะวิชาเพิ่มขึ้นภายในช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2515-2519)

สำหรับประเด็นทั้งสามนี้ที่ประชุมอธิบดีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

1. ประเด็น 1 และประเด็นที่ 2 เป็นเรื่องนโยบายที่จะต้องตัดสินใจในระดับเหนือกว่ากระทรวงศึกษาธิการ

2. ประเด็นที่ 3 ในเรื่องโครงการนั้นมีข้อสังเกตระยะเวลาของโครงการที่จัดทำเสนอมานั้นค่อนข้างสั้น คืออยู่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2515-2519 ซึ่งในทางปฏิบัติจริง ๆ เมื่อคำนึงถึงระยะของปีงบประมาณ ตลอดจนกำหนดเวลาจัดทำค่าของงบประมาณประจำปีแล้ว โครงการนี้ก็เหลือช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินงานเพียง 2-3 ปีเท่านั้น ทำให้การพิจารณาผลได้ผลเสียของโครงการอยู่ในวงจำกัด

ศธ. เสนอว่า เรื่องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเรื่องการขยายผลถึงกำลังคนในระดับสูง นอกเหนือจากการผลิตครูปริญญาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายฝ่าย ที่ประชุมอธิบดี ศธ. เสนอความเห็นว่าจะส่งเรื่องให้คณะ ปช. ฝ่ายนโยบายแผนงานศึกษา ผศส. ซึ่งมี ปช. ชูตันี มีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมอยู่ด้วย

ข้อเสนอ

1) เรื่องยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย โดยที่เรื่องนี้มาเสียเวลาเนื่องจากการเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่เสีย และเป็นเรื่องทีมนิสิตนักเรียนร้องเร่งรัดอยู่แต่ก็ควรได้มีการพิจารณาโดยรอบคอบจึง เห็นควร

ก) ส่งเรื่องให้ ปช. ฝ่ายนโยบายและบริหารการศึกษาซึ่งมีนายระบิล สิตสุวรรณ เป็นประธานได้พิจารณาเสนอความเห็นภายใน 7 วัน หรือ

ข) ข้อปัญหาในเรื่องนี้ได้มีการพิจารณากันอยู่แล้วจึงอยู่ที่นโยบายสมควรเสนอฯพณฯ หน. ปว. เพื่อพิจารณามีปัญหา

2) สำหรับที่นายกองค์การนิสิตขอทราบผลนั้น ควรรอเมื่อ ฯพณฯ ผอ. ผศส. บัญชาแล้ว จึงควรตอบไปเสนอ.

พ.ต.อ.

รอง ลก.ผศส.

20 พ.ย. 2515

20 พ.ย. 2515

คณะที่ปรึกษาฝ่ายนโยบายและบริการการศึกษา

28 พฤศจิกายน 2515

การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยขอประทานเสนอ ฯพณฯ ผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยความสะดวกและสาธารณสุข

ตามที่ได้ส่งเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยไปให้พิจารณา นั้น คณะที่ปรึกษาฝ่ายนโยบายและบริการการศึกษาได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นพ้องกับความเห็นของ ฯพณฯ ที่เสนอต่อ ฯพณฯ หัวหน้าคณะปฏิวัติที่เห็นควรยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย และมีความเห็นเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. เมื่อยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยแล้วควรให้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่มีกำหนดเวลา เพื่อให้เป็นกำลังในการผลิตครูระดับปริญญาสนองความต้องการในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

2. การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยควรรวมวิทยาลัยวิชาการศึกษา ทุกแห่ง เป็นมหาวิทยาลัยเดียวโดยให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เป็นสำนักงานกลาง วิทยาลัยวิชาการศึกษาในส่วนภูมิภาคเป็นสาขา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา (ได้แนบเรื่องเดิมคืนมาด้วยแล้ว)

นายระบิล สีตสุวรรณ

ประธานคณะที่ปรึกษาฝ่ายนโยบายและบริการ
การศึกษา

ที่ ศธ. 1201/293

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

31 มกราคม 2516

เรื่อง เสนอร่าง พ.ร.บ. ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย.....**เรียน** พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ท่านได้กรุณามาเยี่ยมวิทยาลัย เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 และวันศุกร์ที่ 26 มกราคม 2516 นั้น ทำให้ความว้าวุ่นของนิสิตนักศึกษาสงบลงได้

ประเด็นสำคัญที่สุดที่ท่านกรุณาเล่าให้นิสิตนักศึกษาฟัง ประกอบด้วยหลักฐานที่นำมาแสดง โดยเฉพาะบันทึกข้อความของประธานที่ปรึกษาฝ่ายนโยบายและบริหารการศึกษา (นายระบิล สิตสุวรรณ) ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2515 ให้ความเห็นว่าควรยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เห็นได้ชัดเจนว่า คณะปฏิวัติมีได้เนืองนอนในการพิจารณา ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย เหตุที่ว่าเข้าไปเพราะความพลั้งเผลอของเจ้าหน้าที่บางคนเท่านั้น

เรื่องเหล่านี้ นิสิตนักศึกษาและวิทยาลัยมิได้เคยทราบมาก่อนเลย เพิ่งจะได้มาทราบชัดเจนในคราวนี้เท่านั้น

เพื่อให้งานด้านนี้ของคณะปฏิวัติไม่หยุดยั้ง ประกอบกับความกรุณาของท่านที่ได้ช่วยแนะนำวิทยาลัยขอสง่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย.....มา 2 ชุด ชุดละ 10 ฉบับ ดังนี้

1. ชุดเป็นมหาวิทยาลัย.....ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (รหัส ม.ค. 16 อยู่ท้ายสุดทุกหน้า)
2. ชุดเป็นมหาวิทยาลัย.....ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ (รหัส มกราคม 16 อยู่ท้ายสุดทุกหน้า)

เพื่อโปรดพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับ นี้ด้วย

วิทยาลัยใคร่ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งอีกครั้งหนึ่งที่ท่านได้แสดงน้ำใจต่อนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัย และอาศัยพรโดยส่วนรวม สิ่งเหล่านี้จะเป็นที่จดจำไปเท่านานแสนนาน

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ศาสตราจารย์สุดใจ เหล่าสุนทร
อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

สำนักงานอธิการวิทยาลัย

โทร. 912583

ที่ ศธ. 0201/2201

สำนักงานปลัดกระทรวง

7 กุมภาพันธ์ 2516

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497**เรียน** ท่านอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ตามที่กระทรวงฯ ได้ส่งเรื่องร่างประกาศของคณะปฏิวัติแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 มาเพื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิจารณาดำเนินการตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการฝ่ายอำนวยการศึกษาและสาธารณสุข กองบัญชาการคณะปฏิวัติที่ ผศส. 002/992 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2515 นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2516 ลงมติให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งรัดให้วิทยาลัยวิชาการศึกษารีบพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยกร่างขึ้นภายหลังที่ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติให้ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นกรม ดังที่ได้ส่งไปให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิจารณาอยู่ในขณะนี้ เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน ดังรายละเอียดที่ปรากฏตามสำเนาหนังสือด่วนมาก ที่ สร. 0202/1327 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2516

ท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ พิจารณาแล้วมีบัญชาให้วิทยาลัยวิชาศึกษาดำเนินการเป็นการด่วน จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ไปเพื่อกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปโดยด่วนด้วย

นายระบิล สีตสุวรรณ

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ สร. 0202/

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1 กุมภาพันธ์ 2516

เรื่อง วิทยาลัยวิชาการศึกษา**เรียน** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ**สิ่งที่ส่งมาด้วย** สำเนาบันทึกสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ - มกราคม 2516

ด้วยสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีเสนอคำร้องเรียนของนายบุญเกื้อ ครอบหาเวช ประธานคณะกรรมการตัวแทนนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งขอให้นำโครงการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา พร้อมกับขอให้คณะผู้ทรงคุณวุฒิตัวแทนวิทยาลัยวิชาการศึกษาเข้าชี้แจงรายละเอียดของโครงการนี้ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย และว่าเกี่ยวกับเรื่องนี้ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีเคยได้รับคำร้องเรียนจากอาจารย์และนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาและผู้ใช้นามว่านายสวัสดิ์ สวัสดิ์ ทั้งนี้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว มีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังสำเนาบันทึกที่แนบมาพร้อมกันนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2516 ลงมติให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งรัดวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้รีบพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ยกร่างขึ้นภายหลังที่ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติให้ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการแล้ว และได้ส่งไปให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิจารณาอยู่ในขณะนี้ เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้รับความเห็นจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาแล้ว ให้รีบเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยด่วน

จึงขอเรียนมา

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

อนันต์ เนตรโรจน์

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด่วนมาก

ที่ รล 0002/1601

สำนักราชเลขาธิการ

6 มีนาคม 2517

เรื่อง พระราชทานชื่อมหาวิทยาลัย
เรียน อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา
อ้างถึง หนังสือลงวันที่ 16 มกราคม 2517

ตามที่ท่านขอให้ให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานชื่อของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2517 ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมหาวิทยาลัยว่า “ศรีนครินทรวิโรฒ”

ทวีสันต์ ลดาวัลย์
หม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์
ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์ โทร. 211151-3 ต่อ 21

“ศรีนครินทรวิโรฒ” - (มหาวิทยาลัย) ที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร

ความคิดเห็นของ ศ.ดร. จรรจา

ในระยะวิกฤตที่วิทยาลัยวิชาการศึกษากำลังปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒนั้น นอกเหนือจาก ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี และศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร สองท่านซึ่งเป็นผู้บุกเบิกจุดประกายการเปลี่ยนแปลงให้เห็นเป็นรูปธรรมจนปรากฏเป็นหลักฐานทุกวันนี้ ยังมีรายนามสุภาพสตรีนักวิชาการอีกท่านหนึ่ง ที่ได้ทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับท่านอาจารย์ทั้งสองในการช่วยดูแลจัดการเชิงวิชาการเพื่อเป็นกำลังหนุนให้การยกสภาพการเป็นมหาวิทยาลัยสำเร็จลุล่วงไปด้วย สุภาพสตรีท่านนี้ก็คือ ศาสตราจารย์ ดร. คุณละม้ายมาศ ศรีทนต์ ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการในขณะนั้น ท่านอาจารย์เดิมเป็นทั้งอดีต ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ผู้วางรากฐานงานวิจัยที่มั่นคงให้แก่สถาบันฯ และยังเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการในช่วงก่อนหน้าการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ท่านได้มีส่วนดูแลด้านวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้มีคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานสากล นอกจากนั้นยังเป็นกำลังสำคัญต่อการฟื้นฟูกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยให้ฟื้นจากสภาพที่อ่อนแอให้กลายเป็นสภาพที่มั่นคง สามารถเป็นที่พึ่งแก่ชาว มศว ทางด้านการเงินการทองได้ในที่สุด ท่านอาจารย์มีบุคลิกภาพที่เข้มแข็ง เป็นผู้นำ ซึ่งตรงในหลักวิชาการ และมีคุณูปการต่อสถานศึกษาแห่งนี้อยู่หลายประการ ที่สำคัญก็คือ ท่านมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลทุกวงการ ทำให้งานของท่านได้รับความร่วมมือด้วยดี โดยเฉพาะงานที่ช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงควรต้องจารึกชื่อของศาสตราจารย์ ดร. คุณละม้ายมาศ ศรีทนต์ ไว้ในประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ด้วย

จรรจา สุวรรณทัต

24 เมษายน 2543

ความมุ่งมั่นของศ.ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร

ต่อไปนี้เป็นร่างบันทึกข้อความของศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร แสดงให้เห็นเจตน์จำนงแน่วแน่ของท่าน เป็นลายมือเขียนของท่านเอง ท่านได้ทำอะไรได้รับรู้อะไร มีความรู้สึกอย่างไร บ่งบอกอะไรหลายๆ อย่าง ทุกคนคงประจักษ์.....นี่แหละคือ ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร.

เป็น... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

มหาวิทยาลัย 2-3 วัน หรือ หนึ่งสัปดาห์ มหาวิทยาลัย
ซึ่งจะทำงานตามกรอบของโรงเรียน มหาวิทยาลัย
ไทย ซึ่ง ดร.เนตร นพรัตน์ เป็นผู้ริเริ่ม.
มหาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นโดยรัฐบาลไทยคือ
ปริญญาตรีที่ใหม่.

เป็นที่เห็นร่วมกันว่ามหาวิทยาลัย
ไทยเป็น 3 ปี ซึ่งได้แก่ 1) หนึ่งปีแรก 2) หนึ่งปี
ต่อมาอีก 3) หนึ่งปีเป็นภาคเรียนสุดท้าย
ซึ่งเรียกว่าภาคเรียนที่สาม มหาวิทยาลัยที่
ก่อตั้งโดยรัฐบาลไทยคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 1000 คนในปี
ก่อตั้งแรกๆ. ปีแรกๆ มีนักเรียน

ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนที่ 4 และ
5 ปีแรกๆ มีนักเรียน 100 คน. ปี
ต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน.
อันได้แก่ 30-40 คน. ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน.
เมื่อ 30 ปี ดร.เนตร นพรัตน์ และคณะ
(10 คน) และ อาจารย์ที่ร่วมด้วยอีก 10 คน.

ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ซึ่งมี 3 ปี. ปีแรกๆ มีนักเรียน 100 คน.
ต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน.
ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน.
มาศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มาศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีต่อมา 100 คน.

ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนที่
100 คน. ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน.
ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน. ปีต่อมา 100 คน.

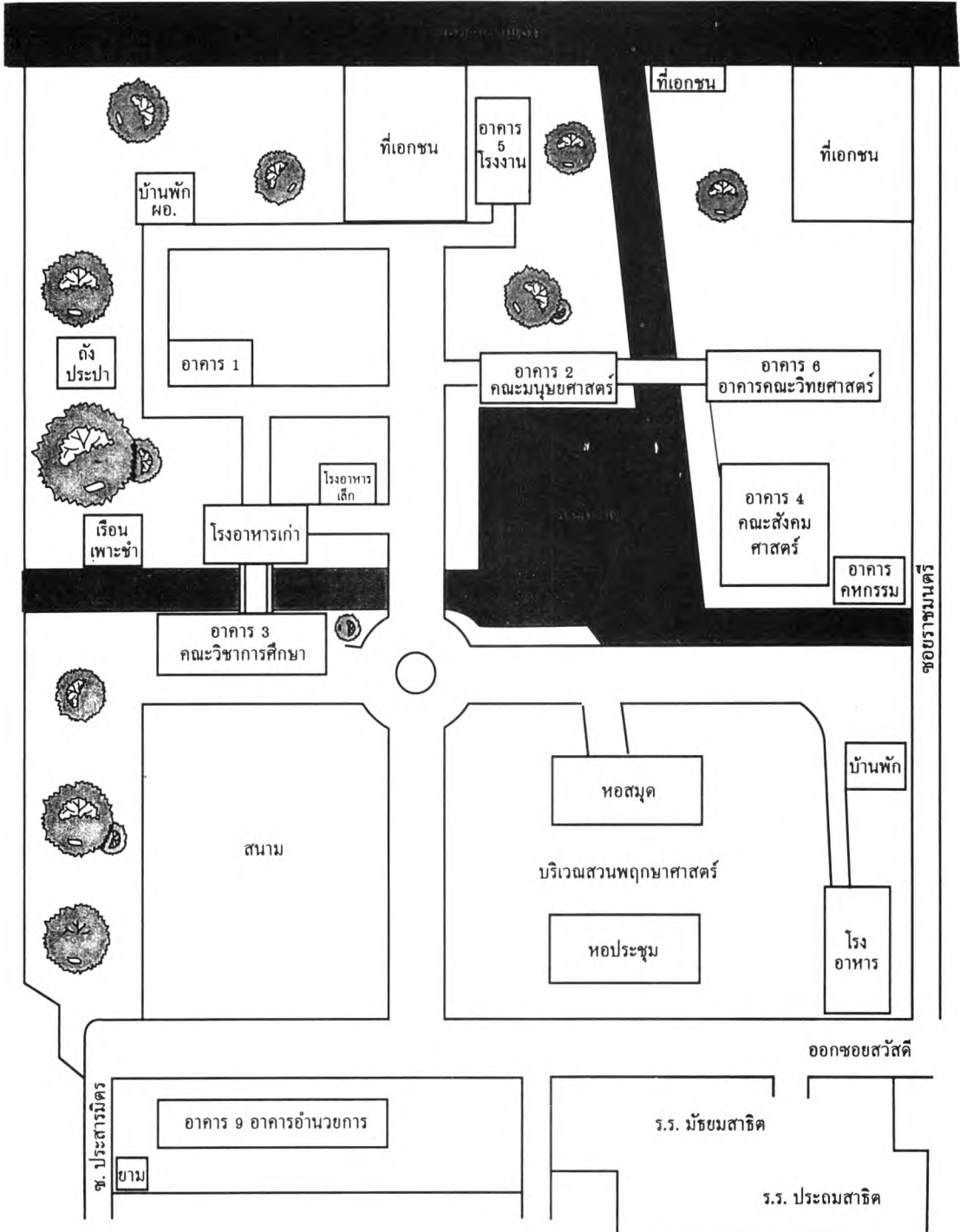
๑. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก
 ๒. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มลบ
 ๓. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก
 ๔. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มลบ
 ๕. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก
 ๖. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มลบ
 ๗. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก
 ๘. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มลบ
 ๙. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก
 ๑๐. ๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มลบ

๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก

๑๐๐

๑๐๐ เป็นจำนวนเต็มบวก

แผนที่ผังเขป วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

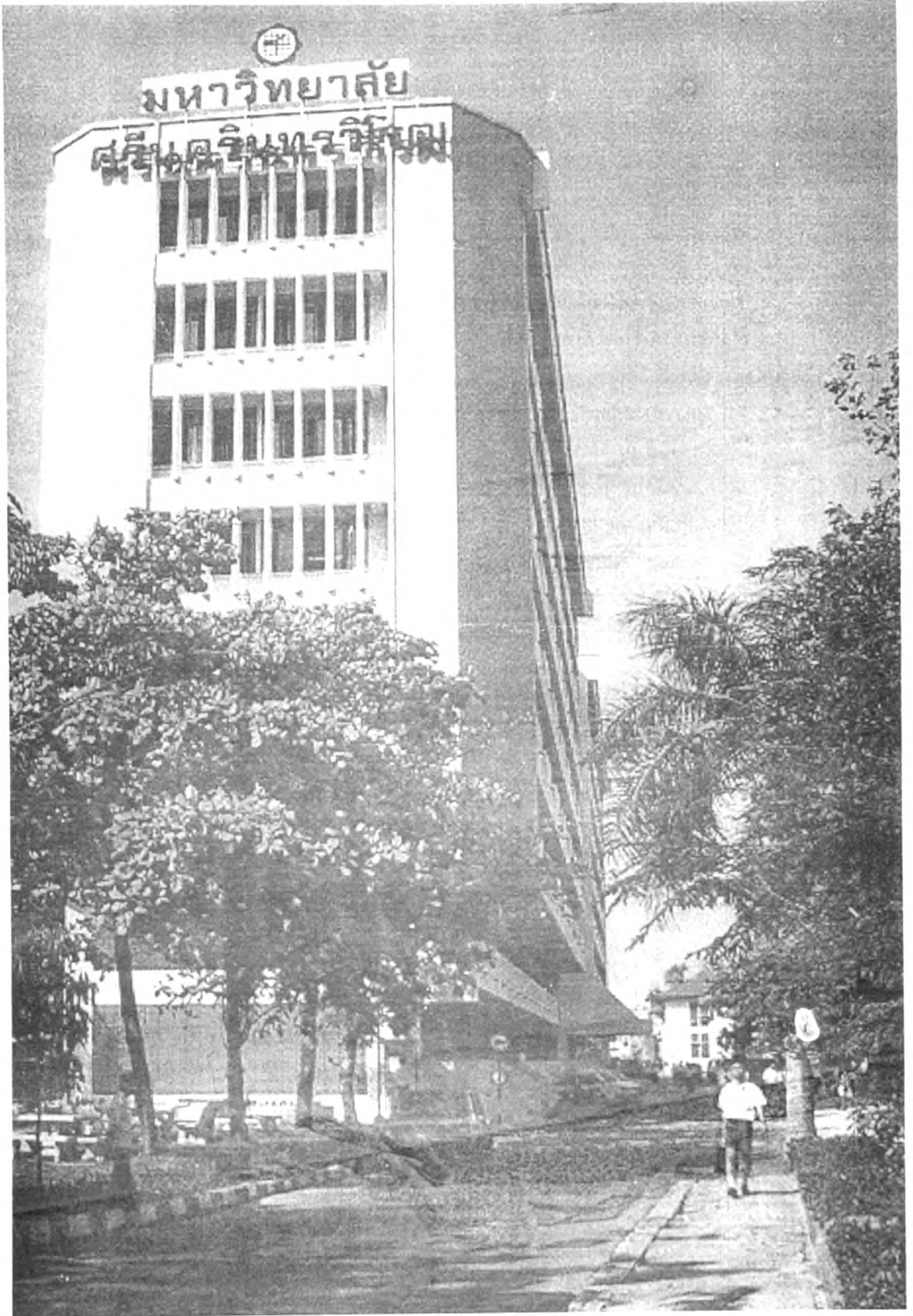

4. ยุคหลัง (พ.ศ. 2517-2543)

ยุคมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษา วิรุฬหิ สมปตตดา
การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม
Education is growth

สีและตราทางราชการของมหาวิทยาลัย

1. สีทางราชการประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สีเทา หมายถึง สีของสมอง แปลว่า ความคิดหรือปัญญา

สีแดง หมายถึง สีของเลือด แปลว่า ความกล้าหาญ

ดังนั้น เทา - แดง แปลว่า มีความคิดอย่างกล้าหาญหรือมีความกล้าที่จะคิด

2. ตราทางราชการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มาจากกราฟของสมการ $y = e^x$ ซึ่งเป็นเครื่องหมายของการเพิ่มหรือความงอกงามโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งตรงกับหลักการศึกษาคือว่า **“การศึกษาคือการงอกงาม”** (ศึกษา วิรุพฺหิ สมฺปตฺตา)

พระราชบัญญัติ*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2517

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2517
เป็นปีที่ 29 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497

มาตรา 4 ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497 เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามพระราชบัญญัตินี้ และคงมีสภาพเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

* ราชกิจจานุเบกษา 28 มิถุนายน 2517

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงวัฒนธรรม

มาตรา 8 มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะ
- (3) บัณฑิตวิทยาลัย

และอาจให้มีสถาบันเพื่อการวิจัย และสำนักเพื่อส่งเสริมวิชาการเป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกได้

สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งส่วนราชการเป็นกองและแผนก

คณะอาจแบ่งส่วนราชการ เป็นสำนักงานเลขานุการ และภาควิชา

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน และ สำนัก อาจมีสำนักงานเลขานุการได้

สำนักงานเลขานุการอาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก

มาตรา 9 การจัดให้มีและแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 8 ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 10 ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 มหาวิทยาลัยจะรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือ สถาบันวิชาการชั้นสูงอื่น เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ และมีอำนาจให้ปริญญาอนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรชั้นใดชั้นหนึ่ง แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยหรือ สถาบันวิชาการชั้นสูงนั้น ๆ ได้

การรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย หรือ สถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยหรือการเลิกบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย หรือ สถาบันวิชาการชั้นสูง ที่สมทบในมหาวิทยาลัยให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย หรือ สถาบันวิชาการชั้นสูงที่เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยนั้นให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา 11 นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยอาจมีรายได้ ดังนี้

- (1) เงินผลประโยชน์ และ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
- (2) ทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย

รายได้ตาม (1) และ (2) ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 12 บรรดาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จะต้องจัดการเพื่อประโยชน์และตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย จะต้องจัดการตามเงื่อนไขข้อบังคับ และวัตถุประสงค์ซึ่งผู้ให้กำหนดไว้

หมวด 2 การดำเนินงาน

มาตรา 13 ให้มีสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วยนายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน และผู้อำนวยการสำนักถ้ามี เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง กับกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนและไม่เกินเก้าคน

ให้รองอธิการบดีเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย ในกรณีที่มีรองอธิการบดีหลายคนให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย

มาตรา 14 ให้นายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิต่างตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้

ในกรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว หรือในกรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา 15 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (1) ออกข้อบังคับและวางระเบียบของมหาวิทยาลัย
- (2) พิจารณาหลักสูตรวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐกำหนด
- (3) จัดหาวิธีการให้กิจการของมหาวิทยาลัยเจริญยิ่งขึ้น
- (4) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตร
- (5) เสนอการจัดตั้ง ยุบรวม และเลิก คณะ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน สำนัก และภาควิชา
- (6) พิจารณาการรับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย และ สถาบันวิชาชั้นสูง เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย หรือเลิกบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย และ สถาบันวิชาการชั้นสูงที่สมทบในมหาวิทยาลัย

(7) พิจารณาการแต่งตั้งและถอดถอนอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน หน่วยงานสำนัก หัวหน้าภาควิชา ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์

(8) จัดวางระเบียบเกี่ยวกับการเงิน และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

(9) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้คำแนะนำหรือดำเนินการในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย

มาตรา 16 ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้เรียกประชุมสภามหาวิทยาลัย

ถ้ากรรมการสภามหาวิทยาลัยตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปร้องขอให้สภามหาวิทยาลัยประชุมเพื่อกิจการใดอย่างหนึ่ง ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเรียกประชุมสภามหาวิทยาลัย

ในการประชุม ต้องมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจมาประชุมได้ ถ้าได้มอบหมายให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ใดเป็นประธานในที่ประชุม ให้บุคคลนั้นมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับนายกสภามหาวิทยาลัยในการประชุมนั้น แต่ถ้าไม่ได้มอบหมายหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายไม่มาประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 17 การลงมติให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 18 ให้มีอธิการบดีคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย จะมีรองอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีจะมอบหมาย

อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ การถอดถอนอธิการบดีก่อนครบวาระ ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงถอดถอน

รองอธิการบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งสองปี แต่จะแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ การถอดถอนรองอธิการบดีก่อนครบวาระ ให้เป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัย

มาตรา 19 อธิการบดีและรองอธิการบดี ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

(2) ได้ปริญญาและได้ทำการสอนในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาแล้ว รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี

มาตรา 20 ในกรณีที่ตำแหน่งอธิการบดีว่างลง หรืออธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ถ้าอธิการบดีไม่ได้มอบหมายให้รองอธิการบดีที่มีอาวุโสเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองอธิการบดี หรือรองอธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภามหาวิทยาลัยกำหนดกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาการแทนอธิการบดี

มาตรา 21 เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดีและรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่น

มาตรา 22 ในคณะหนึ่งให้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของคณะ จะมีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีจะมอบหมาย

ถ้ามีการแบ่งภาควิชาให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาควิชา ให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยและให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้

มาตรา 23 ในบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และจะมีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีจะมอบหมาย

คณบดีและรองคณบดีให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยและให้ดำรงตำแหน่งสี่ปีแต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้

มาตรา 24 ในสถาบันและสำนัก ให้มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และจะมีรองผู้อำนวยการคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการจะมอบหมาย

ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้

มาตรา 25 ในแต่ละคณะ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน และ สำนัก ให้มีคณะกรรมการประจำขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยคณบดี หรือผู้อำนวยการ เป็นประธานกรรมการ รองคณบดีหรือรองผู้อำนวยการและหัวหน้าภาควิชาถ้ามี เป็นกรรมการ ถ้าไม่มีการแบ่งภาควิชาหรือมีไม่ถึงสี่ภาควิชาให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณาจารย์ในคณะหรือส่วนราชการนั้นๆ แล้วแต่กรณี เป็นกรรมการเพิ่มเติมให้ได้จำนวนสี่คน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเลขานุการ

กรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

มาตรา 26 คณะกรรมการประจำตามมาตรา 25 มีอำนาจแลหน้าที่ดังนี้

(1) วางระเบียบของคณะหรือส่วนราชการนั้นๆ ด้วยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย

(2) พิจารณากำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

- (3) จัดการสอบได้
- (4) รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดีหรือผู้อำนวยการ

มาตรา 27 ในการประชุมคณะกรรมการประจำตามมาตรา 25 ให้นำมาตรา 16 และมาตรา 17 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 28 คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีดังนี้

- (1) ศาสตราจารย์ ซึ่งอาจเป็น ศาสตราจารย์ประจำ หรือ ศาสตราจารย์พิเศษ
- (2) รองศาสตราจารย์
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (4) อาจารย์ ซึ่งอาจเป็น อาจารย์ประจำ หรืออาจารย์พิเศษ

มาตรา 29 ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิได้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญของมหาวิทยาลัย

มาตรา 30 ศาสตราจารย์ประจำ ซึ่งพ้นตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด ให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ

มาตรา 31 ศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี

(2) ได้ปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี

(3) ได้ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี หรือ

(4) ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดีเป็นพิเศษในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

มาตรา 32 รองศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและ

ได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และ ได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี

(2) ได้ปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี หรือ

(3) ได้ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดี

มาตรา 33 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(1) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง

(2) ได้ปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

(3) ได้ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย จากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดปีในมหาวิทยาลัย หรือ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง

มาตรา 34 อาจารย์ประจำต้องมีคุณวุฒิได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือ ได้ปริญญาหรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ เป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

อาจารย์พิเศษนั้น อธิการบดีจะได้แต่งตั้งขึ้นแต่ละปีการศึกษาตามคำแนะนำของคณบดีหรือผู้อำนวยการแล้วแต่กรณี จากบุคคลซึ่งมีคุณวุฒิเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำ

หมวด 3

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา 35 ปริญญามีสามชั้น คือ

เอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ด.

โท เรียกว่า มหาบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ม.

ตรี เรียกว่า บัณฑิต ใช้อักษรย่อ บ.

มาตรา 36 มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใด และจะใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นอย่างไร ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 37 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หรือปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับสองได้

มาตรา 38 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร ได้ดังนี้

(1) ประกาศนียบัตรชั้นสูง ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใด ภายหลังจากที่ได้ปริญญาแล้ว

(2) อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในสาขาวิชาใดที่ยังไม่ถึงชั้นปริญญา

(3) ประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะสาขาวิชา

มาตรา 39 มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคล ซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ

มาตรา 40 มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีครูวิทยฐานะและเข้มวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตรก็ได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครูวิทยฐานะ และเข้มวิทยฐานะให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครูวิทยฐานะและเข้มวิทยฐานะ จะใช้ในโอกาสใดโดยมีเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา 41 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มี เครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายนิสิต ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 42 ผู้ใดใช้ครุวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนิสิต ของมหาวิทยาลัยโดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ หรือ แสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยโดยที่ตนไม่มี ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะใช้หรือมีวิทยฐานะเช่นต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ ทั้งปรับทั้งจำ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 43 สำนักงานอธิการวิทยาลัย คณะวิชา และส่วนราชการอื่น ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นแล้วตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงอยู่ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐแบ่งส่วนราชการใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 44 ในระหว่างที่ยังมิได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ให้สภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชาและหัวหน้าสำนักงานอธิการ เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย

ให้หัวหน้าสำนักงานอธิการเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย

มาตรา 45 ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอธิการบดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 46 ผู้ใดดำรงตำแหน่งในวิทยาลัยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งนั้นต่อไปจนกว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

มาตรา 47 ให้บรรดาระเบียบและข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ที่เกี่ยวกับราชการของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะได้มีการวางระเบียบและออกข้อบังคับในเรื่องนั้น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* (พ.ศ. 2517 - 2529)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (Srinakharinwirot University) เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีอธิการบดี ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าอธิบดีเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเป็นกฎหมายสำหรับเป็นฐานรองรับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่เดิมคือวิทยาลัยวิชาการศึกษา ต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ทำให้มหาวิทยาลัยขยายการจัดการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ นอกจากเป็นแหล่งผลิตครูและนักการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกแล้ว มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ยังได้เปิดทำการสอนระดับปริญญาเอกทางการศึกษาเป็นแห่งแรกของประเทศ ในด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา และ พฤติกรรมศาสตร์อย่างกว้างและลึกซึ้งมาอย่างต่อเนื่อง ยิ่งกว่านั้น มหาวิทยาลัยยังสร้างแบบทดสอบมาตรฐานได้สำเร็จเป็นแห่งแรกของประเทศไทย แบบทดสอบมาตรฐานเหล่านี้ได้ให้บริการทดสอบแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขตทั้งหมด 8 วิทยาเขต ตั้งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ กัน ที่ในส่วนของกลางมีวิทยาเขตประสานมิตร ปทุมวัน พลศึกษา บางเขน ทางภาคเหนือ มีวิทยาเขตอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลกทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิทยาเขตอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม ทางภาคตะวันออกมีวิทยาเขตอยู่ที่บางแสนจังหวัดชลบุรี และภาคใต้มีวิทยาเขตอยู่ที่จังหวัดสงขลา การที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขตตั้งกระจายอยู่ใน สถานที่และภูมิภาคต่าง ๆ กันเช่นนี้ ทำให้มีรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยเป็นแบบการบริหารวิทยาเขตเป็นแห่งแรกของประเทศอีกเช่นกัน

ประวัติความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นที่ถนนประสานมิตร เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2492 รับผู้ที่เรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาเรียนต่อมหาหลักสูตร 3 ปี เมื่อจบแล้วได้รับวุฒิประกาศนียบัตรครูประถม (ป.ป.) และถ้าเรียนต่อจากหลักสูตร 3 ปีไปอีก 2 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรครูมัธยม (ป.ม.) ในขณะนั้นอาชีพครู มีวุฒิสูงสุดเพียงแค่ ป.ม. เท่านั้นทำให้เกิดความล้าหลังในการประกอบอาชีพครู และในวงการการศึกษาของไทยก็ขาดแคลนครูเป็นอย่างมาก ผู้ที่เป็นครูพอได้วุฒิ ป.ม. แล้ว ก็มักหันเหไปศึกษาวิชากฎหมาย ครั้นได้รับปริญญาทางกฎหมายแล้วก็ลาออกจากการเป็นครูยิ่งทำให้ครูขาดแคลนมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าวนี้

* จาก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับกาญจนาภิเษก พ.ศ. 2539

และดำริที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้เชิญผู้รู้ทางการศึกษาทั้งหลายมาร่วมประชุม เพื่อหาทางแก้ปัญหา ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้เสนอให้จัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ให้มีการสอนถึงขั้นปริญญา ดังนั้นในปี พ.ศ. 2496 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นและประกาศรวมโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เข้ากับวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และได้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2497 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้ขยายวิทยาเขตไปตั้งในสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

- พ.ศ. 2498 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวันและวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
- พ.ศ. 2510 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
- พ.ศ. 2511 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคามและ วิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา
- พ.ศ. 2512 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร
- พ.ศ. 2513 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา

เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นและต้องการจะขยายการจัดการศึกษาในสาขาอื่น ๆ ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร จึงดำเนินการเพื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย และได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช พ.ศ. 2517 ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถจัดการศึกษาและประสาทปริญญาในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม

สำหรับชื่อ **ศรีนครินทรวิโรฒ** นี้ พระบาทสมเด็จพระอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้แก่มหาวิทยาลัย มีความหมายว่า **“มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร”**

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒยังคงใช้สี และตราของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นสีและตราประจำมหาวิทยาลัย คือ สีเทา-แดง

สีเทา เป็นสีของสมอง หมายถึง ความคิด

สีแดง เป็นสีของเลือด หมายถึง ความกล้าหาญ ดังนั้นเมื่อรวมสีเทา-แดง จึงหมายถึง

คิดอย่างกล้าหาญหรือกล้าหาญที่จะคิด

ตราของมหาวิทยาลัยใช้รูปกราฟที่เขียนแทนสมการทางคณิตศาสตร์ $y = e^x$ เป็นกราฟของสมการดังกล่าวนี้ มีแต่จะขยายเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด อันเป็นกราฟที่แทนความหมายถึงความเจริญงอกงาม ตรงกับปรัชญาการศึกษาที่ว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงาม และตรงกับภาษาบาลีว่า สิกขา วิรุพหิ สัมปัตตา ซึ่งความเจริญงอกงามนี้มหาวิทยาลัยเน้นทั้งด้านความรู้ และคุณธรรมสำหรับตราของมหาวิทยาลัยมีลักษณะดังภาพต่อไปนี้

การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย 8 วิทยาเขต และมีสถาบันสมทบอีก 1 แห่งดังนี้

1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
7. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
9. วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันสมทบ

ด้วยเหตุที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขตตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ดังนั้น จึงมีรูปแบบการบริหารแบบวิทยาเขต โดยแต่ละวิทยาเขตมีรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตเป็นหัวหน้าส่วนราชการ บริหารงานในวิทยาเขตนั้น ตามอำนาจและหน้าที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรืออธิการบดีมอบหมาย

สำหรับส่วนราชการของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีดังนี้

1. **สำนักงานอธิการบดี** ประกอบด้วยส่วนราชการ คือ กองกลาง กองการเจ้าหน้าที่ กองกิจการนิสิต กองคลัง กองแผนงาน กองธุรการวิทยาเขตทุกวิทยาเขต กองบริการการศึกษา
2. **คณะพลศึกษา** มี 3 ภาควิชา คือ ภาควิชาพลศึกษา ภาควิชานันทนาการและภาควิชาสุขศึกษา
3. **คณะมนุษยศาสตร์** มี 7 ภาควิชา คือ ภาควิชาจิตวิทยา ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาภาษาตะวันตก ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก ภาควิชาภาษาศาสตร์ และภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม
4. **คณะวิทยาศาสตร์** มี 7 ภาควิชา คือ ภาควิชาคณิตศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

ภาควิชาเคมี ภาควิชาชีววิทยา ภาควิชาฟิสิกส์ ภาควิชาวาริชศาสตร์ (เฉพาะวิทยาเขตบางแสน) และภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

5. คณะศึกษาศาสตร์ มี 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา และภาควิชาหลักสูตรและการสอน

6. คณะสังคมศาสตร์ มี 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาบริหารธุรกิจ ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ และภาควิชาสังคมวิทยา

7. คณะพยาบาลศาสตร์ มี 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาการพยาบาลชุมชน ภาควิชาการพยาบาลแม่และเด็ก ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ ภาควิชาวิจัยประเมินผล และการบริหารทางการพยาบาล ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานการพยาบาล และภาควิชาสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตบางแสน จังหวัดชลบุรี

8. คณะแพทยศาสตร์ มี 17 ภาควิชาคือ ภาควิชาอายุรศาสตร์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ภาควิชารังสีวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา ภาควิชาวิสัญญีวิทยา ภาควิชาออร์โธปิดิกส์ ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชศาสตร์ ภาควิชาจักษุ-โสต-คอ-นาสิก -ลาริงส์วิทยา ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม ภาควิชานิติเวชศาสตร์ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาเภสัชศาสตร์ ภาควิชาชีวเคมี และภาควิชาสรีรวิทยา ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตประสานมิตร และคณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล

9. บัณฑิตวิทยาลัย ทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

10. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ รับผิดชอบงานวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ให้บริการงานวิชาการแก่หน่วยงานต่างๆ ตลอดจนให้คำปรึกษาและเผยแพร่งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ความร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัยผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตประสานมิตร

11. สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา รับผิดชอบงานด้านการวิจัย และสร้างแบบทดสอบมาตรฐานสอน อบรม และให้บริการวิชาการในด้านการทดสอบและการประเมินผลการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์รวมแบบทดสอบต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำนักนี้ไม่มีการผลิตบัณฑิตโดยตรง แต่ให้ความร่วมมือกับคณะและบัณฑิตวิทยาลัย ในการผลิตมหาบัณฑิต และดุขภูมบัณฑิตสาขาต่างๆ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตประสานมิตร

12. สำนักหอสมุดกลาง จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์วิชาการ และศูนย์บริการโสตทัศนวัสดุทางการศึกษาให้บริการด้านการเรียนการสอนการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยของคณาจารย์ ข้าราชการและนิสิตทุกระดับในทุกวิทยาเขต ตลอดจนผลิตคู่มือที่ช่วยในการสืบค้น และการใช้

ทรัพยากรวิชาการด้วยสำนักหอสมุดกลางนี้ไม่มีการผลิตบัณฑิตโดยตรง แต่ให้ความร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัย และคณะต่างๆ ผลิตบัณฑิตทุกระดับ นอกจากสำนักหอสมุดกลางที่วิทยาเขตประสานมิตรแล้ว ยังมีหอสมุดวิทยาเขตตั้งอยู่ในทุกวิทยาเขต

13. สถาบันทักษิณคดีศึกษา จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำนุบำรุง อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมภาคใต้ และยังเป็นศูนย์กลางศึกษาค้นคว้า และวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ เป็นแหล่งกลางในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมแขนงต่างๆ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางภาคใต้ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตสงขลา

14. สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์กลางทางวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล ทำหน้าที่ให้บริการทางด้านการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบแก่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป แล้วยังเป็นศูนย์กลางสำหรับความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้นคว้าด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตบางแสน จังหวัดชลบุรี

15) คณะเทคโนโลยี

16) สำนักวิทยบริการ

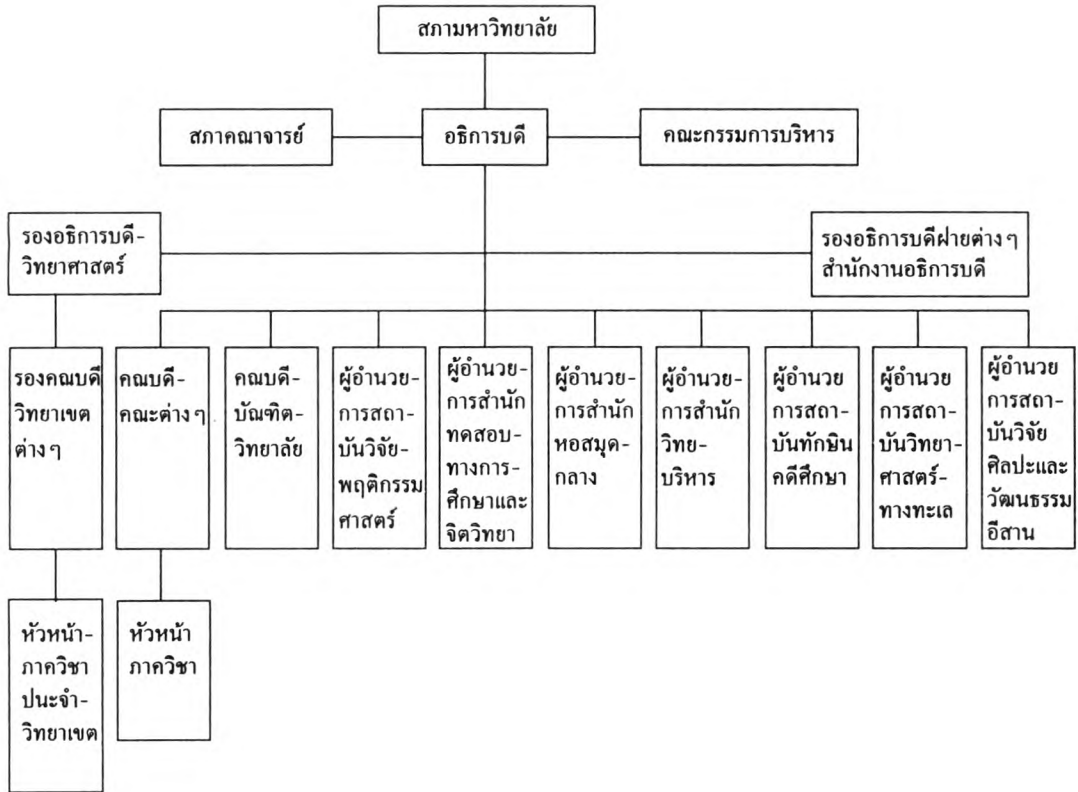
17) สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

ส่วนราชการทั้งสามนี้ เพิ่งได้รับอนุมัติให้จัดตั้งในปี พ.ศ. 2529 ณ วิทยาเขตมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ส่วนราชการเหล่านี้มีอยู่ทุกวิทยาเขต ยกเว้นบางส่วนราชการเท่านั้นที่มีอยู่ ณ วิทยาเขตใดวิทยาเขตหนึ่งเท่านั้น แต่ละคณะ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันและสำนักมีคณะกรรมการประจำคณะหนึ่ง ประกอบด้วยคณบดี หรือผู้อำนวยการเป็นประธานกรรมการ รองคณบดี หรือรองผู้อำนวยการ และหัวหน้าภาควิชาเป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายในคณะหรือส่วนราชการนั้นๆ ตลอดจนทำหน้าที่วางระเบียบการภายในของคณะหรือสำนักในส่วนที่ไม่ขัดต่อระเบียบของมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นคณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณบดี หรือผู้อำนวยการในการปฏิบัติงาน หรือแก้ปัญหาต่างๆ ของคณะหรือสำนักหรือสถาบัน

โดยเหตุที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประกอบด้วย 8 วิทยาเขตตั้งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ศูนย์กลางของการบริหารอยู่ที่วิทยาเขตประสานมิตร ในกรุงเทพมหานคร แต่ในด้านการบริหารมหาวิทยาลัยเป็นการประสานงาน และพยายามกระจายอำนาจให้แก่ละวิทยาเขตได้ดำเนินการบริหารของแต่ละวิทยาเขตเป็นประการสำคัญ ระบบการบริหารของมหาวิทยาลัยสามารถดูได้จากแผนผังการบริหารมหาวิทยาลัยดังนี้

แผนผังการบริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถานภาพของมหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2529 มหาวิทยาลัยมีนิสิตทั้งภาคปกติและภาคสมทบกว่า 23,000 คน มีอาจารย์วุฒิปริญญาเอก 141 คน ปริญญาโท 1,003 คน ปริญญาตรี 303 คน และมีข้าราชการทำหน้าที่ทั้งฝ่ายวิชาการและธุรการ 338 คน มีลูกจ้างประจำ 774 คน

ภารกิจของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ดำเนินการตามภารกิจ 4 ประการ คือ ผลิตบัณฑิต วิจัย บริการทางวิชาการแก่สังคม และ ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในด้านการจัดการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตนั้น ในปี พ.ศ. 2529 มหาวิทยาลัยเปิดบริการสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกในคณะต่างๆ ดังนี้

1. คณะศึกษาศาสตร์ เปิดสอนทั้ง 3 ระดับ คือ

ปริญญาตรีการศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) มีทั้งหมด 27 วิชาเอก ได้แก่ ดุริยางคศาสตร์, บรรณารักษศาสตร์, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาเยอรมัน, ศิลปศึกษา, คหกรรม-

ศาสตร์, วิทยาศาสตร์-เกษตร, วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์-เคมี, วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา, วิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์, วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ, ธุรกิจศึกษา, ประวัติศาสตร์, ภูมิศาสตร์, สังคมศึกษา, พลศึกษา, สุขศึกษา, พยาบาลศึกษา, การแนะแนวการศึกษา, การศึกษาผู้ใหญ่, เทคโนโลยีทางการศึกษา, การวัดผลการศึกษา, การประเมินศึกษาและ อุตสาหกรรมศิลปศึกษา

ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) มีทั้งหมด 28 วิชาเอก ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย, การประเมินศึกษา, การมัธยมศึกษา, การอุดมศึกษา, การบริหารการศึกษา, จิตวิทยาการแนะแนว, จิตวิทยาการศึกษา, จิตวิทยาสังคม, การวัดผลการศึกษา, เทคโนโลยีทางการศึกษา, การศึกษาพิเศษ สาขาการสอนผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน, การศึกษาผู้ใหญ่, จิตวิทยาพัฒนาการ, จิตวิทยาการทดลอง, บรรณารักษศาสตร์, ภาษาไทย, ภาษาศาสตร์ศึกษา, ศิลปศึกษา, ภาษาอังกฤษ, ภูมิศาสตร์, ประวัติศาสตร์, คณิตศาสตร์, เคมี, ชีววิทยา, ฟิสิกส์, วิทยาศาสตร์-ศึกษา, พลศึกษา และ สุขศึกษา

ปริญญาเอกการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) มี 3 สาขาวิชา คือ พัฒนศึกษาศาสตร์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตร และ การบริหารการศึกษา

2. คณะมนุษยศาสตร์ เปิดสอนเฉพาะระดับปริญญาตรี 2 หลักสูตร ได้แก่

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาจิตวิทยา

ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มี 6 วิชาเอก ได้แก่ ดूरियงคศาสตร์, ภาษาและวรรณคดีไทย, ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ, ภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส, ภาษาและวรรณคดีเยอรมัน, และ ศิลปะ

3. คณะวิทยาศาสตร์ เปิดสอนเฉพาะระดับปริญญาตรี คือ

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) มี 6 วิชาเอก คือ คณิตศาสตร์, เคมี, ชีววิทยา, ฟิสิกส์, สถิติ, และ วาริชศาสตร์

4. คณะสังคมศาสตร์ เปิดสอนเฉพาะระดับปริญญาตรี มี 2 หลักสูตร คือ

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาภูมิศาสตร์

ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาประวัติศาสตร์

5. คณะพลศึกษา เปิดสอนเฉพาะระดับปริญญาตรี คือ

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและสาขาวิชาสันตนาการ

6. คณะพยาบาลศาสตร์ เปิดสอนระดับปริญญาตรี พยาบาลศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) สาขาวิชาการพยาบาล

7. คณะแพทยศาสตร์ เปิดสอนระดับปริญญาตรีแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.)

8. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ เปิดสอนระดับปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

9. สถาบันทักษิณคดีศึกษา เปิดสอนระดับปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาไทยคดีศึกษา

ในด้านการศึกษา ในคณะต่างๆ ได้ดำเนินการวิจัยมีทั้งงานวิจัยของอาจารย์ และงานวิจัยของนิสิตที่ทำการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยส่วนมากจะเป็นงานวิจัยทางการศึกษา พฤติกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องโดยเฉพาะอีก เช่น สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์เน้นการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาทำการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐาน และวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาศาสตร์ทางทะเลเน้นวิจัยเกี่ยวกับพืชและสัตว์ทางทะเล เป็นต้น

ในด้านบริการ คณะต่างๆ มีโครงการบริการวิชาการให้แก่ชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดประชุมเชิงวิชาการ การสัมมนา การฝึกอบรม บริการสอนเด็กพิการทางการพูดและการฟัง บริการตรวจและรักษาสุขภาพจิตของศูนย์ให้คำปรึกษา บริการการสอบคัดเลือกแก่หน่วยงานต่างๆ บริการให้ความรู้ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชน บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้แก่เด็กและประชาชน บริการให้แก่ศึกษาแก่เด็กในแหล่งเสื่อมโทรม บริการให้ประชาชนชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำทะเล ชมศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ เป็นต้น

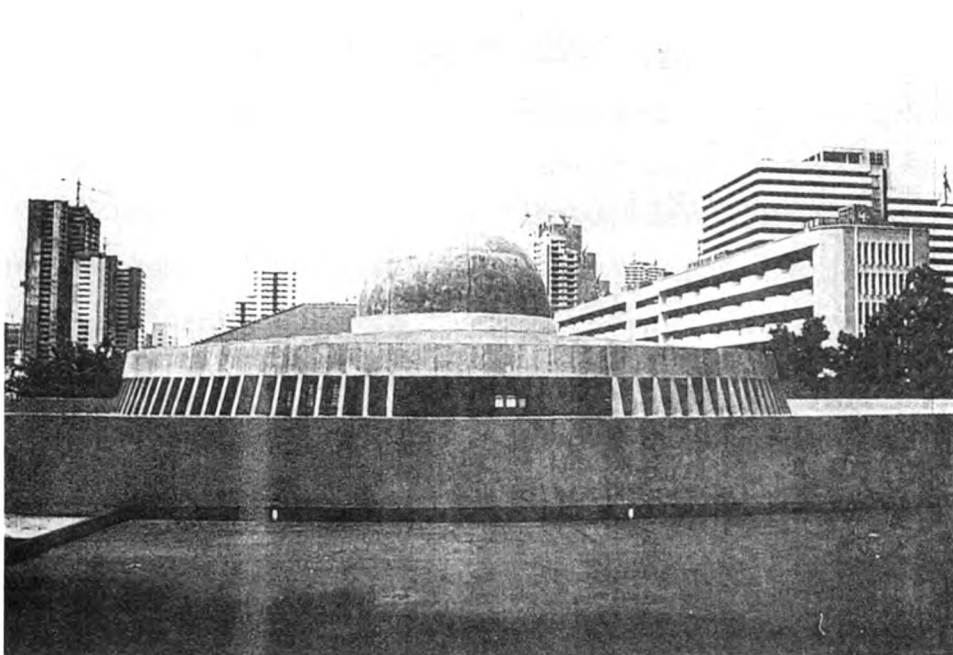
ในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้วยตระหนักในความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของประเทศชาติมหาวิทยาลัยจะมีการจัดงานแสดงศิลปวัฒนธรรมของทั้ง 8 วิทยาเขตเป็นประจำทุกปี เพื่อให้นิสิตได้แสดงศิลปะและวัฒนธรรมประจำภาคต่างๆ นิสิตและอาจารย์ได้มีโครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไปในต่างประเทศโดยการไปแสดงโชว์และดนตรียังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ในวิทยาเขตต่างๆ ได้มีการวิจัย และอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เช่น ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา มีสถาบันทักษิณคดีศึกษา ทำหน้าที่ศึกษาและรวบรวมศิลปะและวัฒนธรรมภาคใต้ตลอดจนทำสารานุกรมภาคใต้ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคามทำการศึกษาและเก็บรวบรวมศิลปวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือไว้มากมาย ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลกก็มีการศึกษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือตอนล่างไว้มากมายเช่นกัน

ทรงศักดิ์ ศรีกาพลินธุ์

บริเวณมหาวิทยาลัยและอาคารบางหลัง

สนามฟุตบอล มองเห็นตึก 3 ตึก 9 และตึก 11,12

หอสมุดกลาง สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ หอประชุม ดึก 3 (มุมขวาล่าง)
มองเห็นตึก โรงเรียนสาธิตอยู่ไกลๆ

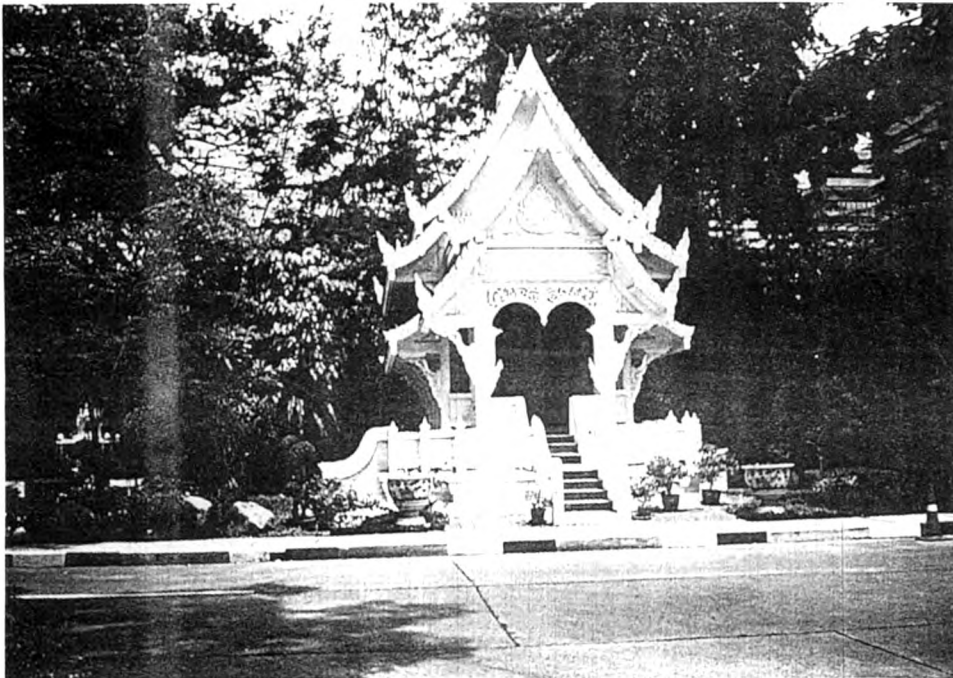
คณะสังคมศาสตร์ และ คณะศึกษาศาสตร์

ตึก 15 ชั้น ที่มีหลายคณะ เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์
สำนักคอมพิวเตอร์

อาคารวิจัยและการศึกษาต่อเนื่อง

หอพระ

จากวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... ไปสู่ องครักษ์ จังหวัดนครนายก

เมื่อเปลี่ยนสถานภาพจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นั้น ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรก ตลอดเวลา 4 ปีที่ท่านดำรงตำแหน่งนี้ท่านพยายามอย่างยิ่งที่จะนำพาสถาบันแห่งนี้ตามที่ท่านมุ่งหวัง ความที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีวิทยาเขตถึง 8 แห่ง อยู่ในต่างจังหวัด 4 แห่ง และในกรุงเทพมหานครอีก 4 แห่ง คนทั่วไปมองว่า มหาวิทยาลัยแห่งนี้เจริญก้าวหน้าและโด่งดัง แต่ท่านพบว่าการศึกษาเขตมากเป็นจุดอ่อนและความไม่คล่องตัวในการบริหารงาน งบประมาณที่ได้รับแต่ละปีเป็นงบประมาณสำหรับหนึ่งมหาวิทยาลัยแต่ต้องแบ่งออกเป็นแปดส่วน จึงมักจะขยายงานค่อนข้างลำบาก นอกนั้นก็ยังมีปัญหาอื่น ๆ ตามมาจิปาถะ ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร จึงคิดรวมวิทยาเขตที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานครให้เหลือเพียง 2 แห่งคือที่ซอยประสานมิตร กับที่ดินแห่งใหม่ซึ่งได้ติดต่อขอซื้อจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 3,500 ไร่ ในราคา 12 ล้านบาท ตั้งใจที่จะย้ายวิทยาเขต 3 แห่งคือ ปทุมวัน บางเขน และพลศึกษา กับบางส่วนของประสานมิตรไปรวมกันอยู่ที่นั่น “โครงการวังน้อย” จึงเกิดขึ้น

โครงการรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครเป็นวิทยาเขตเดียวกันหรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า “โครงการวังน้อย” เป็นโครงการที่แสดงให้เห็นวิสัยทัศน์อันกว้างไกลทางด้านการศึกษาของศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ได้เป็นอย่างดี

โครงการรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครเป็นวิทยาเขตเดียวกัน*

ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พุทธศักราช 2520 - 2524

ชื่อและลักษณะโครงการ

1. โครงการนี้ชื่อว่า “โครงการรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครเป็นวิทยาเขตเดียวกัน”
2. ลักษณะของโครงการ เป็นการรวมวิทยาเขต เพื่อปรับปรุงและขยายงานที่มีอยู่แล้วให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โครงการนี้จะกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 4 ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2520 - 2524

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ระยะแรกอธิการบดีเป็นผู้รับผิดชอบ โดยจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกับผู้แทนจากหน่วยราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้แทนจากสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้แทนจากคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯลฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครทั้ง 4 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตปทุมวัน วิทยาเขตเขตพลศึกษา และวิทยาเขตบางเขน เข้าเป็นวิทยาเขตเดียวกัน

เหตุผล

1. เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน เพราะการแยกวิทยาเขตอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง
2. เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในปีการศึกษา 2518 นี้ จำนวนนิสิตนักศึกษาทั้ง 4 วิทยาเขตมีถึง 9,969 คน หากรวมกันได้ศูนย์การผลิตกำลังคนระดับปริญญาตรีจะได้ไปรวมอยู่ที่เดียวกัน
3. เพื่อให้วิทยาเขตประสานมิตร ซึ่งเป็นวิทยาเขตแห่งเดียวที่มีที่ดินเป็นของตนเองเป็นบัณฑิตวิทยาลัยผลิตกำลังคนระดับสูงกว่าปริญญาตรี
4. เพื่อเป็นการขยายเมืองและสร้างความเจริญให้ชุมชนใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายผังเมืองนครหลวงใหม่

* โครงการนี้ทำขึ้นเพื่อเสนอทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อของบประมาณแผ่นดินสำหรับการดำเนินงาน และได้พิมพ์โครงการวางน้อยสมบูรณ์ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษตั้งคำปรารภฉบับภาษาไทยซึ่งปรากฏอยู่ตอนหลังเอกสารฉบับนี้

5. เพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะในบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กับทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐที่ให้ย้ายวิทยาเขตซึ่งตั้งอยู่ร่วมกับวิทยาลัยครูไปสร้างในที่ใหม่

ความเป็นมาของโครงการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดตั้งขึ้นโดยการยกฐานะ “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” ซึ่งตั้งมาแล้วเป็นเวลานานถึง 20 ปีเศษ ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ประวัติความเป็นมาโดยสังเขปของมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีดังนี้

เมื่อปี พ.ศ. 2492 กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง และขยายโรงเรียนฝึกหัดครูระดับสูง เพื่อสนองความต้องการของบ้านเมืองขณะนั้น จึงได้ตั้ง “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงประสานมิตร” ขึ้น ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูตัวอย่าง กิจการของโรงเรียนนี้ได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2497 จึงได้รับการยกฐานะ เป็น “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 7 ตอนที่ 61 วันที่ 28 กันยายน พุทธศักราช 2597 โดยนายแห่งพระราชบัญญัตินี้ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพครูมีโอกาสเรียนถึงระดับปริญญาทางการศึกษาเป็นครั้งแรกในประวัติการศึกษาของไทย

วิทยาลัยวิชาการศึกษาผลิตบัณฑิตปริญญาตรีทางการศึกษา (กศ.บ.) รุ่นแรกจำนวน 32 คน เมื่อปี พ.ศ. 2497 ในระยะต่อมาเนื่องจากกิจการของวิทยาลัยเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วจึงได้ขยายเวลาเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปัจจุบันนี้มีสาขาทั้งหมดรวม 8 แห่งอยู่ในส่วนกลาง 4 แห่ง และส่วนภูมิภาค 4 แห่ง เริ่มเปิดสอนระดับปริญญาโทเมื่อปี พ.ศ. 2499 และปริญญาเอกเมื่อ พ.ศ. 2517 ในปี พ.ศ. 2517 นี้เองวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 41 ตอนที่ 112 วันที่ 28 มิถุนายน 2517 โดยได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยมีนิสิตนักศึกษาทั้งหมด 21,694 คน นับแต่เริ่มเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นต้นมาได้ผลิตบัณฑิตออกไปแล้วกว่า 20,000 คน และให้การศึกษาศึกษาพิเศษวุฒิปัตถกว่า 3,500 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้สำเร็จระดับสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาโทประมาณ 1,000 คน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งส่วนราชการออกเป็น สำนักงานอธิการบดีและคณะซึ่งมีทั้งหมด 6 คณะ 1 สถาบันวิชาการ และ 2 สำนัก คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา และสำนักหอสมุด

การจัดรูปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ได้จัดเป็นแบบสหมหาวิทยาลัยโดยมีวิทยาเขตทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวม 8 วิทยาเขต ดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพมหานคร
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา สงขลา
7. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก พิษณุโลก

8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม มหาสารคาม

ความจำเป็นที่จะต้องรวมวิทยาเขตทั้ง 4 แห่ง ในส่วนกลางเข้าด้วยกันนั้น เป็นเพราะแต่ละแห่งกำลังประสบปัญหาเรื่องสถานที่ตั้งเนื่องด้วยวิทยาเขตแต่ละแห่งไม่ได้มีที่ดินเป็นของวิทยาเขตนั่น ๆ เอง (ยกเว้นที่วิทยาเขตประสานมิตรเพียงแห่งเดียว) ขณะนี้วิทยาเขตปทุมวันตั้งอยู่ในที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องการสถานที่คืน วิทยาเขตพลศึกษาตั้งอยู่ในที่ของกรมพลศึกษา ทางกรมพลศึกษาก็ขอสถานที่คืนเช่นเดียวกัน สำหรับวิทยาเขตบางเขน ซึ่งตั้งอยู่ในที่ของวิทยาลัยครูพระนครนั้น ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐกับกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2518 ระบุว่าให้ย้ายวิทยาเขตบางเขนไปสร้างในที่ใหม่

ที่ตั้งโครงการ

โครงการรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครเป็นวิทยาเขตเดียวกัน จะดำเนินการในที่ดินของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวน 3,500 ไร่เศษ ณ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดูแผนผังประกอบ)

ระยะเวลาดำเนินงานตามโครงการ

โครงการรวมวิทยาเขตนี้ ทางมหาวิทยาลัยได้แบ่งระยะเวลาและขั้นตอนดำเนินงานออกเป็นสองระยะ คือ

1. โครงการก่อสร้างระยะแรก ซึ่งจะแบ่งขั้นตอนดำเนินงานได้ 2 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นตอนที่ 1 ใน 3 ปีแรก
 - ขั้นตอนที่ 2 ใน 2 ปีหลัง

รวมทั้งหมด 5 ปี ตามแผนพัฒนาฉบับที่ 4 (ดูข้อสรุปงบประมาณโครงการก่อสร้างระยะแรก)

2. โครงการก่อสร้างระยะที่สอง ซึ่งแบ่งขั้นตอนดำเนินงานไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นตอนที่ 1 ใน 3 ปีแรก
 - ขั้นตอนที่ 2 ใน 2 ปีหลัง

รวมทั้งหมด 5 ปี ซึ่งจะเป็นโครงการดำเนินการระยะยาว (ดูข้อสรุปงบประมาณโครงการก่อสร้างระยะที่ 2)

(งบประมาณโครงการดูรายการประมาณการภาคผนวก)

ข้อสรุปโครงการ

1. โครงการก่อสร้างระยะแรก รัฐบาลจะใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจากจำนวนที่เคยจัดสรรให้เป็นประจำอยู่เดิมเพียงปีละไม่เกิน 13 ล้านบาท

2. งบประมาณที่รัฐบาลจะจัดสรรให้หน่วยราชการ ซึ่งแต่ละวิทยาเขตอาศัยอยู่เดิมจะลดลงเป็นอย่างมาก เพราะวิทยาเขตที่ย้ายออกมาจะยกสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ให้ไปทั้งหมด

3. โครงการก่อสร้างระยะที่สอง มหาวิทยาลัยจะดำเนินการในระยะยาว จะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความต้องการด้านการผลิตกำลังคนของประเทศ และขึ้นอยู่กับงบประมาณที่รัฐบาลจะจัดสรรให้

4. เมื่อมหาวิทยาลัยดำเนินการได้ตามโครงการระยะแรกจะสามารถบริการนิสิตได้ถึง 10,080 คน ถ้ารวมทั้งนิตินิตภาคสมทบด้วยแล้วจะสามารถบริการนิตินิตได้ถึง 20,000 คน

สรุปงบประมาณโครงการรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครเป็นวิทยาเขตเดียวกัน

โครงการก่อสร้างระยะแรกปีที่ 1 - 5

ขั้นตอนที่ 1 ใน 3 ปีแรก

ขั้นตอนที่ 2 ใน 2 ปีหลัง

ปีงบประมาณ 2500 - 2524

ปีงบประมาณ	2520	2521	2522	2523	2524
1. ค่าที่ดิน	15,000,000				
2. ค่าสิ่งก่อสร้างอื่น รวมทั้งครุภัณฑ์และ ปรับปรุงพื้นที่	22,000,000	35,000,000	31,000,000	36,000,000	36,000,000
3. ค่าตอบแทน	1,000,000	500,000	500,000	500,000	500,000
4. ค่าติดตั้งไฟฟ้า ประปา-บาดาล	3,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000
รวม	41,000,000	37,500,000	33,500,000	38,500,000	38,500,000
	รวม 3 ปีแรก 112,000,000 บาท			รวม 2 ปีหลัง 77,000,000 บาท	
	รวม 189,000,000 บาท				

รวมยอดงบประมาณโครงการ 5 ปี เป็นเงิน 189,000,000 บาท (หนึ่งร้อยแปดสิบล้านเก้าแสนบาทถ้วน)

โดยปรกติมหาวิทยาลัยได้งบประมาณก่อสร้างประจำปี ปีละ 25 ล้านบาท 5 ปีจะเป็นเงิน 125 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าใน 5 ปี รัฐบาลจะจ่ายงบประมาณเพิ่มขึ้นเพียง 64 ล้านบาท ก็เท่ากับรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้ปีละประมาณ 12 ล้าน 8 แสนบาท เมื่อเสร็จตามโครงการนี้แล้วจะสามารถบริการนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาต่างๆ ประมาณ 20,000 คน

คำปรารภ

โครงการสร้างวิทยาเขตวังน้อยเป็นศูนย์กลางใหญ่สำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมวิทยาเขตต่าง ๆ ในพระนคร 4 วิทยาเขตเข้าด้วยกัน คือวิทยาเขตประสานมิตร ปทุมวัน บางเขน และพลศึกษา สืบเนื่องมาจากความคับแคบอัดแอ และไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น วิทยาเขตปทุมวัน อยู่ในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังต้องการที่ดินคืน เพื่อขยายกิจการของเจ้าของมหาวิทยาลัย วิทยาเขตพลศึกษาอยู่ร่วมกับกรมพลศึกษาและวิทยาลัยครูพลศึกษา มีความอัดแอลำบากแก่การเรียนการสอนและการฝึก แม้วิทยาเขตประสานมิตรเอง มีความแออัดเป็นอันมากเพราะรวมกันทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก หากได้ย้ายระดับปริญญาตรีไปอยู่ที่วิทยาเขตวังน้อย ที่ประสานมิตรจะเป็นวิทยาเขตสำหรับปริญญาชั้นสูง (โท-เอก) โดยเฉพาะ ซึ่งสามารถจะรับในระดับปริญญาโทและเอกได้เป็นจำนวนนับพันคน แทนที่จะเป็นเพียงปีละร้อยเศษเช่นทุกวันนี้ การเรียนในระดับปริญญาชั้นสูงภายในประเทศจะลดค่าใช้จ่ายลงอย่างมาก แทนที่จะต้องไปเรียนยังต่างประเทศอันเป็นการสิ้นเปลืองเงินตราต่างประเทศโดยใช่เหตุ อนึ่งในภาคกลางไม่มีมหาวิทยาลัยเลย การสร้างวิทยาเขตใหม่ที่วังน้อยจึงเป็นความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะช่วยบรรเทาความแออัดให้น้อยลง และเป็นการขยายการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยออกสู่ท้องถิ่น แทนที่จะต้องแออัดยัดเยียดด้วยความลำบากยากเย็นอยู่ในกรุงเทพมหานครแห่งนี้

ขอขอบคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้มีโอกาสพิจารณาเอกสารฉบับนี้

สุเมธ มณี สุเมธ

(ศาสตราจารย์สุดีใจ เหล่าสุนทร)

อธิการบดี

โครงการวังน้อยล้มเหลวเพราะสาเหตุนานาประการ บ้างก็ต่อต้านเพราะกลัวว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะเติบโตเร็วไปแล้วจะเกินหน้า..... หลายฝ่ายต่อต้านเพราะเหตุผลอื่น ๆ ที่ไร้วิสัยทัศน์ทางการศึกษา.....ในที่สุดไม่มีเงินงบประมาณจำนวน 12 ล้านบาท (สิบสองล้านบาท) เพื่อเป็นค่าที่ดินประมาณ 3,500 ไร่ (ที่ดินเป็นของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) ด้วยเหตุผลอันเหลือเชื่อ

รศ.ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ อดีตอธิการบดีเขียนไว้ในเส้นทางชีวิต 60 ปี ตอนหนึ่งว่า “ท่านอาจารย์ ดร. สูดใจ ได้เคยทำโครงการขยาย มศว ไปที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเนื้อที่กว่า 3,000 ไร่มาครั้งหนึ่งแล้ว แต่คนที่มองวิสัยทัศน์ของท่านไม่ออกและเป็นคนไม่รัก มศว จริง ได้เลิกล้มโครงการนี้เสีย โดยเขาไม่รู้ว่าสร้างความปวดร้าวให้ชาว มศว อย่างหนัก โอกาสที่จะใช้เนื้อที่กว่า 3,000 ไร่ ก็พลอยหมดไปด้วย ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใดสืบสานโครงการนี้ต่อได้.....”

บังเอิญในระยะที่ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดี (พ.ศ. 2517 - 2521) อยู่ นั่น ท่านได้รับบริจาคที่ดินจากบริษัทศิระระกระบือ มีเนื้อที่ประมาณ 947 ไร่ ที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก อยู่ติด ถนนรังสิต-นครนายก ห่างจากรังสิต 45 กิโลเมตร การบริจาคที่ดินผืนนั้นผู้บริจาคจะมีเจตนาอย่างไรก็ตามที่ดินผืนนั้นย่อมมีประโยชน์ทางการศึกษาแน่นอน การรับบริจาคที่ดินดังกล่าวนี้มีผู้พูดกระแนะกระเหน่งท่านอยู่เสมอว่า “ไปรับบริจาคมาทำไม เป็นที่นา ดินเปรี้ยวทำอะไรก็ได้” -ต่อมาก็มีคนพูดอีกว่า “มีที่ดินตั้งมากมายหลายร้อยไร่ไม่เห็นจะทำประโยชน์อะไร...” เป็นต้น คนมีปาก ไร้สมองที่จะคิด ก็พูดกันไป.... จะอย่างไรก็ตามศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ ท่านไม่ได้ตอบใด ๆ ทั้งสิ้น ท่านคงมีจุดหมายของท่านอยู่ในใจ...ซึ่งจุดหมายนั้นได้สัมฤทธิ์ผลแล้วในปัจจุบัน แม้ความล้มฤทธิ์นั้นจะเกิดขึ้นหลังจากท่านถึงแก่กรรมไปแล้วหลายปี

จากวังน้อย..... จึงมุ่งสู่ **องครักษ์ ●**

“จงอย่ามองว่า คนอื่นเขาทำอะไรและไม่ทำอะไร
แต่จงมองที่ตัวเราเองว่า เราทำอะไรและไม่ทำอะไร.”

● พระไตรปิฎกฉบับหินยาน เถรวาท ●

มิ่งมงคลแห่งศรีนครินทรวิโรฒ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี* ทรงศึกษาปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อจะเริ่มปีการศึกษา 2524 บรรดาคณาจารย์ข้าราชการและนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ทราบข่าวอันเป็นที่ปิติโสมนัสโดยทั่วกันว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จมาทรงศึกษาในระดับปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ และวันสำคัญที่ทุกคนรอคอยก็มาถึง เมื่อพระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินมาทรงสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตปริญญาเอกทางการศึกษา ในสาขาวิชา พัฒนศึกษาศาสตร์ ทรงผ่านการสอบคัดเลือกอย่างยอดเยี่ยมด้วยคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาผู้เข้าสอบทั้งหมด รวม 246 คน ทรงเป็นนิสิตปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ 4 พร้อมกับมีพระสหายร่วมรุ่นอีก 10 คน

* จากหนังสือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ 2529.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2524 ทรงมีรหัสประจำพระองค์ 2416003 ศาสตราจารย์ ดร. กานดา ณ ถลาง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยในขณะนั้น เป็นพระอาจารย์ที่ปรึกษา ทรงศึกษาเต็มเวลาในชั้นเรียนครบตามหลักสูตร ตลอดระยะเวลา 2 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2524 และปีการศึกษา 2525 ทรงศึกษาด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ไม่พระทัยในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างยิ่ง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงพระอักษรร่วมกับพระสหายในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทรงงดเข้าชั้นเรียนก็ต่อเมื่อทรงมีพระราชภารกิจเท่านั้น ถึงกระนั้นก็จะทรงติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่องจากเทปบันทึกและในบางโอกาสที่มีวิชาเรียนที่สำคัญบางวิชาตรงกับเวลาที่ทรงมีพระราชภารกิจต้องเสด็จแปรพระราชฐาน ก็จะโปรดให้พระอาจารย์ประจำวิชานั้น ๆ เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายพระอักษร ณ ที่ประทับซึ่งแปรพระราชฐานนั้น ทรงปฏิบัติพระองค์ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลาย ทรงส่งการบ้าน รายงาน และทรงสอบถามข้อกำหนดของแต่ละรายวิชาได้อย่างครบถ้วน พระนิพนธ์รายงานทุกครั้ง พระองค์จะทรงด้วยลายพระหัตถ์ พระอาจารย์หลายท่านกล่าวตรงกันว่าทรงส่งพระนิพนธ์รายงานก่อนพระสหายเสมอ ในขณะที่ทรงศึกษาได้ทรงแสดงพระอัจฉริยภาพให้ประจักษ์โดยทั่วกันทั้งในหมู่พระสหายและพระอาจารย์ ด้วยทรงมีพระปฏิภาณไหวพริบและพระปรีชาญาณเป็นอย่างยิ่ง ทรงสามารถเข้าพระทัยในเรื่องที่ทรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว ทั้ง ๆ ที่บางวิชาไม่ทรงมีพื้นฐานมาก่อน ในชั้นเรียนโปรดการซักถามและทรงร่วมการอภิปราย พระราชทานข้อความรู้ ทศนะ และพระราชวินิจฉัยในเรื่องต่าง ๆ ที่ทรงมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ บ่อยครั้งที่ประสบการณ์ทรงเล่าเป็นเรื่อง “ใหม่” สำหรับพระอาจารย์และพระสหาย ยังผลให้บรรยากาศในการเรียนเป็นบรรยากาศทางวิชาการที่ก่อประโยชน์ได้อย่างลุ่มลึกสมระดับความรู้ด้วยทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติอันเป็นประโยชน์แก่กันและกัน

ด้วยพระปรีชาญาณอันกอปรด้วยพระวิริยะอุตสาหะ จึงปรากฏผลว่าพระราชนิพนธ์รายงานและการสอบถามข้อกำหนดของรายวิชาต่าง ๆ นั้นทรงได้รับผลดีเยี่ยมอยู่เสมอ ทรงทำคะแนนได้เต็มเฉลี่ยสูงถึง 3.86 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปฏิบัติพระองค์ให้เป็นที่ประจักษ์แก่บรรดาพระอาจารย์และพระสหายว่าพระองค์ท่านทรงมีพระปรีชาสามารถสูงยิ่ง ทรงมีพระราชวินิจฉัยและความคิดสร้างสรรค์ทั้งในรายวิชาที่ทรงศึกษาอยู่ และในการที่จะทรงนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่พลกนิกรของพระองค์ ด้วยการทรงนำความรู้ที่ทรงได้รับไปก่อเกิดโครงการและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงริเริ่มงานในพระราชดำริต่าง ๆ อาทิ ทรงนิพนธ์รายงานเป็นร่างโครงการเตรียมความพร้อมเด็กอนุชนวกก่อนวัยเรียน ทรงเสนอต่อพระอาจารย์ประจำวิชา พัฒน 783 “การปฏิบัติงานในโครงการพัฒนา” และเพื่อให้โครงการนี้บังเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จึงต้องมีการปฏิบัติให้สามารถดำเนินกิจการไปได้ด้วยดี จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุชนวก นูติง ขึ้น เป็นคณะผู้ดำเนินงานโครงการ โดยทรงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกาประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าของโครงการจัดตั้ง “โครงการศูนย์ทดลองเด็กอนุชนวกปฐมวัย” ขึ้น ณ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โครงการนี้เป็นโครงการทดลองเบื้องต้นด้วยทรงมีพระราชประสงค์ให้จัดตั้งขึ้นเพื่อทดลองวิธีการฝึกอบรมเด็กอนุชนวกระดับก่อนวัยเรียน คืออายุประมาณ 3 ถึง 6 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นการฝึกอบรมล่วงหน้าเพื่อ

เตรียมเด็กหุนหวกก่อนจะเข้าสู่วัยเรียน จะได้มีความพร้อมที่จะเรียนระดับชั้นประถมปีที่ 1 ได้ทันที คือมีความพร้อมทั้งด้านความเข้าใจ ความคิด สติปัญญา การช่วยเหลือตัวเอง สุขนิสัยรวมทั้งการพัฒนาทางภาษาและการพูด เพื่อส่งเสริมโอกาสที่จะช่วยให้เด็กสามารถพูดได้ หรือสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้บ้างเช่นเด็กปกติ จากตัวอย่างดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถสมดังจุดมุ่งหมายของสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์อันได้แก่การนำการศึกษาไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศชาติ

เมื่อทรงศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบตามหลักสูตรแล้ว ยังได้ทรงสอบผ่านการสอบอื่น ๆ ได้ อย่างดีเยี่ยม ตามข้อกำหนดของหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต กล่าวคือทรงสอบผ่านภาษาอังกฤษ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2525 ทรงสอบผ่านการสอบเบื้องต้น เมื่อวันที่ 9 - 10 สิงหาคม 2525 และทรงสอบผ่านการสอบข้อเขียนพิสดาร เมื่อวันที่ 18 - 25 กุมภาพันธ์ 2526 ต่อมาทรงเสนอเค้าโครงปริญญาานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และทรงได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญาานิพนธ์ได้เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2528 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร. กานดา ณ ถลาง	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง	กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่	กรรมการ

ปฐมเหตุที่ทรงเลือกหัวข้อปริญญาานิพนธ์ “การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” นั้น เนื่องจากทรงสนพระทัยการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ทรงตระหนักว่าภาษาเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติและเป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดศิลปวิทยาการและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกตกทอดอันล้ำค่าของชาติ การมีทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชนชาวไทย อนึ่งในปัจจุบันนี้ปรากฏว่าสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยมีปัญหา กล่าวคือนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาไทย และมีความรู้ความสามารถและทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษาไม่เพียงพอ ด้วยเหตุนี้จึงทรงนำเสนอวิธีการสอนภาษาไทยในลักษณะนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอน ซึ่งเป็นวิธีการที่จะส่งเสริมความสนใจการเรียนภาษาไทยของนักเรียนสถานหนึ่ง และเป็นสื่อที่จะช่วยครูให้สอนง่ายขึ้นอีกสถานหนึ่ง อีกทั้งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาภาษาไทย ตลอดจนความรู้สืบเนื่องต่าง ๆ ได้ด้วย

ในปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสร้างและพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายการที่ทรงเลือกเสนอนวัตกรรมสำหรับการศึกษาภาษาไทยในระดับนี้ เนื่องจากนักเรียนที่เรียนจบในระดับการศึกษานี้ทุกคนควรจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี ในการฟัง การพูด การอ่าน การคิด และการเขียนภาษาไทย ตลอดจนความรู้สืบเนื่องรอบตัวหลาย ๆ ด้าน อันจะเป็นรากฐานการสร้างความคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไปได้

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมนี้มีขั้นตอนสำคัญ คือ ทรงศึกษาหลักสูตรภาษาไทยชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลายโดยละเอียด ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นนี้ จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการประชุมครูสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 38 คน แล้วทรงนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยบทเรียน 10 บท ซึ่งได้ทรงคัดเลือกเนื้อหาสาระที่มีความหลากหลาย มีแบบการประพันธ์ต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง และได้ทรงให้คำอธิบายไว้อย่างละเอียด ถึงความเป็นมาและเรื่องราวของบทประพันธ์ พร้อมกับอธิบายคำศัพท์ประกอบด้วย ในแต่ละบทเรียน ได้ทรงเสนอกิจกรรมการเรียนหลายอย่างต่าง ๆ กัน เพื่อให้นักเรียนเรียนภาษาไทยด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน รักการเรียนภาษาไทย และในขณะเดียวกันก็ได้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่สืบเนื่อง เช่น ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์วรรณคดี ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางยิ่งขึ้นนอกเหนือจากการเรียนตามหลักสูตร ต่อจากนั้นได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยตรวจ แสดงความคิดเห็น และปรับปรุงจนได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพดีเป็นที่พอใจแล้วจึงนำเอานวัตกรรมที่ปรับปรุงแล้วนี้ไปตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 31 คน เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้วได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียนทุกคนเพื่อศึกษาปฏิกิริยาอันกลับที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของนวัตกรรมในแง่มุมต่าง ๆ

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมด้วยวิธีการดังกล่าวแล้วนั้นปรากฏผลเป็นนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีทั้งนี้ ประเมินได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในทางภาษาไทย ความคิดเห็นและประสบการณ์ของครูที่ทดลองใช้สอนและปฏิกิริยาอันกลับจากนักเรียนที่เรียนทั้งหมด นอกจากนี้กระบวนการนำเสนอนวัตกรรมนี้มีลักษณะกระตุ้น ใจ และส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักและผูกพันในภาษาไทยมีความภูมิใจ มีค่านิยมที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาไทยและความรู้ที่สืบเนื่อง นวัตกรรมที่ทรงสร้างขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทั้งครูและนักเรียน ตลอดจนผู้ที่แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาทรงสอบปากเปล่าปริญญาโทในวันจันทร์ ที่ 6 ตุลาคม 2529 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งนับเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษาระดับปริญญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิต คณะกรรมการสอบประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท อันมีศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง เป็นประธานศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมพันธ์ ฤกษ์ธร ณ ออยุธยา รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ เป็นกรรมการ และมีศาสตราจารย์ ม.ล. จิรายุ นพวงศ์เป็นกรรมการสอบภายนอก

คณะกรรมการได้พิจารณาผลการสอบในด้านระเบียบวิธีวิจัย คุณค่าของเรื่องที่ทรงนิพนธ์ และพระปรีชาสามารถในการสอบแล้ว ลงมติให้ทรงสอบผ่านอย่างยอดเยี่ยม สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อนุมัติให้ทรงสำเร็จการศึกษาตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม 2529

ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2524 - 2525 นั้น ได้ทรงเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ อาทิ ทรงร่วมฟังการอภิปรายที่คณะนิติศาสตร์และมหาวิทยาลัยจัดขึ้น

เสด็จฯ มาทรงร่วมในพิธีไหว้ครูและทรงบรรยายพิเศษในวันไหว้ครูของมหาวิทยาลัย ทรงเข้าร่วมแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลและแบดมินตัน ทีมปริญญาเอกพัฒนศึกษาศาสตร์ ในวันกีฬาบัณฑิตสัมพันธ์ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2525 การเสด็จร่วมทรงกีฬาดังกล่าว นำความปลื้มปิติโสมนัสสนุกสนานยินดี มาสู่นิสิตทุกระดับ ข้าราชการ และคณาจารย์ทั้งหลายที่เฝ้าชมพระบารมีอย่างใกล้ชิดโดยถ้วนหน้า นับเป็นประวัติศาสตร์อันพึงจดจำรำลึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสืบไป

ขณะที่ทรงพระอักษรอยู่ในชั้นเรียนนั้น ทรงมีพระจริยวัตรอันเลื่องนาม พระราชทานความเป็นกันเองแก่พระอาจารย์และพระสหาย ทรงมีพระอารมณ์ขันแจ่มใสร่าเริง ทรงแสดงความเคารพพระอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ กล่าวโดยรวมทรงวางพระองค์อย่างเหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล ยังความปิติโสมนัสแก่ผู้ที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ โดยทั่วกัน

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ นับเป็นเกียรติและมงคลประวัติแก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อันควรแก่การจารึกไว้ชั่วกาลนาน คณาจารย์ ข้าราชการ และนิสิตขอพระราชทานและพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ ถวายพระพรชัย ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงเป็นมิ่งขวัญแลหลักชัยแห่งพลกนิกรสืบไป

ศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ อดีตอธิการบดี ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดีในขณะนั้น กล่าวว่า

“มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่เปรียบมิได้ที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จมาทรงพระอักษรที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ นับตั้งแต่พุทธศักราช 2524 ความปลื้มปิติ ความตื้นตันยินดีปรากฏแก่พวกเราทุกคนที่ได้มีโอกาสได้เข้าเฝ้าพระองค์ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

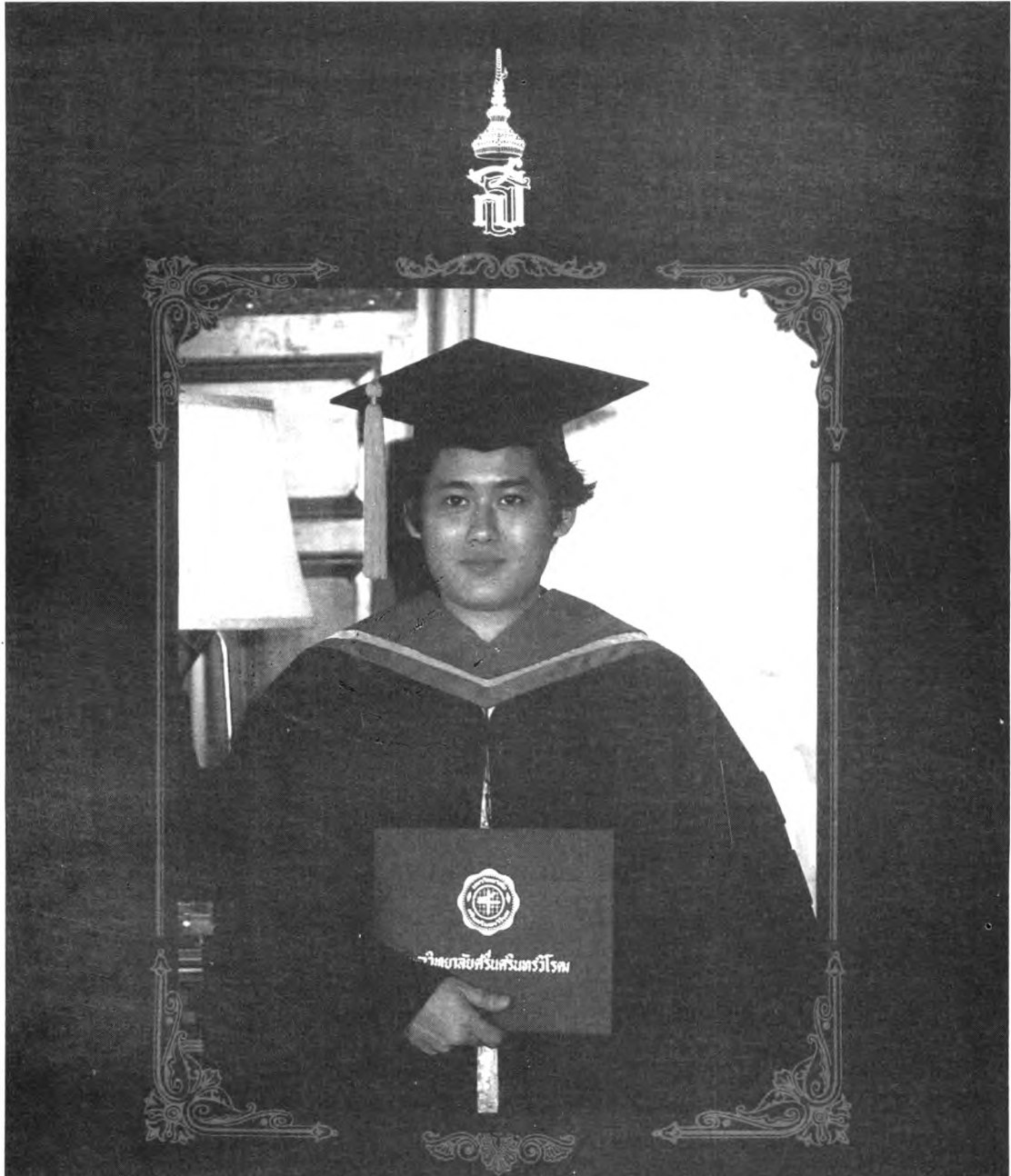
ตลอดเวลาที่ทรงศึกษา พระองค์ทรงเป็นพระมิ่งขวัญอันมงคลของมหาวิทยาลัย พระราชจริยวัตรอันงดงามของพระองค์เป็นที่ประทับใจ ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นนิตินิยมมา ไม่โปรดให้มหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนถวายเป็นพิเศษ พระราชทานพระราชนุญาตให้พระอาจารย์ไม่ต้องใช้ราชาศัพท์ระหว่างถวายพระอักษร ทรงเป็นกันเองกับพระสหาย และทรงเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทรงร่วมพิธีไหว้ครู ทรงกีฬาของนิสิตบัณฑิตศึกษา ทรงบรรยายพิเศษในวันไหว้ครู เป็นต้น

แม้พระองค์จะทรงมีพระราชภารกิจมากมาย แต่พระองค์ยังเสด็จมาทรงศึกษาเป็นประจำ คราใดที่ไม่สามารถเสด็จมาทรงศึกษาได้ พระสหายก็จะช่วยสรุปคำบรรยายหรือบันทึกเทปทูลเกล้าฯ ถวาย บางครั้งโปรดให้พระอาจารย์เข้าเฝ้าฯ ถวายพระอักษร ณ ที่ประทับแปรพระราชฐาน หลังจากทรงศึกษารายวิชาตามหลักสูตรครบถ้วนแล้ว ก็ทรงผ่านการสอบต่างๆ ตามระเบียบของมหาวิทยาลัยทุกประการ พระปรีชาสามารถและพระราชอุตสาหะวิริยะในการศึกษาเป็นที่ประจักษ์แก่พระอาจารย์และพระสหายทั่วทุกคน

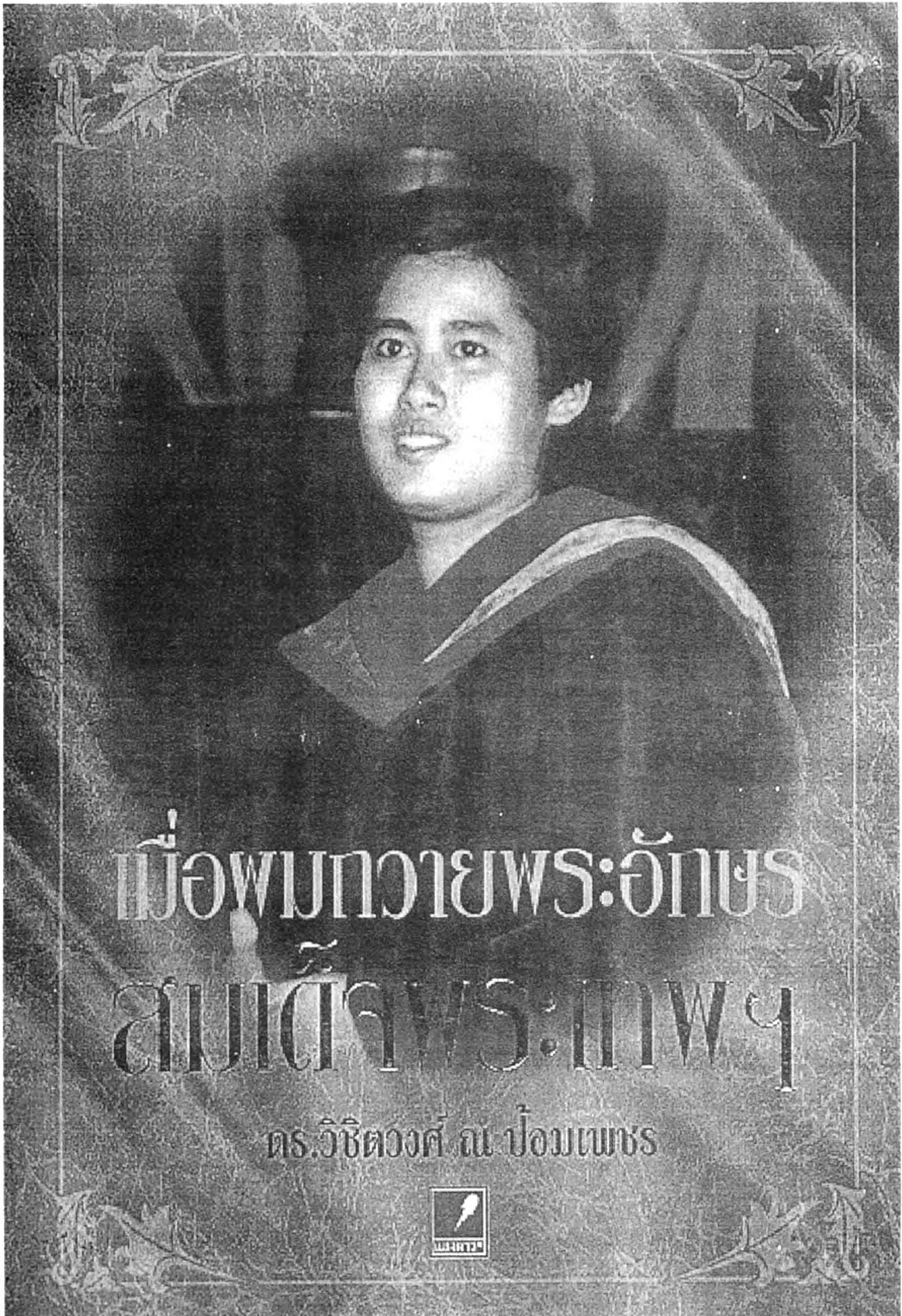
ในวโรกาสที่พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาดุริยางค์บัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2529 ชาวศรีนครินทรวิโรฒ เปี่ยมไปด้วยความปิติยินดีและปลื้มปิติยิ่งยง เป็นทวีคูณ”

ถ้าท่านต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ กรุณาอ่านจากหนังสือต่อไปนี่

1. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปรินญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เมื่อผมถวายพระอักษรสมเด็จพระเทพฯ
3. ปรินญานิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมา-
คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อพบถวายพระอักษร
สมเด็จพระเทพฯ

ดร. วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพนซ

การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญาานิพนธ์

ของ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต

ตุลาคม 2529

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย

ความเปลี่ยนแปลงเป็นสัจธรรมอย่างหนึ่งไม่มีอะไรอยู่นิ่งในความนิ่งยังมีความเปลี่ยนแปลง พระพุทธองค์ตรัสว่า “สัตเพ สังขารา อนิจจา - สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง” ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอย่างหนึ่งของสังคม มหาวิทยาลัยก็ย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไม่น่าแปลกอะไรเลย แต่ถ้าเมื่อใดยุคใดมหาวิทยาลัยหยุดนิ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลง นั่นแหละจึงจะเป็นเรื่องแปลก เพราะการหยุดนิ่งคือการล่าหลัง ความล่าหลังจะบังเกิดขึ้นมาแทนที่

การเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยนั้นมี 2 ทางคือ **ทางบวก** และ **ทางลบ** ใคร ๆ ก็ต้องการเปลี่ยนแปลงในด้านบวกทั้งสิ้น อะไร คือ ด้านบวก และอะไรก็คือด้านลบ ทุกท่านย่อมรู้จักอยู่แล้ว

ผมมีชีวิตเกี่ยวพันอยู่กับมหาวิทยาลัยแห่งนี้มานานมากตั้งแต่ พ.ศ. 2501 จนถึงปัจจุบัน เห็นความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เรื่อยมาด้านบวกบ้าง ด้านลบบ้าง แต่เปลี่ยนไปในทางด้านบวกมากกว่า ด้านลบมีจะนั้นมหาวิทยาลัยคงจะไม่สามารถยืนหยัดเจริญงดงามแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ได้ **แต่มีสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปภายในมหาวิทยาลัยนี้แล้วทำให้ไม่ค่อยสบายใจนัก** เมื่อผมเริ่มเข้ารับราชการใหม่ๆ มีอาจารย์ทั้งหมดไม่ถึง 100 คน เป็นคนกลุ่มเล็กๆ มีความรักสามัคคีกลมเกลียวกัน รู้จักกันแทบจะทุกคน มีความเป็นกันเอง ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ผู้บริหารกับอาจารย์ทุกคนสนิทสนมกัน รับประทานอาหารกลางวันร่วมกันเป็นส่วนมาก บรรยากาศมีลักษณะเหมือนพี่เหมือนน้อง ผู้ใหญ่ได้ความเมตตา ผู้น้อยอบอุ่น แม้คนงานภารโรงก็อบอุ่น สิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปหมดแล้ว ไม่มีเหลือ สังคมแห่งนี้ใหญ่ขึ้นครูอาจารย์มากขึ้น ซึ่งมันก็เป็นไปตามการเจริญเติบโต เป็นกฎของ “ตกตา” มีความเปลี่ยนแปลงหลายๆ อย่างเกิดขึ้น เดียวนี้มีมากคณะ เพียงคณะเดียวอาจารย์ก็รู้จักมักคุ้นกันได้ไม่หมดทุกคนแล้ว การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นส่วนใหญ่อยู่ที่ “คน” คนแปลว่าทำให้ยุ่ง มี “คน” “ที่ไหน” ทำให้ยุ่งที่นั่น ยิ่ง “คน” มากยิ่ง “ยุ่งมาก”

ขอยกข้อเขียนของ รศ. ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยสมัยหนึ่ง (พ.ศ. 2530-2536) ท่านกล่าวว่า.....”

“ในขณะที่ผมกำลังศึกษาอยู่ในต่างประเทศ มีเหตุการณ์ใหม่เกิดขึ้นในประเทศของเราคือเหตุการณ์ “14 ตุลาคม 2516” มีการต่อสู้ถึงเสียเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อ “ประชาธิปไตย” คำที่มีมนต์ขลัง แต่ปรากฏให้เห็นไม่มากนักในประเทศนี้ เพราะเรามัวแต่มุ่งหวังและสนใจ แต่ในการ “เลือกตั้ง” มากจนเกินไป จนกระทั่งการเลือกตั้งกลายเป็นเวทมนต์ เสกให้คนที่ได้รับการเลือกตั้งหลายคนกลายเป็นผู้พิเศษเหนือมนุษย์ปูดุชนคนธรรมดาออกมาทำทายนคนในสังคมให้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขันกับตน การเลือกตั้งเป็นสิ่งดีมากในสังคมของผู้มีน้ำใจประชาธิปไตยเท่านั้น ในสังคมที่ขาดคุณธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม การเลือกตั้งคงยังนำไปใช้ได้ไม่มากนักกระมัง การเลือกตั้งที่สกปรก

นำความเลื่อมมาสู่ประเทศชาติ และนำเราห่างไกลความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นทุกที เรายังเป็นประชาธิปไตยไม่ได้ถ้าหากเราเลือกตั้งยังไม่สะอาด

ขณะที่ผมกลับมาทำงานในปลายปี 2518 ประเทศไทยกำลังมีความคลั่งไคล้หรือฟีเวอร์ชนิดหนึ่ง จะเรียกว่า “ประชาธิปไตยฟีเวอร์” ก็ได้ หรือเรียกว่า “การเลือกตั้งฟีเวอร์” ก็ได้เช่นกัน การเลือกตั้งกลายเป็นวิธีการวิเศษทั่วสังคมไทย ในมหาวิทยาลัยก็ไม่มีการยกเว้น หลายมหาวิทยาลัยเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งตำแหน่งบริหารในมหาวิทยาลัย บางแห่งให้มีการเลือกตั้งทั้งหมดทุกตำแหน่ง บางแห่งให้มีการเลือกตั้งแต่เพียงบางตำแหน่ง

โดยตำแหน่งที่เหลือให้มาจากการสรรหา ไม่มีตำแหน่งใดมาจากการแต่งตั้งตั้งแต่ก่อนอีกเลย ตำแหน่งบริหารในมหาวิทยาลัยเริ่มมีวาระ 2 ปี 3 ปี 4 ปี ตามที่แต่ละมหาวิทยาลัยจะเห็นเหมาะสม ผู้คนในบางมหาวิทยาลัยไม่สามารถแยกการสรรหาออกจากการเลือกตั้งได้ ความสับสนวุ่นวายอันเกิดจากการเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ จึงเกิดขึ้นมากมายเกือบทุกมหาวิทยาลัย ผู้คนในมหาวิทยาลัยรวมทั้งนิสิตนักศึกษาออกมาเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพทั้งที่เกินขอบเขตและไม่เกินขอบเขตอย่างไม่เคยเห็นมาก่อน การแบ่งพรรคแบ่งพวก การแก่งแย่งชิงดี และการทะเลาะวิวาทเพียงเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ ในมหาวิทยาลัยค่อยๆ ปรากฏให้เห็นมากขึ้นตามลำดับโดยสัมพัทธ์ว่าจะที่ว่า

สามัญชนมักนึกไม่ถึงว่า ตนกำลังฉิบหาย

เพราะการทะเลาะวิวาทกัน

ส่วนผู้ที่รู้ข้อเท็จจริงนี้

ย่อมไม่ทะเลาะวิวาทกัน

ภาพิวิทยาลัยที่มีผู้คนฝึกฝนตนเองมาดี มีบรรยากาศวิชาการอันงดงาม และมีความมีน้ำใจไม่ตรีต่อกันที่ผมเคยเห็นก่อนไปศึกษาต่อ ค่อยๆ เลือนหายไปทีละน้อย”

พฤติกรรมทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเพิ่มปริมาณและความเข้มข้นขึ้นในมหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่งไม่เว้นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแห่งนี้ และยังมีอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน

คนอื่นเขาชั่วบ้างก็ช่างเขา

จงเลือกเอาส่วนดีเขามีอยู่

เป็นประโยชน์โลกบ้างยังน่าดู

ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย

พุทธศาสนิกชน

วิพากษ์กรรมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แม้ว่าการต่อสู้เพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบของสถานศึกษาแห่งนี้ได้จบลงอย่างสวยงามยิ่ง แต่เมื่อดำรงสถานะเป็นมหาวิทยาลัยเข้าจริง ๆ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็ต้องฝ่าวิพากษ์กรรมอีกนานาประการในการดำเนินการเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย ด้วยเหตุที่เป็นมหาวิทยาลัยรุ่นใหม่ จึงเปรียบเหมือนเด็กที่กำลังจะเติบโต ถ้าได้รับการเลี้ยงดูที่ดีมีโภชนาการดี อบรมสั่งสอนดีก็จะเป็นเด็กดี มีกำลังความสามารถ มีพัฒนาการครบทั้งสี่ด้านคือ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม แต่เด็กคนนี้ก็บังเอิญมาเกิดและเจริญเติบโตขึ้นในขณะที่เด็กรุ่นก่อนกำลังเป็นผู้ใหญ่แต่เป็นผู้ใหญ่ในยุคที่สังคมรอบด้านมีแต่ความอิจฉาริษยาเห็นแก่ตัว จึงมักจะถูกปรามและสกัดกั้นทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้เด็กคนนี้โตขึ้นตามธรรมชาติ เพราะเขากลัวจะโตเร็วและพัฒนาล้ำหน้าเขาไป จึงเกิดการปรามในทำนองว่า “เอ็ง อย่าโตเลยเดี๋ยวจะเก่งกว่าข้า” นอกจากนั้นยังมีพวกวิสัยทัศน์คับแคบ คิดแต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มองให้ไกลมาสกัดกั้นการขยายตัวอีกด้วย บวกกับความเห็นแก่ตัวยิ่งกว่าประโยชน์ของส่วนรวมเข้าไปด้วย แล้วดูจะมีปัญหาสืบสนเรื่อยมา ท่านผู้อ่านที่เคารพโปรดอ่านหนังสือเล่มนี้ด้วยจิตใจเที่ยงธรรมแล้วคิดวิเคราะห์ดูเถิดว่า สังคมไทยปัจจุบันเป็นอย่างไร บุคคลพวกหนึ่งเขาทำงานทำการกันเพื่ออะไร เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ หรือ ผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องของตนเองกันแน่

ทันวิชาการ • ทันโลก • ทันสมัย • ทันคน

กว่าจะมาเป็นคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล*

บันทึกค้างจำ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) นายแพทย์ปราโมทย์ วีรานุกต์ดี

โครงการคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล เริ่มต้นในปี 2523 เมื่อศาสตราจารย์ (พิเศษ) นายแพทย์ประพจน์ ธีรคุปต์ หรือกับผู้เขียนว่า หากจะจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ที่วชิรพยาบาล จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ผู้เขียนตอบสนองนโยบายทันที และได้ชี้แจงให้เห็นความเป็นไปได้ เราเริ่มต้นที่รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พลตรีนายแพทย์สฤษดิ์วงศ์ วงศ์ถ้อยทอง ชี้แจงกันจนท่านรองผู้ว่าเห็นชอบ และได้นำเรื่องหารือกับท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายเชาน์วัศ สุตลาภา ท่านผู้ว่าเห็นชอบ และในวันที่ 17 มีนาคม 2523 ท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง¹ เราเริ่มมองหาทางที่จะขอความร่วมมือ กับมหาวิทยาลัย ท่านรองผู้ว่าฯ พลตรีนายแพทย์สฤษดิ์วงศ์ ได้แนะนำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งบังเอิญในขณะนั้น ดร. นิพนธ์ ศศิธร เป็นอธิการบดี และเป็นที่รู้จักอย่างดีอยู่กับท่านรองผู้ว่าฯ เราจึงเข้าหารือด้วยวาจา และต่อมาได้หารือด้วยหนังสือ² ท่านอธิการบดีเห็นชอบ ทางกรุงเทพมหานคร จึงทำหนังสือยืนยันมาอีก³ โครงการจึงเข้าสู่การพิจารณาของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล ดำรงตำแหน่งนายกสภา ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับโครงการ ในการประชุมครั้งที่ 2/2523 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2523⁴ มหาวิทยาลัยได้มีหนังสือแจ้งเรื่องไปยังรองผู้ว่าฯ พลตรีนายแพทย์สฤษดิ์วงศ์⁵ ต่อจากนั้นโครงการผ่านเข้าทบวงมหาวิทยาลัย⁶ ซึ่งขณะนั้น ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงด้วยอีก ตำแหน่งหนึ่ง เรื่องผ่านเข้ากรรมการทบวงเพื่อพิจารณา เราเข้าร่วมชี้แจง ผลการพิจารณาปรากฏว่า โครงการถูกจัดอยู่ในกลุ่มโครงการสำรอง ไม่สบายใจกันอยู่นาน โชคดีที่ได้ท่านปลัดวิจิตร ศรีสะอ้าน (ตำแหน่งขณะนั้น) ได้กรุณาจัดอันดับเข้าเป็นโครงการจริงในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 เรื่องจึงดำเนินต่อไปได้

* จากเอกสารที่ระลึกในงานฉลองบัณฑิตรุ่นแรก คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 23 มีนาคม 2534

¹ คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ 112/2523 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2523

² หนังสือที่ กทม.0800/7093 ลงวันที่ 4 เมษายน 2523

³ หนังสือที่ กทม.0800/7520 ลงวันที่ 10 เมษายน 2523

⁴ รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งที่ 5/2523 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2523 (วาระที่ 7)

⁵ หนังสือที่ ทม 1001/2275 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2523

⁶ หนังสือที่ ทม 0202/5199 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2523

อย่างไรก็ดี ด้วยความกรุณาของท่านรัฐมนตรีทบวง (ศ.ดร.เกษม สุวรรณกุล) ที่ได้กรุณาสนับสนุนโครงการ⁷ งานจึงได้ก้าวต่อไป แม้เริ่มมีผู้คัดค้านบ้าง⁸ แต่เหตุการณ์ยังไม่รุนแรงนัก ในที่สุดท่านรัฐมนตรีทบวงได้ กรุณานำโครงการเข้าหาหรือคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2523 ก็ได้มีมติความสำคัญว่า⁹

“....การตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่ในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดใกล้เคียงในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 5 นั้น หากไม่มีการจัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นใหม่ แต่ใช้โรงพยาบาลของส่วนราชการที่มีอยู่แล้วที่เหมาะสมให้เป็นประโยชน์ในการผลิตแพทย์ก็ให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาให้จัดตั้งได้....”

ปี 2524 ปีที่ 2 ของการดำเนินการ

วันที่ 6 มกราคม 2524 ในการประชุมผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้สนับสนุนการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ที่วชิรพยาบาล¹⁰ และต่อมาอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ดร. นิพนธ์ ศศิธร) ได้มีหนังสือกำหนดเงื่อนไขความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹¹ และกรุงเทพมหานครได้ตอบหนังสือเห็นชอบกับการกำหนดเงื่อนไข¹²

ในวันที่ 9 เมษายน 2524 ในการประชุมแพทยสภา ครั้งที่ 4/2524 กรรมการแพทยสภา ได้เสนอให้แพทยสภาขอหลักสูตรโครงการคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มาผ่านการพิจารณารับรองจากกรรมการแพทยสภาก่อน¹³ และในวันที่ 15 พฤษภาคม 2524 นั้นเอง เลขาธิการแพทยสภา (นายแพทย์ถวัลย์ อาสนะเสน) ได้ทำหนังสือถึงวชิรพยาบาลผ่านกรุงเทพมหานคร ขอให้วชิรพยาบาลส่งหลักสูตรโครงการ คณะแพทยศาสตร์ให้แพทยสภาพิจารณา¹⁴ พวกเรามีความเห็นว่าเป็นว่า พวกเราดำเนินการตามขั้นตอนกล่าวคือหลักสูตรจะต้องผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการของมหาวิทยาลัย, สภามหาวิทยาลัย, และจะผ่านเข้า กรรมการพิจารณาจากหลักสูตรของทบวง แล้วจึงผ่านเข้ารับการพิจารณาจากแพทยสภา การนี้นับว่าเราเป็นคณะแพทยศาสตร์ คณะแรกที่แพทยสภาขอรับรองหลักสูตรก่อน

วันที่ 27 พฤษภาคม 2524 อธิการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ศาสตราจารย์นายแพทย์ตะวัน กังวานพงษ์) ได้เสนอขอคิดเห็นเรื่องการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นในกรุงเทพมหานคร¹⁵ ต่อท่านรัฐมนตรีทบวงโดยตรง โดยไม่ผ่านปลัดทบวงฯ ก่อน

สาระสำคัญของหนังสือฉบับนั้นสรุปความสำคัญได้ว่า

⁷หนังสือที่ ทม 0100/324 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2523

⁸หนังสือที่ ทม 0100/375 ลงวันที่ 15 กันยายน 2523

⁹หนังสือที่ สร 0202/อ่านไม่ออก ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2523

¹⁰บันทึกรายงานการประชุมคณะผู้บริหาร กทม. ครั้งที่ 1/2524 เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2524 วาระที่ 5

¹¹หนังสือที่ ทม 1001/739 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2524

¹²หนังสือที่ กทม. 0800/8523 ลงวันที่ 9 เมษายน 2524

¹³รายงานการประชุมแพทยสภา ครั้งที่ 4/2524

¹⁴หนังสือที่ พส 01/227 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2524

¹⁵หนังสือที่ ทม 0605/2110 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2524

1. การเปลี่ยนแปลงสภาพการโรงพยาบาลบริการมาเป็นสถาบันการศึกษาต้องลงทุนมากทั้งในแง่ปรับเปลี่ยนสถานที่และเพิ่มอัตรากำลัง และจะได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ

2. จะมีการโอนย้ายอาจารย์แพทย์จากคณะแพทยศาสตร์ ส่วนภูมิภาคซึ่งขาดแคลนอาจารย์อยู่แล้วขาดแคลนมากขึ้น จนอาจกระทบกระเทือนต่อการจัดการเรียนการสอน..... ขอให้ทบวงพิจารณาทบทวน...

วันที่ 2 มิถุนายน เลขานุการคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำหนังสือแจ้งไปยังเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติว่าเห็นชอบด้วยร่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 2524¹⁶ ซึ่งตามแผนนั้นได้บรรจุโครงการคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลเข้าไว้ด้วย¹⁷ ช่วงนั้นสำนักงบประมาณก็ได้จัดสรรวงเงินประมาณสำหรับปี 2525 ไว้ให้ ถึง 3,000,000 บาท¹⁸ 7 มิถุนายน 2524 ดร. นิพนธ์ ศศิธร ได้ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอความร่วมมือในโครงการนี้¹⁹ ในปี 2524 นี้ฝ่ายที่ดำเนินการจัดตั้งก็ดำเนินการไป ฝ่ายคัดค้านก็ดำเนินต่อไป กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทบวงท่านหนึ่ง (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ยงยุทธ สัจจวาณิชย์) ก็ได้แสดงความเห็นในเชิงคัดค้านต่อท่านรัฐมนตรีทบวง มหาวิทยาลัย²⁰ มหาวิทยาลัยจึงได้นำเรื่องนี้เข้าสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาทบทวน และในการประชุมครั้งที่ 3/2524 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2524 ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยมีความเห็นว่า “.....ขณะนี้ประเทศไทย ยังขาดบุคลากรทางการแพทย์อยู่มาก โครงการนี้จะช่วยคลายปัญหาได้และจะไม่ให้มีการดึงแพทย์เข้ามาส่วนกลาง....”

ต่อมาการคัดค้านรุนแรงขึ้น 31 กรกฎาคม 2524 นายแพทย์สภา (นายแพทย์ประกอบ ตูจันดา) ได้ทำหนังสือไปทบวงมหาวิทยาลัยให้ความเห็นว่า²¹ แพทย์สภาไม่เห็นด้วย โดยชี้แจงเหตุผลโดยสรุปความเช่นเดียวกับอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า

1. การปรับเปลี่ยนวชิรพยาบาลเป็นสถาบันการศึกษาต้องใช้งบประมาณมาก
2. ดึงอาจารย์แพทย์จากคณะแพทยศาสตร์ส่วนภูมิภาค กระทบกระเทือนต่อการผลิตแพทย์ในส่วนปลาย
3. ขัดต่อนโยบายการกระจายแพทย์สู่ชนบท

คณะกรรมการทบวงจึงต้องพิจารณาเรื่องนี้กันอย่างรอบคอบ การนี้ท่านรัฐมนตรีทบวงได้ทำหนังสือชี้แจงไปยังประธานกรรมการทบวง (นายสุนทร หงส์ลดารมภ์)²² ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2524 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบกับโครงการและให้ดำเนินการต่อไป 10 กันยายน 2524 มีการประชุมคณะกรรมการทบวงครั้งที่ 10/2524²³ ที่ประชุมมี

*¹⁶หนังสือที่ สร 1102/11891 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2524

¹⁷หนังสือแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 (ปี 2525-2529) ทบวงมหาวิทยาลัย หน้า 122

¹⁸หนังสืองบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 2525 เอกสารงบประมาณฉบับที่ 3 เล่มที่ 7 หน้า 297-298

¹⁹หนังสือที่ ทม 1001/2065 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2524

²⁰ความคิดเห็นการสร้างโรงเรียนแพทย์ในกรุงเทพมหานคร โดย ศ.นพ. ยงยุทธ สัจจวาณิชย์

²¹หนังสือที่ พส 01/427 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2524

²²หนังสือที่ ทม 0100/535 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2524

²³มติที่ประชุมคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยครั้งที่ 10/2524 วันที่ 10 กันยายน 2524

มติให้เสนอข้อดีและข้อเสียของโครงการไปคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในปี 2524 นี้เองท่านรองผู้ว่า พลตรีนายแพทย์สุชาติวงศ์ ต้องพ้นจากตำแหน่งไป และรองผู้ว่ากรุงเทพมหานครคนใหม่ นายแพทย์วิจิตร อัครเสนา แพทย์จากกระทรวงสาธารณสุขมาบริหารงานแทนท่านไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้ ตำนานพวกเราว่าเป็นการขอให้มหาวิทยาลัยร่วมมือ ซึ่งที่ถูกที่ควรแล้วน่าจะเป็นมหาวิทยาลัยมาขอความร่วมมือมากกว่า

ปี 2525 ปีที่ 3 อวสานของการต่อสู้

การคัดค้านรุนแรงขึ้น และในปีนี้เองสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งกรรมการชุดพิเศษขึ้น 1 ชุด เพื่อพิจารณาจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะกรรมการชุดนี้มี 18 ท่าน ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ มีคณะบดีคณะแพทยศาสตร์ทุกคณะ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นายแพทย์วิจิตร อัครเสนา), ผู้อำนวยการกองแผนงานทบวงมหาวิทยาลัย ผู้แทนจากคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข (นายแพทย์เสมอ พริงพวงแก้ว) เป็นประธาน มีการประชุมกันเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2525²⁴ ใน บันทึกรายงานการประชุมมีข้อนำสังเกตบางประการ ข้อมูลจำนวนการผลิตก่อนการประชุมยอดตัวเลขทั้ง ประเทศ 5 ปี 3703 คน แต่พอประชุมไป ผู้ประชุมเสนอยอดตัวเลขยกเมฆเพิ่มเป็น 4227 คน เพิ่มขึ้นถึง 524 คน ซึ่งการนี้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องยังไม่ได้ยืนยันว่าจะปฏิบัติได้หรือไม่ เป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องที่ได้เสนอให้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาตัดสิน ทั้งๆ ที่ทบวงฯ ได้หักท้วงไป²⁵ ในข้อสรุปของการพิจารณาของกรรมการทบวงชุดนี้ เห็นความสำคัญของโครงการ แต่ได้ชลอโครงการไว้ก่อน แต่ผลจากการจัดตั้งกรรมการชุดพิเศษนี้ขึ้น ประกอบกับบันทึกรายงานการประชุมที่มีลักษณะไม่ถูกต้อง มหาวิทยาลัยจึงได้ทำหนังสือถึงเลขาธิการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แจ้งความเห็นของมหาวิทยาลัย ต่อผลการพิจารณาของคณะกรรมการชุดดังกล่าว²⁶ พร้อมๆ กันก็ได้สำเนาหนังสือฉบับนั้นถึงทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อทราบด้วย²⁷ นับเป็นหนังสือฉบับที่รุนแรงที่สุด

กระแสคัดค้านรุนแรงขึ้นอีก...ฝ่ายเราก็ได้ดำเนินการต่อไป 29 มีนาคม 2525 รองศาสตราจารย์ประเสริฐ วิทยาวิโรฒ (ตำแหน่งทางวิชาการขณะนั้น) ได้เสนอหลักสูตรแพทยศาสตร์บัณฑิต ต่อที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณารับรอง²⁸ และที่ประชุมได้อภิปรายถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในที่สุดมีมติให้ดำเนินการต่อไป

*24 รายงานการประชุมพิจารณาโครงการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 1 มีนาคม 2525 ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 25 หนังสือที่ ทม 0204/9030 ลงวันที่ 22 เมษายน 2525

26 หนังสือที่ ทม 1001(6)/864 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2525

27 หนังสือที่ ทม 1001(6)/863 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2525

28 รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งที่ 2/2525 วันที่ 29 มีนาคม 2525

ในที่สุดวันอวสานก็มาถึง สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอ ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อ 13 กรกฎาคม 2525 (เรื่องผ่านการประชุม คณะรัฐมนตรีเป็น ครั้งที่ 3) ได้มีมติชลอการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์ในอาณานิคม กรุงเทพมหานคร ไว้ก่อน²⁹ อีก 2 อาทิตย์ต่อมาเราก็ได้รับหนังสือจากคุณพิชญ์ แคนวงศ์ ประธานคณะกรรมการการศึกษา แจ้งเรื่องการชลอการจัดตั้งมาอีก³⁰

ปี 2526 ปีที่ 4 เริ่มการต่อสู้ยกใหม่

โครงการต้องยุติลงเพราะมติคณะรัฐมนตรีเมื่อคราวประชุม เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2525 พวกเราทั้งเหนื่อยและเสียใจ แต่ไม่หมดกำลังใจ เราเก็บตัวเงียบเพราะแผลเต็มตัว เราพักรักษาแผล เก็บพลังกายและพลังจิตไว้ต่อสู้ยกต่อไป บังเอิญรัฐมนตรีทบวงเปลี่ยนเป็น คุณปริดา พัฒนถาบุตร เราเข้าดำเนินการเข้าหาหรือทันทันทันเห็นชอบด้วย ครั้งนี้เราเปลี่ยนแผนไปประสานงานกับธรรมศาสตร์^{31,32} ซึ่งตอนนั้นศาสตราจารย์ คุณหญิงนงเยาว์ ชัยเสรี เป็นอธิการบดี ทำงานกันได้เงียบๆ ไปได้พักหนึ่ง ก็พอจะมองเห็นอนาคตว่าเป็นอย่างไร เราจึงถอนตัวออกจากธรรมศาสตร์

เราเคลื่อนไหวเงียบๆ ไม่มีใครทราบ ทุกคนเข้าใจว่าเรื่องยุติแล้ว ฝ่ายคัดค้านจึงไม่สนใจ เรื่องของเรา ดร. ประเสริฐ วิทยาธร เตรียมนำเรื่องเข้าปรับแผนในช่วงกลางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5^{33,34,35} ท่านรัฐมนตรีทบวงสนใจโครงการนี้เป็นพิเศษ เราพยายามจะนำเรื่องเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาทบทวนใหม่ โดยคาดคะเนว่าจะเป็นเรื่องไม่ยากนัก

เราพยายามอยู่หลายเดือน และในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2526 เราก็สามารถดำเนินเรื่องให้ท่านรัฐมนตรีปริดา ทำหนังสือเสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้³⁶ แต่ที่ท่านจะลงนาม ก็ต้องนำไปให้ท่านลงนามที่ท่าอากาศยานดอนเมืองห้องรับรองพิเศษ ท่านลงนามแล้วก็บินไปฟิลิปปินส์เลย เรา นำหนังสือมาพบท่านเลขาธิการคุณปลั่ง มีจุล เพื่อขอบรรจุเข้าวาระการประชุม โดยคาดว่าเรื่องจะผ่านเข้าคณะรัฐมนตรีได้เลย แต่ปรากฏว่าเรื่องจะต้องตั้งต้นใหม่ จะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติใหม่อีก และที่สำคัญจะต้องผ่านคณะกรรมการประสานงานการผลิตแพทย์พิจารณาทบทวนอีกด้วย ซึ่งคณะกรรมการ ทั้ง 2 ชุดนี้ได้เคยชลอโครงการมาแล้ว

ปี 2527 ปีที่ 5 ปี แห่งชัยชนะ

²⁹ หนังสือที่ สร 0202/อ่านไม่ออก ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2525

³⁰ หนังสือจากสภาผู้แทน ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2525

³¹ หนังสือพรรคกิจสังคมเลขที่ 674/2526 ลงวันที่ 1 กันยายน 2526

³² หนังสือพรรคกิจสังคมเลขที่ 685/2526 ลงวันที่ 5 กันยายน 2526

³³ หนังสือที่ ทม 1001(6)/388 ลงวันที่ 8 กันยายน 2526

³⁴ หนังสือที่ ทม 1001(6)/4031 ลงวันที่ 7 กันยายน 2526

³⁵ หนังสือที่ ทม 1001(6)/4116 ลงวันที่ 14 กันยายน 2526

³⁶ หนังสือที่ ทม 0100/อ่านไม่ออก ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2526

โชคเข้าข้างเรา คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อ 13 มีนาคม 2527 ลงมติเห็นชอบในการปรับแผน³⁷ และในการปรับแผนนี้มีโครงการคณะแพทยศาสตร์บรรจุไว้ด้วย หากเป็นไปตามอนุมัติของคณะรัฐมนตรี งบประมาณที่ได้รับในปี 2528 จะเป็น 27.688 ล้านบาท พร้อมๆ กันนี้ คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณาทบทวนโครงการนี้อีก และผลการพิจารณาก็ลงเอยรูปแบบเดิม คือ ส่งเรื่องให้ศูนย์ประสานงานทางการแพทย์และสาธารณสุข³⁸ และแน่นอนที่สุด ผลการพิจารณาจะไม่อนุมัติ เราต้องหาทางออก ออกอย่างไรดี จึงจะพ้นด้านสำคัญนี้....

เรารีบประสานงานกับ กทม. เพื่อหาหลักฐานที่แน่นอน หากยืนยันในเรื่องการประสานงาน โชคดีที่เรามี คุณชลอ ธรรมศิริ เป็นปลัดกรุงเทพมหานคร และมีพลเรือเอกเทียม มกรานนท์ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ท่านเห็นชอบด้วยกับโครงการและพร้อมที่จะช่วยเหลือพวกเราอย่างเต็มที่ วันที่ 30 มีนาคม 2527 ท่านผู้ว่าเทียม ได้ทำหนังสือยืนยันให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย³⁹

พวกเราหรือกันอีกว่าจะทำอย่างไรจึงไม่ต้องผ่านศูนย์ประสานงานฯ ในที่สุดเราตัดสินใจนัดท่านรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย พบกับท่านรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขที่บ้านท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อ วันที่ 19 พฤษภาคม 2527⁴⁰ ท่านรัฐมนตรีทั้ง 2 ท่านได้พบหรือกัน และในที่สุดก็ได้เห็นชอบในโครงการของเราจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ กำหนดนโยบายสำหรับโครงการผลิตแพทย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขึ้น กรรมการชุดนี้ประกอบด้วยรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน และมีปลัดกระทรวงสาธารณสุข รองปลัดกระทรวง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและมีนายแพทย์ อาคม สรสุชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการเฉพาะกิจชุดนี้ได้ประชุมกันเมื่อ 22 มิถุนายน 2527 ณ ทบวงมหาวิทยาลัย มีข้อยุติโดยย่อว่า เห็นควรสนับสนุนโครงการผลิตแพทย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ⁴¹

วันที่ 5 กรกฎาคม 2527 ท่านรัฐมนตรีทบวงก็ได้เสนอเรื่องไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อขอบรรจุโครงการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา⁴² เรื่องของเราจึงได้เข้าสู่การพิจารณาของ คณะรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ 4 และในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2527 นั้นเอง เป็นวันชี้ชะตาของพวกเรา จะอยู่หรือไปพวกเราเตรียมข้อมูลไว้เพียบ เดินทางไปคอยหน้าห้องประชุมคณะรัฐมนตรี รอวาระที่จะเข้าพิจารณา เมื่อถูกเชิญให้เข้าชี้แจง ตอนเดินเข้าห้องประชุมตื่นเต้นที่สุด คำถามแรกที่ต้องตอบก็คือ “ทำไมไม่นำเรื่องผ่านคณะกรรมการศูนย์ ประสานงานฯ ตามข้อเสนอแนะ

³⁷ หนังสือที่ นร 0202/3200 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2527

³⁸ หนังสือที่ นร 0805/1148 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2527

³⁹ หนังสือที่ กทม. 0600/167 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2527

⁴⁰ บันทึกช่วยจำการประชุมหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเรื่องนโยบายการผลิตแพทย์เพิ่ม เมื่อ 19 พฤษภาคม 2527

⁴¹ บันทึกช่วยจำการประชุมของคณะกรรมการเฉพาะกิจกำหนดนโยบายผลิตแพทย์เพิ่มเมื่อ 22 มิถุนายน 2527

⁴² หนังสือที่ ทม 0100/193 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2527

ของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก่อน” พวกเรามีอาจารย์ ดร. ประเสริฐ วิทยาวิรัฐ และผู้เขียน พวกเราได้ที่แจ้งเหตุผลและความเป็นมา ท่านรัฐมนตรีมารุต บุญนาค และท่านรัฐมนตรีปริดา พัฒนาาบุตร ได้กรุณารับหน้าที่ชี้แจงต่อจนกระจ่างเรื่องจึงได้เข้าสู่การพิจารณา

เราถูกซักคำถามจนตั้งตัวไม่ติด ส่วนใหญ่เป็นเรื่องคัดค้าน ท่านรัฐมนตรีหลายท่านอภิปรายไม่เห็นด้วยแต่ด้วยความกรุณาของท่านรัฐมนตรี กมล ทองธรรมชาติ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นท่านอภิปรายสนับสนุนอย่างดียิ่ง และท่าน รัฐมนตรี สมัคร สุนทรเวช ก็ได้อภิปรายสนับสนุนอย่างยอดเยี่ยมและท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้กรุณาเป็นที่สุด ในที่สุดคณะรัฐมนตรีก็เห็นชอบด้วยกับ โครงการ และมีข้อแม้ว่า ให้คัดเลือกนักศึกษาจากท้องถิ่นให้มากที่สุด⁴³ พวกเราซาบซึ้งในพระคุณของท่าน รัฐมนตรีชุดนี้ทุกท่าน และพระคุณนี้คงจะติดอยู่ในใจของพวกเราจนตลอดชีวิต

พอได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี มหาวิทยาลัยจึงได้ทำหนังสืออิมตัว⁴⁴ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประพตติ ธีรคุปต์ และนายแพทย์ปราโมทย์ วีรานุกต์ดี ไปช่วยราชการที่มหาวิทยาลัย และท่านผู้อำนวยการ พล ร. อ. เทียม มกรานนท์ ได้ตอบอนุมัติได้

ถึงจุดนี้กระแสคัดค้านซึ่งสงบเงียบอยู่นานก็ระเบิดขึ้นใหม่ หนังสือจากหลายหน่วยงาน^{45,46,47,48} ประธานชมรมแพทย์ชนบท (นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ), คนบดี้จากคณะแพทยศาสตร์ ส่วนภูมิภาคทั้ง 3 แห่งและแพทยสภา ไปถึงทบวง, นายกรัฐมนตรี แสดงข้อคิดเห็นคัดค้านอย่างรุนแรงเช่นเดิม ด้วยเหตุผลเดิม ซึ่งแม้ว่าคณะฯ จะได้เคยแก้ต่างแล้วก็ตาม ฝ่ายค้านก็ยังคงใช้เป็นเหตุผลอีก พวกเราปิดปากเงียบ นักศึกษาแพทย์จากคณะแพทยศาสตร์รามธิบดีจัดประชุมเพื่อหาแนวทางยับยั้งการจัดตั้ง ผู้เขียนถูกเชิญให้ไปร่วมอภิปรายด้วยในวันนั้น แต่ผู้เขียนได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าจะไม่เกิดผลดีแต่ประการใด จึงได้ตอบปฏิเสธไป ...ฝ่ายคัดค้านเริ่มร่วมแรงกันมากขึ้น...หนังสือพิมพ์หลายฉบับลงข่าวครึกโครม มีท่านผู้รู้แจ้งเห็นจริงหลายท่านให้สัมภาษณ์ และเขียนบทความลงตีพิมพ์ในเชิงคัดค้าน หนังสือพิมพ์ชายดิขึ้น แต่พวกเราแยะลง...

พวกเรามีหน้าที่อย่างเดียวในตอนนั้น คือเย็บปากตนเอง และเก็บข้อมูล ข่าวสารทุกชิ้นเพื่อไว้ศึกษาเตรียมแก้สถานการณ์ต่อไป ชมรมแพทย์ชนบททุกหนักขึ้น นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ประธานชมรมแพทย์ชนบทมีหนังสือถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ขอให้ทบทวนมติ⁴⁹ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงมีหนังสือแจ้งมายังมหาวิทยาลัยให้เตรียมแจ้งเหตุผลและความเป็นต่อคณะรัฐมนตรี⁵⁰งาน

⁴³ หนังสือที่ นร 0202/10014 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2527

⁴⁴ หนังสือที่ ทม 1001(2)/4452 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2527

⁴⁵ หนังสือที่ พชม 01/32-37 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2527

⁴⁶ หนังสือจากคนบดี้คณะแพทยศาสตร์ ส่วนภูมิภาค ถึงปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ลงวันที่ 13 กันยายน 2527

⁴⁷ หนังสือแพทยสภาที่ พส 01/644 ลงวันที่ 17 กันยายน 2527

⁴⁸ หนังสือแพทยสภาที่ พส 01/642 ลงวันที่ 14 กันยายน 2527

⁴⁹ หนังสือที่ 4/13776 ลงวันที่ 27 กันยายน 2527

⁵⁰ หนังสือที่ ทม 0204/2707 วันที่ 9 ตุลาคม 2527

คัดค้านคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องและรุนแรง...ในที่สุดรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุขก็เตรียมนำเรื่องเข้าหาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาทบทวนใหม่ มาถึงช่วงนี้เหตุการณ์ตึงเครียดที่สุด พวกเราพยายามผลักดันเรื่องการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (จัดตั้งคณะแพทยศาสตร์) เข้าคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดทำเป็นประกาศทบวง⁵¹ ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาทบทวนใหม่ เราเริ่มเรียนรู้ในตอนนี่ว่าท่านรัฐมนตรีเปลี่ยนนโยบายเสียแล้ว จากที่เคยสนับสนุน เป็นไม่สนับสนุน ท่านอธิการบดี ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ นำคณะนางานเข้าพบเพื่อหาหรือท่าน รัฐมนตรียืนยันที่จะให้จัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ แต่ต้องไม่ใช่ที่วชิรพยาบาล...ท่านปลัดทบวงหาทางออกโดยทำหนังสือเรื่องการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปพบคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการเอง⁵² ก็ไม่เป็นผล

23 พฤศจิกายน 2527 เราได้รับแจ้งจากท่านรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขว่าโครงการ จะผ่านเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2527 อีก (ผ่านคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 5) เพราะแพทย์สภาขอให้ทบทวนมติ เราไม่มีเวลาเตรียมตัวเลย เพราะว่าวันที่ 23 พฤศจิกายน 2527 เป็นวันศุกร์ และเราทราบเรื่องเมื่อ 15.25 น. เราไม่มีโอกาสเตรียมตัวอะไร ก็ได้แต่ภาวนาอย่างเดียว การเตรียมเอกสารประกอบการชี้แจงเป็นเรื่องจำเป็น เราจัดทำเท่าที่เวลาจะอำนวยให้ ท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และพลโทจันทรวงศ์ สิริสุทธิ ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษในกรณีนี้ แต่ในที่สุดด้วยความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ของเราเอง เอกสารที่ทำมาอย่างดีที่สุดเท่าที่เวลาอำนวยนั้นก็ไม่ได้แจกฝ่ายผู้คัดค้านจากแพทย์สภา เอกสารเป็นตั้ง และได้แจกให้คณะรัฐมนตรีไปแล้ว

เราเตรียมตัวไปชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี วันนั้นผู้แทนจากแพทย์สภาก็เตรียมตัวพร้อมอยู่หน้าห้องประชุม เราแอบไปนั่งหลบอยู่มุมหนึ่งไม่ประจันหน้ากับใคร ในการประชุมคณะรัฐมนตรีในวาระนี้ มีการอภิปรายกันกว้างขวางมาก ไม่มีใครได้เข้าไปชี้แจง และก็ตรงอย่างที่เราคิด ท่านรัฐมนตรีทวงยอดอนเรื่องออก แต่ด้วยความกรุณาของท่านนายกรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรี ดร. กมล ทองธรรมชาติ รัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช และอีกหลายท่านที่ได้ช่วยแก้ไขสนับสนุน และในวันนั้นคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติ คงมติเดิมเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2527⁵³ เราชนะก็จริง แต่ในวันนั้นเราวิตกต่อไปอีกว่า งานนี้ยังไม่เสร็จสิ้น ยังต้องฝ่าอุปสรรคอีกต่อไปมากนัก

และแล้วก็เป็นที่ไปตามที่คาดคะเน..... โครงการของเราจะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน อีกด้านหนึ่ง หรือจะกล่าวให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ คณะรัฐมนตรีนั้นอนุมัติในหลักการ แต่ในรายละเอียดจะต้องให้ คณะกรรมการ

⁵¹ ทม 0204/6668 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2527

⁵² หนังสือที่ ทม 0204/25299 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2527

⁵³ หนังสือที่ นร 0202/26712 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2527

ปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็นผู้พิจารณา คณะกรรมการชุดนี้จะพิจารณา รูปแบบการจัดตั้งองค์กร ความพร้อมขององค์กร ผลกระทบต่อการบริหาร ความสมัครใจของแพทย์ โครงสร้างการประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยและวชิรพยาบาล และการรับอาจารย์เพิ่ม ฯลฯ และให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี

ทางกรุงเทพมหานครได้พิจารณาโครงการนี้ซ้ำอีกในคราวการประชุมผู้บริหาร ครั้งที่ 5/2527 เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2527 ที่ประชุมมีมติสนับสนุนโดยเห็นว่า⁵⁴

1. กทม.ไม่ต้องลงทุนเพราะทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณการศึกษาวินิจฉัย
2. เป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของชาติ
3. กทม. มีโอกาสของแพทย์ใช้ทุนมาบรรจุงานศูนย์บริการสาธารณสุขได้เพิ่มขึ้น
4. ได้แพทย์ฝึกหัด มาปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง ประหยัดงบประมาณจ้างแพทย์ล่องหน้า
5. เป็นการพัฒนาศักยภาพของแพทย์ประจำโรงพยาบาล

ต่อมาทางมหาวิทยาลัยได้เสนอหลักสูตรให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาและในคราวประชุม ครั้งที่ 12/2527 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2527 คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ได้พิจารณา หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีมติรับรอง⁵⁵

ปี 2528 ปีที่ 6 เรื่องยังไม่จบ

งานระยะนี้ มีแต่การชี้แจงรายละเอียดต่อคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ ที่คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณารายละเอียดของโครงการโดยเฉพาะ พวกเราต้องทำข้อมูลแจ้งอนุกรรมการ⁵⁶ นำหลักฐานสำคัญเรื่องความร่วมมือของกทม. ที่จะให้กับมหาวิทยาลัย⁵⁷ ให้อนุกรรมการประกอบการพิจารณา ผลของการประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ⁵⁸ และคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการฯ เห็นชอบกับโครงการและได้เสนอรายละเอียดต่างๆ มาด้วย⁵⁹

งานสุดท้ายของการจัดตั้งคณะก็คือ การเสนอร่างประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (จัดตั้งคณะแพทยศาสตรวชิรพยาบาล) พร้อมบันทึกความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งจำเป็นจะต้องรีบทำเพื่อให้ทันรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2528-2529 และขณะเริ่มทำเป็นเดือนมีนาคมแล้ว ผู้บริหารมหาวิทยาลัยประชุมหารือกันและตัดสินใจที่จะประกาศรับ

⁵⁴มติผู้บริหารการประชุมครั้งที่ 5/2527 วันที่ 13 มีนาคม 2527

⁵⁵หนังสือที่ ทม 0205/28 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2527

⁵⁶หนังสือที่ ทม 1001(6)/007 ลงวันที่ 2 มกราคม 2528

⁵⁷หนังสือที่ กท 0300/154 ลงวันที่ 3 มกราคม 2528

⁵⁸หนังสือ รองปลัดกรุงเทพมหานคร ถึง รองผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 9 มกราคม 2528

⁵⁹บันทึกของกองงานคณะที่ปรึกษาและกรรมการ สำนักนายกรัฐมนตรี ถึงนายกรัฐมนตรี

นักศึกษา มหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์การรับนักศึกษาจากส่วนภูมิภาคไว้ร้อยละ 50 และรับจาก ส่วนกลาง (สอบผ่านทบวงฯ) ร้อยละ 50 ทบวงมหาวิทยาลัยได้พยายามเร่งเรื่องประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจากท่านรัฐมนตรี เรื่องถูกเก็บเงิน การรับนักศึกษาที่ดำเนินต่อไป แต่จำเป็นต้องประกาศไว้ในหนังสือสอบคัดเลือกปีนั้นว่าหากเปิด คณะแพทย์ไม่ได้ จะให้นักศึกษาเรียนคณะวิทยาศาสตร์แทน

มหาวิทยาลัยวิตกกังวลเรื่องนี้ อธิการบดี ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ จึงทำเรื่อง ชี้แจงความ ก้าวหน้าของโครงการต่อท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี⁶⁰ เพื่อทราบ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2528 เรื่องประกาศร่างทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาณวันนั้นแทนที่จะผ่านการพิจารณา กลับเป็นเรื่องให้ทบวงไป พิจารณาก่อน⁶¹ นับได้ว่าโครงการนี้ได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีไปแล้วเป็นครั้งที่ 6

ความวิตกกังวลเพิ่มขึ้นมหาวิทยาลัยรับนักศึกษาแล้วแต่ยังไม่ทราบว่าจะได้เรียนแพทย์หรือไม่ ท่านอธิการบดี ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ตัดสินใจทำเรื่องแจ้ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เพื่อขอให้ช่วย แก้ปัญหา⁶² นับว่าเสี่ยงต่อวินัยเป็นอย่างยิ่ง.... ท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรีก็ได้ช่วยเตือนไปที่ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยอีก⁶³ แต่ไม่มีการตอบสนองแต่อย่างใด... ท่านอธิการบดี ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์นำเรื่องแจ้งท่านนายกรัฐมนตรีซ้ำ⁶⁴ เพราะได้รับจดหมายร้องเรียนจากผู้ปกครองของ นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับเข้ามาแล้ว ในเวลาไล่เลี่ยกันท่านปลัดทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้ทำหนังสือ ถึงท่านนายกรัฐมนตรีด้วย⁶⁵ เพราะแรงกดดันจากผู้ปกครองนักศึกษา ท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ก็ได้กรุณาแจ้งเรื่องไปให้ท่านรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ให้รีบดำเนินการโดยด่วน เพราะจะ เปิดภาคเรียนแล้ว⁶⁶ 6 พฤษภาคม 2528 ท่านปลัดทบวงฯ พันเอก อาทรร ชนเห็นชอบ ก็ได้ทำ หนังสือกระตุ้นท่านรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย⁶⁷ ไม่สำเร็จ ไม่มีคำตอบใดๆ.... ไม่มีการ เคลื่อนไหวใดๆทั้งสิ้นจากท่านรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

พวกเราไม่ทราบจะทำอะไรต่อไปอีก เพราะเชื่อว่าได้ทำทุกอย่างดีที่สุดแล้ว อะไรจะเกิดมัน ก็ต้องเกิด... เข้าวันหนึ่งอาจารย์ปาน พิงสุจริต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พาคุณพ่อมา ป่วยที่วชิรพยาบาลและได้พบผู้เขียน ได้ถามถึงความคืบหน้าการจัดตั้งคณะฯ ผู้เขียนจึงได้เล่า เหตุการณ์ที่ผ่านมาให้ทราบอาจารย์ปานรับปากจะหารีอกับท่านรัฐมนตรีทบวงให้

⁶⁰ หนังสือที่ ทม 1001(6)/194 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2528

⁶¹ หนังสือที่ นร 0203/36012 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2528

⁶² หนังสือที่ ทม 1001(6)/232 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2528

⁶³ หนังสือที่ นร 0108/4043 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2528

⁶⁴ หนังสือที่ ทม 1001(6)/1440 ลงวันที่ 11 เมษายน 2528

⁶⁵ หนังสือที่ ทม 0204/9143 ลงวันที่ 16 เมษายน 2528

⁶⁶ หนังสือที่ นร 0108/4955 ลงวันที่ 18 เมษายน 2528

⁶⁷ หนังสือที่ ทม 0204/10925 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2528

และแล้วอาจารย์ปานก็เจรจาได้สำเร็จ ท่านรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้นำประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2828 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา⁶⁸ เรื่องจึงเข้าบรรจุในวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี⁶⁹

และในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อ 28 พฤษภาคม 2528 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ⁷⁰ นับได้ว่า โครงการนี้ได้ผ่านการ พิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็น ครั้งที่ 7 แล้ว

ในวันที่ 7 มิถุนายน 2528 ก็ได้มีประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2528 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษเล่ม 102 ตอนที่ 79 หน้า 19 งานจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก็เสร็จสิ้น... และต่อไปคงจะมีเรื่องการพิจารณาหลักสูตรของแพทยสภาเท่านั้น ที่อาจจะเป็นปัญหาด้านสุดท้าย ซึ่งคาดคะเนว่าคงจะไม่ใช่ปัญหารุนแรงอะไร....

คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2528 หลักสูตรได้รับรองจากทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว จะต้องผ่านการรับรองจากแพทยสภาก่อนส่งไปให้ ก.พ. รับรองวุฒิเป็นด้านสุดท้าย ก็เป็นอันจบ เรื่องของเราผ่านเข้าอนุกรรมการพิจารณาหลักสูตรของแพทยสภาเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2529⁷¹ มติในวันนั้นได้ขอให้แก้ไขการจัดการเรียนการสอนด้านเวชศาสตร์ชุมชน และให้ยึดถือเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสภา (ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วคณะฯเองได้ยึดปฏิบัติอยู่แล้วอย่างเคร่งครัด) และขอให้ชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องการปฏิบัติงานส่วนภูมิภาค และความสามารถในการบริหารโรงพยาบาลชุมชน

เราได้แก้ไขตามที่คณะอนุกรรมการพิจารณารับรองหลักสูตรได้แจ้งมา และในการประชุมพิจารณาหลักสูตรครั้งที่ 2 ที่ศิริราชพยาบาล ในครั้งนั้นศาสตราจารย์นที รักษ์พลเมือง เป็นประธานในที่ประชุม ที่ประชุมวันนั้นได้อภิปราย และซักถามรายละเอียดของหลักสูตรคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลกันอย่างกว้างขวาง และในที่สุดก็ได้มีมติรับรองหลักสูตร

และในที่สุดงานของพวกเรา ในการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก็เสร็จสิ้นสมบูรณ์....คงเหลือแต่งงานพัฒนาคณะฯให้ลุล่วงไปตามแผนงาน....พระคุณของทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมสร้างคณะฯ คณะผู้จัดทำโครงการขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

⁶⁸ หนังสือที่ ทม 0204/2070 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2528

⁶⁹ หนังสือที่ ทม 0204/2673 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2528

⁷⁰ หนังสือที่ นร 0203/7681 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2528

⁷¹ หนังสือที่ พล 01/18 ลงวันที่ 13 มกราคม 2529

ยุทธการการยับยั้งโครงการ?*

1. ความพยายามยับยั้งการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มศว คลื่นลูกแรก

อุปสรรคอันแรกที่ มศว ได้รับก็คือ สถาบันระดับชาติแห่งหนึ่งได้ทำหน้าที่ขอพิจารณาหลักสูตรของโครงการคณะแพทยศาสตร์ มศว ทั้ง ๆ ที่โครงการฯ ยังไม่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง แต่ในขณะเดียวกัน วิทยาลัยแพทย์แห่งหนึ่งซึ่งเปิดสอนมาแล้วถึง 5 ปี เพิ่งจะมีการพิจารณาและรับรองหลักสูตรกัน ดังหลักฐานประกอบต่อไปนี้

1.1 รายงานการประชุมแพทยสภา ครั้งที่ 4/2524 หน้า 11

.....7.9 เรื่อง “ข้อเสนอจากประธานคณะกรรมการประสานงาน”

นายแพทย์อดุลย์ วิริยเวชกุล ประธานคณะกรรมการประสานงานเสนอว่า

1. ขอให้สำนักงานเลขาธิการแพทยสภาช่วยออกประกาศหรือแจ้งไปตามสถาบันฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านว่า หมดเขตการรับสมัครสอบในวันที่ 15 เมษายน

2. คณะอนุกรรมการฯ ได้ขอให้สถาบันที่รับฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน ซึ่งรับแพทย์ประจำบ้านที่ใช้ทุนโดยการใช้จ่ายเงินแจ้งให้ทราบว่า แพทย์เหล่านั้นดำเนินการใช้ทุนหรือยัง

3. ขอให้สำนักงานเลขาธิการแพทยสภาช่วยทำหน้าที่ขอรายชื่อแพทย์ประจำบ้านจากสถาบันต่าง ๆ เพื่อจัดทำเนียบแพทย์ประจำบ้าน

4. ได้ทราบว่ากรุงเทพมหานครกำลังดำเนินการตั้งสถาบันสอนนักศึกษาแพทย์จึงควรสอบถามไปและแนะนำให้นำหลักสูตรการศึกษาขอรับรองจากคณะกรรมการแพทยสภาก่อน

เลขาธิการแพทยสภาตอบให้ทราบว่า

ข้อ 1 ได้ดำเนินการไปแล้ว

ข้อ 2 ได้รับเพียงสามคน

ข้อ 3 ขอรับไปดำเนินการต่อไป

สำหรับข้อ 4 ที่ประชุมพิจารณาแล้วมอบให้สำนักงานเลขาธิการแพทยสภาทำหน้าที่ไปตามข้อเสนอ ส่วนสถาบันสอนนักศึกษาแพทย์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ตั้งได้แล้วนั้น ได้ถามไปที่ทบวงมหาวิทยาลัยและถามไปยังมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่า ได้ดำเนินการขอให้แพทยสภาพิจารณารับรองหลักสูตรตามระเบียบหรือยัง

1.2 มติย่อของที่ประชุมคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย

จากหนังสือ อุดมศึกษา เอกสารเผยแพร่ของทบวงมหาวิทยาลัย ปีที่ 6 ฉบับ 53 เมษายน 2524 หน้า 12

* จากหนังสือ *สี่ทศวรรษมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* 28 เมษายน 2532

ในการประชุมคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยครั้งที่ 4/2524 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2525 ณ ห้องประชุมชั้น 3 ทบวงมหาวิทยาลัย สรุปเป็นมติย่อของที่ประชุมได้ดังต่อไปนี้

1. รับทราบ

1) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย และเห็นควรให้ทบวงฯ นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาต่อไปด้วย

2. ให้ความเห็นชอบการจัดตั้งภาควิชา/คณะศูนย์/สถาบัน/สำนัก

1) การจัดตั้งภาควิชาเทคโนโลยีการก่อสร้างคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน จนกว่าทบวงฯ จะให้ความเห็นชอบหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการก่อสร้าง แล้วจึงให้นำเสนอคณะกรรมการทบวงฯ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

2) การจัดตั้งสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : ให้ความเห็นชอบการจัดตั้งสาขาวิชาดังกล่าวและให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชรับข้อเสนอแนะของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติโดยครบถ้วนต่อไปด้วย และถ้ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจะรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าให้นำเสนอแนะกรรมการทบวงพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่งก่อน

3. ให้ความเห็นชอบหลักสูตรต่าง ๆ

1) ให้ความเห็นชอบในหลักการของหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ทันตกรรม) 4 ปี ของคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น แต่เนื่องจากจะมีปัญหาในการหางานทำของบัณฑิต จึงเห็นควรให้ทบวงฯ ดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรดังกล่าว และถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยแล้ว เห็นควรให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการต่อไปด้วย และให้เชิญผู้แทนมหาวิทยาลัยขอนแก่นมาปรึกษาหารือ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของทบวงฯ

2) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีอังกฤษ ของคณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยการค้า

3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภูมิวิทยา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ของคณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยคณาสิทธิ์

5) หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

6) หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กองการศึกษา กองทัพอเรือ

1.3 หนังสือจากแพทยสภา ถึง วชิรพยาบาล ที่ พส. 01/225 ลว. 15 พฤษภาคม 2524

ที่ พส. 01/225

แพทยสภา

กระทรวงสาธารณสุข

15 พฤษภาคม 2524

เรื่อง ขอรบเกี่ยวกับกรรรับรอรหลักสุตรแพทยศาศศตรบัตนทิต

เรียน อธิกรรบตีมหวิทยลัยศรึนครึนทรวิโรฒ

ด้วยคณะกรรการแพทยศภาได้ทรบว่ำมหวิทยลัยศรึนครึนทรวิโรฒ ด้รับอนุมติจกคณะรัฐมนตรีได้เปิดสอนหลักสุตรแพทยศาศศตรบัตนทิตขึ้น นั้น

ในกรรนี้ ขอเรียนทงปฏิบัติตมพระรชบัญญัติวิชชีพเวชกรร ม.ศ. 2511 ว่ำ ผู้ที่จบแพทยศาศศตรบัตนทิตทกคน จะทำกรรประกอบอชีพได้ต้องได้รบใบประกอบวิชชีพเวชกรรการจะอนุมติใบประกอบวิชชีพเวชกรรให้กัแพทย์ซึ่งจบจกสถบันใดก็ตม คณะกรรการแพทยศภาจะต้องพิจรรนหลักสุตรแพทยศาศศตรบัตนทิตของสถบันก่อน จึงรับรอรให้แพทย์ซึ่งจบตมหลักสุตรที่รับรอรจกสถบันนั้นมีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผูประกอบวิชชีพเวชกรรได้

จึงขอรบว่ำมหวิทยลัยศรึนครึนทรวิโรฒได้ดำเนินกรรตมขั้นตอนดังกล่าวหรือยงทั้งนี้โปรดแจ้งให้แพทยศภทรบต่อไปด้ด้วย จักเป็นพระคุณย้ง

ขอแสดงควมนับถืออย่งสูง

พันตำรวจเอก

(นายแพทย์ถวัลย์ อาชนะเสน)

เลขาธิการแพทยศภา

สำนักงนเลขชกรรการแพทยศภา

โทร. 282-1843

2. ได้รับทราบจากทบวงมหาวิทยาลัย ว่ามีสถาบันระดับชาติ ขอให้ระงับโครงการฯ โดยกล่าวหาว่า

2.1 โครงการผลิตแพทย์ มศว ใช้งบประมาณสูงมาก กระทบกระเทือนเศรษฐกิจของประเทศ (ดูเอกสารประกอบ หนังสือที่ พ.ส. 01/427 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2524)

ข้อเท็จจริงเป็นประการใด ท่านคงจะศึกษาได้จากเอกสารหมายเลข 3 ของทบวงมหาวิทยาลัย 13 มีนาคม 2524 ดังต่อไปนี้

วิเคราะห์งบประมาณคณะแพทยศาสตร์ต่าง ๆ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (2525 - 2529)

(หน่วย : ล้านบาท)

คณะแพทย์	งบประมาณการศึกษา	งบบริการรักษาพยาบาล
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	569.473	1,672.082
คณะแพทยศาสตร์ เชียงใหม่	586.115	1,000.830
คณะแพทยศาสตร์ ขอนแก่น	758.014	467.148
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราช	712.787	1,841.119
คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี	585.774	878.660
คณะแพทยศาสตร์ สงขลา	440.665	777.119
โครงการคณะแพทยศาสตร์ มศว	62.257	งบจาก กทม.

ที่มา : เอกสารหมายเลข 3 ทบวงมหาวิทยาลัย 13 มีนาคม 2525

ตัวเลขข้างบนแสดงให้เห็นงบประมาณของคณะแพทยศาสตร์ต่าง ๆ จะได้รับในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 5 นั้น เห็นได้ชัดว่าสูงกว่าโครงการผลิตแพทย์ของ มศว ทั้งสิ้น สำหรับงบบริการรักษาพยาบาลที่เขียนไว้ว่า “งบจาก กทม.” นั้นหมายความว่าถึงงบประมาณที่ศิริพยาบาลได้รับจาก กทม. เป็นประจำ ไม่ว่าจะมีการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์หรือไม่ก็ตาม เป็นงบประมาณที่ใช้ในการบริหารวชิรพยาบาล ฉะนั้นข้อมูลที่ผู้บริหารชั้นสูงของสถาบันนั้นได้รับมาใช้ในการกล่าวหานั้นยังคลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริงอยู่มาก

อนึ่ง มศว ใครจะขอฝากข้อมูลที่สำคัญของกระทรวงสาธารณสุขให้พิจารณา คือ งบประมาณแผนงานพัฒนาเจ้าหน้าที่และนักวิชาการในแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) ของกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะพัฒนาและผลิตเจ้าหน้าที่อย่างเดียวยังมียอดเงินสูงถึง 3,623,529,000 บาท ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นตัวเลขที่สูงที่สุดเท่าที่เคยเห็นมา

ที่ พส. 01/427

แพทยสภา

กระทรวงสาธารณสุข

31 กรกฎาคม 2524

เรื่อง ข้อคิดเห็นในการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่ในกรุงเทพมหานคร**เรียน** รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

ด้วยแพทยสภาได้ทราบว่าจะมีการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่ในกรุงเทพมหานครโดยมีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและวชิรพยาบาลเป็นสถาบันดำเนินการ คณะกรรมการแพทยสภาในการประชุมครั้งที่ 7/2524 วันที่ 9 กรกฎาคม 2524 ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ายังไม่สมควรจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นในส่วนกลางในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. การจะใช้วชิรพยาบาลเป็นโรงพยาบาลสำหรับฝึกอบรมนักศึกษาแพทย์นั้นจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงสถานที่ดังกล่าว ให้รับได้ทั้งด้านบริการและการศึกษา ผลก็คือต้องใช้จ่ายเงินเพื่อการนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ

2. คณะแพทย์ทั้งสามแห่งในส่วนภูมิภาคขาดแคลนอาจารย์แพทย์อยู่แล้ว การตั้งโรงเรียนแพทย์ในส่วนกลางยิ่งทำให้ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถจะแก้ไขได้ด้วยดี

3. อันสืบเนื่องมาจากข้อ 2 เป็นการขัดต่อนโยบายการกระจายแพทย์ออกสู่ชนบท มีผลกระทบถึงสวัสดิภาพของประชาชนในชนบท

4. การเพิ่มอัตราแพทย์ในส่วนกลางกระเทือนถึงแพทย์ในชนบท ซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้ว จะต้องปฏิบัติงานด้านการรักษาการสอน และต้องการย้ายเข้าส่วนกลางเช่นกัน สาเหตุดังกล่าวนี้มีผลกระเทือนถึงการผลิตแพทย์ในชนบทด้วย

ฉะนั้นจึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไปด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายแพทย์ประจบ คุ้มจินดา)

นายกแพทยสภา

สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา

โทร. 282-1843

ที่ ทม. 0605/2110

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

27 พฤษภาคม 2524

เรื่อง ข้อคิดเห็นในการตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่ในกรุงเทพมหานคร**เรียน** รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

การที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่ โดยใช้ศิริพยาบาลเป็นโรงพยาบาลฝึกอบรมนักศึกษาแพทย์นั้น เหตุผลในด้านการประหยัดงบประมาณน่าจะเป็นสิ่งที่ต้องทบทวนกันอย่างรอบคอบ ในขั้นเริ่มต้น ผู้ทำโครงการอาจจะไม่ได้คิดถึงปัญหาที่จะตามมาในการเปลี่ยนสภาพจากโรงพยาบาลบริการมาเป็นโรงพยาบาลเพื่อการศึกษาจากสถานที่ต่างๆ ที่จะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้สอยในห้องเรียนเล็กๆ จำนวนมาก ห้องทำงานนักศึกษา ตลอดจนเครื่องมือทั้งหลายที่จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาแล้ว ยังมีปัญหาที่มักจะถูกมองข้ามไปคือ จำนวนเงินค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง เนื่องจากการมีนักศึกษาที่จะต้องเพิ่มเป็นทวีคูณ และที่สำคัญที่สุดความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่จะเปลี่ยนสภาพจากบริการอย่างเดียวมาเป็นการศึกษาด้วย

การแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ในที่สุดมักจะต้องหาทางออกที่ว่า จะต้องจัดสร้างอาคารสถานที่ใหม่ รวมทั้งการดัดแปลงอาคารเก่าให้เหมาะสมกับสภาพใ้งานใหม่ รวมทั้งจัดหาเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมเพื่อทำหน้าที่โดยตรงด้านการศึกษา ซึ่งในที่สุดแล้วส่วนมากจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า และได้ผลน้อยกว่าการสร้างโรงพยาบาลเพื่อโรงเรียนแพทย์โดยตรงตั้งแต่เริ่มต้น

เป็นที่ทราบกันว่า คณะแพทยศาสตร์ในส่วนภูมิภาคที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดสงขลา ประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนอาจารย์แพทย์ ทั้งระดับปริคสิณิคและระดับคลินิค ปัญหานี้เป็นปัญหาเรื้อรัง คณะแพทยศาสตร์ทั้ง 3 แห่ง ได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้งในระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา ถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไข แพทย์ที่เป็นอาจารย์แพทย์ส่วนใหญ่ ต้องการปฏิบัติงานในกรุงเทพฯ ทำให้มีการสูญเสียอาจารย์แพทย์จากคณะแพทยศาสตร์ในภูมิภาคตลอดมา การตั้งคณะแพทยศาสตร์แห่งใหม่ในกรุงเทพฯ จะเป็นช่องทางให้อาจารย์แพทย์มีน้อยอยู่แล้วพยายามย้ายเข้ามาปฏิบัติงานในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งว่าการขยายอัตราแพทย์ในกรุงเทพฯ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนสภาพโรงพยาบาลเพื่อบริการ ไปเป็นโรงพยาบาลเพื่อการศึกษาหรือการขยายโรงพยาบาลเพื่อบริการโดยตรงก็ตาม มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นภาระขัดกับนโยบายการกระจายแพทย์ออกสู่ภูมิภาคของกระทรวงสาธารณสุขอย่างชัดแจ้ง เหตุผลที่เด่นชัดก็คือ การมีแพทย์ในส่วนภูมิภาคไม่พอเพียง ทำให้ประชาชนผู้ป่วยเจ็บต้องเดินทางมารักษาตัวที่กรุงเทพฯ ซึ่งไม่แต่เพียงสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายอย่างมหาศาลแต่อย่างเดียว แต่เป็นการละเลยต่อสวัสดิภาพของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอีกด้วย

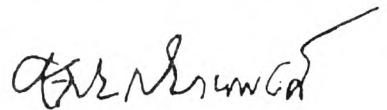
การเพิ่มอัตราแพทย์ในส่วนกลาง เท่าที่ผ่านมาจะเห็นได้ชัดว่ามีจำนวนค่อนข้างสูงตลอดมา ทำให้จำนวนแพทย์ที่จบการศึกษาแต่ละปี เหลือออกไปปฏิบัติงานในต่างจังหวัดเป็นจำนวนน้อย ปกติคณะแพทยศาสตร์ในส่วนภูมิภาคมีผู้สนใจจะไปทำงานน้อยอยู่แล้ว เพราะนอกจากภาระด้านบริการที่หนักแล้ว ยังต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับภาระงาน ดังนั้น ถ้ามีตำแหน่งว่างเป็นจำนวนมากสำหรับแพทย์ในส่วนกลาง ฝ่ายที่จะถูกกระทบกระเทือนมากที่สุดคงจะเป็นคณะแพทยศาสตร์ในส่วนภูมิภาค อาจจะต้องถึงกับทำให้ต้องลดจำนวนนักศึกษาที่จะรับตามเป้าหมายของจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และการลงทุนสร้างโรงเรียนแพทย์ในส่วนภูมิภาคด้วยเงินจำนวนมาก อาจจะเป็นการสูญเปล่า

คณะแพทยศาสตร์ในภูมิภาคทั้ง 3 แห่ง ตระหนักดีถึงการขาดแคลนแพทย์ของประเทศและได้ดำเนินการเพิ่มจำนวนนักศึกษาแพทย์อย่างเต็มความสามารถ การรับนักศึกษาแพทย์ได้กระทำทั้งในโครงการปกติตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และการเพิ่มการรับนักศึกษาตามโครงการความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขอยู่แล้ว ปัญหาการขาดแคลนแพทย์เป็นปัญหาที่น่าจะได้ทำการศึกษาโดยถ่องแท้เป็นระยะ ๆ เพื่อกำหนดนโยบายในการผลิตแพทย์และการใช้แพทย์ให้เป็นการแน่นอน นโยบายดังกล่าวควรจะครอบคลุมและมีผลให้ทุกส่วนราชการและงานเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตและใช้แพทย์ ได้ยึดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดโดยทั่วกัน มิฉะนั้นโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่างกรรมต่างวาระกัน ย่อมจะขัดแย้งกันตลอดเวลา เป็นเหตุให้ต้องเสียงบประมาณของชาติไปโดยเปล่าประโยชน์

อนึ่ง ในการประชุมแพทยสภา เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2524 มีผู้เสนอเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมพิจารณาและที่ประชุมได้แสดงความห่วงใยคณะแพทยศาสตร์ในส่วนภูมิภาค และประธานของที่ประชุมได้มอบให้คณะแพทยศาสตร์ในส่วนภูมิภาคมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อทบวง คณะแพทยศาสตร์ในภูมิภาคทั้ง 3 แห่ง จึงใคร่ขอให้ทบวงมหาวิทยาลัย ได้โปรดพิจารณาทบทวนนโยบายในการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ขึ้นใหม่ในกรุงเทพฯ ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นาวาอากาศเอก

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ตะวัน กังวานพงศ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะแพทยศาสตร์

โทร. ชม. 053-221788

ด่วนที่สุด

ที่ ทม. 1001(6)/863

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8 มีนาคม 2525

เรื่อง การจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กราบเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาจดหมายขอให้คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทบทวนการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ของวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทราบแน่ชัดว่าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดตั้งคณะทำงานชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยคณบดีคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ยกเว้นวิทยาลัยแพทย์กองทัพบก ให้มาพิจารณาโครงการแพทย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บุคคลเหล่านั้นได้เคยรับเชิญมาชี้แจงในคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของทบวงมหาวิทยาลัยครั้งหนึ่งแล้ว ในวันที่ 10 กันยายน 2524 มหาวิทยาลัยได้ชี้แจงหากล้างประเด็นข้อโต้แย้งจนเป็นที่แจ่มแจ้งแก่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของทบวงมหาวิทยาลัยมาครั้งหนึ่งแล้ว มาครั้งนี้ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญบุคคลกลุ่มเดียวกันมาตัดสินอีก โดยมหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสได้ชี้แจงเหตุผลนั้น ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับการพิจารณาเรื่องนี้อย่างไม่เป็นธรรม ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงได้ทำหนังสือเพื่อขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทบทวนเรื่องนี้

มหาวิทยาลัยจึงขอแจ้งเรื่องนี้มายัง ฯพณฯ ในฐานะรัฐมนตรีเจ้าสังกัดได้โปรดหาทางให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนตลอดจนประเทศโดยรวม ในการร่วมกันผลิตแพทย์ให้พอแก่ความต้องการของประชาชนโดยทั่วไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค)

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนอธิการบดี

กองแผนงาน

โทร. 391-9862

ด่วนที่สุด

ที่ ทม. 1001/(6)/864

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8 มีนาคม 2525

เรื่อง ขอให้ทบวงมหาวิทยาลัยจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อนุสนธิจากการประชุมของกลุ่มคณะผู้ทำงานชุดพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข คนบตีคณะแพทยศาสตร์ทั่วประเทศ (ยกเว้นวิทยาลัยพระมงกุฎเกล้าฯ) รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข รองอธิบดีฯ ผู้อำนวยการกองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้ข้อคิดเห็นการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2525 นั้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับทราบถึงผลของการประชุมทางอ้อมมหาวิทยาลัยโคร์ขออนุญาตเรียนชี้แจงท่านเลขาธิการฯ ในความรู้สึกของมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

โครงการผลิตแพทย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินการตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้แนะไว้ในหนังสือ “รายงานการศึกษาปัญหาในการผลิตแพทย์และแนวทางการแก้ไข” เอกสารของทบวงมหาวิทยาลัย กันยายน 2523 หน้า 10 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้เสนอโครงการผลิตแพทย์ที่เปลี่ยนรูปแบบการผลิตไปจากเดิม ยึดนโยบายประหยัด โดยใช้ทรัพยากรของราชการ เช่น อาคารสิ่งก่อสร้าง บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตแพทย์ ในขอบเขต อำนาจและหน้าที่ของมหาวิทยาลัยโครงการได้ผ่านขั้นตอนการกลั่นกรองถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ไม่ว่าจะเป็นในด้าน ศักยภาพของแหล่งผลิต คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย และวงเงินงบประมาณ ตามลำดับขั้นตอนทุกประการจนกระทั่งโครงการนี้ได้ผ่านเข้าคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพิจารณา

เท่าที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้เฝ้าสังเกตพฤติกรรมของการพิจารณาของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ตลอดมา โครงการได้ผ่านการพิจารณาได้ผ่านอุปสรรคขั้นวิกฤตมาแล้วหลายครั้งหลายหน และแม้ว่ามหาวิทยาลัยได้มีโอกาสไปชี้แจงแถลงเหตุผลแถลงข้อเท็จจริง ต่อคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ต่างกรรมต่างวาระหลายครั้งหลายหนแล้วก็ตาม แต่ก็จะมีกรรมการชุดใหม่ที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาใหม่ มีข้อขัดแย้งใหม่ มีปัญหาใหม่ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต้องแก้ต่างอีก ส่อให้เห็นเจตนาของคณะกรรมการ (บางกลุ่ม) ผู้มีอำนาจในการพิจารณา ว่ามิได้มีเจตนาจะให้โครงการผ่าน มีจิตสำนึกมุ่งมั่น

ที่จะล้มโครงการตลอดเวลา มหาวิทยาลัยเชื่อว่า คงจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นใหม่อีก และจนกว่ากรรมการชุดนี้จะมีมติล้มโครงการ หรือระงับโครงการได้เมื่อใดเมื่อนั้นการพิจารณาโครงการก็เป็นอันยุติ

ประเด็นเรื่องการขาดแคลนแพทย์หรือไม่เป็นเรื่องที่ประชาชนจะตัดสินใจและหากจะพิจารณาว่าขาดแคลนแพทย์อะไร ในปริมาณเท่าใด กระทรวงสาธารณสุขคงจะเป็นผู้พิจารณาและเมื่อทราบแน่นอนว่าขาดแคลนแพทย์อะไร จำนวนเท่าใด เรื่องการผลิตแพทย์ จึงจะเป็นภาระหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัยโดยตรงที่จะตัดสินใจ ให้มหาวิทยาลัยใดเป็นผู้ผลิต ผลิตแพทย์อะไร และจะผลิตจำนวนเท่าใด จึงจะเพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้กระทรวงสาธารณสุขควรจะเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะต่อทบวงมหาวิทยาลัยได้ดีแน่ ว่าต้องการแพทย์อะไร จำนวนเท่าใด และต้องการเมื่อใด หรือกล่าวโดยสรุปว่าหน้าที่การผลิตแพทย์เป็นของทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งมีอำนาจโดยเด็ดขาดที่จะตัดสินใจผลิตหรือไม่ให้ใครเป็นผู้ผลิต จำนวนเท่าใด หน่วยงานอื่นเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลในการผลิตเท่านั้น

แต่การรณหาได้เป็นไปตามหลักการและเหตุผลที่ชอบที่ควรไม่ ทั้ง ๆ ที่เป็นอำนาจและสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของทบวงฯ แต่กลับมีหน่วยงานหรือองค์กรอื่นเข้าแทรกแซงยับยั้งการผลิตทั้งที่มีได้มีหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด มีแพทยสภาเป็นอาทิ สำหรับข้อคิดเห็นของคณะแพทยมหาวิทยาลัยอื่นนั้น เป็นข้อมูลที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้นำเสนอคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของทบวงฯ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ และในการประชุมพิจารณาโครงการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของทบวงเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2524 นั้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มีโอกาสไปร่วมชี้แจง แยกต่างในครั้งนั้นอย่างกระจ่างแจ้งทุกแง่มุมทุกประเด็น แต่ก็มิได้มีการตัดสินใจแต่อย่างใด ข้อยุติของการประชุมวันนั้นก็คือ ผ่านเรื่องให้คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเป็นผู้พิจารณา

มหาวิทยาลัยได้เฝ้าสังเกตพฤติกรรมต่อ ได้รับทราบว่าคุณคณะกรรมการได้พิจารณาและให้ข้อสรุปเสนอต่อคณะกรรมการของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วและเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2525 ได้มีการจัดตั้งกรรมการชุดพิเศษขึ้นอีก 1 ชุด ดังกล่าวในตอนต้นของหนังสือฉบับนี้ คณะกรรมการชุดพิเศษนี้เป็นผู้แทนจากคณะแพทยศาสตร์จากทั่วประเทศ ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุขหลายท่าน และผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัย มาร่วมให้ข้อคิดเห็น เจตนาการจัดตั้งคณะกรรมการชุดนี้เป็นเช่นไร มหาวิทยาลัยขออนุญาตเว้นเสียซึ่งจะกล่าววิจารณ์ แต่พิจารณาได้ว่าการจัดตั้งคณะกรรมการชุดนี้ไม่ชอบด้วยเหตุผลและหลักการของการดำเนินการพิจารณาตัดสินใจเป็นอย่างยิ่ง และข้ารัยมหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสได้เข้าชี้แจงแก่ต่างต่อกรรมการชุดนี้เลย ซึ่งไม่เป็นธรรมต่อมหาวิทยาลัยอย่างที่สุด

ฉะนั้นหากคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือทบวงมหาวิทยาลัย จะใช้ผลการพิจารณาของคณะกรรมการชุดพิเศษดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นข้อยุติเด็ดขาดในการตัดสินใจแล้ว

จะเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นเจตคติที่มีชอบของการปฏิบัติงานของสถาบันแห่งนี้ ซึ่งย่อมจะไม่เหมาะสมต่อเกียรติฐานะ และหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาบันที่มีอยู่ต่อประชาชนทั้งประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นอย่างยิ่ง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เชื่อมั่นในโครงการนี้ว่า เป็นโครงการที่ดี ทั้งได้เคยชี้แจงด้วยวาจา เอกสาร แล้วว่า มหาวิทยาลัยมีศักยภาพพร้อมที่จะผลิตแพทย์ตามต้องการของชาติได้ เพราะแหล่งผลิตได้รับการรับรองจากสถาบันแพทยสภา ในการฝึกอบรมแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชปฏิบัติทั่วไปแล้วการเปลี่ยนรูปแบบการผลิตซึ่งดำเนินการตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย ทำให้งบลงทุนต่ำ และงบดำเนินการต่ำ โครงการนี้มีนโยบายที่แน่นอน อีกทั้งยังได้กำหนดมาตรการที่จะไม่แย่งอาจารย์แพทย์จากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค มหาวิทยาลัยเชื่อว่า หลักการของโครงการนี้น่าจะใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ที่ดีไม่น้อยกว่าทางเลือกอื่น โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่รัดตัวอย่างเช่นในปัจจุบัน การคัดค้านจากมหาวิทยาลัยหรือคณะแพทย์อื่น เป็นเรื่องธรรมดาที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์การแพทย์ของประเทศไทย ไม่ว่าจะจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ คณะแพทยศาสตร์เชียงใหม่ หรือคณะแพทยศาสตร์รามธิบดีเป็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่อาจจะสังเกตได้ในการผลิตอื่น ๆ หรืองานอื่น ๆ เช่น การจัดตั้งโรงพยาบาลซีเมนต์ใหม่ แม้ว่าปูนซีเมนต์จะขาดตลาดจนต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศก็ตาม แต่ผู้บริหารโรงพยาบาลซีเมนต์ที่มีอยู่แล้วก็กลับตาค้านการจัดตั้งโรงพยาบาลซีเมนต์ใหม่ ในฐานะที่มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ด้านการสอนสังคมศาสตร์อยู่บ้างจึงพอเข้าใจเจตคติ เข้าใจในการแสดงออกทางพฤติกรรม ทราบความในใจที่ซ่อนเร้น ของกลุ่มบุคคลประเภทนี้ดี

โดยที่การพิจารณาตัดสินครั้งนี้ มีความสำคัญต่อประชาชนทั่วประเทศเป็นอย่างยิ่งและเป็นเรื่องที่ปรากฏในประวัติของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและประวัติศาสตร์ของวงการแพทย์ไทย ที่อนุชนรุ่นหลังจะศึกษาความจริงจากหลักฐานต่าง ๆ ได้ มหาวิทยาลัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านเลขาธิการ ได้โปรดพิจารณาทบทวนให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาโครงการผลิตแพทย์เพื่อรับใช้สังคมไทยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติ ฐานะ หน้าที่ความรับผิดชอบอันสูงของสถาบันแห่งชาติที่ท่านรับผิดชอบอยู่ ให้เป็นที่เคารพและเชิดชูสืบไปในปัจจุบันและอนาคตด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค)

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนอธิการบดี

กองแผนงาน

โทร. 3919862

การก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล

ตอน 2

โดย ศาสตราจารย์พิเศษนายแพทย์ปราโมทย์ วีรานุกวัตรดี

หลังจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นความสำคัญของแผน แต่ให้ชะลอโครงการไว้ก่อนเมื่อ 18 สิงหาคม 2524 โครงการชะงักไป 2 ปี จนถึงการวางแผนพัฒนาระยะที่ 5 รองศาสตราจารย์ประเสริฐ วิทยารัฐ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร (ตำแหน่งขณะนั้น) จึงได้เสนอโครงการคณะแพทยศาสตร์เข้าในการปรับแผน โชคช่วยเราคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในการปรับแผน เมื่อ 13 มีนาคม 2527 ความหวังสำคัญกลับมาอีกครั้ง จากประสบการณ์ที่ผ่านการต่อสู้มาหลายปี ทำให้การวางยุทธศาสตร์การต่อสู้รัดกุมขึ้น คณะผู้จัดทำได้ทราบว่า โครงการจะต้องผ่านคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอีกครั้ง ทำให้คณะผู้จัดทำโครงการวิตกเป็นอย่างยิ่ง เพราะเชื่อแน่ว่าหลังจากนั้นโครงการจะต้องผ่านคณะกรรมการประสานงานการผลิตแพทย์ของทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงสาธารณสุข จึงเชื่อแน่ว่าคงจะไม่ผ่าน

คณะผู้จัดทำได้วางยุทธศาสตร์จัดให้ท่านรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย นายปรีดา พัฒนถาบุตร ได้พบกับรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข นายมารุต บุณนาค เพื่อหารือเรื่องโครงการคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยเฉพาะ ท่านรัฐมนตรีทั้งสองเห็นชอบกับโครงการ จึงได้ทำบันทึกช่วยจำเป็นหลักฐานเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2527 หลังจากนั้นได้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพัฒนาโครงการคณะแพทยศาสตร์ ในรายละเอียด ในที่สุดกรรมการเฉพาะกิจชุดนี้ก็มีมติเห็นชอบ โดยที่การจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์เป็นงานระดับนโยบาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีทั้งสองกระทรวงแล้ว คณะผู้จัดทำจึงได้นำโครงการเสนอคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2527 ซึ่งคณะผู้จัดทำได้มีโอกาสเข้าชี้แจงในวันนั้นได้ชี้แจงให้ความกระจ่างแก่คณะรัฐมนตรีอย่างกว้างขวาง และในที่สุดก็ได้มีมติเห็นชอบด้วยการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พวกเราดีใจที่สุดที่การต่อสู้ได้ชัยชนะแล้ว แต่เรื่องไม่จบลงแค่นั้น วันรุ่งขึ้น และต่อมาตลอด 4 เดือน มีผู้คัดค้านอย่างรุนแรงทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ หนังสือจากแพทย์สภา หนังสือจากคนบดคณะแพทยศาสตร์ หนังสือจากชมรมแพทย์ชนบท ฯลฯ ประดังเข้าคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้ทบทวนมติ ในที่สุดโครงการนี้ก็กลับเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง เรื่องจึงไม่จบง่าย ๆ คณะผู้จัดทำเริ่มวิตกอีก ท่านรัฐมนตรีมารุต บุณนาคได้โทรศัพท์มาที่วิทยาลัยพยาบาลในวันศุกร์ ประมาณ 16.00 น. แจ้งว่าเรื่องจะกลับเข้าทบทวนมติในวันอังคารถัดไป พวกเราไม่มีเวลาเตรียมตัว หรือเตรียมเอกสารเพื่อชี้แจงเลย เพราะเวลาสั้นมากแต่ฝ่ายค้านมีเอกสารหนา

เกือบศอก

พวกเราเดินทางไปที่แจ้งคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ 27 พฤศจิกายน 2527 ด้วยความหวั่นวิตกมาก ใจเต้นเป็นตึกกลอง เพราะวันนั้นนอกจากจะไม่มีโอกาสเข้าชี้แจงแล้ว ยังได้ทราบของท่านรัฐมนตรีทบวงในขณะนั้น ท่านเปลี่ยนใจเสียแล้ว และพร้อมที่จะถอนโครงการออกไป แต่ด้วยความกรุณาของท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ท่านรัฐมนตรี กมล ทองธรรมชาติ ท่านรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช ที่ได้ช่วยกรุณาอภิปรายสนับสนุน จนในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้คงมติเดิมของวันที่ 31 กรกฎาคม 2527 เราปลื้มปีติกันสุดขีด ผลงานของเราชัดเจนแจ่มใสขึ้น ดูเหมือนว่าจะไม่มีอะไรแล้ว ทางเดินปลอดภัยโปร่ง สว่างไสวขึ้น แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ เรื่องจะต้องผ่านคณะกรรมการปฏิรูประเบียบและระบบของทางราชการอีก เป็นการกลับไปตั้งต้นใหม่ แต่ด้วยความกรุณาของท่านรัฐมนตรี ดร. กมล ทองธรรมชาติ ที่ได้กรุณาสนับสนุน ได้ช่วยแก้ปัญหาจนในที่สุดเรื่องจึงผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูประเบียบและระบบของทางราชการออกมาได้

ขั้นต่อไป เรื่องจะต้องกลับมาทบวง จะต้องผ่านคณะรัฐมนตรีอีกครั้งเพื่อรับรอง และนำเรื่องประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่เป็นที่น่าเสียใจว่า ท่านรัฐมนตรีปริดา พัฒนธนาบุตร ยุติเรื่องไม่ดำเนินการต่อ โดยไม่ทราบเหตุผล คณะผู้บริหารวิทยาลัยได้เพียรพยายามเข้าพบ แต่ไม่สำเร็จ และในช่วงที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเปิดรับนักศึกษาแล้ว บรรดาผู้ปกครองเริ่มวิตกถึงอนาคตของบุตรหลานว่าจะได้เรียนแพทย์หรือไม่ จึงได้ทำเรื่องผ่านมาที่มหาวิทยาลัยเพื่อเสนอท่านนายกรัฐมนตรีเพื่อขอให้ท่านนายกรัฐมนตรีสั่งการให้เป็นไปตามมติ เรื่องเงียบไม่มีการเคลื่อนไหว นักศึกษาที่เข้าเรียนแล้วในชั้นปีที่ 1 ที่คณะวิทยาศาสตร์ ยังไม่มือนาคตว่าเรื่องจะลงเอยรูปใด ไม่ทราบว่าคณะแพทยศาสตร์จะได้รับการจัดตั้งหรือไม่

ในวันที่สุดวันดีเดย์ก็มาถึง อาจารย์ปาน พิงสุจริต ได้อาสามาเจรจากับท่านรัฐมนตรีปริดา พัฒนธนาบุตรเอง ด้วยความสามารถของท่านอาจารย์ปาน เรื่องจึงสำเร็จลงได้เหมือนอภินิหารหลังจากต่อสู้มาเกือบ 6 ปีเต็ม เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2529 จึงมีประกาศตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในราชกิจจานุเบกษา เราชนะในที่สุด... หายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง

บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่ง ที่ได้ช่วยเหลือโครงการนี้อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย คือท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พลโทจันทรวงศ์ สิริสุทธิ ท่านได้กรุณาชี้แจงท่านนายกรัฐมนตรีในรายละเอียด ตลอดระยะเวลาการดำเนินการ ท่านได้กรุณาในเรื่องเข้าคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาหลายครั้ง พระคุณท่านที่มีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นเรื่องที่เราจะต้องจดจำไว้ตลอดชีวิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน* (พ.ศ. 2530-2543)

สุมนทนา พรหมบุญ

วันที่ 28 เมษายน 2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอายุครบ 50 ปีพอดี นับแต่วันก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามลำดับ

สถาบันเก่าแก่ถึงกึ่งศตวรรษเช่นนี้ ย่อมบันทึกประวัติศาสตร์ไว้มากมายย่อมมิใช่เป็นเพียงสถานที่แห่งหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นสถาบันที่มีจิตวิญญาณจากความคิด ความรัก ความผูกพัน ความมุ่งมั่น ความอดทน ความเสียสละ ความหวัง และความหลังของคนไทยจำนวนนับแสนคนที่ผ่านเข้ามาในรั้วเทา-แดง เพื่อสืบสานปรัชญา “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” และปณิธาน “ปราชญ์ผู้ทรงศีล” ของสถาบันแห่งนี้

จึงเป็นที่แน่ใจว่าประวัติศาสตร์ของ มศว ได้จารึกเรื่องราวไว้เป็นจำนวนมากไม่อาจประมาณได้ ทั้งในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อต่าง ๆ รวมทั้งความทรงจำที่เล่าขานต่อ ๆ กันมาอย่างไม่ขาดสายของ ชาว มศว ที่รับใช้ชาติอยู่ทั่วทุกแห่งหนในประเทศไทย

สถาบันแห่งนี้ได้ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่ดั่งามให้แก่ประเทศชาติเป็นจำนวนมาก อาทิการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา การทดสอบมาตรฐานทั้งทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ศิลปะ ดนตรี กีฬา สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งพัฒนาคน ชุมชน และครอบครัวมาโดยตลอด

ชาว มศว เทิดทูนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไว้เหนือเกล้า ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานในงานวันสมเด็จพระเทพฯ เป็นประจำทุกปี เป็นโอกาสที่ชาว มศว แสดงความจงรักภักดีและน้อมรำลึกถึงวันที่พระองค์ท่านทรงสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2529

วิทยาเขตในภูมิภาค 4 แห่งในอดีตได้พัฒนาไปเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวรของจังหวัดพิษณุโลก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ของจังหวัดมหาสารคาม มหาวิทยาลัยบูรพา ของจังหวัดชลบุรี และมหาวิทยาลัยทักษิณ ของจังหวัดสงขลา ส่วนวิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปทุมวัน พลศึกษา และบางเขนมารวมกันที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และองครักษ์

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงมี 2 แห่ง คือ ที่ประสานมิตรและองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยมีคณะมิววิชา 11 คณะ ได้แก่

*ตัดตอนมาจาก “สารจากอธิการบดี” เกิดแต่ ร.ร. ฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมษายน 2542.

คณะศึกษาศาสตร์	คณะแพทยศาสตร์
คณะพลศึกษา	คณะวิศวกรรมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์	คณะทันตแพทยศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์	คณะเภสัชศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์	และ บัณฑิตวิทยาลัย
คณะศิลปกรรมศาสตร์	

มีสถาบันและสำนัก 4 แห่ง ได้แก่

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
 สำนักคอมพิวเตอร์
 และ สำนักหอสมุดกลาง

และมีหน่วยงานใหม่อีกหลายโครงการ ได้แก่

สำนักสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 สถาบันการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์
 สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา
 คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
 คณะสหเวชศาสตร์
 และ คณะพยาบาลศาสตร์

มี ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยและมีผู้ทรงคุณวุฒิ 14 ท่าน ดังต่อไปนี้เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร. ลีปนันท	เกตุทัต
ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ	ทองธรรมชาติ
ศาสตราจารย์ นพ. ประเวศ	วะลี
ศาสตราจารย์ นพ. เกษม	วัฒนชัย
ศาสตราจารย์ ดร. ขงยุทธ	ยุทธวงศ์
ศาสตราจารย์ ดร. เอกวิทย์	ณ ถกลาง
ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร	ศรีสอ้าน
ศาสตราจารย์ คณิง	ฤาไชย
ศาสตราจารย์ นพ. อรุณ	เผ่าสวัสดิ์
นายชวน	หลีกภัย
นายอภิสิทธิ์	เวชชาชีวะ

ดร. กฤษณพงศ์

กัรติกร

ดร. ชัยวัฒน์

วิบูลย์สวัสดิ์

นายโสภณ

สุภาพงษ์

ความเจริญก้าวหน้าเป็นศรีสง่าแก่มหานคร ดั่งนามพระราชทานว่า “ศรีนครินทรวิโรฒ” ที่ได้กล่าวมานี้คงจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล มิได้ตัดสินใจซื้อที่ดินในชอยประสานมิตร ถนนสุขุมวิท เพื่อสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนชุดแรกอันมีท่านเป็นประธานกรรมการ เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2492 นับเป็นจุดเริ่มต้นของตำนานและเรื่องราวต่างๆ ของ มศว”

หลักสูตรการศึกษา*

*ระดับอนุปริญญา

หลักสูตรผู้ช่วยทันตแพทย์

ระดับปริญญาตรี

- สาขาทันตแพทยศาสตร์

เปิดสอนหลักสูตรทันตแพทยศาสตร์ (ท.บ.) ในสาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์

- สาขาพลศึกษา

เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) ในสาขาวิชาพลศึกษา สันทนาการ สุขศึกษา

หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) ต่อเนื่อง 2 ปี ในสาขาวิชาพลศึกษา สุขศึกษา

- สาขาแพทยศาสตร์

เปิดสอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) ในสาขาวิชาแพทยศาสตร์และหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) ในสาขาวิชากายภาพบำบัด

- สาขาเภสัชศาสตร์

เปิดสอนหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต (ภ.บ.) ในสาขาวิชาเภสัชศาสตร์

- สาขามนุษยศาสตร์

เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ในสาขาวิชา ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาเพื่ออาชีพ ปรัชญา และศาสนาวรรณกรรมสำหรับเด็ก

หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) ในสาขาวิชาจิตวิทยา

* จาก ครบรอบ 49 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 28 เมษายน 2541

- **สาขาวิทยาศาสตร์**

เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) ในสาขาวิชาเคมี ชีวจิตวิทยา จุล - ชีววิทยา สถิติ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ เคมี อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ การอาหารและโภชนาการ วัสดุศาสตร์ (อัญมณีและเครื่องประดับ)

- **สาขาวิศวกรรมศาสตร์**

เปิดสอนหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) ในสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมโยธา และวิศวกรรมอุตสาหการ หลักสูตร อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ.) เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ในสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล

- **สาขาศิลปกรรมศาสตร์**

เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) ในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ดุริยางคศาสตร์สากล จิตรกรรม เซรามิกส์ ศิลปะภาพพิมพ์ ออกแบบเพื่อการแสดงออกแบบสื่อสาร ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบแฟชั่น การแสดงและกำกับการแสดง นาฏศิลป์ นาฏศิลป์สากล

- **สาขาศึกษาศาสตร์**

เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) การแนะแนว เทคโนโลยีทางการศึกษา การประถมศึกษา คณิตศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา วิทยาศาสตร์กายภาพ ชีวภาพ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส พลศึกษา บรรณารักษศาสตร์ ดุริยางคศาสตร์ไทย ดุริยางคศาสตร์สากล สังคมศึกษา ธุรกิจศึกษา ประวัติศาสตร์ พยาบาลศึกษา ศิลปศึกษา

- **สาขาลังคมศาสตร์**

เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ การพัฒนาชุมชน

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) ในสาขาวิชาภูมิศาสตร์

หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) ต่อเนื่อง 2 ปี ในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ด้านการตลาดและด้านการบัญชี

ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

ระดับปริญญาโท

หลักสูตร กศ.ม. พลศึกษา สุขศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ บรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาศาสตร์ศึกษา วิทยาศาสตร์ศึกษา ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ ธุรกิจศึกษา ภูมิศาสตร์ การวัดผลการศึกษา การอุดมศึกษา การบริหารการศึกษา การประถมศึกษา จิตวิทยาการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา การศึกษาปฐมวัย การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ (การสอนเด็กปัญญาเลิศ, การสอนเด็กปัญญาอ่อน, การสอนผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน) จิตวิทยาการแนะแนว การมัธยมศึกษา อุตสาหกรรมการศึกษา ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์

หลักสูตร ศศ.ม. ประวัติศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

หลักสูตร ศป.ม. ทักษะศิลป์-จิตรกรรม ทักษะศิลป์ ศิลปะสมัยใหม่ มานุษยวิทยา

หลักสูตร วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ เคมีชีวภาพ ฟิสิกส์

ระดับปริญญาเอก

หลักสูตร กศ.ด. คณิตศาสตร์ศึกษา วิทยาศาสตร์ศึกษา พัฒนศึกษาศาสตร์ การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การบริหารการศึกษา เทคโนโลยี เทคโนโลยีการศึกษา การอุดมศึกษา การทดสอบและวัดผลการศึกษา

หลักสูตร วท.ด. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

การรับเข้าศึกษา

ระดับปริญญาตรี

- 1) ทบวงมหาวิทยาลัยสอบคัดเลือกโดยรับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- 2) มหาวิทยาลัยจัดสอบหรือรับเข้าโดยตรงในลักษณะต่าง ๆ
 - รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามโครงการรับนิสิตจากต่างจังหวัดในเขตการศึกษา 1, 5, 6, 11 และ 12 เข้าเรียนในคณะแพทยศาสตร์คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน)
 - รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามโครงการส่งเสริมโอกาสการศึกษาต่อของเยาวชนดีเด่นด้านดนตรี (เรียนที่ มศว)
 - รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามโครงการส่งเสริมนักกีฬา เยาวชนดีเด่น (เรียนที่ มศว)
 - รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าตามโครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางศิลปกรรมศาสตร์
 - รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามโครงการเร่งรัดการผลิตและพัฒนาบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาคณิตศาสตร์ (ร.พ.ค.)

- รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามโครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- รับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าตามโครงการเพชรในตม(เรียนที่ มศว)

3). รับจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นโดยการเปรียบเทียบโอนหน่วยกิจตามเงื่อนไขในข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย

ปริญญาโท

1. รับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี
2. รับจากข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีตามโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข
3. รับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีซึ่งเป็นข้าราชการของ มศว

ปริญญาเอก

ต้องสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทในสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและการบริการวิชาการ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการวิจัย เผยแพร่ผลงานวิจัยฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ และพัฒนาการของเด็กไทย จัดการเรียนการสอนร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชา วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ และวท.ด. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มีหน้าที่สร้าง วิจัย และให้บริการเกี่ยวกับแบบทดสอบมาตรฐาน ตลอดจนช่วยสอนและให้การอบรมเกี่ยวกับการวัดผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว

สำนักคอมพิวเตอร์

ทำหน้าที่ให้บริการด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับงานออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัย ให้บริการแก่คณาจารย์ นิสิต หน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ในด้านการเรียน การสอน การวิจัยและการบริหาร นอกจากนี้ยังเปิดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์แก่บุคลากรในมหาวิทยาลัย และบุคคลทั่วไปด้วย

สำนักหอสมุดกลาง

เป็นศูนย์วิชาการและบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อประกอบการเรียนการสอน การวิจัยการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการ เช่น ตำรา วารสาร นิตยสารและสิ่งพิมพ์อื่นในสาขาวิชาต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีสื่อโสตทัศนวัสดุ เช่น फिल्मภาพยนตร์ फिल्मสคริป แถบบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ ไปสเตอร์ ภาพนิ่ง ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช แผ่นที่ สไลด์ เป็นจำนวนมาก

โรงเรียนสาธิต

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ เปิดดำเนินการเพื่อเป็นที่ทดลองการสอนของนิสิตศึกษาศาสตร์ มี 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนสาธิต มศว ฝ้ายประถม จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. โรงเรียนสาธิต มศว ฝ้ายมัธยม จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คลินิกพิเศษ

เป็นหน่วยงานย่อยในภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มี 3 หน่วยงาน

- 1) คลินิกสอนพูด ให้บริการสอนพูดและแก้ไขการพูดแก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทุกระดับอายุ
- 2) คลินิกส่งเสริมพัฒนาการ ให้บริการแก้ไขและบำบัด ตลอดจนเตรียมความพร้อมแก่เด็กปัญญาอ่อนอายุ 2 ขวบขึ้นไป ให้บริการควบคู่กับการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง
- 3) ห้องปฏิบัติการเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้บริการแก่ผู้ปกครอง ครูและผู้สนใจในการคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กและส่งเสริมความสามารถของเด็กได้เต็มตามศักยภาพ

โครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการระดับสูง

เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่มุ่งตรงสู่เป้าประสงค์ของการนำความรู้ความคิดสมัยใหม่ไปใช้อย่างทันต่อเหตุการณ์ เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาการศึกษาโดยรวมของประเทศชาติ จัดโดยคณะศึกษาศาสตร์ นักศึกษาต้องศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ ได้รับประกาศนียบัตรการบริหารและการจัดการศึกษา (Mini Master of Education, MMED)

บริการและสวัสดิการ

มหาวิทยาลัยได้จัดบริการสวัสดิการแก่ข้าราชการและนิสิตได้แก่**สถานบริการไปรษณีย์ภัณฑ์** **ห้องพยาบาล** **คลินิกแพทย์** **คลินิกผิวหนัง** และ**คลินิกทันตกรรม** โดยห้องพยาบาลจะมี แพทย์จากโรงพยาบาลตำรวจมาให้บริการตรวจรักษา ส่วนคลินิกแพทย์และคลินิกผิวหนัง มีแพทย์จากคณะแพทยศาสตร์ และคลินิกทันตกรรม มีแพทย์จากคณะทันตแพทย์ของมหาวิทยาลัย มาให้บริการตรวจรักษา

กิจการนักศึกษา

หอพักนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (องครักษ์) ได้จัดหอพักขึ้นในมหาวิทยาลัย ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประสานมิตร ไม่มีหอพักให้ แต่นิสิตสามารถติดต่อหอพักเอกชนบริเวณใกล้เคียงได้

ทุนการศึกษา มหาวิทยาลัยได้จัดทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนิสิตที่มีความเดือดร้อนทางด้านการเงิน โดยได้รับทุนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ บุคคล บริษัทและธนาคารต่างๆ

บริการจัดหางาน ให้บริการนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่และกำลังจะสำเร็จการศึกษา และนักศึกษาที่ต้องการหารายได้พิเศษโดยเป็นตัวประสานระหว่างนายจ้างกับนิสิตติดต่อประกาศการรับสมัครงาน จัดงานวันนัดพบแรงงาน

บริการด้านการแนะแนว จัดตั้งศูนย์บริการให้คำปรึกษาและแนะแนว รวมทั้งห้องสมุดแนะแนวอาชีพ โดยร่วมมือกับภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางให้คำปรึกษาแนะแนวทั้งปัญหาส่วนตัว สังคม การศึกษา อาชีพ และบริการจิตบำบัด

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย*
เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2539

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

- (1) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2535
- (2) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536
- (3) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2536
- (4) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2536
- (5) ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2537

ข้อ 2 ให้แบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะทันตแพทยศาสตร์
- (3) คณะพลศึกษา
- (4) คณะแพทยศาสตร์
- (5) คณะเภสัชศาสตร์
- (6) คณะมนุษยศาสตร์
- (7) คณะวิทยาศาสตร์
- (8) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- (9) คณะศิลปกรรมศาสตร์
- (10) คณะศึกษาศาสตร์

* ราชกิจจานุเบกษา 25 มกราคม 2539

- (11) คณะสังคมศาสตร์
- (12) บัณฑิตวิทยาลัย
- (13) สถาบันทักษิณคดีศึกษา
- (14) สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
- (15) สำนักคอมพิวเตอร์
- (16) สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
- (17) สำนักหอสมุดกลาง

ข้อ 3 ให้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี ดังนี้

- (1) กองกลาง
- (2) กองคลัง
- (3) กองการเจ้าหน้าที่
- (4) กองกิจการนิสิต
- (5) กองธุรการวิทยาเขตสงขลา
- (6) กองบริการการศึกษา
- (7) กองแผนงาน

ข้อ 4 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะทันตแพทยศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาทันตกรรมทั่วไป
- (3) ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็กและทันตกรรมป้องกัน
- (4) ภาควิชาทันตกรรมอนุรักษ์และทันตกรรมประดิษฐ์
- (5) ภาควิชาศัลยศาสตร์และเวชศาสตร์ช่องปาก
- (6) ภาควิชาโอบุสสุวิทยา

ข้อ 5 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะพลศึกษา ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาพลศึกษา
- (3) ภาควิชาสันทนากการ
- (4) ภาควิชาสุขศึกษา

ข้อ 6 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะแพทยศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชากายวิภาคศาสตร์
- (3) ภาควิชากุมารเวชศาสตร์

- (4) ภาควิชาอักษร - โสิต - คอ - นาสิก - ลาริงซ์วิทยา
- (5) ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
- (6) ภาควิชาจุลชีววิทยา
- (7) ภาควิชาชีวะเคมี
- (8) ภาควิชานิติเวชศาสตร์
- (9) ภาควิชาพยาธิวิทยา
- (10) ภาควิชาเภสัชวิทยา
- (11) ภาควิชารังสีวิทยา
- (12) ภาควิชาวิสัญญีวิทยา
- (13) ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
- (14) ภาควิชาศัลยศาสตร์
- (15) ภาควิชาสูรวิทยา
- (16) ภาควิชาสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา
- (17) ภาควิชาออร์โธปิดิกส์
- (18) ภาควิชาอายุรศาสตร์

ข้อ 7 ให้มีสำนักงานเลขานุการในคณะเภสัชศาสตร์

ข้อ 8 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะมนุษยศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาจิตวิทยา
- (3) ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
- (4) ภาควิชาปรัชญาและศาสนา
- (5) ภาควิชาภาษาตะวันตก
- (6) ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
- (7) ภาควิชาภาษาศาสตร์

ข้อ 9 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะวิทยาศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาคณิตศาสตร์
- (3) ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
- (4) ภาควิชาเคมี
- (5) ภาควิชาชีววิทยา
- (6) ภาควิชาฟิสิกส์
- (7) ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ข้อ 10 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะวิศวกรรมศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาวิศวกรรมเคมี
- (3) ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล
- (4) ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

ข้อ 11 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย
- (3) ภาควิชาดุริยางคศาสตร์สากล
- (4) ภาควิชาทัศนศิลป์
- (5) ภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา
- (6) ภาควิชาศิลปะการแสดง
- (7) ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์

ข้อ 12 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะศึกษาศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
- (3) ภาควิชาการบริหารการศึกษา
- (4) ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
- (5) ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
- (6) ภาควิชาการศึกษาพิเศษ
- (7) ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
- (8) ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา
- (9) ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

ข้อ 13 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะสังคมศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาบริหารธุรกิจ
- (3) ภาควิชาประวัติศาสตร์
- (4) ภาควิชาภูมิศาสตร์
- (5) ภาควิชารัฐศาสตร์
- (6) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
- (7) ภาควิชาสังคมวิทยา

- ข้อ 14 ให้มีสำนักงานเลขานุการในบัณฑิตวิทยาลัย
- ข้อ 15 ให้มีสำนักงานเลขานุการในสถาบันทักษิณคดีศึกษา
- ข้อ 16 ให้มีสำนักงานเลขานุการในสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์
- ข้อ 17 ให้มีสำนักงานเลขานุการในสำนักคอมพิวเตอร์
- ข้อ 18 ให้มีสำนักงานเลขานุการในสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
- ข้อ 19 ให้มีสำนักงานเลขานุการในสำนักหอสมุดกลาง

ประกาศ ณ วันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2539

บุญชู ตีรทอง

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย*
เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2517 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความในข้อ 3 แห่งประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2539 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 3 ให้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี ดังนี้

- (1) กองกลาง
- (2) กองคลัง
- (3) กองการเจ้าหน้าที่
- (4) กองกิจการนิสิต
- (5) กองธุรการวิทยาเขตสงขลา
- (6) กองบริการการศึกษา
- (7) กองแผนงาน
- (8) กองวิเทศสัมพันธ์”

ประกาศ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539

บุญชู ตีรทอง

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติ*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2541

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2541
เป็นปีที่ 53 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2541”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517

มาตรา 4 ให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นนิติบุคคล

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

“วิทยาเขต” หมายความว่า เขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีคณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตั้งแต่สองส่วนราชการขึ้นไปตั้งอยู่ในเขตการศึกษานั้นตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

“สภาคณาจารย์และข้าราชการ” หมายความว่า สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้แก่วิชาการ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มาตรา 8 มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) สำนักงานวิทยาเขต
- (3) บัณฑิตวิทยาลัย
- (4) คณะ
- (5) สถาบัน
- (6) สำนัก

มหาวิทยาลัยอาจให้มีวิทยาลัย ศูนย์ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 7 เป็นส่วนราชการของมหาวิทยาลัยอีกได้

สำนักงานอธิการบดีและสำนักงานวิทยาเขตอาจแบ่งส่วนราชการเป็นกอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

บัณฑิตวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

คณะอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี ภาควิชา กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหรือกอง

สถาบัน สำนัก ศูนย์ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้อำนวยการ กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

วิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้อำนวยการ ภาควิชา กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหรือกอง

สำนักงานคณบดี สำนักงานผู้อำนวยการ กอง และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง อาจแบ่งส่วนราชการเป็นงานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่างาน

มาตรา 9 การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขตบัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย และศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี สำนักงานผู้อำนวยการ ภาควิชา กอง และงานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา กอง หรืองาน ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

มาตรา 10 ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 มหาวิทยาลัยจะรับสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นใดชั้นหนึ่งแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันสมทบนั้นได้

การรับเข้าสมทบหรือยกเลิกการสมทบซึ่งสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

การควบคุมสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยที่เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 11 นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัย อาจมีรายได้ ดังนี้

- (1) เงินผลประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
- (2) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัย
- (3) รายได้หรือประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
- (4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครอง ดูแล หรือใช้ประโยชน์
- (5) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น ๆ

ให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น

รายได้ของมหาวิทยาลัยรวมทั้งเบี่ยงปรับที่เกิดจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เว้นแต่เบี่ยงปรับที่เกิดจากการผิดสัญญา ลาศึกษาและเบี่ยงปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาซื้อทรัพย์สินหรือสัญญาจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ

มาตรา 12 บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของมหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย

มาตรา 13 บรรดารายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยจะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ภายในของวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 7

เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัยจะต้องจัดการตามเงื่อนไขที่ผู้อุทิศให้กำหนดไว้และต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

หมวด 2 การดำเนินการ

มาตรา 14 ให้มีสภามหาวิทยาลัยประกอบด้วย

(1) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(2) กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิการบดี และประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ

(3) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนหกคน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการวิทยาลัย และผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ

(4) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนห้าคน ซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งตาม (3)

(5) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสี่คนซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (2) (3) และ (4)

ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งซึ่งมิใช่กรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (3) หรือ (4) เป็นกรรมการและเลขานุการสภามหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของอธิการบดี

ให้สภามหาวิทยาลัยเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัยเมื่อนายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย

คุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิตาม (5) คุณสมบัติของผู้เลือก ผู้รับเลือกตั้ง และผู้เลือกตั้ง ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกและเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (3) และ (4) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 15 นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา 14 (3) (4) และ (5) มีวาระการดำรงตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หรืออาจได้รับเลือกหรือได้รับเลือกตั้งใหม่อีกได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคหนึ่ง นายกสภามหาวิทยาลัย และ กรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา 14 (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ถอดถอน เพราะขาดคุณสมบัติของการเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ

(4) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยในประเภทนั้น

ในกรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา 14 (3) (4) หรือ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรือได้มีการเลือกหรือเลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้ทรงพระกรุณาเกล้าฯ แต่งตั้งหรือได้รับเลือกหรือได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา 14 (3) (4) หรือ (5) พ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือยังมีได้เลือกหรือเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยอื่นขึ้นใหม่ ให้นายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือได้มีการเลือกหรือเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยอื่นขึ้นใหม่แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งได้รับเลือกหรือเลือกตั้งตามมาตรา 14 (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระไม่เกินเก้าสิบวัน สภามหาวิทยาลัยจะไม่ให้มีการเลือกหรือเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา 16 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยและโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(2) วางระเบียบและออกข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้วางระเบียบและออกบังคับสำหรับส่วนราชการนั้นเป็นเรื่อง ๆ ไปก็ได้

(3) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

(4) พิจารณาการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย และศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าว

(5) อนุมัติการรับสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยหรือการยกเลิกการสมทบ

(6) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

(7) พิจารณาเสนอเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและถอดถอนอธิการบดี ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ

(8) แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการวิทยาลัย และผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

(9) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

(10) วางระเบียบและออกข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงาน การเงิน และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

(11) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

(12) พิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยตามที่อธิการบดีเสนอ และอาจมอบหมายให้อธิการบดีปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยก็ได้

(13) หน้าที่อันเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

มาตรา 17 การประชุมสภามหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 18 ให้มีสภาคณาจารย์และข้าราชการประกอบด้วยกรรมการ ซึ่งคณาจารย์ประจำและข้าราชการของมหาวิทยาลัยเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำและข้าราชการของมหาวิทยาลัย

สภาคณาจารย์และข้าราชการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะในกิจการของมหาวิทยาลัยต่ออธิการบดี และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่อธิการบดีมอบหมาย

องค์ประกอบ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ตลอดจนการประชุมและการดำเนินงานของสภาคณาจารย์และข้าราชการ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 19 ให้มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยและจะให้มีรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดี หรือจะมีทั้งรองอธิการบดี และผู้ช่วยอธิการบดีตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดี รองอธิการบดีเป็นรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิการบดีเป็นผู้ช่วยอธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายอื่น

มาตรา 20 อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง

อธิการบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคสอง อธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง

(4) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) ถูกให้ออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

(6) สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ถอดถอน

รองอธิการบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง

ผู้ช่วยอธิการบดีนั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้งจากราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 21 วรรคสอง และให้อธิการบดีมีอำนาจถอดถอนผู้ช่วยอธิการบดีด้วย

เมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา 21 อธิการบดีและรองอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย หรือดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์

ผู้ช่วยอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

มาตรา 22 อธิการบดีมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการและของมหาวิทยาลัย รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

(2) ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการและของมหาวิทยาลัย

(3) จัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย และปฏิบัติตามนโยบายและแผนงาน รวมทั้งติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

(4) รักษาระเบียบวินัย จรรยาบรรณ และมารยาทแห่งวิชาชีพของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และส่งเสริมกิจการนิสิต

(5) เสนอแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปี ตลอดจนรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยต่อสภามหาวิทยาลัย

(6) เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป

(7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หรือตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

มาตรา 23 ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีซึ่งอธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าอธิการบดีมิได้มอบหมาย ให้รองอธิการบดี ซึ่งมีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือไม่มีผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีตามความในวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี และให้นำมาตรา 37 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 24 ในวิทยาเขตหนึ่ง ให้มีรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของวิทยาเขตนั้นแทนอธิการบดีตามที่ได้รับมอบหมาย และจะให้เป็นผู้ช่วยอธิการบดีตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้

มาตรา 25 ในวิทยาเขตหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการประจำวิทยาเขตประกอบด้วยรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกจำนวนหนึ่ง

ให้คณะกรรมการประจำวิทยาเขตแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการประจำวิทยาเขต ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 26 คณะกรรมการประจำวิทยาเขตมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของวิทยาเขตแก่อธิการบดี

(2) ประสานงานระหว่างบัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะภายในวิทยาเขต

(3) พิจารณาเสนอการออกระเบียบปฏิบัติของวิทยาเขตต่ออธิการบดี และวางระเบียบหรือออกข้อบังคับอื่นตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

(4) พิจารณาเสนอแผนพัฒนา แผนงาน และงบประมาณประจำปีของส่วนราชการต่างๆ ของวิทยาเขตต่ออธิการบดี

(5) ปฏิบัติงานอื่นตามที่อธิการบดีมอบหมาย

มาตรา 27 ในบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของบัณฑิตวิทยาลัย และจะให้มีรองคณบดีตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีมอบหมายก็ได้

คณบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากผู้ได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

รองคณบดีนั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดีจากผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคณบดีและให้อธิการบดีมีอำนาจถอดถอนรองคณบดีโดยคำแนะนำของคณบดี

คณบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ และให้นำมาตรา 20 วรรคสาม (1) (2) (3) (4) และ (5) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของคณบดีโดยอนุโลม

การรักษาราชการแทนคณบดีให้นำมาตรา 23 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อคณบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้รองคณบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา 28 ในบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยประกอบด้วยคณบดีเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกจำนวนหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่บริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย

จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ตลอดจนอำนาจและหน้าที่ และการประชุมของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและการจัดระบบบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 29 ในคณะหนึ่ง ให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบของคณะ และจะให้ มีรองคณบดีตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณะบติมอบหมายก็ได้

คุณสมบัติ การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณบดีและรองคณบดีตามวรรคหนึ่ง และการรักษาราชการแทนให้นำมาตรา 27 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 30 ในคณะหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วยคณบดีเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกจำนวนหนึ่ง

จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ตลอดจนการประชุมของคณะกรรมการประจำคณะและการจัดระบบบริหารงานในคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 31 คณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) วางนโยบายและแผนงานของคณะให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
- (2) พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับคณะเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย
- (3) พิจารณาวางระเบียบ และออกข้อบังคับภายในคณะตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมายหรือเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย
- (4) พิจารณาเสนอเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ประจำในคณะต่อมหาวิทยาลัย
- (5) จัดการวัดผล ประเมินผล และควบคุมมาตรฐานการศึกษาของคณะ
- (6) ส่งเสริมงานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- (7) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณบดี
- (8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของคณะหรือตามที่อธิการบดีมอบหมาย
- (9) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อดำเนินการใดๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการประจำคณะ

มาตรา 32 ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาในคณะ ให้มีหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของภาควิชาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา และจะให้มีรองหัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชามอบหมายก็ได้

หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา และรองหัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา นั้นให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดีจากผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคณบดี และให้อธิการบดีมีอำนาจถอดถอนหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาและรองหัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาด้วย

หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้และให้นำมาตรา 30 วรรคสาม (1) (2) (3) (4) และ (5) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาโดยอนุโลม

การรักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาให้นำมาตรา 23 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาพ้นจากตำแหน่ง ให้รองหัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา 33 ในสถาบันหรือสำนักหนึ่ง ให้มีผู้อำนวยการสถาบันหรือผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสถาบันหรือสำนักนั้นแล้วแต่กรณี และจะให้มีรองผู้อำนวยการสถาบันหรือรองผู้อำนวยการสำนักตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการสถาบันหรือผู้อำนวยการสำนักมอบหมายก็ได้

คุณสมบัติ การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้อำนวยการสถาบันหรือผู้อำนวยการสำนัก รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง และการรักษาราชการแทนให้นำมาตรา 27 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 34 ในสถาบันและสำนักแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการประจำสถาบัน หรือสำนักแล้วแต่กรณี มีอำนาจและหน้าที่ที่บริหารงานของสถาบันหรือสำนักนั้น

การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจและหน้าที่ และการประชุมของคณะกรรมการประจำสถาบันและสำนัก ตลอดจนจำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการจัดระบบบริหารงานในสถาบันและสำนัก ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 35 ในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยมีวิทยาลัย ศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้มีผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของวิทยาลัยศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะแล้วแต่กรณีและจะให้มีรองผู้อำนวยการวิทยาลัย รองผู้อำนวยการศูนย์หรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะมอบหมายก็ได้

คุณสมบัติ การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวม

ทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งดังกล่าวตามวรรคหนึ่งและการรักษาราชการแทน ให้นำมาตรา 27 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา ในวิทยาลัยให้นำมาตรา 32 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 36 ในวิทยาลัย ศุนย์ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า คณะแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการประจำวิทยาลัย ศุนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มี ฐานะเทียบเท่าคณะ แล้วแต่กรณี มีอำนาจและหน้าที่บริหารงานของวิทยาลัย ศุนย์ หรือส่วน ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะนั้น

การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจและหน้าที่ และการประชุมของคณะกรรมการประจำ วิทยาลัยศุนย์ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตลอดจนจำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และ การจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย ศุนย์ และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 37 ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา และ หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่ง รองและผู้ช่วยของตำแหน่งดังกล่าว จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวเกินหนึ่งตำแหน่งในขณะเดียวกันมิได้

ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งอยู่หนึ่งตำแหน่งแล้ว จะรักษาราชการแทนตำแหน่งอื่นอีก หนึ่งตำแหน่งก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือน

มาตรา 38 ให้มีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภา มหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าส่วน ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กำหนดโดยข้อ บังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 39 เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการในบัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศุนย์ และภาควิชา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา อำนาจในการสั่งการ การอนุมัติ การปฏิบัติการ หรือการดำเนินการอื่นใดที่อธิการบดีจะพึงปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็น อย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ อธิการบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ดำรง ตำแหน่งคณบดีผู้อำนวยการ และหัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มี ฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีเฉพาะในราชการของส่วนราชการ นั้นก็ได้

ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ตามที่อธิการบดีกำหนด

มาตรา 40 ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนหรือผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา 19 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 27 มาตรา 29 มาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 35 มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทน หรือผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างที่ปฏิบัติราชการแทนหรือรักษาราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

หมวด 3

ตำแหน่งทางวิชาการ

มาตรา 41 คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

- (1) ศาสตราจารย์
- (2) รองศาสตราจารย์
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (4) อาจารย์

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งและถอดถอนคณาจารย์ประจำตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

มาตรา 42 ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้ซึ่งมิได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย

คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 43 สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งคุณสมบัติเหมาะสมและมีได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นรองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษได้โดยคำแนะนำของอธิการบดี

อธิการบดีอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นอาจารย์พิเศษได้โดยคำแนะนำของคณบดี ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ แล้วแต่กรณี

คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งรองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 44 ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษ และพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในสาขาวิชาที่ศาสตราจารย์ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้

คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งศาสตราจารย์เกียรติคุณ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 45 ให้ผู้เป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ มีสิทธิใช้ชื่อศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ แล้วแต่กรณี เป็นคำนำหน้านามเพื่อแสดงวิทยฐานะได้ตลอดไป

การใช้คำนำหน้านามตามความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้อักษรย่อดังนี้

ศาสตราจารย์	ให้อักษรย่อ ศ.
ศาสตราจารย์พิเศษ	ให้อักษรย่อ ศ. (พิเศษ)
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ	ให้อักษรย่อ ศ. (เกียรติคุณ)
รองศาสตราจารย์	ให้อักษรย่อ รศ.
รองศาสตราจารย์พิเศษ	ให้อักษรย่อ รศ. (พิเศษ)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ให้อักษรย่อ ผศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ	ให้อักษรย่อ ผศ. (พิเศษ)

หมวด 4

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา 46 ปริญญามีสามชั้น คือ

ปริญญาเอก	เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต	ให้อักษรย่อ ด.
ปริญญาโท	เรียกว่า มหาบัณฑิต	ให้อักษรย่อ ม.
ปริญญาตรี	เรียกว่า บัณฑิต	ให้อักษรย่อ บ.

มาตรา 47 มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใด และจะให้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้นอย่างไร ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 48 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หรือปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับสองได้

มาตรา 49 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับให้มีประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตรสำหรับสาขาวิชาใดได้ ดังนี้

(1) ประกาศนียบัตรบัณฑิต ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งภายหลังที่ได้ปริญญาแล้ว

(2) อนุปริญญา ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งก่อนถึงขั้นได้รับปริญญาตรี

(3) ประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะวิชา

มาตรา 50 มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ แต่จะให้ปริญญาดังกล่าวแก่คณาจารย์ประจำ ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย หรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยในขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้นมีได้

ชั้น สาขาของปริญญาเกิตติมศักดิ์ และหลักเกณฑ์การให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 51 มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีครูวิทยฐานะหรือเสมียนวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญาประกาศนียบัตรบัณฑิตอนุปริญญาและประกาศนียบัตร และอาจกำหนดให้มีครูประจำตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย ครูประจำตำแหน่งผู้บริหาร และครูประจำตำแหน่งคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครูวิทยฐานะ เสมียนวิทยฐานะและครูประจำตำแหน่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครูวิทยฐานะ เสมียนวิทยฐานะ และครูประจำตำแหน่งจะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไขอย่างไรให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา 52 สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย และเครื่องแต่งกายนิสิตได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 5

บทกำหนดโทษ

มาตรา 53 ผู้ใดใช้ครูวิทยฐานะ เสมียนวิทยฐานะ ครูประจำตำแหน่ง เครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายนิสิตของมหาวิทยาลัย โดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีตำแหน่งปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัย โดยที่ตนไม่มีถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิจะให้หรือมีตำแหน่งหรือมีวิทยฐานะเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 54 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีการเลือกและเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมของสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา 17 ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 ว่าด้วยเรื่องนี้มาใช้บังคับไปพลางก่อน

มาตรา 55 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชาของมหาวิทยาลัยอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดำรงตำแหน่งต่อไปจนครบวาระ

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยของผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งจะพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 56 การนับวาระการดำรงตำแหน่งของอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา ให้นับวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้เป็นวาระแรก

มาตรา 57 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำคณะ คณะกรรมการประจำสถาบัน และคณะกรรมการประจำสำนักอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำคณะ คณะกรรมการประจำสถาบัน และคณะกรรมการประจำสำนักตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 58 ให้ผู้ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็น

ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้จนครบกำหนดเวลาที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา 59 ให้ผู้ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 เป็นผู้ได้รับประกาศบัตรบัณฑิตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 60 ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกา ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ระเบียบและข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้นำพระราชกฤษฎีกา ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยระเบียบ และข้อบังคับซึ่งออกตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 ที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม

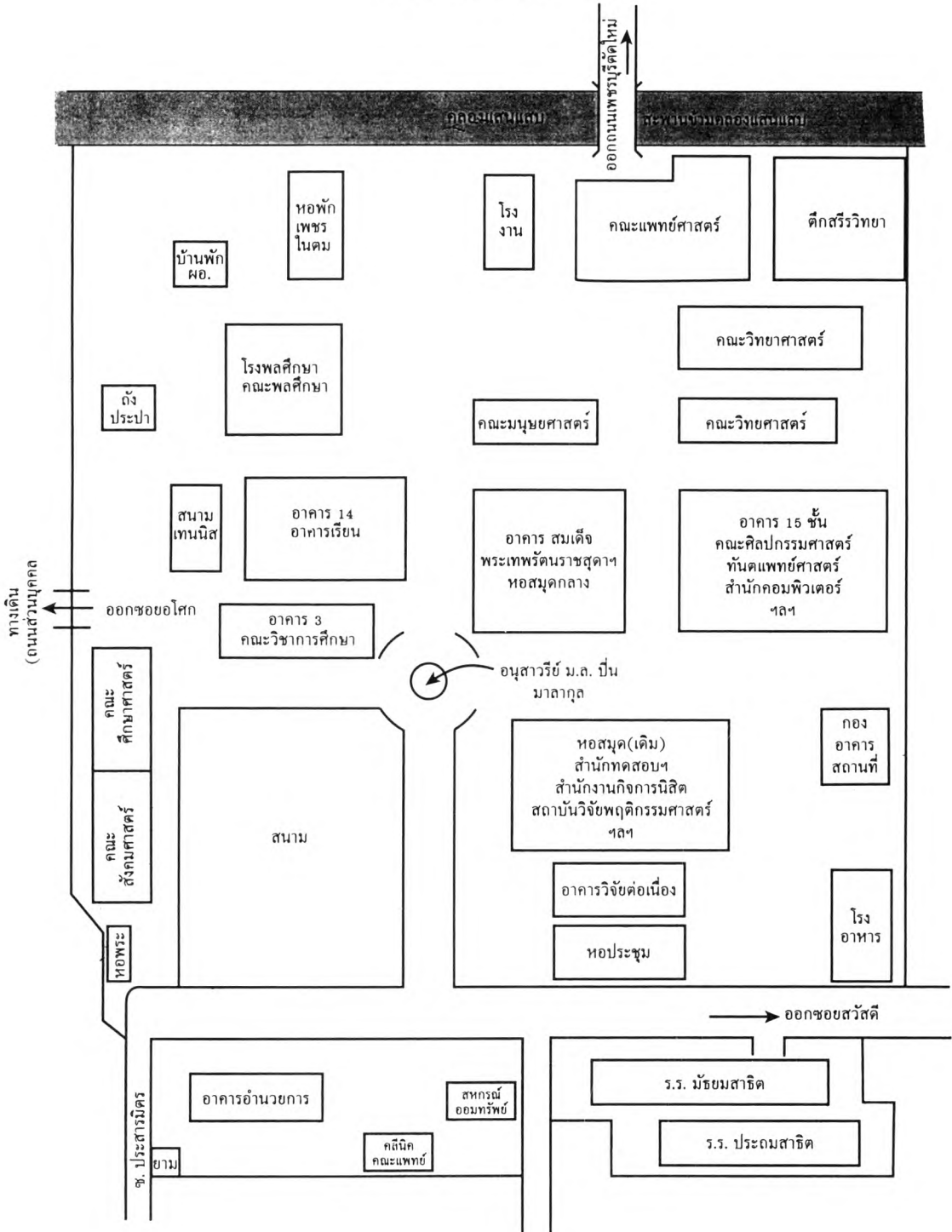
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปริมาณงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ พ.ศ. 2517 ได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้โครงสร้างของมหาวิทยาลัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถรองรับภารกิจของมหาวิทยาลัยได้ และเกิดข้อจำกัดในการดำเนินงานสมควรปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจและหน้าที่ และระบบบริหารงานของมหาวิทยาลัยเสียใหม่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจริงก้าวนำของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีความคล่องตัวในการบริหารงาน สามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างกว้างขวางและสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการให้การศึกษ การส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

แผนที่สังเขป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จากห้องทุ่งดินเปรี้ยว....เป็น มศว. องค์กรักษ์

สำเริง บุญเรืองรัตน์

เมื่อข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 รองศาสตราจารย์ ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ ผู้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นประธานกำหนดทิศทางการผลิตบัณฑิตมหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹ ข้าพเจ้าได้จัดให้มีการสัมมนาผู้แทนของคณะอาจารย์ของคณะต่างๆ จากทุกวิทยาเขตซึ่งขณะนั้นมีอยู่ 8 วิทยาเขต การสัมมนาดังกล่าวมี 5 ครั้ง ครั้งแรกระหว่างวันที่ 16-17 ธันวาคม พ.ศ. 2530 และครั้งที่ 5 เป็นการประชุมพิจารณาของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างวันที่ 29-30 สิงหาคม พ.ศ. 2531 การสัมมนาทั้ง 5 ครั้งนี้ได้พิจารณาประเด็นปัญหาการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และแนวโน้มใหม่ของความต้องการบุคลากรของสังคมและประเทศชาติ

ผลการสัมมนาได้ข้อสรุปประเด็นสำคัญว่า ทิศทางการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรมุ่งไปที่การขยายการผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยี แต่มิได้ละทิ้งการผลิตบัณฑิตสาขาเดิมที่กระทำอยู่ เพียงแต่ปรับปรุงคุณภาพของงานการผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ พลศึกษา และศึกษาศาสตร์ การขยายงานไปผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยีสามารถดำเนินการได้เพียงเพิ่มงบประมาณและบุคลากรอีกบ้าง เพราะมหาวิทยาลัยมีพื้นฐานมาอย่างดีทางด้านวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ การผลิตบัณฑิตสาขาใหม่นี้จะประหยัดงบประมาณอย่างมาก ดังเช่นที่มหาวิทยาลัยเคยเปิดคณะแพทยศาสตร์ที่ร่วมมือกับวชิรพยาบาลมาแล้ว และนับว่าเป็นคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นคณะแรก ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 สมัยที่ รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ตำแหน่งทางวิชาการสมัยนั้น เป็นอธิการบดี

กล่าวได้ว่าทิศทางการผลิตบัณฑิตนี้เป็นแผนงานทางวิชาการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และจากทิศทางการดังกล่าวนี้ก็นำไปสู่การทำแผนดำเนินการตามมา เป็นการชี้แจงแผนวิชาการนำการวางแผนของมหาวิทยาลัย

¹ทิศทางการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2532.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีที่ดินอยู่ที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 947 ไร่ บริษัทริษะกระป๋องได้มอบที่ดินผืนนี้ให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อจัดตั้งสถาบันการศึกษา นับว่าจำนวนที่ดินขนาดนี้มีมากพอแก่การขยายมหาวิทยาลัยตามที่ท่าน อธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร เคยดำริและพยายามดำเนินโครงการที่จะรวมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปไว้ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่รัฐบาลสมัยนั้นมีงบประมาณจำกัด จึงไม่อนุมัติให้มหาวิทยาลัยขยายไปที่อำเภอวังน้อย แต่ท่านอธิการบดีสุดใจ เหล่าสุนทร ได้รับมอบที่ดินไว้ที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก แล้วท่านก็เกษียณอายุราชการไป

นับตั้งแต่รับบริจาคที่ดินมาแล้วมหาวิทยาลัยมิได้กระทำหรืออาจจะกระทำแต่มิได้มีความสำเร็จเป็นรูปธรรมในการที่จะทำให้ผืนแผ่นดินนี้เป็นสถานที่ศึกษาตามเจตนารมณ์ของผู้บริจาค จนกระทั่งข้าพเจ้ากำหนดทิศทางการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ 7/2531 เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2531

ในทิศทางการผลิตบัณฑิตดังกล่าวได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน อำเภอองครักษ์เป็นสถานที่ผลิตบัณฑิตไว้ในหน้า 7 ข้อ 3.1.9 ว่า

“การพัฒนาที่ดินองครักษ์เป็นสถานที่ผลิตบัณฑิตนั้นมุ่งไปในทิศทางที่ผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยีเป็นสำคัญ โดยเน้นจะเปิดคณะต่างๆ ดังนี้

- 3.1.9.1 คณะเกษตรศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตทางเกษตร
- 3.1.9.2 คณะอุตสาหกรรมและการเกษตรเพื่อผลิตบัณฑิตทางอุตสาหกรรมและการเกษตร
- 3.1.9.3 คณะเทคโนโลยีชีวภาพ เมื่อผลิตบัณฑิตทางเทคโนโลยีชีวภาพ
- 3.1.9.4 คณะอุตสาหกรรมเคมี เพื่อผลิตบัณฑิตทางอุตสาหกรรมเคมี
- 3.1.9.5 คณะวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิศวกรรมศาสตร์
- 3.1.9.6 คณะอุตสาหกรรมบริการ เพื่อผลิตบัณฑิตทางอุตสาหกรรมบริการ
- 3.1.9.7 คณะเทคโนโลยีชุมชน เพื่อผลิตบัณฑิตทางเทคโนโลยีชุมชน
- 3.1.9.8 คณะเทคโนโลยีสังคมมนุษย์ เพื่อผลิตบัณฑิตทางเทคโนโลยีสังคมมนุษย์”

ภายหลังจากที่สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ขยายการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยีที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกแล้ว ดร. ธาณี ทับทิมโต ผู้เป็นรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน และคณะอาจารย์จากวิทยาเขตบางเขน ก็ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพดินและชุมชนที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินของมหาวิทยาลัย จนกระทั่งวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ข้าพเจ้าได้เชิญ ดร. ธาณี ทับทิมโตและคณะอาจารย์บางท่าน มาประชุมเป็นครั้งแรกเพื่อวางแผนสร้างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒศูนย์องครักษ์ ต่อมาในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีท่านอธิการบดี ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ ดร. ธาณี ทับทิมโต

ข้าพเจ้าเอง และคณะอาจารย์จากวิทยาเขตบางเขนและประสานมิตร ได้เดินทางไปดูที่ดินที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอองครักษ์ให้ความร่วมมือนำคณะผู้บริหารไปดูที่ดินของมหาวิทยาลัย สภาพทางที่ไปยังที่ดินของมหาวิทยาลัยนั้น เมื่อแยกจากถนนรังสิต - นครนายก ซึ่งสมัยนั้นเป็นถนนเพียงสองช่องทางที่รถวิ่งสวนไปมา เลียบคลองรังสิต ตรงแถว ๆ คลอง 15-16 ทางฝั่งวัดสว่างอารมณ์นั้น สภาพหนทางเป็นลูกรัง ยามที่รถวิ่งไป มีฝุ่นแดงคลุ้งไปหมด ที่ดินเป็นท้องนา ชาวบ้านขอเช่าปลูกข้าว สภาพดินเป็นดินเปรี้ยว บริเวณริมคลองรังสิตตรงที่ดินของมหาวิทยาลัยเป็นชุมชนที่ชาวบ้านปลูกบ้านกันอยู่เพื่อทำนา

เมื่อกลับมาจากการดูที่ดินแล้ว ข้าพเจ้าก็ปรึกษากับ ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ ดร. ธาณี ทับทิมโต ดร. อุดมชัย จินะดิษฐ์ ศาสตราจารย์พิเศษนายแพทย์ ปราโมทย์ วีรานุกต์ ผู้เป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขณะนั้นและ ดร. วีระชัย สิงหนิยม เกี่ยวกับคณะต่างๆ ที่จะเปิดที่ศูนย์องครักษ์ การใช้คำว่า “ศูนย์องครักษ์” ไม่ใช่คำว่า “วิทยาเขตองครักษ์” ก็เนื่องจากว่ามีมติคณะรัฐมนตรีให้ยุบรวมวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครมาไว้ที่ประสานมิตร จึงไม่สามารถจะขอจัดตั้งวิทยาเขตได้ จากการปรึกษาร่วมกันและพยายามที่จะดำเนินการตามทิศทางการผลิตบัณฑิต ตลอดจนได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และเวลาที่เปลี่ยนไปได้ข้อสรุปว่า เห็นควรดำเนินการเปิดหกคณะและหนึ่งสถาบันดังนี้

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. คณะอุตสาหกรรมศาสตร์
3. คณะกายภาพบำบัด
4. คณะเภสัชศาสตร์
5. คณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
7. สถาบันวิจัยและพัฒนา

เมื่อกำหนดคณะได้เป็นที่แน่ชัดแล้ว ก็ได้เชิญบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการจัดตั้งคณะมาจัดทำเอกสารโครงการจัดตั้งของแต่ละคณะ ตลอดจนหลักสูตรดังนี้

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์มี ดร. อุดมชัย จินะดิษฐ์ ดร. ธาณี ทับทิมโต ดร. สมบัติ ทีฆทรัพย์ อาจารย์ณรงค์ อาจารย์ธีร์ และอาจารย์วิจิต บัวแก้ว เป็นผู้จัดทำ
2. คณะอุตสาหกรรมศาสตร์ มี ดร. เสนาะ บุญมี เป็นผู้จัดทำ
3. คณะกายภาพบำบัด มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ประโยชน์ บุญสินสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระชัย สิงหนิยม และอาจารย์ศรีลัดดา เงินสุทธิวรกุล เป็นผู้จัดทำ

4. คณะเภสัชศาสตร์ มี ดร. ทองปาน เทียมราชและดร. ชวนีย์ ทองโรจน์ เป็นผู้จัดทำ
5. คณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ วิทยารัฐ เป็นผู้จัดทำ
6. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มี ดร. ศักดิ์ชาย ทัพสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพงษ์ กลิ่นหอม เป็นผู้จัดทำ

ได้เชิญ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ มาร่วมวางแผนจัดทำคณะพยาบาลศาสตร์ เตรียมไว้ด้วย

ในการจัดตั้งคณะต่างๆ ดังกล่าวมานั้นข้าพเจ้าได้ให้ข้อคิดแก่ผู้จัดทำว่า ขอให้คิดปรัชญาของคณะและของหลักสูตรตลอดจนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนแจ่มแจ้งก่อนว่า ต้องการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีลักษณะเช่นใด จากนั้นก็มากำหนดโครงสร้างหลักสูตร กำหนดวิชา รายละเอียดของเนื้อหาของแต่ละวิชา การจัดการเรียนการสอน แล้วกำหนดบุคคลากรอันได้แก่คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ กำหนดอุปกรณ์ กำหนดพื้นที่ของคณะ รูปแบบตัวตึกของคณะแล้วแปลงสิ่งเหล่านี้กำหนดเป็นงบประมาณที่จะเสนอ

ในการวางแผนสร้างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์นี้ข้าพเจ้าได้เชิญผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ตั้งแต่คณะผู้จัดตั้งคณะต่างๆ ฝ่ายวางแผน เป็นต้น มาประชุมปรึกษากันทุกเดือนละครั้งเพื่อรายงานความก้าวหน้าปัญหาอุปสรรคที่มีและระดมความคิดช่วยกันแก้ปัญหาเหล่านั้น

เมื่อจัดทำเอกสารเกี่ยวกับโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์เรียบร้อยแล้ว ก็นำเสนอที่ประชุมผู้บริหารมหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัย ตามลำดับ ซึ่งก็ได้ความเห็นชอบตามลำดับ ฝ่ายวางแผนมหาวิทยาลัยเสนอโครงการดังกล่าวนี้ไปยังฝ่ายวางแผนของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อบรรจุเข้าไว้ในแผนและเสนอตามลำดับต่อไป แต่เรื่องเงียบหายไปอยู่นานและในที่สุดฝ่ายวางแผนของทบวงมหาวิทยาลัยไม่เห็นชอบด้วย คณะผู้ดำเนินการพยายามหาทางใหม่ด้วยการเสนอโครงการขอเงินกู้จากธนาคารโลก มหาวิทยาลัยเสนอโครงการศูนย์องครักษ์ไปยังฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ของทบวงมหาวิทยาลัยและได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ได้นำเสนอต่อไปให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพิจารณา คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติขณะนั้น มี ดร. พนม พงษ์ไพบูลย์ เป็นเลขาธิการและทำหน้าที่เป็นประธานพิจารณาโครงการศูนย์องครักษ์ได้พิจารณาสองครั้ง

ครั้งแรกท่านอธิการบดี ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ เป็นหัวหน้าคณะจากมหาวิทยาลัยไปชี้แจงข้าพเจ้า ดร. ธาณี ทับทิมโตซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำเอกสารโครงการศูนย์องครักษ์ในภาพรวมและผู้เกี่ยวข้องก็ไปด้วย ผลการพิจารณาครั้งแรกยังไม่สามารถสรุปเป็นมติได้ มีประเด็นปัญหาที่จะต้องซักถาม และตอบให้ความชัดเจนต่ออีก แต่สังเกตดูแนวโน้มของความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติคงจะให้ความเห็นชอบ การพิจารณาครั้งที่สองท่านอธิการบดีมอบหมายให้ข้าพเจ้า

เป็นหัวหน้าคณะไปชี้แจงและผลการพิจารณาครั้งที่สองนี้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้ความเห็นชอบกับโครงการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒศูนย์องครักษ์และให้ทบวงมหาวิทยาลัยบรรจุไว้ในแผนของทบวงมหาวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนของทบวงมหาวิทยาลัยได้ประชุมพิจารณามี ดร. กำแหง สติรกุล ผู้เป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยขณะนั้น เป็นประธานพิจารณาและข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าคณะไปชี้แจง ผลการพิจารณาปรากฏว่า ทบวงมหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบ ประชุมเพียงครั้งเดียว จากนั้นทบวงมหาวิทยาลัยเสนอโครงการของมหาวิทยาลัยต่อไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา คณะรัฐมนตรีสมัยที่มีคุณ อานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขยายการจัดการศึกษาไปที่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยไม่ต้องกู้เงินจากธนาคารโลก แต่ให้ใช้งบประมาณแผ่นดิน คณะรัฐมนตรี มีมติให้จัดตั้งหกคณะและหนึ่งสถาบัน ดังนี้ -

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. คณะอุตสาหกรรมศาสตร์
3. คณะกายภาพบำบัด
4. คณะเภสัชศาสตร์
5. คณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
7. สถาบันวิจัยและพัฒนา

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติดังกล่าวแล้ว ข้าพเจ้าก็ยังเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์องครักษ์มาประชุมกันทุก ๆ เดือน ๆ ละครั้งเพื่อดำเนินการจัดตั้งคณะต่อไป ข้าพเจ้าเป็นประธานการประชุมทุกครั้ง มหาวิทยาลัยได้จ้างบริษัทคลีน เป็นผู้ออกแบบวางผังแม่บทของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์ มีข้อเสนออันไว้วางใจว่าหลังคาตึกทุกตึกของมหาวิทยาลัยที่ศูนย์องครักษ์ให้เป็นสีแดง บริษัทคลีนได้นำเสนอผังแม่บทต่อที่ประชุม คณะผู้จัดตั้งก็ได้เสนอความคิดเห็น บริษัทคลีนก็นำข้อเสนอไปแก้ไขปรับปรุง ที่คิดกันไว้ในบริเวณมหาวิทยาลัยแห่งนี้จะมีที่จอดรถให้พอเพียงและจะจัดตั้งมีเตอร์เก็บเงินค่าจอดรถด้วยแต่แรกเลยเหมือนดังที่พบเห็นอยู่ในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีศูนย์การค้าเพื่อบริการนิสิตและอาจารย์ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ได้พิจารณากันว่ากลยุทธ์ในการที่จะพัฒนาศูนย์องครักษ์นั้น น่าจะอยู่ที่การบุกเบิกเปิดคณะวิศวกรรมศาสตร์ให้ได้เป็นคณะแรก คณะผู้จัดทำโครงการเปิดคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่มี ดร. อุดมชัย จินะดิษฐ์ เป็นกำลังสำคัญ มี ดร. ธาณี ทับทิมโต ดร. สมบัติ ทีฆทรัพย์ อาจารย์ณรงค์ อาภฤทธิ และอาจารย์วิชุด บัวแก้ว ล้วนเป็นผู้บุกเบิก มีศาสตราจารย์ ดร. อรุณ สรเทศน์และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวลี จันทรกระจ่าง เป็นผู้กรุณาให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ท่านเหล่านี้เสนอความ

เห็นว่าควรรับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ในปีการศึกษา 2535 นี้เลย ท่านอธิการบดี ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์และข้าพเจ้าเห็นชอบด้วย ทั้ง ๆ ที่ดูการสอบคัดเลือกผ่านพ้นไปแล้ว

ข้าพเจ้าเชิญคณบดีและหัวหน้าภาคของคณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะพลศึกษา ซึ่งจะต้องรับผิดชอบสอนวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาพื้นฐานมาปรึกษาว่าจะขัดข้องหรือมีปัญหาอย่างใดหรือไม่ถ้าจะเปิดรับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ในภาคต้นของปีการศึกษา 2535 นี้ ที่ประชุมมีความเห็นชอบ คณะผู้จัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์จึงประสานงานภายในกับทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อขอรับนิสิต แต่มีบางท่านในทบวงมหาวิทยาลัยไม่เห็นชอบด้วยข้าพเจ้าจึงไปชี้แจงกับบางท่านในทบวงมหาวิทยาลัยเป็นการภายใน ก็ไม่ได้รับความเห็นชอบ ข้าพเจ้าจึงมาแจ้งให้คณะอาจารย์ผู้ดำเนินการจัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ทราบและปรารภกับศาสตราจารย์พิเศษนายแพทย์ปราโมทย์ วีรานุกต์ดี ผู้เป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ วันต่อมาคุณหมอปราโมทย์ วีรานุกต์ดี ได้มาพบอธิการบดีและข้าพเจ้า ถามว่า ต้องการเปิดคณะวิศวกรรมศาสตร์และรับนิสิตหรือไม่ ท่านอธิการบดีและข้าพเจ้าตอบว่าต้องการเปิด คุณหมอปราโมทย์ ท่านรับปากว่าจะดำเนินการให้ แล้วท่านก็ดำเนินการจริงๆ โดยที่คุณหมอปราโมทย์ วีรานุกต์ดี ดร. วีระชัย สิงหนิยม ดร. อุดมชัย จินะดิษฐ์ และคุณสุพจน์ บุญสิทธิ์ ได้ไปพบเพื่อปรึกษากับท่านเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย คือ ส.ส. ชูชาติ หาญสวัสดิ์ ส.ส. ชูชาติ หาญสวัสดิ์ได้กรุณากราบเรียนให้ท่านรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้นคือ พล.ร. ท่าน ทวิช กลิ่นประทุม ทราบและท่านเห็นชอบที่จะให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดสอนสาขาวิศวกรรมศาสตร์ เพราะเป็นสาขาที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมาก วิศวกรก็ขาดแคลนอย่างมาก ประกอบกับผู้บริหารระดับสูงของทบวงมหาวิทยาลัยเข้าใจมากยิ่งขึ้นในการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะเปิดรับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ คุณหมอปราโมทย์ วีรานุกต์ดี ได้มาแจ้งให้อธิการบดีและข้าพเจ้าทราบมหาวิทยาลัยจึงเสนอโครงการเปิดรับนิสิตไปให้คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติในการพิจารณาครั้งนั้นศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต เป็นประธานพิจารณามีรองศาสตราจารย์ ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ เป็นผู้ชี้แจง ผลการพิจารณาของคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยมีมติเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดรับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์

ในคืนก่อนที่คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยจะพิจารณานั้น ข้าพเจ้าได้โทรศัพท์กราบเรียนให้ท่านศาสตราจารย์ ดร. จรรจา สุวรรณทัต ผู้เป็นกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยได้กรุณาโทรศัพท์ไปขอความกรุณาจาก ดร. กำแหง สติรกุล ผู้เป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยได้กรุณาอนุเคราะห์โครงการนี้ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้วย ท่านศาสตราจารย์ ดร. จรรจา สุวรรณทัต ได้โทรศัพท์กลับมาแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบในคืนเดียวกันนั้นว่าได้กราบเรียนท่านรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ดร. กำแหง สติรกุล เรียบร้อยแล้ว

เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดรับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ 3 สาขา คือ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมเครื่องกล และวิศวกรรมไฟฟ้า สาขาละ 50 คน รวม 150 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์ได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอน 119 ในวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2535 และสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ ทิมทรัพย์ เป็นคณบดีคนแรกของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 คณะวิศวกรรมศาสตร์เปิดรับนักศึกษาหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิตซึ่งเป็นหลักสูตรต่อเนื่องสองปีในสองสาขาวิชาคือ วิศวกรรมเครื่องกล 100 คน และสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า จำนวน 100 คน นักศึกษากลุ่มนี้เป็นนักศึกษาภาคสมทบ เมื่อแรกเปิดรับนิสิตภาคปรกตินั้น นิสิตเรียนอยู่ที่ประสานมิตร จากนั้นไปเรียนอยู่ที่วิทยาเขตบางเขน ปัจจุบันนี้เรียนอยู่ที่ศูนย์องครักษ์ จังหวัดนครนายก

ในปีการศึกษา 2536 โครงการจัดตั้งคณะกายภาพบำบัด ที่ข้าพเจ้าเป็นประธานจัดตั้ง ก็เปิดรับนิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขากายภาพบำบัด จำนวน 40 คน เป็นรุ่นแรก แต่เข้ามาเรียนจริงจำนวน 33 คน ผู้ที่ดำเนินการทางวิชาการอย่างจริงจังจนเปิดหลักสูตรนี้ได้คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประโยชน์ บุญสินสุข อาจารย์ศรีลัดดา เงินสุทธิวรกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระชัย สิงหนิยม การดำเนินการจัดตั้งเป็นคณะในขณะนั้น ยังไม่สามารถเปิดเป็นคณะได้ให้อยู่ภายใต้คณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไปก่อน

วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 ข้าพเจ้าหมดภาระการเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ งานสร้างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์ข้าพเจ้ามิได้เกี่ยวข้องแต่อย่างใด ได้ทราบว่างบประมาณการก่อสร้างคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้รับอย่างสมบูรณ์ งบประมาณสร้างอาคารต่าง ๆ เช่น ตึกอำนวยการ ที่พักอาจารย์ หอพักนิสิต ได้รับอย่างครบถ้วน ได้ทราบต่อมาว่าได้จัดตั้งคณะเภสัชศาสตร์ได้อย่างเป็นทางการ โครงการจัดตั้งคณะกายภาพบำบัดเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการจัดตั้งคณะสหเวชศาสตร์ และปัจจุบันได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยให้เป็นคณะและเป็นคณะที่บริหารอย่างอิสระ ตึกของคณะนี้กำลังก่อสร้างอยู่ เมื่อประเทศชาติมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจโครงการจัดตั้งคณะอื่น ๆ และสถาบันวิจัยและพัฒนาให้ระงับไว้ก่อน โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ที่กล่าวไว้กำหนดในแผนเป็นภาควิชาในคณะแพทยศาสตร์ ปัจจุบันได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ที่บริหารอย่างอิสระ โครงการจัดตั้งคณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นสถาบันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร โครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาที่กำหนดในแผนเป็นภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาของคณะพลศึกษา เปิดการเรียนการสอนบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การกีฬา โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นศูนย์วิจัยและบริการ

การก่อสร้างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์ ได้ดำเนินการมาและกำลังดำเนินการอยู่ ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สร้างเสร็จแล้ว เปิดบริการแล้ว ที่ศูนย์องครักษ์ ผู้ที่ผ่านไปมาระหว่างรังสิต - นครนายก จะได้เห็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์ เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นศรีสง่าแก่มหานครแทบเท่าทุกวันนี้

กำเนิดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

ได้กล่าวมาแล้วว่า ขณะที่ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดีนั้น ได้มีผู้ใจบุญมอบที่ดินใหม่ให้มหาวิทยาลัยที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ เนื่องจากที่ดินตรงนั้นแม้จะอยู่ติดทางหลวงแผ่นดินรังสิต - นครนายก แต่ก็เป็นที่ดินท้องนา สภาพดินเปรี้ยว ทำนาไม่ได้ผล ในฤดูน้ำหลากน้ำจะท่วมสูงมาก ดังนั้นก่อนที่จะใช้ประโยชน์จากที่ดินแห่งนั้นจะต้องดำเนินการก่อนสองประการ **ประการแรก** จะต้องทำคันดินล้อมรอบที่ดินเพื่อป้องกันน้ำท่วม และ**ประการที่สอง** จะต้องหาวิธีกำจัดดินเปรี้ยว ในประการที่สองไม่ค่อยมีปัญหา ค่อยทำค่อยไปได้ แต่ในประการแรกจะต้องทำก่อน มิฉะนั้นดำเนินการอะไรไม่ได้เลย ตอนที่มหาวิทยาลัยนี้มีหลายวิทยาเขต งบประมาณที่ได้มาต้องแบ่งปันกันเหลือเงินไม่มากพอที่จะไปทำคันดินที่องครักษ์ จนกว่าวิทยาเขตต่างๆ แยกตัวไปเป็นอิสระ และบางวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครได้ยุบรวมมาอยู่ที่ประสานมิตร นั้นแหละจึงเริ่มได้งบประมาณไปเริ่มทำคันดินล้อมรอบที่ดินที่องครักษ์ “โครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก” จึงเกิดขึ้นและดำเนินการเรื่อยมา

รศ. ดร. ซาตรี เมืองนาโพธิ์ เขียนไว้ว่า

“การย้าย มศว ไปองครักษ์นอกจากจะเป็นการหาสิ่งที่ดีที่สุดที่ มศว พึ่งจะหาได้ให้แก่ลูกศิษย์แล้ว ยังเป็นการช่วยลดความแออัดของกรุงเทพมหานคร และเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าเรียนมหาวิทยาลัยให้แก่เยาวชนในต่างจังหวัดอีกด้วย มศว ทุกแห่ง รวมทั้ง มศว ประสานมิตรได้เป็นแหล่งศึกษาของเยาวชนผู้ยากไร้จากต่างจังหวัดเสมอมาตั้งแต่ต้น การที่เยาวชนเหล่านี้จะมีชีวิตและพักอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้ๆ มศว ประสานมิตร นับวันแต่จะยากลำบากมากขึ้นทุกทีเพราะค่าเช่าที่อยู่อาศัยในบริเวณนี้แพงลิบลิ่วและนับวันจะสูงขึ้นเรื่อยๆ นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นได้ทำการสำรวจอัตราค่าเช่าที่พักในย่านนี้ พบว่ามีอัตรารวมเฉลี่ยให้เช่าได้ในราคาพร้อมสองแสนบาทต่อเดือน คงจะไม่มีใครสามารถสร้างหอพักราคาถูกในบริเวณนี้ต่อไปอีกแล้ว ราคาค่าที่อยู่อาศัยในบริเวณองครักษ์จะถูกกว่าค่าที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครมากนัก

เหตุผลสำคัญที่สนับสนุนการขยาย มศว ไปองครักษ์ อีกประการหนึ่ง คือเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศชาติในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระยะ 10 ปีแรก (2535-2544) เราทำโครงการเปิดแต่เพียงบางสาขา มี วิศวกรรมศาสตร์ เกษศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กายภาพบำบัด และวิทยาศาสตร์การกีฬาโดยหวังว่าจะได้ขยายไปสู่สาขาอื่นๆ อีกมากในภายหลัง ผมได้เร่งเปิดคณะวิศวกรรมศาสตร์ก่อนสาขาอื่นใด เนื่องจากความพร้อมในทรัพยากรบุคคล และเพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงการองครักษ์ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว มีแต่การเดินหน้าและจะไม่มีมีการล้มเลิกตั้งเท่าก่อนอีก ขอฝากชาว มศว รุ่นหลังให้ช่วยกันพัฒนาและขยายสาขาวิชาต่างๆ ให้มากขึ้นกว่านี้

เป็นความโชคดี ที่ผมเสนอโครงการองครักษ์ในสมัยนายกรัฐมนตรี ฯพณฯ นายอานันท์ ปันยารชุน และสมัยรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล ทั้งสองท่านนี้มีสายตาวไกลไกลในเรื่องการศึกษาของชาติ หลังจากเสนอไปไม่นานนัก โครงการองครักษ์ ก็ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2535 โดยให้ดำเนินโครงการได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 หลังจากนั้นพวกเราได้เร่งดำเนินการเป็นการใหญ่ ระดมบุคลากรจากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในการร่างหลักสูตรและทำแผนจัดตั้งคณะวิชาต่างๆ เราได้ว่าจ้างสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ให้ออกแบบและวางผังการใช้พื้นที่ให้ เราแบ่งเนื้อที่ด้านหน้าซีกซ้ายไว้เป็นสนามกีฬาอย่างใหญ่หลายชนิด ต่อเนื่องด้วยพื้นที่สำหรับคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา (หรือชื่ออื่นที่หมายถึงสิ่งเดียวกันนี้) แบ่งเนื้อที่ด้านหน้าขวาอย่างกว้างขวางไว้สำหรับศูนย์แพทย์ และสำหรับคณะวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหลายที่จะพึงมาในภายหลัง ในอนาคตผมประสงค์จะเห็นคณะแพทยศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ของ มศว ขยายไปเปิดการเรียนการสอนที่นั่นด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีการออกแบบให้มีคูคลองภายในและที่กักเก็บน้ำไว้ทำประปาใช้เอง คล้ายๆ กับคูคลองและสระน้ำที่ ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล และคุณหลวง สวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ออกแบบไว้ให้โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงสมัยก่อน ในการออกแบบอาคาร ผมได้ขอร้องให้คุณชูเกียรติ นवलแสง สถาปนิก ออกแบบอาคารที่มีหลังคามุงกระเบื้องมีรางน้ำฝนมีบ่อกักเก็บน้ำฝนข้างๆ อาคาร ผมใคร่จะเห็นการปลูกต้นไม้ที่ร่มรื่นสวยงามในบริเวณ มศว ศูนย์องครักษ์มาก ผมไม่มีโอกาสได้ปลูกเอง เพราะหมดวาระอธิการบดีเสียก่อน แต่ก็ได้พูดคุยฝากฝังเรื่องนี้ไว้กับ รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช รองอธิการบดีเก่า-ใหม่ ผู้ดูแลศูนย์องครักษ์ของ มศว แล้ว และได้ฝากฝังให้ ดร. ไพศาลช่วยดูแลให้มีการปลูกแคฝรั่ง*บ้าง

สมัยที่ผมเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เราได้ดำเนินเรื่องสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 3 เรื่องด้วยกัน หนึ่งใน 3 เรื่องนี้บังเอิญมาเกี่ยวข้องกับโครงการองครักษ์ในภายหลัง ซึ่งนำความปิติยินดีมาสู่ผมเป็นอันมาก

เรื่องแรกคือเรื่องงาน **วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** เรื่องนี้เกิดขึ้นในโอกาสแรกสุดที่ผมเข้ารับงาน ดร. ชาญชัย อินทรประวัตติ จาก มศว สงขลา ที่เคยศึกษาปริญญาเอกในชั้นเรียนเดียวกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มาหารือกับผมว่าเราน่าจะมีกิจกรรมบางประการที่ทำให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงใกล้ชิดกับมหาวิทยาลัยของเราให้มากในระยะที่ผ่านมาหลังจากที่ได้ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ดร. ชาญชัย ได้มาปรึกษาหารือกับผมและคณะอีกครั้งสองครั้ง จึงได้ความคิดเรื่องงาน

* แคฝรั่งเป็นต้นไม้ที่ปลูกไว้มากในยุคแรก และยุคกลาง

“วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ขึ้นมา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดงานนี้เป็นประจำทุกปีตั้งแต่นั้นจนถึงทุกวันนี้ นับว่าเป็นสิริมงคลยิ่งแก่มหาวิทยาลัยของเรา

เรื่องที่สองและเรื่องที่สามเกิดขึ้นในปี 2534 อันเป็นปีมหามงคลที่**สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี** ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบสามรอบ เพื่อเป็นการแสดงถึงความสำนึกตระหนักในพระกรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่ได้ทรงเข้าศึกษาและทรงสำเร็จการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ อันเป็นเกียรติประวัติสูงสุดแก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้วยังทรงมีพระเมตตาเสด็จมาพระราชทานความรู้ความคิดแก่นิสิตและคณาจารย์เป็นประจำทุกปีในงาน “วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” รวมทั้งได้มีพระเมตตาเสด็จมาทรงสอนนิสิตปริญญาเอกอยู่เสมอ จนกระทั่งได้รับพระราชทานตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัย พวกเราจึงได้จัดทำโครงการเพื่อเฉลิมพระเกียรติของพระองค์ท่านขึ้นมา 2 โครงการด้วยกัน

โครงการแรกคือโครงการ **อาคารวิจัยและการศึกษาต่อเนื่องสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** เพื่อจะใช้เป็นสถานที่แสดงพระประวัติ พระกรณียกิจ และผลงานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นสถานที่รวบรวมจัดแสดงนิทรรศการหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เป็นสถานที่ใช้เป็นศูนย์วิจัยในด้านศิลปะและวัฒนธรรม มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นสถานที่จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ และเป็นสถานที่สำหรับจัดการศึกษาต่อเนื่องในระดับต่างๆ โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจำนวนหนึ่งจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด จำนวน 50 ล้านบาท โดยคุณชาติโร โสภณพานิช ได้มอบเงินจำนวนนี้ให้มหาวิทยาลัยในสมัยที่ผมเป็นอธิการบดี เงินอีกจำนวนหนึ่งประมาณกว่า 10 ล้านบาท มหาวิทยาลัยรณรงค์หาเอง เป็นที่น่ายินดีที่อาคารนี้สร้างเสร็จแล้ว และทราบว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปทรงเปิดในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2539 แล้ว

โครงการที่สองคือโครงการ **ศูนย์แพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ครั้งแรกเราคิดจะทำศูนย์แพทย์ขนาดเล็กในบริเวณ มศว ประสานมิตร โดยธนาคาร กรุงเทพ จำกัด แสดงความจำนงจะสนับสนุนการหาทุนในการก่อสร้าง แต่ด้วยเดชพระบารมีภายหลังสำนักงบประมาณแผ่นดิน อนุมัติงบประมาณให้ 610,179,000 บาท ให้สร้างโรงพยาบาลขนาด 600 เตียงได้ในปี 2535 การสร้างโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในบริเวณ มศว ประสานมิตร นั้นเป็นไปได้ไม่ได้นั้นเพราะสถานที่แออัดเหลือประมาณแล้ว ดร. สุขุม นวพันธุ์ ซึ่งเคยเรียนวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น ปรอ. ๑ พร้อมกับผม ในปี 2532 ได้แสดงความจำนงมอบที่ดินบริเวณบึงกุ่มให้ 15 ไร่ และถ้าโครงการได้รับความสำเร็จจะมอบที่ดินให้เพิ่มเติมอีก 25 ไร่ รวมเป็น 50 ไร่ นายแพทย์ซึ่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มศว ซึ่งผมมอบหมายให้ช่วยดูแลคณะ

แพทย์ฯ พร้อมด้วยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาและรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ไปดูสถานที่ แล้วกลับมารายงานให้ผมทราบว่า เป็นสถานที่ซึ่งเหมาะสม และให้มหาวิทยาลัยตอบรับการบริจาคของ ดร. สุขุม ได้ หลังจากการตอบรับการบริจาคที่ดินนานพอสมควร คณะแพทยศาสตร์ มศว ได้แสดงความไม่พอใจที่จะมีโรงพยาบาลที่บึงกุ่ม และรุกร้าอย่างมากให้สร้างโรงพยาบาลในบริเวณประสานมิตร จนเกิดความตึงเครียดขึ้น ผมปฏิเสธด้วยเหตุผลของความแออัดของสถานที่ พวกเขาไม่ยอมฟังเหตุผลใด และยังยืนยันที่จะให้สร้างโรงพยาบาลในประสานมิตรให้ได้ ทำให้ผมต้องปฏิเสธอย่างแข็งขัน พวกเขาเลยเปิดศึกบิดเบือนข้อมูลอย่างน่าเกลียดที่สุดใจมตีผมต่างๆ นานา หาวว่ามีส่วนได้ส่วนเสียกับ ดร. สุขุม บ้างเป็นต้น ผมเพิ่งได้รับรสชาติของการใช้ความฉลาดอย่างป่าเถื่อนในครั้งนั้น คึกหาที่ตั้งโรงพยาบาลได้ยึดเยื้อไม่จบในสมัยของผม แต่ล่วงเข้าสู่สมัยอธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัยเป็นเวลานานมาก มีการประวิงเวลาโดยการเสนอให้สร้างที่จังหวัดสมุทรปราการ บ้าง จังหวัดฉะเชิงเทราบ้าง ซึ่งล้วนแต่ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินเลย ในที่สุดได้อาศัยการตัดสินใจที่เด็ดขาดและเที่ยงธรรม จากท่านนายกสภามหาวิทยาลัย ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล ตัดสินใจให้ไปสร้างที่อำเภองครักษ์”

โครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีที่ดินอยู่ที่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกเนื้อที่ รวม 2 ไร่ 946 ตารางวา ไร่ 3 งาน 102 ตารางวา ซึ่งบริษัทศิระชะกระป๋องได้บริจาคให้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. 2518 และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มอบโฉนดที่ดินทั้งสองโฉนดให้แก่ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2522 ตามสำเนาโฉนดท้ายโครงการนี้

ที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดังกล่าว ตั้งอยู่ที่คลอง 15 ฝั่งขวาก่อนถึง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ประมาณ 2.5 กิโลเมตร บนเส้นทางถนนสายรังสิต-นครนายก และอยู่ห่างจาก สะพานรังสิต ถนนพหลโยธิน ประมาณ 30 กิโลเมตร ปัจจุบันถนนสายรังสิต - นครนายก กรมทางหลวงแผ่นดิน ได้สร้างเป็นถนน 4 เลน จากสะพานรังสิต ถึงโรงเรียนนายร้อย จปร. เขาชะงัก ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง นอกจากนี้ กรมทางหลวงแผ่นดินได้สร้างถนนเริ่มจากเขต มีนบุรี ผ่านที่ใกล้เคียงที่ดินของมหาวิทยาลัย ทางทิศตะวันออกอีกด้วย

โครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นี้ นับเป็นอีกก้าวหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวและการขยายงานของมหาวิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) และทิศทางของการพัฒนามหาวิทยาลัยในอนาคต รายละเอียดของแผนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 7 แผนงาน ตามแนวโครงสร้างแผนงานของทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นแผนพัฒนาที่สมบูรณ์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ และอัตรากำลังสำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังจะช่วยให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถกำหนดแนวทางการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของโครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไป

* เริ่มโครงการนี้ในระยะที่ รศ.ดร. ชาตรี เมืองนาโพธิ์ เข้าดำรงตำแหน่งอธิการบดี เมื่อ พ.ศ. 2530 ได้รับงบประมาณ จึงได้เริ่มพัฒนาที่ดินตามแผนที่วางไว้ เริ่มก่อสร้างอาคารต่าง ๆ จนสามารถย้ายคณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งเปิดไว้ที่ มศว บางเขนไปอยู่ ณ ที่ใหม่ได้ในปีการศึกษา 2539

เป็นผลิตผลที่ได้จากมหาวิทยาลัยทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยเหตุนี้ลักษณะการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยจึงจำแนกเป็น 4 ประการคือ

- (1) ผลิตบัณฑิตสนองความต้องการของสังคมปัจจุบันและอนาคต
- (2) ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยปัญหาของสังคม
- (3) ถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยีตามโอกาสและตามความต้องการแต่ละท้องถิ่น
- (4) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากหน้าที่หลักดังกล่าวนี้ มหาวิทยาลัยต้องควบคุม และตรวจสอบการดำเนินงานดังกล่าวให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อไรก็ตามที่ภารกิจการผลิตของมหาวิทยาลัยไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าวนี้ เช่นการผลิตบัณฑิตในสาขาที่สังคมไม่ต้องการผลิตมากเกินไปจนเกิดความต้องการก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานหรือเป็นกิจกรรมที่ไม่ช่วยลดปัญหาของประเทศชาติอย่างแท้จริง มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการผลิตและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยไปในทิศทางที่สังคมต้องการโดยฉับพลัน

7.2 ปัญหาบางประการของสังคมไทย

ในการกำหนดนโยบายและทิศทางของการปรับตัวของมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องนำปัญหาของสังคมมาพิจารณาควบคู่กันไป ปัญหาของสังคมไทยที่เป็นปัญหาระดับชาติมีหลายประการ ปัญหาส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ภารกิจของมหาวิทยาลัยมี 4 ประการ คือ (จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 (2530-2534) ของทบวงมหาวิทยาลัย)

7.2.1 ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต จุดมุ่งหมายการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษายังคงยึดถือตามรูปแบบเก่า คือ มุ่งให้บัณฑิตออกไปรับราชการ ไปทำงานในรัฐวิสาหกิจ แต่การขยายตัวของหน่วยงานดังกล่าวนี้มีน้อยมาก (ประมาณ 2% ต่อปี) ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมีน้อย รายได้จากภาคเอกชนไม่ดีเท่าที่ควรจึงทำให้ลดการจ้างงาน การเพิ่มกำลังการผลิตแทนที่จะใช้วิธีเพิ่มแรงคนกลับใช้เครื่องจักรแทนมากขึ้น ดังนั้น การผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปหางานทำตามรูปแบบเดิมจึงก่อให้เกิดการว่างงานของบัณฑิตดังที่ประสบอยู่ทุกวันนี้

7.2.2 ปัญหาด้านผลิตผลการเกษตร ปัญหาใหญ่ของประเทศอีกประการคือ ผลิตผลการเกษตรราคาตกต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตที่เกินความต้องการ ต้นทุนการผลิตสูง ไม่สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ ที่มาของปัญหานี้เกิดจากเกษตรกรขาดผู้นำที่มีความรู้ทันสมัย ไม่ใช่ นักปฏิบัติที่แท้จริง การผลิตเป็นไปตามวิธีการดั้งเดิม ขาดการวางแผนงานที่เหมาะสมทั้งในด้านการผลิตและการตลาด การผลิตมักจะนิยมทำเลียนแบบซึ่งกันและกัน พิษชนิดใดขายได้ราคาดีก็หันมาผลิตจนเกินความต้องการ ขาดคุณภาพ ราคาจึงตกต่ำ

7.2.3 ปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ล้าหลัง และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในอดีตและปัจจุบันประเทศไทยต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะนำเข้าในรูปของสินค้าสำเร็จรูป เครื่องจักรกล และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นการซื้อเทคโนโลยีทางอ้อมทั้งสิ้น และผลที่ติดตามมาคือประเทศไทยเสียเปรียบดุลการค้าเป็นประจำทุกปี

นอกจากนี้การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยยังมิได้ทำกันอย่างจริงจัง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทั้ง 5 แผนที่ผ่านมายังไม่เคยปรากฏแผนหลักในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ให้เห็นเด่นชัด ในขณะที่คุณภาพและปริมาณของบุคลากรที่จะดำเนินการในด้านนี้ภายในประเทศมีอย่างเพียงพอ แต่เมื่อขาดการสนับสนุนและส่งเสริมเท่าที่ควร บุคลากรเหล่านี้จึงเดินทางออกไปประกอบอาชีพในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก จึงอาจจะกล่าวได้ว่า ประเทศไทยนอกจากจะเสียเปรียบดุลการค้ากับต่างประเทศแล้วยังเสียเปรียบดุลทางปัญญากับประเทศที่พัฒนาแล้วอีกด้วย

7.2.4 ปัญหาช่องว่างคุณภาพชีวิตของสังคมในเมืองกับสังคมชนบท เป็นที่เห็นอย่างเด่นชัดว่าคุณภาพชีวิตของสังคมในเมืองกับชนบทนั้นแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เป็นผลมาจากการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและการศึกษาที่มุ่งเฉพาะภาพรวมมากเกินไปจนขาดการคำนึงถึงส่วนย่อย กล่าวคือผู้มีอำนาจและอิทธิพลทางเศรษฐกิจจะเป็นคนในเมืองและบุตรหลานก็มีโอกาสทางการศึกษาสูงกว่าคนในชนบท จึงทำให้สังคมชนบทขาดบุคลากรทางปัญญาที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและมีผลกระทบต่อการพัฒนาสังคมชนบทในหลายๆ ด้าน เช่น การพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน การศึกษา เทคโนโลยีชนบท เศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง คุณธรรม จริยธรรม และวิถีทางดำเนินชีวิตที่ขาดมาตรฐาน ขณะเดียวกันผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจที่ขาดคุณธรรมและบรรดาอิทธิพลมืดต่างๆ ยังคงมีอยู่ในสังคมชนบทอย่างมากมาย

ปัญหาหลักทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้จะใช้เป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษาและกิจกรรม ณ ที่ดินของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ต่อไป

7.3 นโยบายและทิศทางของการจัดการศึกษาและกิจกรรม

7.3.1 การผลิตบัณฑิตเพื่อสร้างงานและสามารถประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง

จากนโยบายในข้อนี้เมื่อนำมากำหนดเป็นยุทธวิธีในการปฏิบัติที่เหมาะสมน่าจะเป็นดังต่อไปนี้

(1) เลือกผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาที่จะสร้างงานและการประกอบอาชีพด้วยตนเอง ได้แก่ คณะเทคโนโลยี คณะอุตสาหกรรมชุมชน และคณะอื่นๆ การเลือกผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาตามที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้พอที่จะคาดคะเนได้ว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วและไม่ประสงค์จะรับราชการ

หรือเป็นลูกจ้างของหน่วยงานต่าง ๆ จะสามารถสร้างงานให้ตนเองโดยประกอบวิชาชีพส่วนตัวได้ ตัวอย่างเช่น บัณฑิตคณะเทคโนโลยี จะมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและการอุตสาหกรรมในระบบปิดและระบบควบคุมซึ่งใช้พื้นที่น้อยแต่ให้ผลิตผลสูงและคุ้มค่า มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนและการวางแผนการผลิตสินค้าการเกษตรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นต้น

(2) เลือกรับนิสิตจากพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งได้แก่ กลุ่มเกษตรกรของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) กลุ่มสหกรณ์ นิคมสร้างตนเอง หมู่บ้านพัฒนา ฯลฯ นิสิตที่คัดเลือกมาจากชุมชนเหล่านี้จะคัดเลือกมาจากกลุ่ม หลังจากได้รับการฝึกฝนอบรมจนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการชั้นสูงและได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่เหมาะสมจะสามารถกลับไปประกอบอาชีพและพัฒนาสังคมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การร่วมมือกับสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) หรือหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นที่รองรับบัณฑิตสำหรับการประกอบอาชีพและพัฒนาชุมชนบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองตามพื้นที่เป้าหมาย

(4) การจัดการศึกษาและกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เน้นหนักทางด้าน การปฏิบัติให้เห็นจริง และได้ผลตอบแทนเป็นที่พอใจ เมื่อออกไปประกอบอาชีพในสังคมจะสามารถปฏิบัติได้ทันทีหรือให้มีการปรับตัวใหม่น้อยที่สุด

7.3.2 การแก้ปัญหาด้านผลผลิตการเกษตร โครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการชั้นสูง มีความสามารถวางแผนการผลิตให้อุปสงค์และอุปทานใกล้เคียงกัน มีความสามารถในการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทราบกลไกของการตลาดและการสหกรณ์เป็นอย่างดีบัณฑิตบางสาขาจะมีความรู้ความสามารถในการแปรรูปผลผลิตขั้นปฐมให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เป็นนักเทคโนโลยีและนักอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชนชนบทได้ นอกจากนี้ในแผนส่งเสริมการศึกษาและวิจัย ณ ที่ดินมหาวิทยาลัย (ข้อ 9.3) จะดำเนินการช่วยผ่อนคลาปัญหาในด้านนี้อยู่แล้ว จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่า การศึกษาและกิจกรรมที่จัดจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยลดหรือบรรเทาปัญหาด้านผลผลิตการเกษตรราคาตกต่ำได้

7.3.3 การแก้ปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนและการวิจัยตามโครงการนี้ จะเน้นหนักและเกี่ยวข้องกับพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยยึดหลักที่จะให้พึ่งพาตนเอง มีผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีหลายอย่างที่สามารถศึกษาค้นคว้า วิจัย และประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาใช้ภายในประเทศได้โดยไม่จำเป็นต้องสั่งหรือนำเข้าจากต่างประเทศ ตัวอย่างเช่นเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลผลิตเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่จะช่วยยกมาตรฐานการดำรงชีวิต เทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ชุมชนที่จะก่อให้เกิดการสร้างงานเป็นต้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมตามที่กล่าวมานี้ไม่อาจจะดำเนินการได้ ถ้าขาดการให้ความสนใจและการสนับสนุนเท่าที่ควร เป้าหมายหลักของการศึกษาและกิจกรรมมุ่งที่จะดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง จึงเป็นที่คาดหมายว่าจะมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศได้บ้างในบางส่วน

7.3.4 การแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของสังคมชนบท มาตรฐานของการดำเนินชีวิตของสังคมในเมืองกับสังคมชนบทนั้นแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสุขภาพ อนามัย การศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง อย่างไรก็ตามมีความเชื่ออยู่ประการหนึ่งว่า ถ้ามีบัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ แบบครบวงจรออกไปดำรงชีพหรือประกอบสัมมาชีพในสังคมชนบทแล้ว ย่อมจะทำให้สังคมชนบทนั้นพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตทัดเทียมหรือใกล้เคียงกับสังคมในเมืองได้

7.4 การจัดการศึกษาและกิจการ

โครงการพัฒนานี้จะจัดให้มีการศึกษาและกิจการตามหน้าที่ของมหาวิทยาลัยและเป็นไปตามนโยบายและทิศทางดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ 7.3 ซึ่งสรุปได้ 4 ประการ คือ

- (1) การผลิตบัณฑิตตามสาขาวิชาที่ปรากฏในข้อ 8
- (2) การบริการชุมชน เน้นการนำผลจากการศึกษาทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติไปบริการชุมชน ตามภูมิลำเนาที่คัดเลือกนิสิตเข้าเรียน
- (3) การวิจัย การวิจัยทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องกับการศึกษาและกิจการในการพัฒนาชนบทตามสาขาวิชาที่เปิดสอน และผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของชุมชนได้
- (4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยจะทำการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านและศิลปาชีพให้มีการพัฒนาต่อไป โดยให้ประชาชนสามารถยึดเป็นอาชีพได้

8. การจัดการศึกษา

8.1 ดำเนินการเปิดรับสมัครนิสิตเข้าศึกษาหลักสูตรของคณะเทคโนโลยี ซึ่งได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นคณะแล้ว ประกอบด้วยภาควิชา

- เทคโนโลยีการเกษตร
- เทคโนโลยีการอาหารและโภชนาศาสตร์
- เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- เทคโนโลยีชีวภาพ
- เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
- เทคโนโลยีวัสดุศาสตร์
- เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์

ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 พ.ศ. 2530 – 2534

ปี พ.ศ. 2531 เปิดรับสมัครนิสิตเข้าศึกษาหลักสูตรในภาควิชาเทคโนโลยีการอาหารและโภชนาศาสตร์

ปี พ.ศ. 2532 เปิดรับสมัครเข้าศึกษาหลักสูตรในภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร

ปี พ.ศ. 2533 เปิดรับสมัครนิสิตเข้าศึกษาหลักสูตรในภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ

ปี พ.ศ. 2534 เปิดรับสมัครนิสิตเข้าศึกษาหลักสูตรในภาควิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม

8.2 เตรียมการเพื่อจัดตั้งคณะใหม่ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 7 พ.ศ. 2535–2539 จะดำเนินการจัดตั้งคณะใหม่ ได้แก่

คณะอุตสาหกรรมชุมชน ซึ่งประกอบด้วยภาควิชาต่างๆ ดังนี้

- ภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร
- ภาควิชาอุตสาหกรรมชนบท
- ภาควิชาอุตสาหกรรมชีวภาพ
- ภาควิชาอุตสาหกรรมเคมี
- ภาควิชาการบริหารและการจัดการอุตสาหกรรม
- ภาควิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ภาควิชาศิลปศาสตร์อุตสาหกรรม
- ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

9. แผนงาน

เมื่อโครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยได้รับความเห็นชอบในหลักการจากกรมการบริหารและสภามหาวิทยาลัยแล้ว ในขั้นต่อไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กล่าวมาในตอนต้นจะดำเนินการจัดทำแผนงาน 7 แผนงานหลัก ดังนี้

9.1 แผนงานบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- (1) งานบริหารทั่วไป
- (2) งานนโยบายและแผน
- (3) งานจัดและพัฒนาระบบบริหาร
- (4) งานจัดทำผังแม่บทและแผนการใช้ที่ดิน
- (5) งานปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค
- (6) งานพัฒนาสถานที่และอุปกรณ์

- (7) งานบริการสวัสดิการ
- (8) งานรักษาความปลอดภัย
- (9) โครงการร่วมมือด้านวิชาการและปฏิบัติการกับสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) และองค์การของกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ
- (10) อื่น ๆ

9.2 แผนงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- (1) งานจัดการศึกษาคณะเทคโนโลยี
- (2) งานจัดการศึกษาคณะอุตสาหกรรมชุมชน
- (3) งานจัดการศึกษาคณะอื่น ๆ

9.3 แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- (1) งานทะเบียนนิสิตและประมวลผล
- (2) งานบริการห้องสมุด
- (3) งานสนับสนุนวิชาการคณะเทคโนโลยี และคณะอุตสาหกรรมชุมชน
- (4) งานส่งเสริมการผลิตตำรา
- (5) โครงการก่อสร้างอาคารหอสมุด
- (6) งานพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
- (7) งานพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

9.4 แผนงานส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

- (1) งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- (2) โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

9.5 แผนงานวิจัยระดับอุดมศึกษา

- (1) งานวิจัยพื้นฐาน
- (2) งานวิจัยในสาขาคณะเทคโนโลยี
- (3) งานวิจัยในสาขาคณะอุตสาหกรรมชุมชน
- (4) งานวิจัยในสาขาคณะอื่น ๆ

9.6 แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม

- (1) งานบริการวิชาการแก่ชุมชน
- (2) โครงการจัดประชุมและสัมมนา
- (3) โครงการจัดฝึกอบรมภายในและภายนอก
- (4) โครงการจัดการศึกษาพิเศษ

(5) โครงการหมู่บ้านสาธิตพัฒนาชนบท

9.7 แผนงานกิจการนิสิต

- (1) งานกิจกรรมนิสิต
- (2) งานบริการทุนการศึกษา
- (3) งานสวัสดิการนิสิต
- (4) งานส่งเสริมบำเพ็ญประโยชน์
- (5) งานส่งเสริมการกีฬา
- (6) งานแนะแนว

10. แผนการดำเนินงาน

10.1 ขั้นเตรียมการ

- (1) จัดทำโครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- (2) จัดดำเนินการขออนุมัติในหลักการของโครงการตามข้อ 1 จากกรรมการบริหารและสภามหาวิทยาลัย
- (3) จัดทำแผนรายละเอียดทั้ง 7 แผนงาน ตามข้อ 9 (9.1 - 9.7)
- (4) จัดทำรายละเอียดของงาน การวิเคราะห์ขอบข่ายของงาน หนังสือคู่มือและตารางการปฏิบัติงาน
- (5) จัดทำแผนรายละเอียดของแผนงบประมาณ
- (6) จัดทำรายละเอียดของแผนกำลังคนและการพัฒนาบุคลากร
- (7) จัดลำดับก่อนหลังของงานและโครงการที่จะนำเข้าสู่พื้นที่เป้าหมาย
- (8) ดำเนินการขออนุมัติแผนจากกรรมการบริหารและสภามหาวิทยาลัย
- (9) จัดทำหลักสูตรและดำเนินการขออนุมัติหลักสูตรและการจัดตั้งคณะต่อไป

10.2 ขั้นตอนดำเนินการ

- (1) นำกิจกรรมตามลำดับไปปฏิบัติ
- (2) ดำเนินการพัฒนาบุคลากร
- (3) ดำเนินการหาทุนช่วยเหลือจากแหล่งอื่น
- (4) ประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน
- (5) ดำเนินการปรับแผน
- (6) เตรียมการทำแผนพัฒนา ระยะที่ 2 พ.ศ. 2535 - 2539

11. แผนบุคลากร

11.1 จำนวนบุคลากรที่มีอยู่เมื่อเริ่มโครงการ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนบุคลากรที่มีอยู่เมื่อโครงการและที่โครงการเพิ่มในระยะ 5 ปี

(1) คณาจารย์

ประเภทของบุคลากร	จำนวนที่มีอยู่เมื่อเริ่มโครงการ 2530	จำนวนที่ต้องการเพิ่มแต่ละปี			
		2531	2532	2533	2534
คณาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์					
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	3	-	-	-	-
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	18	-	-	-	-
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1	-	-	-	-
คณาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์					
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	6	2	3	3	4
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	34	1	1	1	1
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1	-	-	-	-
คณาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์					
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	6	-	-	-	-
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	18	-	-	-	-
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	2	-	-	-	-
คณาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์					
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	1	-	-	-	-
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	16	-	-	-	-
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1	-	-	-	-

(2) เจ้าหน้าที่ธุรการ

ประเภทของบุคลากร	จำนวนที่มีอยู่เมื่อเริ่ม โครงการ 2530	จำนวนที่ต้องการเพิ่มแต่ละปี			
		2531	2532	2533	2534
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1	1	1	1	-	-
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 2	1	-	-	-	-
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 3	1	-	-	-	-
เจ้าหน้าที่ธุรการ 3	1	-	-	-	-
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 3	1	-	1	1	-
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 3	1	-	1	1	-
ช่างเทคนิค 3	1	-	1	1	1
พนักงานธุรการ 2	1	1	1	-	-
พนักงานธุรการ 4	5	-	-	-	-
ช่างอิเล็กทรอนิกส์ 3	1	-	1	1	1
พยาบาล 4	1	-	1	1	-
พนักงานพัสดุ 3	1	-	1	1	1
นักวิชาการ 4	2	-	1	1	-
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5	2	-	1	1	-
นักวิชาการพัสดุ 5	1	-	1	1	-
เจ้าหน้าที่บุคคล 4	1	-	1	1	-
นักวิชาการเงินและบัญชี 5	1	-	1	1	-
บรรณารักษ์ 4	1	-	1	1	-
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3	-	1	1	-	-

11.2 วิธีดำเนินการของแผนบุคลากร

การเปิดสอนตามหลักสูตรคณะเทคโนโลยี ในช่วงปี พ.ศ. 2531 - 2534 จะดำเนินการเกี่ยวกับกำลังบุคลากร ดังนี้

- (1) ในระยะปี 2530 เป็นต้นไป หลังจากโครงการพัฒนาที่ดินมหาวิทยาลัยนี้ได้รับความเห็นชอบจากกรรมการบริหารและสภามหาวิทยาลัยแล้วจะพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่เดิมให้สามารถดำเนินงานได้โดยจัดส่งไปอบรมในสาขาวิชานั้น ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (2) จะบรรจุบุคลากรใหม่ตามความจำเป็น เพื่อให้งานผลิตบัณฑิตมีประสิทธิภาพตามข้อ 11.1 ตารางที่ 1 (1) และ (2)

11.3 การจัดรูปองค์กร และแบ่งส่วนราชการ มีดังนี้

- (1) ระยะที่ 1 พ.ศ. 2530 - 2534

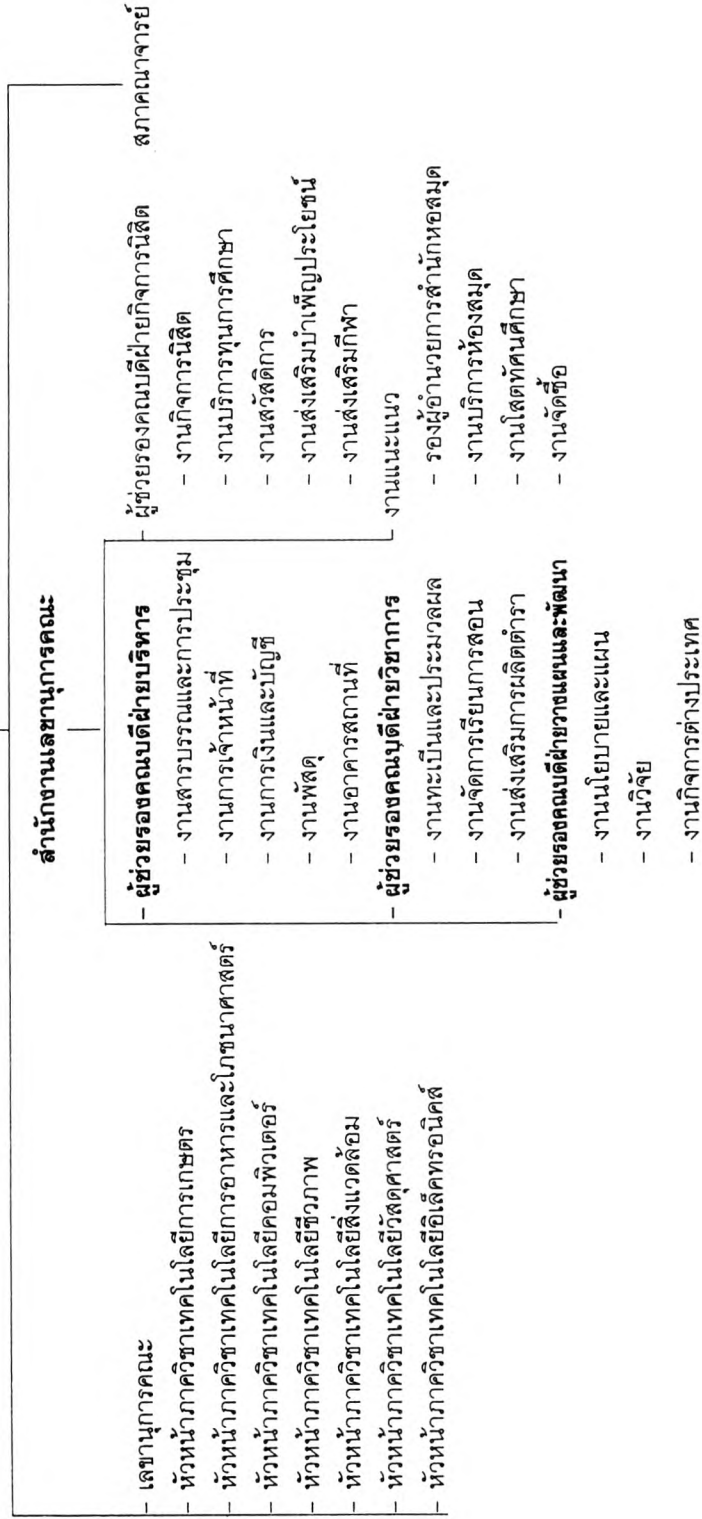
ก. สายงาน

คณะเทคโนโลยี

- สำนักงานเลขานุการคณะ
- ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร
- ภาควิชาเทคโนโลยีการอาหารและโภชนาศาสตร์
- ภาควิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ
- ภาควิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
- ภาควิชาเทคโนโลยีวัสดุศาสตร์
- ภาควิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์

ข. สายบริหาร

รองคณบดีคณะเทคโนโลยี

(2) ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ. 2535 - 2539

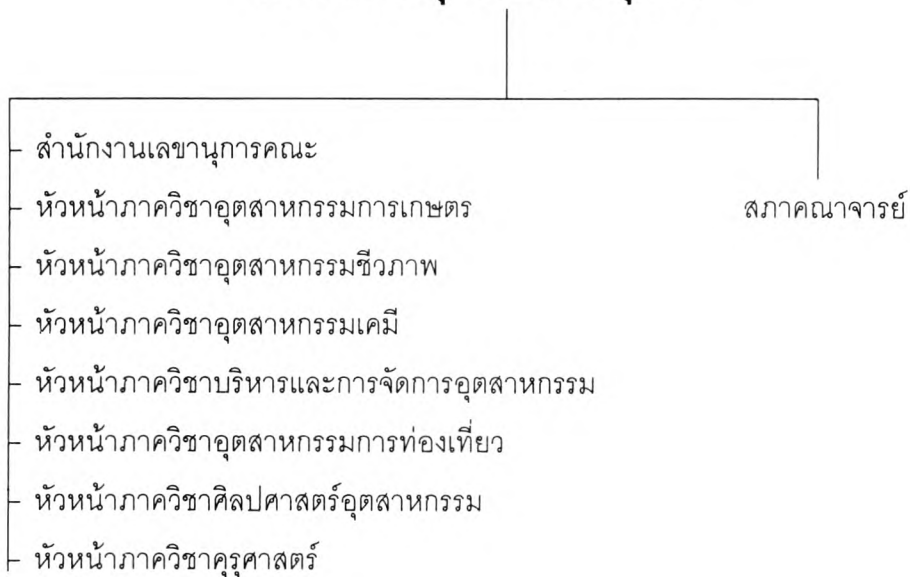
ก. สายงาน

คณะอุตสาหกรรมชุมชน

- สำนักงานเลขานุการคณะ
- ภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร
- ภาควิชาอุตสาหกรรมชีวภาพ
- ภาควิชาอุตสาหกรรมเคมี
- ภาควิชาบริหารและการจัดการอุตสาหกรรม
- ภาควิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ภาควิชาศิลปศาสตร์อุตสาหกรรม
- ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม

ข. สายบริหาร

คณบดีคณะอุตสาหกรรมชุมชน

ข. สายบริหาร

คณบดีคณะอุตสาหกรรมชุมชน

สำนักงานเลขานุการคณะ

- ผู้ช่วยรองคณบดีฝ่ายบริหาร - งานสารบรรณและการประชุม - งานการเจ้าหน้าที่ - งานการเงินและบัญชี - งานพัสดุ - งานอาคารสถานที่ - ผู้ช่วยรองคณบดีฝ่ายวิชาการ - งานทะเบียนและประมวลผล - งานจัดการเรียนการสอน - งานส่งเสริมการผลิตตำรา - ผู้ช่วยรองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา - งานนโยบายและแผน - งานวิจัย - งานกิจการต่างประเทศ	- ผู้ช่วยรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต - งานกิจการนิสิต - งานบริการทุนการศึกษา - งานสวัสดิการ - งานส่งเสริมบำเพ็ญประโยชน์ - งานส่งเสริมกีฬา - งานแนะแนว - รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุด - งานบริการห้องสมุด - งานโสตทัศนศึกษา - งานจัดซื้อ

12. งบประมาณ

12.1 ปีงบประมาณ 2530 ใช้เงินรายได้ มศว บางเขน	200,000.- บาท
(1) ค่าใช้จ่ายจัดทำผังแม่บทและแผนการใช้ที่ดิน	50,000.- บาท
(2) ค่าปรับปรุงที่ดินและย้ายชาวบ้านในพื้นที่	100,000.- บาท
(3) ค่าใช้จ่ายศึกษาดูงานด้านพัฒนาบุคลากร	<u>50,000.- บาท</u>
12.2 ปีงบประมาณ 2531 งบประมาณแผ่นดิน	3,980,000.- บาท
เงินรายได้ มศว บางเขน	650,000.- บาท
(1) สร้างคันดินและคูส่งน้ำยาว 3,000 เมตร	700,000.- บาท

(2) จัดรูปที่ดินภายในและปรับโครงสร้างพื้นฐาน	
(300 ไร่)	2,100,000.- บาท
- คูและคันดินภายใน	
- ปรับพื้นที่	
- ระบบไฟฟ้า	
- ถนนภายใน	
- ป้ายมหาวิทยาลัย	
(3) โรงฝึกงานการอาหารและโภชนาศาสตร์	
ขนาด 200 ตารางเมตร	520,000.- บาท
(4) เรือนพักนิสิตชาย-หญิง ขนาด 150 ตารางเมตร	
2 หลัง	280,000.- บาท
(5) บ้านพักอาจารย์ 2 หลัง	300,000.- บาท
(6) เรือนพักคนงาน 2 หลัง	80,000.- บาท
(7) โครงการพัฒนาบุคลากร	
ใช้เงินรายได้ มศว บางเขน	<u>650,000.- บาท</u>
12.3 ปឹងประมาณ 2532 งบประมาณแผ่นดิน	
	3,610,000.- บาท
เงินรายได้ มศว บางเขน	650,000.- บาท
(1) เรือนพักนิสิต ชาย-หญิง ขนาด 200 ตารางเมตร	
2 หลัง	320,000.- บาท
(2) บ้านพักอาจารย์ 2 หลัง	320,000.- บาท
(3) บ้านพักคนงาน 3 หลัง	120,000.- บาท
(4) โรงฝึกงานการเกษตร ขนาด 260 ตารางเมตร	550,000.- บาท
(5) ครุภัณฑ์คณะเทคโนโลยี	2,000,000.- บาท
(6) ครุภัณฑ์สำนักงาน	100,000.- บาท
(7) วัสดุฝึกงาน	200,000.- บาท
(8) โครงการพัฒนาบุคลากร	
ใช้เงินรายได้ มศว บางเขน	<u>650,000.- บาท</u>

12.4	ปีงบประมาณ 2533 งบประมาณแผ่นดิน	7,350,000.- บาท
	เงินรายได้ มศว บางเขน	<u>650,000.- บาท</u>
	(1) โรงฝึกงานชีวภาพ	500,000.- บาท
	(2) อาคารสำนักงานคณะเทคโนโลยี และอาคารเรียน 2 ชั้น ขนาด 1,000 ตารางเมตร (16 ห้องเรียน)	2,700,000.- บาท
	(3) อาคารหอสมุด 2 ชั้น 600 ตารางเมตร	2,000,000.- บาท
	(4) โรงอาหาร ขนาด 500 ตารางเมตร	750,000.- บาท
	(5) ครุภัณฑ์คณะเทคโนโลยี	1,000,000.- บาท
	(6) วัสดุฝึกงาน	300,000.- บาท
	(7) วัสดุสำนักงาน/และการเรียนการสอน	100,000.- บาท
	(8) โครงการพัฒนาบุคลากร ใช้เงินรายได้ มศว บางเขน	<u>650,000.- บาท</u>
12.5	ปีงบประมาณ 2534 งบประมาณแผ่นดิน	6,800,000.- บาท
	เงินรายได้ มศว บางเขน	650,000.- บาท
	(1) อาคารศูนย์พยาบาลและสาธารณสุขมูลฐาน 2 ชั้น ขนาด 500 ตารางเมตร	2,500,000.- บาท
	(2) โครงการหมู่บ้านสาธิตพัฒนาชนบท 30 หน่วย พร้อมอุปกรณ์	2,000,000.- บาท
	(3) ศูนย์ผลิตภัณฑ์การเกษตร	1,000,000.- บาท
	(4) ครุภัณฑ์เทคโนโลยี	1,000,000.- บาท
	(5) วัสดุฝึกงาน และวัสดุสำนักงาน	300,000.- บาท
	(6) โครงการพัฒนาบุคลากร ใช้เงินรายได้ มศว บางเขน	<u>650,000.- บาท</u>
	รวมงบประมาณแผ่นดินตลอดแผนงาน (พ.ศ. 2530 - 2534)	<u>21,740,000.- บาท</u>
	รวมงบประมาณเงินรายได้ มศว บางเขน	<u>2,800,000.- บาท</u>

13. จำนวนการผลิตบัณฑิต

สาขาวิชา	ปี พ.ศ.				รวม
	2531	2532	2533	2534	
เทคโนโลยีการอาหารและ โภชนาศาสตร์	30	30	30	30	120
เทคโนโลยีการเกษตร	-	30	30	30	90
เทคโนโลยีชีวภาพ	-	-	30	30	60
เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	-	-	-	30	30
รวม	30	60	90	120	300

หมายเหตุ นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 เรียนวิชาพื้นฐานที่วิทยาเขตกลาง
 นิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 เรียนและฝึกงานที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 14.1 สามารถผลิตบัณฑิตได้ตามเป้าหมายตามตารางในข้อ 13
- 14.2 สามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของประเทศ และบัณฑิตสามารถสร้างงานได้ด้วยตนเอง อันมีส่วนช่วยแก้ปัญหาการว่างงาน
- 14.3 ทำให้ได้บุคลากรที่สามารถพัฒนาและเพิ่มคุณภาพชีวิตของสังคมชนบท
- 14.4 เป็นการพัฒนาที่ดินของมหาวิทยาลัยเพื่อรองรับการขยายงานของมหาวิทยาลัยในอนาคต
- 14.5 ผลของการวิจัยตามโครงการนี้จะช่วยแก้ปัญหาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ล้ำหลัง

(พ.ร.อ.ย.)

ตำแหน่งที่ดิน
 ๑๕๓ ๑๕ - ๑๕๓
 เลขที่ ๑๕ - ๑๕๓
 เลขที่ ๑๕
 หน้าตาราง ๒๕
 ตำบลคลองขาม (คลองขามใต้)

โฉนดที่ดิน
 เลขที่ ๕๖๕
 เลข ๕ หน้า ๕๕
 ตำบล องค์รักษ์
 จังหวัด นครราชสีมา

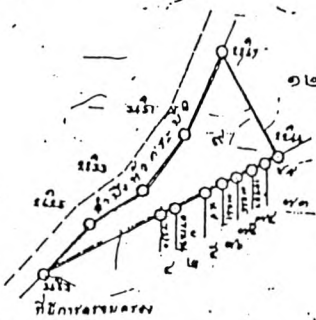
โฉนดที่ดิน

เป็นหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์

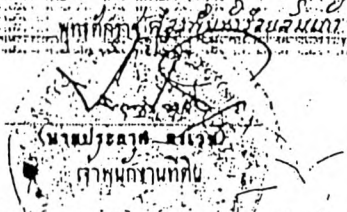
ของที่ดินซึ่งโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ให้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำบล องค์รักษ์ จังหวัด นครราชสีมา
 ถนนสุขุมวิท ตำบล คลองขาม อำเภอ ขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น
 หน้า ตาราง ๒๕ ตำบล องค์รักษ์ อำเภอ องค์รักษ์ จังหวัด นครราชสีมา
 ลักษณะที่ดินยกที่ดิน ๑๕๓ ๑๕ - ๑๕๓ ตำบล องค์รักษ์

ภาคส่วนในราคา ๑,๕๐๐๐๐ รูปแบงค์ ภาคส่วน ๑,๕๐๐๐๐

โฉนดที่ดินฉบับนี้จัดทำโดยนาย
 โฉนดที่ ๕๖๕, ๕๖๖, ๕๖๗, ๕๖๘. เป็นของที่ดิน
 ตำบล องค์รักษ์ อำเภอ องค์รักษ์
 จังหวัด นครราชสีมา
 ตำบล องค์รักษ์
 อำเภอ องค์รักษ์
 จังหวัด นครราชสีมา

๔๒ ๑๕ - ๐๐๓๕๖๑

อาคารบางอาคารที่ มศว องครักษ์

อาคารบริหาร

คณะวิศวกรรมศาสตร์

หอสมุดกลาง

ศูนย์การแพทย์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตลอดระยะเวลา 14 ปีที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานของ คณะแพทยศาสตร์ยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์เริ่มแรกในอันที่จะผลิตแพทย์เพื่อชนบท ยึดนโยบาย ประหยัดของทบวงมหาวิทยาลัย นำทรัพยากรของชาติที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การผลิตบัณฑิตแพทย์ที่ผ่านมาได้ใช้วิธีพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ และโรงพยาบาลในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันฝึกอบรมทางคลินิก อย่างไรก็ตามหากมหาวิทยาลัยจะสนอง นโยบายของรัฐทางด้านสุขภาพอนามัย คือ เพิ่มบัณฑิตสาขาแพทยศาสตร์ และผลิตบัณฑิตสาขา วิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น ๆ ตามแผนงาน โรงพยาบาลตำรวจ เป็นสถาบันรองรับการฝึกอบรมทาง คลินิกเพียง 2 แห่งจึงไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องมีโรงพยาบาลในสังกัดของมหาวิทยาลัย เพื่อรองรับการขยายตัวของคณะแพทยศาสตร์ และเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของวิชาการสาขา วิทยาศาสตร์การแพทย์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย **โครงการจัดตั้งสถาบันศูนย์การแพทย์สมเด็จ พระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (HRH Princes Maha Chakri Sirindhorn Medical Center)** จึงเกิดขึ้น

โครงการดังกล่าวสร้างขึ้นบนเนื้อที่ 250 ไร่ในบริเวณพื้นที่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์ จังหวัดนครนายก

ลักษณะโครงการ

เป็นโครงการอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะแพทยศาสตร์ โดยโครงการนี้จะสนอง นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังต่อไปนี้

1. สนองนโยบายด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. สนองนโยบายการพัฒนาการศึกษาเฉพาะระดับอุดมศึกษาด้านต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้
 - 2.1 เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาสาขาแพทยศาสตร์บัณฑิต และ วิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาอื่น
 - 2.2 ส่งเสริมในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้คณะแพทยศาสตร์
 - 2.3 สนองความต้องการกำลังคนในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

- 2.4 การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
- 2.5 การพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น
3. สนองนโยบายความต้องการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศ

อาคารศูนย์การแพทย์

วัตถุประสงค์

1. เป็นสถาบันสอนฝึกปฏิบัติของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ ทั้งระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา สนองนโยบายการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย
 - 1.1 เป็นสถาบันหลักในการจัดการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์
ทั้งนี้ยึดนโยบายสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัย
2. วัตถุประสงค์ด้านการวิจัย : เพื่อให้เป็นสถาบันวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศ ทั้งระดับวิจัยพื้นฐาน, การวิจัยทางคลินิก และการวิจัยภาคสนาม
3. วัตถุประสงค์ด้านการบริการทางวิชาการ : เพื่อให้เป็นสถาบันให้บริการด้านการรักษาพยาบาล, การป้องกันโรค, การฟื้นฟูสุขภาพแก่ประชาชนโดยยึดหลักการ
 - 3.1 ควบคุมมาตรฐานในระดับโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ (University hospital) ในประเทศไทย

3.2 จัดระบบงานบริการให้มีความคล่องตัว สามารถอำนวยความสะดวกความรวดเร็วอย่างมีคุณภาพ สร้างศรัทธาและความอบอุ่นใจแก่ผู้ที่มารับบริการ

4. วัตถุประสงค์ด้านฐานะของศูนย์ : จัดตั้งให้เป็นสถาบันภายใต้การบริหารของคณะแพทยศาสตร์ ในสังกัดมหาวิทยาลัย

5. วัตถุประสงค์ด้านการทอดพระเกียรติ : สนองนโยบายทอดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ 36 พรรษา

โครงสร้างสถาบัน “ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

การจัดโครงสร้างของสถาบันยึดหลักการดังนี้

1. เพื่อจัดการการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์
2. เพื่อสนองนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้คณะในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น
3. เพื่อเป็นสถาบันให้บริการทางสุขภาพและอนามัย
4. เพื่อเป็นสถาบันทางการแพทย์สาธารณสุขของคณะแพทยศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาอื่น
5. เน้นนโยบายการพึ่งตนเอง

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รายงานความก้าวหน้าของการก่อสร้างอาคารศูนย์แพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเมื่อกลางปี พ.ศ. 2542 ว่า “...สร้างบนพื้นที่ 58,595 ตารางเมตรด้วยงบประมาณรวม 813 ล้านบาทขณะที่ใกล้จะเสร็จสมบูรณ์แล้ว ได้กำหนดแผนในการดำเนินงานดังนี้

ด้านการให้บริการสุขภาพจะเปิดดำเนินการรับผู้ป่วยนอกและใน (200 เตียง) ประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 และดำเนินการเต็มโครงการ ประมาณ พ.ศ. 2545

ด้านการจัดการศึกษา จะเป็นฐานสำหรับการเรียนการสอนระยะคลินิกของนิสิตแพทย์ ประมาณปี พ.ศ. 2544

สำหรับงบประมาณในส่วนครุภัณฑ์ทางการแพทย์และครุภัณฑ์อื่น ๆ ได้จัดทำแผนเพื่อเสนองบประมาณเต็มโครงการ (พ.ศ. 2542 - 2549) เรียบร้อยแล้ว....”

ศูนย์การแพทย์แห่งนี้ได้เริ่มเปิดให้บริการแล้วตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2543 เพื่อให้บริการแก่ชาวจังหวัดนครนายก และจังหวัดใกล้เคียง เปิดรับรักษาโรคทั่วไปอย่างเต็มรูปแบบและครบวงจรโดยทีมแพทย์พยาบาล และบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระดับมาตรฐานสากลพร้อมเครื่องมือทางการแพทย์ทันสมัย*

* จาก มคอ. ครั้งที่ ๑๖ ประจำปี เดือนมีนาคม-เมษายน 2543.

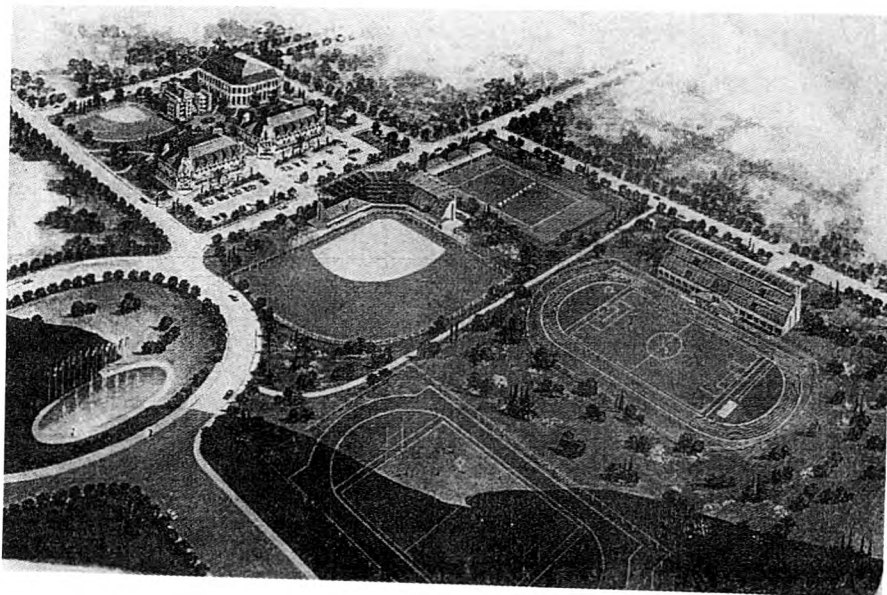
ศูนย์กีฬาสิรินธร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระนามศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่า ศูนย์กีฬาสิรินธร ยังความปลาบปลื้มแก่ชาวศรีนครินทรวิโรฒเป็นล้นพ้น

ศูนย์กีฬาสิรินธร เป็นสนามกีฬาที่สร้างขึ้นที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ซึ่งมีขึ้นในเดือนธันวาคม 2541 และเป็นที่รองรับการเรียนการสอนถาวรของคณะพลศึกษาและโครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์การศึกษา ดังนี้

1. ยิมส์ขนาดใหญ่ 1 หลัง สำหรับแข่งขันแฮนด์บอล
2. ยิมส์ขนาดกลาง 1 หลัง สำหรับการฝึกซ้อมยิมนาสติก
3. ยิมส์แบบ Field House สำหรับจุสนามบาสเกตบอล 3 สนาม
4. สนามกรีฑา พร้อมอาคารอำนวยความสะดวกและสนามฟุตบอลมาตรฐาน 4 สนาม
5. สนามแข่งขันซอฟท์บอล 1 สนาม
6. สนามฝึกซ้อมซอฟท์บอล 1 สนาม
7. สนามฝึกซ้อมรักบี้ฟุตบอล พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก 4 สนาม
8. สนามฝึกซ้อมยิงธนู

โครงการบางอย่างที่กำลังดำเนินการ (ยกมาเป็นโครงการตัวอย่าง)

โครงการใหม่ที่เป็นสหวิทยาการ*

โครงการศูนย์ศึกษาแนวพระราชดำริ

เป็นโครงการระยะยาวของมหาวิทยาลัย ที่มุ่งศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวพระราชดำริและพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์เป็นประการสำคัญ ซึ่งในช่วงแรกนี้จะมุ่งศึกษาค้นคว้าแนวพระราชดำริและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันเป็นเบื้องต้นเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือสกัดแนวนโยบายต่างๆ เพื่อให้ส่งผลในทางปฏิบัติหรือนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นสาระประโยชน์ต่อสังคม ประชาชนในภาวะปัจจุบัน และส่งผลไปสู่อุดมการณ์หรืออุดมคติของสังคมไทยในอนาคต

โครงการชนบทศึกษา

ตามที่มหาวิทยาลัยได้มีนโยบายที่จะให้การศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นรูปธรรมในด้านภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการสังคมทางวิชาการและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จึงมีความเห็นว่าหากมหาวิทยาลัยได้ระดมความคิดและทรัพยากรที่มีอยู่ลงไปในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งทุก ๆ ด้านให้เป็นกลุ่มเป็นก้อนเป็นการนำร่องไปก่อน หากประสบความสำเร็จจึงค่อยขยายไปสู่พื้นที่อื่น สำหรับพื้นที่ซึ่งเป็นเป้าหมายของมหาวิทยาลัยคือ ชนบทจากการศึกษาถึงศักยภาพและทรัพยากรที่มหาวิทยาลัยมีอยู่พอจะตัดสินใจได้ว่า จังหวัดนครนายก ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ขยายไปเปิดการเรียนการสอนที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จะเป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยในการทำโครงการนำร่องที่ได้มีรูปแบบด้านสหวิทยาการได้

ท่านอธิการบดี รศ.ดร. สุมนทนา พรหมบุญ ได้เดินทางไปพบปะกับผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกสองครั้งได้ทราบว่าทางจังหวัดให้ความสนใจกับโครงการของมหาวิทยาลัย ยิ่งไปกว่านั้นทางจังหวัดก็มีโครงการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อรองรับโครงการเชื่อมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อยู่ที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี อยู่ใกล้กับ “จุดคงสถานถาวรमित” ซึ่งมีอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กอยู่แล้ว สำหรับที่จุดคงสถานได้มีการรวบรวมพืชสมุนไพรยืนต้นไว้หลายชนิด ที่ตำบลนี้ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยพวน คือ คนลาวที่อพยพมาจากแขวงชัยบุรีประเทศลาวทางจังหวัดมีปัญหาในการชักชวนให้ชาวบ้านเหล่านี้เข้าร่วมโครงการ เพราะเขาไม่ได้แน่ใจว่าเมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วจะมีผลกระทบต่อดินซึ่งเขาใช้ทำมาหากินอย่างไร หากมหาวิทยาลัยเข้าร่วมสนับสนุนในด้านที่จังหวัดไม่ได้ทำและยังไม่เข้าใจในพฤติกรรมของชาวบ้านก็จะเป็นการเกื้อหนุนกันและไปสอดคล้องกับโครงการพระราชดำริ

*จาก ครอบรอบ 49 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 28 เมษายน 2541

หนึ่งที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี ทางคณะสังคมศาสตร์โดยการนำของ ผศ.น้อม งามนิสัย ได้พยายามจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านชั้นที่วัดโพธิ์ปากพลี พิพิธภัณฑ์มีลักษณะชั่วคราวได้รับการสนับสนุนจากคณะบดีคณะสังคมศาสตร์ และที่สำคัญ คือ บริษัทเอสซี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โดยผ่านทางคุณสมิต หรรษา กรรมการบริหารและผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด ได้สร้างห้องกระจก ขนาด 3.5×5.5 ม. ขึ้นเป็นที่เก็บของโบราณอันมีค่าที่พบในจังหวัดนครนายก และแสดงให้เห็นในวันพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว มีชาวบ้านได้ให้การสนับสนุนมาชุมนุมกันมาก และได้นำของโบราณ มามอบให้เป็นของพิพิธภัณฑ์เป็นจำนวนมากจนล้นที่ซึ่งสร้างไว้ จนได้มีความคิดว่าจะสร้างเป็นพิพิธภัณฑ์ถาวร ซึ่งทางวัดให้การสนับสนุนสถานที่ เอกชนจะหาเงินสนับสนุนการก่อสร้างทั้งที่ตำบลปากพลี และตำบลหนองแสงอยู่ติดต่อกันไม่มีอุปสรรคด้านการคมนาคมเพราะเพียงแต่ข้ามเขตถึงกัน พิพิธภัณฑ์ที่ได้แสดงไว้ในขณะนี้ชวนชี้ให้เห็นถึงความเป็นมาของจังหวัดนครนายกในอดีตได้เป็นอย่างดี

ยิ่งไปกว่านั้นอำเภอปากพลียังมีพื้นที่ซึ่งที่นามีดินเป็นกรดเช่นเดียวกับอำเภอองครักษ์และมีพื้นที่ซึ่งจัดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ บางส่วนของอำเภอปากพลีอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพก็มีอยู่ในบริเวณนี้อย่างเต็มที่เรียกว่าค่อนข้างจะสมบูรณ์ นับว่าเหมาะที่จะใช้เป็นที่ศึกษานำร่องในด้านชีวภาพและการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ด้วย

ทางคณะซึ่งไปพบกับผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกในครั้งนั้น (18 ธันวาคม 2540) จึงมีความเห็นว่า ถ้าใช้อำเภอปากพลีเป็นที่ศึกษาสำหรับโครงการนำร่องก็จะได้ประโยชน์หลายทางโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ

1. ทำโครงการที่เป็นรูปธรรมสนับสนุนสิ่งที่ทางพื้นที่ได้ทำอยู่แล้วแต่เข้าไปเสริมทางด้านวิชาการ เพื่อให้โครงการที่มีอยู่บรรลุเป้าหมาย
2. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะได้ประสบการณ์ในพื้นที่อันเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการสอนนิสิต และเป็นแนวทางในการค้นคว้าต่อไป
3. อาจนำศักยภาพของท้องถิ่นไปพัฒนาให้เกิดเป็นสิ่งที่นำไปสู่การสร้างอาชีพใหม่ๆ ในชนบท เช่น งานด้านฝีมือของพื้นบ้าน มัคคุเทศก์ในการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา การขายของที่ระลึก แก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์
4. งานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะเป็นกลุ่มก้อนในลักษณะสหวิทยาการมากขึ้น เป็นการประสานระหว่างอาจารย์ในคณะและสำนักต่างๆ ให้ลงสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้มากขึ้น
5. สามารถนำไปสร้างรูปแบบที่จะนำลงไปสู่การแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอื่นๆ ในประเทศ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

จากการหารือกันเป็นการภายใน ได้มีความเห็นว่าภายใต้หัวข้อที่เป็นชนบทศึกษา น่าจะแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ขึ้นตามความสนใจ ตามความเชี่ยวชาญ แต่ละสาขาของบุคลากร ในขณะนี้ได้แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ไว้ดังนี้

1. กลุ่มหลากหลายทางชีวภาพ
2. กลุ่มศิลปวัฒนธรรม
3. กลุ่มการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์
4. กลุ่มพัฒนาคุณภาพชีวิต

กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเพียงการเสนอแนะตามความชำนาญของบุคลากรซึ่งอาจไม่เป็นเช่นนี้ แต่งานที่จะทำมุ่งลงไปยังพื้นที่แล้วมองพื้นที่นั้นด้วยมิติต่างๆ งานที่ออกมาอาจเป็นงานวิจัย งานส่งเสริม พัฒนา งานแก้ไข เยียวยา งานสร้างเสริมสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน ในขณะนี้โครงการชนบทศึกษากำลังระดมผู้ที่สนใจในมหาวิทยาลัย มาเพื่อวางกรอบที่จะเข้าไปศึกษาในชนบท คงต้องนำผู้สนใจเข้าไปสัมผัสกับพื้นที่เพื่อให้เกิดแนวคิดให้ลึกซึ้งขึ้น และนำมาเขียนโครงการเพื่อจะได้ไปหาหรือขอทุนสนับสนุนเท่าที่ทำได้หรือในบางกรณีผู้สนใจทางวิชาการจริงๆ ก็ไม่สนใจว่าจะหาทุนได้หรือไม่ แต่ด้วยความที่อยากรู้ก็ดำเนินการไปเลย

การทำโครงการนับว่าเป็นประเด็นสำคัญในการดำเนินการขั้นต้น ขณะนี้จึงได้นัดหมายผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจมาดำเนินการ คาดว่าโครงการที่เป็นโครงสร้างรวมๆ ในลักษณะของกรอบงานคงจะทำได้สำเร็จภายในระยะ 1 เดือน นับจากนี้ไป ส่วนรายละเอียดของโครงการจะได้ทยอยทำควบคู่กันตามกลุ่มผู้สนใจที่จะทำซึ่งจะต้องออกไปสัมผัสพื้นที่จริง ๆ ก่อนที่จะเขียนเป็นรายละเอียด

คาดว่าโครงการชนบทศึกษาจะเป็นโครงการนำร่องที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเสริมสร้างประสบการณ์ของคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยให้ก้าวออกไปจากห้องเรียน ห้องปฏิบัติการไปสู่ความเป็นจริงในพื้นที่ ซึ่งประสบการณ์จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อบัณฑิตที่จบออกไป

โครงการ CIVIC EDUCATION

โครงการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการใหญ่ชื่อ **โปรแกรมการวิจัยและพัฒนาสังคม** ซึ่งเป็นโครงการที่มีเป้าหมายหลักคือ เพื่อบุกเบิกพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่เฉพาะด้านที่มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจและเป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมไทยในอนาคต และเพื่อสร้างขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคม (civic movement) ขึ้นในพื้นที่ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความเป็นประชาสังคมขึ้นในประเทศไทย โปรแกรมการวิจัยและพัฒนาสังคมนี้ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2540 โดยมีคณะทำงานศาลายา ฟอรัม มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้ประสานงานกิจกรรมที่ผ่านมาได้แก่ การทบทวนองค์ความรู้ในเรื่องประชาสังคมในมิติต่างๆ ที่หลากหลายรวมทั้งการริเริ่มสร้างขบวนการประชาสังคมขึ้นในพื้นที่ต่างๆ หลายพื้นที่ ผลจากการดำเนินงานนี้ได้นำมาจัดสัมมนาใหญ่ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องมาแลกเปลี่ยนความคิดและวางแผนที่จะดำเนินการอย่างเป็นทางการ โปรแกรมการวิจัยและพัฒนาประชาสังคมนี้มีคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และผู้ปฏิบัติในพื้นที่มาร่วมกันทำงานทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้และการสร้างขบวนการประชาสังคม

โครงการวิจัยด้าน Civic Education เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการวิจัยและพัฒนาประชาสังคม โครงการนี้ดำเนินงานโดยคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยในช่วงนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจาก สกว. โครงการนี้แบ่งเป็นโครงการย่อยดังนี้

1. **โครงการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับ Civic Education ในสังคมไทย** เน้นการศึกษารูปแบบและกระบวนการเกิดขึ้นของ Civic Education ในสังคมไทยนับแต่อดีต ผลกระทบของการจัดการศึกษาของรัฐต่อ Civic Education ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน และการฟื้นฟู Civic Education ขึ้นใหม่ในชุมชนบางแห่ง
2. **โครงการสร้างความรู้ในเรื่อง Civic Education เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ Civic Education** อย่างกว้างขวางว่า กระบวนการทางสังคมไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษา ครอบครัว และกระบวนการทางสังคมอื่น ๆ มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นประชาสังคมอย่างไร ทั้งนี้จะมีการเชื่อมโยงกับแนวนโยบายและกระบวนการทางสังคมในระดับมหภาคด้วย
3. **โครงการสร้างขบวนการ Civic Education** เป็นการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างชุมชน โดยอาศัยองค์ความรู้จากโครงการวิจัยในหัวข้อที่ 1 และ 2) มาเป็นสาระสำคัญ โดยอาจจัดทำเป็นรูปของจัดฟอรัม การเสวนากลุ่ม การออกจดหมายข่าว และการสร้างระบบข้อมูล

โครงการพิเศษของคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์นอกจากจะทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตในระดับต่าง ๆ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคมแล้ว คณะศึกษาศาสตร์ยังดำเนินโครงการพิเศษเพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่วิทยาการด้านศึกษาศาสตร์ให้เป็นที่ปรากฏและเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษา โครงการต่าง ๆ นี้ คณะได้ดำเนินการทั้งที่เป็นโครงการระยะสั้น และระยะยาว ทั้งที่เป็นโครงการเฉพาะกิจ โครงการเฉพาะการและโครงการต่อเนื่องดังต่อไปนี้

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์* เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2526 โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธุ์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ในขณะนั้น และคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒร่วมกันคิดทำโครงการนี้ขึ้นในวันคล้ายวันเกิดของศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2526 เพื่อแสดงความกตัญญูตงต่อท่าน ในฐานะปฐมนิเทศบุคคลผู้มีอุปการคุณเป็นอเนกประการ ต่อวงการศึกษาของประเทศ งานต่าง ๆ ของโครงการนี้ได้ดำเนินมาตั้งแต่ต้นด้วยวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อบัญญัติศัพท์ทางการศึกษาเป็นภาษาไทยและอธิบายความหมาย
2. เพื่อเผยแพร่ผลงานของนักวิชาการศึกษาไทย
3. เพื่อสร้างสมบัติทางวิชาการศึกษาไว้เป็นมรดกของชาติ

ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้รับความร่วมมือจากผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูงยิ่งร่วมเป็น “คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้ชำนาญการแต่ละสาขาวิชาเข้าร่วมเป็น “คณะกรรมการศัพท์สาขาวิชา” เป็นผู้กำหนดศัพท์และเขียนอธิบายศัพท์ให้ได้ครบตามเป้าหมายจำนวนคำศัพท์ที่ตั้งไว้ คือ 2,000 คำ

เงินสนับสนุนโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์นี้เป็นเงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมการกุศล คือ การแข่งขันโบว์ลิ่งการกุศล โดยได้รับเกียรติอันสูงยิ่งจาก พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เป็นประธานกรรมการอำนวยการ และ คุณชม้อย รัตนสุวรรณ เป็นประธานกรรมการจัดการแข่งขัน ในวันที่ 11 สิงหาคม 2527 มีรายได้จากผู้บริจาคเป็นจำนวนเงิน 532,736 บาท (ห้าแสนสามหมื่นสองพันเจ็ดร้อยสามสิบหกบาทถ้วน) ต่อจากนั้น ได้จัดงานเดินการกุศลในวันที่ 16 สิงหาคม 2527 โดยมี คุณหญิงจวบ จิโรจน์ ได้ให้เกียรติเป็นประธาน มีรายได้จากผู้บริจาคเป็นจำนวนเงิน 278,674 บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นแปดพันหกหรือเจ็ดสิบสี่บาทถ้วน) รวมเงินกองทุน ซึ่งจัดตั้งในเริ่มแรก 811,410 บาท (แปดแสนหนึ่งหมื่นหนึ่งพันสี่ร้อยสิบบาทถ้วน) ต่อมาได้รับเงินบริจาคโดยจัดตั้งเป็นกองทุน บรรหาร-แจ่มใส จำนวนเงิน 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) และเงินกองทุน บริษัท สุราทิพย์ ยุคนธร จำกัด จำนวนเงิน 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก

* เอกสารประชาสัมพันธ์ โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2542

คุณหญิงจวบ จิโรจน์ เป็นผู้ประสานงาน ในการจัดตั้งกองทุนทั้งสองดังกล่าว สำหรับเงินบริจาคของ นายบุญชู ตรีทอง (อดีตรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย) จำนวนเงิน 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ได้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ และสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับกาญจนาภิเษก ในวาระมหามงคลฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี

การบริหารโครงการ

งานโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์มีโครงสร้างการดำเนินงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ดังนี้

- คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ
- คณะกรรมการดำเนินการ
- คณะกรรมการวิชาการ
- คณะกรรมการบรรณาธิการ
- คณะกรรมการประสานงาน
- คณะกรรมการศัพท์สาขา

ศัพท์สาขาวิชาทั้งหมด 17 สาขา มีคณะกรรมการเฉพาะสาขา โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ ตามคำสั่งแต่งตั้งของมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

1. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพันธ์ุ ฤกษ์ธร ณ อยุธยา
2. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาวิชาปรัชญาการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จิระเดชากุล (ลาออก กำลังหาประธานใหม่)
3. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาวิชาสถิติและวิจัยการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศร ทองชั้น
4. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา ทัพสุวรรณ
5. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
ศาสตราจารย์ ดร. สำเริง บุญเรืองรัตน์
6. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาบุคคล องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวกับการศึกษา
รองศาสตราจารย์วรวินัย วคินสรากร
7. ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาวิชาการแนะแนว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิรญา บัวศรี

8. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม
9. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและจิตวิทยาพัฒนาการ
ศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สุวรรณทัต
10. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค
11. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาศิลปศึกษา
อาจารย์สุพจน์ ไตนวนล
12. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ
รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย
13. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาสุขศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสุข นุ่นนรินทร์
14. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาการพลศึกษาและนันทนาการ
ศาสตราจารย์ ดร. วรศักดิ์ เพียรชอบ
15. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาการอาชีวศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร. เป็รื่อง กิจรัตน์ภร
16. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาดนตรีศึกษา
อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์
17. ประธานคณะกรรมการคัพัฒสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี

งานที่เข้ามาแล้วและกำลังดำเนินการ

งานที่ดำเนินการไปเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ งานจัดทำวารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ซึ่งพิมพ์เผยแพร่มาแล้วเป็นจำนวน 20 ฉบับ นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2528 เป็นต้นมา ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการจัดพิมพ์วารสาร ฉบับต่อไป งานสำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ งานจัดทำฉบับรวมเล่ม โดยคัดเลือกคำอธิบายศัพท์ที่เคยพิมพ์ลงในวารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์มารวมเข้าไว้ในเล่มเดียวกันในวาระพิเศษ งานนี้ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้วจำนวน 3 ฉบับ และกำลังดำเนินการอยู่ 1 ฉบับ คือ

1. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ พุทธศักราช 2535 (คำศัพท์ 150 คำ) พิมพ์เผยแพร่จำนวน 5,000 เล่ม ขณะนี้ยังมีเหลืออยู่จำนวนหนึ่ง

2. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับกาญจนานิกเชก ในวาระมหามงคลวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พุทธศักราช 2539 (คำศัพท์ 169 คำ) พิมพ์เผยแพร่จำนวน 5,000 เล่ม ขณะนี้ยังมีเหลืออยู่จำนวนหนึ่ง

3. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 (คำศัพท์อย่างน้อย 72 คำ) พิมพ์เผยแพร่จำนวน 2,000 เล่ม

4. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ 2 เมษายน 2546 (คำศัพท์อย่างน้อย 99 คำ) อยู่ระหว่างดำเนินการ

นอกจากนี้ยังมีสารานุกรม **ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง** อันดับแรกคือ ฉบับที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้

โครงการเพชรในตม*

เป็นโครงการร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีคณะศึกษาศาสตร์เป็นผู้ควบคุมดูแลและดำเนินโครงการ โดยเลือกสรรนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ซึ่งเปรียบเสมือนเพชรที่อยู่ในโคลนตมจากทั่วประเทศมาเข้าศึกษาต่อหลักสูตร กศ.บ. ในสาขาการประถมศึกษา จำนวนรุ่นละ 30 คน เมื่อเรียนสำเร็จตามเงื่อนไขและเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นครูในโรงเรียนของหมู่บ้าน อพป. ที่ตนได้รับเลือกสรรมา

จากดำเนินโครงการที่ผ่านมาสถิติที่สำเร็จการศึกษาได้กลับไปทำงานทั้งด้านการสอนและการพัฒนาหมู่บ้านได้เป็นผลสำเร็จสมกับที่เป็นเพชรผ่านการเจียรไนแล้วจากคณะศึกษาศาสตร์

โครงการเพชรในตมเริ่มขึ้นในสมัยที่ ผศ. สมควร อภัยพันธุ์ เป็นคนบตี ดำเนินการมาแล้ว 15 ปี มีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วกว่า 200 คน และกำลังศึกษาอยู่ประมาณ 100 คน การดำเนินงานของโครงการได้รับคำชมเชยมาโดยตลอด นับว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จมากโครงการหนึ่งของมหาวิทยาลัย

“เพชรในตม”

โครงการดีเด่นของชาติ ปี 2540

โครงการเพชรในตมของคณะศึกษาศาสตร์ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติให้เป็นโครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านความมั่นคง) ประจำปีพุทธศักราช 2540 ซึ่งท่านรองนายกรัฐมนตรี นายพิชัย รัตตกุล ในฐานะประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้นำหน่วยงานที่ได้รับการคัดเลือก เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชพระวราชทานประกาศเกียรติคุณโครงการดีเด่นของชาติ ณ พระราชวังจิตรลดารโหฐาน

* จาก มคอ ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๒

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ผู้บัญชาการทหารบก และคณะนายทหารมาเยี่ยมมนิสิต
โครงการเพชรในตม เมื่อ 22 ธันวาคม 2541 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

โครงการศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับบริจาคที่ดินจากคุณเล้ง ลีอารีย์กุล ประธานโครงการทุ่งดินดำรีสอร์ท จำนวน 50 ไร่ บริเวณบ้านทุ่งดินดำ อำเภออู่ทอง และได้มอบหมายให้คณะศึกษาศาสตร์ดำเนินการขยายการจัดการศึกษาออกสู่ภูมิภาค เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่โดยรอบ หลังจากทางคณะได้ไปศึกษาและสำรวจ และประมวลข้อมูลแล้วเห็นว่า ควรจัดทำเป็นศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อเป็นศูนย์ปฏิบัติงานชุมชนของนิสิตและอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มศว เป็นหน่วยพัฒนาความรู้ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมชุมชน เป็นสถานที่ฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนแบบพอเพียง และเป็นหน่วยเก็บ เผยแพร่ และให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อมศึกษา

นายบรรหาร ศิลปอาชา อดีตนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าพรรคชาติไทยพร้อมคณะมาเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในวันที่ 25 มีนาคม 2542 เวลา 09.30 น. ที่ห้องรับรองอาคารวิจัยและการศึกษาต่อเนื่อง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสนี้ได้หารือเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน จำนวน 50 ไร่ ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งคุณเล้ง ลีอารีย์กุล ประธานโครงการทุ่งดินดำรีสอร์ทบริจาคให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกด้วย

5. บางหน่วยงาน

ซึ่งประกอบเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย

เรื่องเกี่ยวกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยนั้น มีผู้เขียนไว้ค่อนข้างมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ข้อเขียนต่างๆ เหล่านี้มักจะเน้นที่บุคคลมากกว่าเน้นที่งาน

อึ้งยังมีหน่วยงานอีกหลายหน่วยงานที่ยังไม่มีใครเขียนไว้เลย น่าจะคิดและเขียนไว้บ้าง เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไป

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายๆ อย่างที่น่าจะมีขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เช่น ในคณะศึกษาศาสตร์น่าจะมี **พิพิธภัณฑ์การศึกษา** หรือ ในคณะศิลปกรรมศาสตร์น่าจะมี **พิพิธภัณฑ์ดนตรีไทย** เป็นต้น

หน่วยงานต่อไปนี้ บางหน่วยงานเกิดขึ้นในยุคกลาง แต่บางหน่วยงานเกิดขึ้นในยุคหลัง ที่นำมารวมไว้ตรงนี้ก็เพื่อจะให้เห็นชัดเจนขึ้นกว่าที่จะนำไปแทรกไว้ในยุคนั้นๆ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์*

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Research Institute) ในอดีตเป็นที่รู้จักกันในนามของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ปัจจุบันสถาบันฯ เป็นหน่วยงานสำคัญหน่วยหนึ่งที่รับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสถานภาพและศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับคณะต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาแห่งนี้

ประวัติความเป็นมา

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก มีความสำคัญยิ่ง เนื่องด้วยเป็นสถาบันวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กแห่งแรกของภาคพื้นเอเชียและของประเทศที่ตั้งขึ้นจากหลักการและข้อเท็จจริงที่ว่า การพัฒนาเด็กและเยาวชนของภูมิภาคส่วนนี้ของโลกจะดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อผู้บริหารและผู้ฝึกอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กของส่วนภูมิภาคนี้โดยแท้จริง และความรู้ความเข้าใจที่จะเกิดขึ้นได้นี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยผลการวิจัยค้นคว้าที่กระทำกับเด็กที่อยู่ในภูมิภาคนี้เองเป็นพื้นฐาน การที่ต้องอาศัยพึ่งพาแต่ผลการค้นคว้าที่กระทำกับเด็กในภูมิภาคอื่นของโลกโดยเฉพาะทางยุโรป หรือซีกโลกตะวันตก ย่อมไม่ช่วยให้ผู้รับผิดชอบต่อการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กเอเชียได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในตัวเด็กทางซีกโลกตะวันออก จุดมุ่งหมายสำคัญของสถาบันฯ ที่จะกล่าวต่อไป จึงวางอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่สำคัญยิ่งนี้

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก หรือ ที่มีชื่อรู้จักกันในระดับระหว่างประเทศว่า International Institute for Child Study และ Bangkok Institute for Child Study ตามลำดับนี้ ตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2498 โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทำการวิจัยทั้งประเภทมูลฐาน (basic research) และ ประเภทปฏิบัติการ (action research) เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กไทย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้บริหารการศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ปกครองมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของเด็กไทยดียิ่งขึ้น ช่วยให้การจัดการศึกษาและการอบรมสั่งสอนได้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา

2. ร่วมมือกับต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ และ องค์การระหว่างชาติในการวิจัยเปรียบเทียบเรื่อง พัฒนาการของเด็ก เพื่อส่งเสริมวิทยาการด้านนี้ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้โดยถ่องแท้

* จาก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2529 และ ฉบับกาญจนาภิเษก พ.ศ. 2539.

3. สอนวิชาจิตวิทยาแขนงต่างๆ วิชาการวิจัย วิธีการค้นคว้าเรื่องเด็ก วิชาสถิติศาสตร์ในจิตวิทยาและการศึกษา วิชาการแนะแนวในโรงเรียน และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สรีรวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ทั้งนี้เพื่อผลิตนักวิจัยทางจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา ผลิตอาจารย์ที่จะสามารถสอนวิชาจิตวิทยาและการวิจัยให้แก่สถานศึกษาต่างๆ

4. ฝึกอบรมนักวิจัยไทยและนักวิจัยต่างประเทศให้สามารถทำการวิจัย และให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง พัฒนาการเด็ก

5. ให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการทำแผนแบบวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องจักรกลสถิติ และการสร้างเครื่องมือวิจัย

6. ให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานอื่นในการอบรมครูหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำแก่เอกชนด้วย

7. เผยแพร่ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก ทั้งในและนอกประเทศ

ในด้านการปฏิบัติ สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก แต่เดิมจัดเป็นหน่วยงาน

วันเปิดสถาบันระหว่างชาติสำหรับค้นคว้าเรื่อง เด็ก

25 สิงหาคม 2498

กึ่งอิสระ มีความใกล้ชิดกับคณะวิชาวิจัยการศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ก็ได้เป็นวิชาหนึ่งในคณะวิชาวิจัยการศึกษาตามข้อบังคับของวิทยาลัย กล่าวคือ อาจารย์ฝ่ายไทยของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก เป็นอาจารย์ในคณะวิชาวิจัยการศึกษา ทั้งนิสิตชั้นปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษา) ซึ่งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กเป็นผู้จัดสอน ก็เป็นนิสิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยวิทยาลัยวิชาการศึกษามอบหมายให้หัวหน้าคณะวิชาวิจัยการศึกษาในฐานะผู้อำนวยการสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ในขณะนั้นเป็นผู้จัดและดำเนินการ

เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2506 สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กได้เปลี่ยนฐานะมาเป็นหน่วยงานของรัฐบาลไทย โดยมีผู้อำนวยการสถาบันที่เป็นคนไทยคนแรกคือ ศาสตราจารย์ ดร. ละม้ายมาศ ศรทัตต์ และยังคงได้รับความช่วยเหลือจากองค์การศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ อย่างไรก็ตามความมุ่งหมายของสถาบันก็ยังคงเดิมอยู่เป็นส่วนใหญ่ แต่มุ่งค้นคว้าวิจัยปัญหาซึ่งเกี่ยวกับเด็กไทยโดยเฉพาะมากขึ้น ทั้งไม่ถือว่าการฝึกอบรมนักวิจัยชาวต่างประเทศเป็นหน้าที่ประการสำคัญตั้งแต่ก่อน ในระหว่างระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 ที่สถาบันฯ ก่อตั้งจนถึงปี พ.ศ. 2517 เป็นเวลารวมยี่สิบปี สถาบันฯ ได้ผลิตผลงานวิจัยพื้นฐานที่เกี่ยวกับเด็กไทย ทั้งในสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติอย่างมาก ทั้งยังได้ร่วมมือกับวิทยาลัยวิชาการศึกษาอย่างใกล้ชิด ในการจัดทำหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต และดำเนินการสอนตามหลักสูตรสองปีในวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาการทดลอง และได้ช่วยผลิตมหาบัณฑิตทางจิตวิทยาไปแล้วหลายรุ่น ซึ่งกล่าวได้ว่า นอกจากบทบาทหน้าที่ทางการวิจัยที่เน้นหนักไปในทางการศึกษาและจิตวิทยาของสถาบันฯ แล้ว สถาบันฯ แห่งนี้เองก็ได้กระทำหน้าที่ประหนึ่งเป็นบัณฑิตวิทยาลัยอย่างไม่เป็นทางการของวิทยาลัยวิชาการศึกษามาตั้งแต่เริ่มต้นด้วย

ในที่สุดเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้รับการเปลี่ยนสถานภาพให้เป็นมหาวิทยาลัย โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานนามเป็น **มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** ซึ่งได้มีการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการต่างๆ ภายใต้มหาวิทยาลัย สถาบันระหว่างชาติฯ นับแต่ปีนั้นเอง จึงได้รับการปรับเปลี่ยนสถานภาพให้มีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญในการวิจัย การสอน ฝึกอบรม และบริการทางวิชาการ และเนื่องด้วยขอบข่ายของงานและหน้าที่ของสถาบันฯ ได้ขยายกว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิม จึงได้รับอนุมัติให้มีการเปลี่ยนชื่อสถาบันเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับงานและหน้าที่ซึ่งขยายเพิ่มขึ้นเป็น สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และ ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Behavioral Science Research Institute การวิจัยซึ่งถือเป็นงานหลักของสถาบันฯ ได้ขยายขอบข่ายจากงานทางการศึกษาและจิตวิทยา ไปยังสาขาวิชาอื่นๆ ของพฤติกรรมศาสตร์ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และเศรษฐศาสตร์ ส่วนในด้านของการสอน สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ได้ยุติการเปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตในสาขาจิตวิทยาต่างๆ ไป ด้วยเหตุที่เมื่อวิทยาลัยได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยแล้วก็ได้มีการจัดตั้งส่วนราชการที่เรียกว่า บัณฑิตวิทยาลัยขึ้น เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานด้านการสอนระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเป็นทางการต่อไป

เพื่อให้เห็นงานในหน้าที่สำคัญต่าง ๆ ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ จะได้แยกกล่าวเป็นหัวข้อไปดังนี้

หน้าที่

1. งานด้านการวิจัย

หน้าที่หลักซึ่งสำคัญที่สุดของสถาบันฯ นับตั้งแต่ก่อตั้งขึ้นมาคือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และจิตวิทยา สถาบันฯ ได้ผลิตงานวิจัยหลายเรื่องที่มีความสำคัญต่อกรวางนโยบายและการปฏิบัติ ปัญหาที่ค้นคว้า วิจัยก็มีขอบข่ายกว้างขวางตั้งแต่เรื่องกระบวนการฝึกอบรมเด็กให้เข้าสู่สังคมไทย (socialization) จนถึงเรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญเฉพาะหน้าและเร่งด่วน งานวิจัยของสถาบันฯ มีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับส่วนบุคคล ระดับองค์กรหรือสถาบัน ระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ ตัวอย่างการวิจัยที่มีผลต่อการวางนโยบายและการนำไปปฏิบัติมีอยู่หลายเรื่อง เช่น การศึกษาเรื่องอิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการเด็กในหมู่บ้านชนบทภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ การประเมินผลหลักสูตรชั้นประถมศึกษาทั่วประเทศ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาชั้นหลังนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ อีกรวม 17 ประเทศ ในระยะต่อมาเมื่อสถาบันฯ ได้ขยายขอบข่ายของงานกว้างขวางออกไป ทำให้งานวิจัยของสถาบันฯ ครอบคลุมปัญหาการวิจัยในสาขาวิชาการอื่น ๆ ทางพฤติกรรมศาสตร์ นอกจากทางจิตวิทยาและการศึกษา ซึ่งได้แก่ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์ด้วย ตัวอย่างการวิจัยที่สำคัญในระยะหลังของสถาบันฯ ก็ได้แก่ การวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สุขภาพจิตและจริยธรรมของวัยรุ่น สุขภาพจิตของเด็กในโรงเรียน (ทำร่วมกับกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข) การทดลองสอนสังกัดปีวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเด็กไทยระดับอายุ 6 - 7 ปี ทักษะคิดของคนไข้ที่มีต่อบริการของโรงพยาบาลราชวิถี (ทำร่วมกับโรงพยาบาลราชวิถี) แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงทางครอบครัวรายได้น้อยที่อยู่ในตัวเมือง ความสำนึกของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย ทักษะคิดของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กและผลที่มีต่อพฤติกรรมบางประการของเด็ก ผู้หญิงกับการตัดสินใจ ค่านิยมของชาวชนบทไทย : การเปรียบเทียบค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี และการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ปัจจุบันสถาบันฯ มีโครงการวิจัยที่กำลังกระทำอยู่หลายเรื่อง และจะต้องกระทำต่อไปในอนาคตภายใต้ชื่อโครงการวิจัยใหญ่ ซึ่งได้แก่ การถ่ายทอดทางสังคมเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยโดยที่โครงการวิจัยสำคัญนี้มีวัตถุประสงค์เน้นที่การวิจัยด้านการถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อศึกษาสาเหตุและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม อันจะเป็นเครื่องช่วยสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของบุคคล และสังคมไทยตัวอย่างการวิจัยที่อยู่ภายใต้โครงการวิจัยสำคัญดังกล่าว ได้แก่

ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ

การอบรมเลี้ยงดูและตัวแปรด้านบุคลิกภาพบางตัวในฐานะเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การถ่ายทอดทางการเมืองของเยาวชนไทย

การศึกษารายการณิเรื่อง สื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็กไทย

นอกจากงานวิจัยที่กระทำไปแล้ว สถาบันฯ ยังถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องเผยแพร่ผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อการพัฒนาบุคคลและสังคมต่อไปอีกการเผยแพร่ก็กระทำหลายรูปแบบ เช่น การจัดพิมพ์ รายงานการวิจัย จุลสารการวิจัย การเขียนในรูปบทความที่นำลงในวารสารวิชาการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การทำภาพยนตร์ การจัดทำนิทรรศการเผยแพร่ ผลงานวิจัยของสถาบันฯ และ จดหมายข่าวสถาบันฯ ตลอดจนการออกรายการวิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับโอกาสและเหตุการณ์ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยและคนไทย

2. งานด้านการสอนและฝึกอบรม

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในประวัติความเป็นมา จะเห็นว่าสถาบันฯ ได้กระทำหน้าที่ผลิตมหาบัณฑิตทางจิตวิทยาสาขาต่างๆ (จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาการทดลอง) มาแล้วหลายรุ่น ให้แก่วิทยาลัยวิชาการศึกษา และร่วมในการสอนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาวิชาต่างๆ มาโดยตลอด นอกจากนั้นก็ยังได้ฝึกอบรมนักวิจัยไทยและนักวิจัยต่างประเทศเพื่อให้สามารถนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในประเทศไทย ตั้งแต่เริ่มการก่อตั้งสถาบันฯ ได้มีผู้ได้รับทุนจากองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ มารับการอบรมที่สถาบันเป็นจำนวนไม่น้อย และผู้เข้ารับการอบรมก็มาจากประเทศต่างๆ ได้แก่ คานาดา เยอรมนี ตะวันตก ออสเตรเลีย พม่า ปากีสถาน อินเดีย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น มาเลเซีย และอินโดนีเซีย นอกจากนั้นก็ยังมียุโรปศึกษาชาวต่างประเทศที่ได้รับทุนจากรัฐบาลไทยภายใต้การสนับสนุนขององค์การยูเนสโก และทุนสโมสรโรตารีระหว่างประเทศ ในบรรดาผู้ที่เข้ารับการอบรม บางคนก็ได้ร่วมงานการศึกษาค้นคว้าของสถาบันฯ บางคนก็ทำการค้นคว้าวิจัยแยกเป็นอิสระต่างหาก บางคนก็มาศึกษาเพื่อพัฒนาวิธีวิจัยที่เหมาะสม นอกจากนี้แล้วสถาบันฯ ยังได้ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชาวต่างประเทศที่มีความตั้งใจจริงที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับเด็กไทย และคนไทยอีกด้วย

ปัจจุบัน สถาบันฯ ได้ร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ เพื่อผลิตนักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ผู้สามารถทำหน้าที่เป็นนักวิจัยโดยตรง หรือเป็นผู้สอนการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา และสถาบันฯ มีโครงการในอนาคตที่จะเปิดหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาเดียวกันนี้อีกด้วย ผู้ที่จะสามารถช่วยศึกษาหาข้อมูล และเสริมสร้างองค์ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อช่วยในการพัฒนาบุคคลและสังคมไทย

นอกจากการสอนระดับมหาบัณฑิตทางการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันฯ ก็ยังได้ให้การฝึกอบรมเป็นครั้งคราวแก่หน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการวิจัยและการให้เนื้อหาทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ รวมไปถึงการให้คำปรึกษาด้านการวิจัยและการใช้อุปกรณ์การวิจัยแก่นิสิตและบุคคลทั่วไปอีกด้วย

3. งานบริการวิชาการแก่สังคม

สำหรับงานบริการวิชาการแก่สังคม คณะอาจารย์จากสถาบันฯ ได้กระทำบทบาทนี้อย่างเต็มที่ โดยมุ่งที่จะเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติ ด้วยการพยายามใช้ผลการวิจัยที่กระทำกับเด็กไทย ไปสู่การปฏิบัติที่จะเอื้อต่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาให้มากที่สุด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นับแต่ก่อตั้งสถาบันฯ สถาบันฯ ได้ให้ความร่วมมือทางด้านวิชาการแก่ส่วนบุคคล ส่วนองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ ยังให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของประชากร และสังคมไทยทั้งสิ้น

งานบริการทางวิชาการแก่สังคม ได้แก่ อาจารย์จากสถาบันฯ ได้ให้ความร่วมมือในการเป็นวิทยากรแก่หน่วยงานต่างๆ มากมาย ได้ให้คำปรึกษาหารือในการค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์แก่เด็กไทย ได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้จัดการประชุมทางวิชาการที่สำคัญๆ ต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ โดยอาศัยผลการวิจัยต่างๆ ของสถาบันฯ เป็นหลัก ตัวอย่างเช่น การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับผลงานวิจัยด้านการอ่าน, การสัมมนาทางวิชาการ เรื่องจะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กอย่างไร, สัมมนาเรื่องปัญหาจิตสังคมของวัยรุ่น Second Asian Workshop on Child and Adolescent Development ซึ่งผลสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 2 นี้ ทำให้สถาบันฯ สามารถผลิตหนังสือคู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กเอเชีย และการอบรมเลี้ยงดูฉบับภาษาอังกฤษคือ Handbook of Asian Child Development and Child Rearing Practices ซึ่งจัดเป็นเอกสารที่มีคุณค่ายิ่งชิ้นแรกของเอเชียและได้รับการเผยแพร่ทั่วโลก โดยการสนับสนุนขององค์การระหว่างประเทศคือ ยูเนสโก ยูนิเซฟ และ WHO

นอกจากการบริการสังคมทางวิชาการในรูปแบบข้างต้นแล้ว ปัจจุบันสถาบันฯ ยังได้จัดโครงการระยะยาวเพื่อบริการสังคมอย่างต่อเนื่องอีก 1 โครงการ คือ **โครงการเสริมสร้างชุมชนพัฒนา** โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลในชุมชนทั้งในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนการปรับปรุงวิถีชีวิตที่ถูกต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม-วัฒนธรรม อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และการช่วยเหลือนี้จะเน้นที่การพยายามให้บุคลากรของชุมชนสามารถยืนอยู่ได้โดยอิสระ ทั้งในรูปของการตัดสินใจและการปฏิบัติ โครงการเสริมสร้างชุมชนพัฒนานี้มีงบประมาณจำกัด แต่ก็ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากทั้งส่วนบุคคลและองค์กรภายนอกที่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ ปัจจุบันที่อยู่ภายใต้โครงการนี้มีอยู่ 2 แห่ง คือ ที่ชุมชนวัดหนองปรือ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และ ชุมชนวัดศิริมงคล ตำบลหนองแม่ไก่ อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

การบริหารงาน

ในการบริหารงาน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ เป็นหัวหน้าหน่วยงาน และบริหารงานร่วมกับคณะกรรมการประจำสถาบันฯ ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งจะช่วยกันทำงานในการตัดสินใจ และวางนโยบายการปฏิบัติงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ มีฐานะเทียบเท่ากับคณบดีของคณะต่างๆ และจะอยู่ในตำแหน่ง 4 ปี และจะอยู่เกินกว่า 2 วาระติดต่อกันไปไม่ได้

ภายในหน่วยงาน ประกอบด้วย 3 ฝ่าย ที่สำคัญคือ สำนักงานเลขานุการ ฝ่ายวิจัย และฝ่ายบริการวิชาการ

ภายใต้หน่วยงาน สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มีส่วนของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนสำคัญในการวิจัยการสอน และบริการวิชาการ ซึ่งได้แก่ ห้องสมุดพิเศษเฉพาะและทันสมัยของตนเอง ห้องสมุดสถาบันฯ ได้รวบรวมหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ทางพฤติกรรมศาสตร์โดยเฉพาะทางจิตวิทยา การศึกษา สถิติ คอมพิวเตอร์ และสังคมวิทยา ตลอดจนสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้เฉพาะเพื่อเปิดโอกาสให้อาจารย์ นิสิต นักศึกษา และบุคคลที่มีความสนใจได้เข้ามาใช้บริการได้ เอกสารวิชาการต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดของสถาบันฯ นี้ นอกจากจะได้รับมาส่วนใหญ่โดยงบประมาณของมหาวิทยาลัยแล้วอีกส่วนหนึ่งสถาบันฯ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากนักการศึกษาและนักวิจัยชาวต่างประเทศ ผู้เสียสละ และเล็งเห็นความสำคัญของหน่วยงานนี้ได้จัดส่งมาเพิ่มเติมเป็นครั้งคราวอยู่อย่างสืบเนื่อง

รายนามผู้ก่อตั้ง

Prof. Dr. William Wall (เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ) เป็นผู้ริเริ่มความคิดในการก่อตั้งสถาบันฯ

Prof. Dr. William Line (ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยามหาวิทยาลัยโตรอนโต คานาดา) ผู้ร่วมคิดในการก่อตั้งสถาบันฯ

ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในระบอบที่ ๗ พณฯ พลเอกมังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ)

ศาสตราจารย์บุญถิ่น อัตถากร (ผู้อำนวยการกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ และเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษาฯ แห่งสหประชาชาติในขณะนั้น)

ทั้งสองท่านนี้ คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ผู้ดำเนินการเจรจา และลงนามให้การก่อตั้งศูนย์วิจัยและอบรมทางจิตวิทยา ได้เกิดขึ้นที่ประเทศไทยสำเร็จเป็นแห่งแรก ในชื่อของ **สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก**

รายนามผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ

พ.ศ. 2497-2498

Prof. William Line ทำหน้าที่รับผิดชอบงานของสถาบันฯ ในเบื้องต้นแรก (เสมือนหนึ่งเป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ แม้จะไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการ)

พ.ศ. 2498-2502

Prof. Dr. Ernest E. Boesch เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ ดร. เสนาะ ธรรมครอง อาตม์. เป็นรองผู้อำนวยการ ศาสตราจารย์ ดร. ละม้ายมาศ ศรีทนต์ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถาบันฯ และวิทยาลัยวิชาการศึกษา

พ.ศ. 2503 – 2506

Prof. Dr. Hugh Philp เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ ศาสตราจารย์ ดร. ละม้ายมาศ ศรีทนต์ เป็นรองผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2507-2512

- ศาสตราจารย์ ดร. ละม้ายมาศ ศรีทนต์ เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2512-2515

- รองศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สุวรรณทัต รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2512-2517

- ระหว่างสังกัดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สุวรรณทัต เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา อยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สุวรรณทัต เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2526-2530

- ดร. เพ็ญแข ประจักษ์จณี เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2530-2534

- ศ.,ดร. จรรยา สุวรรณทัต เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2534-2538

- รศ.,ดร. ผจงจิต อินทสุวรรณ เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2538-2542

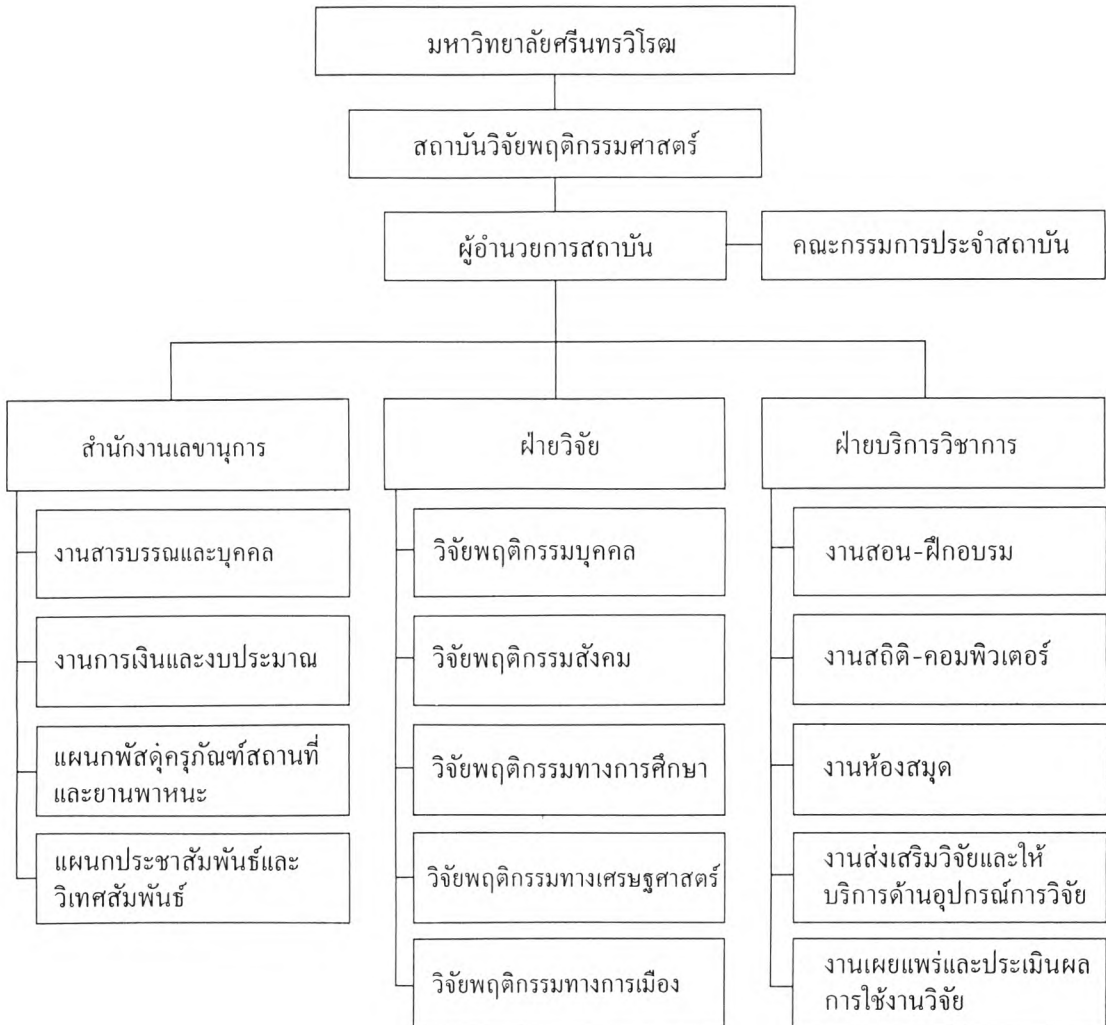
- รศ.,ดร. ผจงจิต อินทสุวรรณ เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

พ.ศ. 2542-

- ผศ.,ดร. ดุษฎี โยเหลา เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ

โดยสรุป สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มีกำเนิดการก่อตั้งในลักษณะพิเศษจากสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก แม้เวลาจะผ่านไปนานร่วมสามสิบปี และมีการขยายวงงาน

**โครงสร้างและการบริหารงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
สถาบันฯ มีโครงสร้างในการแบ่งส่วนราชการดังแผนผังต่อไปนี้**

และหน้าที่ไปจากเดิมเป็นอันมากแล้วก็ตาม แต่หน้าที่หลักของสถาบันแห่งนี้ยังคงอยู่ นั่นก็คือ ทำหน้าที่วิจัยเพื่อการพัฒนา และคงจะกระทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่สำคัญยิ่งไม่เฉพาะกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่เพียงอย่างเดียว หากยังถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อประเทศเป็นส่วนรวม ไม่เพียงแต่ในเชิงประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่สะสมและสร้างสรรค์งานการวิจัยค้นคว้าที่มีคุณค่าอเนกประการโดยสืบเนื่องมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จรรยา สุวรรณทัต

บรรณานุกรม

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ **ประวัติและผลงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์** (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก) เอกสารพิมพ์ในโอกาสครบรอบ 25 ปี ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 25 สิงหาคม 2523

เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 25 **สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์** (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก) พ.ศ. 2523 เล่มที่ 1 ฉบับภาษาไทย

Special monograph on the occasion of the 25 th anniversary, the Behavioral Science Research Institute (the International Institute for Child Study) 1980 เล่มที่ 2 ฉบับภาษาอังกฤษ

สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา*

สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา (Educational and Psychological Test Bureau) เป็นหน่วยงานเทียบเท่าคณะของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีผู้อำนวยการเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีฐานะเทียบเท่าคนบดี มีหน้าที่สร้างแบบทดสอบ สอนและฝึกอบรมตลอดจนทำวิจัยเกี่ยวกับการวัด ผลการศึกษา โดยยึดมั่นในปรัชญาว่า “**สอบเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์**”

ประวัติความเป็นมา

เดิมชื่อสำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาผู้ก่อตั้งคือ ศาสตราจารย์ ดร. ชวาล แพร์ตกุล สำนักงานนี้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2504 เป็นแผนกหนึ่งของคณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาที่สร้างขึ้นครั้งแรกมี ศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงต๋อย ชุมสาย เป็นหัวหน้าสำนักงาน ดำรงตำแหน่งอยู่ระหว่าง พ.ศ. 2504-2507 ผลงานที่สำคัญในระยะเริ่มแรกนี้ ได้แก่ การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ และการวิจัยทางการศึกษา จากนั้นในช่วง พ.ศ. 2507-2520 ศาสตราจารย์ ดร. ชวาล แพร์ตกุล เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงาน ได้สร้างแบบทดสอบมาตรฐาน วัดความถนัดทางการเรียน เพื่อสอบคัดเลือกนิสิตเข้าเรียนที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา แบบทดสอบชุดนี้มีชื่อเรียกว่า CESAT ซึ่งย่อมาจาก College of Education Scholastic Aptitude Test นอกจากนั้นยังสร้างแบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดความถนัดทางการเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาและสร้างแบบสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพ แบบทดสอบดังกล่าวเหล่านี้สร้างได้เป็นมาตรฐานและประกาศให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการ พร้อมกับแสดงนิทรรศการให้ประชาชนได้ชมด้วย เมื่อ พ.ศ. 2513 นับว่าเป็นผลสำเร็จในการสร้างแบบทดสอบมาตรฐานเป็นครั้งแรกของประเทศไทย

ในด้านการสอน สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ได้เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะการวัดผลการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2508 เป็นหลักสูตร 1 ปี ต่อจากระดับปริญญาตรี และในปี พ.ศ. 2509 เปิดทำการสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาการวัดผลการศึกษา หลักสูตร 2 ปี ต่อจากระดับปริญญาตรี นับว่าเป็นการเปิดสอนระดับปริญญาโททางการวัดผลการศึกษาเป็นแห่งแรกของประเทศไทยอีกเช่นกัน พร้อมกันนั้นก็อบรมให้ความรู้ทางการวัดผลการศึกษาแก่ครูอาจารย์และบุคคลทั่วไปด้วย บริการทดสอบให้กับโรงเรียนและหน่วยราชการต่าง ๆ ทำการวิจัยทางการวัดผลการศึกษา และเผยแพร่เอกสารด้านการวัดผลการศึกษาออกไปอย่างกว้างขวาง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรี-

* จาก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. ไม่ระบุ)

นครินทรวิโรฒ สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ก็ได้รับการยกฐานะให้เทียบเท่าคณะ และเรียกชื่อใหม่ว่า “**สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา**” งานสอนระดับปริญญาโทนั้น โอนย้ายไปอยู่ที่ภาควิชาพื้นฐานการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ แต่งานด้านอื่น ๆ ตามหน้าที่สำนักนี้ยังปฏิบัติตามเดิม

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามีผู้อำนวยการดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงด้อย ชุมสาย (พ.ศ. 2504-2507)
2. ศาสตราจารย์ ดร. ขวาล แพรัตกุล (พ.ศ. 2507-2520)
3. รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ (รักษาการ พ.ศ. 2520-2522)
4. รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (พ.ศ. 2522-2526)
5. รองศาสตราจารย์ ดร. สำเริง บุญเรืองรัตน์ (พ.ศ. 2526-2530)
6. รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น (พ.ศ. 2530-2534)
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช (พ.ศ. 2534-2538)
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศร ทองชั้น (พ.ศ. 2538-2541)
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญธรรม อินทร์จันทร์ (รักษาการ พ.ศ. 2541-2542)
10. ดร. วิรัตน์ วรรณรัตน์ (พ.ศ. 2542-)

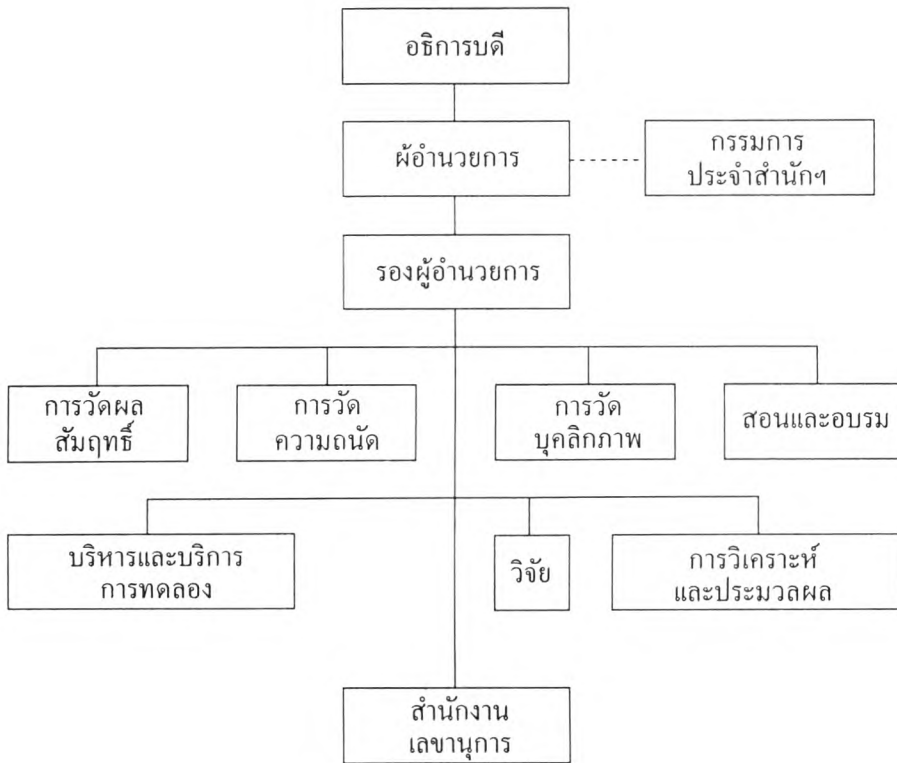
หน้าที่

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มีหน้าที่ดังนี้

1. สร้างและพัฒนาแบบทดสอบและเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐาน เพื่อสนองความต้องการของสังคม
2. สอนและให้การอบรมวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาการวิจัยทางการศึกษา สถิติทางการศึกษา และการประเมินโครงการ
3. วิจัยเกี่ยวกับการสร้างและการใช้แบบทดสอบและเครื่องมือวัด
4. บริการทดสอบและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการสอบวัดและประเมินผล
5. เป็นศูนย์รวมแบบสอบวัดทุกประเภท ทั้งที่สร้างภายในประเทศและจากต่างประเทศ
6. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ผลการวิจัยแบบทดสอบ เครื่องมือวัด ประเภทต่าง ๆ ตลอดทั้งการรายงานผลการสอบ

การแบ่งสายงานในสำนักทดสอบฯ

เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ดำเนินไปด้วยดี จึงได้แบ่งงานออกเป็น 8 ฝ่าย แต่ละฝ่ายมีหน้าที่เป็นผู้จัดดำเนินการตามแผนและโครงการของสำนักฯ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

งานสร้างแบบทดสอบ

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบ และเครื่องมือวัดผลในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษามีแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานแล้ว และที่กำลังพัฒนาดังต่อไปนี้

ระดับอนุบาล มีแบบทดสอบวัดความพร้อม ด้านภาษา ด้านการรับรู้ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านสังคมและอารมณ์ และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านความจำ

ระดับประถมศึกษา มีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย และภาษาอังกฤษ มีแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน ด้านภาษา คณิตศาสตร์ เหตุผล มิติสัมพันธ์ การรับรู้และความจำ มีแบบทดสอบวัดเจตคติ ต่อวิชาการงาน วิชาพลศึกษา ศึกษานาฏศิลป์-ดนตรี วิชาภาษาไทย วิชาการงานเกษตร วิชาลูกเสือ วิชาสุขภาพและวิชาศิลปศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา มีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปะ มีแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน ด้านภาษา คณิตศาสตร์ เหตุผล มิติสัมพันธ์ การรับรู้ ความจำ และแบบทดสอบความถนัดเชิงช่าง มีแบบทดสอบวัดเจตคติ ต่อวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดความสนใจในอาชีพ

ระดับอุดมศึกษา มีแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านเหตุผล ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ ด้านความจำ มีแบบทดสอบ **วัดความถนัดพิเศษ** ด้านศิลปะ และด้านดนตรี มีแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน สำหรับนิสิตระดับปริญญาเอก มีแบบทดสอบ**วัดลักษณะนิสัย**การเป็นพยาบาล และแบบสอบ**วัดความศรัทธา**ต่อวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบ**วัดความรู้ทั่วไป** สำหรับผู้เข้ารับราชการและแบบทดสอบ**วัดความรู้เกี่ยวกับการบริหาร**

งานวิจัย

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาได้ทำการวิจัยความเที่ยงตรงของแบบทดสอบในแง่มุมต่างๆ แล้วรายงานผลการวิจัยไว้ประมาณ 30 เรื่อง เช่น การศึกษาความเที่ยงตรงข้ามกลุ่มของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน เวลาที่ใช้เรียนและเกรดเฉลี่ย

งานสอนและอบรม

คณาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาทุกคนต้องทำหน้าที่สอนนิสิตทั้งในระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาตรีในวิชาสถิติ วิจัย วัดผลการศึกษาและวิชาเอกบางวิชา ตลอดทั้งเป็นกรรมการพิจารณาเค้าโครงปฏิญญานิพนธ์ กรรมการควบคุมปฏิญญานิพนธ์และทำการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาแก่หน่วยงานภายนอก การอบรมดังกล่าวดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การอบรมเกี่ยวกับการวัดผลระยะยาว (หลักสูตร 15 สัปดาห์) และการอบรมเกี่ยวกับวัดผลระยะสั้น (หลักสูตร 5 วัน, 7 วัน และ 10 วัน) สำหรับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลระยะยาวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานนั้นได้มีบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวัดผลอย่างแท้จริง สามารถช่วยเหลือและแนะนำผู้อื่นได้ ส่วนการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลระยะสั้นนั้นมุ่งให้บุคคลที่ได้รับการอบรมมีความรู้ความสามารถพอที่จะปฏิบัติงานเฉพาะเรื่องได้ดี

บริการเอกสารเผยแพร่ความรู้

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามีเอกสารเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา เช่น วารสารการวัดผลการศึกษา ซึ่งเป็นวารสารที่มีเรื่องราวทางการวัดผลการศึกษาทั้งในแง่ทฤษฎีและปฏิบัติ คู่มือการใช้แบบทดสอบ และรายงานความก้าวหน้าต่างๆ นอกจากนั้น สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยายังมีข้อสอบมาตรฐานของต่างประเทศเพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าด้วย

การให้บริการเกี่ยวกับการทดสอบ

ขณะนี้สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ได้สร้างแบบทดสอบมาตรฐานสำเร็จไปแล้วหลายชุด ซึ่งแบบทดสอบเหล่านี้มีประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การแนะแนว การวิจัย การประเมินผล

การสอบคัดเลือก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจึงได้กำหนดระเบียบการใช้แบบทดสอบมาตรฐานไว้ เพื่อให้การใช้แบบทดสอบมาตรฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะนำแบบทดสอบมาตรฐานไปใช้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ด้านการวัดผลสูงกว่าปริญญาตรี หรือ
2. เป็นผู้ผ่านการอบรมวิชาวัดผลระยะยาวจากสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา หรือ
3. เป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

นอกจากมีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาอีกด้วย การที่มหาวิทยาลัยกำหนดคุณสมบัติดังกล่าว มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ผู้ใช้ต้องรู้จักวิธีการ มีความรอบคอบ และสามารถรักษาข้อสอบไม่ให้รั่วไหล

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์
โชติ เพชรชื่น

บรรณานุกรม

ชวาล แพร์ตกุล และคณะ รายงานความก้าวหน้าของโครงการสร้างแบบทดสอบมาตรฐานชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 7 ฉบับที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ 2513
สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ การปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สถาบันทักษิณคดีศึกษา*

สถาบันทักษิณคดีศึกษา (Institute for Southern Thai Studies) เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวัฒนธรรมอันสำคัญยิ่งสถาบันหนึ่ง ซึ่งเน้นการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านให้เยาวชนและชาวบ้านให้เกิดความเข้าใจและซาบซึ้ง ในวัฒนธรรมของตนเป็นศูนย์ประสานงาน ค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรมระดับภาค สานิตกิจกรรมพื้นบ้าน เป็นศูนย์กลางค้นคว้าสำหรับนิสิตนักศึกษา และนักวิชาการที่สนใจในวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทย สถาบันทักษิณคดีศึกษาประกอบด้วย 5 ส่วนที่สำคัญ คือ

1. พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา
2. อุทยานวัฒนธรรม ได้แก่ สวนลูกปัด สวนหนังตะลุง สวนพืชผลสมุนไพร ฯลฯ
3. ศูนย์สนเทศวัฒนธรรม ประกอบด้วยพิพิธภัณฑ์ต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์วัตถุของจริง พิพิธภัณฑ์ภาพ พิพิธภัณฑ์เสียง เป็นต้น
4. กิจกรรมสัมพันธ์ อันได้แก่ งานส่งเสริม เผยแพร่ งานประชุมวิชาการ งานนิทรรศการ ฯลฯ
5. โครงการจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึกของสถาบันฯ

ประวัติความเป็นมา

สถาบันทักษิณคดีศึกษาเริ่มดำเนินการเป็นการภายในมาตั้งแต่ พ.ศ. 2512 นั่นคือ ตั้งแต่เริ่มตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออกได้เริ่มศึกษาและเก็บข้อมูลทางคติชนวิทยาและวรรณกรรมท้องถิ่น ผู้ริเริ่มและหัวเรี่ยวหัวแรงที่สำคัญยิ่ง ย่อมเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์บางส่วนซึ่งยังผลให้สถาบันนี้มีกำเนิดขึ้น คือ ศาสตราจารย์ สุธิวศ์ พงศ์ไพบูลย์ ผู้ซึ่งต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันฯ คนแรก เป็นผู้จัดและดำเนินการให้สถาบันฯ เจริญก้าวหน้าต่อมาตามลำดับ

ศาสตราจารย์สุธิวศ์ พงศ์ไพบูลย์
ผู้ริเริ่มก่อตั้งสถาบันฯ

* จาก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2537 และ ฉบับกาญจนนาภิเษก พ.ศ. 2539

พ.ศ. 2518 หลังจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้สถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และโอนสังกัดไปขึ้นกับทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว ได้ดำเนินการในรูปของโครงการส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้ (แต่ยังดำเนินการเป็นการภายใน)

ปีงบประมาณ 2519 ได้รับงบประมาณแผ่นดินสำหรับสร้างอาคารศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้ 1 หลัง เป็นอาคาร 3 ชั้น ขนาด 35 × 10.5 เมตร เป็นเงิน 4,589,200 บาท (ตามแบบเดิม อาคารหลังนี้ ศาสตราจารย์สุธีวงศ์ ได้กำหนดรูปแบบเป็นอาคาร 4 ชั้น ยาว 40 เมตร ชั้นที่ 4 เป็นห้องเรียนวิชาไทยคดีศึกษา ตั้งงบประมาณไว้ 5 ล้านบาท ครั้นเมื่อสำนักงบประมาณอนุมัติเงินให้เพียง 4 ล้านบาท จึงต้องตัดชั้น 4 ออกและลดความยาวลงเหลือเพียง 35 เมตร ผู้ประมุขก่อสร้างเสนอราคาเกิน 4 ล้านบาท ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสมัยนั้นได้อนุมัติเงินเหลือจ่ายสมทบอีกจำนวน 589,200 บาท จึงสามารถก่อสร้างได้)

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เริ่มได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการเป็นค่าอัตรากำลังและค่าดำเนินการบางอย่าง

พ.ศ. 2521 อาคารศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้สร้างเสร็จเรียบร้อย และได้เริ่มสร้างโรงละครเปิดโดยปรับเขาลูกช้างเป็นอฒจันทร์จุคนดูประมาณ 2500 คน ถึง พ.ศ. 2527 ต่อเติมจนเต็มรูปแบบจุคนดูได้ประมาณ 4,000 คน โดยเอกชนในท้องถิ่นร่วมกันบริจาควัสดุ

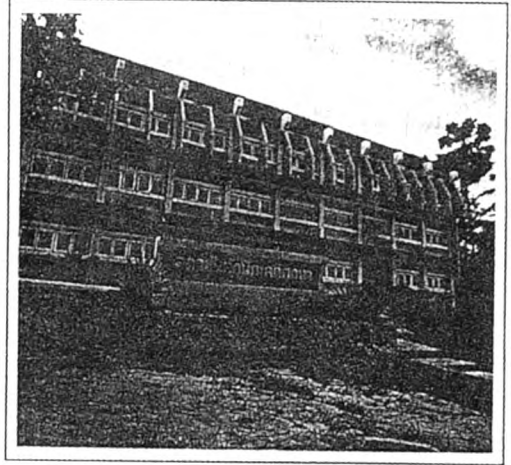
ในปีเดียวกันนั้นเองมูลนิธิวิภาวดีรังสิตได้บริจาคทุนสำหรับสร้างบ้านทรงไทยภาคใต้ 1 หลัง เป็นเงิน 2 แสน 5 หมื่นบาท ตั้งชื่อบ้านนี้ว่า “บ้านวิภาวดีรังสิต”

วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2522 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ ทรงเปิดอาคารศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้

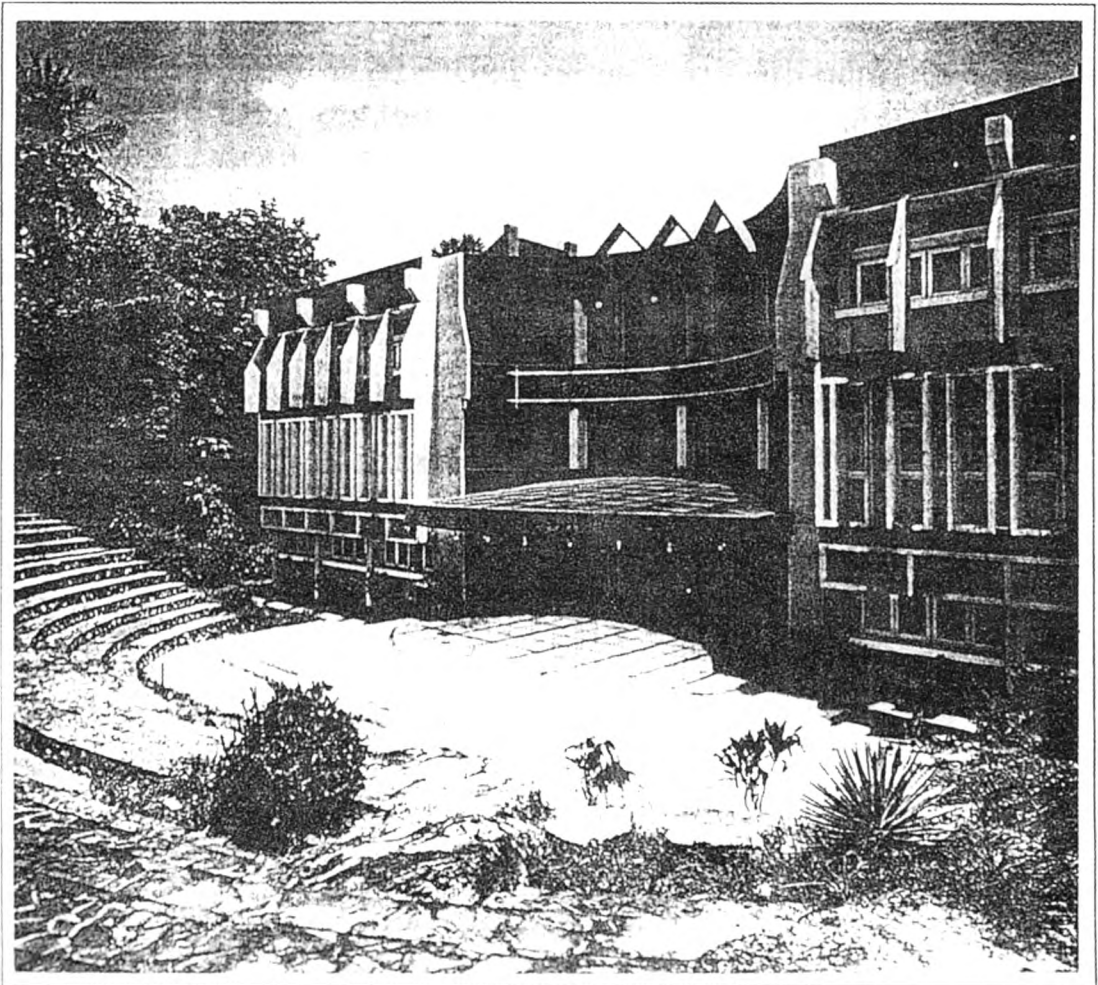
มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการขอให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณายกฐานะศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้เป็นสถาบัน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2520 จนถึง 8 พฤษภาคม 2523 จึงได้รับอนุมัติให้ยกฐานะศูนย์เป็นสถาบันทักษิณคดีศึกษา โดยแต่งตั้งให้ศาสตราจารย์ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ เป็นผู้อำนวยการคนแรกของสถาบันฯ

ต้นปี 2521 ตระกูลรัตนเลิศได้บริจาคเงิน 5 แสน 7 หมื่นบาท เป็นทุนสร้างบ้านทรงจีนตามแบบสถาปัตยกรรมจีนที่มีอยู่บริเวณถนนนครในจังหวัดสงขลา 1 หลัง สร้างเสร็จสมบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2523 ให้ชื่อว่า “บ้านรัตนเลิศ”

ณ เวลานั้น สถาบันทักษิณคดีศึกษาประกอบด้วยอาคาร 3 หลัง คือ อาคารศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้ บ้านทรงไทยภาคใต้ (บ้านวิภาวดีรังสิต) และบ้านทรงจีน (บ้านรัตนเลิศ) พร้อมทั้งโรงละครเปิดและอฒจันทร์บริเวณเขาลูกช้าง

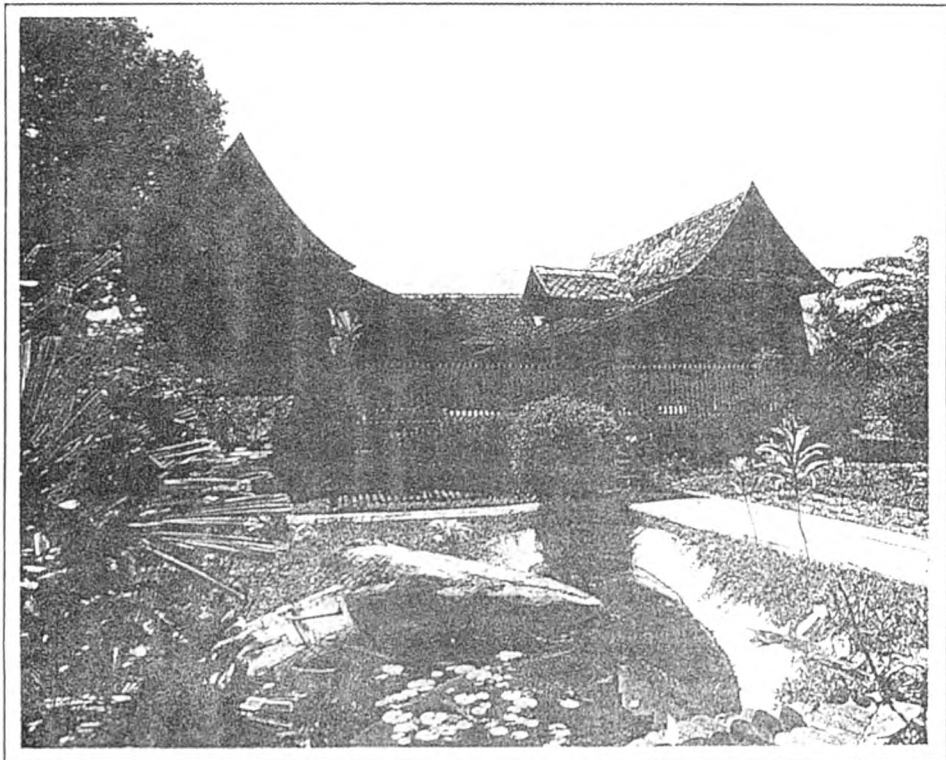
อาคารศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้

โรดละครเปิดและอิมจันทร์

บ้าน "รัตนเลิศ"

บ้าน "วิภาวดีรังสิต"

พ.ศ. 2530 สถาบันทักษิณคดีศึกษาได้รับงบประมาณแผ่นดิน 20 ล้านบาท เพื่อซื้อที่ดิน และสร้างอาคาร ณ บ้านอ่าวทราย บนเกาะยอ ในทะเลสาบสงขลา รวมเนื้อที่ทั้งที่ซื้อและมีผู้บริจาค ประมาณ 25 ไร่เศษ เพื่อจะย้ายสถาบันฯ จากบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลาไปอยู่ที่นั่น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ รัฐบุรุษและนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้เป็นประธานวางศิลาฤกษ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2530 ได้สร้างอาคารต่างๆ รวม 25 หลัง แล้วเสร็จใน พ.ศ. 2534 และยังได้รับงบประมาณเพิ่มเติมในปีต่อๆ มา เพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่เพิ่มเติมตามโครงการเรื่อยมา

พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ วางศิลาฤกษ์ 7 พฤศจิกายน 2530

สถาบันทักษิณคดีศึกษา ได้เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2534 โดย สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธาน

แผ่นศิลาฤกษ์ สถาบันทักษิณคดีศึกษา

อาณาบริเวณสถาบันทักษิณคดีศึกษา

สถาบันทักษิณคดีศึกษาตั้งอนุริมถนน สายสงขลา - นครศรีธรรมราช เชียงสะพาน
ติณสุลานนท์ ช่วงที่ 2 ตามภาพ และแผนผัง ต่อไปนี้

แผนผังแสดงบริเวณภายในสถาบันทักษิณคดีศึกษา

Map of The Institute for Southern Thai Studies

1 อาคารสารนิเทศ
INFORMATION BUILDING

2 อาคารพาไลพัฒนา
PALAI PATANA BUILDING

3 โรงละครเปิด
OPEN AIR THEATER STAGE

อุทยานวัฒนธรรม CULTURAL PARK

4 ศาลาเรือ
BOAT PAVILION

5 ศาลาเทคโนโลยีพื้นบ้าน
FOLK TECHNOLOGY PAVILION

6 ศาลาหนังตะลุง
SHADOW PLAY PAVILION

7 บ้านวิชาดรีงสิต
VIPAVADEERONGSIT HOUSE

8 ศาลาลูกบิด
OCTAGONAL PAVILION OF BEADS

9 หอชมทิวทัศน์
PANORAMIC VIEW PAVILION

10 ศาลาศิรินุพงศ์
SIRINUPONG PAVILION

11 ศาลาอุทกะพันธุ์
UTAKAPAN PAVILION

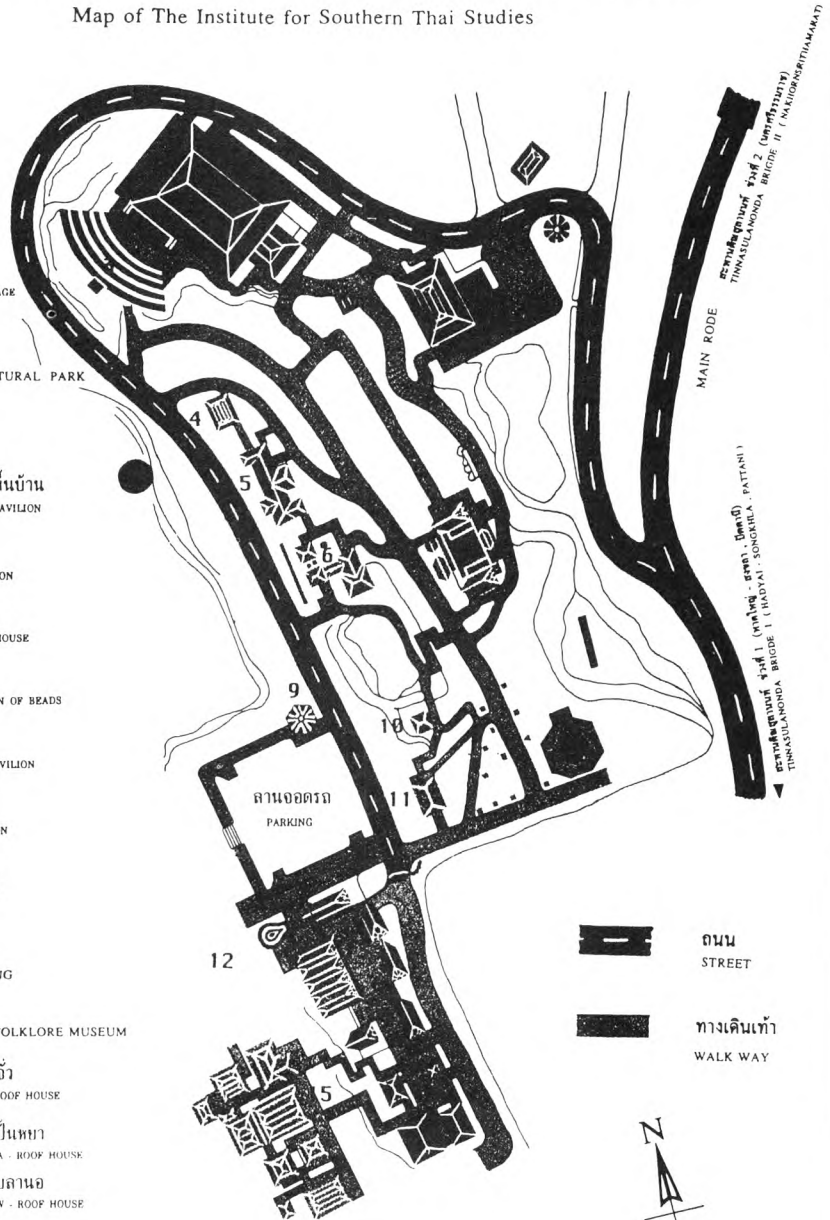
12 อาคารนวมภูมิินทร์
NAVAMAPHUMIN BUILDING

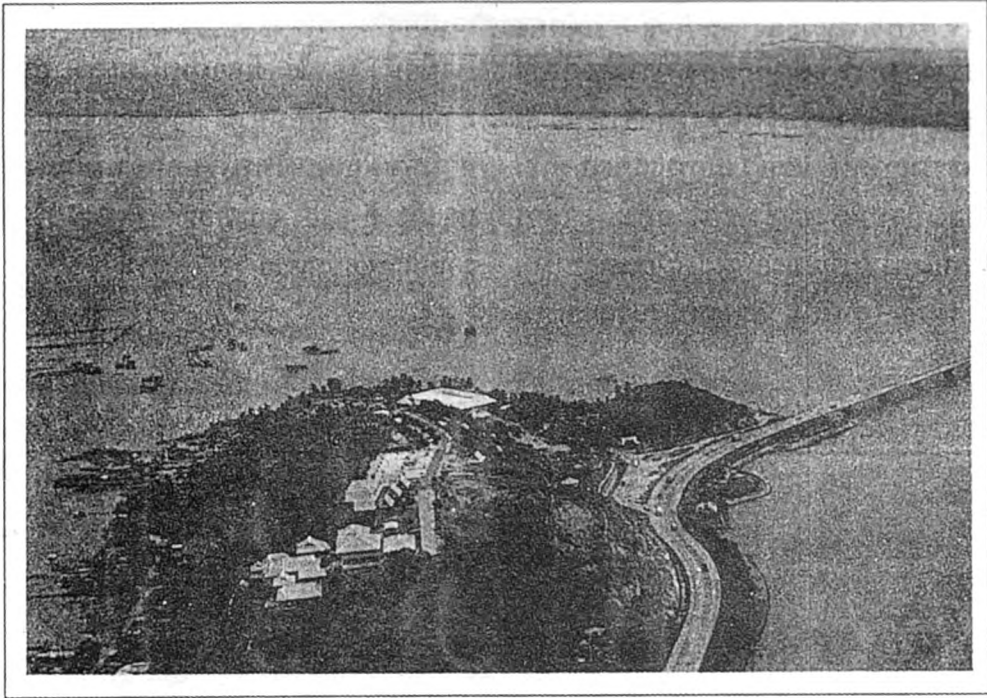
พิพิธภัณฑ์คีชนวิทยา FOLKLORE MUSEUM

13 กลุ่มบ้านหลังคาจั่ว
GROUP OF GABLE - ROOF HOUSE

14 กลุ่มบ้านหลังคาปั้นหยา
GROUP OF PUN - YHA - ROOF HOUSE

15 กลุ่มบ้านหลังคาปลานอ
GROUP OF BLA - NAW - ROOF HOUSE

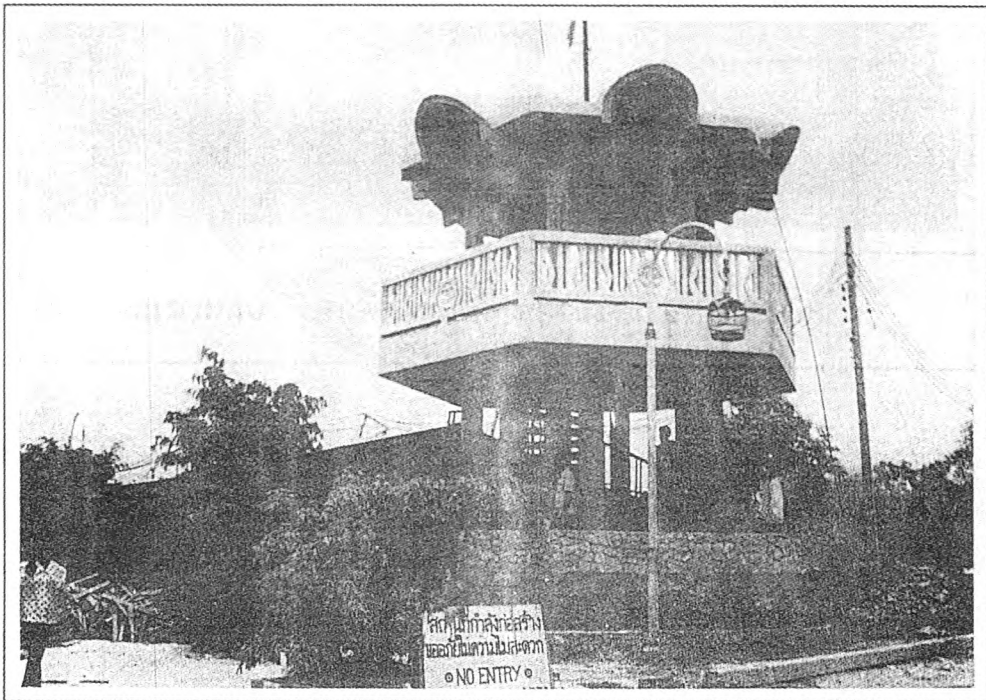

ภาพถ่ายทางอากาศสถาบันทักษิณคดีศึกษา บนเกาะชง

กลุ่มอาคารหลังคาจั่ว ส่วนที่เป็นพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา

อาคารที่สำคัญและเด่นในรูปแบบของการก่อสร้างอาคาร คือ กลุ่มอาคารพิพิธภัณฑสถานวิทยาที่ใช้สำหรับจัดนิทรรศการพื้นบ้านและวัฒนธรรมภาคใต้ โดยจำแนกรูปแบบแบ่งเป็นอาคารกลุ่มบ้านหลังคาจั่ว 9 หลัง อาคารกลุ่มบ้านหลังคาปั้นหยา 3 หลัง และกลุ่มบ้านหลังคาปลานอ 10 หลัง ส่วนอุทยานวัฒนธรรมเป็นเนื้อที่กลางแจ้ง เดินชมได้อย่างเพลิดเพลินในเนื้อที่ 12 ไร่ มีสวนหนึ่งทะเลงสวนลูกปัด สวนเทคโนโลยีพื้นบ้าน สวนเครื่องผ่อนแรง และสวนพืชผลสมุนไพร นอกจากนี้ยังมีสะพานบุญเกียรติ ศาลา และหอสูงสำหรับชมวิวิทิวทัศน์รอบเกาะยออีกด้วย

หอสูงสำหรับชมวิวิทิวทัศน์

(สังเกต โคมไฟฟ้าออกแบบเป็นรูปทรงนกเขา)

วัตถุประสงค์ของสถาบันฯ

สถาบันทักษิณคดีศึกษา มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. ศึกษาค้นคว้าและวิจัยสถานภาพของวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ (ทั้ง 14 จังหวัด คือ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สงขลา พัทลุง สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) ให้ละเอียด ลึกซึ้ง เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และจัดระบบข้อมูลให้สะดวกแก่การศึกษา ค้นคว้าและการให้บริการเพื่อให้สถาบันเป็นแหล่งบริการข้อมูลเกี่ยวกับภาคใต้ที่ถูกต้องสมบูรณ์และมีคุณค่าทางวิชาการ

2. ศึกษาศักยภาพและอิทธิพลของวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ที่มีต่อวิถีชีวิต ของชาวภาคใต้ทั้งที่เป็นปัญหาและเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมในแต่ละท้องถิ่น

3. ดำเนินกิจกรรมเฉพาะเรื่องเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์และศักยภาพของท้องถิ่น โดยใช้วัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นรากฐาน

4. ใช้พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาเป็นเครื่องสนับสนุนกิจการการท่องเที่ยวและพัฒนาคุณภาพประชากรโดยทางอ้อม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดวิธีการจัดการต่อวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่กระทำได้

ภาระหน้าที่ของสถาบันฯ

ภาระหน้าที่ของสถาบันทักษิณคดีศึกษาจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. **งานรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล** ดำเนินการเกี่ยวกับศึกษารวบรวมข้อมูล จัดระบบข้อมูลและให้บริการข้อมูล โดยจำแนกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ตามประเภทข้อมูล สื่อ การเก็บ เทคนิคการจัดเก็บและการให้บริการที่ต่างกัน แบ่งเป็น 5 ฝ่าย คือ

1.1 **พิพิธภัณฑ์วัตถุของจริง** เน้นข้อมูลเกี่ยวกับคติชนวิทยาหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สะท้อนถึงวิถีดำเนินชีวิตของชาวบ้าน เช่น เครื่องมือทำมาหากิน, เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันตามยุคตามสมัย, เทคโนโลยีพื้นบ้าน, ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน, งานช่างฝีมือ, เครื่องดนตรีและการละเล่นพื้นเมือง, ตลอดจนโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่พบในดินแดนภาคใต้ที่รู้แหล่งพบชัดเจนซึ่งมีคุณค่าต่อการศึกษาสืบสวนทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี การจัดแสดงข้อมูลเหล่านี้มุ่งให้แลเห็นความสัมพันธ์กับวิถีดำเนินชีวิตและพัฒนาการของผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมในแง่นิสัยการคิด, ความเชื่อ, พฤติกรรมร่วมและวิธีการจัดการที่ต่างกันตามยุคสมัยและท้องถิ่น

1.2 **พิพิธภัณฑ์เสียง** รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมประเภทมุขปาฐะหรือวัฒนธรรมที่ได้จากคำบอกเล่า เน้นการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม จากผู้รู้ผู้เล่นโดยตรง เช่น เพลงพื้นเมือง, การละเล่นพื้นเมือง, นิทานพื้นเมือง, ประวัติศาสตร์และตำนานรวมทั้งข้อมูลที่บันทึกจากการประชุมสัมมนา, การจัดแสดงในโอกาสพิเศษ, และรายการที่จัดผ่านสื่อสารมวลชน ฝ่ายนี้มีห้องฟังเสียง ซึ่งผู้ฟังสามารถเลือกรายการได้เอง 10 รายการ, สามารถฟังได้พร้อมกัน 60 คน และมีบริการให้ถ่ายสำเนาข้อมูลเหล่านั้นได้

1.3 **พิพิธภัณฑ์ภาพ** รวบรวมข้อมูลประเภทภาพในรูปภาพถ่ายเส้น, ภายถ่าย, ภาพยนตร์, ภาพนิ่ง, และแถบบันทึกภาพ การจัดเก็บเน้นวิธีประมวลเป็นเรื่องราวอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดและให้ความเข้าใจในแต่ละเรื่องอย่างสมบูรณ์ มีระบบการเก็บเพื่อสะดวกแก่การใช้ประโยชน์และให้บริการมีบริการให้ถ่ายสำเนาสำหรับข้อมูลภาพถ่ายภาพนิ่งและแถบบันทึกภาพ

1.4 ห้องวรรณกรรมท้องถิ่น เน้นการเก็บรวบรวมสมุดข่อยและหนังสือโบราณ, การปริวรรตวัฒนธรรมมขปาฐะเป็นวัฒนธรรมลายลักษณ์ โดยจัดระบบเป็นคลังข้อมูล เช่น คลังนิทานพื้นเมือง, คลังความเชื่อ, คลังยากลางบ้าน, คลังภาษาถิ่น เป็นต้น มีบริการให้ผู้ใช้สามารถถ่ายเอกสารข้อมูลเหล่านี้ได้

1.5 หอเอกสารทักษิณ เน้นการเก็บเอกสารที่เป็นใบบอก จดหมายเหตุเกี่ยวกับหัวเมืองภาคใต้, รายงานประจำปี, และเอกสารอื่นๆ ที่หน่วยราชการในภาคใต้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์รวมทั้งรายงานการประชุมสัมมนา, รายงานผลการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับภาคใต้ ผนวกด้วยหนังสือที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยเฉพาะ

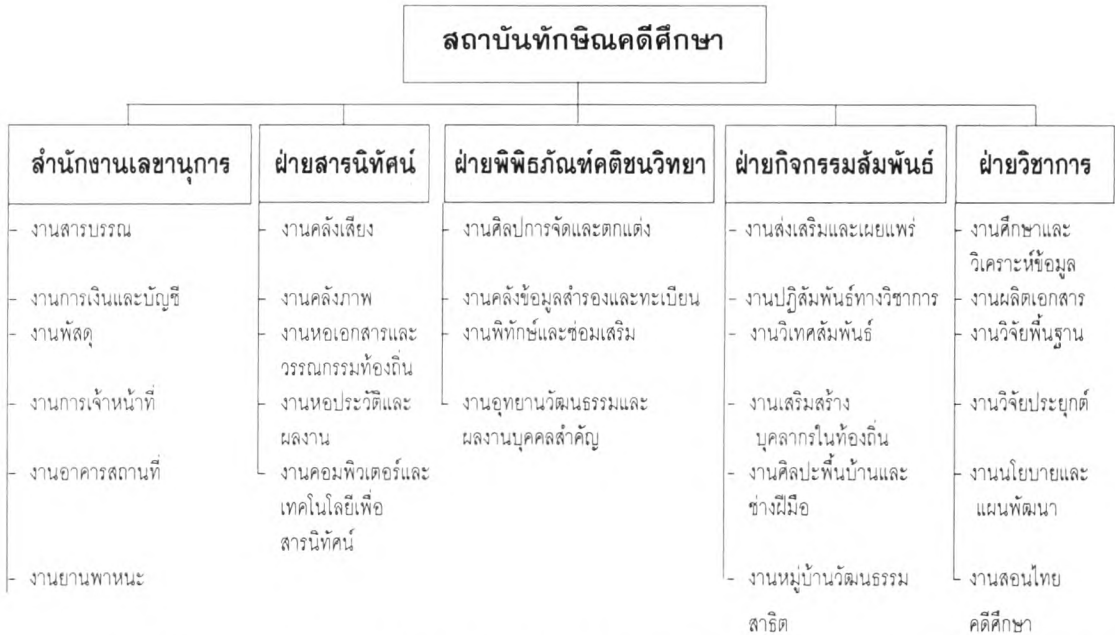
2. งานส่งเสริมเผยแพร่ เน้นกิจกรรมพิเศษเฉพาะเรื่อง เช่น การจัดการประชุม, สัมมนา, การบรรยายพิเศษ, การส่งเสริมศิลปินพื้นเมือง, การส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้าน, การพิมพ์ผลงานที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าออกเผยแพร่ การจัดรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ กิจกรรมเหล่านี้เน้นกระตุ้นให้เกิดการถือปฏิบัติต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลต่อการอนุรักษ์และพัฒนารวมทั้งการสร้างบุคลากรในท้องถิ่น

3. งานวิจัยและวางแผน เน้นการวิจัยเฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น และวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ให้บังเกิดผลดีต่อการทะนุบำรุงทรัพยากรหลักของท้องถิ่น 3 ประการ คือ ทรัพยากรมนุษย์, ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรวัฒนธรรม

การดำเนินงานในปัจจุบัน

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2537) สถาบันทักษิณคดีศึกษา มีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ยังมีปัญหาการดำเนินงานอยู่บ้างเพราะมีปริมาณงานมาก แต่มีอัตรากำลังค่อนข้างน้อย คือ มีข้าราชการ 25 คน ลูกจ้างประจำ 14 คน จึงจำเป็นต้องใช้บุคคลากรเท่าที่มีอยู่อย่างเต็มที่ สถาบันทักษิณคดีศึกษาได้จัดแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ

สถาบันทักษิณคดีศึกษา พิพิธภัณฑศิลปวัฒนธรรมของพี่น้อง 14 จังหวัดภาคใต้เป็นแหล่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งนับวันที่จะหาได้ยากยิ่ง เป็นสถานที่ที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป ควรจะได้ไปศึกษาหาความรู้ซึ่งขึ้นชมกับความสวยงามของสิ่งต่างๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสมเอาไว้ และคงจะได้ชื่นชมกับความวิริยะอุตสาหะของผู้บุกเบิกสถาบันฯ แห่งนี้อีกด้วย

สถาบันทักษิณคดีศึกษาปัจจุบัน (2537) เปิดให้ประชาชนเข้าชมและให้บริการได้ทุกวัน ตั้งแต่ 8.30 น. ถึง 17.30 น. รวมทั้งวันเสาร์และอาทิตย์ อัตราการบำรุงการเยี่ยมชม เด็ก 5 บาท ผู้ใหญ่ 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท

บรรณานุกรม

นันทธรรณา (นามแฝง) “คมลัมน์แนะนำบุคคล,” *เดลินิวส์*. วันที่ 30 ตุลาคม 2534.

แผ่นพับแนะนำสถาบันทักษิณคดีศึกษา. สถาบันทักษิณคดีศึกษา, มปป.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. “สถาบันทักษิณคดีศึกษา,” ใน *สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 9*. หน้า 3614-3618. อมรินทร์การพิมพ์, 2529.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. *เหลียวหลัง แลหน้า สถาบันทักษิณคดีศึกษา*. (เอกสารแจกในพิธีเปิดพิพิธภัณฑคดีชนวิทยา 22 กันยายน 2534) อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป, 2534.

อิงฟ้า (นามแฝง). “คอลัมน์ขึ้นเรือนเยือนบ้าน,” *เดลินิวส์*. วันที่ 29 กันยายน 2535.

สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล*

ประวัติความเป็นมา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑสัตว์ และสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2512 ในบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน (เดิมคือวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน) โดยได้รับการสนับสนุนจากนายบุญถิ่น อัตถากร ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการฝึกหัดครูคณะผู้ดำเนินการก่อตั้งพิพิธภัณฑสัตว์ประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่ายคือ คณาจารย์ในแผนกชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาเขต บางแสน ได้แก่ ดร. ทวี หอมขง นายสมาน ศรีธัญญา นายสุบิน ภูสุวรรณ นอกจากนี้ยังมี นายเดวิด ที พอร์ตเตอร์ (Mr. David T. Porter) นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอินเดียนาประเทศสหรัฐอเมริกา และนิสิตอาสาสมัครอีกจำนวนหนึ่ง

งบประมาณรายจ่ายในการดำเนินการ จำนวนแรกได้รับความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ซึ่งขณะนั้น นายสวัสดิ์ ปุષปะาคม ดำรงตำแหน่งรองอธิการได้อนุมัติงบประมาณให้เป็นเงินจำนวน 30,000 บาท และได้รับเงินบริจาคจากสถาบันอื่นๆ อีก ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ สโมสรไลออนชลบุรี และบริษัทเอสโซ่แดนดาร์ด (ประเทศไทย) รวมเป็นเงินประมาณ 35,000 บาท และในเวลาใกล้เคียงกันนั้นทางกรมการฝึกหัดครูได้จัดสรรเงินให้เป็นจำนวน 106,000 บาท ทำให้งานสามารถดำเนินการได้ เงินดังกล่าวคณะผู้จัดทำได้ใช้ในการสร้างตู้เก็บตัวอย่างสัตว์สตัฟจำนวน 10 ตู้ กับห้องเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม 1 ห้องประกอบด้วยตู้เลี้ยงขนาด 25 × 26 × 16 นิ้ว จำนวน 52 ตู้ และเปิดให้สมาชิกสมาคมไทย-อเมริกันชมเป็นครั้งแรกในระหว่าง วันที่ 16-18 ธันวาคม 2512 ต่อจากนั้นได้เปิดอย่างไม่เป็นทางการให้ประชาชนชมโดยไม่ต้องเสียค่าเข้าชม

หลังจากนั้นพิพิธภัณฑสัตว์ฯ ได้รับเงินจากสำนักงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513-2516 ปีละประมาณ 200,000 บาท และต่อมาก็ได้รับน้อยลง บางปีไม่ได้รับเลย นอกจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว ทางพิพิธภัณฑสัตว์ฯ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากธนาคาร องค์กร บริษัท ห้างร้าน มหาวิทยาลัย และเอกชน ทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างดี และในวันที่ 26 ตุลาคม 2519 ทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กราบบังคมทูลเชิญเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงเป็นองค์ประธานในการประกอบพิธีเปิดพิพิธภัณฑ และสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มแห่งนี้อย่างเป็นทางการ

* จาก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2529

การปรับปรุงและขยายงาน

การดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอันมาก จากสถิติผู้เข้าชมที่สามารถรวบรวมได้มีประชาชนที่เข้าชมสถานที่แห่งนี้แล้วมากกว่า 6 ล้านคน โดยเหตุที่งานพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ได้ก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับประกอบกับสถานที่คับแคบ ไม่สามารถขยายงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้นในปี พ.ศ. 2522 ทางมหาวิทยาลัยจึงได้เริ่มจัดโครงการปรับปรุงงานนี้โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งคือ คณะกรรมการการพัฒนาโครงการพิพิธภัณฑสถาน และสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้เสนอความคิดเห็นว่างานนี้ได้เริ่มต้นมาดีแล้วสมควรจะขยายงานออกไปเป็นรูปสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลซึ่งต่อมาทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้ทำโครงการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น โครงการนี้ได้รับความสนใจจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นอันมาก รัฐบาลญี่ปุ่นจึงตกลงให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเล โดยรัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศช่วยเหลือแบบให้เปล่าแก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ในโอกาสที่ ฯพณฯ นายเสนโกะ ชูซูกิ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นเยือนประเทศไทย ระหว่างวันที่ 17-19 มกราคม 2524 เป็นมูลค่าประมาณ 230 ล้านบาท สถาบันฯ แห่งนี้ได้เริ่มลงมือก่อสร้างวันที่ 1 ธันวาคม 2524 ณ บริเวณด้านหน้าของมหาวิทยาลัยในเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์อาคารศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเล เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2525 การก่อสร้างศูนย์แห่งนี้ บริษัทสุมิโตโมก่อสร้าง จำกัด (Sumitomo Construction Co.,Ltd.) เป็นบริษัทรับเหมาก่อสร้าง และบริษัทนิคเคนเซกิ จำกัด (Nikken Seikei Co.,Ltd.) เป็นบริษัทที่ปรึกษาและออกแบบก่อสร้าง การก่อสร้างได้แล้วเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ 2526 ใช้เวลาก่อสร้าง 15 เดือน ทางสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย ได้ทำพิธีมอบอาคารให้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2526 ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเลเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2527 นับแต่นั้นมาศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเลได้จัดทำโครงการเพื่อยกฐานะเป็นสถาบันฯ และได้รับอนุมัติให้เป็นสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2528

จุดมุ่งหมาย

สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดประสงค์จะให้เป็นศูนย์กลางของวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล โดยหวังว่าสถาบันแห่งนี้จะมีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล ไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทยเท่านั้น หากรวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลนอกจาก จะทำหน้าที่ให้บริการทางด้านการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปแล้วยังเป็นศูนย์กลาง สำหรับความร่วมมือระหว่างมหา-

วิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลทั้งในประเทศและต่างประเทศ สถาบันแห่งนี้จะยังประโยชน์อย่างกว้างขวาง แก่ภาคตะวันออกและประเทศไทยโดยส่วนรวมอีกด้วย

สถานภาพในปัจจุบัน

สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งนี้ นับว่าเป็นสถาบันที่ดำเนินงานด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลที่ทันสมัยแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สถาบันประกอบไปด้วยส่วนงานใหญ่ ๆ 3 ส่วน คือ

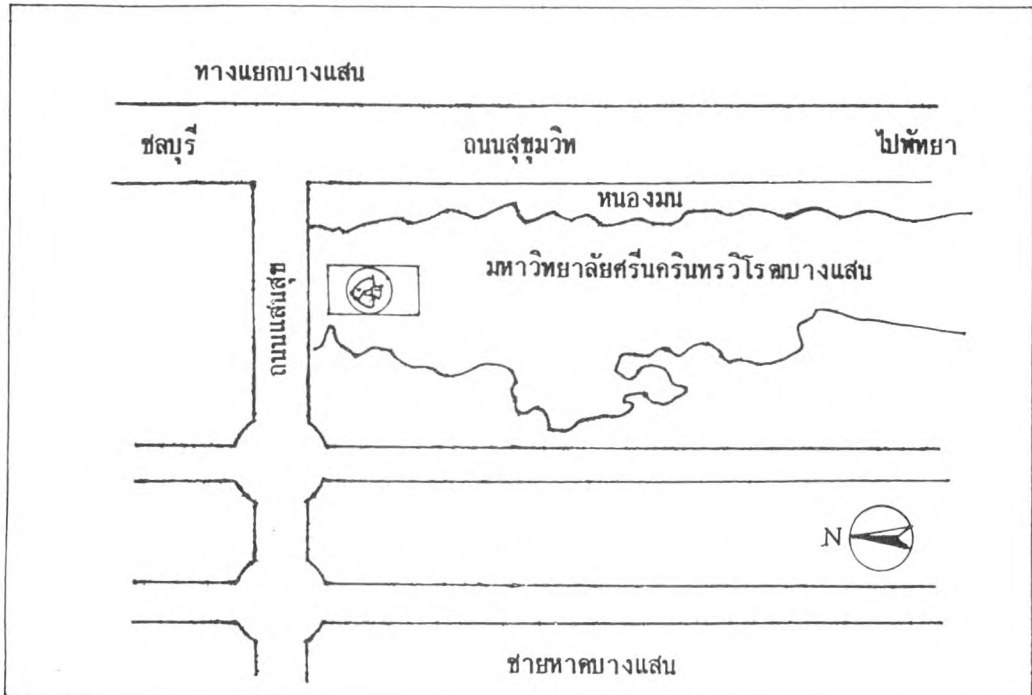
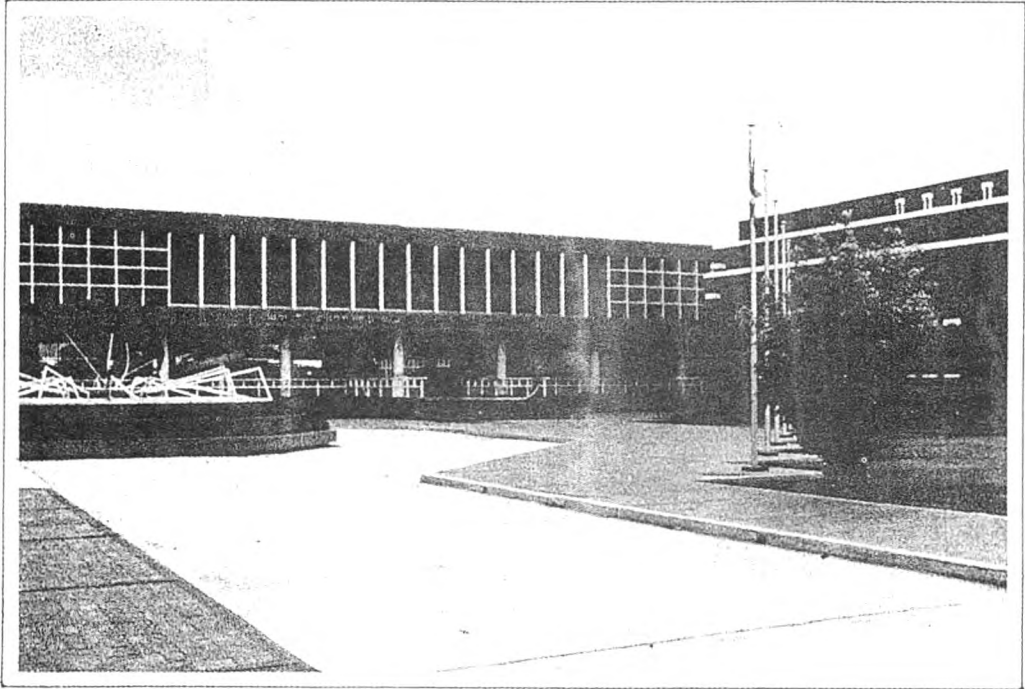
1. พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ทางทะเล
2. สถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม
3. ห้องปฏิบัติการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

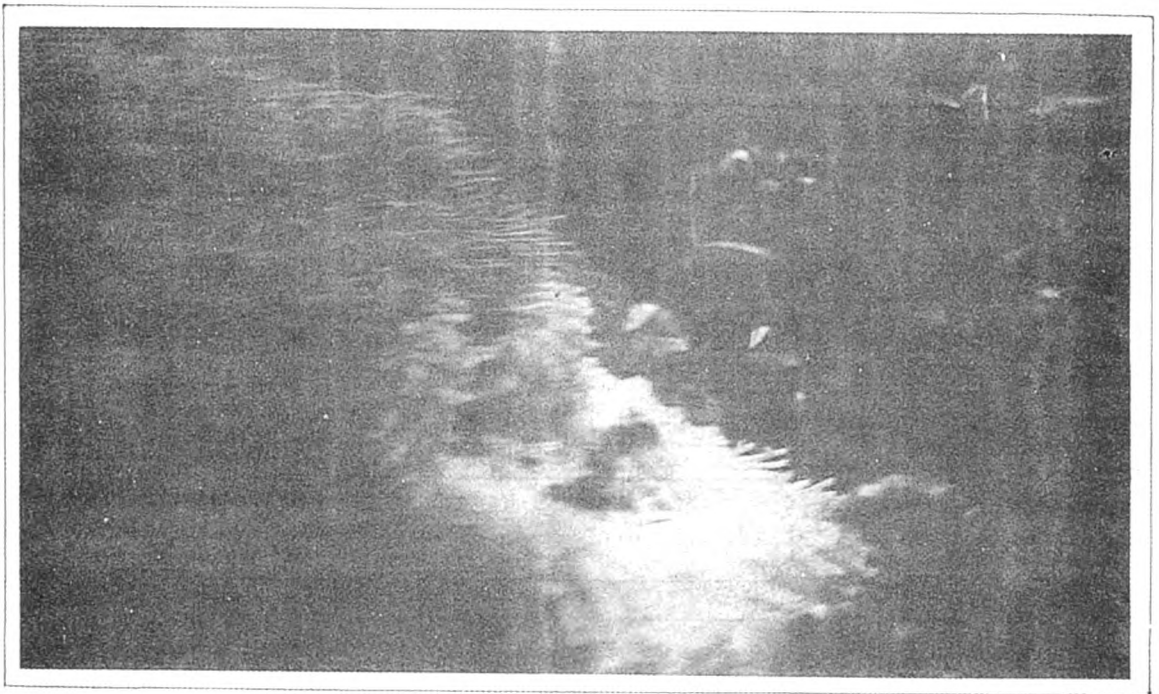
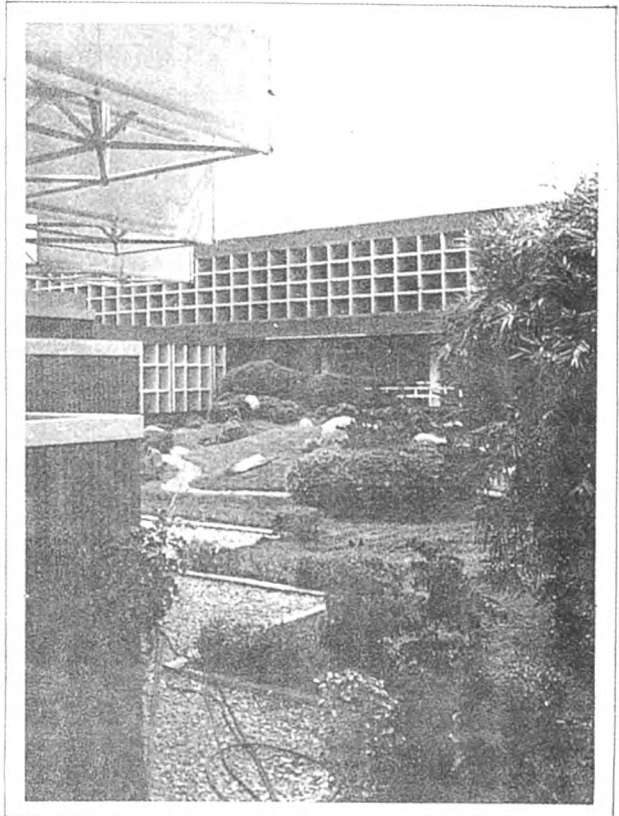
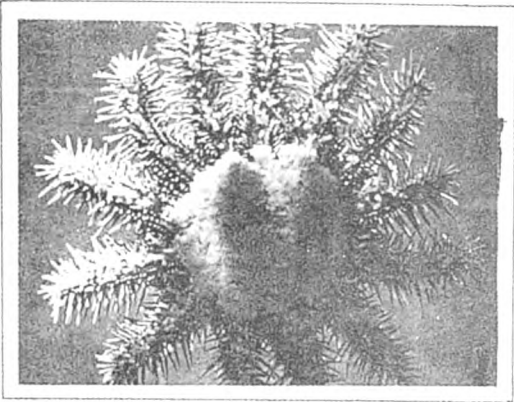
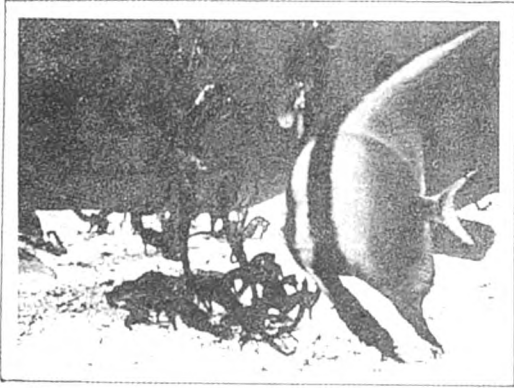
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ทางทะเล

ส่วนนี้เป็นอาคาร 2 ชั้น อยู่ด้านหน้าของตัวอาคาร ชั้นล่างจัดแสดงโครงกระดูกปลาวาฬ โมเดลแสดงอ่าวไทย มหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรอินเดีย โมเดลนี้แสดงถึงลักษณะทางสมุทรศาสตร์ แหล่งทรัพยากรทางทะเลในอ่าวไทย และสิ่งที่น่าสนใจทางวิทยาศาสตร์ทางทะเลเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนโดยจะหมุนเวียนเปลี่ยนไปทุก 3 เดือน ส่วนชั้นบนเป็นส่วนที่มีลักษณะเป็นการจัดแบบถาวร ในรูปของรูปภาพ แผนภูมิ โมเดล และตัวอย่างสัตว์ในลักษณะต่างๆ เช่น การดอง การสตัฟฟ์ เป็นต้น จะแสดงเรื่องราวของสิ่งมีชีวิตในท้องทะเลที่มีขนาดเล็กจนไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ไปจนถึงขนาดใหญ่ทั้งที่เป็นอันตราย และไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ รวมทั้งอุปกรณ์ และ เครื่องมือ การประมงทรัพยากรในทะเล โบราณคดีได้นำและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากทะเล นอกจากนี้ยังมีห้องพิพิธภัณฑ์เปลือกหอย ซึ่งห้องนี้ได้จัดแสดงเปลือกหอยนานาพันธุ์ ทั้งที่พบในน่านน้ำไทย และต่างประเทศเกือบทั่วโลก นอกจากส่วนที่แสดงให้ประชาชนชมแล้ว ยังมีหน่วยงานเกี่ยวกับการสร้างและซ่อมตัวอย่างสัตว์ดังนี้

1. สตูดิโอ (studio) สำหรับตกแต่งตัวอย่างสัตว์ที่สตัฟฟ์เสร็จแล้ว ทำโมเดล แผนภูมิและอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์
2. ห้องฟรีซ-ดราย (freeze dryer room) เป็นห้องที่สตัฟฟ์สัตว์ขนาดเล็กโดยอาศัยเครื่องฟรีซ-ดราย (Freeze dryer apparatus)
3. ห้องสตัฟฟ์สัตว์ ทำการสตัฟฟ์สัตว์ขนาดต่างๆ สำหรับพิพิธภัณฑ์

สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
จังหวัดชลบุรี

สถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม

ประกอบด้วยตู้เลี้ยงสัตว์น้ำขนาดต่าง ๆ รวม 43 ตู้ ขนาดบรรจุตั้งแต่ขนาดเล็กที่สุด 1/2 ตัน จนถึงขนาด 200 ตัน ตู้ปลาดังกล่าวจัดแสดงในลักษณะต่าง ๆ เช่น สัตว์ในเขตน้ำขึ้น-น้ำลง สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ปลาที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ปลาประเภทสวยงาม ปลาอันตราย ปลารูปร่างแปลก และปลาจากต่างประเทศ เป็นต้น สัตว์ที่จัดเลี้ยงดังกล่าว จะเป็นสัตว์น้ำเค็มทั้งหมดประมาณ 200 ชนิด นอกจากนี้ตู้เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม จำนวน 43 ตู้ ที่อยู่ในตัวอาคารแล้ว ยังมีส่วนที่เป็นบ่ออนุบาล (nursing tank) ที่มีขนาดตั้งแต่ 2-5 ตัน อีกประมาณ 20 บ่อ และมีบ่อเลี้ยงสัตว์ที่อยู่นอกอาคารประเภท semioutdoor pool อีก 1 บ่อ มีความจุน้ำประมาณ 164 ตัน ซึ่งใช้เป็นที่เลี้ยงและฝึกปลาโลมา

ห้องปฏิบัติการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล ประกอบด้วยห้องปฏิบัติการรวม 16 ห้องดังต่อไปนี้

1. ห้องปฏิบัติการสมุทรศาสตร์ (oceanography laboratory)
2. ห้องปฏิบัติการเคมี (chemistry laboratory)
3. ห้องปฏิบัติการชีวเคมี (biochemistry laboratory)
4. ห้องปฏิบัติการสรีรวิทยา (physiology laboratory)
5. ห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา (microbiology laboratory)
6. ห้องปฏิบัติการอนุกรมวิธาน 1 (taxonomy laboratory 1)
7. ห้องปฏิบัติการอนุกรมวิธาน 2 (taxonomy laboratory 2)
8. ห้องกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน (electron microscop room)
9. ห้องปฏิบัติการโรควิทยา (pathology laboratory)
10. ห้องปฏิบัติการนิเวศวิทยา 1 (ecology laboratory 1)
11. ห้องปฏิบัติการนิเวศวิทยา 2 (ecology laboratory 2)
12. ห้องปฏิบัติการแพลงก์ตอนพืช (phytoplankton laboratory)
13. ห้องปฏิบัติการแพลงก์ตอนสัตว์ (zooplankton laboratory)
14. ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 1 (aquaculture laboratory 1)
15. ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 2 (aquaculture laboratory 2)
16. ห้องเครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์ (instrument room)

งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเลของสถาบันฯ เน้นหนักไปในด้านการเพาะเลี้ยงน้ำ อาหารสัตว์น้ำ โรคสัตว์น้ำ อนุกรมวิธาน สภาวะแวดล้อม การจัดการพิพิธภัณฑสัตว์ และการจัดการสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม

นอกจากตัวอาคารที่เป็นพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ทางทะเล สถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังมีอาคารอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. หอประชุม (auditorium) มีความจุ 200 ที่นั่ง เป็นหอประชุมที่ทันสมัยมีเครื่องปรับอากาศและโสตทัศนอุปกรณ์ครบถ้วน พร้อมทั้งจะให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. อาคารหน่วยบริการ (service building) ประกอบด้วยห้องต่างๆ คือ ห้องกำเนิดกระแสไฟฟ้า ห้องถังเก็บน้ำเค็มและน้ำจืด สถานีสูบน้ำ ห้องซ่อมสร้างและโรงเก็บรถ
3. โรงกำจัดน้ำเสีย
4. พิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม (ของเดิม) ได้ปิดและงดให้ประชาชนเข้าชม แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ทวี หอมขง

โรงเรียนสาธิต

ประกาศวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เรื่อง เปิดโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เนื่องด้วยวิทยาลัยวิชาการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีโรงเรียนสาธิตในระดับชั้นประถม เพื่อประโยชน์ในการฝึกหัดครูและในการวิจัยการศึกษา จึงให้เปิดโรงเรียนประถมสาธิตขึ้นใน วิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร โดยให้ชื่อว่า “โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา” และให้โรงเรียนนี้สังกัดวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ มีนาคม 2499

ประกาศ ณ วันที่ 13 มีนาคม 2499

พลเอก ม. พรหมโยธี

ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา

อาจารย์รุ่นบุกเบิกกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ

โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

ไพเราะ ตันตกุล

โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มีประวัติย่อ ดังนี้ เมื่อ พ.ศ. 2491 กรมสามัญ (เดิม) ชื่อที่ดินที่จะตั้งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา ๗ ถนนฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ครั้งนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เขียนแผนผังวางรูปโรงเรียนขึ้น และให้นายพิน ลินธุเสก เป็นสถาปนิกออกแบบก่อสร้างลงมือก่อสร้างเมื่อ 10 ธันวาคม 2493

กรมวิสามัญศึกษา (เดิม) และกรมสามัญศึกษา (ใหม่) ได้ให้งบประมาณก่อสร้างเป็นงวด ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2494

ครั้นเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ประสานมิตร ได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี พ.ศ. 2496 จัดการสอนวิชาการศึกษาแขนงต่าง ๆ รวมทั้งแขนงประถมศึกษาด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงให้โอนอาคารที่ก่อสร้างค้างอยู่ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา และให้เงิน ก.ศ.ศ. จำนวนหนึ่งเพื่อจัดการก่อสร้างให้เสร็จและจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น นายพูนจิตร มีกังวาล รับช่วงเป็นสถาปนิกต่อมา

กระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้งโรงเรียนนี้ขึ้น เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2494 เรียกว่า “โรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา” และได้แต่งตั้งให้นางไพเราะ ตันตกุล เป็นอาจารย์ใหญ่

พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตาม พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย โรงเรียนจึงได้ชื่อว่า “โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร”

ความมุ่งหมาย

เมื่อ พ.ศ. 2498 ๗ ถนนฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้มีความคิดริเริ่มที่จะสร้างโรงเรียนประถมสาธิต ให้เป็นโรงเรียนสาธิตของการฝึกหัดครู แขนงประถมศึกษาที่อยู่ในระดับที่ดี จึงได้ดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนประถมสาธิตต่อจากที่สร้างไว้บางส่วน และได้ตั้งคณะกรรมการวางหลักการและจัดตั้งโรงเรียนประถมสาธิต ได้เตรียมการทุกอย่างตั้งแต่การก่อสร้าง จัดหาบุคลากร จัดหาอุปกรณ์วางหลักเกณฑ์ และระเบียบการต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จได้ทันเปิดภาคเรียนต้นปีการศึกษา 2499

* โรงเรียนสาธิต (ฝ่ายประถม)

คณะกรรมการ 16 ท่าน มีรายชื่อดังนี้

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการอธิบดี กรมการฝึกหัดครู ประธานกรรมการ
นายพงศ์อินทร์ สุขขจร	กรรมการ
นายพิทักษ์ รัชชพลเดช	กรรมการ
นายเสนาะ ธรรมครองมาตย์	กรรมการ
นายช่วย แสงสุชาติ	กรรมการ
หม่อมราชวงศ์จรีพรหม กมลาศน์	กรรมการ
นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	กรรมการ
นายสาโรช บัวศรี	กรรมการ
นางสาวศีลา จายนิยะโยธิน	กรรมการ
นายสิงห์โต ปุกนุต	กรรมการ
นายเทือก กุสุมา ณ อยุธยา	กรรมการ
นางสาวปราณี เขาวเชษฐ์	กรรมการ
นายพูนจิตร มีกังवाल	กรรมการ
นางสาวละม้ายมาศ ศรีทัด	กรรมการ
นางสาวอุทัยวรรณ ตันทสินธุ์	กรรมการ
นางไพเราะ ตันทิกุล	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการทั้ง 16 ท่านนี้ ตั้งตามคำสั่งของท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2498 ต่อมาเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2499 ได้สั่งให้นายยงค์ อิงคเวทย์ หัวหน้าแผนกอุปกรณ์เป็นกรรมการด้วยอีกผู้หนึ่ง

หน้าที่ของโรงเรียนสาธิตฯ

1. เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกหัดครูของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งนิสิตจะได้ใช้เป็นทั้งสถานที่สอน และการจัดโรงเรียน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการฝึกสอนได้
2. เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็ก และทดลองหลักวิชาการประถมศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
3. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องจัดให้อยู่ในระดับที่ดี เพื่อนักการศึกษาจะได้ดูเป็นแบบอย่างนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

แนวนโยบายในการนำปรัชญาไปปฏิบัติ

โรงเรียนประถมสาธิตฯ พยายามให้โอกาสอย่างดีที่สุดเพื่อความเจริญเติบโตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้แก่เด็ก เพราะเหตุนี้ครูอาจารย์ในโรงเรียนจึงกระตือรือร้นในการที่จะปรับปรุงการสอนและแผนการของโรงเรียนอยู่เสมอ

โรงเรียนพยายามจัดรายการและทำตัวอย่างในเรื่องการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย หมายความว่า โรงเรียนพยายามจัดและบริหารโรงเรียน เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเรียนและอยู่กันอย่างเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่เรื่องของประชาธิปไตยมีความหมายกว้างขวางมาก ประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่าแต่เพียงว่า ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันหมด จะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น ความรับผิดชอบ หรือผลเสียหายอันจะเกิดแก่ส่วนรวม อย่างไรก็ตามโรงเรียนมีแผนการเพื่อที่จะปลูกฝังให้นักเรียนเป็นนักเรียนประชาธิปไตย ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 โรงเรียนจะพยายามปลูกฝังและอบรมเด็กแต่ละคนให้ได้แสดงความสามารถอย่างดีที่สุดของแต่ละบุคคล เพื่อให้เป็นไปตามนี้โรงเรียนจึงจะต้องศึกษา เพื่อรู้สภาพและความต้องการทางด้านสุขภาพ อารมณ์ สติปัญญา ความสนใจ และความสามารถของนักเรียนแต่ละคน แล้วจึงช่วยให้นักเรียนเจริญเติบโตทุกด้านตามแนวทางนั้น

ประการที่ 2 โรงเรียนตระหนักในความสำคัญว่า คนเราจะเจริญขึ้นได้ก็ด้วยการอยู่ร่วมกัน และด้วยการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ดังนั้นโรงเรียนจึงให้นักเรียนได้มีโอกาสได้วางแผนงานและทำงานร่วมกัน

ประการที่ 3 โรงเรียนหาทางช่วยเหลือเด็กแต่ละคน ให้เกิดและใช้ความคิดอย่างรอบคอบ และมีเหตุผล รู้จักคิดทบทวนก่อนที่จะลงความเห็นหรือยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยทันทีใด มีสัมมาคารวะ รู้จักกาลเทศะ เพื่อบรรลุลจุดประสงค์ข้อนี้ทางโรงเรียนจึงพยายามจัดสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนในการเลือกและตัดสินใจ แล้วพยายามชักจูงให้นักเรียนได้เลือกตัดสินใจอย่างฉลาด และให้รู้จักมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามที่ได้ตกลงไว้

นอกจากนั้นแผนการของโรงเรียนยังจัดให้ตรงกับความต้องการ การแก้ปัญหาการปลูกฝัง และส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจเกี่ยวกับชีวิตในชุมชนในปัจจุบันมากกว่าเพียงแต่จะสอนกันแต่ตัวหนังสือและจากตำราเท่านั้น

โครงการสำคัญที่คณะกรรมการได้วางไว้

- การอบรมให้เป็นนักประชาธิปไตยที่แท้จริง
- โครงการอาหารกลางวัน และส่งเสริมนิสัยให้ดีมีนม ให้มีการจัดอาหารกลางวันแก่นักเรียนทุกคนเหมือน ๆ กัน และให้มีการดื่มมถั่วเหลืองที่โรงเรียนผลิตเองเวลา 10.00 น.
- โครงการสุขภาพอนามัย ให้มีการเล่นกีฬา พลศึกษา มีการตรวจสุขภาพอนามัย ชั่งน้ำ

หนัก วัดส่วนสูง ตรวจและรักษาฟัน เพราะเด็กในวัยประถมศึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของฟันเป็นระยะที่ฟันน้ำนมจะหักไปฟันแท้จะขึ้นมาแทน โดยจัดตั้งเครื่องทำฟันของโรงเรียนเอง จัดหาทันตแพทย์มาทำการตรวจและให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ กับมีทันตอนามัยประจำโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่พยาบาลไปด้วย

นอกจากนี้มีการออกระเบียบเครื่องแต่งกายนักเรียน และชุดกีฬา ระเบียบการรับสมัครนักเรียนเข้าเรียนชั้นเด็กเล็ก ระเบียบการรับสมัครได้กำหนดอายุ

เด็กเล็ก	5 ขวบ
ประถมศึกษาปีที่ 1	6 ขวบ
ประถมศึกษาปีที่ 2	7 ขวบ
ประถมศึกษาปีที่ 3	8 ขวบ
ประถมศึกษาปีที่ 4	9 ขวบ

แนวนโยบายในการก่อสร้าง

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้วางนโยบายในการก่อสร้างอย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในการศึกษาและพัฒนาการเด็ก การก่อสร้างทั่วไปในทุกแห่งทุกมุม ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและสัดส่วนที่เหมาะสมกับวัยและธรรมชาติของเด็กในวัยนั้น เช่น ความสูงต่ำของชั้นบันได แสงสว่างเพียงพอในห้องเรียนทุกห้อง ขนาดของโต๊ะ เก้าอี้ให้ได้ส่วนสัดส่วนของนักเรียน

ห้องเรียนและห้องสังเกตการ การก่อสร้างได้มีแผนการก่อสร้างให้เหมาะสมกับหน้าที่และความมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิตฯ มีห้องเรียนและห้องข้างๆ ห้องเรียนมีห้องสังเกตการสอน เพื่อให้นักศึกษา นิสิต มาสังเกตพฤติกรรมเด็กได้ โดยเด็กจะเรียนและมีความเป็นอยู่เป็นปกติในห้องเรียน ไม่ต้องรบกวนการเรียนการสอน โดยใช้กระจกด้านเดียวมองเห็นจากห้องสังเกตการ แต่ทางห้องเรียนมองมาจะเห็นเป็นกระจกเงาเท่านั้น

ห้องเรียนมีมุมหนังสือ อ่างล้างมือ เพราะเด็กๆ ต้องเล่นสี ดินน้ำมัน ทRAY จะต้องฝึกนิสัยการล้างมือ

เพื่อฝึกในด้านประชาธิปไตย ให้กล้าแสดงออกมากขึ้นทีละน้อย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีแท่นเล็กๆ ให้เด็กขึ้นไปพูด เล่า หรือแสดงท่าทางต่างๆ ได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีแท่นใหญ่และกว้างกว่า ป. 1 แท่นนี้มีความสูงขนาดเด็กพอก้าวขึ้นไปสะดวก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะมีเวทีเล็กๆ มีชั้นบันได นักเรียนขึ้นไปพูดหรือเล่านิทานบนเวที

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเวทีใหญ่ขึ้น มีม่าน นักเรียนได้แสดงละครเกี่ยวกับบทเรียนได้

จัดให้นักเรียนได้อยู่ใกล้ธรรมชาติ มองจากห้องเรียนจะเห็นภาพธรรมชาติ สนามหญ้า ไม้ดอก ไม้ประดับ มีกรงเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ กระต่าย หนูตะเภา เพื่อใช้ประกอบการสอนในวิชาธรรมชาติศึกษาและจริยศึกษา ฝึกหัดให้นักเรียนมีเมตตา รู้จักให้อาหารสัตว์ และเลียนแบบท่าทางของสัตว์ได้ เช่น ท่าทางของกระต่าย ท่าโกซัน เป็นต้น

ห้องเรียนมีแผ่นป้ายสำหรับติดภาพ ใช้กระดานสีเขียวแทนกระดานดำ สูงระดับ พอสำหรับนักเรียนขีดเขียนเล่นได้ด้วย เพราะวัยนี้เด็กชอบขีดเขียนเล่น จึงกำหนดให้ขีดเขียนได้เป็นที่ที่เป็นทางนักเรียนแต่ละคนมีช่องไว้ของของตนแต่ละคน

ห้องเรียนมีขนาด 6×9 เมตร สำหรับนักเรียนชั้นละ 25 คนทุกห้องมีมุมหนังสือชั้นเด็กเล็กมีขนาด 9×9 เมตร เพื่อให้นักเรียนได้นอนตอนบ่าย เป็นที่รับประทานอาหาร มีมุมหนังสือ มุมบ้าน มีชุดรับแขกเล็ก ๆ เพื่อจัดสิ่งแวดล้อมให้คล้ายบ้าน

ห้องน้ำ เป็นห้องใหญ่ 2 ห้อง ชายหนึ่งห้อง หญิงหนึ่งห้อง แต่ละห้องมีห้องสุขา ห้องหญิงมี 10 ห้อง ชายมี 5 ห้อง มีโถส้วมขนาดเล็กซึ่งพอเหมาะกับขนาดของเด็ก ในห้องน้ำชายมีที่ปัสสาวะเป็นราง มีน้ำไหลชะล้างตลอดเวลา แต่ละห้องให้มีอ่างอาบน้ำ ก่อเป็นอ่างขนาดใหญ่ตรงกลางห้อง สำหรับให้นักเรียนอาบน้ำได้ด้วยเมื่อจำเป็น ทั้งนี้คำนึงถึงความปลอดภัย และขนาดของอ่างต้องให้เหมาะสมกับความสูงของเด็กเช่นกัน พร้อมทั้งอ่างล้างมือและกระจกเงาด้วย

ห้องประชุม เป็นห้องอเนกประสงค์ใช้เป็นห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องชมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน มีเวทีและพระพุทธรูปประจำ เพื่อให้นักเรียน ได้สักการะอยู่เสมอ หน้าโรงเรียนมีเสารงชาติ ห้องรับแขกของโรงเรียนมีพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เด็กได้ระลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ตลอดเวลา

ส่วนกลางของตึกก่อสร้างเป็น 2 ชั้น ทำให้เป็นที่บังแดดได้เป็นอย่างดี ในเวลาเช้าทำให้ร่มทางด้านที่เป็นสระน้ำพุ เวลาบ่ายจะร่มทางด้านสนามเด็กที่สนามเด็กนี้มีเวทีเล็กสำหรับให้นักเรียนใช้ในการแสดงต่าง ๆ ที่กลางสนามให้เป็นที่นั่งชมการแสดงได้

จัดให้มีตู้โชว์สำหรับนิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ และแสดงผลงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องรับแขก ห้องพยาบาล ห้องเก็บอุปกรณ์ ห้องผลิตอุปกรณ์ โรงหัตถศึกษา โรงพลศึกษา

24 มิถุนายน 2494 เป็นวันพิธีเปิดโรงเรียน ฯพณฯ พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานในพิธี ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้กล่าวรายงาน มีการแสดงบนเวทีของนักเรียน ในวันพิธีนี้มีข้าราชการ อาจารย์ นักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ มาร่วมด้วยจำนวนมาก

จำนวนห้องเรียนมี 6 ห้องเรียน

นักเรียน 150 คน

ครู-อาจารย์เจ้าหน้าที่ 14 คน

เป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่ต้องทดสอบความพร้อมด้วยรับไว้ 25 คน

ประถมปีที่ 1 มี 2 ห้อง 50 คน

ประถมปีที่ 2 มี 1 ห้อง 25 คน

ประถมปีที่ 3 มี 1 ห้อง 25 คน

ประถมปีที่ 4 มี 1 ห้อง 25 คน

พ.ศ. 2500 ขยายชั้นเรียนถึงประถมปีที่ 5

พ.ศ. 2501 ขยายชั้นเรียนถึงชั้นประถมปีที่ 6

พ.ศ. 2502 ขยายชั้นเรียนถึงชั้นประถมปีที่ 7 เพื่อรับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 ซึ่งมีถึงชั้นประถมปีที่ 7

เมื่อตั้งโรงเรียนประถมสาธิตฯ ในปี 2499 นั้น ได้มีอาจารย์จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอินเดียมาได้มาร่วมมือในการสร้างหลักสูตรและวิธีสอน เช่น การสอนเป็นหน่วย การฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มด้วย

ในขณะเดียวกันก็มีนิตสาขากการประถมศึกษาลงมารับการฝึกสอน และสังเกตการสอน ซึ่งทางโรงเรียนได้ให้มีการฝึกสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

การสอนของโรงเรียนปรากฏว่าเป็นที่นิยมทั่วไป นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ รู้จักค้นคว้าและรายงานผลงาน ผู้ปกครองจึงให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างยิ่ง อาจารย์ใหญ่และคณาจารย์จึงได้จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์สมาคมตามคำกราบบังคมทูลอัญเชิญของสมาคม ชื่อว่า “สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7”

เมื่อ 27 สิงหาคม 2503 ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นประธานพิธีเปิดป้ายสมาคมฯ นายชำนาญ ยุวบูรณ์ เป็นนายกสมาคมคนแรก

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมความเข้าใจอันดี แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองและครู
2. ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการศึกษา การแก้ปัญหาของนักเรียนและการอบรมนักเรียน
3. ส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียน
4. เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน

ต่อมาในปี 2505 เนื่องจากผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมืออย่างดี จึงได้ช่วยกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ หาทุนสร้างสระว่ายน้ำ พร้อมทั้งตั้งเครื่องกรองน้ำได้สำเร็จโดยไม่ใช้เงินงบประมาณเลย

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 เสด็จในงาน “สาธิตประสานมิตร” เพื่อหาทุนสร้างสระว่ายน้ำของโรงเรียน เมื่อ 22 มีนาคม 2505

เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2508 นายบุญถิ่น อัตถากร อธิบดีกรมการฝึกหัดครู เป็นผู้มาวางศิลาฤกษ์ สระว่ายน้ำ ๔ ผนวฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดสระ เมื่อ 21 มีนาคม 2508 และได้เริ่มเปิดฝึกสอนรับสมาชิก ตั้งแต่ 1 เมษายน 2508 สระว่ายน้ำนี้ยังใช้ได้ดีจนทุกวันนี้

เมื่อมีสระว่ายน้ำก็มีชุมชนว่ายน้ำขึ้นด้วย ได้ดำเนินการฝึกว่ายน้ำให้แก่ลูกเสือ และยุวกาชาด ของโรงเรียนในชั้นประถมปลาย สำเร็จตามหลักสูตรไปทุกรุ่น นักเรียนชั้นอื่น ๆ ก็มีโอกาฝึกการว่ายน้ำ เป็นการเตรียมตัวไปเป็นลูกเสือและยุวกาชาดสามารถว่ายน้ำได้ถูกต้องตามหลักมาตรฐานสากลนิยมเป็นจำนวนมาก โดยชุมชนจัดหาครูสอนว่ายน้ำและดูแลความปลอดภัยที่มีวุฒิทางว่ายน้ำมาฝึกสอน ให้นักเรียนโรงเรียนที่ใกล้เคียงและเด็กในชุมชนได้ใช้ได้หัดและออกกำลังกาย ให้บริการกับเด็กทั่วไปในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และระหว่างปิดภาคเรียน ต่อมาก็มีการไปแข่งขันกับโรงเรียนสาธิตอื่น ๆ และยังไปแข่งขันในต่างประเทศอีกด้วย นับว่าสระว่ายน้ำของสมาคมผู้ปกครองและครูฯ ได้ผลิตนักว่ายน้ำที่เด่นเป็นพิเศษอีกทางหนึ่ง นอกจากวิชาเรียนในห้องเรียนของเรา

การก่อสร้างเพิ่มเติม

ในสมัยอาจารย์ใหญ่ รองศาสตราจารย์ไพเราะ ตันธิกุล (พ.ศ. 2494-2517)

1. อาคารเรียนชั้นประถมต้นหลังที่ 1
2. อาคารเรียนชั้นประถมปลายเป็นอาคารชั้นเดียว
3. อาคารเรียนชั้นประถมปลายเป็นอาคาร 3 ชั้น (ตึก 3)
4. อาคารเรียนหัตถศึกษา
5. โรงพลศึกษา
6. ตึกเรียนวิชาเฉพาะ (ตึก 2)
7. สระว่ายน้ำพร้อมเครื่องกรองน้ำ สร้างโดยเงินสมาคมผู้ปกครองและครูฯ ทั้งหมด

อาจารย์ใหญ่ จรรย์ สุวดี (พ.ศ. 2517-2520)

1. ปรับปรุงทางเดินมีหลังคาระหว่างอาคารเรียน
2. ปรับปรุงร้านฟ้า-ขาวเพื่อจำหน่ายอาหารราคาเขาให้แก่นักเรียน ทั้งนี้ให้บริการโดยสมาคมผู้ปกครองและครูฯ
3. ปรับปรุงห้องสมุด

อาจารย์ใหญ่ ศาสตราจารย์ ดร. อารี ลั่นทงวี (พ.ศ. 2521-2527)

1. สร้างอาคาร 3 ชั้น หลังที่ 4 ทดแทนอาคารเรียนชั้นเดียว ซึ่งทรุดโทรมใช้การไม่ได้ อาคารหลังนี้ชั้นล่างเป็นห้องสมุดและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์อาคารหลังนี้ได้งบประมาณไม่เพียงพอ สมาคมผู้ปกครองฯ ได้ช่วยอีกส่วนหนึ่ง
2. สร้างอาคารเรียนหลังที่ 5 เป็นอาคาร 4 ชั้น ชั้นที่ 4 เป็นที่พักอาศัยของอาจารย์ ชั้นล่างเป็นใต้ถุนโล่ง ใช้เป็นที่รับประทานอาหารกลางวันของนักเรียนชั้นประถมต้น ชั้นที่ 2.3 เป็นห้องเรียน ใช้เงินสมาคมฯ ในการก่อสร้างทั้งหมด ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้วางศิลาฤกษ์
3. ปรับปรุงโรงครัวซึ่งใช้มา 20 กว่าปี
4. ซ่อมโรงพลศึกษา ห้องอาหารอาจารย์และห้องน้ำ ห้องส้วมทั้งโรงเรียน ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือของสมาคมผู้ปกครองและครูฯ
5. เปลี่ยนระบบไฟฟ้าของตึก 1 ทั้งหมด เพราะหมดอายุการใช้งาน
6. ปรับปรุงพื้นที่รอบบริเวณโรงเรียน เพื่อความสวยงามและป้องกันน้ำท่วมด้วย

อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยืน เสริมศักดิ์สกุล

(พ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน)

1. ปรับปรุงห้องพยาบาล เพิ่มเตียงเป็น 2 ชั้น
 2. ทำห้องเรียนภาษาอังกฤษ (sound lab)
 3. ขยายใต้ถุนตึก 5 ให้อากาศโปร่ง
 4. ขยายห้องอาหารให้เพียงพอกับจำนวนอาจารย์และนักเรียนที่เพิ่มขึ้น
 5. สร้างอาคารเรียนรวม 30 ปี (3 ชั้นครึ่ง) เพื่อเป็นอนุสรณ์ในโอกาสที่โรงเรียนก่อตั้งมา 30 ปี เพื่อใช้เป็นอาคารเรียนวิชางานบ้าน งานประดิษฐ์ มีห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ห้องประชุมใหญ่ ห้องพักนิสิตฝึกสอน ฝึกงาน ชั้นล่างเป็นใต้ถุนโล่ง ใช้เป็นที่ประชุมนักเรียนทั้งโรงเรียน จุได้พันกว่าคน โดยใช้เงินของสมาคมฯ ทั้งสิ้น
 6. ปรับปรุงโรงพลศึกษา เพื่อให้การถ่ายเทอากาศดีขึ้น ทำพื้นใหม่ทั้งหมด
 7. ปรับปรุงห้องวิชาการให้ใช้เป็นที่ประชุมทำผลการสอน
- ปัจจุบันมีนักเรียน 1,475 คน ครูอาจารย์ 80 คน 28 ห้องเรียน จากเด็กเล็กถึงชั้นประถมปีที่ 6

โรงเรียนประถมสาธิตฯ สังกัดภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทบาทของโรงเรียนประถมสาธิตฯ ในการฝึกหัดครู

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีจุดมุ่งหมายที่จะให้โรงเรียนเป็นแหล่งศึกษาของนักเรียนครู และนักศึกษา ดังจะเห็นได้จากการที่จัดทำห้องสังเกต (Observation Room) ติดกับห้องเรียนเกือบทุกห้อง

ปัจจุบันนี้ นิสิตปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยก็มาฝึกสอนและมาสังเกตการสอนในวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 1, 2, 3 ในปีที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

นอกจากนี้อาจารย์ของโรงเรียนประถมสาธิตฯ ก็มี部分是อาจารย์สอนวิชาวิธีสอนวิชาต่างๆ ระดับประถมศึกษาและก่อนวัยเรียนให้แก่ นิสิต

งานนิเทศและวิจัย

1. **การฝึกงานของนิสิตจากมหาวิทยาลัย** ในวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตปีที่ 1 และปีที่ 2 โดยให้ความดูแลและแนะนำนิสิตที่มาฝึกงาน สังเกตธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก การช่วยเหลือการทำงานในชั้นเรียน

2. **การฝึกสอน** โดยการนิเทศนิสิตชั้นปีที่ 4 ให้เป็นครูที่มีความสามารถในการสอน รับผิดชอบต่ออาชีพครู มีความประพฤติดี มีบุคลิกภาพเหมาะที่จะเป็นครู และมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

3. **นิเทศอาจารย์ใหญ่** ให้รู้จักบทบาทของอาจารย์โรงเรียนประถมสาธิตฯ บทบาทต่อนักเรียน ต่อผู้ปกครอง และต่อเพื่อนร่วมงาน

4. **งานด้านวิจัย** โดยการให้การสนับสนุนในการทำวิจัยของอาจารย์ และให้ความร่วมมือกับนิสิต ค้นคว้าและวิจัย

5. **งานด้านโครงการพิเศษ** โครงการแก้ไขข้อบกพร่องทางการพูด และร่วมมือกับมูลนิธิปัญญาเลิศ ในโครงการส่งเสริมเด็กปัญญาเลิศ โครงการจัดตั้งศูนย์การอ่านร่วมกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

6. **เรื่องการทดลองการเรียนการสอน**

- ทดลองวิธีสอนภาษาไทย
- ทดลองวิธีสอนคณิตศาสตร์แผนใหม่
- ทดลองวิธีสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบสวน สอบสวน
- ทดลองวิธีสอนภาษาอังกฤษ ฯลฯ

ความดีและเกียรติประวัติ

1. โรงเรียนได้รับพระราชทานรางวัลโรงเรียนประถมดีเด่น ถึง 2 ครั้ง คือ ใน พ.ศ. 2526 และ 2527

2. นำนักเรียนไปแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยตามคำเชิญจากรัฐบาลประเทศบุรุนดีเมื่อ พ.ศ. 2528

3. นำนักเรียนไปแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย ตามคำเชิญจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ พ.ศ. 2529

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

นับเป็นศิริมงคลผู้ที่โรงเรียนได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนรวม 30 ปี เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2529 ตามคำกราบบังคมทูลขอของโรงเรียน และทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์สมาคมผู้ปกครองและครู ประถมสาธิตต่อจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7

สรุปผลงานของ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

ผลงานอันมากมายเป็นล้นพ้นสุดจะพรรณนา ผลความสำเร็จของโรงเรียนทั้งหลายทั้งหมดในเรื่องการก่อสร้าง การพัฒนาบุคลากร การเรียน การสอน ตามความมุ่งหมายของ ฯพณฯ ที่จะให้โรงเรียนประถมสาธิตฯ เป็นตัวอย่างของโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในระดับที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการศึกษา ทำให้เป็นที่สนใจของนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้มาศึกษาและเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ผู้ปกครองสนใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษา ทั้งนี้ก็มาจากการวางรากฐานและการเห็นการณ์ไกลของ ฯพณฯ นับแต่การวางแผนผังการดำเนินการก่อสร้าง จนปัจจุบันนี้ ฯพณฯ ยังมีความผูกพันและให้กำลังใจแก่ทางโรงเรียนตลอดมา ให้เกียรติมาเป็นประธานงานประจำปีของโรงเรียนทุกปีพร้อมมอบเกียรติบัตรให้นักเรียนที่เรียนดีประพฤติดี มาชมการแสดงโขนของนักเรียนทุกปี นอกจากนี้ยังกรุณามอบบทความและคำประพันธ์ที่มีประโยชน์เป็นอย่างมากให้ลงพิมพ์ในหนังสือโรงเรียนตลอดมาอย่างสม่ำเสมอ เช่น

อันว่าห่วงใดใดในสงสาร

จะเปรียบปานห่วงลูกหามีไม่

แต่ถึงห่วงถึงรักสักปานใด

ก็วางใจให้อยู่กับครูเอย

พ่อแม่รักลูกแน่น ดวงตา

ยังส่งลูกเข้ามา มอบให้

ของเราสิรักษา ดีสุด ไตเอย

ของที่รับฝากไว้ จะต้องทวิคุณ

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมโรงเรียน เมื่อ 15 ธันวาคม 2509 มีคำกลอนมหาราชานุสาของสาธิต ท่านได้กรุณาเขียนให้เพื่อลงหนังสือครบรอบ 30 ปี ของโรงเรียน กรุณาส่งมาให้เมื่อ 21 มกราคม 2530 ดังนี้

มหाराชาของสาธิต

ที่มายุโก โหตุ
 สำนึกในพระมหากษัตริย์
 ภูมิพลพระมหากษัตริย์
 หวังอย่างไรสมหวังทุกครั้งไป
 เช่นเมื่อคราวที่พระเสด็จมา
 ประทานมิตรเชิฐเสด็จพระภุช
 การเสวยน้ำชาสุธารส
 เมื่อเสด็จพระราชทานปริญญา
 มีหลายห้องที่ต้องทอดพระเนตร
 รับสั่งว่าน้ำชาของสาธิต
 เพราะเสด็จพระราชทานปริญญา
 ยังมีได้เสวยตอนกลางวัน
 ต้องรีบเปลี่ยนแผนการรับเสด็จ
 ตั้งเครื่องที่สนามหญ้าหน้าเวที
 ก็พอแก่เรื่องร้ายให้กลายเป็นดี
 รับปริญญากันไปไม่รีบร้อน
 เดินเข้ามาช้าช้าถวายคำนับ
 ว่าพระองค์ทรงหิวนี้กระไร
 หากจะทรงถือพระองค์เป็นราชา
 เชิฐสิบลีมาสิบลูกก็ยังทัน
 แต่พระองค์ทรงเลือกปฏิบัติ
 มิได้แกลังกล่าวเกินเพื่อยินยอม

ทรงบรรลุนกสิปพระชนมพรรษา
 ประถมสาธิตถวายพระพรชัย
 ปฏิบัติพระราชกิจทั้งน้อยใหญ่
 เพราะทรงชัยไม่เลียงไม่เกียงงอน
 พระราชทานปริญญาสมัยก่อน
 ให้แจกปริญญา ก่อนเสวยชา
 นั้นกราบทูลกำหนดการไว้ว่า
 จะเชิฐพระเสด็จมาที่สาธิต
 แต่สังเกตว่าพระองค์ทรงหงุดหงิด
 มีลิกนิตหรือไม่วันนั้น
 แต่สิบลีน้ำพิกาก่อนนั้น
 ทรงธรรมทรงหิวก็วานภี
 ของเสวยมีเสริจยกมานี้
 สั่งด่วนจีให้เด็กเด็กเล่นละคร
 ส่วนผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ไม่สั่งhardt
 พระภุชไม่เร่งเพราะเกรงใจ
 แล้วเอื้อมรับปริญญาหาไม่รู้ไม่
 ซ้อมรับมาอย่างไรก็อย่างนั้น
 นักศึกษาช่างปะไรไม่หวาดหวั่น
 เขาเหล่านั้นแน่จะต้องรอ
 มิให้ขาดให้ห้องที่ร้องขอ
 ถึงมีแม่มีพ่อก็ไม่ปานฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

บทความนี้ผู้เขียนได้รับความร่วมมืออย่างยิ่งจากอาจารย์ใหญ่ทั้ง 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร. อารี สัตนหวิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัญ สุวัตถิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยืน เสริมศักดิ์สกุลและผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพา ไวรภักษ์สัตว เลขาธิการของสมาคมฯ หลายสมัย และนางชูศรี บุญदानนท์ อดีตฝ่ายธุรการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง โอนสถานศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครู

ด้วยตามมติของสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาซึ่งที่ประชุมได้ลงมติเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2498 และเพื่อความเหมาะสม เห็นสมควรให้โอนโรงเรียนประสานมิตร แผนกโรงเรียนสาธิต กองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครูไปสังกัดวิทยาลัยวิชาการศึกษา กรมเดิม

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2498

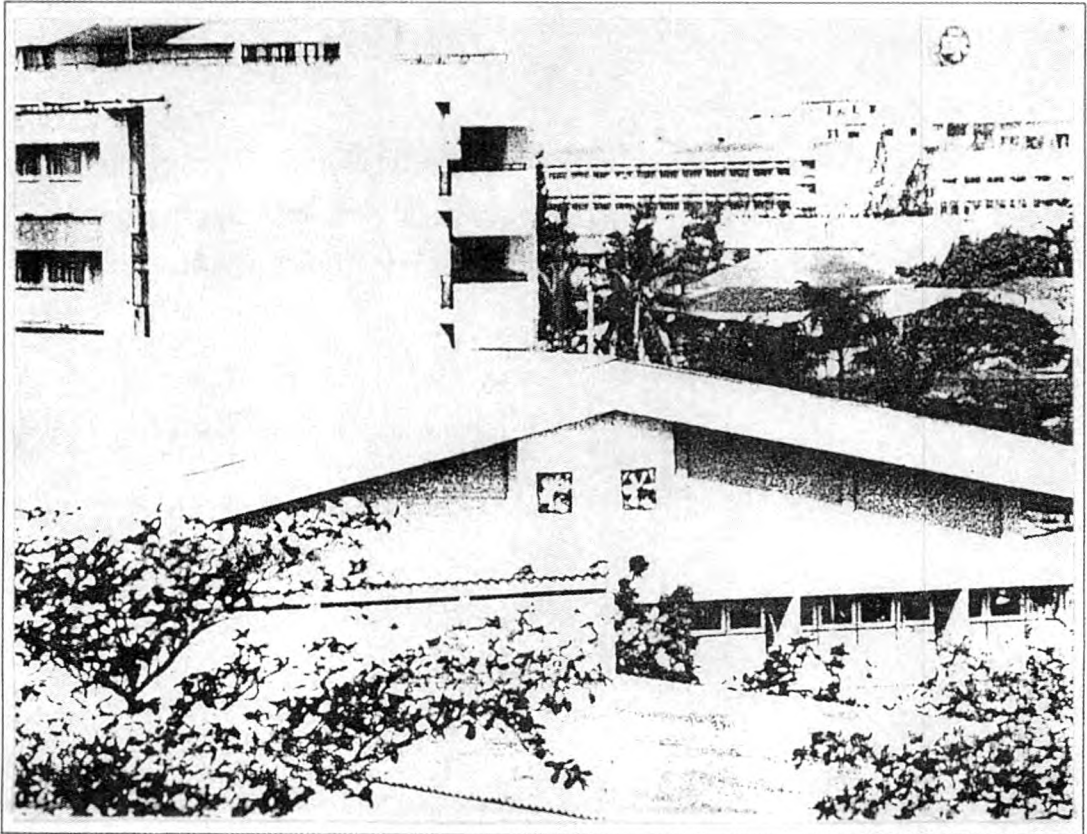
ประกาศ ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2498

พลเอก ม. พรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

สมบัติ จำปาเงิน

โรงเรียนมัธยมสาธิตฯ ตั้งอยู่ในซอยประสานมิตร (ซอยที่ 23) เลขที่ 176 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 35 ไร่ อยู่ในบริเวณเดียวกับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เดิมเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ชื่อ “โรงเรียนประสานมิตร” ใช้อักษรย่อว่า ป.ม. ขึ้นกับกรมวิสามัญศึกษาโรงเรียนประสานมิตร เริ่มเปิดสอนครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2495 ในระดับชั้นมัธยมปีที่ 1 (ป. 5) ปีต่อ ๆ มา จึงเปิดมัธยมปีที่ 2-3-4-5-6 ตามลำดับ โดยมีความมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือเด็กในบริเวณทุ่งแสนแสบและใกล้เคียงให้มีที่เล่าเรียน

* โรงเรียนสาธิต (ฝ่ายมัธยม)

ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้น กรมวิสามัญศึกษาจึงได้โอนโรงเรียนนี้ให้แก่กรมการฝึกหัดครู และได้สังกัดในแผนกสาธิตทดลอง เมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงได้รับยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา โรงเรียนประสานมิตรได้รับการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงครั้งใหญ่เพื่อจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิต ตามนโยบายและปรัชญาการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ใน พ.ศ. 2498 โรงเรียนได้ใช้ชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร” ใช้อักษรย่อว่า ‘ม.วศ.’ นับเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตแห่งแรกในประเทศไทย

สภาพ “ม.วศ.” ในระยะแรกเป็นอย่างไร จะให้ลองอ่านบันทึกความคิดคำนึงของอาจารย์จันทนา พรหมเศรณี อาจารย์ใหญ่คนที่สอง ในสูจิบัตรงานชุมนุมนักเรียนเก่ามัธยมสาธิต 9 มิถุนายน 2516 ว่าดังนี้

“...ตอนนั้น ม.วศ. เป็นโรงเรียนหลังคาจาก พื้นไม้กระดานหยาบ ๆ ฝาฝ้าเพนไม่ใฝ่มีเด็กนักเรียนจน ๆ อยู่ราวสองร้อยคน เป็นลูกชาวนาแถบคลองแสนแสบ ลูกพ่อค้าร้านชำตลาดอโคก มีครูอยู่สี่ห้าคน ภารโรงอดีตนักเลงอยู่หนึ่งคน ...นายจួយ...ยังไม่มีอะไร ๆ หลายอย่างเหมือนสมัยครูใหญ่คนที่ 3...อาจารย์เต็มสิริ...ดีใหญ่ ๆ สามชั้น...สี่ชั้น...ลิฟต์...วิทยุรุ่นหญิงชายร่วมสองพันคน...ลูกรัฐมนตรี ลูกนายพล ลูกอาจารย์มหาวิทยาลัย...ม.ศ. 5 ติดบอร์ด และ ฯลฯ...เวลาผ่านไป เราทุกคนต่างก็จาก ม.วศ. และจากกันไป ครูใหญ่แต่ละคนจากไป ครูหลายคนจากไป เด็กแต่ละคนจากกันไป แต่ยังมีบางคนที่กลับมา ณ ที่นี้อีก... เด็กพวกนั้น...เขาเป็นผู้ใหญ่...เป็นนายแพทย์...นายช่าง...ผู้หมวด...นิติ...อาจารย์...เจ้าของร้านค้า...เขามากันอยู่เสมอ มาเยี่ยมรุ่นน้องที่กำลังเรียนอยู่ มาหาครูที่เคยชอบ มาดูที่ที่เคยเรียน เคยเล่นและเคยสู้ แม้จะไม่มีอะไร ไม่มีรุ่นน้องที่รู้จัก ไม่มีครูที่เคยชอบ ไม่มีหลังคาจากที่เคยอยู่ เขาก็ยังมา...ได้เห็นพวกเขาที่ร้านอาหารข้าง ม.วศ. บางครั้งนั่งอยู่คนเดียวเงียบ ๆ...เวลาผ่านไป ทุกสิ่งทุกอย่างต้องจากและหายไปกับอดีต แต่มิตรภาพระหว่งคนเก่า ๆ ของสถาบันนี้ยังคงมีอยู่แน่นอน ในปัจจุบันสมาคมศิษย์เก่า ม.วศ. จะเป็นที่รวมและสถิตแห่งความรัก ความกตัญญู ความเมตตาอารีจากจิตใจของศิษย์เก่า ๆ ครูเก่า ๆ และครูใหญ่เก่า ๆ...”

ตัวอาคาร ของ ม.วศ. อยู่บริเวณอันเป็นที่ตั้งของตึก 9 (ตึกสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ปัจจุบันสร้างเป็นแบบไม้ยกพื้นชั้นเดียว หลังคามุงจากและโรงอาหารรวมเป็นสองหลัง มีสะพานยาวขนานไปกับด้านหน้าของอาคารเรียน ตรงกลางสร้างเป็นศาลาริมน้ำ ใช้เป็นสโมสรของอาจารย์ โรงเรียน ม.วศ. ได้รับยกย่องว่าเป็นโรงเรียน “มัธยมสาธิต” แห่งแรก และแห่งเดียวในประเทศไทย ที่สร้างแบบ “หลังคาจาก ฝาฝ้าเพน” และราคาประหยัดที่สุดเช่นเดียวกันที่ทำเช่นนั้นเพราะต้องการจะแสดงว่า “การให้การศึกษานั้น ความสำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลและวิธีการมากกว่าอาคารสถานที่”

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สมัยนั้น ได้มาเยี่ยมชมโรงเรียนแล้วรู้สึกพอใจมาก ท่านได้เขียนบันทึกไว้ในสมุดเยี่ยมด้วยคำกลอนที่ไพเราะซึ่งใจว่า

“อันโรงเรียนทั่วไปในประเทศ
ต่างประเภทต่างชั้นกันหนักหนา
ตั้งแต่ตึกสูงงามอร่ามตา
จนกระทั่งหลังคาเป็นตองตึง
โรงเรียนเล็กหรือใหญ่เป็นไรเล่า
ถ้าครูเอาใจใส่ได้ทั่วถึง
พบครูดีที่ไรใจคะเนิง
ว่าเมืองไทยได้หนึ่งโรงเรียนดี”

ใน พ.ศ. 2501 โรงเรียนเริ่มเปลี่ยนสภาพจากอาคารยกพื้นเป็นเทคอนกรีตแทนได้รับการซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารให้เรียบร้อยสวยงามขึ้น ใน พ.ศ. 2502 ได้ตึกชั้นเดียวเพิ่มขึ้นอีก 1 หลัง ใช้เป็นโรงฝึกงาน(ปัจจุบันซ่อมแซมและขยายออกใช้เป็นโรงอาหารและห้องประชุมขนาดย่อมของโรงเรียน) ในปีเดียวกันนี้ โรงเรียนได้เปิดสอนชั้นเตรียมอุดมชั้น (ม.ศ. 4-5) สอนทั้งสองแผนก คือ แผนกศิลปะและแผนกวิทยาศาสตร์

เนื่องจากวิทยาลัยต้องการจะขยายขยายสำนักงานอธิการให้พอกับงานซึ่งขยายวงกว้างออกไป ได้ตกลงขอที่บริเวณโรงเรียนใช้สร้างอาคารเป็นตึก 5 ชั้น โรงเรียนจึงได้ที่ใหม่ด้านตะวันออก ตอนติดกับซอยสวัสดิ์ อาคาร “หลังคาจาก” ที่โด่งดังจำเป็นจะต้องถูกรื้อถอนไปอย่างน่าเสียดาย โรงเรียนมัธยมสาธิต จึงเปลี่ยนสภาพเป็นตึกขนาดใหญ่พร้อมกันทีเดียวถึง 5 ตึก นับเป็นเหตุอัศจรรย์ที่ควรจะเป็นที่ก่อกวนในประวัติการสร้างโรงเรียนรัฐบาลในระดับมัธยม ทั้งนี้ด้วยความสามารถของอาจารย์ใหญ่คนที่สาม (อาจารย์เต็มสิริ บุญยสิงห์) ตึกทั้ง 5 เป็นตึกเรียนสองหลังขนาดสามชั้นและสี่ชั้น ตึกฝึกงานขนาดสองชั้นสองหลังและตึกอำนวยการขนาดใหญ่อีกหนึ่งหลัง การก่อสร้างได้เริ่มทำในปี พ.ศ. 2508 เสร็จใช้สอนได้ใน พ.ศ. 2509 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้มาวางศิลาฤกษ์ สมเด็จพระวันรัต (ต่อมาได้เป็น สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก) วัดพระเชตุพนเสด็จมาเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ ข้อความในแผ่นศิลาฤกษ์ มีดังนี้

“วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2508 ตรงกับวัน 1 ๔ 8 ค่ำ สัปตศก จุลศักราช 1327 เวลา 11 นาฬิกา 1 นาที 12 วินาที เป็นปฐมฤกษ์ เวลา 11 นาฬิกา 15 นาที 52 วินาที เป็นที่สุดแห่งฤกษ์

(ภูมิปาโลฤกษ์)

ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานพิธีวางศิลาฤกษ์”
รายการย่อเกี่ยวกับอาคาร มีดังนี้ :-

ตึก 1	ยาว	40 เมตร	กว้าง	8 เมตร	ราคา	780,000	บาท
ตึก 2	ยาว	64 เมตร	กว้าง	8 เมตร	ราคา	2,000,000	บาท
ตึก 3	ยาว	40 เมตร	กว้าง	10 เมตร	ราคา	824,000	บาท
ตึก 4	ยาว	40 เมตร	กว้าง	10 เมตร	ราคา	824,000	บาท
ตึก 5	ยาว	72 เมตร	กว้าง	8 เมตร	ราคา	3,190,000	บาท
รวมทั้งสิ้น						7,618,000	บาท

ใน พ.ศ. 2509 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติให้โรงเรียนมัธยมสาธิตเป็น “โรงเรียนมัธยมแบบประสม” เป็นแห่งแรกในกรุงเทพฯ โรงเรียนได้เปิดสอนวิชาต่างๆ หลายสาย คือ

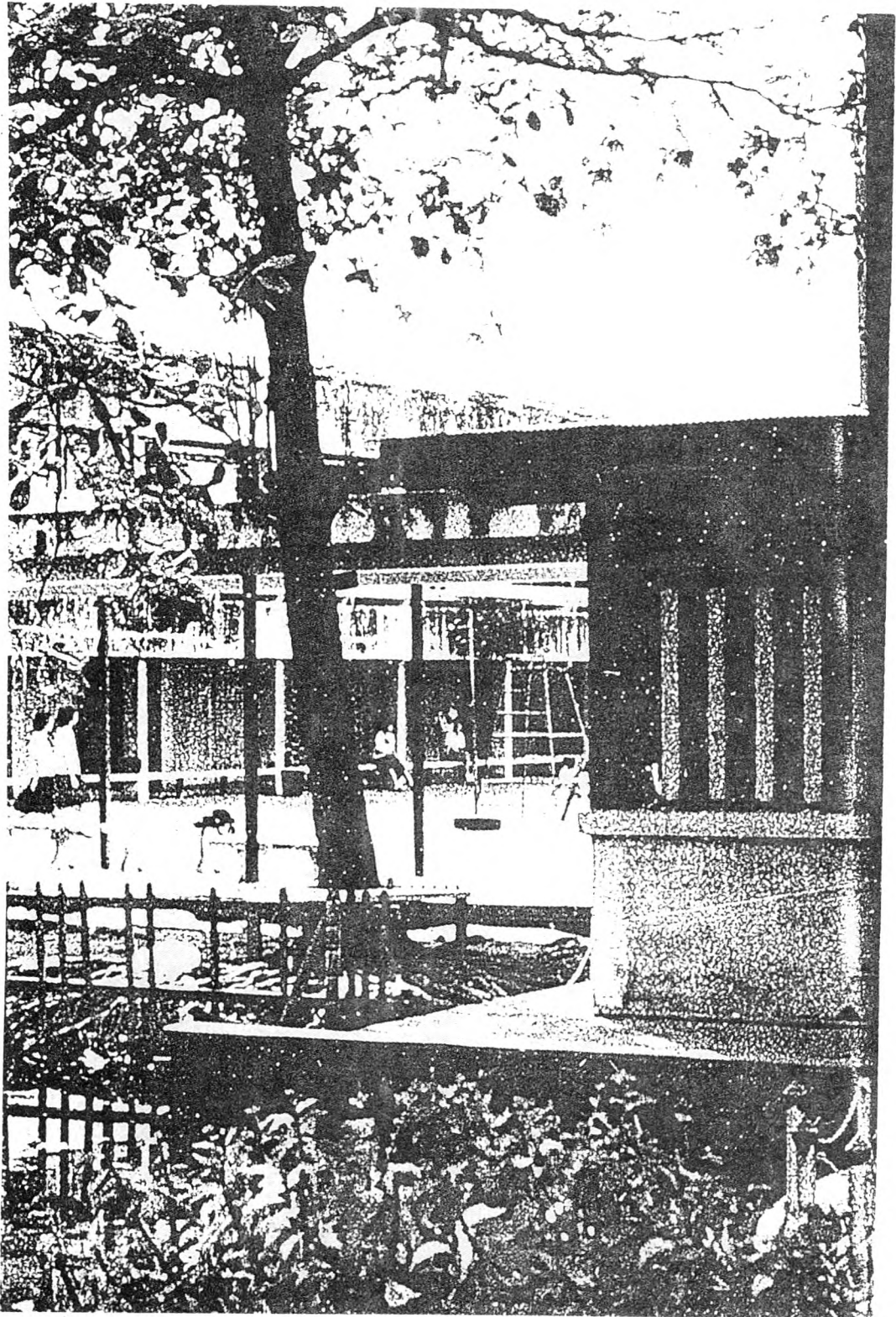
1. สายศิลป์
 2. สายวิทยาศาสตร์
 3. สายวิชาการโรงแรม (เล็ก)
 4. สายวิชาพยาบาล
 5. สายวิชาเดินตลาด (เล็ก)
 6. สายวิชาการค้าและเลขานุการ
 7. สายวิชาเขียนแบบ
- ฯลฯ

โรงเรียนอาจเปิดเพิ่ม หรือลดแล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนได้โอกาสเลือกเรียนตามความพอใจ โดยโรงเรียนจะเป็นผู้แนะนำความถนัดให้ว่านักเรียนสมควรจะเลือกเรียนอะไร อย่างไรก็ตาม เมื่อโรงเรียนแนะนำแล้ว นักเรียนและผู้ปกครองมีสิทธิ์จะตัดสินใจในขั้นสุดท้าย โรงเรียนไม่บังคับ

พ.ศ. 2517 โรงเรียนได้ย้ายสังกัดจากกรมการฝึกหัดครูมาขึ้นกับสำนักนายกตามวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งได้รับยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โรงเรียนมีคติประจำสำนักว่า

“กल्याณการี กल्याณั”

“ทำดี ได้ดี”

“อดีต ปัจจุบัน...สู่อนาคต” สาธิต มศว ปทุมวัน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นหน่วยงานในภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถานที่ตั้งโรงเรียน อยู่ ณ เลขที่ 2 ถนนอังรีดูนังต์ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร (10330)

ปี พ.ศ. 2496 โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ได้ก่อตั้งขึ้นตามดำริของ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น โดยเริ่มวางโครงการดำเนินการจัดการเรียนการสอน กำหนดตั้งเป็นหน่วยสาธิตในแผนฝึกหัดครูมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท สังกัดกรมวิสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ นับเป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรกในประเทศไทย

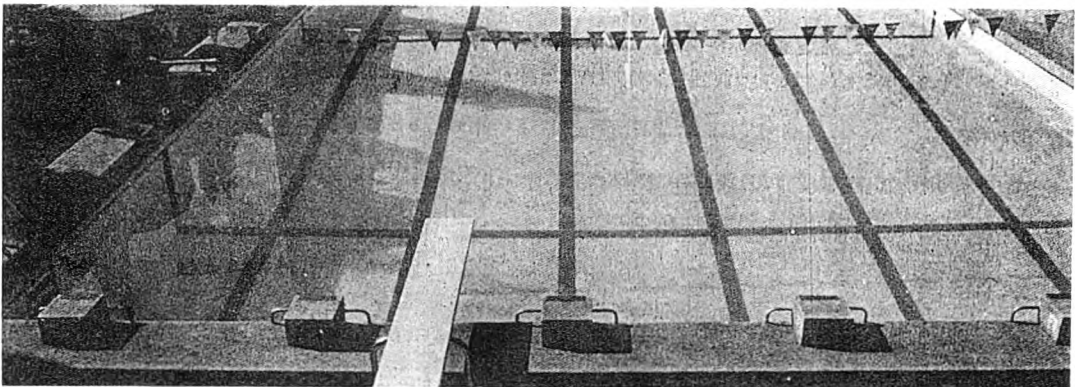
ปีการศึกษา 2497 เปิดรับนักเรียนเป็นปีการศึกษาแรกในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ป. 5 ในปัจจุบัน) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม. 2 ในปัจจุบัน) ชั้นละ 2 ห้องเรียน โดยใช้เรือนไม้ชั้นเดียวที่อยู่ในบริเวณเดียวกับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาด้านถนนสนามม้า (ถนนอังรีดูนังต์ ในปัจจุบัน) เป็นสถานที่เรียน การแต่งกายของนักเรียนในยุคแรกใช้ ชุดนักเรียนปักอักษรย่อ ต.อ. และใช้เครื่องหมายพระเกี้ยวธรรมจักรเป็นตราประจำโรงเรียนพร้อมทั้งกำหนดให้มีสีประจำโรงเรียนมาพร้อมกับการก่อตั้งโรงเรียน โดย ฯพณฯ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ให้สีที่เป็นสิริมงคลเป็นสีประจำโรงเรียนไว้ 2 สี คือ

* จาก ครอบรอบ 49 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 28 เมษายน 2541

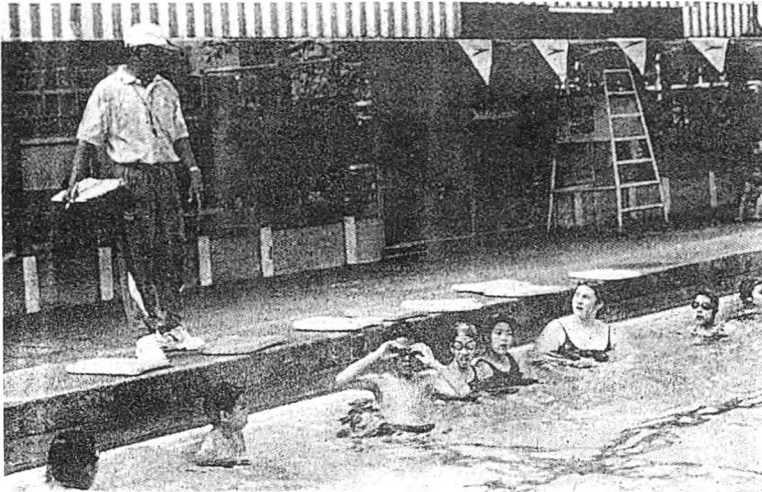
ป้ายสระว่ายน้ำวันเด็ก 2505

1. **สีน้ำเงิน** หมายถึง พระมหากษัตริย์ (ตามที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบัญญัติไว้ในพระราชกำหนดธงชาติ พ.ศ. 2460)
2. **ชมพู** หมายถึง สีประจำวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปีการศึกษา 2499 ยกฐานะเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน สังกัด กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ และเปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา 6 ชั้น จึงได้มีการ ขยับขยายสถานที่เรียน เพิ่มขึ้นให้เหมาะสม โดย

รวมสระว่ายน้ำ

สระว่ายน้ำวันเด็ก 2505 สำหรับเด็กนักเรียนและบริการชุมชน

เด็กกำลังเรียนว่ายน้ำ
สระว่ายน้ำวันเด็ก 2505 สำหรับเด็กนักเรียนและบริการชุมชน

ปีการศึกษา 2501 ได้ใช้เรือนไม้ 2 ชั้น อีก 1 อาคาร เป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด

ปีการศึกษา 2503 ได้ต่อเติมอาคารไม้ 2 ชั้น เป็นสำนักงาน ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา และห้องเรียนเพิ่มเติม

ปีการศึกษา 2505 จากวัตถุประสงค์สำคัญของโรงเรียนที่จะพัฒนานักเรียนในทุกๆ ด้าน และเป็นการสาธิตแบบอย่างการเรียนการสอนที่ดี ได้มีสร้างสระว่ายน้ำวันเด็ก 2505 โรงฝึกงานศิลปหัตถกรรม และต่อเติมห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นที่อาคารเรือนไม้ 2 ชั้น ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือของผู้ปกครอง

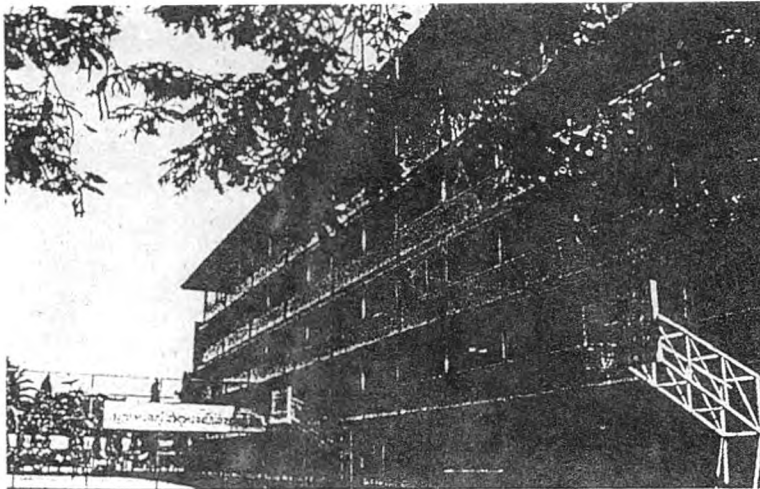
ปีการศึกษา 2506 โรงเรียนได้ขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น ม.ศ. 4 แผนกทั่วไป) โดยรับเฉพาะนักเรียนที่สำเร็จชั้น ม. 3 ของโรงเรียน

ปีการศึกษา 2507 ได้ดำเนินการก่อสร้างตึก 3 ชั้น ขึ้นแทนเรือนไม้ชั้นเดียวด้านถนนอังรีดูนังต์ ประกอบด้วยห้องเรียน ห้องประชุม (ห้องอาหาร) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา เพื่อเป็นการรองรับการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2509 จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นอีก 2 แผนก ได้แก่ แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะ

ปีการศึกษา 2512 จัดสร้างอาคารศิลปศึกษา

ปีการศึกษา 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวันได้เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยโรงเรียนจึงเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน หรือโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาคาร 5 ชั้น, สนามบาสเกตบอล, สนามเทนนิส

อาคารเรียน 5 ชั้น, สนามบาสเกตบอล และสนามเทนนิส (ตึก 4 ชั้นเดิม)

ทบวงมหาวิทยาลัยนับแต่บัดนั้น เป็นต้นมา และเปลี่ยนใช้อักษรย่อของโรงเรียน ส. มศว และเครื่องหมายรูปกราฟเป็นเครื่องหมายประจำโรงเรียน

ปี พ.ศ. 2518 เนื่องจากโรงเรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงได้ก่อสร้างตึก 4 ชั้น (อาคาร 5 ชั้นในปัจจุบัน) ชั้นหน้าเรือนไม้ 2 ชั้น ใช้เป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ทั่วไป ห้องคหกรรมศาสตร์ ห้องพยาบาล ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องภาษาไทย ห้องสังคมศึกษา และสร้างสนามบาสเกตบอลหน้าตึก 1 สนาม

ปีการศึกษา 2520 ได้มีการสร้างสนามเทนนิสหน้าตึก 4 ชั้นอีก 2 สนาม พร้อมทั้งปรับปรุงอาคารไม้ 2 ชั้น เป็นโรงฝึกพลศึกษา

ปีการศึกษา 2524 โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวันได้มีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้เปลี่ยนระดับชั้นเรียนตามระบบการศึกษาของชาติ (แบบ 6:3:3) เป็นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และจัดตั้งหมวดวิชาชั้นใหม่ เพื่อทำการสอนในวิชาบังคับพื้นฐานวิชาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ หมวดวิชาคหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม ศิลปหัตถกรรม และพาณิชยกรรม โดยโรงเรียนได้จัดแผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็น ดังนี้คือ

แผนการเรียนที่ 1 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (เรียนวิทยาศาสตร์ทุกวิชา)

แผนการเรียนที่ 2 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (ไม่เรียนชีววิทยา)

แผนการเรียนที่ 3 คณิตศาสตร์-อังกฤษ

แผนการเรียนที่ 4 ภาษาต่างประเทศ (ฝรั่งเศส, เยอรมัน)

นอกจากการปรับปรุงพัฒนาทางด้านการศึกษา โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ยังดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อรองรับต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ

ปี พ.ศ. 2525 โรงเรียนได้ทำการปรับปรุงห้องสังคมศึกษาเป็นห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

ปี พ.ศ. 2527 ทำการต่อเติมอาคารตึก 4 ชั้น เพิ่มเป็น 5 ชั้น (อาคาร 5 ชั้นปัจจุบัน) เพื่อจัดชั้น 5 ที่ต่อเติมเพิ่มขึ้นเป็นห้องดนตรีไทยดนตรีสากล นาฏศิลป์ และจัดด้านหนึ่งเป็นห้องภาษาไทย ห้องสังคมศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงต่อเติมห้องสื่อการสอน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่เดิมให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และทำการต่อเติมอาคารโรงฝึกพลศึกษา ให้สามารถรองรับการฝึกพลศึกษาได้อย่างพอเพียง โดยดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2529

ปีการศึกษา 2530 โรงเรียนได้เปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์ นับเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่เปิดสอนหลักสูตรคอมพิวเตอร์ และจัดสอนวิชาคอมพิวเตอร์เป็นวิชาพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเปิดสอนในตอนเย็นหลังเลิกเรียนเป็นการเสริมความรู้ ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปี พ.ศ. 2531 จากการที่ทางโรงเรียนได้รับความสนใจ และได้รับความไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น กอปรกับปัญหาพื้นที่ของโรงเรียนมีจำกัด โรงเรียนจึงได้ดำเนินการสร้างอาคารตึก 4 ชั้น แทนที่อาคารเรือนไม้ 2 ชั้นเดิม

ปี พ.ศ. 2534 ได้จัดสร้างอาคารเรียนรวมน้ำใจ 36 ปี สราธิปทุมวัน เป็นอาคารสูง 8 ชั้น บริเวณสวนรมณีย์เดิมหลังอาคารตึก 3 ชั้น จัดใช้เป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ห้องสื่อการสอน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องเรียนรวม ห้องประชุม และห้องออกกำลังกายรวมอยู่ในบริเวณห้องสโมสรอาจารย์

ปีการศึกษา 2537 จากการที่โรงเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารกับสังคมโลก และตระหนักถึงหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากร ให้มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศจึงได้เปิดสอนวิชาพื้นฐานอาชีพสาขาภาษาญี่ปุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2538 เปิดสอนวิชาพื้นฐานอาชีพสาขาภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปัจจุบันโรงเรียนสราธิปทุมวัน ได้ดำเนินการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 1,800 คน ในความควบคุมดูแลของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ 113 คน ภายในบริเวณโรงเรียนที่มีขนาดพื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน 51 ตารางวา ซึ่งประกอบด้วย

อาคาร 4 ชั้น เป็นที่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2

อาคาร 5 ชั้น เป็นที่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3

อาคารรวมน้ำใจฯ 8 ชั้นเป็นตึกอำนวยการและเป็นที่เรียนของนักเรียนชั้น ม. 4-ม. 6

อาคารศิลปศึกษา

โรงฝึกพลศึกษา

สระว่ายน้ำ สนามเทนนิส สนามบาสเกตบอล สนามเปตอง และสนามฟุตบอล นอกจากนี้ในด้านการสอน พร้อมทั้งอบรมนักเรียนตามหลักการและนโยบายดังกล่าวแล้ว โรงเรียนสราธิปทุมวัน ยังมีหน้าที่สำคัญอีก 3 ประการคือ

1. เป็นสถานที่สังเกตการสอนและฝึกสอนของนิสิต
2. เป็นแหล่งทดลองและวิจัยทางการศึกษาในสาขาต่างๆ
3. สาธิตการสอนให้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมแก่สภาพและสถาบันของประเทศ

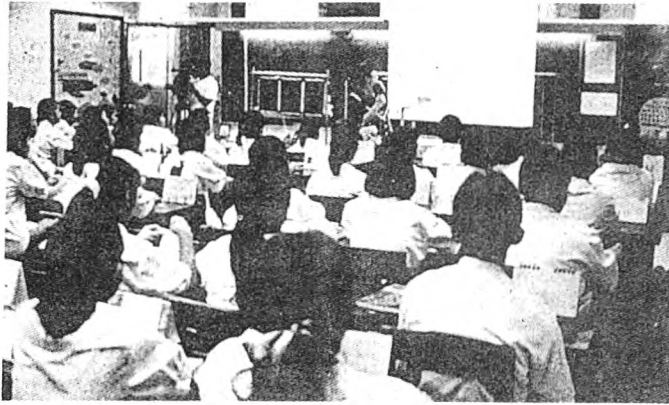
จากคติพจน์ประจำโรงเรียนที่ว่า “สมรรถภาพในการปรับตัว คือ ความสำเร็จในชีวิต” นับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน แห่งนี้ดำรงอยู่และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยความร่วมแรงร่วมใจจากบุคลากรของโรงเรียน โดยมีอดีตอาจารย์ใหญ่ อดีตผู้อำนวยการจนถึงผู้อำนวยการคนปัจจุบัน เป็นผู้บริหารนำนโยบาย ตั้งมั่นปฏิบัติหน้าที่สานประโยชน์ในอันที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่โรงเรียน นับแต่ก่อตั้งโรงเรียนจวบจนปัจจุบันโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ได้มีผู้บริหารทั้งสิ้น 7 คน ได้แก่

1. รศ. คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์ (พ.ศ. 2497-2498)
2. รศ. คุณหญิงสมจิตต์ ศรีธัญรัตน์ (พ.ศ. 2498-2523)
3. ผศ. พายัพ บุปผาคำ (พ.ศ. 2523-2531)
4. รศ. ผกา แสงสุวรรณ (พ.ศ. 2531-2535)
5. หม่อมหลวงอธิบุญ กฤดากร (พ.ศ. 2535-2538)
6. อาจารย์นवलศรี วิทยานันท์ (พ.ศ. 2538-2539)
7. ผศ. เครือวัลย์ โกมุทแดง (พ.ศ. 2539-ปัจจุบัน)

สมาคมศิษย์เก่ามอของ

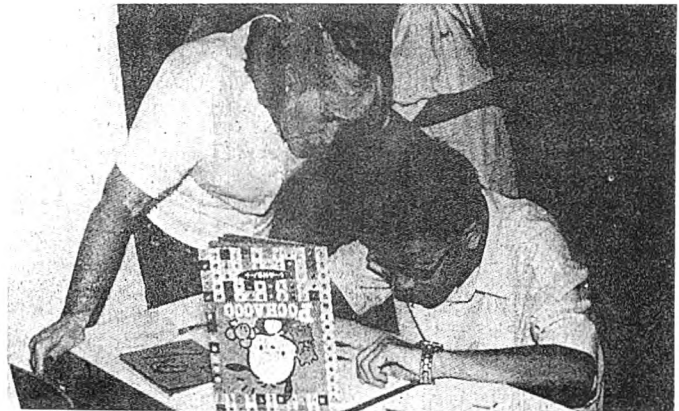
นอกจากการทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา อย่างเต็มความสามารถของบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินงานต่างๆ แล้วโรงเรียนยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากศิษย์เก่า และผู้ปกครองนักเรียน ในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน โดยให้การสนับสนุนในรูปแบบของสมาคมศิษย์เก่าสาธิตปทุมวัน และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการโรงเรียนฯ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน ทั้งในด้านวิชาการ อาคารสถานที่ การมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณยกย่องเพื่อเป็นการเสริมขวัญกำลังใจแก่นักเรียนบุคลากรและหน่วยงานภายในโรงเรียน ในการกระทำความดีอันสร้างชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน

ห้องเรียนในฝัน

การที่ประเทศไทยย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเกิดจากความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่ทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดน ทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้ รับข้อมูลข่าวสารโดยสื่อทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตื่นตัว สนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น

ปีการศึกษา 2540 ทางโรงเรียนได้ดำเนินโครงการ “ห้องเรียนในฝัน” โดยดำเนินการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียนติดตั้งอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย อาทิ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ จอภาพ โทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอประจำทุกห้องเรียน

ห้องโครงการฯ อาจารย์ชาวต่างประเทศสอน

พร้อมทั้งมีเครื่องฉายภาพนิ่ง อุปกรณ์สื่อทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัยอื่นๆ ประจำอาคารเรียนสำหรับบริการใช้ภายในห้องเรียน นับเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้เป็นอย่างดี

จากแผนการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นประเด็นสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เพื่อให้คนไทยมีขีดความสามารถพร้อมที่จะปรับตัว เพื่อรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสาร และแข่งขันกับนานาชาติอารยะประเทศได้ โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จึงได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า โรงเรียนสมควรมีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรของชาติ เพื่อตอบสนองรองรับกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จึงได้เปิดทำการสอนในโครงการนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ (ภาคภาษาอังกฤษ) ขึ้น โดยเริ่มทำการสอนในปีการศึกษา 2540 ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นปีแรก การเรียนการสอนจะยึดแนวหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา สุขศึกษา พุทธศาสนา จะดำเนินการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษโดยอาจารย์ผู้สอนชาวต่างประเทศ ซึ่งมีความชำนาญการสอนในเนื้อหาวิชาและเข้าใจวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้แก่ชาวต่างชาติเป็นอย่างดี นับเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางภาษาอังกฤษ ได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทางด้านวิชาการและภาษาอังกฤษไปพร้อม ๆ กัน และยังสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวภายหลังเลิกเรียนด้วยความอบอุ่น เนื่องจากไม่ต้องเดินทางไปศึกษาในต่างประเทศ อีกทั้งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายลดการเสียดุลเงินตราต่างประเทศ อันเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อสภาวะเศรษฐกิจของชาติในปัจจุบัน

ด้านการบริการชุมชน โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวันถือเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญและควรรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการเสมอมา อาทิ

การบริการสอนว่ายน้ำ และการเปิดใช้สระว่ายน้ำวันเด็ก 2505 ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการฝึกหัดว่ายน้ำไปแล้วเป็นจำนวนมาก

โครงการ “โรงเรียนพี่ โรงเรียนน้อง” นับเป็นโครงการบริการชุมชนที่สำคัญยิ่ง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ทุก ๆ ปี ในช่วงปิดภาคการศึกษาโรงเรียนจะดำเนินการช่วยเหลือโรงเรียนน้องที่อยู่ในโครงการ ในด้านต่างๆ ได้แก่ การจัดอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่อาจารย์โรงเรียนน้อง การสาธิตการสอน การจัดหาสิ่งของ อุปกรณ์การเรียนการสอน ชุดนักเรียน ให้แก่นักเรียนโรงเรียนน้อง อีกทั้งยังมีโอกาสจัดสิ่งของเครื่องอุปโภค บริโภค นำไปบริจาคให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารบริเวณใกล้เคียง ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการต่อเนื่องมาทุกปีในเขตจังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งขณะนี้โรงเรียนน้องมีศักยภาพสามารถดูแลตนเองได้ จึงได้เริ่มโครงการใหม่ ในชื่อว่า “โครงการพัฒนาการศึกษาในชนบท”

โครงการพัฒนาการศึกษาในชนบท เป็นโครงการที่โรงเรียนให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา

ในด้านการศึกษาแก่โรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร และยังมีหน่วยงานใดให้ความช่วยเหลือในปีการศึกษา 2540 โรงเรียนให้ความช่วยเหลือวางแผนทางในด้านการเรียนการสอนแก่โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ สาขาเชียงเพ็ง อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี และโรงเรียนโดยรอบ รวมทั้งมอบหนังสือเข้าห้องสมุด นอกจากนี้ยังมอบของอุปโภค บริโภคแก่ชาวบ้านที่ยากจนอีกด้วย

โครงการอบรมภาษาอังกฤษแก่คณะเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่อเป็นการต้อนรับปี Amazing Thailand โรงเรียนได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน. ปทุมวัน อบรมภาษาอังกฤษ โดยอาจารย์ชาวต่างประเทศและอาจารย์ของโรงเรียน

นอกจากการดำเนินโครงการของโรงเรียนดังกล่าวแล้ว โรงเรียนยังมีโครงการต่างๆ ในการที่จะพัฒนาสถานที่ พัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสิทธิภาพของทั้งนักเรียน อาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนทุกๆ ด้าน จากปัจจุบันต่อเนื่องถึงอนาคต อาทิ โครงการโอลิมปิกวิชาการ โครงการพัฒนามหาวชิราวุธ โครงการศึกษาภาษาอังกฤษภาคฤดูร้อน โครงการสัปดาห์ค่ายกิจกรรมและวิชาการ โครงการอบรมคอมพิวเตอร์อาจารย์และเจ้าหน้าที่ โครงการสอนภาษาอังกฤษโดยชาวต่างประเทศ โครงการจริยธรรม โครงการปรับปรุงสนามเปตอง โครงการสร้างสระว่ายน้ำ โครงการก่อสร้างอาคารศิลปะ โครงการสื่อมวลชนโรงเรียนสัมพันธ์ ฯลฯ ซึ่งทุกโครงการโรงเรียนได้วางแผนและดำเนินการ เพื่อประสานประโยชน์นำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาให้โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน แห่งนี้เป็นแหล่งสร้างบุคลากรอันทรงคุณค่าต่อประเทศชาติ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินการสอน พัฒนาค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาของประเทศชาติ และสังคมอันเป็นการคงค้ำกัยภาพการเป็นโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สืบไป

6. ครึ่งศตวรรษของสถานศึกษา

ชื่อ “ศรีนครินทรวิโรฒ”*

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีจุดเริ่มต้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2492 ขณะที่ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ขึ้นที่ถนนประสานมิตร ท่านได้ดำเนินการหาซื้อที่ดินแถบทุ่งบางกะปิไว้ประมาณ 100 ไร่ ในราคาไร่ละ 38 บาท มาตั้งแต่ พ.ศ. 2485-2486 ซึ่งขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดีกรมวิสามัญศึกษา (กองการฝึกหัดครูสังกัดอยู่ในกรมนี้)

ระหว่าง พ.ศ. 2492-2497 หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ อธิบดีกรมวิสามัญศึกษารักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงอีกตำแหน่งหนึ่ง

พ.ศ. 2497 โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงยกฐานะเป็น **วิทยาลัยวิชาการศึกษาด้วยความคิดริเริ่มของศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี** ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2497 โดยมีศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล รักษาการในตำแหน่งอธิการตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2497 จนถึงวันที่ 6 มีนาคม 2499 ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาการศึกษาคนแรกและได้เป็นอธิการแทนศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ระยะเวลา ๗ นั้น ท่านตระหนักดีว่าสถานที่แห่งนี้ค่อนข้างคับแคบจึงวางโครงการขยายไปสู่อีกฟากหนึ่งของคลองแสนแสบ ซึ่งสมัยนั้นยังเป็นทุ่งนา ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ยังไม่มี ขอซื้อที่ดินบริเวณนั้นอีก 200 ไร่ ในราคาไร่ละ 50 บาท แต่กระทรวงศึกษาธิการไม่มีงบประมาณให้เรื่องจึงต้องระงับไปอย่างน่าเสียดายยิ่ง

บรรดาลูกศิษย์ของท่านอาจารย์ทั้งสามได้ร่วมแรงร่วมใจกันเรียกร้องให้ช่วยกันสร้างสิ่งอนุสรณ์เพื่อรำลึกถึงบุญคุณที่ท่านได้ให้ไว้แก่สถานศึกษาแห่งนี้นับว่าเป็นสิ่งที่ดียิ่งนำอนุโมทนาและสนับสนุน บัดนี้ได้ปรากฏรูปปั้นครึ่งตัวของหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ, ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี และ ศาสตราจารย์ ดร. สุตใจ เหล่าสุนทร แล้ว และมีอนุสาวรีย์ของศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ตรงวงเวียนมุกตึกสามเรียบริ้ว ผู้เขียนเป็นผู้หนึ่งที่เป็นศิษย์ของท่านอาจารย์ทั้งสามมีความเห็นเป็นการส่วนตัวว่า “คิดถึง อาจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล, อาจารย์หลวงสวัสดิฯ และอาจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี โปรดอย่าลืม อาจารย์ ดร. สุตใจ” เพราะท่านมีคุณูปการเหลือหลายต่อสถานศึกษาแห่งนี้เช่นกัน

* จาก “มศว ครึ่งศตวรรษ” ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มกราคม-มีนาคม 2542

ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร เข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาการศึกษาแทนศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี เมื่อ พ.ศ. 2499 เป็นรองอธิการเมื่อ พ.ศ. 2507 เป็นอธิการใน พ.ศ. 2512 และดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่าง พ.ศ. 2517-2521 **ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร เป็นผู้จุดประกายการเรียกร้องเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบ** ผู้เขียนคิดว่าไม่ผิดที่ผู้เขียนคิดเช่นนี้ เพราะในช่วงนั้น ถ้าไม่มีศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ วิทยาลัยวิชาการศึกษาคงจะยังไม่ได้เป็นมหาวิทยาลัยใน พ.ศ. 2517, อาจจะได้เป็นมหาวิทยาลัยแต่คงจะช้ากว่านั้น หรือไม่ก็อาจจะเป็น “สถาบัน...” อะไรไปแล้วก็ได้

ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษากว้างไกลและเป็นบุคคลที่มีความคิดเป็นของตนเอง เมื่อคิดว่าสิ่งใดถูกต้องจะลงมือทำสิ่งนั้นอย่างไม่ย่อท้อถอย ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการ และอธิการบดีนั้น ท่านได้แสดงออกหลายอย่างให้เห็นชัดในเรื่องดังกล่าวนี้ เช่น **การที่ท่านมุ่งมั่นดำเนินการในการยกระดับวิทยาลัยวิชาการศึกษายกระดับเป็นหน่วยงานระดับกรมได้สำเร็จตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515** ซึ่งก่อนหน้านั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นหน่วยงานรับฝากอยู่ในกรมฝึกหัดครู ทั้งที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาเกิดก่อนกรมการฝึกหัดครูด้วยซ้ำไป และไม่ได้เป็นหน่วยงานระดับใด ๆ เลยในกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยเหตุที่ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจึงรณรงค์ต่อไปเพื่อยกระดับวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เป็นมหาวิทยาลัย ท่านได้ออกสมุดปกขาวเล่มหนึ่งแจกแจงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้สาธารณชนทราบข้อเท็จจริง ท่านเขียนไว้ในคำนำสมุดปกขาวตอนหนึ่งว่า **“เมื่อข้าพเจ้าได้รับตำแหน่งอธิการ วิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2512 ได้พบว่า การดำเนินงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีความคล่องตัวเป็นอันมาก จึงได้ร่าง พ.ร.บ. ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2512 และรอรับฟังการพิจารณาอยู่ 1 ปีเต็ม จนถึงวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 จึงได้เสนอร่าง พ.ร.บ. นี้ต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง และเสนอเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อพิจารณาอีกทางหนึ่ง”** ในการดำเนินการเรื่องนี้นั้นใครจะว่าอย่างไร กรมการฝึกหัดครูและกระทรวงศึกษาธิการจะเห็นด้วยหรือไม่ (จนถึงขนาดกระทรวงศึกษาธิการตั้งกรมการสอบสวนความผิดทางวินัย) ท่านก็ไม่หวั่นไหวทั้งสิ้น นั่นเป็นที่ยืนยันประการหนึ่งถึงความมุ่งมั่นและความหวังดีต่อการศึกษาของชาติด้วยความจริงใจและบริสุทธิ์ใจของท่าน

ระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมและครอบงำของกรมการฝึกหัดครูนั้น มีหลายเรื่องที่เกิดความไม่ลงรอยกันระหว่างท่านกับอธิบดีกรมการฝึกหัดครูสมัยนั้น เรื่องหนึ่งที่ค่อนข้างสำคัญมาก คือ เรื่องนโยบายการฝึกหัดครู อธิบดีกรมการฝึกหัดครูท่านนั้นเห็นว่า “ครูขาดอยู่เป็นจำนวนมากจึงเร่งขยายวิทยาลัยครูมุ่งผลิตครูให้ได้จำนวนมาก

ด้วยคิดว่าเมื่อครูในเมืองมีมากพอแล้ว ครูที่เหลือจะล้นออกไปสู่ชนบทห่างไกล” จึงตั้งจุดหมายไว้ว่า **“จะแปลงวิทยาลัยครูให้เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาและตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้ครบทุกจังหวัด”** ท่านอธิการสุดใจ ไม่เห็นด้วยเลย อีกเรื่องหนึ่งที่ขัดกันมากคือ การก่อสร้างตึกที่ทำการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ส.ส.ว.ท.)

เข้าวันหนึ่ง พ.ศ. ใดจำไม่ได้แล้ว ได้มีผู้รับเหมานำเสาเข็มจำนวนมากมากองไว้ตรงที่ว่างระหว่างตึก 9 กับโรงเรียนมัธยมสาธิต (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งตึกสหกรณ์ออมทรัพย์ มศว) ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เห็นเข้าจึงสอบถามได้ความว่า อธิบดีกรมการฝึกหัดครูเป็นผู้สั่งการให้ผู้รับเหมานำมากองไว้เพื่อเตรียมสร้างตึก ส.ส.ว.ท. โดยจะสร้างเป็นตึก 4 ชั้น เชื่อมต่อจากตึก 9 ยาวคร่อมถนนไปถึงบริเวณที่เป็นโรงอาหารของโรงเรียนมัธยมสาธิต ท่านโกรธมาก สั่งให้ผู้รับเหมานขนย้ายเสาเข็มเหล่านั้นออกไปจากบริเวณวิทยาลัย บอกให้ไปสร้างที่อื่น บริเวณวิทยาลัยแคบมากอยู่แล้วยังจะเอาหน่วยงานอื่นมาแทรกไว้อีก... !

ในที่สุดความมุ่งมั่นประการหนึ่งของศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทรก็สัมฤทธิ์ผลนั่นคือ ได้มี พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 กำหนดให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย โอนไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและได้ชื่อตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อว่า **“ศรีนครินทรวิโรฒ”**

ระหว่างที่ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดีนั้น มีผู้ยกที่ดินให้เปล่าแก่มหาวิทยาลัยจำนวนประมาณ 1,000 ไร่ ตั้งอยู่ที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่ดินตรงนั้นเป็นที่ท้องนาดินเปรี้ยว ทำนาไม่ได้ผล ในกาครั้งนี้ได้มีคนที่ไม่รู้จักจึงพูดกระแนะกระเหน้อยเรื่อยมา “มีที่ดินตั้ง 1,000 ไร่ ไม่รู้จักไปสร้างมหาวิทยาลัยให้ใหญ่โตขึ้น” หัวรู้ไม่ว่าจริง ๆ แล้ว มหาวิทยาลัยได้ขอตั้งงบประมาณทุกปีเพื่อปรับปรุงสถานที่นั้น เช่น ชั้นเริ่มต้นจะต้องสร้างคันดินโดยรอบทั้งหมด ทั้งนี้เพราะฤดูน้ำหลากสถานที่แห่งนั้นน้ำจะท่วมหมดและท่วมสูงมาก เมื่อมีคันดินป้องกันน้ำท่วมแล้วจึงจะดำเนินการอย่างอื่นต่อไปได้ แต่งบประมาณที่ขอไปไม่เคยได้รับเลยตลอดหลายปี มหาวิทยาลัยเพิ่งเริ่มได้รับงบประมาณเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา อธิการบดีคนหลัง ๆ จึงได้เริ่มสร้างคันดินแล้วสร้างตึกเริ่มกิจการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรอย่างจริงจังเมื่อปีการศึกษา 2539

นอกจากนั้นด้วยการมองการณ์ไกลของศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร ท่านเคยคิดรวบรวมวิทยาเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครไปอยู่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านคิดเรื่องนี้ก่อนที่มหาวิทยาลัยอื่น ๆ จะคิดด้วยซ้ำไป (ยกเว้นมหาวิทยาลัยศิลปากร) ที่ดินที่อำเภอวังน้อยเป็นที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีเนื้อที่กว่า 3,000 ไร่จะขายให้มหาวิทยาลัยในราคาประมาณ 12 ล้านบาทเท่านั้น โครงการนี้ได้จัดทำเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วยความร่วมมือของยูเนสโก วางแผนผังไว้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ แต่โครงการนี้ต้องล้มเหลว เพราะความไม่มีวิสัยทัศน์ของ

คนบางคนและบางกลุ่ม จึงไม่มีงบประมาณไปซื้อที่ดินนั้น น่าเสียดายยิ่ง

ตัวอย่างที่ยกมาให้เห็นเพียงสองสามเรื่อง เป็นเครื่องยืนยันคุณูปการของศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ที่มีต่อสถานศึกษาแห่งนี้เป็นอย่างดี ผู้เขียนมีความเห็นเป็นการส่วนตัวของผู้เขียนเองว่า “ถ้าอาจารย์ ดร. สูดใจ ไม่ขัดขวางงานบางอย่างของอธิบดีกรมการฝึกหัดครูสมัยนั้นไว้บ้าง อะไรจะเกิดขึ้นกับสถานศึกษาแห่งนี้ แม้เพียงแต่การนำวิทยาลัยวิชาการศึกษาไปแอบไว้ตามวิทยาลัยครูบางแห่งก็ยิ่งเกิดปัญหาตามมามากมาย จนบางแห่งยังมีปัญหายืดเยื้อมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ถ้าเกิดมีวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกจังหวัดละก็บ้านนี้คงจะต้องจัดงานพระราชทานปริญญาบัตรกันทุกวันตลอดทั้งปีกระมัง”

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นช่วงเวลาหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาแห่งนี้ น่าดีใจที่เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หวังว่าจะดีขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไป อย่าหยุดนิ่งเพราะการหยุดนิ่งคือที่มาของความล้มเหลว

หมายเหตุ ผู้เขียนเรื่องนี้ไม่มีความประสงค์ที่จะตำหนิติเตียนผู้ใดทั้งสิ้น เจตน์เจานงที่สำคัญก็คือ ต้องการบันทึกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงกับสถาบันแห่งนี้เอาไว้เพื่อให้บุคคลทั่วไปและอนุชนรุ่นหลังได้ทราบ ทั้งนี้เพราะบางครั้ง “เรื่องของความจริงนั้นคนบางคนไม่ค่อยจะยอมพูด ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่เต็มอก ด้วยกลัวภัยจะมาถึงตัว” ผู้เขียนเห็นว่า “คนพวกนี้เห็นแก่ตัว ไม่คิดถึงภัยที่จะมาถึงส่วนรวมและการศึกษาของชาติ” **คนที่รักความจริง ต้องพูดความจริง**

ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน

คนสร้างงาน ขณะเดียวกันงานก็สร้างคน มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความเป็นมาอันยาวนานหลาย ๆ คนซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของมหาวิทยาลัยได้ร่วมกันสร้างมหาวิทยาลัยตลอดมาเป็นผลให้มหาวิทยาลัยเจริญงอกงามมาเรื่อย ๆ สมดังปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “การศึกษา คือ ความเจริญ งอกงาม” ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้สร้าง “คนเด่น” ขึ้นมาไม่น้อย ที่เด่นจริง ๆ ได้พูดถึงไปบ้างแล้ว นอกนั้นคนเด่นยังมีอีกมากทั้งครูบาอาจารย์ ข้าราชการ และนิสิต นักศึกษา และพร้อม ๆ กันนั้นก็ยังมี “คนดับ” เกิดขึ้นด้วยควบคู่กันไป ตามสังขารธรรมของสังคัม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านร้อนผ่านหนาวมาแล้วกว่าครึ่งศตวรรษเป็นระยะเวลาถึง 3 ยุค ดั่งเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้กล่าวเอาไว้ บัดนี้คงจะเริ่มยุคที่ 4 ซึ่งอาจจะเรียกว่า “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยุคข้อมูลข่าวสาร” ก็คงจะได้ ใครจะเป็น “คนเด่น” และใครจะเป็น “คนดับ” ในยุคนี้ วันเวลาที่มีในโอกาสข้างหน้าและผลของงานที่กำลังทำและคิดจะทำจะเป็นเครื่องตัดสิน ถ้าปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างแท้จริง ตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริต ยึดประโยชน์มหาวิทยาลัยและประโยชน์ชาติเป็นที่ตั้งด้วยความโปร่งใส ไม่ยึดติดกับประโยชน์ตน “คนเด่น” เกิดขึ้นแน่นอน แต่ถ้ากระทำในทางตรงกันข้ามกับที่กล่าวข้างต้น “คนดับ” ก็เกิดแน่เช่นกัน ... ทำดี ได้ดี เป็นพุทธปรัชญาที่จริงแท้ตลอดกาล

จากใจ ● วรวิทย์ วคินสรการ

“การปฏิบัติตามหน้าที่ คือ การปฏิบัติธรรม”

พุทธทาสภิกขุ

7. ภาคผนวก

ฟื้นความจำเรื่องต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย

จำได้ว่า ตั้งแต่เริ่มยุคแรกของสถาบันการศึกษาแห่งนี้คือ ยุคแผนเลข 168 จนถึงตอนต้นของยุคกลางราว พ.ศ. 2501-2502 ต้นไม้ที่ปลูกมากในบริเวณหน้าและหลังอาคาร 3 หน้าอาคารหอสมุดเดิม จะเป็นต้น**แคฝรั่ง** ทั้งนี้เพราะในระยะนั้นไม่ว่าตามบ้าน สวนสาธารณะ ริมนน ในกรุงเทพมหานครจะนิยมปลูกแคฝรั่ง ด้วยเหตุที่แคฝรั่งปลูกง่าย เวลาที่มีดอกจะออกเต็มทั้งต้น สีขาวสดใส แต่ข้อเสียของแคฝรั่งคือ เป็นพืชที่มีความเปราะบางมาก ไม่ทนต่อมลพิษเลย สมัยนั้นรถยนต์วิ่งเข้าออกประสานมิตรมีไม่กี่คัน แคฝรั่งจึงเจริญงอกงามดี ครั้นยวดยานพาหนะมีมาก แคฝรั่งค่อยล้มหายตายจากไปที่ละต้นสองต้น พอสิบปีผ่านไป แคฝรั่งดูเหมือนจะหายไปจากกรุงเทพมหานครหมดเลย ในประสานมิตรก็เช่นกันตายหมด

ราว พ.ศ. 2509-2510 **องค์การนิสิตได้พยายามหาต้นไม้ชนิดใหม่มาปลูก** ได้แก่ **ต้นกัลปพฤกษ์** ต้นไม้ชนิดนี้เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ทรงพุ่มสวยงาม มีดอกสีม่วงแดงแซมขาว สวยมาก ได้นำมาปลูกแทนต้นแคฝรั่งบริเวณหน้าหอสมุดเดิม หน้าอาคาร 3 ริมนสระน้ำ ขอบทางเดินข้างสนามฟุตบอล เป็นต้น จะเป็นเพราะกัลปพฤกษ์ไม่ถูกกับดินที่ประสานมิตร หรือเป็นเพราะน้ำในสระเสีย มีสีเขียวจนเรียกกันว่า “สระมรกต” ก็ไม่ทราบ ต้นกัลปพฤกษ์ไม่เจริญเติบโตเลย แคระเกร็นเกือบทั้งหมด มีโตขึ้นเพียงบางต้นและถูกตัดไปเพราะ “ลูกอีข้างตัด” บางคน หลังจากนั้นผู้มีหน้าที่ดูแลต้นไม้ในวิทยาลัยมักเป็นพวกสมองนิมิตคิดแต่เพียงหาต้นไม้มาปลูกให้โตได้เร็วเท่านั้นจึงไปนำต้นไม้พื้นๆ เช่น ชมพูพันธุ์ทิพย์, มะขามหวาน และอื่น ๆ มาปลูกเพิ่มขึ้น เพราะปลูกง่ายตายยาก อีกประการหนึ่งตอนนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษามี 8 วิทยาเขต แต่ละวิทยาเขตก็ปลูกต้นไม้ ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำวิทยาเขตของตนต่าง ๆ กันไป ความคิดเรื่องต้นไม้ประจำสถานศึกษาก็เริ่มแปลกแยกกันไป ไม่มีการบันทึกไว้ให้เป็นที่น่าอนว่า จะเอาต้นอะไร เป็นต้นไม้ประจำสถานศึกษา ที่ชัดเจน ยึดถือได้

ล่วงเลยมาถึง พ.ศ. 2520-2521 (ถ้าจำไม่ผิด) ท่านอาจารย์คุณวรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และ อาจารย์ ดร. ชูชาติ สุริยก่าพล คิดจะสร้างสวนพฤกษศาสตร์ จึงเสาะแสวงหาต้นไม้แปลก ๆ มาปลูกไว้บริเวณที่ว่างระหว่างอาคารหอประชุมกับอาคารหอสมุดเดิม **ได้นำ ต้นสาละ ต้นแรกและต้นเตี้ยมาปลูกไว้ที่ตรงนั้น** นอกจากสาละยังมี อ้อยช้าง ช้างน้ำว, คัดเค้า, นมแมว และอื่น ๆ อีกมาก ปรากฏว่า ต้นสาละเจริญเติบโต งอกงามดี แต่อีกไม่กี่ปีต่อมา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเข้ารับปริญญาในหอประชุมมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยต้องสร้างลานซีเมนต์รองรับบัณฑิตเหล่านั้นในวันเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร และแล้วลานซีเมนต์นั้นก็เริ่มรุกรสวนพฤกษศาสตร์ไปเรื่อย ๆ ต้นไม้หลากหลายที่นำมาปลูกไว้ถูกตัดโค่นทิ้งไปและย้ายไปปลูกที่อื่นบ้าง ขาดคนดูแลก็ล้มหายตายจากไปจนหมด โชคดีที่ต้นสาละเป็นต้นไม้ที่ไม่ถูกโค่นทิ้ง (อาจจะเพราะความแปลกไม่เหมือนต้นอื่น ๆ) แต่ได้ขุดชะลอย้ายที่ไปปลูกไว้ข้างอาคารคณะสังคมศาสตร์ ไปเจริญเติบโตอยู่ที่นั่น

ล่วงเลยมาถึงยุคผู้บริหารชุดปัจจุบัน ต้องการจะหาต้นไม้ที่เป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยสักต้นหนึ่ง เพราะทุกมหาวิทยาลัยเขาก็มีกันทั้งนั้น ผมคิดว่าท่านคงจะเดินสำรวจมหาวิทยาลัยจนทั่วแล้ว และคงพบแต่ต้นไม้พื้นๆ ทั้งนั้น (เพราะต้นไม้แปลกๆ ดีๆ ซึ่งสมัยก่อนมีค่อนข้างมาก แต่ถูกลูกอีช่างตัด เขาตัดโค่นไปหมดแล้ว) มีแต่ต้นสาละอยู่ต้นเดียวที่พอจะมีหน้าตาสีส้มอมดขาวบ้านเขาได้ จึงถือเอาต้นสาละเป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยแห่งนี้ (ถ้าผมคิดผิดก็ขออภัยด้วย)

จริง ๆ แล้ว ถ้าไม่คิดอะไรกันให้มาก การมีต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยนั้นเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ เป็นเรื่องของการสมมติเท่านั้นเอง ผมเองซึ่งเป็นทั้งศิษย์เก่า และครูเก่าที่นี่ ก็ไม่มีอะไรขัดข้อง ผมว่า ดีเสียอีก เพราะ สาละเป็นพันธุ์ไม้หายาก พิพิธภัณฑสถานพิชสิรินธรของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปทรงเปิดเมื่อ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2543 ได้นำพันธุ์ไม้หายากประมาณ 200 ชนิด ไปปลูกไว้รอบๆ อาคารพิพิธภัณฑสถานด้วย ในจำนวนนั้นมี ต้นสาละรวมอยู่ด้วยต้นหนึ่ง แต่ถ้าคิดต่อไปอีกสักชนิดหนึ่งก็จะพบว่า ต้นสาละ ก็คือ ต้นรัง เป็นต้นไม้ซึ่งเป็นที่เสด็จดับขันธปรินิพพานของพระสัมมาพระพุทธเจ้าก็ให้คิดเสียว่าการดับสูญสิ้นแล้วนั้นเป็นแต่เพียงการดับขันธห้าเท่านั้น ความเป็น “พุทธะ” ของพระองค์ยังคงอยู่ตลอดไป

ต้นสาละ (กำลังมีดอก)

มีอยู่เพียงต้นเดียว อยู่ระหว่างหอพระ กับ อาคารคณะสังคมศาสตร์ **ควรจะหาทางขยายพันธุ์** นำไปปลูกให้มากกว่าหนึ่งต้น และ **ควรจะนำไปปลูกที่ มศว องค์กรักซ์ด้วย** (จะทนดินเปรี้ยวได้หรือเปล่าไม่ทราบ เรื่องนี้คงต้องปรึกษาหมอดิน กรมพัฒนาที่ดิน) มิฉะนั้นนานไป มศว องค์กรักซ์อาจจะไปนำต้นไม้อื่นมาปลูกเป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยอีกอย่างหนึ่ง ความแปลกแยกจะกลับมาอีก

วรวิทย์ วตินสรากร

มาร์ชโรงเรียนวิชาการศึกษา

สูงแต่

แม่ : สข่างตี่ร้อง

อวม เหมะรัชตะ : สข่างทำนอง.

Tempo

Marcia

Intr

แคงเคียงไกรหาไผ่ ผั้น ลักา บั้น ส้ม นายแห่งความกล้า แกร่ง แคน

ดิน ถิ่น รักจากดวง ใจ ดั่ง แร่ ผองเทา แคงทอด นายไม่ห่าง คลาย วิชา

ลัย วิ ชำการ ดัก ษา เสริมครัท ฐ ยืน ยงมนคงมี หนาย แหง่ง

เขียน วิท ยาเกียรวิกับันลือ กำ จาย แม่น ม ลาย มี วายไผ่ คริ่ง ทร

เห่า พรอม ใจ ภาักติ หมายมุ่ง รัก ภาัก ติ พ ลี ฐ

วา เรา รักววมกัน มา คิวคัก ฐ ซึงบร ริดเลอเลักถู

กั ผองเทา แคง พ มา ววม ส ถาน เพื่อ ฐ มาน รัก กันเช่นฉันกันฉัง

พิ ช่วย ล้วางแกน เราเกียรวิกำ ฐ ท วิ พร้อมมา พลี เทอก ฐัญญู วัน

ทร

เพลงประถมสาธิต

$\text{♩} = 90$

คำร้อง รongsastarajaryi@protonmail.com คัดลอก

ทำนอง อาจารย์อวบ เหมะรัชตะ

Intro

เหล่า นัก เรียน ประ ถม สา
 ธิต มุ่ง จิต หมั่น เรียน เพียร สึก ษา เพื่อ เป็น คน ดี มี วิ -
 ษา แกล้ว กล้า แข็ง ขัน ข - ยัน งาน อบ รบ พร้อม พรัก สา มัค
 คี กิ ริ ษา พา ที อ่อน หวาน ช้อ สัตย์ สุ - จ - ริด เป็น
 นี้ จ กาล รัก ชาติ รัก ถิ่น ฐาน บ้าน เมือง เอย เหล่า
 เอย

มาร्षประสาณมิตร

คำร้อง ชัยสิทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ

ทำนอง บัณฑิต จันทร์ผดลิน

มัธยมสาริตประสาณมิตร สถานผลิตผลงานทางการศึกษา มัธยมประสมหมายอบรมวิททยา
สร้างคุณธรรม จรรยา พลาณามัย

สีเทาแดงคือสายใจ พันผูกไว้ด้วยใจร่วมกันร่วมพลังกายใจมีเคยคลอนคลายนิรันดร์ ผล
ส่งให้สถาบันเราวัฒนา

มีวินัยใจกลายหมายจงรัก มอบใจภักดี มหาษัตริย์ ชาติ ศาสนา นบครูบาอาจารย์ รัก
สถานศึกษา รักศักดิ์ศรีบูชาไม่ยอมให้สูญ

สีเทาแดงคือดวงใจ ขอเทิดทูนไว้ด้วยใจเพิ่มพูนไม่ให้ใครทำลาย
หวังให้เกรียงไกรไพบุลย์ ถึงชีพจะสูญเทิดทูนสาริตเรา

- (ช) พวกเราเทาแดงทุกคนจักเทิดทูนบูชาสถาบัน
- (ญ) มาร่วมเลือดเนื้อกัน ยึดมั่นในคุณความดี
- (ช) มาร่วมใจรักสามัคคี อย่าให้มีเสื่อมคลายสลายนะเราเทาแดง
- (ญ) มาเชิดชูสถาบัน สาริตเรานั้นอาจันต์
- (พ) ให้ยืนยงท่าฟ้าและดิน ขอเทาแดงจงอยู่คู่ไทย ไช โย

เสถียรำลึกถึงบูรพำจารย์
เนื่องในโอกาสคล้ายวันสถาปนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ครบรอบปีที่ 22

ย้อนอดีตยาวนานผ่านหลายฝน
 ที่ถนนประสานมิตรจิตหรรษำ
 เกิดฝีกหัดครูชั้นสูงกลำงทุ่งนำ
 สำนสิบแปดบำทต่อหนึ่งวำคำที่ดิน
 มีตึกเรียนตึกเดี่ยวโดดเดี่ยวอยู่
 ยำมลมหนาวพรำงพรุสัจำศีล
 ชำวในนำเหลือองรำมงำมดงจินตน์
 ไร่่มลทินมลภำวะนะคะคุณ
 ยำยนักเรียนตัวโค้งสูงโย่งโก๊ะ
 ลงเรือโปิะประตูนำนำมำหนุน
 สอนศีกษำ วิชาครู ฐ่ำเพิ่มพูน
 ทำนหม่อมหลวงปิ่น มำลากลเป็นประธำน
 หลวงสวัสดี สำนศำสตร์ผู้ปรำชญ์เป็รื่อง
 ชำนำญเรื่งวิชาการงำนบริหำร
 ดำรงดำนงเข็ดชูผู้อำนวยกār
 นับวำทำนเป็นผู้เริ่มประเดิมชัย
 ทำน ดร. สำโรช ผู้โชติช่วง
 ดำเนินล่งแันวลำนำสมัย
 ยกฐำนะเป็น วศ. หล่อกวำใคร
 เพื่อครูไทยได้วิชาปริญญำตรี
 ให้นิสิตบำเพ็ญเช่นนักรำชญ์
 มำยำทงำมเด่นเช่นฤษี
 ศีกษำ วิรุฬหิ สัมปัดตำคำถำดี
 แเปลจำกอิเท้ำกับวำยขยำยกำล้ง
 ทำน ดร. สูดใจ ใจสุดสุด
 “อันที่จริง” ไปถึงจุดคณะปฏิวัติที่ชดขวำง
 นำนิสิตไปเป็นหมู่อยู่ริมทงำ
 เพื่อรอฝ้งการพิจารณาหมำ’ลัย

ข้าวลับสนกลในหลายกระแส
 ท่านแน่วแน่มั่นคงไม่สงสัย
 ผู้ตรงนี้ ผู้ที่นี้ ผู้ต่อไป
 ผู้สุดใจ ยอมพลี แต่ครินครินทร์
 ปีหนึ่งเจ็ดสำเร็จผลที่ชนหวัง
 ประกาศตั้งตามกฤษฎีกากลางตราสิน
 เป็นมหาวิทยาลัยยามอยู่คู่ธานี
 นามครินครินทร์วิโรฒโปรดประทาน
 วิทยาเขตเรียงรายมากมายเหลือ
 ทั้งใต้เหนือ จดแดน แคว้นอีสาน
 ทั้งกลางกรุง นอกกรุง รุ่งโรจน์บาน
 ตะวันออก ตระการอยู่คู่ประชา
 เหล่านี้สิต คณาจารย์ ชื่นบานพร้อม
 มนัสน้อมปิติล้นพันสวรรคทา
 ที่สมเด็จพระเทพรัตน์ทรงมีพระเมตตา
 ทรงศึกษาปริญญาเอกแจกสามัญ
 กาลเวลาหมุนไปไม่หยุดนิ่ง
 แต่ความจริงที่ปรากฏกำหนดมัน
 ศิษย์สำเร็จออกไปหลายหมื่นพัน
 ไปร่วมกันให้ความรู้ครูแผ่นดิน
 รำลึกถึงพระคุณครูผู้ก่อตั้ง
 อีกทั้งสั่งสอนศิษย์เป็นนิจสิน
 เกียรติก่อเกิดเลื่องชื่อลือระบิล
 นามศรี นครินทร์ขจรอยู่คู่แดนไทย
 ขอกุศลผลความดีที่สวรรคสร้าง
 เป็นแนวทางนำสุขทุกสมัย
 วิญญาณครูสู่สวรรคสรศาลัย
 กราบกลางใจจารึกมัน นิรันดร

ผศ. ประทีป เล้ารัตนอารีย์ ประพันธ์

ผศ. กาญจนา อินทรสุนานนท์ ขับเสภาฯ

28 มิถุนายน 2539

เสภาสดุดีเนื่องในโอกาสคล้ายวันสถาปนา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ครบรอบปีที่ 22

ล่องเข้าปี่ลีสองครองพรราชา
สถาปนาศรีนครินทร์ถิ่นฝักฝน
อาณาจักรเรืองระบิลวิญญูชน
ผลิตคนสู่สังคมอุดมการณ์
เริ่มแต่ฝักหัตครูผู้สอนสั่ง
เสริมพลังความคิดศิษย์แตกฉาน
มุ่งเสริมสร้างศรัทธาวิชาการ
มุ่งประสานสามัคคีศรีนครินทร์
จากเหนือใต้จรดแดนแคว้นอีสาน
ศิษย์เบ่งบานมั่นคงดุจทรงศีล
ร่วมสร้างไทยให้ก้าวรุดสุดแดนดิน
ร่วมสร้างศิลป์สร้างศาสตร์เพื่อชาติไทย
หลายคณะหลากวิชามาเสริมศรี
เอก โท ตรี หลายระดับนับไม่ไหว
แพทย์ พละ วิศวะ มนุษย์ รุดหน้าไกล
ทันตะคณะใหม่ในรอบปี
ศึกษาศาสตร์ครูเก่าก้าวไม่หยุด
สังคมศาสตร์ก้าวรุดไม่หยุดหนี
ศิลปะวาดปั้นงานดนตรี
วิทยาก็มีงานเด่นเป็นประกัน
จากวันนั้นถึงวันนี้หลายปีแล้ว
หยุดยั้งแว่วเสียงท่านติดสนิทมัน
“อันที่จริงวิซชยาลัย” แห่งนี้ เขาดีศรีน
จงพร้อมกันกราบสูงสุด ครู “สุดใจ”

ผศ. ประทีป เล้ารัตนอารีย์ ประพันธ์

ผศ. กาญจนา อินทรสุนานนท์ ขับเสภาฯ

29 มิถุนายน 2538

แนะนำผู้เขียน

จรรยา สุวรรณทัต, ศาสตราจารย์ ดร. ; ข้าราชการบำนาญ, อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว., ประธานคณะกรรมการคัพส์สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาพัฒนาการ, ประธานคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

เฉลียว พันธุ์ลีดา, รองศาสตราจารย์ ; อาจารย์ประจำคณะบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มศว., อดีตผู้อำนวยการหอสมุดกลาง

ขม ภูมิภาค, รองศาสตราจารย์ ; ศิษย์เก่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงและวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ข้าราชการบำนาญ, อดีตรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มศว, ประธานคณะกรรมการคัพส์สาขาเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารการศึกษา โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

ชาติรี เมืองนาโพธิ์, รองศาสตราจารย์ ดร. ; ศิษย์เก่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงและวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, อดีตอธิการบดี มศว ข้าราชการบำนาญ

โชติ เพชรขึ้น รองศาสตราจารย์ ดร. ; ข้าราชการบำนาญ มศว ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, อดีตผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา กรรมการคัพส์สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์, ศาสตราจารย์ ดร. : ข้าราชการบำนาญ ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา รุ่งแรก, อดีตอธิการบดี มศว

หวี หอมขง, รองศาสตราจารย์ ดร. ; ข้าราชการบำนาญ, อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มศว บางแสน

บุญถึง แน่นหนา, ศาสตราจารย์ ; ข้าราชการบำนาญ, ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา รุ่งแรก อดีตผู้บริหารวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ปราโมทย์ วิธานุวัตติ์ ศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์ ; ข้าราชการบำนาญ คณบดีคณะแพทยศาสตร์คนแรก และอดีตรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มศว

ไพเราะ ตันทีกุล, รองศาสตราจารย์ ; ข้าราชการบำนาญ, อาจารย์ใหญ่คนแรกโรงเรียน ประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

วรวิทย์ วคินสรการ, รองศาสตราจารย์ ; ข้าราชการบำนาญ, อดีตอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์, ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ประธานกรรมการสาขาบุคคล องค์การ และสถาบัน เกี่ยวกับการศึกษา, กรรมการฝ่ายวิชาการ โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

สมบัติ จำปาเงิน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ; ข้าราชการบำนาญ, อดีตอาจารย์โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร นักเขียนนามปากกา “ครูเงิน”

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, ศาสตราจารย์ ดร. ; อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มศว ศิษย์เก่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, อดีตผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ, ประธานคณะกรรมการศัพท์สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

สุมนธา พรหมบุญ, รองศาสตราจารย์ ดร. ; อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบัน (2540-)

หทัย ต้นหยง, รองศาสตราจารย์ ; ข้าราชการบำนาญ, อดีตอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มศว., ศิษย์เก่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงและวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

กว่าจะเป็นหนังสือเล่มนี้

ราว พ.ศ. 2537 ผมได้รับจดหมายจากอาจารย์เฉลียว พันธุ์สีดาแห่งหอสมุดกลาง ท่านขอให้ผมช่วยเขียนอะไรเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยนี้แหละ ท่านบอกว่า “จะทำหนังสือประวัติมหาวิทยาลัย” ผมได้เรียนกับท่านว่า “ผมจะยังไม่เขียนหรอก แต่ถ้าจะพิมพ์จริง ๆ เมื่อไรให้บอก ผมจะเขียนให้ทันที” ที่ตอบไปอย่างนั้นเพราะผมเข็ดแล้วที่มีผู้มาขอบทความโดยบอกว่า จะนำไปพิมพ์ที่นั่นที่นี่ ส่วนมากไม่ค่อยได้พิมพ์... เหตุการณ์อันนั้นล่องเลยมานี้เนิ่นนานมาก

9 กรกฎาคม 2542 ผมพบอาจารย์เฉลียวอีกครั้งหนึ่งที่หน้าตึก 9 ท่านปรารภถึงเรื่องการทำหนังสือประวัติมหาวิทยาลัยฯ ว่า “ยังไม่คืบหน้าไปถึงไหนเลย เพราะกรรมการที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งไว้ไม่อยู่เสียบ้าง ไม่มีเวลาบ้าง ล้มป่วยบ้าง” อะไรทำนองนั้น แล้วอาจารย์เฉลียวก็บอกว่าอยากจะให้ผมเข้ามาช่วยทำ ผมตอบอาจารย์ไปว่า “ผมยินดีเสมอ แต่ยังไม่กล้ารับปากใดๆ ทั้งสิ้น เพราะผมไม่ทราบรายละเอียดอะไรเลย ที่ตั้งกรรมการไว้แล้วมีใครบ้าง ถ้าผมเข้าไป ผู้ที่ทำอยู่แล้วเขาจะคิดอย่างไร เดี่ยวจะหาว่าไปแย่งงานเขาทำ ไม่ดีแน่” และยืนยันความคิดเดิมที่เคยตอบจดหมายอาจารย์ไปแล้วเมื่อหลายปีก่อน ผมเสนออาจารย์เฉลียวไว้ว่า “นัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ทุกๆ คนพร้อมกันจะได้ไหม ผมจะได้สอบถามรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่าจะทำได้หรือเปล่า” หลังจากนั้นผมเกือบจะลืมเรื่องนี้ไปเลย

ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2543 ผมได้รับบัตรอวยพร UNICEF ใบหนึ่งจากท่านอาจารย์ ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ผมเคารพมากท่านหนึ่ง (ก่อนหน้านี้นี้ ผมได้ส่งบัตรอวยพรวันครู 16 มกราคม 2543 ไปให้ท่าน)

ในบัตรอวยพรดังกล่าว นอกจากคำอวยพรที่พิมพ์ไว้ในบัตรแล้ว ท่านอาจารย์ ดร. มาเรีย ยังเขียนให้พรวันตรุษจีนและวัน Valentine's อีกด้วย แถมโน้ตข้อความสั้นๆ แต่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องของหนังสือประวัติมหาวิทยาลัยฯ ดังนี้

1 Feb. 2000

Dear Ajarn Warawit,

Thank you for always remembering me with good wishes for the New Year. You are indeed most thoughtful. I enjoy the photographs of flowers.

Dr. Wichai Wongyai informed me that you have kindly accepted to be editor for the book on the history of the University (SUW). We deeply appreciate this, and Dr. Wina is setting a date for a meeting so you can be familiarized with the work on the book and can ask questions, etc.

Happy Chinese
New Year!

恭 Season's Greetings
賀 Meilleurs Vœux
賀 Felices Fiestas
新 Поздравлю
禧 (新年好)

Happy Valentine's
Day!

Kindly wishing you and your family the best of health and much joy in all you do.

Looking forward to seeing you.

Sincerely,
Wina Lasuthon

ผลพวงจากนัดสั้น ๆ ฉบับนี้ ต้นเดือนเมษายน 2543 ผมได้รับโทรศัพท์จากหอสมุดกลางแจ้งว่า “อาจารย์ ดร. มาเรีย นัดประชุม วันที่ 4 เมษายน เวลา 10.00 น. ที่ชั้น 7 หอสมุดกลาง” การประชุมในวันนั้นมีผู้เข้าร่วมประชุม คือ

1. ท่านอาจารย์ ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร
2. รศ. ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่
3. รศ. เฉลียว พันธุ์สีดา
4. รศ. นงนวล พงศ์ไพบูลย์

และ 5. ผม อีกคนหนึ่ง

ที่ประชุมได้พูดคุยกันหลาย ๆ เรื่อง ใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง และในวันนั้นเอง ผมได้ทราบว่ามีคำสั่งที่ 1168/2537 ที่ 1422/2537 และที่ 0505/2538 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือไว้แล้วจำนวนหลายคน และได้ทราบว่า คณะกรรมการที่ตั้งไว้ในวันนั้นได้กำหนดโครงเรื่องของหนังสือ **ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** ไว้แล้วดังต่อไปนี้

สมัยเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

1. สภาพบรรยากาศโดยทั่วไป อาคารสถานที่ อาคารเรียน หอพัก
2. การเรียนการสอน
3. ชีวิตและความเป็นอยู่ในหอพัก
4. การรักษาความสะอาดของบริเวณ
5. การแต่งกายของอาจารย์ และนิสิต
6. ความประทับใจในผู้บริหาร คณาจารย์ และเพื่อน ๆ
7. เรื่องความประทับใจอื่น ๆ

สมัยเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา

1. การดำเนินการเพื่อยกฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา
2. พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก
3. การทำสัญญาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอินเดีย
4. การจัดตั้งโรงเรียนสาธิตระดับประถม และมัธยม
5. การพัฒนาห้องสมุด
6. การชนะเลิศการแข่งขันกีฬา (ฟุตบอล)
7. การเสด็จมาทรงดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
8. โครงการอาหารกลางวัน
9. โครงการฝึกอบรมจริยธรรม
10. การริเริ่มทำระเบียบของนิสิต
11. การใช้ระบบการเรียนแบบหน่วยกิต
12. การทดสอบความถนัดทางการเรียน
13. การส่งผู้เชี่ยวชาญไปลาว และการฝึกอบรมข้าราชการลาว
14. การเปิดหลักสูตรภาคฤดูร้อน และภาคสมทบ
15. การเปิดหลักสูตรปริญญาโท และประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะชั้นสูง
16. การให้บริการพัฒนาบุคลากรแก่กระทรวงศึกษาธิการ
 - 16.1 การฝึกอบรมระยะสั้น
 - 16.2 การรับผู้บริหารการศึกษา และครู มาเรียนประเภท ก เพื่อรับปริญญาสาขาต่าง ๆ
17. การตั้งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์)
18. การเริ่มโครงการของการศึกษาไปสู่ชนบท
19. การตั้งวิทยาเขตต่าง ๆ

20. การทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม
21. การเปิดโปรแกรมฝึกฝนนิสิต (UNDER STUDIES) ในสาขาวิชาต่างๆ
22. การร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมิชิแกนในการจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษแนวใหม่
23. ความประทับใจในผู้บริหาร คณาจารย์ และเพื่อน ๆ
24. เรื่องความประทับใจอื่น ๆ

สมัยเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จนถึง พ.ศ. 2522

1. การเคลื่อนไหวเพื่อยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย และชื่อมหาวิทยาลัยที่ได้รับพระราชทาน
2. การเปิดหลักสูตรของคณะต่างๆ
3. การตั้งบัณฑิตวิทยาลัย
4. การเปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอก
5. โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย
 - 5.1 โครงการวังน้อย
 - 5.2 โครงการองค์กรักษ์
6. การจัดงานเย็นศิระพระบริบาล ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
7. ความประทับใจในผู้บริหาร คณาจารย์ และเพื่อน ๆ
8. เรื่องความประทับใจอื่น ๆ

ผมดูโครงเรื่องแล้ว ได้เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า “ผมไม่มีความสามารถพอที่จะทำตามเนื้อหาที่กำหนดไว้นั้นได้เพราะเนื้อหา มีรายละเอียดมากมาย คงจะต้องใช้คนร่วมทำงานอย่างน้อย 9 - 10 คน ต้องช่วยกันทำจริง ๆ และผู้เขียนจะต้องเป็นผู้เขียนมือดีที่สามารถเขียนประวัติศาสตร์แบบหัตถ์ดีได้ ผมทำไม่ได้หรอก ถ้าจะให้ผมทำผมคงจะต้องทำตามแนวของผมเอง รายละเอียดของเนื้อหาแตกต่างไปจากที่กรรมการฯ กำหนดไว้ ผมจะเอาแต่ **แก่นของประวัติ** ส่วนข้อปลีกย่อยคงต้องตัดออกไปก่อน ทั้งนี้เพื่อให้ขนาดของหนังสือไม่หนาเทอะทะเกินไป” ที่ตอบไปอย่างนั้น เพราะผมมีความเข้าใจตลอดมาว่า จะทำหนังสือ **ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** ผมได้เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า ผมได้ทำเรื่องนี้ไว้แล้วค่อนข้างจะสมบูรณ์ ตั้งแต่เข้ามารับหน้าที่เป็นประธานกรรมการสาขาบุคคล องค์กร และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษาในโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2526 ได้เริ่มดำเนินงานตามวิธีการของโครงการฯ โดยขอให้ผู้ที่มีความรู้ดีและเกี่ยวข้องกับประวัติของมหาวิทยาลัยในแต่ละตอนเขียนให้และได้พิมพ์เผยแพร่แล้ว ดังนี้

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เขียนโดย รศ. หทัย ต้นหยง พิมพ์ใน **สารานุกรมศึกษาศาสตร์** ฉบับที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2531 และพิมพ์รวมเล่มใน **ฉบับกาญจนาภิเษก** เมื่อ พ.ศ.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา เขียนโดย ศ. บุญถึง แน่นหนา พิมพ์ใน **สารานุกรมศึกษาศาสตร์** ฉบับที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2528 และ พิมพ์รวมเล่มใน **ฉบับกาญจนาภิเษก** เมื่อ พ.ศ. 2539

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขียนโดย ศ. ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ท่านเขียนใน ขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดี พิมพ์ใน **สารานุกรมศึกษาศาสตร์** ฉบับที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2529 (เรื่องนี้ยังไม่สมบูรณ์ ตั้งแต่ 2530 ถึง ปัจจุบัน มีอะไร ๆ เปลี่ยนแปลงไปมาก เป็นส่วนที่จะต้องเขียนเพิ่มเติม)

จะเห็นได้ว่า “**ถ้านำเอา 3 ตอนนี้มาต่อกันก็จะได้ประวัติมหาวิทยาลัยส่วนที่เป็นแก่นแท้ ๆ ค่อนข้างจะสมบูรณ์แล้ว**”

ในส่วนของบุคคลสำคัญ ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือริเริ่มและร่วมกันสร้างมหาวิทยาลัยแห่งนี้มา ก็มีผู้เขียนประวัติของท่านเหล่านั้นไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุมิ ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร

นอกจากนั้น ยังมีเรื่องประกอบอีก เช่น สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา สถาบันทัศนคติศึกษา สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล หรือโรงเรียนสาธิต ก็มีผู้เขียนไว้แล้วทั้งสิ้น ทั้งหมดนี้ได้พิมพ์แล้วในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับต่าง ๆ

จึงสรุปได้ว่า ประวัติของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เขียนและพิมพ์แล้วเป็นหนังสือรูปเล่มมาตรฐานสากลขนาด 8 หน้ายกธรรมดา พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์อย่างดี **ท่านที่มีความรู้สึกว่ามีใครเขียนเรื่องนี้เลยนั้น คงเป็นเพราะไม่ได้อ่านมากกว่า**

ก่อนเลิกประชุมในวันนั้น ผมขอให้อาจารย์เจสียรวรรวมเอกสารที่มีอยู่ทั้งหมดส่งไปให้ผมที่บ้านเพื่อผมจะได้มีเวลาเพียงพอในการศึกษารายละเอียดและทำเรื่องนี้

เมื่อผมได้อ่านเอกสารโดยละเอียดแล้ว พบว่า คณะกรรมการได้ประชุมกันแล้วหลายครั้ง ได้เบิกเงินจากกองทุน ศ.ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ไปแล้วจำนวนหนึ่งสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเตรียมต้นฉบับ (เงินจำนวนนี้ไม่ใช่ค่าจ้างพิมพ์หนังสือ) และคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้เตรียมเอกสารไว้แล้วค่อนข้างมาก นอกจากนั้นยังได้พบอีกว่า หนังสือที่จะทำนั้นในตอนแรกตั้งชื่อว่า “ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร กับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ไม่ใช่หนังสือ “ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” แต่ไม่ทราบเพราะเหตุใด โครงเรื่องของหนังสือจึงออกมาเป็นประวัติของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ถ้าชื่อหนังสือเป็นอย่างแรก จุดเน้นต้องอยู่ที่อาจารย์สูดใจ โครงเรื่องจะต่างไปมาก และยิ่งเขียนยากมาก เมื่อสมัครเล่นอย่างเราจะเขียนได้หรือ อนึ่งเอกสารทั้งหลายที่ผมได้รับก็ให้ประโยชน์น้อย มีเฉพาะบางชิ้นเท่านั้นที่ใช้ได้

ผมได้เรียนให้ท่านอาจารย์ ดร. มาเรีย ทราบว่า “ผมยินดีจะทำหนังสือ **“ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”** ในนามของโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ โครงการจะเป็นผู้พิมพ์ โดยใช้เงินของโครงการฯ เอง กองทุน ศ.ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ใน

การทำหนังสือเล่มนี้ เนื้อหาของหนังสือเป็นเพียงแก่นของประวัติจริง ๆ ของมหาวิทยาลัยเท่านั้น อาจจะไม่ตรงกับโครงเรื่องเดิมและอาจจะไม่ถูกใจใครหลาย ๆ คน ก็ต้องขอภัยด้วย หากกองทุนฯ ต้องการหนังสือเล่มนี้จำนวนเท่าใดให้ตกลงกับคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ในฐานะประธานดำเนินการโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์โดยตำแหน่ง ทั้งนี้เพื่อจะได้กำหนดจำนวนพิมพ์ได้ถูกต้อง”

เนื่องจาก กองทุน ศ. ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร ได้เตรียมเงินไว้แล้ว (ไม่ทราบจำนวนเท่าใด) ตั้งใจจะพิมพ์หนังสือ ประวัติมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ศาสตราจารย์ ดร. สูดใจ เหล่าสุนทร เมื่อกองทุนไม่ต้องใช้เงินในการพิมพ์หนังสือประวัติมหาวิทยาลัยนี้เลย ผมจึงเสนอต่อท่านอาจารย์ ดร. มาเรีย ว่า “กองทุนน่าจะมอบเงินจำนวนนั้นสนับสนุนค่าพิมพ์สารานุกรมฉบับรวมเล่มเฉลิมพระเกียรติเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ ซึ่งกำลังจัดทำโครงการเพื่อจัดพิมพ์ให้สำเร็จก่อนวันคล้ายวันพระราชสมภพ 2 เมษายน 2546”

ด้วยเหตุนี้หนังสือ “สามยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” จึงเกิดขึ้น มีรูปเล่มและเนื้อหาดังที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ และอีกไม่นานหนังสือ “สารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารีในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ” ก็จะมา

ผมยอมรับว่า หนังสือเล่มนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่ แต่โปรดคิดว่า ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบได้พยายามอย่างที่สุดแล้ว คงได้เพียงเท่านี้ ยิ่งดีกว่าไม่ได้อะไรเลย ถ้าคิดว่าจะมีเรื่องนั้นเรื่องนี้ เขียวคนนั้นคนนี้เขียนเรื่องใหม่ ๆ เพิ่มอีก ขอเรียนว่า น่าจะทำอีกเล่มหนึ่งที่แตกต่างไปจากนี้อีกได้

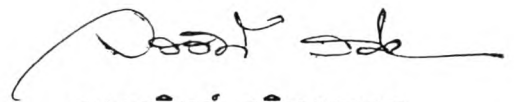
รศ.วราวิทย์ วศิณสรากร

บรรณาธิการเฉพาะกิจ

หลักเกณฑ์เบื้องต้นที่ผมตั้งขึ้นในใจในการรับทำต้นฉบับ “ประวัติมหาวิทยาลัย...” ในที่ประชุมเมื่อ 4 เมษายน 2543 ณ หอสมุดกลางก็คือ

1. ต้นฉบับหนังสือเล่มนี้ ต้องมาจากประวัติที่มีอยู่แล้วทั้ง 3 ตอน ที่พิมพ์ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์
 2. นำข้อเขียนจากเอกสารและหนังสืออื่นๆ มาเพิ่มเติมบ้างตามที่เห็นสมควร (ถ้าผู้เขียนเรื่องนั้นๆ ไม่สงวนลิขสิทธิ์)
 3. อาจจะเขียนข้อความเพิ่มเติมเล็กน้อยเพื่อเสริมให้ข้อเขียนที่กล่าวในข้อ 1 และ 2 เชื่อมต่อกันได้สนิท
 4. รักษาต้นฉบับเดิมและชื่อผู้เขียนเดิมไว้โดยเคร่งครัด
 5. หลีกเลี่ยง การเขียนเรื่องอื่นขึ้นมาใหม่ (เรื่องที่ยังไม่มีผู้ใดเขียนได้เลย) ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะตามมาไม่สิ้นสุดและเพื่อให้ผมสามารถตอบคำถามต่างๆ ได้
- ที่ตั้งเกณฑ์อย่างนี้ เพราะตระหนักดีว่า การทำหนังสือเล่มนี้มีข้อกีดกันอยู่อย่างน้อย 2 ประการคือ

1. ข้อจำกัดที่เกิดจากความสามารถและสมรรถนะของตัวผู้รับทำต้นฉบับเอง
2. ข้อจำกัดเรื่องเวลา

รศ.วรวิทย์ วตินสรการ

23 พฤษภาคม 2543

คณะกรรมการสาขาบุคคล องค์กร
และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา

รศ. วรวิทย์ วตินสรการ	ประธาน
ผศ. ดร. ปรีชา ธรรมมา	รองประธาน
ผศ. อารมณ ปุณโณทก	กรรมการ
ผศ. นิตันต์ ศุภการโกวิท	กรรมการ และเลขานุการ

ประกาศคุณูปการ

นายวิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์ กรรมการฝ่ายดำเนินการและกรรมการฝ่ายบรรณาธิการ
ท่านหนึ่ง เป็นศิษย์เก่ายุควิทยาลัยวิชาการศึกษาได้อนุเคราะห์เกี่ยวกับการพิมพ์หนังสือเล่มนี้
ทั้งหมด โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกันและขอขอบคุณ
นายวิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์ เป็นอย่างยิ่ง

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

30 ส.ค. 2550

จัดพิมพ์

สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา

107/59 ซอยมันลีน 4 พระรามที่ 6 ราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทร 215-8548, 216-0316, 216-7403, 217-0148

โทรสาร 216-0414

พิมพ์ที่

บริษัท ธนัชการพิมพ์ จำกัด

480/1 ซอยแสงสันต์ ถนนประชาอุทิศ แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

โทร. 870-9964-5

สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง

อ น ต บ ที่ 1

3 ยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สาขาบุคคล องค์กร และสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา
โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ